

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SLAV DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
POLONYA DİLİ VE KÜLTÜRÜ BİLİM DALI

POLONYA DİLİNDE EYLEMLERİN ÖNEKLİ VE ÖNEKSİZ BİÇİMLERİNDE
ANLAM İLİŞKİSİ

Doktora Tezi

Emrah GAZNEVİ

Ankara- 2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SLAV DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
POLONYA DİLİ VE KÜLTÜRÜ BİLİM DALI

POLONYA DİLİNDE EYLEMLERİN ÖNEKLİ VE ÖNEKSİZ BİÇİMLERİNDE
ANLAM İLİŞKİSİ

Doktora Tezi

Emrah GAZNEVİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Seda KÖYÇÜ

Ankara- 2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SLAV DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANABİLİM DALI
POLONYA DİLİ VE KÜLTÜRÜ BİLİM DALI

POLONYA DİLİNDE EYLEMLERİN ÖNEKLİ VE ÖNEKSİZ BİÇİMLERİNDE

ANLAM İLİŞKİSİ

Emrah Gaznevi

DOKTORA TEZİ

Tez Danışmanı

Prof.Dr. Seda Köycü

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Adı ve Soyadı

İmzası

1. Prof. Dr. Seda Köycü.....

2. Prof. Dr. Nese Yüce.....

3. Prof. Dr. Nurdan Demirel.....

4. Prof. Dr. Zeynep Güneş.....

5. Doç. Dr. Gamze Öksüz.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tez Savunması Tarihi

27/12/2018

Tez Doğruluk Beyanı Belgesidir.

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,**

Prof. Dr. Seda KÖYÇÜ danışmanlığında hazırladığım “Polonya Dilinde Eylemlerin Önekli ve Öneksiz Biçimlerinde Anlam İlişkisi(Ankara.2018) ” adlı yüksek lisans - doktora/~~bütünleşik doktora~~ tezimdaki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

**Tarih:
Adı-Soyadı ve İmza**

Emrah Gaznevi

Emrah Gaznevi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
-------------	----

I. BÖLÜM

Dil ve İnsan	1
Polonya Dilinin Tarihi	3
Prefiks / Önek Nedir?	5

II. BÖLÜM

Dilde En Az Çaba Yasası / İlkesi.....	11
Eylem Eksiltisi.....	15
Söz Eksiltisi.....	16
Ses Eksiltisi.....	18

III. BÖLÜM

1. Do- Öneki	22
III.1.1. Eylemin Niteliğinin Belirleyicisi Olarak <i>Do-</i>	22
III.1.2. Mekânsal ve Sayısal Belirleyici Olarak <i>Do-</i>	32
III.1.3. Zamansal Belirleyici Olarak <i>Do-</i>	41
III.1.4. Mevcut Miktar Ek Olarak Miktar Bildiren <i>Do-</i>	46
III.1.5. Eylemin Amacı Doğrultusunda Hedefe Ulaşmayı Bildiren <i>Do-</i>	56
2. Na- Öneki	64
III.2.1. Fazlalığı Bildiren <i>Na-</i>	64
3. Nad(e)- Öneki	102
III.3.1. Eylemin Ne Kadar Yapıldığını Belirleyen <i>Nad-</i>	102
III.3.2. Gereğinden Fazla Olma Durumunu Bildiren <i>Nad-</i>	108
4. O- /Ob(e)- Öneki	111
III.4.1. Nesnenin Etrafına İşaret Eden <i>Ob-</i>	111
III.4.2. Nesnenin Dış Yüzeyine İşaret eden <i>Ob-</i>	122
III.4.3. Anlamı Pekiştiren <i>Ob-</i>	124

5. Od- Öneki	130
III.5.1. Uzaklaşma Bildiren <i>Od-</i>	130
III.5.2. Eylemi Yineleyen <i>Od-</i>	142
III.5.3. Zıtlık Bildiren <i>Od-</i>	149
III.5.4. Geri Bildirim Olarak <i>Od-</i>	169
III.5.5. Bütünden Ayıran <i>Od-</i>	175
6. Po- Öneki	181
III.6.1. Çoğulculuk/Çokluk Bildiren <i>Po-</i>	181
III.6.2. Eylemin Bir Süre Yapıldığını Bildiren <i>Po-</i>	251
7. Pod(e)- Öneki	261
III.7.1. Nesnenin Altını/Aşağısını Vurgulayan <i>Pod-</i>	261
III.7.2. Yukarıya Doğru Hareket Bildiren <i>Pod-</i>	271
III.7.3. Yaklaşmayı Bildiren <i>Pod-</i>	275
III.7.4. Eylemin Gizli Yapıldığını İşaret Eden <i>Pod-</i>	279
III.7.5. Eylemin Biraz Yapıldığını Vurgulayan <i>Pod-</i>	284
8. Prze- Öneki	293
III.8.1. Fiziksel Alanda Hareket Olduğunda <i>Prze-</i>	293
III.8.2. Nitelik Olarak Sınırı Aşan <i>Prze-</i>	314
III.8.3. Belirli Bir Süre Bildiren <i>Prze-</i>	326
III.8.4. Dönüşüme Uğratarak Eylemi Yineleyen <i>Prze-</i>	344
9. Przy- Öneki	365
III.9.1. Fiziki Uzamda Yaklaşmayı, Gelmeyi Bidiren <i>Przy-</i>	365
III.9.2. Eylemin Yüzeysel, Biraz, Hafif Yapıldığını Bildiren <i>Przy-</i>	379
III.9.3. Bir Araya Getiren <i>Przy-</i>	391
III.9.4. Nesneye Fiziksel Baskı Uygulayan <i>Przy-</i>	400
III.9.5. Eklemeyi Bildiren <i>Przy-</i>	402
10. Roz- Öneki	406
III.10.1. Fiziki Uzamda Farklı Yönlerde Hareket Bildiren <i>Roz-</i>	406
III.10.2. Pek Çok Kişiye Ulaştırmayı Bildiren <i>Roz-</i>	425
III.10.3. Pek Çok Parçaya Ayırmayı/Ayrılmayı Bildiren <i>Roz-</i>	430
III.10.4. Alan Genişlemesini/Yayılmayı Bildiren <i>Roz-</i>	438
III.10.5. Zıtlık Bildiren <i>Roz-</i>	445

III.10.6. Anlamı Kuvvetlendiren, Pekiştiren <i>Roz-</i>	459
III.10.7. Başlamayı Bildiren <i>Roz-</i>	469
11. U- Öneki	482
III.11.1. Birazı/Bir Parçayı Vurgulayan <i>U-</i>	482
12. W- Öneki	491
III.12.1. İçeriye Doğru Yönelme Bildiren <i>W(e)-</i>	491
13. Wy- Öneki	522
III.13.1. Dışarıya Doğru Yönelme Bildiren <i>Wy-</i>	525
III.13.2. Zıtlık Bildiren <i>Wy-</i>	559
III.13.3. Sonuca Ulaşmayı Bildiren <i>Wy-</i>	568
III.13.4. Eylemin Niteliğini Bildiren <i>Wy-</i>	585
14. Z(e)- (S-, Ş-) Öneki	603
III.14.1. Aşağıya Doğru Hareket Bildiren <i>Z-,S-</i>	603
15. Za- Öneki	606
III.15.1. Hedef Noktaya Ulaşmayı/Varmayı Haber Eden <i>Za-</i>	606
III.15.2. Kaplayan/Kapatın/Çok Fazla Dolduran <i>Za-</i>	610
III.15.3. Eylemi Başlatan <i>Za-</i>	619
III.15.4. Öldürme, Yok Etme Bildiren <i>Za-</i>	628
III.15.5. Eylemi Birkaç Kez Yaptıran <i>Za-</i>	632
SONUÇ	635
KAYNAKÇA	654
ÖZET	661
ABSTRACT	663

ÖNSÖZ

Bir ulusun kültürünü, edebiyatını, tarihini yakından tanımanın yolu her şeyden önce o ulusun dilini öğrenmekten geçer. Polonya ile tarihsel ilişkilerin eski dönemlere dayandığı Türkiye’de Polonya kültürünün tanıtımı özellikle dil ve edebiyat temelinde gerçekleşir. İki devlet arasındaki ilişkiler daha eski dönemlerde başlasa da, ülkemizde Polonya dili (Lehçe) ve edebiyatının akademik anlamda öğretimi 1986 yılı itibarıyla başlamıştır.

Dil konusundan devam edilecek olursa, yabancı dil öğrenimini etkileyen pek çok unsur olduğu bilinir. Bunlardan belki de en önemlisi öğrenilen dilin anadil ile aynı dil ailesinden olup olmadığıdır. Anadile akraba başka bir dili öğrenmek nispeten daha hızlı ve kolay olmakta, akrabalık olmaması durumunda ise öğrenim süreci biraz daha uzayabilmektedir. Türk öğrenciler için de Polonya dilini öğrenmek pek kolay sayılmaz, çünkü anadilleri olan Türkçe ile Polonya dili arasında akrabalık bulunmaz ve bu durum öğrenim sürecinde birtakım güçlükler doğurur.

Polonya dilini öğrenme sürecinde yaşanan en büyük sorunlardan biri bu çalışmada ele alınacak olan, eylemlerin başına gelen öneklerdir (*Pol. prefiks / przedrostek*) ve bunlar Polonya dilinde *prefiksy / przedrostki czasownikowe* veya *czasowniki z przedrostkami / prefiksami* (eyleme ait prefiksler, prefiksli eylemler) şeklinde ifade edilir. Bu durum, Polonya diline ilişkin bir çalışma ortaya koyma zorunluluğunu beraberinde getirmiştir.

Eyleme gelen önek konusu üzerine bir çalışma yürütmeyi güç kılan en önemli hususların başında daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olmasının yanı sıra, Türkçe’de prefiksli eylemlerin bulunmamasıdır. Bu yüzden, çalışmamızın prefikslerin inceleneceği III. bölümünde konunun daha rahat anlaşılması adına her bir prefiks

öncelikle eyleme yüklediği farklı veya ek anlamlar çerçevesinde anlam gruplarına ayrılacaktır. Anlamsal açıdan aynı görevi üstlenen prefiksi başına almış her bir eylem de bu gruplar altında incelenecek olup söz konusu anlama ilişkin örnek cümleler sunulacaktır. Burada, Einstein'in “örnek vermek öğretmenin bir yolu değil tek yoludur” sözünden yola çıktığımızı belirtmekte fayda var; adı geçen prefikslerin Türkçe’de tam olarak karşılığı olmadığı için örnekli bir anlatımın bu çalışma için vazgeçilmez olduğu saptanmış ve bu doğrultuda hareket edilmiştir. Böylece, eylemin prefiksiz ve prefiksli hali ele alınıp aralarındaki anlamsal ve varsa yapısal farklılıklar saptanacaktır. Yapısal farklılıktan kastedilen ise prefiksli eylemin, kendisinden sonra gelen ad soylu sözcükleri, yani adları, sıfatları, adıları ve sayıları prefiksiz eylemin neden olduğu çekimden farklı biçimde çekime uğratmasıdır. Çünkü Polonya dilinde ilgeçlerin ve eylemlerin dilbilgisi kuralları gereği adları, sıfatları, adıları ve sayıları 6 ad durumunda çekime uğratma özelliği vardır.

Prefiksli eylemler konusu her zaman en güç anlaşılan, en güç adlandırılan ve üzerinde hâlâ uzlaşıya varılamayan bir konu olarak dil bilgisi alanında karşımıza çıkar. Şöyle ki: çalışmamız süresince birkaç Polonyalı öğretim üyesine bazı prefiksli eylemlerin anlamı sözlü olarak sorulduğunda, anlamsal açıdan zaman zaman görüş farklılıklarının ortaya çıktığı saptanmıştır. Bu noktada, bu çalışmada yer alan tüm eylemlerin anlamlarının çeşitli basılı kaynaklardan ve Polonya Ulusal Bilimsel Yayınevi (Wydawnictwo Naukowe PWN) kaynaklı sözlüklerden yararlanılarak sunulacağını belirtmekte fayda var.

Çalışmanın I. bölümünde dile, dilin özelliklerine, insan ve toplumla ilişkisine, Polonya dilinin doğuşuna, tarihine değinilecektir. Aynı zamanda, Polonya dilinde önemli bir yeri olan öneke (prefikse) ilişkin bilgiler verilecektir.

II. bölümde prefikslerle çok sıkı bağı olan dilde en az çaba yasası / ilkesi / kuralı ve türevlerine değinilecek olup Türkçe'den ve Polonya dilinden örneklerle açıklanacaktır.

III. bölümde “*do-*, *na-*, *nad(e)-*, *o - ob(e)-*, *od-*, *po-*, *pod(e)-*, *prze-*, *przy-*, *roz(e)-*, *u-*, *w(e)-*, *wy-*, *z(e) - (s-, ś-)*, *za-*” prefiskleri incelenecektir. Konuyu irdelerken, her örnek için ayrı başlık açılacak olup eylemler ve anlamlarını ortaya koyan örnek cümlelere yer verilecektir. Eylem ve örnek cümlelerden oluşan öbeklerdeki eylemlerin yanında ilgili eylemin *niedokonany* - süreklilik bildiren biçimde olduğunu gösteren “*ndk*” ve *dokonany* - süreksizlik bildiren biçimde olduğuna işaret eden “*dk*” kısaltmaları verilecektir. Bazı durumlarda eylemlerin “*ndk*” ve “*dk*” biçimlerinden birinin olmadığı görülebilir. Bu durum Polonya dilinde bazı süreklilik bildiren biçimdeki eylemlerin süreksizlik bildiren biçimlerinin olmamasından ya da tam aksine, süreksizlik bildiren biçimde olan eylemlerin süreklilik bildiren biçimlerinin olmamasından kaynaklanır.

İki satır halinde sunulan eylemlerden ilk satırda bulunanların prefiksiz, ikinci satırdakilerin ise prefiksli biçimi olacağı unutulmamalıdır.

Çalışmada yer alacak olan eylemlerin bir kısmı bugün Polonya'da konuşma ve yazı dilinde kullanılmayan arkaik eylem olabilir. Ancak, Polonya dilini öğrenen Türk öğrencilerin lisans / lisansüstü eğitimleri boyunca yeri geldiğinde tarihi metin ve çok eski dönemlere ait edebi metin çevirileri yaptıkları göz önünde bulundurulduğunda ve bu çalışma onlar için bir anlamda yardımcı kaynak niteliğinde olacağından bu tür eylemlere yer vermenin gerekli olduğu düşünülmüştür.

Çalışmanın *Sonuç* kısmında, yapılan incelemeler ve sınıflandırmalar doğrultusunda prefikslerin işlev ve anlamları çerçevesinde elde edilen bulgular sunulacaktır.

30 yılı aşkın geçmişiyle Polonya dilini, edebiyatını, tarihini, sinemasını kısaca Polonya kültürünü tanıtmayı temel amaç edinmiş olan Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Polonya Dili ve Kültürü (önceki adıyla Leh Dili ve Edebiyatı) Anabilim Dalı'nda dil üzerine çalışmalar yeni yeni yapılmaya başlamıştır. Adı geçen anabilim dalında Polonya dili üzerine yapılmış ilk doktora tez çalışması olması niteliğiyle de önem taşıyan bu çalışmanın ileride bu konuda yapılması olası çalışmalar için mütevazı bir başlangıç olmasını temenni ediyoruz.

Bu çalışmanın oluşturulması ve yürütülmesi süresince değerli bilgilerini benimle paylaşan, yardımlarını hiç esirgemeyen tez danışmanın Prof. Dr. Seda KÖYÜ'ye başından sonuna dek beni desteklediği için teşekkürü borç bilirim. Her fırsatta yardımlarına ve fikirlerine başvurduğum, manevi desteğini her an yanımda hissettiğim, bu ve diğer akademik çalışmalarımda kıymetli bilgi, birikim ve deneyimleriyle yol gösteren Prof. Dr. Neşe M. YÜCE'ye teşekkürlerimi sunmak isterim. Bilimsel yardımları, sabrı ve değerli katkıları için Dr. Dorota Mikołajczyk'a, ayrıca teşekkürlerin az kalacağı, Ankara ve İstanbul Üniversitesi'ndeki çalışma arkadaşlarıma, aileme yardımları, sabırları ve anlayışları için minnettarım.

I. BÖLÜM

Dil ve İnsan

Bir dil üzerine incelemeyi kapsayan bu çalışmada öncelikle dil nedir, özellikleri nelerdir, insan ve toplum hayatındaki yeri neresidir gibi sorulara yanıt bulmaya çalışmak ve dil olgusunu ele almakla işe başlamak yerinde olacaktır.

Dil insanlar arasında anlaşmayı, haberleşmeyi, iletişimi sağlayan doğal bir araç, kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen bir sistemdir. Dil bir toplumun ortaklaşa meydana getirdiği ve kullandığı bir sistem, sosyal bir kurum ve ortaklıktır. İnsanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerinden biri düşünme ve konuşma yetisinin olmasıdır. İnsanlar toplu halde yaşadıkları için düşüncelerini diğer insanlarla paylaşma noktasında dile ihtiyaç duyarlar. Bu yönüyle *kaynak* (sözü söyleyen) - *mesaj / ileti* (söylenen söz) - *alıcı* (iletilen sözü alan) düzeneğinden oluşan iletişim sisteminde dil, seslerden oluşmuş, kendine özgü yasaları olan en etkin ve en gelişmiş iletişim aracı olarak yerini her zaman korumuştur. Dil olmadan insan sosyalleşemez, diğer insanlarla ortak bir dünya kuramaz. Örneğin, konuşulan dili bilmeyen bir insan yüzlerce hatta milyonlarca insanın arasında kendini yalnız hisseder. İnsanın diğer insanlarla ilişkisine aracılık eden, sosyal bağları düzenleyen dil hayatın olmazsa olmazlarından.

Dil iletişimin en önemli ögesi olmasının yanı sıra, topluma biçim veren bir sistemdir. Bir toplum, çevresindeki dünyayı gerçekte olduğu gibi değil, ancak dilinin kendisine sunduğu biçimde görebilir.

Önemli ölçüde sosyal yönü de olan dil bir anlamda toplum tarihinin özetidir. İçinden geçtiği topraklardan bazı öğeler alır. Dikkat edilecek olursa, her medeni dil karşılaştığı medeniyetlerden bünyesine sözcük ya da deyim katmıştır. Bu bağlamda, dil

kültürel ve sosyolojik açıdan bir toplumun aynası, koruyucusu, taşıyıcısı ve ifade aracıdır aynı zamanda. Dil üzerine verilecek şu tanımda dilin toplumsal niteliğinin vurgulandığı görülür: “*Dil, yalnızca bildirişmeyi (iletişim), haberleşmeyi gerçekleştiren bir araç olarak kalmaz; toplumla, onun kültürüyle olan ayrılmaz bağları dolayısıyla toplumun çeşitli özelliklerine, yaşayışına, inançlarına, geleneklerine, tarihine ışık tutan önemli bir toplumsal kurum olarak karşımıza çıkar. Bireyin ve toplumun kültür varlığı olarak belirir.*”¹ Toklu tarafından yapılan tanıma bakıldığında, dile ilişkin çok benzer ifadelere rastlanır: “*toplumun aynası, kültür göstergesi, toplum içi ve toplumlar arası ilişkilerin ön koşuludur.*”²

Dil kalıplaşmış, değişmez, statik olan bir yapıya sahip değildir. Tıpkı aracı olduğu insan gibi canlı ve sosyal bir varlıktır. Sosyal, kültürel ve tarihi nedenlere bağlı olarak zaman zaman değişerek ve gelişerek yol alan sürekli bir akış halindedir.

Yukarıda kısaca dile, işlevine ve özelliklerine yer verildi. Peki, dil olmasaydı neler olmazdı? Dil olmasaydı bilim, felsefe, sanat olmazdı. Dil bu alanların aracı değil, temeli niteliğindedir. Çünkü düşünme, nitelendirme sadece dille ortaya çıkar. Dil olmadan düşünme, görme, düşünüleni, görüleni başka kuşaklara aktarma olanağı da yoktur. Edebiyat ve dil arasında da sıkı bir bağ vardır, kuşkusuz. Dil edebiyatın hammaddesidir; dil edebiyatı, edebiyat da dili geliştirir. Edebi yapıtlar aracılığıyla her zaman anlam zenginliği yaratılır, sözcük sayısı artar.

Dilin bir diğer önemli işlevi bireyin iç dünyası ile dış dünya arasında bağlantı kurmasıdır. Çünkü insan beğenirken, nefret ederken, üzülürken, sevinirken sözcüklere

¹ N. Atabay, İ. Kutluk, S. Özel, Haz. D. Aksan, **Sözcük Türleri**, Ankara, 1983, s. 15

² O. Toklu, **Dilbilime Giriş**, Ankara, 2003, s. 9

başvurur. Sözcüklerin sağladığı imkânlarla hisseder, düşünür ve kendini dış dünyaya ifade eder. Bu bakımdan, dil ile düşünce iç içe geçmiş durumdadır. Tam da bu noktada Polonyalı dilbilimci Zenon Klemensiwicz'in "*dil düşünme aracıdır, düşünme ise gerçekliğin yansımısını oluşturur*" sözüne yer vermek gerek. Dilin gelişmesi düşünceye, düşüncenin gelişmesi de dile bağlıdır. İnsan dil ile düşünür, cümleler kurarak düşünür. Düşünme de gerçekliğin bir parçası olduğundan, dilin aslında tahmin edilenden daha büyük olguların temelini oluşturduğu rahatlıkla söylenebilir.

Polonya Dilinin Tarihi

Polonya dili yüzlerce lehçe içeren, dünyanın en büyük dil ailesi olan Hint-Avrupa dil ailesine ait dillerdendir. Bu dil ailesi kendi içinde belirli kollara, kollar da belirli dallara ayrılır. Slav dilleri bu dallardan biridir ve bu dil grubu da yine kendi içinde Doğu, Batı ve Güney Slav dilleri olmak üzere üç gruptur. Polonya dili bir Batı Slav dilidir.

M.Ö. 2. ve 3. yüzyıllarda Proto-Hint Avrupa dilinden eski Slav dili şekillenmiştir. Batıdaki Oder nehrinden doğudaki Dinyeper nehrine kadar; Karpatlar'ın güneyinden Baltık Denizi'nin kuzeyine kadar yayılmıştır. 3. ve 4. yüzyıllarda yukarıda anıldığı gibi üç farklı kola ayrılmıştır.

M.Ö. 4. ve 5. yüzyıllarda Orta Avrupa ve Orta Asya arasında kalan bölgede bir dil konuşan, ama arkalarında hiç iz bırakmayan kabileler yaşamıştır. Konuştukları bu dil Proto-Hint Avrupa dili olarak adlandırılmaktadır ve Avrupa dillerinin çok büyük bir kısmının atası olarak kabul edilir. Hiç kuşku yok ki, farklı farklı dillerin doğduğu bir "ata dil" vardır. Örneğin, Polonya dilindeki "noc" (*gece*) sözcüğü ele alınacak olursa, bu sözcüğün İngilizcede "night", Almancada "nacht", Fransızcada "nuit", İsveçcede "natt", Latince "nox", Litvanyacada "naktis" olduğu görülür. Gece anlamına gelen bu

sözcüklerin eski Hint-Avrupa dilindeki (Proto-Hint Avrupa dili) “nókwts” sözcüğünden türediği düşünülmektedir.

En eski tarihi kaynaklar Oder ve onun kolu olan Varta, Vistül ve Bug nehir havzaları arasında Polan devletinin temelini oluşturan pek çok kabilenin yaşadığını gösterir. Polanlar adı önceleri büyük bir kısmını tarlaların oluşturduğu topraklarda yaşayanlara işaret ederdi. Polanların ilk yerleşim yerleri Goplo gölünün üst kısmındaki Kruszwica kenti, daha sonra da Gniezno, Ostrow ve Poznan kentleri olmuştur. Böylece bu bölge Polonya devletinin beşiği Büyük Polonya Bölgesi olmuştur ki, M.S. 966 yılında I. Mieszko'nun Hıristiyanlığı kabul etmesinden sonra genel Polonya dilinin (Lehçenin) yavaş yavaş şekil kazandığı yer haline gelmiştir.

Eski Polonya dili (Staropolski) dönemi Polonya devletinin kuruluş yılı olan M.S. 966'dan 16. yüzyılın başlarına dek sürmüştür ve Polonya dili için dönüm noktalarından biri olmuştur, çünkü edebiyat dilinin güçlü gelişimiyle ve bazı dil bilimsel süreçlerin tamamlanmasıyla bir bağ oluşmuştur. Ayrıca, bu dönem yeni yeni dilsel gelişimlere olan eğilimin ilâni niteliği kazanmıştır.

Orta Polonya dili (Średniopolski) dönemi ise Rönesans dönemini de kapsayan ve 18. yüzyılın 70'li yıllarına dek süren, Polonya kültürünün altın çağı olmakla birlikte, Polonya dilinin edebi anlamda önem kazandığı bir dönem olmuştur. Aydınlanma dönemi de dilin iç evrimi, özellikle dil çalışmaları için birtakım değişikliklere yol açmıştır. Polonya dilinin doğru kullanılması ve etkinliği konusunda özen gösterilmesini sağlamıştır.

Yeni Polonya dili (Nowopolski) dönemi ise aydınlanma döneminde başlamış ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında bitmiştir. Polonya dilinin en yakın tarihi (1945 yılından

sonraki dönem) çağdaş Polonya dili bilimine dâhil edilir.³ Polonya bu dönemlerin büyük bir kısmında işgalci kuvvetler tarafından kuşatılmış olsa da, Polonya dili gelişmeye devam etmiştir. Bu gelişmeler dilin kullanımı ve estetiği alanında yaşanmıştır.

Polonya dilinin alfabesi Latin harflerinden oluşmaktadır. Bunun nedeni yukarıda sözü edilen Polan kabilesi lideri I. Mieszko'nun Hristiyanlığı kabul edip Roma Katolik kilisesine bağlanarak, Latin kültürünü dolayısıyla, bu kilisenin dili olan Latince'yi benimsemesidir.⁴

Prefiks / Önek Nedir?

Dünyanın önde gelen dillerinde benzer ya da çok yakın seslerden oluşan prefiks sözcüğünün (İng. *prefix*, Fr. *préfixe*, Alm. *präfix*) dilbilimsel terim olarak Türkçe'deki karşılığı *önek*dir. Bu yüzden, çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde *önek* sözcüğü kullanılacaktır. Bu sözcük Polonya dilinde ise *prefiks* ya da *przedrostek* şeklinde ifade edilmektedir. Öncelik olarak, çalışmamızın özünü oluşturan önek terimi üzerine yapılmış tanımlardan birkaçına yer vermek, konunun daha rahat anlaşılması açısından uygun olacaktır.

Polonya dili sözlüklerinde “*kökün önünde bulunan türetme eki*”⁵, “*kökün önünde bulunan türetme eki ya da kökün önüne gelen birkaç ekten biri*”⁶ şeklinde tanımlanır. Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe Sözlüğünde önek terimine ilişkin olarak “*ön ek (Fr. préfixe): Bazı dillerde kelimenin baş tarafına gelen ek. (ÖNE EKLEYİŞ, Préfixation).*”⁷

³ D. Podlawska; I. Plóciennik, *Leksykon Nauki o Języku*, Bielsko-Biała, 2002, s. 256

⁴ S. Köycü, *Lehçe Dil Bilgisi*, Ankara, 2012, s. 8

⁵ *Słownik Języka Polskiego*, Warszawa, 2007, s. 758

⁶ *Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III*, Warszawa, 2003, s. 548

⁷ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b5e5fc533fd90.02267224, 02.08.2018

tanımı yer almaktadır. Topaloğlu, terimler sözlüğünde önekin tanımını “*bazı yabancı dillerde, kelimenin önüne gelerek anlamı değiştiren ek*”⁸ şeklinde yaparken, sözcüğe Hatiboğlu “*bazı yabancı dillerde, sözcük kökünün önüne gelerek sözcüğe belirli anlam katan ek*.”⁹ ve Vardar “*kimi dillerde bir sözlüksel birimin önüne getirilen yapım ögesi*.”¹⁰ şeklinde açıklık getirir. Şahin’in tanımı ise “*ön ekler, aslında kendi başlarına belli bir anlamı da olan ve başka bir kelimenin önüne gelerek ona yeni anlamlar kazandıran, daha doğrusu kendi anlamını eklendiği kelimeye katan eklerdir*”¹¹ yönünde olup öneklerin kendi içinde bir anlamı olduğunu iddia etmesi bakımından diğer tanımlardan ayrılmaktadır.

Yukarıda paylaşılan tanımlar öneklerin sözcük kökünün başına gelerek sözcüğe yeni bir anlam katan ekler olduğu konusunda birleşir. Dolayısıyla, öneklerle birlikte ortaya çıkan ses ve anlam farklılıkları, bir yandan bir biçimbirim zenginliği yaratırken, öte yandan anlam örgüsünü zenginleştirir. Türkçe’de çok fazla bulunmasa da (ki bunların da yabancı kökenli sözcükler olduğu unutulmamalıdır), dünyada en çok konuşulan İngilizce’deki sayısız önekli sözcüğün birkaçı şunlardır: in-(*independent, inaccessible*), un-(*uncomfortable, uncommon*), dis-(*disadvantage, disbelief*) şeklinde örnekler daha da çoğaltılabilir. Yabancı kökenli de olsalar, Türkçe’deki önekler için dez- (dezavantaj, dezenfekte), a- (anormal, apolitik), na- (nahış, namert, namevcut, namüsaid), bi- (bihaber, bigünah, bitaraf) örnekleri verilebilir.

Polonya dilinde ise onlarca önek arasından bazıları şöyledir: **a-** (anormalny *anormal*, apolityczny *apolitik*), **bez-** (bezsenność *uykusuzluk*, bezpłatny *ücretsiz*,

⁸ A. Topaloğlu, *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, 1989, s. 116

⁹ V. Hatiboğlu, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ankara, 1972, s.75

¹⁰ B. Vardar, *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, 1988, s. 161

¹¹ H. Şahin, *Türkçe’de Ön Ek*, U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 7, Sayı: 10, 2006/1, s. 66

bezpretensjonalny *gösterişsiz, mütevazı*), **do-** (doelowy *varılacak yer, dopić tümünü içmek*), **na-** (naskórek *üst deri/epiderm, naciągnąć üzerine tamamen geçirmek*) **nad-** (nadgniły *kısmen çürük, nadżerka -tibbi-aşınma, nadużywać çok kullanmak*), **od-** (odbiorca *alıcı, odgrodzić ayırmak*), **około-** (okołosłoneczny *güneş etrafında dönen/bulunan, okołosieńczykowy ay etrafında dönen/bulunan*), **pod-** (podbramkowy *kale ağzı, podchodząc yaklaşmak, yanaşmak*), **ponad-** (ponaddźwiękowy *süpersonik/ses üstü, ponadplonowo ekstra/fazladan, ponadczasowy çağlar üstü*), **poza-** (pozagrobowy *sonraki yaşam/öbür dünya, pozaklasowy müfredat dışı, herhangi toplumsal sınıfa ait olmayan, herhangi sınıflandırmaya dâhil olmamış*), **przeciw-** (przeciwciasto *antikor, przeciwuczuleniowy antialerjik*), **przed-** (przedmałżeński *evlilik öncesi, przeddzień bir gün önce*), **przy-** (przyziemny *sıradan/günlük, przysmażyć hafif kızartmak*) **prze-** (przepięknie *çok güzel biçimde, przebogaty çok zengin*).

Birkaç öneke yer verilmesinin en büyük nedenlerinden biri her şeyden önce, öneklerin önlerine geldikleri sözcüklere bitişik yazılmalarıdır. Bez, do, na, nad, od, około, pod, ponad, poza, przeciw, przed, przy gibi önekler aynı zamanda birer önleçtirler (ilgeç/edat) ve önleçlerin ad soylu sözcüklerin önünde, ama bu sözcüklerden bağımsız, ayrı yazıldıkları asla unutulmamalıdır. Önleçler ayrı yazıldıkları gibi, kendilerinden sonra gelen sözcükleri Polonya dili kurallarınca belirli bir ad durumunda çekime uğratır, ama bu sözcüklere yeni bir anlam yükleme özelliği göstermezler. Çalışmaya konu olan öneklerde ise durum çok farklıdır. Sözcük kökünün başında ve sözcüğe bitişik yazılır, sözcüğe başka, yeni bir anlam katar, ama sözcük kökünü hiçbir biçimde çekime uğratmaz. Bu önemli ayrımı daha iyi aktarabilmek adına, Polonya dilinde önleç (ilgeç/edat) ve önek olarak kullanılabilme özelliği gösteren “bez” ve “przeciw” ekini ele alıp karşılaştırmalı örnekler sunmakta fayda var kanısındayız.

Önleç (İlgeç/Edat) olarak *bez* ve *przeciw*

dyskusja: tartışma (dişi cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

bez dyskusji: tartışmaksızın (dopełniacz / yönelme-tamlama durumu / genitive case)

kaszel: öksürük (eril cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

przeciw kaszlowi: öksürüğe karşı (celownik / yönelme durumu / dative case)

Önek olarak *bez* ve *przeciw*

troska: endişe, kaygı (dişi cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

beztroska: gamsızlık, sükûnet (dişi cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

prąd: akım (eril cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

przeciwprąd: karşı akım, ters akıntı (eril cins ad - mianownik / yalın durum / nominative case)

Dikkat edilecek olursa, daha önce Polonya dilindeki önekler ve kullanımlarına ilişkin örnekler sunulurken eylemlere de yer verilmişti. Böylece, Polonya dili öneklerinin sadece isim ve sıfatların başına gelmedikleri, aynı zamanda eylem kökleriyle de kullanıldıkları vurgulanmak istenmiştir. Bu, Polonya dilindeki ve Türkçe'deki önekler arasındaki en büyük farkı oluşturur. Çünkü Türkçe'de önek almış basit eylem yoktur. *Bertaraf etmek*, *diskalifiye olmak* gibi eylemler irdelendiğinde göze çarpan ilk nokta, birden fazla sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan birleşik eylem olmaları, bir başka deyişle, yardımcı eylemle birlikte kullanılmalarıdır. Diğer ve en önemli nokta ise, ek ve sözcüklerin yabancı kökenli olmalarıdır. “Ber” Farsça, “taraf” Arapça, “dis” İngilizce, “diskalifiye” Fransızca kökenli sözcüktür. Ayrıca altı çizilmesi gereken bir diğer konu, adların ve sıfatların başına gelen eklerin de Türkçe kökenli olmayıp çoğunlukla Arapça, Farsça veya Fransızca'dan geçen ekler olduğudur.

Polonya dilinde eylemlere gelen önek konusu dilbilim literatüründe hâlâ önemini korumaktadır. Konuya ilişkin çok fazla çalışma yapılmamasının yanı sıra,

“- önekli eylemler, dil bilgisel görünüş* ve anlam sorunu, kural koyma, ki bunlara dayanarak görünüşleri farklı iki eylem belirlenir;

- semantik açıdan türetme, yapı ve fonksiyon, önekleri biçemsel / stilistik olarak etiketleme

- sözcüğün morfolojik yapısı, biçimle ilgili durumlar: sözcüğü morfeme / biçimbirimlere ayırma ilkeleri, morfonoloji / biçimbilimsel sesbilimi açısından türetme problemleri

- öneklerin yazımsal ilkeleri”¹² gibi sorunsallar Polonyalı dilbilimcilerin hâlâ karşısında durmaktadır. Anılan bu maddelerin her biri tek başına çalışma konusu oluşturabilir. Ancak, bir eylemi öneksiz ve önekli biçimleriyle ele alıp aralarındaki anlam ilişkisini inceleme sonucunda önekleri yine anlamsal olarak sınıflara ayırmanın ve ardından bu sınıflandırmaya göre önekli eylemler sunmanın, Polonya dilini yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrenciler için öncelik taşıdığı düşüncesindeyiz.

Polonya diline göre ayrı bir dil ailesinden olan Türkçe’de eyleme bitişik yazılan herhangi bir önek olmaması konuyu açığa kavuşturmayı bir parça zorlaştırmaktadır. Polonya dilinde eylemlere önekin gelmesiyle eylem kökünde yapısal olarak herhangi bir değişikliğe rastlanmaz. Ancak, sözü edilen önekler eylemin öneksiz biçimiyle sahip olduğu anlama zıt anlam, yakın anlam katmakla birlikte, çoğunlukla ek anlam, ek bilgi katar. Sadece dört harften oluşan bir adet önekin yanı sıra üç, iki hatta tek harfli öneklerin de olduğu ve bu öneklerin eylem kökünün anlamında büsbütün değişikliğe neden olduğu

---

* Dil bilgisel terimdir. “(İng./Fr. aspect, Alm. aspekt. Konuşucunun işi, oluşu nasıl gördüğünü belirten dilbilgisi ulamıdır. Görünüş eylemin, sürekliliği, süresizliği, başlangıcı, sonucu, yinelenişi bakımından ele alındığını vurgular.

¹² B. Rycielska, *Schemat Podzielenia i Cześci (Na Przykładzie Czasowników Prefiksalnych w Języku Rosyjskim w Porównaniu z Językiem Polskim)*, Szczecin, 2014, s. 9

dikkate alındığında, önekli eylemler konusunu inceleyen bir çalışmanın ihtiyaç haline geldiği anlaşılmıştır. Verilmek istenen anlamın hece bile sayılamayacak kadar küçük dil öğeleriyle çok rahatlıkla iletilmesi, öneklerin işlevinin belki de temelini oluşturan “dilde en az çaba yasası”na ve bu yasa gereği “eksilti / eksiltme” şeklinde adlandırılan dil olayına değinmeyi kaçınılmaz kılmaktadır.

II. BÖLÜM

Dilde En Az Çaba Yasası / İlkesi

Bilindiği üzere, dünyadaki tüm doğal diller bazı kurallar üzerine kurulmuştur. Bir dil ancak geliştirmiş olduğu bu kurallar çerçevesinde sistemli bir biçimde çalışır ve iletişim olanağı sağlar. Söz konusu kurallardan biri de dil bilimsel terimiyle “en az çaba yasası¹³”dır (Pol. zasada najmniejszego wysiłku). Yapılacak çalışmanın amacının ve Polonya dilindeki örneklerin dildeki işlevinin ne olduğu sorusunun en uygun yanıtını oluşturacak olan en az çaba yasasının dilbilim terimler sözlüğünden tanımına göz atmakla konuya giriş yapmak uygun olacaktır. Söz konusu tanım, adı geçen sözlükte “*Dilsel üretimde harcanması gereken çabanın en aza indirilmesi ilkesi*”¹⁴ olarak yer alır.

Şurası kabul edilmelidir ki, en az çaba yasası insanoğlunun yaşamının her alanında, her davranışında, her hareketinde geçerlidir. İşlevsel dilbilimin başlıca kuramcılarında olan ünlü Fransız dilbilimci Martinet de “*dilsel evrime, insanın bildirişimsel gereksinleriyle / anlıksal ve fiziksel etkinliğini en aza indirme eğilimi arasındaki çatışmanın yön verdiği söylenebilir. Başka düzlemlerde olduğu gibi, burada da insan davranışı en az çaba yasasına uyar: Bu yasa uyarınca ancak benimsediği amaçlara ulaşabileceği ölçüde çaba harcar.*”¹⁵ şeklinde görüş beyan ederek, her alanda olduğu gibi, insanın dilsel etkinliğinde de en az çaba yasasının geçerli olduğunu belirtir. Örneğin, yaz mevsimi geldiğinde kışlık kıyafetler gardırobun en üst kısımlarına ya da az kullanılan bölmelerine koyulur. Kışın botlar ayakkabılığın en ön kısımlarına koyulur. Günlük yaşamda nispeten daha sık kullanılan çay ve su bardakları mutfak dolaplarının en kolay

¹³ Bu yasa Türkçe’de “dilde kolaylık kanunu/yasası/ilkesi”, “dilde tasarruf”, “dil ekonomisi”, “dilde tutumluluk”, Polonya dilinde ise “ekonomia języka”, “ekonomia w języku”, “ekonomia językowa”, “zasada ekonomii języka” terimleriyle de adlandırılır.

¹⁴ K. İmer, A. Kocaman, A. S. Özsoy, **Dilbilim Sözlüğü**, İstanbul, 2011, s. 116

¹⁵ A. Martinet, **İşlevsel Genel Dilbilim**, (Türkçesi: Berke Vardar), Ankara, 1985, s. 152-153

ve hızlı erişilebilir kısımlarında bulunur. Ev telefonları evin en çok kullanılan odasına ya da aile fertlerine uygun en yakın yere koyulur. Ev telefonu demişken, yurtiçi ve yurtdışındaki büyük kentlerin telefon kodlarına bakıldığında, çoğunun 1, 2, 3 rakamlarından oluştuğu görülür. Bunun nedeni, tuşlu telefonlar yaygınlaşmadan önce kadranlı/çevirmeli telefonlara göre ayarlanmalarıydı ve o telefonlara göre 1'i çevirmek 9'u çevirmekten daha az çaba ve daha az vakit alıyordu. Doktorlar sıklıkla kullandıkları stetoskobu çoğu zaman ceplerinde tutar ya da boyunlarına asarlar. Buna benzer daha pek çok örnek sıralanabilir. Görüldüğü üzere, tüm bu unsurların arka planında çabayı en aza indirme, enerjiden ve zamandan tasarruf etme gayreti gizlidir. Hiçbir zaman unutulmaması gereken bir gerçek vardır: yüksek orandaki kullanım sıklığı en az çabayı doğurur.

En yetkin iletişim aracı olan dilin sabit değil, sürekli devinim halinde olduğu ifade edilmişti. Dilin canlı, hareketli ve değişken olma özelliği sözcüklerin ömürleri boyunca zaman zaman farklı anlamlar yüklenme ya da yan anlam üstlenme zorunluluğunu beraberinde getirir ve yer aldıkları cümlede farklılıklara neden olur. Yaşamdaki somut ve soyut unsurların sınırsız olması dildeki mevcut sözcüklere yeni anlamlar kazandırmayı gerekli kılar. Dünyada algılanabilen unsurlar çok olsa da, bunların dille tanımlanması sınırlıdır. Dolayısıyla, zaman zaman sözcük yerine bir ekle farklı anlamların karşılanması gerekmektedir. Bir bakıma bu durum dildeki en az çaba yasanın anlam boyutunda temelini oluşturur ve bu yasanın gereği gibi düşünülebilir. En az çaba yasası sözcüklerin dış yapısını, yani ses ve şekil özelliklerini etkilediği gibi, bazen anlamlarında da birtakım değişikliklere neden olur. Sözcükler eklerle birlikte artık çok anlamlı bir birime dönüşür. Hatta zaman içinde mevcut anlamından uzaklaşarak farklı anlamlara bürünebilir ya da ek anlamlar kazanabilir. Yine de, ortaya çıkan yan anlam ile temel anlam arasında bir bağ vardır.

Mümkün olduğunca az enerji ve madde sarfıyla birim zamanda olabildiğince anlaşılır ve çok mesaj iletme bütün dillerin eğilimidir. İletişimde zamandan ve enerjiden tasarruf, dilin tekrardan ve kalabalık öğelerden hoşlanmayışı, en az çaba yasası gibi nedenler bazı birimlerin cümle içinden atılmasıyla anlatım kısalığına yol açar. Bu yasanın konuşan ve dinleyen arasında bir anlamda bir dengesizlik yarattığı gerçeğini de atlamamak gerekir. Şöyle ki: dinleyici de dinlerken en az çaba yarasınca davranmak isteyecektir. Bu bağlamda, “Zipf yasası”na adını veren Amerikalı dilbilimci George Kingsley Zipf, konuşanın ve dinleyenin durumunu birbirinden ayırır. Dilsel iletişim boyutunda metni üreten ve metni algılayan açısından bu ilkenin birbirine zıt iki yönlü bir baskı oluşturduğunu ileri sürer. Çünkü konuşmacı en az çaba ve enerji ile mesajı iletme amacı güderken, karşı taraftaki dinleyici de asgari çabayla söyleneni anlama gayreti göstermeye başlar. Bu ilke gereği, konuşmacı bir sözcüğün birden fazla anlamı ya da yan anlamı karşılmasını sağlayarak, az sayıda sözcük kullanıp bilgiyi mümkün olduğunca kısa ve öz iletme ister. Bir başka deyişle, az sayıda sözcükle farklı kavramlar ifade etmek ister. Dinleyicide ise durum çok farklıdır, her farklı kavram ve yan anlam için ayrı ayrı sözcük duymak ve böylece anlama gayretlerini en aza çekmek ister.¹⁶ Kısaca, konuşmacı ve dinleyici arasındaki dengesizlik, ikisinin de birbiriyle aynı olan isteklerinde gizlidir. Konuşan taraf kendini düşünerek, ifadesine bir sözcükle birden çok anlam yüklemek ister, dinleyen taraf da yine kendini düşünerek, konuşan kişiden konuyu mümkün olduğunca çok sözcükle anlatmasını ister ve konuyu anlamak için en az çaba beklentisine girer. Dolayısıyla, karşı taraftan çok çaba bekler.

---

¹⁶ S. Kumova Metin, **Türkçe’de Kullanılan İşlev Kelimelerin Zipf 1. Kanunu Esasında Değerlendirilmesi**, Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi, Cilt: 23, No: 2, 2008, s. 468

Kimi dilbilimciler en kısa ve en sade yolun dilde en çok kabul edilen yol olduğu görüşünün tartışmalı olduğu yönünde fikir birliğine varıp bunun kolay çözümlenebilen bir konu olmadığını belirtir. Bu konu onlar için tartışmalı olsa da, gerçek şu ki, dilde ekonomiye kaçmak herhangi bir biçimde ve belli oranda kendini gösterir ve bu, doğal bir akışın sonucudur. Dil kendi mekanizması içinde ekonomik bir yapı geliştirdiği ve barındırdığı sürece, bu kanunla iç içe olmasının son derece normal bir durum olarak kabul edilmesi gerekir. Çünkü insan zamana veya mekâna bağlı kalmaktan çok hoşlanmaz ve daha hızlı bir biçimde iletişim kurmayı hedefler. Buradan hareketle, insanın dille arasındaki ilişki ağı en az çaba yasasındaki tüm fonetik ve semantik değişikliklere kaynaklık etmektedir.

Tüm bunların ışığında, Martinet gibi kimi dilbilimcilerin ekonominin aslında bir çatışma ürünü olduğunu savunması son derece normal karşılanabilir. Bu çatışma iletişim halindeki insanın mümkün olduğunca çok sayıda farklı dil ögesini yine mümkün olduğu kadar az fiziksel / zihinsel çabayla anlatma eğiliminden kaynaklanır. En az çaba yasası işte bu iki zıt durumu birbiriyle uyumlu hale getirmektir. Polonya dilinde eylemin başına getirilen, dilin en küçük birimlerinden olan önekle anlam değiştirilerek, söz konusu ekonominin çok büyük ölçüde sağlandığı aşikârdır. Çok şeyi az çabayla söyleme eğilimi Polonya dilinde farklı bir dil unsurunun, yani önekli eylemlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

En az çaba yasasının yol açtığı, üzerinde durulması gereken başka bir dil unsuru daha vardır. Bu, Türkçe’de “eksilti / eksiltme”, Polonya dilinde ise “elipsa” şeklinde adlandırılan, anlamayı aksatmadan anlatımda kısalığı sağlayan dil olayıdır. Anlatımda kolaylık sağlamak amacıyla bir sözcükteki eklerin veya cümledeki sözcüklerin çıkarılıp

azaltılması anlamına gelen eksilti, en az çaba yasası gereğince gelişmiş olup enerjinin, özellikle zamanın ekonomik kullanımında büyük imkân sağlamaktadır.

Bu yüzden, eksilti en az çaba yasasına bağlı olarak, anlatıma herhangi bir anlam karışıklığına yol açmayacak biçimde kolaylık sağlamak üzere sesin, ekin, sözcüğün, bir sözcük grubunun, cümlenin bazı öğelerinin düşürülmesi, eksiltilmesi gibi, farklı biçimlerde ortaya çıkar. Bu bakımdan, eksiltinin tek bir türünden söz etmek pek mümkün görünmemektedir. Açıklamalardan anlaşılacağı üzere, eksilti sestem metne kadar geniş bir alana sahiptir. Polonya dilinde de ekonomi sağlamak, zamandan, emekten ve enerjiden tasarruf etmek için pek çok yöntemin benimsendiği görülür. Bunlardan biri gereksiz sözcükleri - adı, eylemi, nesneyi vs. cümleden atmaktır.

Eylem Eksiltisi

Czy Pani profesor *jest* na uczelni? (Bayan profesör okulda mı?)

Ø Pani profesor Ø na uczelni? (Bayan profesör okulda mı?)

Ja zjem kanapkę, a ona *zje* bułkę. (Ben kaneppe yiyeceğim, o da ekmek yiyecek.)

Ja zjem kanapkę, a ona Ø bułkę. (Ben kaneppe yiyeceğim, o da ekmek.)

Maria pójdzie prosto, a Maciej *pójdzie* w lewo. (Maria düz gidecek, Maciej ise sola gidecek.)

Maria pójdzie prosto, a Maciej Ø w lewo. (Maria düz gidecek, Maciej ise sola.)

Ja jestem blondynką, a ty *jestes* brunetką. (Ben sarışınım, sense esmersin.)

Jestem blondynką, a ty Ø brunetką. (Ben sarışınım, sense esmer.)

Dorota woli czerwony, a Piotr *woli* niebieski. (Dorota kırmızıyı tercih ediyor, Piotr da maviyi tercih ediyor.)

Dorota woli czerwony, a Piotr $\emptyset$ niebieski. (Dorota kırmızıyı tercih ediyor, Piotr da maviyi.)

Görüldüğü üzere, Türkçe’de de durum birebir aynı olup virgölün her iki yanında kullanılan eylem aynı olduğu için, bu eylem cümlenin ikinci kısmında tekrar kullanılmayarak, bir başka deyişle, “eksiltilek” tasarruf elde edilebilmekte ve anlamda hiçbir kayıp yaşanmamaktadır, çünkü dinleyici virgölün sol kısmını duyduğu için olup bitenden haberdardır.

Söz Eksiltisi

Polonya dilinde söz eksiltisine verilecek örneklerin bir çırpıda anlaşılammaması ihtimaline karşılık öncelikle çok kısa Türkçe örneklerden başlanması uygun olacaktır. Karaağaç bu dil olayı için şu örnekleri verir:

“düdüklü tencere → düdüklü

yazma eser → yazma

dişli çark → dişli

cep telefonu → cep

sayısal loto → loto

bedelli askerlik → bedelli”¹⁷

Türkçe’de görülen söz eksiltisi olayı Polonya dilinde de aynı biçimde görülür:

“Szkola podstawowa (ilkokul) → podstawówka

dom poprawczy (ıslahevi) → poprawczak

---

¹⁷ G. Karaağaç, *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Ankara, 2013, s. 365

praca klasowa (yazılı sınav) → klasówka

buty gumowe (lastik çizme) → gumiaki

szkoła nr. 3 (3 numaralı okul) → trójka

śmietana kremowa (krema) → kremówka.”¹⁸

Söz eksiltimi örneklerinden devam edilecek olursa, şu örneklere de değinmek faydalı olacaktır:

Dla nas będa dwie kawy – jedna z mlekiem, druga bez **mleka**. → Dla nas będa dwie kawy. Jedna z mlekiem, druga bez $\emptyset$. (Bizim iki kahvemiz olacak. Biri sütlü, diğeri sütsüz).

Weź te tabletki przed **południem** i po południu. → Weź te tabletki przed $\emptyset$ i po południu. (Bu hapları öğleden önce ve sonra al).

To są listy do **przyjaciółki** i od przyjaciółki. → To są listy do $\emptyset$ i od przyjaciółki. (Bunlar arkadaşşıma giden ve arkadaşşımdan gelen mektuplar).

Görüldüğü üzere, bu cümlelerin dilimize aktarımı sırasında ne yazık ki sözcük tasarrufu yapılamamakta, yapılsa dahi, anlatım bozukluğu ortaya çıkmaktadır.

Polonya dilinde ekonomi örnekleri için son olarak şunlardan söz edilebilir:

“Kiedy siostra mnie odwiedziła, wspominałyśmy nasze dzieciństwo. (Kız kardeşim bana ziyarete geldiğinde, çocukluğumuzu anardık). → Podczas odwiedzin siostry wspominałyśmy nasze dzieciństwo. (Kız kardeşimin ziyaretinde çocukluğumuzu anardık).

---

¹⁸ D. Podlawska; I. Płóciennik, 2002, s. 271

Kiedy weszłam do pokoju, rzuciłam na krzesło torbę z zakupami. (Odaya girdiğimde, alışveriş poşetini koltuğa attım). → Wszedłszy do pokoju rzuciłam na krzesło torbę z zakupami.” (Odaya girip alışveriş torbasını koltuğa fırlattım).¹⁹

En az çaba yasaının başlangıç noktası, söyleyişi kolaylaştırmak adına seslerin düşürülmesidir. Bazı terimler sözlüklerinde bu yasanın tanımlarına yer verilmişti. Korkmaz’ın söz konusu yasa için yaptığı tanımı ise burada paylaşmak uygun olacaktır, çünkü eksiltinin ses düzeyinde başladığı gerçeğine ışık tutar. Korkmaz en az çaba yasasına “*Konuşma sırasında zamandan ve emekten tasarruf ederek kolaylık sağlamak amacıyla ses düşmesi, ses benzeşmesi, ses ve hece kaynaşması gibi olaylara yol açan kural*”²⁰ şeklinde açıklık getirir. Fonetik bağlamında bakıldığında, karşılaşılan ses düşmesi en az çaba yasaının pratiği sayılabilir. Buradan hareketle, önleçlerden (ilgeç/edat) örnek verilebilir, ki bu çalışmada incelenecek olan örneklerin bazılarının anlamsal olarak önleçlerle bir bağı vardır.

Ses Eksiltisi

• bezeń (bez niego), • dlań (dla niego), • doń (do niego) • nadeń (nad niego) • nań (na niego) • odeń (od niego) • oń (o niego) • podeń (pod niego) • poń (po niego) • przedeń (przed niego) • przezeń (przez niego) • uń (u niego) • weń (w niego) • zań (za niego) • zeń (z niego). Unutulmamalıdır ki, fonetik açıdan kısa olanı tercih etme eğilimi tüm eğilimlerden daha fazladır.

Polonya dilinde miktar bildiren bir cümle varsa eğer, tek bir dil kuralı ile iletilmek istenen mesaj cümlenin bir ögesinin eksiltilmesiyle ekonomi sağlanarak rahatlıkla

¹⁹ D. Podlawska; I. Płóciennik, 2002, s. 272

²⁰ Z. Korkmaz, **Gramer Terimleri Sözlüğü**, Ankara, 2003, s. 84

verilebilir. Konuyu daha da açmak gerekirse, cümle içindeki eylem ilişkide olduğu adı normal şartlarda *biernik* (belirtme) ad durumunda çekime uğratmasına rağmen, *dopełniacz* (yönelme / tamlama) ad durumunda çekimlerse, sözcük tasarrufu sağlanabilir. Bu dil olayı Polonya dilinde “*dopełniacz partytywny*” şeklinde adlandırılmaktadır. Türkçe’ye “bütünün parçasını belirten *dopełniacz*” şeklinde çevrilebilir. Konuya ilişkin şu örnekler verilebilir:

Bir yemek sırasında “*podaj mi chleb*” (*bana ekmek versene*) şeklinde kullanılan ifade kesin yanlış sayılmaz, ancak, -bir ihtimal de olsa- ekmeğin tamamının istendiği anlaşılabilirdiğinden, “*podaj mi kawalek chleba*” (*bana bir parça ekmek versene*) şeklindeki ifade en doğru söylem biçimi olarak kabul edilir. Bunun da ekonomik biçimi “*podaj mi chleba*” şeklindedir. Özetle, *podaj mi kawalek chleba* = *podaj mi chleba*.

Diyelim ki, ortada bir sürahi dolusu süt var. “*Wypij mleko*” (*sütü iç*) şeklinde bir ifade kullanıldığında, mevcut sütün tamamı ya da daha önceden konuşulmuş miktarın tamamı kastedilebilir. Bu yüzden, zihinde herhangi bir ölçüt, porsiyon olmadığında, ifadenin tam olarak miktar bildirmeyen “*wypij trochę mleka*” (*biraz süt iç*) şeklinde kullanımı daha uygundur. Yine dilde ekonomi gereği, sözcük eksilterek “*wypij trochę mleka*” söylemine karşılık “*wypij mleka*” ifadesi kullanılabilir.

“*Sól*” (tuz) adının *biernik* (belirtme) ad durumunda olduğu “*dodaj sól*” ifadesi kullanıldığında, mevcut tüm tuz akıllara gelebilir, ancak, aynı adın *dopełniacz* (yönelme / tamlama) ad durumunda olduğu “*dodaj soli*” ifadesinde tam olarak belirtilmemiş miktarda biraz tuz istendiği rahatlıkla anlaşılır. Miktar bildiren cümlelerde adın normal şartlarda *biernik* ad durumunda kullanılması gerekirken, *dopełniacz* ad durumunda çekime girmesi sonucu anlamda az da olsa ortaya çıkan farklılık bu yöndedir. Ancak,

biernik ad durumunda kullanıldığında da yine birazının, bir parçanın, bir miktarın kastedildiği anlaşılabilir. Bu şekilde kullanılabilmesi için bir şart vardır, o da, bir üst paragrafta çok kısa değinildiği gibi, miktarın mutlaka önceden belirlenmesi gerektiğidir. Örneğin, yemek kitaplarında yemeğin tarifine geçmeden önce “miktarlarıyla” birlikte malzemeler listelenir. Hazırlama tarifine geçildiğinde, “*dodajemy maķę i cukier*” (*unu ve şekerini ilave ediyoruz*) ifadesi görülebilir, çünkü öncesinde *szklanka maķi* (*bir bardak un*), *łyżka cukru* (*bir kaşık şeker*) şeklinde miktar bildirilmiştir. Eğer bildirilmemişse, “*Dodajemy cukru do smaku*” (*tat vermek için biraz şeker katıyoruz*) kullanımı en doğru kullanım şekli olacaktır.

Ele alınan bu dil kuralının amacı, sözü dolaysız ve ekonomik, ama etkili biçimde söylemektir. Çünkü iletişimde asıl amaç, söylenmek isteneni en kısa yoldan iletmektir. Bu amaç doğrultusunda ilk yapılan, dili tasarruflu kullanmaktır. Tasarruf ise cümle içinde sözcük veya sözcük gruplarının eksiltimiyle gerçekleşir. Polonya dilinde de eksilti yöntemi çerçevesinde dil bilimsel kurallara bakıldığında, ekonomi sağlamak, zamandan, emekten ve enerjiden tasarruf etmek için pek çok yöntemin benimsendiği görülmektedir. Anılan bu yöntemlerin içinde belki de en önemli, en etkili olanı öneklerdir, çünkü aşağıdaki örneklerde de görüleceği üzere, bazı sözcüklerin kullanılmasını en başından gereksiz kılar.

İçeri girmek: *idąc dostać się do wnętrza* → **wejść**

Yukarı çıkmak: *idąc dostać się z niższego miejsca na wyższe* → **wejść**

Aşağıya inmek: *iść na dół* → **shodzić**

Çok yemek: *zjeść dużo* → **najeść się**

Tümünü içmek: *pić do końca* → **dopić**

Farklı farklı yerlere yapıştırmak: *kleić w wielu miejscach* → **rozkleić**

Belirgin olmayan ya da değişik şekillerle yazılanı çözmek: poznać, czytając coś mało czytelnego lub nieznanego → odczytać

Serperek tüm yüzeyi kaplamak: sypiąc pokryć powierzchnię → posypać

Biraz serpmek, serpiştirmek: sypnać trochę → posypać

Dışarı çıkmak: idaç opuscić miejsce → wyjść

Bir yerden kalkıp başka yere oturmak: usiąść gdzie indziej opuściwszy miejsce, w którym wcześniej siedział → przesiąść się

(Sıvıyı) dökerek tüm yüzeyi kaplamak: lejąc pokryć coś całkowicie → zalać

Etrafını kemirmek: ogryzać dokoła → objeść

Biraz kirletmek: trochę zabrudzić → przybrudzić

Biraz/kısmen çürümek: zgnić częściowo lub trochę → nadgnić

Polonya dilinde bazen, hatta çoğu zaman eylemi *dokonany* (süreksizlik bildiren) biçime kavuşturmak için başına öneki andıran bir ek getirilir. Dolayısıyla, baştaki ekin, eylemi *dokonany* biçime kavuşturan ek mi, yoksa anlamı değiştiren önek mi olduğu net biçimde anlaşılamamaktadır. Bu yüzden, çalışmamızda iki satır halinde sunulan eylemlerin ilk satırda öneksiz, ikinci satırda önekli hali verilerek bu karışıklığın önüne geçilmek istenmiştir. Kısacası bir sonraki bölümde görülecek olan, ilk satırda yer alan *dokonany* biçimdeki eylemin başına gelen ekin önekle hiçbir ilgisi yoktur.

Tüm bu açıklamalar ışığında, çalışmamızın konusunu oluşturan önekli eylemleri detaylı biçimde irdelemeye başlayabiliriz artık.

III. BÖLÜM

1. *Do-* Öneki

III. 1.1 Eylemin Niteliğinin Belirleyicisi Olarak *Do-*

Do- önekini almış eylemler çoğunlukla eylemin önek almadan önceki anlamıyla yakın ilişkidir. Temel anlam eylemin önek almamış halindeki anlamına yakın olsa da, bu önek eylemin nasıl yapıldığına ilişkin bilgiler verir.

Do- öneki bazı durumlarda anlam olarak eylemin doğal sonuna kadar ulaştırıldığı, başka bir deyişle eylemin ‘*tamamen, sonuna kadar, iyice, tam bir biçimde*’ yerine getirildiği yönünde ek bir açıklama, bilgi getirir.²¹ Bu nedenle, bu öneki almış eylemlerin bulunduğu tümcelerde ‘nasıl, ne kadar’ gibi nitelik ve nicelik içerikli sorulara yanıt veren belirteçler yer almaz. Çünkü *do-* öneki bu anlamı kendi içinde barındırır.

Bu durumu örnekler üzerinde gözlemleyelim.

Bić ndk - Zbić dk: (el, kol, cop, kırbaç, sopa vs. ile) vurmak, darbelemek, yumruklamak

Dobijać ndk - Dobić dk: yaralıya, can çekişene ölümcül vuruşu yapmak; darbe vurarak öldürmek

Zwierzę bardzo cierpiało i trzeba je było dobić.²²

Hayvan çok acı çekiyordu ve onu öldürmek gerekiyordu.

Bu eylem öldürülen kişi ya da hayvanın daha önce de bir darbeye maruz kaldığı yönünde bir ipucu verir. Başka bir deyişle, *dobić* eylemi nesnesinin bedensel olarak tam

²¹ R. Przybylska, *Schematy wyobrażeniowe a semantyka polskich prefiksów czasownikowych do-, od-, prze-, roz-, u*, Kraków, 2006, s. 63

²² Multimedialny Słownik Szkolny PWN (elektronik sözlük)

anlamıyla sağlıklı olmadığı, yaralı olduğu ve ölümcül darbeye hayatını kaybedeceği bilgisini verir.

Brudzić *ndk*: kirletmek

Dobrudzać *ndk* - **Dobrudzić** *dk*: tamamen kirletmek, kısmen kirli olan şeyin tamamını kirletmek

Niemowlę podczas żywienia przy pomocy matki dobrudziło swój poplamiony śliniak.

Bebek annesinin yardımıyla beslenmesi sırasında lekeli önlüğü tamamen kirletti.

Chować *ndk* - **Schować** *dk*: muhafaza etmek, korumak, saklamak

Dochowywać *ndk* - **Dochować** *dk*: sonuna kadar muhafaza etmek, saklamak

Odważni żołnierze walczyli o wolność i dochowali wierności krajowi.

Cesur askerler özgürlük uğruna savaştılar ve ülkelerine duydukları sadakati sonuna kadar korudular.

Ciąć *ndk*: kesmek

Docinać *ndk* - **Dociać** *dk*: tamamen kesmek

Kosiarze docinali ostatnie skrawki żyta.²³

Orakçılar son ekin parçalarını tamamen kesti.

Czyścić *ndk*: temizlemek, kirden arındırmak, arıtmak

Doczyszcząć *ndk* - **Doczyścić** *dk*: tamamen, iyice temizlemek, kirden tamamen arındırmak, arıtmak

Ponieważ maszyna nie oczyszcza warzyw całkowicie, zwłaszcza ziemniaków, należy je doczyszcząć ręcznie przy pomocy nożyków – jarzyniaków lub specjalnych krótkich żłobkowych nożyków do usuwania oczek i nagiętych części.²⁴

Makine, sebzeleri, özellikle patatesleri tam anlamıyla kirden arındırmadığı için, onları bıçak - sebze soyacağı ya da filizleri ve çürümüş kısımları almak için özel, ucu kıvrık, kısa bıçak yardımı ile elle iyice temizlemek gerek.

²³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, Warszawa, 2012, s. 160

²⁴ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, Warszawa, 1958-1969 (elektronik sözlük)

Czytać *ndk* - Przeczytać *dk*: okumak

Doczytywać *ndk* - Doczytać *dk*: sonuna kadar, bitirene kadar okumak

Dzisiaj zabrałem się do lektury czasopism, których wczoraj nie mogłem doczytać na bibliotece uniwersyteckiej.

Dün üniversite kütüphanesinde sonuna kadar okuyamadığım dergileri bugün okumaya koyuldum.

Drukować *ndk* - Wydrukować *dk*: yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Dodrukowywać *ndk* - Dodrukować *dk*: sonuna kadar, tamamen yazdırmak, kâğıda döktürmek

Proszę dodrukować książki z gramatyki.

Lütfen dil bilgisi kitaplarını sonuna kadar bastırın.

Dodrukowano cały nakład dzieła przed terminem.

Yapıtın tüm nüshaları vaktinden önce tümüyle bastırıldı.

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak

Dodzierać *ndk* - Dodrzeć *dk*: sonuna kadar, tamamen yırtmak, tahrip etmek

Jest tak skąpy, że najpierw musi dodrzeć stare buty, zanim kupi nowe.

O kadar cimri ki, yenilerini almadan önce eski ayakkabılarını tamamen eskitmek zorunda.

Dusić *ndk* - Udusić *dk*: boğmak

Doduszać *ndk* - Dodusić *dk*: iyice, sonuna kadar, (öldürene dek) boğmak

Morderca wrócił do drewniaka i dodusił dziewczynę sznurkiem, bo bał się, żego rozpozna, jeśli przeżyje.

Katil, ahşap eve geri döndü ve kızını öldürene dek iple boğdu, çünkü hayatta kalırsa, kendisini tanıyacağından korkmuştu.

Gasić *ndk* - Zgasić *dk*: söndürmek

Dogaszać *ndk* - Dogasić *dk*: tamamen söndürmek

Jedynie ulewny deszcz dogasił pożar lasu trwający przez dzień.

Bir gündür devam eden orman yangınına yalnızca şiddetli yağmur tamamen söndürdü.

Gładzić *ndk*: düzlemek, düzleştirmek

Dogładzać *ndk* - Dogładzić *dk*: tamamen düzlemek, düzleştirmek

Wyjęła wszystkie ubrania z walizki i dogładził zmiętą koszulę.

Valizden tüm kıyafetleri çıkardı ve buruşmuş gömleği tamamen düzleştirdi.

Gotować *ndk* - Ugotować *dk*: pişirmek

Dogotowywać *ndk* - Dogotować *dk*: iyice, tam pişirmek

Zjadła nie dogotowanej kiełbasy, to jej musiało zaszkodzić, bo ciągle narzekała, że jej ta kiełbasa leży w żołądku i gniece.²⁵

O, tam pişmemiş sucuğu yedi, bu onu rahatsız etmiş olmalı, çünkü o sucuğun karnında olduğu gibi durduğundan ve kendisini rahatsız ettiğinden yakındı sürekli.

Grać *ndk* - Zagrać *dk*: (belirli bir oyun ya da bir spor dalında) oynamak, enstrüman çalmak

Dogrywać *ndk* - Dograć *dk*: sonuna kadar oynamak, çalmak

Dograjmy też tę partię i kładźmy się do łóżka spać, bo musimy wstać wcześniej rano.

Bu oyunu da sonuna kadar oynayalım ve yatalım, çünkü yarın erken kalkmak zorundayız.

Muzyk dograł sonatę wspaniale, potem został gorąco oklaskiwany i on kłaniał się publiczności.

Müzisyen sonatı sonuna kadar harika bir biçimde çaldı, sonra içtenlikle alkışlandı ve seyirciyi başını eğerek selamladı.

Gryźć *ndk*: ısırma, çiğnemek

Dogryzać *ndk* - Dogryźć *dk*: tamamen, bitene kadar yemek

Po tym jak dopił trzecie piwo i dogryzał stygnące frytki, wstał od stołu.

Üçüncü birasını içip bitirdikten ve soğuyan patates kızarmasını yiyip bitirdikten sonra masadan kalktı.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Dojadać *ndk* - Dojeść *dk*: tamamen, bitirene kadar yemek

---

²⁵ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Nie mógł doczekać się następnego dnia, aby zanieść swoje nie dojedzone porcje wnukom.

Tamamını yemediği porsiyonunu torunlarına götürmek için ertesi güne kadar bekleyemedi.

Biedni, czujący się zawstydzony, po kryjomu dojedli resztki z talerzy.

Kendini mahcup hisseden yoksullar tabaktan arta kalanları gizlice yiyip bitirdi.

Kręcić *ndk* - Skręcić *dk*: çevirmek, döndürmek, dairesel hareket yaptırmak

Dokręcać *ndk* - Dokręcić *dk*: sonuna kadar çevirmek, döndürmek, sıkmak

Do dokręcania kolejnych czarnych nakrętek potrzebujemy różnego rodzaju klucza do śrub.

Sonraki siyah somunları sonuna kadar çevirmek (sıkmaq) için farklı tür vida anahtarına ihtiyacımız var.

Woda cały czas leje, ponieważ krany na tolecie nie się dokrecają,

Su her zaman akıyor, çünkü tuvaletteki musluklar tam döndürülmüyor.

Kształcać *ndk* - Wykształcać *dk*: eğitmek, eğitim vermek

Dokształcać *ndk* - Dokształcić *dk*: tamamen eğitmek, tam eğitim vermek

Wszyscy wolni od obowiązkowych dyżurów brali udział w kursach dokształcających, opracowywali referaty, przeprowadzali dyskusje, komentując najświeższe wydarzenia w kraju i na świecie.²⁶

Zorunlu nöbetten muaf olan herkes tam eğitim veren kurslara katıldı, ülkedeki ve dünyadaki en güncel olayları yorumlayarak rapor hazırladı, tartışma yürüttü.

Tamten lekarz, który dokształca się w różnych specjalnościach, to mój brat.

Farklı uzmanlıklarda tam eğitim gören şu doktor benim ağabeyim.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Domalowywać *ndk* - Domalować *dk*: tamamen boyamak, boyamayı tamamlamak

Myślę, że dzisiaj domalujemy ścianę pod warunkiem, że używamy wałka.

---

²⁶ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Boya rulosu kullanmamız şartıyla, bugün duvarı tamamen boyamayı düşünüyorum.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek

Domierzać *ndk* - Domierzyć *dk*: ölçmeyi tamamlamak

Domierzał sztukę płótna.

Keten kumaş parçasını ölçmeyi tamamladı.

Mówić *ndk* - Powiedzieć *dk*: demek, söylemek

Domawiać *ndk* - Domówić *dk*: (söylenecekleri) sonuna kadar söylemek

Gdy politykowi przerwano, rezygnował domówić tego, co zamierzał.

Siyasetçinin sözü kesilince, söylemeye niyetlendiklerini sonuna kadar söylemekten vazgeçti.

Mysleć *ndk*: düşünmek

Domyślać *ndk* - Domyśleć *dk*: etraflıca düşünmek, iyice düşünmek

Ta powieść wymaga domysłania wszystkich wątków od czytelników.

Bu roman okuyuculardan tüm motifleri etraflıca düşünmelerini talep ediyor.

Napelniać *ndk* - Napelnić *dk*: koymak, dökmek, doldurmak

Dopelniać *ndk* - Dopelnić *dk*: tamamen koymak, doldurmak

Nalał trochę wódki do szklanki i dopełnił ją kolą.

Bardağa biraz votka koydu ve bardağı tamamen kolayla doldurdu.

Opracowywać *ndk* - Opracować *dk*: düzenlemek, ayarlamak, hazırlamak

Dopracowywać *ndk* - Dopracować *dk*: tamamen düzenlemek, tam olarak hazırlamak

Sztuka nie dopracowana przez autora.²⁷

Yapıt yazar tarafından tam olarak hazırlanmadı.

Pakować *ndk* - Spakować *dk*: paketlemek, (paket yapmak için) bir şeyler koymak, doldurmak

Dopakowywać *ndk* - Dopakować *dk*: tamamen paketlemek

---

²⁷ Mały Słownik Języka Polskiego, Warszawa, 1969, s.128

Zabrał ze sobą nie dopakowaną walizkę i udał się na lotnisko.

Tamamen dolmamış valizini yanına aldı ve havalimanına gitti.

Palić *ndk*: sigara içmek

Dopalać *ndk* - Dopalić *dk*: sigara bitene kadar içmek, sigarayı sonuna kadar içmek

Nie mógł dopalić papierosa i wyszedł z domu.

Sigarayı sonuna kadar içemedi ve evden dışarı çıktı.

Pić *ndk*: içmek

Dopijać *ndk* - Dopić *dk*: sonuna kadar, bitene kadar, tamamen, hepsini içmek

Moi rodzice nie pozwolili mi dopić whisky na przyjęciu imieninowym mojego kolegi.

Anne ve babam arkadaşımın isim günü partisinde viskiyi bitirene kadar içmeme izin vermedi.

Piec *ndk* - Upiec *dk*: fırında pişirmek, fırınlamak

Dopiekać *ndk* - Dopiec *dk*: fırında iyice, tam pişirmek

Gospodarz przyzwał kucharza do pokoju i zaczął strasznie besztać go za to, że nie dopiekl kurczaka.

Ev sahibi, aşçıyı odaya çağırdı ve tavuğu fırında iyice pişirmediği için fena halde paylamaya başladı.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Dopisywać *ndk* - Dopisać *dk*: yazmayı tamamlamak, sonuna kadar yazmak

Nie przeszkadzaj sobie, ja poczekam, aż dopiszesz na komputerze życiorys.

Seni işinden alıkoymayayım, bilgisayarda özgeçmişini sonuna kadar yazana dek bekleyeceğim.

Prać *ndk* - Uprać *dk*: çamaşır yıkamak

Dopierać *ndk* - Doprać *dk*: iyice, tamamen yıkamak

Wyjęła swoją nie dopraną sukienkę z pralki automatycznej i ręcznie prała, trwała przerwa w dostawie prądu.

Tamamen yıkanmamış elbisesini çamaşır makinesinden aldı ve elinde yıkadı, çünkü elektrik kesintisi devam ediyordu.

Prząść *ndk* - Uprząść *dk*: (ağ, iplik) örmek

Doprząść *dk*: tamamen, sonuna kadar örmek, örmeyi tamamlamak

Pajak doprzadł pajęczynę i czekał na przynętę.

Örümcek, ağını örmeyi tamamladı ve av için beklemeye koyuldu.

Rwać *ndk*: yolmak, koparmak

Dorywać *ndk* - Dorwać *dk*: tamamen yolmak, koparmak

Co dwa miesiące należy dorwać zarośnięte w ogrodzie chwasty.

İki ayda bir bahçede yetişen yabancı otları tamamen yolmak gerek.

Rżnąć *ndk*: kesmek, biçmek

Dorzynać *ndk* - Dorznać *dk*: tamamen, sonuna kadar kesmek, biçmek

Obowiązek sługi to dorznięcie tych kłód i donoszenie ich do środka podwórka.

Uşağın görevi bu kütükleri tamamen kesmek ve onları avlunun ortasına taşımaktır.

Schnąć *ndk*: (saça, yiyeceğe, kıyafete vs. ilişkin) kurumak

Dosychać *ndk* - Doschnąć *dk*: tamamen kurumak

Powiedziano, że grzyby nie powinny doschnąć na słońcu.

Mantarların güneşte tamamen kurumaması gerektiği söylendi.

Słuchać *ndk*: dinlemek

Dośluchiwać *ndk* - Dośluchać *dk*: sonuna kadar, bitene kadar dinlemek

Ławki w kościele były zajęte, a zatem nie dośluchałem mszy.

Kilisedeki tüm sıralar doluydu, bu yüzden ayini sonuna kadar dinlemedim.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Dosmażać *ndk* - Dosmażyć *dk*: tam kızartmak, tamamen kızartmak

Tak naprawdę nie znoszę nie dosmażonych ryb.

Gerçekten tam kızartılmamış balıklardan nefret ediyorum.

Spalić się *ndk* - Spalić się *dk*: (ısı ve ışık enerjisi veren şeye ilişkin) yanmak

Dopalać się *ndk* - Dopalić się *dk*: sonuna kadar yanmak

Świecy postawione na stole dopaliły się.

Masanın üzerine koyulmuş mumlar yanıp bitti.

Dopalić się eylemi bu cümleye mumların tamamen yanıp artık söndüğü anlamını katar.

Na kominku dopalał się ogień.²⁸

Şöminedeki ateş tamamen yandı/yanıp bitti.

Stać ndk: ayakta durmak, dikilmek

Dostać dk: bir şeyin sonuna kadar, bitimine kadar durmak

Nie mógł dostać do końca imprezy.²⁹

Partinin sonuna kadar ayakta kalamadı.

Suszyć ndk - Ususzyć dk: (saça, yiyeceğe, kıyafete vs. ilişkin) kurutmak

Dosuszać ndk - Dosuszyć dk: tamamen kurutmak, nem kalmayıncaya kadar kurutmak

Czysto przebrane owoce maliny przeznaczone do suszenia (...) podsuszamy na słońcu, następnie zaś dosuszamy w piecu chlebowym.³⁰

Temizce ayıklanmış ahududu çalısı meyveleri kurutulmaya ayrıldı (...) güneşte kısmen kurutuyoruz, sonrasında ise ekmeğin fırınında tamamen kurutuyoruz.

Po pierwsze dosuszmy włosy i potem idziemy, bo na dworze jest bardzo zimno.

Önce saçlarımızı tamamen kurutalım, sonra çıkalım, çünkü dışarı çok soğuk.

Szkolić ndk - Wyszkolić dk: eğitmek, eğitim vermek

Doszkalać ndk - Doszkolić dk: tamamen eğitmek, tam eğitim vermek

Otrzymali polecenie, żeby doszkolić wszystkich rycerzy aż do początku września.

Tüm şövalyeleri eylül ayının başına kadar tamamen eğitmeleri için emir aldılar.

Szorować ndk - Wyszorować dk: ovalayarak temizlemek

Doszorowywać ndk - Doszorować dk: ovalayarak tamamen temizlemek, kirlilerden arındırmak

Wreszcie szcztoką do szorowania doszorowała podłogę.

²⁸ Słownik Języka Polskiego Tom I, Warszawa, 1978, s. 427

²⁹ L. Suchostawska, *Space and Metaphor. Polish Verbal Prefixes Expressing the Relations Into-Out Of and To-Away From*, Wrocław, 2005, s. 104

³⁰ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969.

Sonunda temizleme fırçasıyla zemini ovalayarak tamamen temizledi.

Śpiewać ndk - Zaśpiewać dk: şarkı söylemek

Dośpiewywać ndk - Dośpiewać dk: şarkıyı sonuna kadar söylemek

Uczennica była niezdolna dośpiewać ostatniej zwrotki.

Kız öğrenci şarkının son kıtasını sonuna kadar söylemede yetersiz kaldı.

Ukwaszać ndk - Ukwasić dk: mayalamak, fermente etmek, turşu kurmak, salamurada bekletmek

Dokwaszać ndk - Dokwasić dk: tamamen, sonuna kadar mayalamak, fermente etmek, turşu kurmak, salamurada bekletmek

Niedokwaszony ser ma kwaśny smak, nie daje się jeść.

Tamamen salamurada bekletilmemiş peynirin ekşi bir tadı vardı, yemenin imkanı yoktu.

Zakwitać ndk - Zakwitnąć dk: çiçek açmak

Dokwitać ndk - Dokwitnąć dk: tamamen çiçek açmak

Ogród za domem wydawał się pięknie, akacje także dokwitnęły.

Evin arkasındaki bahçe güzel görünüyordu, akasyalar da tamamen açmıştı.

Zamykać ndk - Zamknąć dk: kapatmak

Domykać ndk - Domknąć dk: tamamen kapatmak

Panuje przeraźliwy chłód, jednakże drzwi są na pół zamknięte. Proszę domykać i odtąd zostawić domykane.

Çok şiddetli bir soğuk hâkim, ama kapı yarı kapalı. Lütfen tamamen kapatın ve bundan sonra da tam kapalı tutun.

Dziecko zasnęło i jego oczy domykały się

Çocuk uykuya daldı ve gözleri tamamen kapandı.

Zaorywać ndk - Zaorać dk: (toprak) sürmek

Doorywać ndk - Doorąć dk: tamamen sürmek

Rolnik stwierdził, że tego wieczora doorze pole.

Çiftçi bu akşam tarlayı tamamen süreceğini ifade etti.

Zapinać ndk - Zapiąć ndk: (düğme, iğne, kanca, toka, fermuar vs. ile) ilikleme, tutturmak

Dopinać ndk - Dopiać dk: tamamen (tüm düğme, iğne, kanca, toka, fermuarı) ilikleme, tutturmak

Kiedy tylko kierownik wszedł do biura i urzędnik dopiął guziki w marynarce.

Müdür büroya girer girmez, ofis çalışanı ceketinin tüm düğmelerini ilikledi.

On miał na sobie nie dopięte spodnie.

Fermuarı tam kapanmamış pantolonu vardı üzerinde.

Zapytywać ndk - Zapytać dk: soru sormak

Dopytywać ndk - Dopytać dk: sonuna kadar sormak, soru sormayı tamamlamak

Nauczyciel dopytawszy to, co miał na myśli, wyszedł z klasy.

Öğretmen aklındakileri sonuna kadar sorup sınıftan çıktı.

Zasadzać ndk - Zasadzić dk: bitki dikmek

Dosadzać ndk - Dosadzić dk: bitkilerin tamamını dikmek

Trzeba dosadzić krzewy przed listopadowymi chłodami.³¹

Kasım soğuklarından önce çalıların tamamını dikmek gerek.

III. 1.2. Mekânsal ve Sayısal Belirleyici Olarak *Do-*

Do- önekini alan eylemler zaman zaman doğal sona kadar değil, kişi tarafından miktar, ölçü, boyut, sayı gibi değer bilgisi verilip bu değerlere dek sürdürülme anlamı verir. Ancak, söz konusu bu değer de beraberlerinde ‘...e kadar’ anlamına karşılık gelen önleçlerden, çoğunlukla *do* olmak üzere, *na*, *przed*, *nad* gibi önleçlerin kullanılmasını gerektirir. Burada önemli olan ve dikkat edilmesi gereken nokta, eylemin bir özne tarafından gerçekleştiriliyor olması ve varılacak hedef noktanın ya da sayısal değerinin mutlaka belirtilmiş olmasıdır. Bunun yanı sıra, eylemin nereye kadar sürdürüleceği de tümüyle öznenin iradesine bağlıdır.³² Cümlede yukarıda sözü edilen önleçlerle birlikte

³¹ Słownik Języka Polskiego Tom I, 1978, s. 434

³² R. Przybylska, 2006, s. 65

kullanılan bu eylemler, bir önceki bölümdeki eylemlerin aksine, tek başına gerçekleşmez, doğal sonları yoktur. Özne tarafından bir limit koyulur ve eylem istenilen, planlanan, belirlenen bu limite ulaşılmaya dek sürdürülür.

“Kökensel olarak *do-* öneki somut bir hedefe yaklaşmayı ya da varmayı bildirir, ki bununla (hem gerçek hem hayali) düzlemin bir yerlerinde bir nesne belirginleştirilir. Bu yüzden bu önek - *dobiec (do...)* gibi, bir hedefe, bir alanın sınırına doğru - hareket etme işinin yönelme (bir alanın içine) durumunu belirterek, esas olarak temel hareket eylemleriyle bağlantılıdır. *Do-* önekinin, yönlendirilmiş hareket etme işinin son buluşu anlamı dışında, söz konusu nesneye ulaşma anlamını içerdiği de görülmektedir. Böylece bu önekte iki temel anlam olduğunu fark etmek mümkün: ilk anlam hareketin sonlandırılması -örn. *dobiec* ilk olarak ‘koşma eylemini tamamlamak’ anlamı verir (bu durumda anlam, öneklerin tamamlama gösteren niteliğiyle bağlantılıdır); ikinci ve son anlam ulaşılması planlanmış hedefi belirtmeye dayanmaktadır -örn. *dobiec do domu, do mety* (eve kadar, bitiş çizgisine kadar koşmak vs.)”³³

Bu tür eylemlerin söz konusu bu anlamları sözlüklerde irdelendiğinde, ‘*belirli bir yere kadar*’ açıklaması ile karşılaşılır. Bu yüzden, bu kısımda da eylemlerin anlamları bu biçimde verilecektir. Ancak, Türkçe’ye çevrilirken kesinlikle bu biçimde çevrilmemesi gerekmektedir. Çünkü yukarıda da ifade edildiği üzere, tümcemizde ‘*belirli bir yere kadar*’ açıklamasına karşılık gelen sınırlayıcı ifade ile mutlaka karşılaşılacaktır.

Biec / Biegnąć ndk: koşmak

Dobiegać ndk - Dobiec / Dobięgnąć dk: koşarak belirli bir noktaya gelmek, ulaşmak

Jeden z zawodników nie mógł dobiec do mety.

---

³³ K. Kisielew, *Funkcje przedrostka do- w derywatach czasownikowych*, Olsztyn, 2000, s.59

Yarışmacılardan biri bitiş çizgisine kadar koşmadı.

Ciągnąć *ndk*: birisini ya da bir şeyi sürümek, çekmek

Dociągać *ndk* - Dociągnąć *dk*: belirli bir yere kadar sürümek, çekmek, ulaştırmak

Robotnicy dociągnęli mur do wysokości piętnastu metrów.

İşçiler duvarı on beş metre yüksekliğe kadar ulaştırdılar.

Koń dociągnął wóz do zagrody.

At, arkasındaki arabayı çiftliğe kadar çekti.

Ciec / Cieknąć *dk*: (suya ilişkin) sızmak

Dociekać *ndk* - Dociec *dk*: (suya ilişkin) belirli bir yere sızmak

Woda po godzinach dociekła do parteru.

Su saatler sonra giriş kata sızdı.

Człapać *ndk*: ağır adımlarla yürümek

Doczłapywać *ndk* - Doczłapać *dk*: ağır adımlarla bir yere varmak, ulaşmak

Po omacku doczłapała do sali.

El yordamıyla ağır adımlar atarak salona ulaştı.

Czołgać się *ndk*: emeklemek

Doczołgać się *dk*: (emekleyerek) bir yere varmak

Doczołgał się wreszcie do zajazdu i zażądał stancji jednoosobowej na dobę.

Emekleye emekleye motele vardı ve bir günlüğüne tek kişilik oda talep etti.

Czytać *ndk* - Przeczytać *dk*: okumak

Doczytywać *ndk* - Doczytać *dk*: belirli bir yere kadar okumak

Anna doczytała książkę do dwusetnej strony.

Anna kitabı iki yüzüncü sayfaya kadar okudu.

Drukować *ndk* - Wydrukować *dk*: yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Dodrukowywać *ndk* - Dodrukować *dk*: belirli bir yere kadar yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Doświadczam bólu oczu na skutek ciągłego patrzenia na monitor, więc dodrukuję chociaż do strony czterdziestej.

Sürekli monitöre bakma sonucunda göz ağrısı çekiyorum, bu yüzden en azından kırkıncı sayfaya kadar yazdıracağım.

Dźwigać ndk: ağır ya da büyük bir şeyi zahmetle taşımak

Dodźwigać ndk - Dodźwignąć dk: ağır ya da büyük bir şeyi belirli bir yere zahmetle taşımak

Z trudem dodźwigał walizki na peron.³⁴

Valizleri perona güçlükle taşıdı.

Nareszcie dociągnęło przed bramę swego domu.³⁵

Sonunda onu evinin giriş kapısının önüne taşıdı.

Holować ndk - Zaholować dk: uygun bir biçimde bağlanmış kara, hava, deniz taşıtını ya da bir şeyi bir yere çekmek

Doholowywać ndk - Doholować dk: uygun bir biçimde bağlanmış kara, hava, deniz taşıtını belirli bir yere kadar çekmek

Barka, która może zabierać tysiąc ton ładunku, została doholowana do przystani.

Bin ton yük alabilen kayık limana çekildi.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: yürümek, yürüyerek gitmek

Dochodzić ndk - Dojść dk: (yürüyerek) belirli bir yere ulaşmak, erişilmek istenen yere varmak

Jak możemy dojść do dworca?

Tren istasyonuna nasıl ulaşabiliriz?

(*Dojść* ile *pójść* eylemleri arasında anlamsal açıdan farklılıklar olmasının yanı sıra, Polonya dili dil bilgisi kuralları bağlamında da bu eylemlerin tümce içinde bazen farklı davrandıklarını söylemek mümkün. Örneğin, ‘tren istasyonuna yürüyerek gitmek’ ifadesi Polonya dilinde *pójść na dworzec*, ‘tren istasyonuna varmak, ulaşmak’ ifadesi ise *dojść do dworca* biçimindedir ve tren istasyonu (*dworzec*) adına gelen önleçlerin farklılığı ve neden oldukları yapı değişikliği gözlerden kaçmamaktadır. Bu durumu birkaç

³⁴ <http://lang.pl.enacademic.com/7654/dod%C5%BAwiga%C4%87> 01.05.2017

³⁵ B. Kudra, *Wpływ Przedrostków Na Łączliwość Składniową Czasowników Ruchu*, Łódź, 1993, s. 24

örnek üzerinde daha gözlemleyelim: On poszedł na pocztę (O, postaneye gitti) – paczka doszła do poczty (paket postaneye ulaştı), pójść na uniwersytet (üniversiteye gitmek) - dojść do uniwersytetu (üniversiteye varmak), pójść na koncert (konsere gitmek), dojść do koncertu (konsere varmak).

Her iki eylem arasındaki önemli farklılıklardan bir diğeri de, *dojść* eyleminin varılacak, hedef noktayı her zaman beraberinde getirmesidir. Ancak, *pójść* eylemi için aynı kuraldan söz etmek her zaman mümkün değildir. Örneğin: przyszedł do domu, zabrał ze sobą parasolkę i poszedł. (Eve geldi, şemsiyeyi yanına aldı ve gitti.)

Ancak, önleç bazında aksi yönde örneklerle de karşılaşılabilir. Örneğin: z trudem doszedł na szczyt góry.³⁶ (Dağın tepesine güçlükle ulaştı). Poszli do szczytu góry. (Dağın tepesine gittiler). Gerek anlamsal gerek yapısal farklılıkların olduğu ortadadır.

Aynı durum ‘araçla gitmek’ anlamına gelen *jechać* ve ‘araçla giderek belirli veya istenilen, planlanan bir yere ulaşmak, varmak’ anlamını taşıyan *dojechać* eylemleri için de geçerlidir.

Bronka zamierzała jechać tramwajem na dworzec.³⁷

Bronka, tren garına tramvayla gitmeye niyetlenmişti.

Wojtek dojechał taksówką do dworca, żeby nie spóźnił się na pociąg.

Wojtek, treni kaçırmamak için tren garına taksiyle vardı.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*: uçmak

Dolatywać *ndk* - Dolecieć *dk*: uçarak bir yere varmak, ulaşmak

Samolotem doleczę do Paryża szybciej niż pociągiem.³⁸

---

³⁶ B. Kudra, 1993, s. 24

³⁷ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

³⁸ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 167

Paris'e uçakla trenle olduğundan daha çabuk varacağım.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak

Doliczać *ndk* - Doliczyć *dk*: belirli bir yere kadar saymak

Chłopczyk doliczył do pięćdziesięciu i natychmiast zaczął szukać ukrytych dziewczynek.

Oğlan çocuğu elliye kadar saydı ve saklanmış kız çocuklarını aramaya başladı hemen.

Łączyć *ndk* - Połączyć *dk*: birleştirmek, katmak

Dołączać *ndk* - Dołączyć *dk*: belirli bir şeye iliştmek, eklemek

O ile mi wiadomo, według zasad firmowych każdy kandydat do wniosku musi dołączyć swój życiorys.

Bildiğim kadarıyla, firma kurallarınca, her adayın kendi özgeçmişini başvuru dilekçesine iliştmesi gerek.

Dołączyłabym swoje rzeczy, całe i bez reszty, do wysiłku tych wszystkich, którzy dążą, aby jedni ludzi nie byli wyzyskiwani przez drugich.³⁹

Birtakım insanların diğerleri tarafından kullanılmamaları için çırpanan herkesin çabasına her şeyimi tümüyle verirdim.

Na wycieczce dołączyliśmy się do grupy cudzoziemców.

Gezide yabancılar grubuna katıldık.

Nosić / Nieść *ndk*: (sırtında ya da elinde) taşımak

Donosić *ndk* - Donieść *dk*: taşıyarak belirli bir yere getirmek

Anna z trudem doniosła walizkę do przystanku autobusowego.

Anna valizini otobüs durağına güçlükle taşıyarak getirdi.

Pchać *ndk* - Pchnąć *dk*: itmek, ittirmek, kaktırmak

Dopychać *ndk* - Dopchać / Dopchnąć *dk*: belirli bir yere ittirmek, kaktırmak

Bardzo rozgniewany kierowca dopchnął podróżnika na ścianę.

Çok sinirlenen şoför yolcuyu duvara itti.

---

³⁹ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Taczki dopchał do obory i wysypał buraki.

El arabasını ahıra itti ve pancarları yığdı.

Pełzać *ndk*: emeklemek, sürünmek

Dopelzać *ndk* - Dopelznąć *dk*: emekleyerek ya da sürünerek bir yere varmak, ulaşmak

W kajdanach, co mi rozpiewały kolana, posuwając stopy po ziemię, dopelzłem na koniec do więzienia.

Dizlerimi birbirinden ayıran kelepçelerle ayaklarımı yerde oynatarak sonunda hapishaneye emekleyerek/sürünerek ulaştım.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Dopisywać *ndk* - Dopisać *dk*: belli bir yere kadar yazmak

Dopisała zadania tygodniowe do spodu strony, choć pozostało dużo kart białych. Geriye onca beyaz kâğıt kalmasına karşın, haftalık görevleri sayfanın alt kısmına kadar yazdı.

Pływać *ndk*: yüzmek

Dopływać *ndk* - Dopłynąć *dk*: yüzerek belirli bir yere varmak

Statek za szybko dopłynął do pomostu.

Gemi rıhtıma çok çabuk vardı.

Stary mężczyzna, pływający w burzy, bez trudu do drugiego brzegu dopłynął.

Fırtınada yüzen yaşlı adam diğer kıyıya kolayca ulaştı.

Pracować *ndk*: çalışmak

Dopracowywać *ndk* - Dopracować *dk*: belirli bir zamana kadar çalışmak

On dopracował w tym przedsiębiorstwie do końca miesiąca, a jego dziadek do emerytury.

O, bu kurumda ay sonuna kadar çalıştı, dedesi ise emekliliğine kadar çalışmıştı.

Prowadzić *ndk* - Zaprowadzić *dk*: yürütmek, sürdürmek, devam ettirmek, taşımak

Doprowadzać *ndk* - Doprowadzić *dk*: belirli bir yere kadar sürdürmek, getirmek

Ekipa doprowadziła prace wykopaliskowe do połowy.⁴⁰

Ekip kazı işini yarısına kadar sürdürdü.

Nie potrafili przez pół roku doprowadzić sprawy do pożądanego rozwiązania.

Meseleyi altı ay boyunca arzu edilen çözüme ulaştıramadılar.

Rosnąć *ndk* - Urosnąć *dk*: büyümek, uzamak, gelişmek

Dorastać *ndk* - Dorosnąć *dk*: uzayarak, büyüyerek belirli noktaya erişmek, yetişmek

Dziecko dorosło ojcu do ramienia.

Çocuk babasının omuzlarına yetişti.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: atmak, fırlatmak

Dorzucać *ndk* - Dorzucić *dk*: hedeflenen yere kadar atmak

Stąd nie dam rady dorzucić piłkę do połowy boiska.

Topu buradan sahanın yarısına kadar atamam.

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: olduğu yerde zıplamak, hoplamak

Doskakiwać *ndk* - Doskoczyć *dk*: hoplayarak, zıplayarak belirli bir mesafe ya da yükseklik katetmek

W dwóch susach doskoczył do starszego psa, ciągle stojącego obok budowli.

İki sıçrayışta binanın yanında sürekli duran yaşlı köpeğe kadar zıpladı.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: kazmak

Dokopywać *ndk* - Dokopać *dk*: belirli bir yere kadar kazmak

Podobno dokopią tunel do końca w tym roku.

Söylenenlere göre, bu yıl tüneli sonuna kadar kazacaklarmış.

Robotnicy podczas budowy linii metra w morzu dokopali do głębokości dwudziestu metra.

İşçiler denizdeki metro hattının inşaatı boyunca yirmi metre derinliğe kadar kazdı.

---

⁴⁰ R. Przybylska, 2006, s. 65

Sunać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Dosuwać *ndk* - Dosunać *dk*: belirli bir yere, kişiye yaklaştırmak

Do fotela dosunał jedno z krzesel.

Sandalyelerden birini koltuğa yaklaştırdı/yanaştırdı.

Taszczyc / Taskać *ndk*: ağır bir şeyi ya da kişiyi güçlükle çekmek, taşımak

Dotaszczyc *dk*: ağır bir şeyi ya da kişiyi güçlükle belirli bir yere taşımak, çekmek

Jerzy wiedział, że sam nie dotaszczy torby z węglem do podwórza pałacu.

Jerzy kömür torbasını sarayın avlusuna tek başına çekemeyeceğini biliyordu.

Wieźć *ndk*: bir araç yardımıyla taşımak, ulaştırmak

Dowodzić *ndk* - Dowieźć *dk*: taşıyarak belirli bir yere ulaştırmak, teslim etmek

Marmur był dowożony kolejką do portu.⁴¹

Mermer, tren yolu ile limana ulaştırıldı.

Znajomi dowieźli mnie nad morze swoim samochodem.⁴²

Tanıdıklarım beni arabalarıyla deniz kıyısına ulaştırdılar.

Wlec *ndk*: güçlükle sürümek

Dowlekać *ndk* - Dowlec *dk*: güçlükle sürüyerek bir yere getirmek, götürmek

Dowlekli ciężkie worki z cementem pod płot.

Ağır çimento çuvallarını çitin dibine güçlükle sürüklediler.

Dowlokła bagaże na postój taksówek.

Valizleri taksi durağına güçlükle götürdü.

Zasadzać *ndk* - Zasadzić *dk*: bitki dikmek

Dosadzać *ndk* - Dosadzić *dk*: belirli bir yere kadar bitki dikmek

Można dosadzać fiołki do końca zagonu.

Menekşeler arsanın sonuna kadar dikilebilir.

---

⁴¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 82

⁴² B. Kudra, 1993, s. 24

Żeglować ndk: yelken açmak

Dożeglować dk: yelken açarak belirli bir yere ulaşmak, varmak

Jestem przekonany, że wsiadłszy w ich łódź szybko dożeglowałbym do ostatecznej przystani.⁴³

Onların teknesine binip yelken açarak en son limana hızlıca varacağıma inanıyorum.

III. 1.3. Zamansal Belirleyici Olarak *Do-*

Do- önekinin eyleme kattığı bir diğer ek anlam da zamana ilişkin bilgidir. Başka bir deyişle, eylemin zamansal bağlamda belirli bir noktaya kadar gerçekleşeceğini bildirir.⁴⁴ Anlamsal açıdan, eylemin bu öneki almadan önceki anlamı esastır yine, ancak, söz konusu eylemin ne zamana kadar devam edeceği *do-* önekiyle birlikte, eylemden sonra mutlaka gelecek olan zaman bildiren ifade ile açıklığa kavuşturulur. “Zamansal ya da mekânsal sınıra ulaşmayı bildiren *do-* önekli eylemler çoğu zaman *do + czego (-e kadar)* önleç kalıbı ile görülür, ki bu önleç kalıbı bazen *dopełniacz* formula ifade edilen nesneyle yer değiştirebilir.”⁴⁵ Bu alıntıda ifade edilmek istenen durumu daha netleştirmek ve somutlaştırmak adına, aşağıdaki *dobiec* ve *dobyć* eylemleri için verilen örneklerle göz atalım.

Biec / Biegnąć ndk: (zamana, vakte, yaşama ilişkin olarak) geçip gitmek

Dobiegać ndk - Dobiec / Dobięgnąć dk: belirli bir zamana gelmek, erişmek

Córka dobiegła czterdziestki.

Kızım kırk yaşına geldi.

Bu cümlede “czterdziestka” sözcüğü *do + czego (-e kadar)* önleç kalıbı ile kullanılmamış olup doğrudan *dopełniacz* ad durumunda çekime girmiştir.

⁴³ A. Urbańczyk, *Dziękuję ci, Pacyfiku*, Warszawa, 1997

⁴⁴ R. Przybylska, 2006, s. 55

⁴⁵ H. Wiczorek, *Uwagi o Konstrukcjach Składniowych Czasowników Przedrostkowych*, Łódź, 1978, s. 100

Być *ndk*: olmak, bulunmak

Dobywać *ndk* - Dobyć *dk*: belirli bir zamana kadar bir yerde olmak, bulunmak

Dobywał na fakultecie do końca wykładu.

Dersin sonuna kadar fakülteydeydi.

Bu örnek cümlede ise, “koniec” sözcüğü *do + czego (-e kadar)* önleç kalıbı ile kullanılmış olup yine dopełniacz ad durumunda çekime girmiştir.

Chować *ndk* - Schować *dk*: muhafaza etmek, korumak, saklamak

Dochowywać *ndk* - Dochować *dk*: belirli bir zamana kadar muhafaza etmek, saklamak

Ukląkł na drodze po wypadku i złożył przysięgę, że już nigdy nie będzie prowadził autobusów szybko. Dochował jej do emerytury.

Kazadan sonra yola diz çöktü ve otobüsü artık hiçbir zaman hızlı kullanmayacağına dair yemin etti. Bu yemini emekliliğine kadar korudu.

Jabłka dochowały się do wiosny, do dnia dzisiejszego.⁴⁶

Elmalar bahara kadar, bugüne kadar muhafaza edildi.

Czekać *ndk* - Poczekać *dk*: beklemek

Doczekiwać *ndk* - Doczekać *dk*:

1. belirli bir zamana kadar beklemek

2. görüp geçirmek, sağ salim çıkmak, kurtularak hayatta kalmak

1.

Łatwo już mógł doczekać do odejścia pociągu.⁴⁷

Trenin hareket edişine kadar artık kolayca bekleyebildi.

Nie znalazł innej rady jak doczekanie nocy i ucieczkę pod jej osłoną na okrętach.⁴⁸

Gemilerde, gece oluncaya kadar beklemek ve (gecenin) himayesi altında kaçmaktan başka bir çözüm bulamadı.

⁴⁶ Słownik Języka Polskiego Tom I, 1978, s. 408

⁴⁷ D. Buttler, **Związki Składniowe Czasowników z Prefiksem DO-**, Warszawa, 1970, s. 168

⁴⁸ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969.

2.

Dziadek mówi, że on doczekał końca wojny.

Dedem savaşı sonuna kadar görüp geçirdiğini söylüyor.

Obawiam się, że chory nie doczeka rana.

Korkarım ki, hasta sabaha (yarına) çıkamayacak.

Doczekać için verilen örneklere dikkat edildiğinde, eylemden sonra etkinliklerin zamanını belirleyen, sınırlandıran *do* önlecinin hem kullanıldığı hem de kullanılmadığı görülür. “Yapıların değişkenlik dağılımını asla net bir biçimde ortaya koyulamaz ve anlam bilimsel bağlamda kendi içinde ayrılan gruplarla tam olarak örtüşmez: (*doczekać rana / doczekać do rana*) gibi çift yönlü bağlamlar oluşturmak olasıdır, eylemler tarafından ortaya konmuş bu anlamsal grubun reaksiyon türünden uzaklaşan pek çok sözcüksel istisna mevcuttur.”⁴⁹ Bu örneklerde olduğu gibi, *do* önlecinin kullanılması ya da kullanılmaması, her ne kadar sözdizimsel fark yaratsa da, anlamsal fark doğurmamaktadır.

Doczekiwać się *ndk* - Doczekać się *dk*: belirli bir zamana kadar beklemek

(*doczekać* eylemi ile aynı anlamdadır)

Czy musisz się doczekać Marty?

Marta gelene kadar beklemek zorunda mısın?

Chłopak doczekał się odpowiedzi na list.

Oğlan, mektubuna yanıt gelene kadar bekledi.

Hodować *ndk* - Wyhodować *dk*: hayavan veya bitki yetiştirmek, yetiştiriciliği yapmak

Dohodowywać *ndk* - Dohodować *dk*: belirli bir zamana kadar yetiştirmek

Gospodarz dohodował krowę do jesieni.⁵⁰

Çiftlik sahibi sonbahara kadar inek yetiştiriciliği yaptı.

---

⁴⁹ D. Buttler, 1970, s. 165

⁵⁰ R. Przybylska, 2006, s. 58

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: gelmek

Dochodzić ndk - Dojść dk: (yaş bağlamında) belirli bir zamana gelmek, erişmek

Moi kuzynowie już doszli do pełnoletności.

Kuzenlerim artık erişkin yaşa geldi.

Leżeć ndk: uzanmak

Doleżeć dk: belirli bir zamana kadar uzanmak

Doleżał na kanapie do świtu nie zmrużywszy oka.

Şafak vaktine kadar gözlerini kapamadan kanepede uzandı.

Mieszkać ndk: (ikâmet etmek anlamına ilişkin olarak) yaşamak, kalmak

Domieszkać dk: belirli bir zamana kadar yaşamak (ikâmet etmek)

Moja teściowa domieszkała wraz z nami do wiosny.

Kayınvalidem ilkbahara kadar bizimle birlikte yaşadı.

Rosnąć ndk - Urosnąć dk: büyümek, yetişmek

Dorastać ndk - Dorosnąć dk: belirli bir zamana kadar büyümek, yetişmek

Dziewczyna dorosła do wieku umożliwiającego za mąż pójście.⁵¹

Kız evlenebileceği yaşa kadar büyümüştü.

Siedzieć ndk: oturmak

Dosiadywać ndk - Dosiedzieć dk: belirli bir zamana kadar oturmak

Jako zawodowy krytyk dosiadywał do końca nawet na najgorszych spektaklach.⁵²

Profesyonel bir eleştirmen olarak en kötü gösterilerde bile sonuna kadar otururdu.

Służyć ndk: hizmet vermek

Dosługiwać ndk - Dosłużyć dk: belirli bir zamana kadar hizmet vermek

Odwiedzą kierownika dosługującego w tym liceum do sześćdziesiątki.

Altmış yaşına kadar bu lisede hizmet veren müdürü ziyaret edecekler.

Spać ndk: uyumak

Dospiać ndk - Dospać dk: belirli bir zamana kadar uyumak

W czasie egzaminów dośpię dopiero do godziny szóstej żeby więcej się uczyć.

---

⁵¹ R. Przybylska, a.g.e., s. 58

⁵² lang_pl.enacademic.com/8123/dosiadywać 04.03.2017

Sınav zamanı daha çok çalışmak için yalnızca saat altıya kadar uyuyacağım.

Śpiewać *ndk* - Zaśpiewać *dk*: şarkı söylemek

Dośpiewywać *ndk* - Dośpiewać *dk*: belirli bir zamana kadar şarkı söylemek

Na wakacjach wraz z krewnymi od czasu do czasu dośpiewamy do wieczora.

Yaz tatilinde akrabalarla birlikte zaman zaman akşama kadar şarkı söyleyeceğiz.

Trwać *ndk*: sürmek, devam etmek

Dotrwać *dk*: belirli bir zamana kadar sürmek, devam etmek

Podobno targi książki dotrwają do marca.

Söylenenlere göre kitap fuarı Marta kadar devam edecek.

Trzymać *ndk*: (elde) tutmak, muhafaza etmek, saklamak

Dotrzymywać *ndk* - Dotrzymać *dk*: belirli bir zamana kadar tutmak

Dotrzymać pieniądze w ręku do rana.

Parayı elinde sabaha kadar tuttu.

Babcia dotrzymała do dziś listy od dziadka, które pisał do niej w młodości.⁵³

Babaannem dedemin ona gençliğinde yazdığı mektupları bugüne kadar muhafaza etti.

Żyć *ndk*: yaşamak, hayatta olmak

Dożywać *ndk* - Dożyć *dk*: belirli bir zamana kadar yaşamak, hayatta olmak

Nie udało mu się dożyć osiemdziesiątki jak ojciec i dziadek.

Babası ve dedesi gibi altmış yaşına kadar yaşayamadı.

Matka nie dożyła wesela córki.

Anne kızının düğününe kadar yaşayamadı.

---

⁵³ R. Przybylska, 2006, s. 58

III. 1.4. Mevcut Miktara Ek Olarak Miktar Bildiren Do-

Daha önceden yerine getirilen eylemin sonucuna göre, aynı eylemin ek olarak, ilaveten yapılacağını bildirir.⁵⁴ Eylemin önek almadan önceki anlamına sadık kalarak, öznenin aynı işi biraz daha, ayrıca, ek olarak yapacağı anlamı katar.

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Dobierać *ndk* - Dobrać *dk*:

1. ek olarak, ayrıca almak

2. ek olarak, ayrıca seçmek

1.

Dobrali sobie kilogram truskawek i wiśni.

Ek olarak kendilerine bir kilo çilek ve vişne aldılar.

2.

Anka dobrała kolor torebki do koloru butów.⁵⁵

Anka ayrıca ayakkabılarının rengine uygun çanta rengi seçti.

Budować *ndk* - Zbudować *dk*: inşa etmek

Dobudowywać *ndk* - Dobudować *dk*: ek olarak, ilaveten inşa etmek

Poczta jest właściwie najstarszym budynkiem w tej okolicy, do którego dobudowano front i boki później.

Sonrasında öne ve yanlara ek olarak binalar yapılan postane aslında bu civardaki en eski binadır.

Ciążyć *ndk*: iş, görev, sorumluluk yüklemek

Dociążać *ndk* - Dociążyć *dk*: ek iş, sorumluluk yüklemek

Z okazji święta dociążono go dodatkowymi obowiązkami.

Bayram nedeniyle ona ek görevler yüklendi.

⁵⁴ W. Śmiech, *Derywacja Prefiksalna Czasowników Polskich*, Łódź, 1986, s. 92

⁵⁵ R. Przybylska, 2006, s. 74

Dawać- Dać *dk*: vermek

Dodawac *ndk* - Dodać *dk*: ek olarak vermek, eklemek

Dyrektor dodaje na następne miesiące do pensji 100 dolarów.

Müdür gelecek ay maaşlara 100 dolar ekleyecek.

Do samochodu firma dodała za darmo komplet opon.

Firma araba için ek olarak ücretsiz lastik takımı verdi.

Drukować *ndk* - Wydrukować *dk*: yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Dodrukowywać *ndk* - Dodrukować *dk*: ilaveten yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Trzeba dodrukować sto tysięcy egzemplarzy słownika.⁵⁶

Sözlüğün ilaveten yüz bin örneğini bastırmak gerek.

Finansować *ndk* - Sfinansować *dk*: finanse etmek, finans sağlamak

Dofinansowywać *ndk* - Dofinansować *dk*: ek olarak, ayrıca finans sağlamak

Organizacja ochotnicza dofinansowała odbudowę starej budowli teatru.

Gönüllü kuruluş eski tiyatro binasının restorasyonuna ayrıca finans sağladı.

Gotować *ndk* - Ugotować *dk*: pişirmek

Dogotowywać *ndk* - Dogotować *dk*: ek olarak, ilaveten pişirmek

Gdyż więcej gości przyszło niż oczekiwano, należało dogotować zupy.

Beklenenenden daha fazla konuk geldiği için ilaveten çorba yapmak gerekmişti.

Kucharz dogotował kawałek mięsa.⁵⁷

Aşçı fazladan bir parça et pişirdi.

Grzać *ndk*: ısıtmak

Dogrzewać *ndk* - Dogrzać *dk*: ek olarak, ayrıca ısıtmak

Woda nie starcza, trzeba jej dogrzać na herbatę.

Su yetersiz, çay için ayrıca ısıtmak gerekiyor.

---

⁵⁶ Słownik Języka Polskiego Tom I, 1978, s. 411

⁵⁷ E. William, *Verbal prefixes, goal phrases and the delimitation of events: a study of the aspectually restricted and unrestricted (partitive) genitive in Polish*, Kraków, 2005, s. 41

Informować ndk - Poinformować dk: bilgilendirmek

Doinformowywać ndk - Doinformować dk: ek olarak, ayrıca bilgilendirmek

Minister zdrowia wkrótce w programie telewizyjnym doinformuje społeczeństwo w sprawie reformy zdrowia.

Sağlık bakanı televizyon programında birazdan sağlık reformu konusunda toplumu ayrıca bilgilendirecek.

Inwestować ndk - Zainwestować dk: yatırım yapmak

Doinwestowywać ndk - Doinwestować dk: ek olarak, ayrıca yatırım yapmak

Doinwestujemy w rozwój nowych technologii w zakresie obsługi komputera.

Bilgisayar hizmeti alanındaki yeni teknolojilerin gelişimine ayrıca yatırım yapıyoruz.

Jeść ndk - Zjeść dk: yemek yemek

Dojadać ndk - Dojeść dk: ek olarak, ilaveten bir şeyler yemek

Przybrał na wadze. Dojadał bowiem między posiałkami.

Kilo almıştı. Çünkü öğünler arasında ek olarak bir şeyler yiyordu.

Karmić ndk - Nakarmić dk: beslemek, yiyecek vermek

Dokarmiać ndk - Dokarmić dk: ek olarak, ayrıca beslemek

Zwierzęta na ulicach w czasie mrozów mają trudności ze znalezieniem żywności, więc zimą powinniśmy dokarmić je.

Sokaktaki hayvanlar don/buzlanma zamanı yiyecek bulmakta zorluk çekiyorlar, bu yüzden onları kışın ayrıca beslememiz gerekiyor.

Matka postanowiła dokarmić niemowlę butelką.

Anne bebeğini ek olarak biberonla beslenmeye karar verdi.

Kroić ndk - Pokroić dk: doğramak, dilimlemek

Dokrawać ndk - Dokroić dk: ek olarak doğramak, dilimlemek

Czy wy dokroicie też mięsa, kiełbasy na pizzę.

Pizza için ek (olarak) et ve sucuk da dilimleyecek misiniz?

Kupować ndk - Kupić dk: satın almak

Dokupować / Dokupywać ndk - Dokupić dk: ek olarak, ilaveten satın almak

Jeżeli dokupimy trzy krzesła do kompletu, to będzie lepiej wyglądać.

Eğer takıma ilaveten üç sandalye alırsak, daha güzel görünecek.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak, koymak

Dolewać *ndk* - Dolać *dk*: ek olarak koymak, dökmek

Bardzo proszę o kawę, ale proszę dolać mleko do niej.

Ben kahve rica ediyorum, ama lütfen ek olarak süt katın.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: hesap etmek, hesaplamak

Doliczać *ndk* - Doliczyć *dk*: hesap edilen bir şeye ek olarak ilave etmek

Doliczył do wydatków koszty podróży.⁵⁸

Seyahat masraflarını giderlere ilave etti.

Ładować *ndk*: yük yüklemek

Doładowywać *ndk* - Doładować *dk*: ayrıca, ilaveten, ek olarak yük yüklemek

Można doładować kilka ton węgla na przyczepę.

Treylere birkaç ton daha ilaveten yükleyebilirsiniz.

Meldować *ndk* - Zameldować *dk*: kaydetmek, kaydını yapmak

Domeldowywać *ndk* - Domeldować *dk*: ek olarak kaydetmek, kayıt yapmak

Hotelarz domeldował kilka nowych gości.

Otel sahibi ilaveten birkaç yeni müşterinin kaydını yaptı.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Domalowywać *ndk* - Domalować *dk*: ek olarak ya da eksik kalan kısmı tamamlamak için boyamak

Obraz był szczególnie kolorowy, w tle bowiem mogłam domalować nową figurę, postać Irka.⁵⁹

Tablo özellikle renkliydi, çünkü ek olarak arka plandaki yeni figürü, Irek karakterini boyayabildim.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek

Domierzać *ndk* - Domierzyć *dk*: ölçerek ilave etmek

⁵⁸ Multimedialny słownik szkolny PWN.

⁵⁹ E. Przybylska, **Dotyk motyla**, Wrocław, 1995

Dwa metry nie dosyć. Domierzmy ze jeszcze trzy metry kabla!

İki metre yetmez. Üç metre daha kablo ilave edelim.

Mieszać *ndk* - Wymieszać *dk*: karıştırmak

Domieszywać *ndk* - Domieszać *dk*: herhangi bir karışıma bir şey eklemek

Należała śmietanę do melonów i sypała wiórkami gorzkiej czekolady. Poza tym domieszała również lody waniliowe.

Kavunlara krema koydu ve bitter çikolata rendesini serpiştirdi. Ayrıca, vanilyalı dondurma da ekledi.

Nasypywać *ndk* - Nasypać *dk*: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) dökmek, serpmek, serpiştirmek

Dosypywać *ndk* - Dosypać *dk*: ek olarak serpmek, serpiştirmek

Powinniśmy dosypać garść rodzynek do ciastka.

Pastaya ilaveten bir avuç kuru üzüm serpiştirmeliyiz.

Gdybyś dosypał suszonej pietruszki do sosu, to byłoby lepiej.

Sosa ek olarak kurutulmuş maydanoz serpiştirseydin, daha iyi olurdu.

Piotr dosypał cukier / cukru do soku.⁶⁰

Piotr meyve suyuna ilaveten şeker attı.

Opowiadać *ndk* - Opowiedzieć *dk*: anlatmak

Dopowiadać *ndk* - Dopowiedzieć *dk*: ek olarak anlatmak, ekleyerek anlatmak

Jeśli można, chciałbym coś dopowiedzieć.⁶¹

Eğer mümkünse, ek olarak bir şey anlatmak istiyorum.

Piec *ndk* - Upiec *dk*: fırında pişirmek

Dopiekać *ndk* - Dopieć *dk*: ek olarak pişirmek

Przy obiedzie oprócz piezonego kurczaka były dopieczone ryby.

Öğle yemeğinde fırında pişirilmiş tavuk dışında, ek olarak pişirilmiş balıklar vardı.

---

⁶⁰ E. William, 2005, s. 42

⁶¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 173

Pieprzyć *ndk* - Popieprzyć *dk*: karabiber ekmek

Dopieprzać *ndk* - Dopieprzyć *dk*: ayrıca, ek olarak karabiber ekmek, karabiber katmak

Ta potrawa turecka już została wystarczająco dużo pieprzona. Proszę nie dopieprzyć.

Bu Türk yemeği zaten yeterince baharatlandırılmış. Lütfen ayrıca karabiber katmayınız.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Dopisywać *ndk* - Dopisać *dk*: ek olarak, ilaveten bir şey yazmak

Podczas uczenia się dopisywała swoje uwagi na marginesach.

Çalışma sırasında kendi notlarını ek olarak sayfanın boş kısımlarına yazdı.

Musi pani dopisać bibliografię, bo bez niej praca jest niekompletna.⁶²

İlaveten kaynakçayı yazmak zorundasınız, çünkü çalışma onsuz eksik olur.

Płacić *ndk* - Zapłacić *dk*: ödemek

Dopłacać *ndk* - Dopłacić *dk*: ek olarak ödemek

Do przelewu pieniędzy z konta do drugiego konta musi pan dopłacić z własnej kieszeni.

Bir hesaptan diğer hesaba para aktarımı için cebinizden ek olarak ödeme yapmak zorundasınız.

Sadzać *ndk*: birini oturtmak, oturma pozisyonuna getirmek

Dosadzać *ndk* - Dosadzić *dk*: ek olarak başkalarını oturtmak, yerleştirmek

Na stołówce dosadzono nam do stolika jeszcze parę osób.

Yemekhanede masamıza ilaveten birkaç kişi daha oturtuldu.

Pożyczać *ndk* - Pożyczyć *dk*: birisine borç vermek ya da birisinden borç almak

Dopożyczać *ndk* - Dopożyczyć *dk*: ayrıca, ek olarak borç vermek, borç almak

Przed wakacjami dopożyczył ode mnie na koszty dzieci tysiąc złotych.

Tatilden önce çocukların masrafları için benden ayrıca bin zloty almıştı.

---

⁶² Lipińska, Ewa; Dąbwska, Elżbieta Grażyna, Kiedyś wrócisz tu...II, Kraków, 2006, s. 172

Jego brat złożył nową firmę, musiał dokończyć mu.

Kardeşi yeni bir şirket kurmuştu, ona ek olarak borç vermek zorunda kalmıştı.

Robić *ndk* - Zrobić *dk*: yapmak

Dorabiać *ndk* - Dorobić *dk*: ek olarak yapmak, takviye yapmak

Dzisiaj stolarz dorobi półkę do regału szkolnego.

Bugün marangoz okul kitaplığına ek olarak raf yapacak.

Na wszelki wypadek niech ślusarz dorabia klucz.

Ne olur ne olmaz, anahtarcı ek anahtar yapsın.

Pokojówka zrobiła dziesięć naleśników, goście dojadli wszystko, bo naleśniki były bardzo pyszne i ona szybko dorobiła pięć naleśników.

Hizmetçi on tane krep yaptı, konuklar hepsini bitirene kadar yedi, çünkü çok lezzetliydiler ve hizmetçi çabucak beş tane daha takviye yaptı.

Prać *ndk* - Uprać *dk*: çamaşır yıkamak

Dopierać *ndk* - Doprać *dk*: ek olarak yıkamak

Trzeba jeszcze doprać parę ręczników.⁶³

Ek olarak birkaç havlu daha yıkamak gerek.

Rwać *ndk*: koparmak, yolmak

Dorywać *ndk* - Dorwać *dk*: ek olarak, ayrıca koparmak

On rwał rumianek dla dziewczyny, a dla matki dorwał różę.

Kız arkadaşı için papatya kopardı, annesi için de ayrıca gül kopardı.

Rysować *ndk* - Narysować *dk*: çizmek, çizgi çalışması yapmak

Dorysowywać *ndk* - Dorysować *dk*: ek olarak, ilaveten çizmek

Można dorysować do głowy ołówkiem czerwoną czapkę i szalik.

Başına kurşun kalemle ilaveten kırmızı şapka ve atkı çizebilirsin.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: fırlatmak, atmak

Dorzucąć *ndk* - Dorzucić *dk*: ilaveten atmak

---

⁶³ Słownik Języka Polskiego Tom I, 1978, s. 430.

Magda rozwiesiła mokrą koszulę na gałęziach i dorzuciła do ognia parę patyków.

Magda ıslak gömleğini dallara astı ve ateşe ilaveten birkaç çalı çırpı attı.

Sadzić *ndk* - Posadzić *dk*: bitki dikmek

Dosadzać *ndk* - Dosadzić *dk*: ilaveten bitki dikmek

Dosadzę nowe kwiaty w sadzie na miejsce wymarzniğtych.

Bahçeye soğuktan donup bozulan yerine ilaveten yeni çiçekler dikeceğim.

Sklejać *ndk* - Skleić *dk*: yapıştırıcı ile yapıştırmak, tutturmak

Doklejać *ndk* - Dokleić *dk*: yapıştırıcı ile ek olarak yapıştırmak, yapıştırarak eklemek

Jurek dokleił skrzydła do modelu samolotu.⁶⁴

Jurek model uçağa ek (olarak) kanat yapıştırdı.

Skladać *ndk* - Złożyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Dokladać *ndk* - Dolożyć *dk*: ilaveten, ek olarak koymak, yerleştirmek

Dołóż nasze rowery i opony już nie użyte do magazynu.

Depoya ayrıca bisikletlerimizi ve artık kullanılmayan lastikleri koy.

Do stosu dokumentów szef dołożył jeszcze dwa sprawozdania.⁶⁵

Şef belge yığımına ilaveten iki rapor daha koydu.

Solić *ndk* - Posolić *dk*: Tuz ekmek, tuzlamak

Dosalać *ndk* - Dosolić *dk*: ek olarak, biraz daha tuz ekmek, tuz ilave etmek

Doskonała zupa, przypraw w miarę, ale trzeba dosolić.

Mükemmel çorba, baharatı yeterli, ama tuz ilave etmek gerek.

Słać *ndk*: göndermek

Dosyłać *ndk* - Dosłać *dk*: ek olarak, ilaveten göndermek

Dosłał wiele książek, lecz przyjmować ich nie chciał.

Ek olarak pek çok kitap gönderdi, ama onları kabul etmek istemedi.

---

⁶⁴ R. Przybylska, 2006, s. 71

⁶⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 168

Słodzić *ndk* - Posłodzić *dk*: şekerlendirmek, tatlandırmak

Dosładzać *ndk* - Dosłodzić *dk*: ek olarak, biraz daha şeker katmak, tatlandırmak

Uważam, że kawa turecka jest za mocna. Chyba lepiej dosłodzić.

Bence Türk kahvesi çok sert. En iyisi şeker ilave etmek galiba.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Dosmażać *ndk* - Dosmażyć *dk*: ek olarak kızartmak

Wydaje mi się, że naleśniki na stole nie wystarczą. Trzeba dosmażyć naleśników.

Bence masanın üzerindeki krepler yeterli gelmeyecek. Ek olarak krep kızartmak gerek.

Stawiać *ndk*: bir yere koymak, yerleştirmek

Dostawiać *ndk* - Dostawić *dk*: ek olarak koymak, yerleştirmek

W pokoju dostawimy łóżko i dwa krzesła.

Odaya ek olarak yatak ve iki sandalye koyacağız.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Doszywać *ndk* - Doszyć *dk*: ek olarak dikmek, dikerek eklemek

Zosia doszyła do bluzki koronkowy kołnierzyk.

Zosia bluzuna ek olarak dantelli yaka dikti.⁶⁶

Utlukiwać *ndk* - Utluc *dk*: ufalamak

Dotłuc *dk*: ek olarak, ilaveten ufalamak

Powinniśmy dotłuc kartofli dla świń na dzisiaj.

Bugünlük domuzlar için ilaveten patates ufalamalıyız.

Ważyc *ndk* - Zważyć *dk*: tartmak

Doważać *ndk* - Doważyć *dk*: ek olarak tartmak, tartarak eklemek

Sprzedawczyni doważyla nam jeszcze kilogram ziemniaków.

Satıcı bize ek olarak bir kilo daha patates tarttı.

---

⁶⁶ R. Przybylska, 2006, s.71

Zabarwiać ndk - Zabarwić dk: boyamak, renklendirmek

Dobarwiać ndk - Dobarwić dk: ek olarak, ayrıca boyamak, renklendirmek

Gdy kucharz dobarwił deser sokiem pomarańczowym, wyglądał bardziej wytwornie.

Aşçı tatlıyı portakal suyuyla ayrıca renklendirince, daha muhteşem göründü.

Zapraszać ndk - Zaprosić dk: buyur etmek, davet etmek

Doproszać ndk - Doprosić dk: birisini/birilerini daha ayrıca buyur etmek, davet etmek

W czasie obiadu siedzieliśmy przy dużym stoliku z kolegą, który Martę do tego naszego stolika doprosił.

Öğle yemeği sırasında Marta'yı ayrıca masamıza buyur eden arkadaşımınla birlikte büyük masaya oturduk.

Zarabiac ndk - Zarobić dk: para kazanmak

Dorabiac ndk - Dorobić dk: ek olarak, ilaveten para kazanmak

Tonał w długach, dorabiał tłumaczeniami na utrzymanie.

Gırtlığına kadar borca battı, geçimi için tercümelemlerle ek olarak para kazanıyor.

Zawiazywać ndk - Zawiazać dk: bağlamak, dolamak

Dowiazywać ndk - Dowiazać dk: ilaveten bağlamak, bağlayarak eklemek

Dowiazała na szyi szal.

Boynuna ilaveten şal bağladı.

Zbroić ndk: silahlandırmak, silah sağlamak

Dozbrajać ndk - Dozbroić dk: daha fazla silah temin etmek

W kraju protesty są wystosowane przeciwko dozbrajaniu partyzantów.

Ülkede partizanlara daha fazla silah sağlamaya karşı protestolar yapılıyor.

Zlepiac ndk - Zlepić dk: yapıştırıcı ile yapıştırmak, tutturmak

Dolepiac ndk - Dolepić dk: ek olarak bir şey yapıştırmak, yapıştırarak eklemek

Przypomniałem koledze dolepić do koperty drugi znaczek.

Arkadaşıma zarfa ikinci pulu ek olarak yapıştırmasını hatırlattım.

Żywić ndk: beslemek, gıda vermek, yemlemek

Dożywiać ndk - Dożywić dk: ek olarak, ayrıca beslemek, gıda vermek, yemlemek

Dożywiają oddziały na linii frontu i zachęcają ich wytrwałości.

Cephedeki birliklere ek olarak gıda veriyorlar ve onları sebata teşvik ediyorlar.

Dożywiać zwierzęta zimą jest bardzo ważne aby mogły przeżyć.

Kışın hayvanları ayrıca beslemek yaşamlarını devam ettirebilmeleri adına çok önemlidir.

III. 1.5. Eylemin Amacı Doğrultusunda Hedefe Ulaşmayı Bildiren Do-

Do- önekinin bazı durumlarda uzun süren çaba, yoğun bir biçimde devam eden uğraşlar neticesinde ne olursa olsun hep amaca ulaşmayı ve bir zaferin, başarının sözü konusu olduğunu, eylemin yerine getirildiğini bildiren bir anlamı olduğu görülmektedir.⁶⁷ Yine, eylemin önek almadan önceki anlamı esastır ve önekli haliyle birlikte o anlam doğrultusunda birine ya da bir şeye rastlandığı, ulaşıldığı sonucu ortaya çıkar.

Budzić ndk - Obudzić dk: uyandırmak

Dobudzić się dk: uyandırma sonrası zihnen ve fiziksel bağlamda tam olarak kendine gelmek

Trudno było się dobudzić faceta kopanego w głowę, w twarz. Budził, ale zapadał na powrót w sen.

Kafası ve yüzü tekmelenen adamı kendine getirmek zor olmuştu. Uyanıyordu, ama uykuya dalıyordu tekrar.

Czytać ndk - Przezytać dk: okumak

Doczytywać się ndk - Doczytać się dk: okuyarak bir şeyi bulmak, keşfetmek, anlamak ya da ilk bakışta hemen fark edilmeyeni görmek

W tych artykułach nie doczytywał się ciekawych informacji na swój temat.

Bu makalelerde kendi konusu için ilginç bilgiler bulamadı.

---

⁶⁷ B. Ostromecka-Frączak, *Czasowniki Polskie z Formantem Rozdzielonym*, Łódź, 1983

Czekać *ndk* - Poczekać *dk*: beklemek

Doczekiwać się *ndk* - Doczekać się *dk*: bekleyerek olumlu bir sonuca ulaşmak

Jej powieść doczekała się w późniejszych latach wielu wydań.

Eserinin sonraki yıllarda pek çok baskısı çıktı.

Dzwonić *ndk* - Zadzwonić *dk*: telefonla aramak

Dodzwaniać się *ndk* - Dodzwonić się *ndk*: telefonla arayarak ulaşmak

Dzwonił cały dzień do kolegi, ale on nie odpowiedział, bo telefon ciągle był zajęty, a kiedy się dodzwonił, to powiedziały mu, że już on wyszedł z biura.

Gün boyu arkadaşına telefon etti, ancak yanıt vermedi, çünkü telefon sürekli meşguldü, ulaştığında ise bürodan çoktan ayrıldığını söylediler.

Las płonie i ja nie mogę dodzwonić się do straży pożarnej.

Orman yanıyor ve ben itfaiyeye telefonla ulaşamıyorum.

Gadać *ndk* - Pogadać *dk*: konuşmak, sohbet etmek

Dogadywać się *ndk* - Dogadać się *dk*: konuşarak, sohbet ederek anlaşmak, iletişim sağlamak

Wreszcie potrafili się dogadać w języku polskim.

Nihayet Lehçe (konuşarak/sohbet ederek) anlaştılar.

Trudno się z nim dogadać.⁶⁸

Onunla konuşarak anlaşmak zor.

Ganiać *ndk*: kovalamak, peşinden koşmak

Doganiać *ndk* - Dogonić *dk*: peşinden koşarak aynı hizaya gelmek, yetişmek, yakalamak

Nie dogonili jej. Uciekła, biegła bowiem bardzo szybko.

Ona yetişemediler. Kaçtı, çünkü çok hızlı koşuyordu.

Grzebać *ndk* - Grzebnać *dk*: eşelemek

Dogrzebywać się *ndk* - Dogrzebać się *dk*: eşeleyerek ulaşmak istenilen şeye ulaşmak

---

⁶⁸ L. Suchostawska, 2005, s. 103

Drużyny ratownicze usiłują dogrzebać się do tych, którzy jeszcze żyją.⁶⁹
Arama kurtarma ekipleri hâlâ hayatta olanlara kazarak ulaşmaya çalışıyor.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak

Doliczyć się *ndk* - Doliczyć się *dk*: sayarak miktarını, sayısını öğrenmek, toplamını bulmak, hesap etmek

Aula była pełna ludzi, było nie łatwo doliczyć się, ile jest kobiet.

Konferans salonu insan doluydu, kaç kadın olduğunu hesaplamak kolay olmamıştı.

Czy nie mogłyście się doliczyć brakującej sumy pieniędzy?

Toplam eksik para miktarını hesaplayamadınız mı?

Mówić *ndk* - Powiedzieć *dk*: demek, söylemek

Domówiać się *ndk* - Domówić się *dk*: tatlı sözlerle kandirmek, ikna etmek

Uklęknął przed żoną i domawiał się przebaczenie.

Karısının önünde diz çöktü ve kendisini affetmeye ikna etti.

Myśleć *ndk*: düşünmek

Domyślać się *ndk* - Domyślić się *dk*: düşünerek çıkarımda bulunmak, doğru tahmin etmek

Domyślał się, że tamten pan jest Polakiem.

Şu beyfendinin Polonyalı olduğunu doğru tahmin etmişti.

Oglądać *ndk* - Obejrzyć *dk*: izlemek, incelemek

Doğłądać *ndk*: izleyerek, inceleyerek bir şey saptamak, fark etmek, keşfetmek, anlamak

Dojrzał w nim zdolności artystyczne.

Onda artistik yetenekler olduğunu inceleyerek anladı.

Patrzyć / Patrzeć *ndk* - Popatrzeć / Popatrzeć *dk*: bakmak

Dopatrywać się *ndk* - Dopatrzeć się *dk*: bakarak fark etmek

Nie było łatwo dopatrzeć się podobieństwa pomiędzy siostrami.

---

⁶⁹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 163

Kız kardeşler arasındaki benzerliği bakarak fark etmek kolay değildi.

Pędzić *ndk*: çok hızlı ilerlemek, gitmek

Dopędzać *ndk* - Dopędzić *dk*: peşinden giderek yetişmek, aynı hizaya gelmek, yakalamak

Samochód pędzi coraz szybciej, a jednakże pies dopędził go.

Araba gittikçe daha hızlı ilerliyordu, ama köpek peşinden giderek ona yetişti.

Pchać *ndk* - Pchnąć *dk*: iteklemek

Dopychać się *ndk* - Dopchać się *dk*: (genellikle kalabalık arasında) itekleyerek belirli bir yere varmak

Wielbiciele otaczali piosenkarza, więc nie z trudem udało mu się jakoś dopchać do drzwi zewnętrznych.

Hayranları şarkıcının etrafını sardı, bu yüzden (onları) itekleye itekleye dış kapıya ulaşmayı kolayca başardı.

Pracować *ndk*: çalışmak

Dopracowywać się *ndk* - Dopracować się *dk*: çalışarak kazanmak, edinmek

Dopracował się wybitnej pozycji na rynku międzynarodowym.⁷⁰

Çalışarak uluslararası pazarda olağanüstü bir pozisyon elde etti.

Prosić *ndk* - Poprosić *dk*: rica etmek, ricada bulunmak

Doproszać się *ndk* - Doprosić się *dk*: ricada bulunarak istenen şeyi yaptırmak

Dziecko nie mogło się doprosić ojca o pieniądze.

Çocuk babasını para (vermesi) için ikna edemedi.

Dawniej nie można się go było doprosić, żeby wyrzucił śmieci.⁷¹

Önceleri onu çöp (atması) için ikna etmek mümkün değildi.

Pytać *ndk*: soru sormak

Dopytać się *ndk* - Dopytać się *dk*: soru sorarak bir şey öğrenmek

Nauczyciel dopytał się o plany studentów na przyszłość.

Öğretmen, öğrencilerin gelecek hakkındaki planlarını sorarak öğrendi.

⁷⁰ Multimedialny słownik szkolny PWN

⁷¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 173

Cudzoziemcy dopytali siğ o drogę na lotnisko.

Yabancılar, havalimanı yolunu sorarak öğrendiler.

Rachować *ndk* - Porachować *dk*: hesap etmek, hesaplamak

Dorachowywać się *ndk* - Dorachować się *dk*: hesaplayarak miktarı belirlemek, sayısını saptamak

Łatwo było dorachować się rycerzy wśród żołnierzy.

Askerlerin arasından şövalyelerin sayısını belirlemek kolay olmuştü.

Robić *ndk* - Zrobić *dk*: yapmak

Dorabiać się *ndk* - Dorobić się *dk*: çabalar sonucu bir şey başarmak, edinmek, elde etmek

Poeta, nominowany do nobla, dorobił się swojej ogólnoświatowej pozycji.

Nobel ödülüne aday gösterilen şair kendi küresel pozisyonunu edindi/elde etti.

Nareszcie dorabiałem się okazałego pokoju.

Sonunda etkleyici bir odam oldu.

Z czasem wytwórnice płytowe dorobiły się własnych programów telewizyjnych.⁷²

Zamanla plak şirketlerinin kendi televizyon programları oldu.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: kazmak

Dokopywać się *ndk* - Dokopać się *dk*: kazarak bir şeye denk gelmek, rastlamak

Górnicy na południu dokopali się do pokładów węgla.

Maden işçileri güneyde kömür kaynaklarına rastladılar.

Czasem archeolog dokopie siğ rzeczy niespodziewanych.⁷³

Bazen arkeolog kazarak hiç beklenmedik şeylere rastlıyor.

Słuchać *ndk*: dinlemek

Dosluchiwać się *ndk* - Dosłuchać się *dk*: dinleyerek bir şey anlamak, kapmak, yakalamak

---

⁷² Multimedialny słownik szkolny PWN

⁷³ A.g.e.

Nic nie dosłuchałem się, bo oni cały czas mówili w języku rosyjskim między sobą.

Hiçbir şey anlayamadım, çünkü kendi aralarında sürekli olarak Rusça konuşular.

Służyć *ndk*: hizmet vermek

Dosługiwać się *ndk* - Dosłużyć się *dk*: hizmet vererek terfi almak, atanmak

Gdybys nie opracowała tego projektu, nie dosłużyłabyś się wysokiego stopnia.

Eğer bu projeyi hazırlamasaydın, üst kademeye terfi almazdın.

Wreszcie mój brat dosłużył się stopnia pułkownika.

Ağabeyim sonunda albay rütbesine terfi aldı.

Stukać *ndk* - Stuknąć *dk*: (kapıyı) tıklatmak, hafifçe vurmak

Dostukać się *dk*: kapıya vurarak başkasının duymasını sağlamak

Jak się nie dostukasz, idź do sąsiada mieszkającego nad nimi.

Kapıya vurarak duyuramadığında, onların üstünde oturan komşuya git.

Szorować *ndk*: ovalayarak temizlemek

Doszorowywać się *ndk* - Doszorować się *dk*: ovalayarak temizleyerek hiç kir bırakmamak, pırıl pırıl yapmak

Nie mogła się doszorować podłogi, bo nie wiedział jak usunąć uporczywą plamę z błota.

Zemini pırıl pırıl yapamadı, çünkü inatçı çamur izlerini nasıl yok edeceğini bilmiyordu.

Szukać *ndk*: araştırmak

Doszukiwać się *ndk* - Doszukać się *dk*: araştırarak bir şey öğrenmek, fark etmek, bulmak, keşfetmek

Doszukał się w utworze wpływów innego autora.⁷⁴

Yapıtta başka yazarın etkilerini araştırarak buldu.

Telefonować *ndk* - Zatelefonować *dk*: telefonla aramak

Dotelefonować się *dk*: telefonla arayarak ulaşmak

---

⁷⁴L. Suchostawska, 2005, s. 102

Po kilku próbach dotelefonował się do Mikołaja.
Birkaç denemenin ardından Mikolaj'a telefonla ulaştı.

Wiercić *ndk*: delmek, sondalamak

Dowiercać się *ndk* - Dowiercić się *dk*: delerek, sondaj yaparak bir yere varmak
Kiedy świder dowierci się do warstwy roponośnej, wtedy do wnętrza szybu podpływa ropa.⁷⁵

Burgu, ham petrol katmanına ulaştığında, işte o zaman maden kuyusunun içine petrol akar.

Wołać *ndk* - Zawołać *dk*: çağırarak, seslenmek

Dowołać się *dk*: çağırarak, seslenerek sesini duyurmak

Było dużo ludzi i więc hałasu. Z tego powodu nie mógł się dowołać.

Çok fazla insan ve dolayısıyla ses vardı. Bu nedenle çağırarak sesini duyuramadı.

Nie mogła się dowołać dzieci na kolację.⁷⁶

Sesini çocuklarını akşam yemeği için çağırarak duyuramadı.

Zarabiać *ndk* - Zarobić *dk*: para kazanmak

Dorabiać się *ndk* - Dorobić się *dk*: para kazanarak zengin olmak, servet yapmak

Dorobił się na handlu, odkupił dom i dobudowali werandę.

Ticarette zengin oldu, evini geri satın aldı ve ilaveten veranda yaptırdı.

Dorabiali się, wysyłali dzieci na wyższe uczelnie do Ameryki bez stypendium.

Zengin oldular/servet yaptılar, çocuklarını üniversite için Amerika'ya bursuz gönderdiler.

“Polonya dilinin dilsel kökeninde *do-* önekini almış eylemler gerek yapı bakımından gerekse anlam bakımından sayıca fazla, bağdaşık olamayan, çeşitlendirilmiş bir grup oluşturmaktadır.”⁷⁷ Anlam bakımından farklılıklar, yani önek olarak *do*'nun eylemlere kattığı farklı anlamlar çalışmamızda gruplandırılmıştır. Yapı bakımından

⁷⁵ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, Warszawa, 1958-1969

⁷⁶ Słownik Języka Polskiego Tom I, 1978, s. 443

⁷⁷ D. Buttler, 1970, s. 163

farklılıklarla anlatılmak istenen, *do-* önekinin adı farklı bir ad durumunda çekime uğratmasıdır. Daha net bir ifadeyle, *do-* önekini almamış eylem adı biernik ad durumunda çekime uğrattırken, aynı eylem *do-* önekiyle kullanıldığında, adı farklı bir ad durumunda -dopełniacz ad durumunda- çekime uğratmaktadır.

“Dopełniacz

doczekać się (wiosny)

ama

dogotować (zupy)

ama

dokroić (chleba)

ama

dokupić (wina)

ama

dolać (wody)

ama

doliczyć się (pieniędzy)

ama

doprosić się (oddania długu)

ama

dorobić się (majątku)

ama

dosmażyć (placków)

ama

dosypać (soli)

ama

dożyć (stu lat)

ama

Biernik

czekać (na wiosnę)

gotować (zupę)

kroić (chleb)

kupić (wino)

lać (wodę)

liczyć (pieniądze)

prosić (o oddanie długu)

robić (majątek)

smażyć (placki)

sypać (sól)

żyć (sto lat) ”⁷⁸

Böyle bir tabloya yer verildikten sonra, *do-* önekinin neden olduğu yapı farklılıklarını kısa kalıplarla genişletmek mümkündür: *coś / kogoś* biernik, *czymś / kimś* narzędnik ya da miejscownik ad durumunu, *czegoś / kogoś* ise dopełniacz ad durumunu niteleyip “bir şey / birisi” anlamlarına karşılık gelir.

badać (coś) → dobadać (czegoś),

brać (coś) → dobrać (czegoś),

budzić kogoś (biernik ad durumundaki birisi) → dobudzić się kogoś (dopełniacz ad durumundaki birisi),

chować (coś) → dochować (czegoś)

czytać (coś) → doczytać się (czegoś)

dać (coś) → dodać (czegoś)

drzeć (coś) → dodrzeć (czegoś)

⁷⁸ J. Pyzik, *Przygoda z gramatyką*, Kraków, 2006, s.55

mieszać (coś) → domieszać (czegoś)
mówić (coś) → domówić (czegoś)
myśleć o czymś → domysleć czegoś
palić (coś) → dopalić (czegoś)
parzyć (coś) → doparzyć (czegoś)
piec (coś) → dopiec (czegoś)
pracować nad czymś → dopracować się czegoś
rachować (coś) → dorachować się (czegoś)
sypać (coś) → dosypać (czegoś)
wiercić (coś) → dowiercić się (czegoś)
wołać kogoś (biernik ad durumundaki birisi) → dowołać się kogoś (dopełniacz ad durumundaki birisi).

Dociać coś / czegoś, doczytać coś / czegoś, dodać coś / czegoś, dojeść coś / czegoś, dokupić coś / czegoś, dolać coś / czegoś, dołożyć coś / czegoś, dopić coś / czegoś gibi kullanımlar da olduğu için bu yapısal farklılık konusunda net bir biçimde kural koymak pek mümkün değildir. Nadir de olsa dopełniacz kuralının yok sayıldığı durumlar görülmektedir, ancak, bu pek tercih edilen bir durum değildir. “Eylemin biernik’ten dopełniacz’a olan tepki değişikliği bu anlambilimsel grupta nadirdir. Dopełniacz form çoğunlukla biernik forma tercih edilir, ki bu, dopełniacz formun daha yaygın olarak kullanılmaya olan mevcut yatkınlığıyla bağdaştırılır.”⁷⁹

2. Na- Öneki

III. 2.1. Fazlalığı Bildiren Na-

“Na- öneki distribütif⁸⁰ anlamlı türetmeler oluşturur. Eylemin yalın formundan yapılan türetme pek çok durumda eyleme eşlik eden ada bağlı olarak bu anlamı kazanır.

⁷⁹ H. Wiczorek, 1978, s. 100

⁸⁰ Olayın zamansal ve/veya mekânsal olarak farklı aşamalara ayrılmasıdır. Dolayısıyla, tekrar tekrar yapılan bir iş vardır. Bir başka ifadeyle, bu eylemler yerine getirilecek işin tekrarlanmasını vurgular. Nesnenin veya öznenin çoğul formda olduğu görülür.

Örneğin *nabrać* (towarów) ‘pek çok (mal) almak’ - *nabrać* (wody w usta) ‘(ağıza) su almak’, *nadrukować* (książek) ‘pek çok (kitap) basmak’ - *nadrukować* (tytuł na okładce) ‘kitabın kapağına başlığı basmak’. ‘Birçok kez tekrarlama’ anlamına gelen distribütif özelliğinin yanı sıra, bu eylemler yapılan işin yoğunluğuna da işaret eder.”⁸¹ Görüldüğü üzere, bazı nesnelere *dopełniacz*, bazıları ise *biernik* ad durumunda çekime girmiştir.

“Bu eylemler yoğun, çok kez tekrarlanan ve distribütif olaylara işaret eder, yani nesneden oluşan pek çok ögenin toplanıp bir yere yığılmasıdır. Örneğin *nabalamucić* (ludzi) -birçok (insanı) kandırmak, *nabić* (zwierzęcy) - birçok (hayvanı) öldürmek, *nabrać* (książek) -birçok (kitabı) almak, *nabudować* domów - birçok (ev) inşa etmek, *naciulać* (pieniędzy) - epey (para) biriktirmek, *naczepliac* (wstążek) - çok sayıda (kurdela) takmak, *naczynić* (trudności) - pek çok (zorluk) çıkarmak, *nadać* (odznaczeń) - pek çok (ödül) vermek, *nadenerwować* (ludzi) - pek çok (kişiyi) germek, sinirlendirmek, *nadtubać* (otworów) - birçok (delik) açmak, *nadrukować* (broszur) - birçok (broşür) basmak, *nadrzeć* (kartek) - birçok (kağıt) yırmak, *nadusić* (kur) - birçok (tavuğu) boğmak, *nadyktować* (listów) - birçok (liste) dikte etmek, *nadziurkować* (kartek) - birçok (kağıdı) delmek, *nafabrykować* (maszyn) - birçok (makine) üretmek, *nafaldować* (spódnic) - birçok (etek) katlamak, *nagadać* (głupstw) - epey saçmalamak, çok çocukça konuşmak, *nagromadzić* (zapasów) - epey stoklamak, istiflemek, *nagryźć* (pestek) - çok sayıda (çekirdeği) ısırarak parçalamak, *nagubić* (pieniędzy) - yüklü (miktar) para kaybetmek, *nahaftować* (serwetek) - pek çok (mendili) nakışla süslemek, *nakaleczyć* (ludzi) - birçok (insanı) sakatlamak, *naklecić* (domów) - baştan savma / alelacele birçok (ev) inşa etmek, *naklepać* (głupstw) - çok boş şeyler konuşmak, çok çocukça şeyler söylemek, *nakłaść* (cegieł) - epey (tuğla) örmek, *nakompromitować* (znajomych) - birçok (tanıdığı) rezil etmek, *nakrajać* (buraków) - çok miktarda (pancar) doğramak, *nakraść* (pieniędzy) - çok

---

⁸¹ W. Śmiech, 1986, s. 44

miktarda (para) çalmak, *nakrzywdzić* (ludzi) - pek çok (insana) kötülük etmek, *nakupić* (prezentów) - birçok (hediye) almak, *nalutować* (garnków) - birçok (tencereye) lehim yapmak, *nalapać* (raków) - çok sayıda (kerevit) yakalamak, *nalamać* (gałęzi) - birçok (dalı) kırmak, *nalatać* (ubrań) - birçok (giysiye) yama yapmak, *nałowić* (ryb) - çok sayıda (balık) tutmak / yakalamak, *naluskać* (orzechów) - epey (findık) kırmak, *namarnować* (pieniędzy) - çok miktarda (parayı) çarçur etmek, *namęczyć* (znajomych) - pek çok (tanıdığı) bezdirmek / yormak / usandırmak, *namnożyć* (przypadków) - (kazaları) çok artırmak, *namordować* (ludzi) - çok (insan) öldürmek, *namurować* (domów) - çok sayıda (ev) inşa etmek, *namyć* (talerzy) - epey (tabak) yıkamak, *nanieść* (kamieni) - epey (taş) taşımak, *naniszczyć* (drzew) - çok (ağacı) tahrip etmek, *napaplać* (głupstw) - çok saçmalamak, çok boş konuşmak, *napiec* (babek) - çok (kek) pişirmek, *napiętrzyć* (trudności) - çok fazla (engel) yığmak, *napleść* (koszy) - çok fazla (hasır sepet) örmek, *napłatać* (figli) - çok (dümen) çevirmek, *napłodzić* (dzieci) - çok (çocuk) yapmak, *naprać* (bielizny) - epey (iç çamaşırı) yıkamak, *naprodukować* (maszyn) - birçok (makine) üretmek, *naprosić* (gości) - birçok (konuk) davet etmek, *napsuć* (zabawek) - birçok (oyuncağı) bozmak, *napustoszyć* (miejscowości) - birçok (yerleşim yerini) boşaltmak, *narnić* (ludzi) - birçok (insanı) yaralamak, *narobić* (kłopotów) - epey (problem) yaratmak, *narwać* (kwiatów) - çok (çiçek) koparmak, *naskładać* (pieniędzy) - çok miktarda (parayı) bir yere toplamak, *naskrobać* (ziemniaków) - çok sayıda (patates) soymak, *naskubać* (gęsi) - çok fazla (kazın) tüylerini yolmak, *nasmażyć* (ryb) - çok miktarda (balık) kızartmak, *nastrzyc* (klientów) - çok fazla (müşterinin) saçını kesmek / saç tıraşı yapmak, *naszczepić* (drzew) - birçok (ağaç) aşılama, *naszklić* (okien) - pek çok (pencereye) cam takmak, *natkać* (kilimów) - çok sayıda (kilim) dokumak, *nathuc* (kamieni) - pek çok (taş) ufalamak, *natoczyć* (kółek) - pek çok (tekeri) döndürmek, *natopić* (ludzi) - birçok (insanı) boğmak, *natracić* (pieniędzy) - epey (para) kaybetmek, *natrzepać* (dywanów) - çok sayıda (halı) dövmek, *natworzyć* (organizacji) - birçok

(organizasyon) düzenlemek, *nawalić* (kamieni) - (konuşma diline özgü olarak) pek çok (taşı) atarak yığmak, *nawerbować* (chętnych) - birçok (istekliyi / gönüllüyü) askere almak, *nawiercić* (otworów) - birçok (delik) açmak, *nawieszać* (obrazów) - birçok (tablo) asmak, *nawieźć* (kamieni) - epey (taş) taşımak, getirmek, *nawlec* (gałęzi) - pek çok (dalı) dürerek bir yere toplamak vs.”⁸²

Yukarıda paylaşılan örneklerin Türkçe çevirilerinde ‘çok, epey miktarda, birçok, pek çok’ gibi sıfatlar kullanılmadan sadece çoğul eklerle nesnenin çoğul olduğunun belirtilebilme ihtimali akıllara gelebilir, ancak, böyle bir tutum birtakım eksikleri beraberinde getirebilir. Her şeyden önce nesnedeki yapı değişikliği, yani *na-* önekinin cümle içinde nitelediği nesneyi *dopełniacz* çoğul ad durumunda çekime uğrattığı dikkatleri çekmektedir. Polonya dilinde az, çok, biraz gibi belgisiz sıfatlardan sonra sayılabilen nesnelere *dopełniacz* çoğul ad durumunda çekime girdiği kuralı göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda verilen örneklerdeki söz konusu yapısal değişimin bir mantık çerçevesine yerleştirildiği ve Türkçe’ye aktarılırken yukarıda değinilen sıfatların kullanılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Böylece Polonya dilindeki öneklerin temel eylemin anlamını değiştirmenin yanı sıra, nesnenin formunda da değişikliğe neden olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu başlıkta incelenecek olan *na-* öneki eylemin anlamını güçlendirir nitelikte olup ‘çok fazla, defalarca, yorgun düşecek kadar’ yapıldığına işaret eder.

Bić ndk - Zbić dk:

1. (el, kol, cop, kırbaç, sopa vs. ile) vurmak, darbelemek, yumruklamak
2. hayvan öldürmek

Nabijać ndk - Nabić dk:

---

⁸² W. Śmiech, 1986, s. 44-45

1. (konuşma diline özgü) birçok kez vurmak, yumruklamak
2. birçok hayvanı ya da insanı öldürmek

1.

Tak go nabili, że nawet nie mógł się podnieść.

Öyle çok vurdular ki, kalkamadı bile.

2.

Myśliwi nabili strzelbą masę zajęcy.

Avcılar av tüfeğiyle bir yığın yaban tavşanı öldürdü.

Biedzić się *ndk*: uğraşmak, kafa yormak

Nabiedzić się *dk*: epey uğraşmak, çok kafa yormak, kafa patlatmak

Nabiedziliśmy się nad projektem.

Proje üzerinde hayli uğraştık.

Biegać / Biec / Beignąć *ndk*: koşmak

Nabiegać się *dk*: (yorulana dek) çok koşmak, çok uzun süre koşmak

Dziewczynka nabiegała się po trawie i po powrocie do domu natychmiast poszła spać.

Küçük kız çimenlerde çok koşmuştu, eve döndükten sonra çok geçmeden yatağına yattı.

Blagować *ndk*: yalan söylemek, uydurmak, kafadan atmak

Nablagować *dk*: çok yalan söylemek

Spędziłeś wakacje w Ameryce? Dostyc nablagowałeś!

Tatili Amerika'da mı geçirdin? Yeter bu kadar uydurduğun!

Brać *ndk* - **Wziąć** *dk*: almak

Nabierać *ndk* - **Nabrać** *dk*: çok sayıda almak

Nabrał do tylnej kieszeni spodni pełno orzechów.

Pantolonunun arka cebinine çok fazla fındık aldı.

Nabrał dużo pracy na głowę.

Başına çok fazla iş aldı.

Budować ndk - Zbudować dk: inşa etmek

Nabudować dk: çok sayıda bina, yapı inşa etmek

Nabudowano w okolicy domów ograniczających widok.

Etrafa manzarayı engelleyen çok sayıda evler yapıldı.

W ostatnich latach nabudował się tych schronisk dla bezdomnych zwierząt i zasłużył ma odznaczenie.

Son zamanlarda sokak hayvanları için çok sayıda barınak yaptı ve ödüle layık görüldü.

Być ndk: olmak, bulunmak

Nabyć się dk: çok kalmak, olduğu yerde epey durmak

Nabyli się razem na świeżym powietrzu.

Birlikte temiz havada epey durdular.

Chodzić / Iść ndk - Pójść dk: yürümek

Nachodzić się dk: çok yürümek, yürüyerek yorulmak

Posiedź trochę, jeszcze się nachodzisz.⁸³

Biraz otur, daha çok yürüyeceksin.

Chrować ndk - Zachrować dk: hastalanmak

Nachorować się dk: çok hastalanmak, uzun süre hastalanmak

Kidy była mała, nachorowała się, ale już zupełnie wróciła do zdrowia.

Küçükken çok uzun süreli rahatsızlık geçirmişti, ama artık tümüyle sağlığına kavuşmuş durumda.

Chwalić ndk - Pochwalić dk: övmek, methetmek

Nachwalić się dk: çok övmek

Nauczyciele nie mogli się jej nachwalić.

Öğretmenler onu (kızı) öve öve bitiremiyor.

Chwytać ndk - Chwycić dk: tutmak, yakalamak

Nachwytać dk: ihtiyacı kadar ya da çok fazla tutmak, yakalamak

---

⁸³ Słownik Języka Polskiego Tom II, Warszawa, 1988, s. 241

Nachwytał w sieć całe wiadro ryb i zmusza nas do ich czyszczenia.

Ağla bir kova dolusu balık yakalamış ve bizi onları temizlemeye zorluyor/mecbur bırakıyor.

Ciać ndk: kesmek

Nacinać ndk - Naciać dk: (parçalarından) çok kesmek

Naciałem choiny, zrobiłem posłanie pod świerkiem.

Çam ağacından çok (dal) kestim, ladin ağacının altına yatak yaptım.

Naciać eylemine değindikten sonra ‘keserek yorulmak’ anlamına gelen *naciać się* eylemine de yer vermek gerekir. Uzunca süre kesme işiyle uğraşma sonucu bitkin düşme söz konusu olduğundan, *naciać się* eylemi incelenen konuyla örtüşmektedir. Bu anlamıyla kullanıldığı tek form eylemin süreksizlik bildiren (dokonany) formudur.

Tyle naciałem się gałęzi, że mam bąble na obu rękach.

Dalları keserek o kadar yoruldum ki, her iki elimde de kabarcıklar oluştu.

Ciağać ndk - Ciągnąć dk: sürümek, çekmek

Naciağać⁸⁴ ndk - Naciągnąć dk:

1. sürüyerek, çekerek birçok şey toplamak

2. fazla çekerek sündürmek, gerdirmek, gerginleştirmek

1.

Trzeba było naciągnąć suche gałęzi z lasu, żeby podsycić rozpalony ogień.

Yanan ateşi beslemek için ormandan bir sürü çer çöp getirip biriktirmek gerekiyordu.

2.

Tak naciağa cięciwę łuku, że to prawie pęknie.

Yay kirişini o kadar geriyor ki, neredeyse kopacak.

---

⁸⁴ Her ne kadar eylemin süreklilik bildiren (niedokonany) formu verilmiş olsa da, ‘sürüyerek, çekerek birçok şey toplamak’ anlamında kullanılan tek form, eylemin süreksizlik bildiren (dokonany) formudur.

Okreť przybił do nabrzeża, lina cumownicza naciągnęła się i trzeszczała na chwilę.
Gemi rihıtıma yanaştı, palamar gerildi ve bir süre gıcırdı.

Cały dzień naciągnąłem się kloców.
Tüm gün odunları çekerek yorulдум.

Cieknąć / Ciec *ndk*: sızmak

Naciekać *ndk* - Nacieknąć / Naciec *dk*: sızarak bir yerde bolca birikmek

Naciekło deszczu przez dziurę w dachu.⁸⁵

Yağmur delikten sızarak çatıda epey birikmiş.

Cierpieć *ndk*: acı çekmek

Nacierpieć się *dk*: çok acılar çekmek, uzun süreli acılar yaşamak

Nacierpiał się z biedy przez męża pijaka.

Alkolik kocası yüzünden fakirliğin çok acısını yaşadı.

Dość się w życiu nacierpiałam upokorzeń.

Yaşamımda aşağılanmanın uzun süren acısını çektiğim yeter.

Cieszyć się *ndk* - Ucieszyć się *dk*: memnun olmak, mutlu olmak, tadını çıkarmak

Nacieszyć się *dk*: son derece mutlu olmak, tadını çıkarmak, sonuna kadar keyfini sürmek

Nacieszył się rowerem bez odgłosu samochodów.

Arabaların gürültüsünden uzak, bisiklet sürmenin tadını sonuna kadar çıkardı.

Nie mógł się nacieszyć z posiadania domu z basenem

Havuzlu eve sahip olduğu için mutluluktan yerinde duramıyor.

Ciosać *ndk*: yontmak, çentmek

Naciosywać⁸⁶ *ndk* - Naciosać *dk*: çok miktarda yontmak

Zdążyli naciosać bali.

Çok miktarda kalası yonttu.

---

⁸⁵ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 413

⁸⁶ Eylemin “yontup küme halinde bir yere yığmak” anlamı verilmek istendiğinde, yalnızca (dokonany) formunun kullanılması gerekmektedir.

Cisnąć *ndk*: bastırmak, basmak

Naciskać *ndk* - Nacisnąć *dk*: içine geçirecek ya da hareket ettirecek kadar belirli bir kuvvetle basmak

Drzwi zostały otwarte, jednakże nacisnąłem guzik dzwonka.

Kapı açık bırakılmıştı, ama yine de zile bastım.

Nacisnęła pedał gazu, prędkość samochodu dochodziła do 120 km na godzinę.

Gaz pedalına bastı, arabanın saatte hızı 120 km'ye ulaştı.

Ciułać *ndk*: tutumlu olmak

Naciulać *dk*: fazla tutumlu olmak

Naciulał sporo złotych.

Tutumlu davranarak epey zloty biriktirdi.

Czekać *ndk* - Poczekać *dk*: beklemek

Naczekać się *dk*: çok beklemek

Naczekali się zanim naprawiono im samochód.

Arabaları tamir edilmeden önce epey beklediler.

Czy się naczekały z kolacją na mnie?

Akşam yemeğinde beni çok beklediler mi?

Czytać *ndk* - Przeczytać *dk*: okumak

Naczytać się *dk*: çok okumak

W młodości nazytałam się opowieści podróżniczych.

Gençliğimde seyahat/yol hikayelerini çok okurdum.

Dawać *ndk* - Dać *dk*: vermek

Nadawać *ndk* - Nadać *dk*: bir kişiye / birçok kişiye farklı farklı şeyler vermek

Nadawali mu słodyczy i różnych zabawek.

Ona bolca şeker ve çeşit çeşit oyuncak verdiler.

Dąć *ndk*: üfleme

Nadymać *ndk* - Nadać *dk*: şişirmek

Na szyi ma kamizelkę ratunkową nadymana powietrzem.

Boynunda havayla şişmiş can yeleşği var.

Denerwować się *ndk* - Zdenerwować się *dk*: sinirlenmek, gerilmek

Nadenerwować się *dk*: çok sinirlenmek

Nadenerwował się, zanim rozwiązał zagadnienie.

Sorunu çözmeden önce çok gerildi.

Dłubać się *ndk*: uğraşmak, emek vermek

Nadłubać się *dk*: çok uğraşmak, çok fazla emek sarf etmek, çok vakit ayırmak

Nadłubał się przy naprawie gaźnika samochodu.

Arabanın karbüratörünü tamir ederken çok uğraştı.

Dmuchać *ndk* - Dmuchnąć *dk*: üfleme

Nadmuchiwać *ndk* - Nadmuchać *dk*: şişirmek

Niestety nie był w stanie nadmuchać materaca wodnego.

Ne yazık ki su yatağını şişiremedi.

Dokuczać *ndk* - Dokuczyć *dk*: kızdırmak

Nadokuczać *dk*: çok kızdırmak

Nadokuczał wszystkim swoimi humorami i złośliwościami.

Huysuzluğuyla ve art niyetiyle herkesi çok kızdırdı.

Dreptać *ndk*: küçük adımlar atarak yürümek

Nadreptać się *dk*: yürümekten yorulmak

Nadreptała się koło domu.

Evin etrafında yürümekten yoruldu.

Drukować *ndk* - Wyrukować *dk*: yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak

Nadrukowywać *ndk* - Nadrukować *dk*: çok fazla yazdırmak, bastırmak

W celach reklamowych nadrukowano mnóstwo afiszów, ulotek, a nawet książek.⁸⁷

Reklam amaçlı birçok afiş, broşür ve hatta kitap basıldı.

---

⁸⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak, yıpratmak, yolmak, eskitmek

Nadrzeć *dk*:

1. yıpratarak pek çok şeyi kullanılmaz hale getirmek

2. yolarak, yırtarak bir yere biriktirmek, yığmak

1.

Synu, znowu nadarłeś gazet?

Oğlum, gazeteleri yine mi yırttın?

Ileż nadarłaś butów i spodni córko!

Kaç ayakkabı ve pantolon eskittin kızım!

2.

Mama nadarła dużo pierza aby wypchać poduszkę.

Annem yastıkları doldurmak için epey tüy yolup biriktirdi.

Dyktować *ndk* - Podyktować *dk*: dikte etmek

Nadyktować *dk*: bir şeyden epey miktarda dikte etmek

Zamiast wykladać nadyktuję studentom notatek.

Derste anlatmak yerine öğrencilere bolca notlar yazdırıyorum.

Dymić *ndk*: tütme

Nadymić *dk*: bir yeri (sigara) dumanıyla doldurmak

Nadymili w pokoju, grając cały dzień w brydża.

Tüm gün briç oynayarak odayı sigara dumanına boğmuşlar.

Dziurkować *ndk* - Podziurkować *dk*: delmek

Nadziurkować *dk*: pek çok sayıda delmek

Nadziurkowała kartek dziurkaczem.

Delgeçle epey kağıt deldi.

Dziękować *ndk* - Podziękować *dk*: teşekkür etmek

Nadziękować się *dk*: birisine defalarca teşekkür etmek

Nie mógł się nadziękować za pomoc.

Yardıma için defalarca teşekkür etti.

Dziwić *ndk* - Zdziwić się *dk*: şaşırmaq

Nadziwić się *dk*: çok şaşırmaq

Nie mogła się nadziwić, gdzie się to wszystko mieści.⁸⁸

Onca şey nereye sığıyor, şaşıtı kaldı.

Bu eylemin Polonya dilinde her zaman olumsuzluk eki olan *nie* ve ‘-ebilmek / -abilmek’ anlamındaki *móc* yardımcı eylemiyle birlikte kullanıldığı görülür. Ancak, cümlelerin olumsuz bir anlam taşıdığı sonucu asla çıkarılmamalıdır.

Nie mogła się nadziwić, że rodzice wyrazili zgodę na mieszkanie w oddzielnym pokoju.

Ebeveynlerinin (onun) ayrı evde yaşamasını kabul ettiğine inanmadı.

Nie mógł się nadziwić jego rozsądkowi.

Muhakeme yeteneği karşısında şaşıtı kaldı.

Dźwigać *ndk* - Dźwignąć *dk*: taşımak

Nadźwigać się *dk*: taşıyarak yorulmak, taşıyarak kasılmak

Nadźwigała się mebli przy przeprowadzce, bo nikt nie pomógł.

Taşınma esnasında mobilyaları taşıırken yoruldu, çünkü kimse yardım etmedi.

Fabrykować *ndk* - Sfabrykować *dk*: üretmek

Nafabrykować *dk*: çok sayıda üretmek

Nafabrykowali dużo tkanin i teraz mają duże kłopoty ze zbytem.

Çok miktarda kumaş ürettiler ve şimdi pazarlamada büyük problemler yaşıyorlar.

Fantazjować *ndk*: hayalinde yaratmak, uydurmak

Nafantazjować *dk*: çok şey uydurmak

Nafantazjował na temat przygód miłosnych

Aşk maceraları konusunda çok şey uydurdu.

---

⁸⁸ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Gadać ndk - Pogadać dk: konuşmak, sohbet etmek

Nagadać dk:

1. (çoğunlukla boş ve gereksiz olmak üzere) bir sürü şey konuşmak
2. birisi hakkında asılsız pek çok şey söylemek

1.

Nagadała jakichś głupstw i poszła.

Bir sürü saçma şey söyledi ve gitti.

2.

Nagadał niestworzonych rzeczy na swoich krewnych.

Kendi akrabaları hakkında akla hayale gelmez çok şey söyledi.

Z tego co mi wiadomo, nagadał na mnie do szefa.

Bildiğim kadarıyla müdüre benim hakkımda asılsız pek çok şey söylemiş.

Na przyjęciu nagadał się za wszystkie czasy.

Partide hiç konuşmadığı kadar konuştu.

Ganiać ndk: eğlence amaçlı koşmak, koşuşturmak

Naganiać się dk: çok hızlı koşarak yorulmak, koşuşturmaktan yorulmak

Naganiałem się, żeby załatwić paszport, teraz odpocznę.

Pasaport işlemlerini halletmek için koşuşturmaktan yoruldum, şimdi dinleneceğim.

Gimnastykować ndk: jimnastik yapmak, egzersiz yapmak

Nagimnastykować się dk: çok fazla jimnastik yapmak

Gdy dzisiajbyłem na siłowni, nagimnastykowałem się za wszystkie czasy, teraz bolą mnie nogi.

Bugün spor salonundayken, hiç yapmadığım kadar egzersiz yaptım, şimdi bacaklarım ağrıyor.

Głodować ndk: (yokluktan dolayı) az yiyecek yemek

Nagłodować się dk: uzun süre aç olmak, uzun süre açlık çekmek

Wielu ludzi na świecie nagłodowało się w czasie wojny.

Savaş sırasında dünyada birçok insan uzun süre açlık çekti.

Głowić się *ndk*: kafa yormak

Nagłowić się *dk*: bir şey üzerinde çok fazla düşünmek, hayli kafa yormak

Eksperci gospodarczy nagłowią się, jak powstrzymać recesję

Ekonomi uzmanları (ekonomik) durgunluğun nasıl önüne geçileceği konusunda enine boyuna düşünüyorlar.

Nagłowiliśmy się nad trudnym zadaniem z matematyki.

Zor bir matematik problemi üzerinde epey kafa yorduk.

Gnieść *ndk* - **Pognieść** *dk*: kırmak, parçalamak, ufalamak

Nagniatać *ndk* - **Nagnieść** *dk*: bir şeyden bol miktarda kırmak, parçalamak, ufalamak

Nagniotła migdałów do ciasta.⁸⁹

Pasta için çok miktarda badem ufaladı.

Gotować *ndk* - **Ugotować** *dk*: kaynatmak, pişirmek, haşlamak

Nagotować *dk*: bir şeyden çok fazla pişirmek

Nagotowała grochówki, jaj i ziemniaków na Wigilię.

Noel arifesi için bol miktarda nohut çorbası, yumurta ve patates pişirdi.

Nagotowała się obiadów dla całej rodziny.

Tüm aileye öğle yemeği yapmak için çok zaman harcadı.

Grabić *ndk*: tırmıklamak

Nagrabić *dk*: bol miktarda tırmıklamak, çok fazla şey tırmıklamak

Nagrabić się *dk*: çok uzun süre tırmıklamak

Ogrodnik dzwigał toból nagrabilionych liści i trawy.

Bahçıvan tırmıklanmış yaprak ve çimen yığını taşıdı.

Gromadzić *ndk*: toplamak, biriktirmek, yığmak

Nagromadzać *ndk* - **Nagromadzić** *dk*: bir sürü şey toplamak, biriktirmek, bir sürü şey yığmak

Podczas długiego pobytu w Polsce nagromadziłem kapitału.

---

⁸⁹ Eylem bu anlamda kullanılmak istendiğinde, mutlaka (dokonany) formda olmak zorundadır.

Uzun süre Polonya'dayken epey para biriktirdim.

Przed budową nagromadzono materiałów budowlanych.

İnşaatın önüne bol miktarda yapı malzemesi yığıldı.

Na miejscu wypadku na drodze nagromadziło się gapiów.

Trafik kazasının olduğu yere çok sayıda aval aval bakan insan toplandı.

Gryźć *ndk*: ısırmaq, kemirmek

Nagryzać *ndk* - Nagryźć *dk*: pek çok şeyi ısırmaq, kemirmek

Króliki nagryzły dużo marchewki.

Tavşanlar pek çok havucu kemirmiş.

Bu eylem kendisinden sonra *siğ* dönüşlülük adını aldığında ise 'bir şeyi uzun süre, epey kemirmek' anlamına gelir.

Pies nagryzł się kości i leżał drzemiać.⁹⁰

Köpek kemiği epey kemirdi ve hafif uyur halde uzandı.

Grzeszyć *ndk* - Zgrzeszyć *dk*: günah işlemek

Nagrzeszyć *dk*: çok günah işlemek

Nagrzeszyłeś przeciwko Bogu, módl się o wybaczenie.

Tanrı'ya karşı çok günah işledin, bağışlanmak için dua et.

Gubić *ndk* - Zgubić *dk*: kaybetmek

Nagubić *dk*: çok miktarda kaybetmek

Nagubiły pieniądze po drodze.

Yolda yüklü miktarda para kaybettiler.

Haftować *ndk* - Wyhaftować *dk*: üzerine nakış işlemek, nakışla süslemek

Nahaftować *dk*: pek çok şeyin üzerine nakış işlemek

Nahaftował dużo makatek.

Pek çok duvar halısı üzerine nakış işledi.

---

⁹⁰ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 260

Harować *ndk*: çok çalışmak, çalışıp didinmek

Naharować się *dk*: epeyce süre çalışmak, çok çalışarak hali kalmamak

Stary tata naharował się przy kopaniu kartofli.

Yaşlı baba patatesleri topraktan çıkarırken yorgun düştü.

Naharowałem się dzisiaj na działce.

Bugün arazide çok çalıştım.

Hulać *ndk*: eğlenmek, gününü gün etmek, gülüp eğlenmek

Nahulać się *dk*: uzun uzun eğlenmek

Upił się jak bela i nahulał się w nocnym lokalu.

Zil zurna sarhoş oldu ve gece kulübünde uzun uzun eğlendi.

Irytować się *ndk* - Zirytować się *dk*: sinirlenmek, kızmak, öfkelenmek

Nairytować się *dk*: uzun süre gergin hissetmek, pek çok kez öfkelenmek

Nairytował się na mnie, bo nie pilnowałem zasad określonych przez niego.

Bana defalarca kez kızdı, çünkü koyduğu kurallara uymadım.

Jechać *ndk* - Pojechać *dk*: araçla gitmek

Najechać się *dk*: araçla kalabalık halde gelmek, (pek çok kişiye ilişkin) gelmek

Najechało się dużo gości, nie wiem gdzie ich pomieścimy.

Epey konuk geldi, onları nereye yerleştireceğimizi bilmiyorum.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Najadać się *ndk* - Najieść się *dk*: çok fazla yemek yemek

Boli mnie strasznie żołądek bo najadłem się cukierków.

Karnım çok fena ağrıyor, çünkü çok fazla şeker yedim.

Piotr nie najadł się ciastek.⁹¹

Piotr fazla kurabiye yemedi.

Jeździć *ndk*: araçla gitmek, seyahat etmek

Najeździć się *dk*: çok seyahat etmek

---

⁹¹ E. William, 2005, s. 35

Najeżdżiłem się po mieście, załatwiając jakąś sprawę.

Bir meseleyi hallederken tüm şehri gezdim.

Kląć *ndk* - Zakląć *dk*: sövmek, küfretmek

Nakląć *dk*: çok sövmek, çok küfretmek

Naklął w złości na wszystkich, którzy go oszukali.

Kendisini dolandıran herkese öfkeyle küfür yağdırdı.

Kłamać *ndk* - Skłamać *dk*: yalan söylemek

Nakłamać *dk*: çok yalan söylemek

Nakłamał bez zająknienia szefowi

Şefe utanmaksızın ne yalanlar söyledi.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Nakłaść *dk*: pek çok şey koymak

Nakładła eleganckich ubrań na stół i po kolei wszystko przymierzała.

Masaya bir sürü güzel kıyafet koydu ve sırayla hepsini denedi.

Mama zawsze nakładła dużo ryżu na talerz.

Annem her zaman tabağa bolca pilav koyardı.

Kopcić *ndk*: sigara veya pipo içmek

Nakopcić się *dk*: sigara veya pipo içerek dumana boğmak

Nakopcili się w palarni, trudno oddychać.

Sigara salonunu dumana boğmuşlar, nefes alması çok zor.

Kosić *ndk* - Skosić *dk*: hasat etmek, biçmek

Nakosić się *dk*: hasat ederek, biçerek yorulmak

Nakosił się pszenicy przez cały tydzień.

Tüm hafta ekin biçerek yorgun düştü.

Kraść *ndk* - Ukraść *dk*: çalmak

Nakraść *dk* / Nakraść się *dk*: çalarak pek çok toplamak, pek çok şey çalmak

Nakradł nocą jabłek z czyjegoś ogrodu.

Gece birisinin bahçesinden epey elma çalmış.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: doğramak, kesmek, dilimlemek

Nakroić / Nakrajać *dk*: bir şeyden bol miktarda doğramak, kesmek

Wszyscy usiedli przy stole, gospodyni nakrajała na talerz wędliny

Herkes masaya oturdu, ev sahibesi bolca sөгüş et dilimledi.

Krzyczeć *ndk* - Krzyknać *dk*: bağırmaq, haykırmak

Nakrzyczeć się *dk*: avaz avaz bağırmaq, çok bağırmaq

Nakrzyczał się na niego, żeby się wziął do roboty.⁹²

İşe başlaması için ona avaz avaz bağırdı.

Nauczyciel musiał się nakrzyczeć, zanim ich uspokoił.

Öğretmen onları sakinleştirmeden önce uzun uzadıya bağırmaq zorunda kaldı.

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Nakupić *dk*: pek çok şey satın almak, bir şeyden çok miktarda satın almak

Nakupię prezentów dla rodziny i wódki na wesele.

Aileme çokça hediye ve düğün için bol miktarda votka alacağım.

Kurzyć *ndk*: toz kaldırmak, tozutmak

Nakurzyć *dk*: çok toz kaldırmak

Auto nakurzyło, jadąc po piaszczystej bocznej drodze.

Araba tozlu tali yoldan giderken çok toz kaldırdı.

Latać *ndk*: uçmak

Nalatać się *dk*: (insana, hayvana ilişkin) çok fazla uçmak

W czasie drugiej wojny światowej na myśliwcach nalatał się.

İkinci Dünya Savaşı sırasında savaş uçaklarıyla çok uçuş yaptı.

Lecieć *ndk*: uçmak

Nalatywać *ndk* - Nalecieć *dk*: (pek çok böceğe, kuşa ilişkin olarak) uçarak bir yere girmek

Naleciało komarów do namiotu.⁹³

Çadıra çok sivrisinek girdi.

⁹² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, New York, 2002, s. 600

⁹³ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 266

Lepić *ndk*: şekil vermek, oluşturmak, biçimlendirmek

Nalepić *dk*: çok sayıda oluşturmak

Nalepiłyśmy wiele kul śniegowych.

Çokça kar topu yaptık.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak, hesaplamak

Naliczyć się *dk*: sayarak, hesaplayarak yorulmak

Naliczył się w banku przez całą noc.

Tüm gece bankada hesap yapmaktan yoruldu.

Łamać *ndk* - Złamać *dk*: kırmak

Nałamać *dk*: pek çok şey kırmak

Wichura nałamała wiele drzew.⁹⁴

Kuvvetli fırtına birçok ağacı devirdi.

Łapać *ndk* - Złapać *dk*: yakalamak, tutmak

Nałapać *dk*: çok fazla şey yakalamak, tutmak

Nałapałem raków w siatkę.

Fileyle epey kerevit avladım.

Łowić *ndk* - Złowić *dk*: yakalamak, tutmak

Nałowić *dk*: çok fazla yakalamak, tutmak

Udało mi się nałowić węgorzy

Çok sayıda yılan balığı tutmayı başardım.

Łuskać *ndk*: kabuğunu soymak, kabuğunu ayırmak

Nałuskać *dk*: pek çok şeyin kabuğunu soymak

Nałuskały ziaren słonecznikowych całą drogę.

Tüm yol boyu pek çok ayçiçeği tohumlarının kabuklarını soydular.

Łykać *ndk* - Łyknać *dk*: yutmak, yudumlamak, hızlı hızlı yemek

Nałykać się *dk*: çok yemek, içmek, çok miktarda yutmak

---

⁹⁴ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 422

Karetką pogotowia zabrała do szpitala kobietę, która nałykała się tabletek nasennych.

Ambulans çok miktarda uyku ilacı içen kadını hastaneye götürdü.

Nałykał się kawałków chleba, nałykał się wody i teraz czuje się przejezdony.

Dilim dilim ekmeğ yedi, çokça su içti ve şimdi kendini hayli tok hissediyor.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak

Namarzać *ndk* - Namarznąć *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) donarak ölmek

W czasie odwrotu na wysokich górach namarzło wielu żołnierzy.

Geri çekilme sırasında yüksek dağlarda pek çok asker donarak hayatını kaybetti.

Męczyć *ndk* - Zmęczyć *dk*: yormak, eziyet etmek

Namęczyć *dk*: çok yormak, çok acı çektirmek, pek çok kişiye ya da hayvana eziyet etmek

Bliźniaki były bardzo niegrzeczne namęczyły rodziców.

İkizler çok yaramazlardı, anne babasını canından bezdirirdi.

Namęczył się, leżąc przez dwa miesiące w łóżku.

İki ay yatakta yatarak çok zorluk çekti.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek

Namierzyć się *dk*: defalarca ölçmek, ölçerek yorulmak

Namierzył się różnych towarów.

Farklı farklı ürünleri defalarca ölçtü.

Mieszać *ndk* - Wymieszać *dk*: karıştırmak, harmanlamak

Namieszać *dk*: pek çok şeyi karıştırmak, harmanlamak

Namieszamy starannie farb do włosów.

Saç boyalarını dikkatlice karıştıralım.

Mnożyć *ndk*: artırmak, çoğaltmak

Namnożyć *dk*: çok artırmak

Biurokracja namnoży trudności ze zbytem naszych towarów.

Bürokrasi kendi ürünlerimizi pazarlama konusunda problemleri hayli artırıyor.

Namnożyło się dżdżownic w tej doniczce.

Bu saksıda solucanlar epey çoğaldı.

Mordować *ndk* - Zamordować *dk*: cinayet işlemek, öldürmek

Namordować *dk*: pek çok kişiyi ya da hayvanı öldürmek

Okrutny dowódca kazał namordować jeńców.

Zalim komutan savaş esirlerini öldürme emrini verdi.

Myśleć *ndk*: düşünmek

Namyśleć się *dk*: çok düşünmek, uzun uzadıya düşünmek

Muszę namyśleć się nad tą propozycją przed ważną decyzją.

Önemli bir karar almadan önce bu teklifi enine boyuna düşünmek zorundayım.

Nosić / Nieść *ndk*: taşımak

Nanosić *ndk* - Nanieść *dk*: taşıyarak bol miktarda bir şey getirmek

Zapomniałem wytrzeć butów i naniosłem mu błota na dywan.

Ayakkabılarımı silmeyi unuttum ve halısına epey çamur bulaştırdım.

Naniósł drzewa na opał i rozpaliliśmy wielkie ognisko.

Bir sürü yakacak odun getirdi ve koca bir ateş yaktık.

Obcinać *ndk* - Obciąć *dk*: kesmek

Naobcinać *dk*: çok kesmek, çok miktarda kesmek

Naobcinał kiści winogron z winorośli.

Asma ağacından salkım salkım üzüm kesti.

Obiecować *ndk* - Obiecać *dk*: söz vermek, vaatte bulunmak

Naobiecować *dk*: pek çok ya da defalarca söz vermek, pek çok vaatlerde bulunmak

Naobiecował załodze podwyżek ale niczego nie dotrzymał

Personele defalarca zam sözü verdi, ama sözünü tutmadı.

Obierać *ndk* - Obrać *dk*: kabuğunu soymak

Naobierać *dk*: pek çok şeyin kabuğunu soymak

Muszę naobierać kartofli na obiad, możesz mi pomóc?

Öğle yemeği için bir sürü patates soymak zorundayım, bana yardım edebilir misin?

Obijać *ndk* - Obić *dk*:

1. (koltuk, mobilya vs.) kaplatmak

2. kırmak, berelemek

Naobijać *dk*:

1. pek çok (koltuk, mobilya vs.) kaplatmak

2. pek çok şeyi kırmak, ziyan etmek

1.

Naobijam taboretów wiśniowym welurem.

Tabureleri vişne rengi pelüş kumaşla kaplatacağım.

2.

Chyba naobijałem jabłek przy zbieraniu.

Toplarken sanırım pek çok elmayı ziyan ettim.

Nie pamiętasz jak naobijałeś fajansowych kubków!

Onca çini kupaları nasıl kırdığımı hatırlamıyor musun!

Odkładać *ndk* - Odłożyć *dk*: bir kenara koymak, sonraya saklamak

Naodkładać *dk*: pek çok şeyi bir kenara koymak, pek çok şeyi sonraya saklamak

Naodkładałem wiele książek do późniejszego przeczytania.

Daha sonra okumam için pek çok kitabı bir kenara koydum.

Opowiedzieć *ndk* - Opowiadać *dk*: anlatmak

Naopowiadać (się) *dk*: pek çok şey anlatmak, uzun uzun anlatmak

Ciekaw jestem, kto ci tych bredni naopowiadał.

Bunca saçmalığı sana kimin anlattığını merak ediyorum.

Naopowiadał się wszystkim o swojej przygodzie.⁹⁵

Herkese uzun uzun serüvenlerini anlattı.

---

⁹⁵ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 273

Oskrobywać ndk - Oskrobać dk: kabuğunu soymak

Naskrobać dk: pek çok şeyin kabuğunu soymak

Naskrobała marchwi na kolację.

Akşam yemeği için çok sayıda havuç soydu.

Oszukiwać ndk - Oszukać dk: dolandırmak, kandırmak

Naoszukiwać dk: pek çok kişiyi dolandırmak

Znam tego taksówkarza, który naoszukiwał turystów.

Birçok turisti dolandıran o taksi şoförünü tanıyorum.

Padać ndk: (yağmura, kara, doluya vs. ilişkin olarak) yağmak

Napadać dk: çok miktarda yağmak

Tamtego lata napadało dużo gradu.

O yıl çok dolu yağmıştı.

Pakować ndk - Spakować dk: paketlemek

Napakować dk: bir şeyin içine çok şey koymak, tıktırmak, tümüyle doldurmak

Czegoś ona do tej torebki napakowała, że taka ciężka jak zwykle?

Bu çantaya acaba neler neler tıktırdı da her zamanki gibi bu kadar ağır?

Wagon był napakowany węglem po brzegi.⁹⁶

Wagon kömürle ağzına kadar dolduruldu.

Pociąg napakowany ludźmi.⁹⁷

Tren tıklım tıklım insanla dolu.

Palić ndk: sigara içmek

Napalić się dk: çok sigara içmek

Napalił się tyle przy kartach, że teraz go boli głowa.

Kart oyunu oynarken o kadar çok sigara içti ki, şimdi başı ağrıyor.

Patrzeć / Patrzyć ndk - Popatrzeć / Popatrzeć dk: bakmak

Napatrzeć się / Napatrzeć się dk: uzun uzun bakmak, çok şey görmek

⁹⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 650

⁹⁷ http://lang.pl.enacademic.com/24039/napakowa%C4%87_si%C4%99 05.06.2016

Konrad napatrzyl siğ na widok na morze.

Konrad deniz manzarasına uzun uzun baktı.

Chłopczyk kolegi jest tak śliczny, że nie mogłem się na niego napatrzeć.

Arkadaşımın küçük oğlu o kadar sevimli ki, gözlerimi ondan alamadım.

Piec *ndk* -Upiec *dk*: pişirmek, fırınlamak, kızartmak

Napiec *dk*: çok şey kızartmak

W przeddzień wyprawy mama napiekła tyle kruchych ciasteczek, że wystarczyłoby dla pułku piechoty.⁹⁸

Annem seyahatinden bir gün önce o kadar çok ktır kurabiye yapmış ki, bir piyade alayına yeterdi.

Pleść *ndk*: örmek

Napleść *dk*: pek çok şey örmek

Wraz z Piotrem napletliśmy koszyków z wikliny.

Piotr ile birlikte bir sürü hasır sepet ördük.

Plotkować *ndk*: dedikodu yapmak, kaynatmak

Naplotkować *dk*: çok dedikodu yapmak, bol bol kaynatmak

Dlaczego naplotkuje na sąsiadkę?

Komşusu hakkında neden çok dedikodu yapıyor?

Naplotkowała się z siostrą przez noc.

Gece boyu kız kardeşiyle bol bol dedikodu yaptı.

Płakać *ndk*: ağlamak

Napłakać się *dk*: çok ağlamak

Napłakał się z powodu odejścia żony.

Karısının terk edip gitmesine dolayı çok ağladı.

Płatać *ndk*: kesmek

Naplatać *dk*: pek çok şey kesmek

---

⁹⁸ Multimedialny słownik szkolny PWN

Napłatał mięso na kolację.

Akşam yemeği için bolca et doğradı.

Płodzić *ndk*: bebek sahibi olmak

Napłodzić *dk*: çok sayıda bebek sahibi olmak

Łatwo napłodzić dzieci, ale czym je wykarmić?⁹⁹

Çok çocuk yapmak kolay da, onları neyle besleyeceğiz?

Pocić się *ndk* - Spocić się *dk*: terlemek

Napocić się *dk*: çok terlemek, çok çalışmak, çok uğraşmak

Napocił się przy pracy w działce.

Arsada çalışırken çok terledi.

Nauczyciel napocił się nad trudnym zadaniem z matematyki.

Öğretmen zor bir matematik problem için epey ter döktü.

Podróżować *ndk*: seyahat etmek

Napodróżować się *dk*: çok seyahat etmek

Napodróżowałem się po całej Europie.

Tüm Avrupa'yı defalarca kez gezdim.

Pożyczać *ndk* - Pożyczyć *dk*: ödünç vermek, ödünç almak

Napożyczać *dk*: bir şeyi pek çok kez ödünç vermek-almak, pek çok şeyi ödünç vermek-almak, bir şeyi pek çok kişiye ödünç vermek-almak

Napożyczał innym znajomym książek i teraz sam nie wie, który ma jaką.

Tanıdıklarına ödünç olarak çok kitap verdi, şimdi hangi kitabın kimde olduğunu kendisi de bilmiyor.

Z banków i od ludzi napożyczał pieniędzy na kupno działki nad jeziorem.

Göl kenarında arsa satın almak için bankalardan ve insanlardan borç para aldı.

Pracować *ndk*: çalışmak

Napracować się *dk*: çok çalışmak, yoruluncaya dek emek sarf etmek

---

⁹⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Musiałem się napracować, żeby zasłużyć na nagrodę i wyprawę.
Ödülü ve geziyi haketmem için çok çalışmam gerekiyordu.

Napracujesz się, gdy zrobisz świąteczne porządki.
Bayram temizliği yaparken çok çalışacaksın.

Prać *ndk* - Uprać *dk*: çamaşır yıkamak

Naprać *dk*: çok çamaşır yıkamak

Naprałem w miednicy bielizny.

Birçok iç çamaşırımı leğende yıkadım.

Produkować *ndk* - Wyprodukować *dk*: üretmek

Naprodukować *dk*: bol miktarda üretmek

Kiedyś w tym warsztacie naprodukowali opon samochodowych.

Bir zamanlar bu atölyede bir sürü araba lastiği üretilirdi.

Prosić *ndk* - Poprosić *dk*: ricada bulunmak, rica etmek

Naprosić się *dk*: defalarca kez ricada bulunmak

Naprosiłem się o wsparcie, ale on nigdy nie podał mi pomocnej dłoni.

Destek için defalarca ricada bulundum, ama bana hiçbir zaman yardım eli uzatmadı.

Prząść *ndk*: eğirmek, örmek

Naprząść *dk*: bol miktarda eğirmek, örmek

Naprzędła wełny na sweter rozpinany.

Hırka için epey yün eğirdi.

Przyglądać się *ndk* - Przyjrzyć się *dk*: izlemek, bakmak, incelemek

Naprzyglądać się *dk*: uzun uzun izlemek, bakmak

Miał okazję naprzyglądać się pracy filmowców.¹⁰⁰

Film yapımcıların çalışmalarına uzun uzun bakma fırsatı olmuştu.

---

¹⁰⁰ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 281

Przyjmować *ndk* - Przyjąć *dk*: almak, kabul etmek, işe almak

Naprzyjmować *dk*: pek çok şeyi ya da kişiyi almak, kabul etmek

Musiał naprzyjmować niepotrzebnych prezentów.

Gereksiz bir sürü hediyeyi kabul etmek zorunda kaldı.

Naprzyjmowali młodych pracowników do pracy.

İşe çok sayıda genç işçi aldılar.

Przynosić *ndk* - Przynieść *dk*: getirmek

Naprzynosić *dk*: bolca getirmek, pek çok kez getirmek

Dzieci nanosiły piasku do piaskownicy.¹⁰¹

Çocuklar kum havuzuna bolca kum getirdi.

Naprzynosiłem bukietów różnokolorowych tulipanów na przeprosiny.

Özür dilemek adına defalarca kez demet demet rengârenk lale getirdi.

Przywozić *ndk* - Przywieźć *dk*: getirmek, ulaştırmak

Naprzywozić *dk*: pek çok şey getirmek, ulaştırmak

Naprzywoził prezentów z podróży dzieciom.

Çocuklara seyahate gittiği yerden pek çok hediye getirmiş.

Psuć *ndk* - Zepsuć *dk*: bozmak, heba etmek

Napsuć *dk*: pek çok şeyi bozmak, heba etmek

Kto napsuł zabawek?

Onca oyuncuğu kim bozdu?

Puszczać *ndk* - Puścić *dk*: salmak, gitmesine izin vermek, boşlamak, koyvermek

Napuszczać *ndk* - Napuścić *dk*: pek çok şeyi bırakmak, koyvermek, salmak

Dzieci napuszczaly baniek, aż w całym domu pachniało mydłem.¹⁰²

Çocuklar evin tamamı sabun kokana kadar bol bol baloncuk çıkardılar.

---

¹⁰¹ S. Mędak, **Praktyczny Słownik Łączliwości Składniowej Czasowników Polskich**, Kraków, 2011, s. 204

¹⁰² **Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego**, Warszawa, 2012, s. 593

Pyskować *ndk*: kötü, argo laf etmek

Napyskować *dk*: kötü, çirkin, argo laf etmek

Zdenerwował się i napyskował szefie.

Sinirlendi ve müdüre çirkin laflar etti.

Pytać *ndk*: soru sormak

Napytać się *dk*: çok soru sormak, çok kişiye sormak

Napytał się wielu przechodniów, nim trafił.¹⁰³

Yolu bulmadan önce gelen geçen pek çok kişiye sordu.

Rąbać *ndk*: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Narąbać *dk*: keserek, doğrayarak bir yere epey miktarda yığmak, hazırlamak

Narąbaliśmy drzewa na opał.

Bir sürü yakacak odun yığdık.

Robić *ndk* - **Zrobić** *dk*: yapmak

Narobić *dk*: çok miktarda yapmak

Narobić się *dk*: çok çalışmak, çalışmaktan yorgun düşmek

Matka narobiła kanapek na piknik.

Annem piknik için çokça sandviç yaptı.

Narobił zabawek dla dzieci.¹⁰⁴

Çocuklar için epey oyuncak yaptı.

Aby zarobić więcej, musisz się narobić.

Daha fazla kazanmak için çok çalışmak zorundasın.

Rodzić *ndk* - **Urodzić** *dk*: doğurmak

Narodzić *dk*: pek çok çocuk/yavru doğurmak

Kotka narodziła ponad pół tuzina kociąt.¹⁰⁵

Kedi yedi-sekiz tane yavru doğurdu.

¹⁰³ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 282

¹⁰⁴ Słownik Języka Polskiego, a.g.e., s. 283

¹⁰⁵ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 594

Powiedziała mężowi, że nie chce więcej dzieci, dość ich już narodziła.

Kocasina daha fazla çocuk istemediğini, zaten yeteri kadar doğurduğunu söyledi.

Rozbijać *ndk* - Rozbić *dk*: vurarak darmadağın etmek, kırmak, paramparça etmek

Narozbijać *dk*: pek çok şeyi darmadağın etmek, paramparça etmek

Narozbijał talerzy o ścianę.

Bir sürü tabağı duvara çarparak paramparça etti.

Narozbijał brył węgla kilofem.

Kazmayla bir yığın kömür öbeğini parçalara ayırdı.

Rozrabiać *ndk* - Rozrobić *dk*: sıvıyla karıştırarak inceltmek

Narozrabiać *dk*: sıvıyla karıştırarak pek çok şeyi inceltmek

Narozrabialiśmy farby do drewna.

Çok miktarda ahşap boyasını sıvıyla karıştırarak incellettik.

Roztrząsać *ndk* - Roztrząsać *dk*:

1. saçmak, serpmek

2. incelemek, tartışmak, üzerine eğilmek

Naroztrząsać *dk*:

1. çok miktarda saçmak, serpmek

2. pek çok meseleyi, problemi, konuyu tartışmak, incelemek

1.

Naroztrząsawszy obornika rozrzutnikiem obornika, poprawił glebę.

Gübre serpme makinesiyle bol miktarda gübreyi serpip toprağı hazır hale getirdi.

2.

Na dzisiejszym posiedzeniu naroztrząsaliśmy wiele ważnych spraw.

Bugünkü toplantıda önemli pek çok mesele ele aldık.

Sadzać *ndk*: oturtmak, yerleştirmek

Nasadzać *dk*: pek çok kişiyi oturtmak, yerleştirmek

Gdy kelner nasadzał gości przy jednym małym stole, szef beształ go za ten błąd.

Garson birçok konuğu küçük masaya oturtunca, şef onu bu hatası yüzünden azarladı.

Siać ndk - Zasiać dk: tohum ekmek

Nasiać dk: pek çok tohum ekmek

Nasiał zboża w przygotowaną glebę.

Hazır hale getirilmiş tarlaya çokça ekin ekti.

Siec ndk: biçmek

Nasiec dk: çok miktarda biçmek

Nasiekł trawy kosą.

Tırpanla epey ot biçti.

Siedzieć ndk: oturmak

Nasiedzieć się dk: uzun süre oturmak

Potrzebujesz ruchu, dosyć się już nasiedziałeś przed komputerem.

Harekete ihtiyacın var, bilgisayar karşısında uzun süre oturduğun yeter.

Siekać ndk - Posiekać dk: doğramak

Nasiekać dk: çok miktarda doğramak

Nasiekała kapusty czerwonej.

Bol bol kırmızı lahanaya doğradı.

Skakać ndk - Skoczyć dk: hoplamak, zıplamak

Naskakać się dk: uzun süre hoplamak, pek çok kez zıplamak

Naskakała się z trampoliny.

Tramplenden birçok kez atladı.

Skladać ndk - Złożyć dk:

1. katlamak

2. koymak, yerleştirmek

Naskladać dk:

1. katlayarak bir yere çok miktarda toplamak

2. çok miktarda koymak, yerleştirmek

1.

Naskładał pieniędzy w sejfie.

Çok miktarda parayı katlayıp kasaya topladı.

2.

Naskładaj drzewa w kominku!

Şömineye çokça odun at!

Słuchać *ndk*: dinlemek

Nasłuchać się *dk*: çok dinlemek

Tyle się nasłuchali kłamstw, że teraz nikomu już nie wierzą.¹⁰⁶

O kadar çok yalan duydular ki, şimdi artık kimseye inanmıyorlar.

Służyć *ndk*: hizmet etmek

Nasłużyć się *dk*: uzun süre hizmet etmek

Nasłużył się w marynarce.

Uzun süre donanmada görev aldı.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Nasmażyć *dk*: çok miktarda kızartmak

Niech nasmaży pączków dla gości.

Konuklar için çokça çörek yapsın.

Spraszać *ndk* - Sprosić *dk*: davet etmek

Naspraszać *dk*: pek çok kişiyi davet etmek

Nasprasza kolegów na imieniny.

İsim günü partisine birçok arkadaşını davet edecek.

Sprowadzać *ndk* - Sprowadzić *dk*: getirmek

Nasprowadzać *dk*: çok sayıda getirmek

Nasprowadzał do domu przyjaciół, żeby urządzić prywatkę.

Parti düzenlemek için eve birçok arkadaşını getirdi.

---

¹⁰⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 640

Stać ndk: ayakta durmak

Nastać się dk: uzun süre ayakta durmak, ayakta kalarak yorulmak

Nastał się na palcach.

Çok uzun süre ayak parmaklarının üzerinde durdu.

Tata nastał się w kolejce po bilety.

Babam bilet kuyruğunda çok fazla ayakta kaldı.

Strzelać ndk - Strzelić dk: avlanmak, hayvan öldürmek

Nastrzelać dk: pek çok hayvanı öldürmek

Nastrzelał młodych zajęcy.

Çok miktarda tavşan yavrusu öldürdü.

Strzyc ndk - Ostrzyc dk: kesmek, kırmak

Nastrzyc dk: çok miktarda kesmek, kırmak

Dzisiaj nastrzygł klientów na zero.

Bugün birçok müşterinin saçını kazıdı.

Chwyciłem nożyce i nastrzygłem wiele owiec.

Makası kaptım ve bir sürü koyunun tüyünü kırdım.

Suszyć ndk - Ususzyć dk: kurutmak

Nasuszyć dk: çok miktarda kurutmak

Nasuszyły grzybów na zimę.

Kış için bol miktarda mantar kuruttular.

Szarpać ndk - Szarpnąć dk: koparmak

Naszarpać dk: çok miktarda koparmak

Naszarpał pierza wróbla.

Serçenin epey tüyünü yoldu.

Szczekać ndk - Szczeknąć dk: havlamak

Naszczekać dk: pek çok kez havlamak

Brytan naszczekał na złodzieja.

İri köpek hırsıza epey havladı.

Szkodzić *ndk* - Zaskodzić *dk*: zarar vermek

Naszkodzić *dk*: pek çok zarar vermek

Naszkodził sobie w życiu przez swoją obojętność.

Umursamazlığı yüzünden yaşamında kendisine çok zararı dokundu.

Szukać *ndk*: aramak, araştırmak

Naszukać się *dk*: uzun bir süre aramak, araştırmak

Rodzice naszukali siğ zaginionego dziecka.

Anne ve baba kayıp çocuklarını uzun uzun aradılar.

Naszukał się w pokoju zgubionych kluczy.

Odada kayıp anahtarlarını uzun bir süre aradı.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: kıyafet dikmek

Naszyć *dk*: çok fazla dikmek

Naszyła czapek dla córki.

Kızına bol bol şapka ördü.

Ściągać *ndk* - Ściągnąć *dk*: toplamak

Naściągać *dk*: çok miktarda getirmek, çok miktarda toplamak

Naściągała drzewa do ogniska.¹⁰⁷

Ateş için epey odun getirdi.

Naściągał pieniędzy od znajomych i krewnych.

Tanıdıklardan ve akrabalarından çok para topladı.

Ścinać *ndk* - Ściąć *dk*: kesmek

Naścinać *dk*: bolca kesmek

Naścinał dzikich róż do bukietu.

Buket için çokça yaban gülü kesti.

Ślęczyć *ndk*: çok çalışmak

Naślęczyć się *dk*: çok çalışarak yorgun düşmek

---

¹⁰⁷ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 295

Przynosił projekty do domu i naślęczał się nad nimi po nocach.
Projeleri eve getirdi, üzerinde gecelerce çalışmaktan bitap düştü.

Tańczyć ndk - Zatańczyć dk: dans etmek

Natańczyć się dk: uzun süre dans etmek, dans ederek yorulmak

Gdy się natańczyli, usiedli i gadali przy piwie.

Dans ederek yorulunca oturdular ve bira eşliğinde sohbet ettiler.

Taskać / Taszczać ndk: sürümek, taşımak

Nataskać dk: sürüyerek, güçlülükle çekerek bol miktarda getirmek

Nataskać się dk: taşımaktan yorulmak

Boy hotelowy nataskał bagaży do pokojów.

Oda hizmetçisi odalara epey valiz getirdi.

Nataskali się worków z cebulami.

Soğan çuvallarını getirmekten bitkin düştü.

Tęsknić ndk - Zateęsknić dk: özlemek

Nateęsknić się dk: çok özlemek

Nateęskniłam się za domem rodzinnym.

Baba evini çok özledim.

Tkać ndk: dokumak

Natkać dk: bol miktarda dokumak

Natkawszy kilimów ręcznie, kupią je tutaj.

Çok miktarda elle kilim dokuyup burada satıyorlar.

Tłuc ndk - Stłuc dk: kırmak, ezmek, ufalamak

Natłuc dk: pek çok miktarda kırmak, ezmek, ufalamak

Natłukłem orzechów, bo karmię wiewiórkę na dachu.

Çokça findık kırdım, çünkü çatıda sincap besliyorum.

Uwielbiam pić mleko cynamonowe, więc natłukę cynamonu.

Tarçınlı süt içmeye bayılıyorum, o yüzden bolca tarçın ufalayacağım.

Toczyć ndk - Potoczyć / Utoczyć dk:

1. yuvarlamak
2. (sıvıya ilişkin) dökmek, doldurmak

Natoczyć dk:

1. yuvarlayarak bir yere çok miktarda toplamak
2. çok miktarda sıvı dökmek, doldurmak

1.

Natoczył opon do szopy na narzędzia.

Yuvarlaya yuvarlaya bir sürü tekerleği araç gereç hangarına topladı.

2.

Natoczył piwa z baryłki prosto do kieliszków.

Fıçıdan kadehlere çokça bira koydu.

Topić ndk:

1. suda boğmak
2. eritmek

Natopić dk:

1. pek çok insanı ya da hayvanı suda boğmak
2. pek çok şeyi eritmek

1.

Na moich oczach natopił szczeniąt w wannie.

Onca yavru köpeği küvette gözümün önünde boğdu.

2.

Natopiliśmy lodu w kociołku.

Küçük kazanda epey buz erittik.

Tracić ndk - Stracić dk: kaybetmek

Natracić dk: çok miktarda kaybetmek

Zagrałem na giełdzie, dopóki natraciłem pieniędzy.

Yüklü miktarda para kaybedene kadar borsa oynadım.

W bitwie morskiej natracił żołnierzy.

Deniz savaşında çok sayıda askerini yitirdi.

Trudzić *ndk*: uğraştırmak, zahmete sokmak

Natrudzić *dk*: çok uğraştırmak, epey zahmete sokmak

Natrudził tatę rozwiązaniem krzyżówki.

Babasını bulmaca çözerken epey uğraştırdı.

Dzieci natrudziły się przez kilka minut z rozwiązywaniem butów.

Çocuklar ayakkabı bağcıklarını çözmek için birkaç dakika uğraştı.

Robotnicy natrudzili siğ przy szalowaniu wykopu.

İşçiler kazılan yeri desteklemek için epey çabaladılar.

Trzepać *ndk*: döverek tozlarından arındırmak

Natrzepać *dk*: döverek pek çok şeyi tozdan arındırmak

Sząsiadki na balkonie natrzepały dywanów.

Komşular balkonda epey halı dövdü.

Tworzyć *ndk* - Utworzyć *dk*: oluşturmak, yaratmak

Natworzyć *dk*: pek çok şey oluşturmak

W następstwie budowania nowych dróg, natworzyli nowych kursów.

Yeni yolların yapılması sonucu pek çok yeni güzergâh oluşturdular.

Natworzywszy przepisów bezpieczeństwa, załatwiali sprawę.

Birtakım güvenlik talimatnamesi hazırlayıp meseleyi çözdüler.

Walić *ndk* - Walnąć *dk*: atmak, fırlatmak

Nawalić *dk*: fırlatarak çok miktarda yığmak

Nawali śniegu przed domem.

Evin önüne epey kar yığmışlar.

Ważyć *ndk*: tartmak

Naważyć *dk*: çok miktarda tartıp hazırlamak

Naważył pieprzu zmielonego.

Bolca öğütülmüş biberi tartıp hazırladı.

Wbić *ndk* - Wbijać *dk*: batırmak, saplamak, sokmak

Nawbijać *dk*: çok miktarda batırmak, sokmak, saplamak

Nawbijał kołków do namiotu.

Pek çok çadır kazıkları çaktı.

Wędrować *ndk* - Powędrować *dk*: gezmek, dolaşmak

Nawędrować się *dk*: çok gezmek, çok dolaşmak

W młodości nawędrowała się samotnie po górach.

Gençliğinde yalnız başına dağlarda çok gezdi.

Wiercić *ndk*: delmek

Nawiercić *dk*: pek çok delik açmak

Dlaczego nawierciłeś dziur w desce podłogowej?

Döşeme tahtasına neden çok delik açtın?

Nawiercimy nowych studni, bo brakuje wody.

Yeni kuyular açacağız, çünkü su yok.

Wieszać *ndk*: asmak

Nawieszać *dk*: pek çok şeyi asmak

Nawieszały baniek na choince.

Yılbaşı çamına pek çok cam küre astılar.

Wieżć *ndk*: taşımak, getirmek

Nawieźć *dk*: çok miktarda taşımak, getirmek

Nawieźli podarunków wigilijnych.

Bol bol Noel hediyeleri getirmişler.

Wojować *ndk*: savaşmak, mücadele etmek

Nawojować się *dk*: pek çok savaşa katılmak, uzun bir süre savaşmak

Nawojowali się przez sześć lat.

Altı yıl boyunca savaşmışlar.

Wolać ndk - Zawolać dk: çağırmaq, bağırmaq

Nawoływać dk: defalarca kez çağırmaq, bağırmaq

Od strony drogi usłyszałem nawoływanie: — Hop! Hop!¹⁰⁸

Yolun olduğu taraftan defalarca kez “hop hop!” diye bağırma sesi duydum.

Wrzeszczyć ndk - Wrzasnąć dk: bağırmaq, haykırmak

Nawrzeszczyć dk: çok bağırmaq

Kierownik nawrzeszczał na mnie bez przyczyny.

Müdür bana nedensiz yere çok bağırdı.

Wrzucać ndk - Wrzucić dk: içine atmaq, koymak

Nawrzucać dk: içine pek çok şey atmaq

Czemu nawrzucałaś do zupy zbyt dużo pietruszki?

Çorbanın içine neden çok maydanoz koydun?

Wtykać ndk - Wetknąć dk: tikiştirmek

Nawtykać dk: pek çok şey tikiştirmek

Nawtykał pełno cukierków do kieszeni.

Cebine epey şeker tikiştirdi.

Wydlubować ndk - Wydlubać dk: kazmaq, oymak

Nadlubać dk: birçok oyuk, delik, çukur oluşturmak

Niegrzeczne dziecko nadlubało otworów w drzwiach.

Yaramaz çocuk kapıyı birçok yerinden delmiş.

Lis nadlubał dziury w ziemi.

Tilki toprağın pek çok yerini kazmış.

Zapraszać ndk - Zaprosić dk: davet etmek

Naprosić dk: çok kişiyi davet etmek

Tomek naprosił kolegów do kina, a potem na spacer.

Tomek pek çok arkadaşını sinemaya, sonra da yürüyüşe davet etti.

---

¹⁰⁸ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Zasadzać ndk - Zasadzić dk: bitki dikmek

Nasadzać ndk - Nasadzić dk: pek çok bitki dikmek

Nasadzi całą grządkę tulipanów.

Tüm çiçek tarhına bol bol lale dikecek.

Zawiazywać ndk - Zawiazać dk: bağlamak

Nawiazywać ndk - Nawiazać dk: çok şey bağlamak

Nawiazał snopków zboża.

Pek çok ekin destesi bağladı.

3. *Nad(e)*- Öneki

III. 3.1. Eylemin Ne Kadar Yapıldığını Belirleyen *Nad-*

Cümle içinde eylemin niteliğine yönelik bilgi vermesi *nad-* önekinin en önemli görevleri arasındadır. Bu anlamıyla, yapılan işin tam olarak yapılmadığını, kısmen yapıldığını vurgular. “Diğer birtakım eylemden türemiş eylemler işin kısmen yapıldığını, asıl hedefe tam yaklaşılmadığını belirtir.”¹⁰⁹ Bu yüzden, aşağıda incelenecek olan önekli eylemlerin Türkçe karşılığı ‘biraz, bir kısmını, bir parçasını’ şeklinde verilmiştir.

Brać ndk - Wziąć dk: almak

Nadbierać ndk - Nadebrać dk: bir kısmını, bir parçasını almak

Nadbrała świeżych jajek z koszyka i gotowała je na śniadanie.

Sepetten yumurtaların bir kısmını aldı ve sabah kahvaltısı için kaynatı.

Butwieć ndk - Zbutwieć dk: çürümek

Nadbutwieć dk: kısmen çürümek

Uchwyt drzwi nadbutwiał z upływem czasu z powodu nadmiernej wilgoci.

Kapı kolunun bir kısmı aşırı nemden dolayı zamanla çürüdü.

---

¹⁰⁹ W. Śmiech, 1986, s. 106

Ciać *ndk*: kesmek

Nadcinać *ndk* - Nadciać *dk*: bir kısmını kesmek

Krawiec damski nadciął tkaninę lnianą.

Bayan terzi keten kumaşın bir kısmını kesti.

Leśnik nadciął korę kilku drzew.

Ormancı birkaç ağacın dış kabuğunun bir kısmını kopardı.

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak

Naddzierać *ndk* - Nadedrzeć *dk*: biraz, bir kısmını yırtmak

Musiiał nadedrzeć strony gazety, na której napisał numer telefonu.

Üzerine telefon numarası yazdığı gazete sayfasının bir kısmını yırtmak durumunda kaldı.

Gnić *ndk* - Zgnić *dk*: çürümek, bozulmak

Nadgniwać *ndk* - Nadgnić *dk*: biraz çürümek, bozulmak

Owoce i warzywa w koszykach nadgniły od upału.

Sepetteki meyve ve sebzeler sıcaktan dolayı biraz bozuldu.

Gryźć *ndk* - Ugryźć *dk*: ısırarak

Nadgryzać *ndk* - Nadgryźć *dk*: bir kısmını ısırarak, tırtıklamak, kemirmek

Przejedzony chomik nadgryzł ser.

Karni tika basa doymuş hamster, peynirin bir kısmını yedi.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Nadjadać *ndk* - Nadjeść *dk*: biraz yemek yemek, bir kısmını yemek

Nie miała czasu, nadjadł obiad i pojechał do dworca autobusowego.

Vakti yoktu, öğle yemeğinin birazını yedi ve otobüs terminaline gitti.

Nadjadł gruszkę, resztę zostawił na talerzu.

Armudun bir kısmını yedi, geri kalanını tabağa bıraktı.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: doğramak, dilimlemek

Nadkrawać *ndk* - Nadkrajac / Nadkroić *dk*: biraz, bir parçasını doğramak, dilimlemek

Nadkroiła szynkę, żeby sprawdzić, czy jest świeża.¹¹⁰

Taze mi diye kontrol etmek için jambonun bir parçasını dilimledi.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, doldurmak, akıtmak

Nadlewać *ndk* - Nadlać *dk*: biraz dökmek, doldurmak, akıtmak

Proszę nadlać mleka do tego kubka dla mojej córki.

Kızım için şu bardağa lütfen biraz süt koyun.

Łamać *ndk* - Złamać *dk*: parçalamak, parçalara ayırmak, kırmak, bölmek

Nadłamywać *ndk* - Nadłamać *dk*: bir parça kırmak

Huraganowy wiatr nadłamał gałąź drzewka.

Kasırğa kuvvetindeki rüzgar küçük ağacın dalından bir parça kırdı.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak, buz tutmak

Nadmarzać *ndk* - Nadmarznąć *dk*: biraz donmak, buz tutmak

Buraki przechowywane w kopcu nadmarzły od nocnych przymrozków.

Ambarda muhafaza edilen pancarlar gece ayazından/donundan dolayı biraz donmuş.

Murszeć *ndk* - Zmurszeć *dk*: çürümek, paslanmak, küflenmek

Nadmurszeć *dk*: bir kısmı çürümek, küflenmek

Deska do chleba nadmurszała.

Ekmek tahtasının bir kısmı çürüdü.

Nasypywać *ndk* - Nasypać *dk*: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) dökmek, serpmek, serpiştirmek

Nadsypywać *ndk* - Nadsypać *dk*: biraz dökmek, serpmek, serpiştirmek

Nadsypał z worka ziarno fasoli.

Çuvaldan biraz fasulye tohumu serpiştirdi.

Odbijać *ndk* - Odbić *dk*: koparmak, ayırmak

Nadbijać *ndk* - Nadbić *dk*: biraz, bir kısmını ayırmak

Babcia nie zapomniała nadbić owoców dla wnuka i wnuczki.

---

¹¹⁰ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 527

Büyükanne erkek ve kız torunu için meyvelerin bir kısmını ayırmayı unutmadı.

Palić *ndk*: yakmak

Nadpalać *ndk* - Nadpalić *dk*: bir kısmını yakmak

Pożar choinki nadpalił firanki.¹¹¹

Yılbaşı ağacının alevi perdenin bir kısmını yaktı.

Nikt nie wie jak dach się nadpalił.

Çatının bir kısmının nasıl yandığını kimse bilmiyor.

Pękać *ndk* - Pęknać *dk*: çatlak, çatırdamak, kırılmak

Nadpękać *ndk* - Nadpęknać *dk*: biraz çatlak, kırılmak

Wóz ledwo doszedł, oś nadpękła.¹¹²

At arabası zar zor vardı, aksı biraz çatlamıştı.

Pić *ndk*: içmek

Nadpijać *ndk* - Nadpić *dk*: biraz, bir kısmını içmek

Nadpiła mleka i sprawdziła, czy jest gorące. Potem podała synowi.

Sütten biraz içti, sıcak mı diye kontrol etti. Sonra oğluna uzattı.

Piłować *ndk*: testere ile kesmek

Nadpiłowywać *ndk* - Nadpiłować *dk*: testere ile bir kısmını kesmek

Gdyż będzie budowany most, nadpiłowali sosny.

Köprü yapılacağı için, çam ağaçlarının bir kısmını kestiler.

Pleśnieć *ndk* - Spleśnieć *dk*: küflenmek

Nadpleśnieć *dk*: biraz küflenmek

Wszytkie książki nadpleśniały od wilgoci.

Nemden bütün kitaplar biraz küflenmiş.

Dlaczego nie przechowujesz w suchym i chłodnym miejscu? Popatrz, zaczęły nadpleśnieć.

¹¹¹ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 250

¹¹² Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Meyveleri neden kuru ve serin yerde tutmuyorsun? Bak, biraz küflenmeye başlamışlar.

Próchnieć *ndk* - Spróchnieć *dk*: çürümek

Nadpróchnieć *dk*: kısmen çürümek

Belka z drewna nadpróchniała od wilgoci.

Ahşap kiriş nemden dolayı kısmen çürümüş.

Pruć *ndk* - Spruć *dk*: sökmek

Nadpruć *dk*: biraz sökmek

Ona zszyła nadprute nogawki spodni meża.

Kocasının biraz sökülmüş olan pantolon paçasını dikti.

Nadpruł mi się rękaw tej kurtki.¹¹³

Ceketimin kol kısmı biraz söküldü.

Psuć *ndk* - Zepsuć *dk*: bozmak

Nadpsuć *dk*: biraz, kısmen bozmak

Rzeka wylała i powódź nadpsuła drogi miasta.

Nehir taşı ve sel kentin yollarını biraz tahrip etti.

W pośpiechu wybrał napsute owoce.

Aceleden biraz bozulmuş meyveleri almış.

Dlatego, że pracuje długo przy komputerze psują się jego oczy.

Bilgisayar karşısında çok çalıştığı için gözleri biraz bozuluyor.

Rozłupywać *ndk* - Rozłupać *dk*: yarmak, bölmek, ayırmak, çatlatmak

Nadłupywać *ndk* - Nadłupać *dk*: biraz, kısmen yarmak, bölmek, ayırmak, çatlatmak

Nadłupała skorupkę orzecha.¹¹⁴

Fındık kabuğunu hafifçe kırdı.

¹¹³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 528

¹¹⁴ Słownik Języka Polskiego Tom II, 1988, s. 249

Rwać *ndk*: yırtmak

Nadrywać *ndk* - Naderwać *dk*: kısmen, biraz yırtmak

Nadrywać brzegi okleiny.

Ağaç kaplamanın bir kısmı kalktı.

Rączka naderwała się od przepełnionej torby owocami.

Meyvelerle aşırı dolu olan torbanın sapı biraz yırtıldı.

Stapiać *ndk* - Stopić *dk*: eritmek

Nadtapiać *ndk* - Nadtopić *dk*: biraz eritmek

Na szczęście słońce nadtopiło śnieg na samochodach.

Neyse ki güneş arabaların üzerindeki karı biraz eritti.

Masło nadtopiło się w gorącym garnku.

Tereyağı sıcak tencerenin içinde biraz eridi.

Tłuc *ndk* - Stłuc *dk*: kırmak, parçalamak

Nadtłukiwać *ndk* - Nadtluc *dk*: biraz kırmak, parçalamak

Szyba w oknie nadtlukła się z nieznannej przyczyny.

Pencerede camı bilinmeyen nedenden dolayı kırıldı.

Trawić *ndk*: hazmetmek, sindirmek

Nadtrawiać *ndk* - Nadtrawić *dk*: biraz hazmetmek, sindirmek

Soki korzeniowe niektórych roślin nadtrawiają minerały.

Bazı bitki köklerinin özuları mineralleri biraz hazmetmektedir.

Urzynać *ndk* - Urznać / Urznąć *dk*: kesmek, doğramak

Nadrzynać *ndk* - Naderznąć / Naderznąć *dk*: bir kısmını kesmek, doğramak

Naderznął deskę do chleba.

Ekmek doğrama tahtasının bir kısmını kesti.

Wątleć *ndk*: erimek, zayıflamak, azalmak, tahrip olmak

Nadwątleć *dk*: biraz erimek, zayıflamak, tahrip olmak

Chory, leżący obok mnie, nadwątłał ale powoli zwraca do zdrowia.

Yanımda yatan hasta biraz zayıflamıştı, ama yavaş yavaş toparlanıyor.

Na początku miałem mnóstwo zapału do pracy, rok później nadwątlał.
İlk başta çalışmaya büyük hevesim vardı, bir yılın ardından biraz azaldı.

Więdnać *ndk* - Zwiędnać *dk*: solmak

Nadwiędnać *dk*: biraz solmak

Gorąco w pokoju i margerytki w wazonie nadwiędły.

Odanın içi sıcak ve vazunun içindeki bitkiler biraz soldu.

Ponieważ doznała paraliżu po wypadku, wiadomo było, że jej twarz nadwiałła.

Kazadan sonra felç olunca, yüzünün biraz solduğu aşikardı.

Żreć *ndk*: (hayvanlara ilişkin olarak) yemek, beslenmek

Nadżerać *ndk* - Nadeżreć *dk*: kısmen beslenmek, yemek

Afrykańskie dzikie psy nadżarły jelenia.

Afrika vahşi köpekleri geyiğin bir kısmını yedi.

III. 3.2. Gereğinden Fazla Olma Durumunu Bildiren *Nad-*

Nad- önekinin eyleme kattığı ek anlamlardan bir diğerine geçildiğinde, eylemin gereğinden fazla yapıldığını bildirdiği görülür. Bu yönüyle *nad-* öneki olumsuz bir anlam taşır. Öneksiz (temel) eylemin anlamı önekle birlikte normal olarak kabul edilen değerleri, sınırları aşmış durumdadır.

Nasypywać *ndk* - Nasypać *dk*: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) dökmek, serpmek, serpiştirmek

Nadsypywać *ndk* - Nadsypać *dk*: gereğinden fazla dökmek, serpmek, serpiştirmek

Nadsypał koniom, krowom, owcom paszę.

At, inek ve koyunlar için gereğinden fazla yem serpiştirdi.

Placić *ndk* - Zapłacić *dk*: ödemek

Nadplacać *ndk* - Nadpłacić *dk*: gereğinden fazla ödemek

Nadpłaciłem za naprawę obuwia.

Ayakkabı tamiri için gereğinden fazla para ödedim.

Skladać ndk - Złożyć dk: koymak, yerleştirmek

Nadkładać ndk - Nadłożyć dk: (güzergaha ilişkin olarak) gereğinden çok gitmek, uzatmak

Nie pojechałeś na skróty, nadłożyłeś pięć kilometrów.

Kestirmeden gitmedin, beş kilometre uzattın.

Używać ndk - Użyć dk: kullanmak

Nadużywać ndk - Nadużyć dk: gereğinden fazla kullanmak

Nadużywała kąpielі słonecznych na pokładzie jachtu.

Yatın güvertesinde gereğinden fazla güneş banyosu yaptı.

Jeden z niezliczonych szkód zdrowotnych nadużywania alkoholu i narkotyków to ryzyko ataku serca.

Gereğinden fazla alkol ve uyuşturucu kullanımın sayısız zararlarından biri de kalp krizi riskidir.

Nad- öneğine ilişkin tüm bunlar ifade edildikten sonra, 'üzerinde' anlamına karşılık gelen *nad* önleci ile anlamsal olarak paralel olan önekli eylemler çok az olmasına karşın, bunlara da yer vermek gerekmektedir. *Nad-* önek olarak bu tür eylemlere 'üzerine eklemek' anlamını katar. Bu eylemler şunlardır:

Budować ndk - Zbudować dk: inşa etmek

Nadbudowywać ndk - Nadbudować dk: üzerine inşa etmek

Nadbudowano jeszcze trzy piğtra.

Üzerine üç kat daha yapıldı.

Murować ndk: duvar örerek bina inşa etmek

Nadmurowywać ndk - Nadmurować dk: üzerine inşa etmek, bir şey inşa ederek yükseltmek

Kiedy będzie nadmurowywany strych?

Çatı katı ne zaman yapılacak?

Bu önekin hareket eylemlerinin başına geldiğinde ‘yaklaşma, varma, ulaşma’ gibi anlamlar katması, altı çizilmesi gereken bir diğer önemli işlevidir.

Biegać / Biegnąć / Biec *ndk*: koşmak

Nadbiegać *ndk* - **Nadbiec** *dk*: koşarak yaklaşmak

Było słychać wyraźnie gwizdki nadbiegających policjantów.

Koşarak yaklaşan polislerin düdükleri rahatlıkla duyuluyordu.

Jechać *ndk* - **Pojechać** *dk*: araçla gitmek

Nadjeżdżać *ndk* - **Nadjechać** *dk*: bir yere varmak, ulaşmak, yaklaşmak

Wreszcie nadjechał opóźniony autobus.

Rötarlı otobüs sonunda geldi.

Ludzie rzucili się w stronę nadjeżdżającego autobusu.

İnsanlar yanaşan otobüse doğru akın etti.

Lecieć *ndk* - **Polecieć** *dk*: uçmak

Nadlatywać *ndk* - **Nadlecieć** *dk*:

1. uçarak yaklaşmak, uçarak varmak

2. (sese ilişkin olarak) ulaşmak, gelmek, duyulmak

1.

Ze wschodu nadlatywało kilka nieprzyjacielskich bombowców.

Doğudan düşman bombardıman uçakları yaklaşıyordu.

Nagle nadleciał ptak i porwał mi z ręki kawałek chleba.¹¹⁵

Birden kuş (uçarak) geldi ve elimden bir parça ekmek kaptı.

2.

Z dali nadleciał huk bijących dział przez cały dzień.

Tüm gün ateş eden topların gümbürtüsü uzaktan duyuldu.

---

¹¹⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 527

Pływać ndk - Płynąć dk: yüzmek

Nadpływać ndk - Nadpłynąć dk:

1. yüzerek gelmek, yaklaşmak

2. sese veya kokuya ilişkin gelmek, ulaşmak duyulmak

1.

Rekin nadpłynął do brzegu i wszyscy uciekali w panice.

Kıyıya köpek balığı geldi ve herkes panik halinde kaçıştı.

2.

Ostra woń dymu tytoniowego nadpływała z drugiego pokoju.

Tütün dumanının sert kokusu diğer odadan geliyordu.

Z sieni nadpłynął dźwięk muzyki.

Lobiden müzik sesi geldi.

4. *O-/Ob(e)- Öneki*

III. 4.1. Nesnenin Etrafına İşaret Eden *Ob-*

Ob- önekinin Polonya dilinde en yaygın görevi, nesnenin etrafında gerçekleşen eyleme vurgu yapmasıdır. Örneğin, su birikintisinin etrafından dolaşarak geçme, yola devrilmiş ağacın üzerinden değil, dairesel hareket çizerek bu ağacın etrafını dolaşarak geçip gitme, meyvenin sadece dış kısmını yeme gibi durumların belirtilmesinde *ob-* öneğine başvurulur. Bazı durumlarda düzgün dairesel bir hareket oluşturulamayabilir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken en önemli kural, nesnenin merkezine, içine doğru bir hareketin olmamasıdır. “Belirli basit eylemlerden türemiş eylemler bir nesnenin çevresinde bir hareket belirtir ya da daire oluşturmadan farklı farklı noktalardan geçen, ama bir küme oluşturan bir hareket belirtir.”¹¹⁶

---

¹¹⁶ W. Śmiech, 1986, s. 81

Biegać / Biegnąć / Biec ndk: koşmak

Obiegać ndk - Obiec / Obiegnąć dk: koşarak etrafını dolanmak

Dzieci ze śmiechem obiegały bałwana.

Çocuklar güle oynaya kardan adamının etrafında koşular.

Konie obiegły płot i weszły do stajni od tyłu.

Atlar koşarak çitin etrafından dolandılar ve ahıra arkadan girdiler.

Ziemia obiega Słońce w ciągu jednego roku.

Dünya güneş etrafında bir yılda döner.

Budować ndk - Zbudować dk: inşa etmek, yapmak

Obudowywać ndk - Obudować dk:

1. inşa ederek etrafını donatmak

2. koruma veya kuvvetlendirme amacıyla etrafına (çevreleyici) bir şey inşa etmek

1.

Rynek obudowano nowymi domami

Meydanın etrafı yeni evlerle donatıldı.

2.

Okręt podwodny został obudowany stalową konstrukcją.

Denizaltı (gemileri) çelik konstrüksiyonla kuvvetlendirildi.

Cisnąć ndk: bastırmak

Obcisnąć ndk - Obcisnąć dk: etrafını sıkıca sarmak

Obcisnęła talię gorsetem.

Korseyle belini sıkıca sardı.

Starannie obcisnęli rury izolacją termiczną.

Boruları ısı yalıtım malzemesiyle özenle sardılar.

Dziobać ndk - Dziobnąć dk: gagalamak

Obdziobywać ndk - Obdziobać dk: etrafını gagalamak, etrafını ya da her bir tarafından gagalayarak yemek

Ptaki obdziobały owoce.

Kuşlar meyvelerin etrafını gagaladılar.

Gładzić ndk: düzleştirmek

Ogładzać ndk - Ogładzić dk: her tarafından düzleştirmek

Ogładza kawał metalu.

Metal parçasını her tarafından düzleştiriyor.

Gryźć ndk: ısırarak

Ogryzać ndk - Ogryźć dk: etrafını ısırarak yemek

Ogryza paznokcie.

Tırnaklarını yiyor.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: yürümek, (yürüyerek) gitmek

Obchodzić ndk - Obejść dk: etrafını dolaşmak

Musisz obejść rozkopaną ulicę.

Kaz çalışması yapılan caddenin etrafını dolaşman lazım.

Jechać ndk - Pojechać dk: (araçla) gitmek

Objężdżać ndk - Objechać dk: etrafını dolaşmak

Codziennie rano objężdżam na rowerze całe jezioro.¹¹⁷

Her gün sabah bisikletle gölün etrafını dolaşırım.

Jeść ndk - Zjeść dk: yemek

Objadać ndk - Objęść dk: etrafını ısırarak, kemirerek yemek, tümünü yemek

Znaleziono białą kość przez mrówki.

Karıncalar tarafından dışı yenmiş kemik bulundu.

---

¹¹⁷ S. Mędak, 2011, s. 224

Sıkça karşılaşılan “kucaklamak, sarılmak” anlamına gelen **objemować ndk - objąć dk** eylemine de burada yer vermek gerek. Yukarıda değinilmemesinin nedeni öneksiz formunun bulunmamasıdır. Eylemin *ob-* öneki ile başlayıp kucaklamak, sarılmak anlamına gelmesinin hiç de tesadüf olmadığını söylemek olasıdır.

Kwiat objedzony z liści przez gąsienice został posadzony w doniczce w ubiegłym roku.

Yapraklarının tümü tırtıllar tarafından yenen çiçek saksıya geçen yıl dikilmişti.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Obkladać / Okladać *ndk* - Obłożyć *dk*: üzerine ya da etrafına koyarak kaplamak

Obkladać się / Okladać się *ndk* - Obłożyć się *dk*: kendi etrafına koymak, yaymak

Ekipa pierwszej pomocy obłożyła opuchlizną kompresem.

İlk yardım ekipleri şişmiş yere kompres yaptı.

Zdecydowano obłożyć schodki budynku marmurem.

Binanın merdivenlerini mermerle kaplamaya karar verdiler.

Zasiadła do nauki, obkladając się notatkami i czekoladami.¹¹⁸

Etrafına notlarını ve çikolataları yayarak dersin başına geçti.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: kesmek, doğramak

Obkrawać / Okrawać / Obkrawać *ndk* - Obkroić / Okrawać / Okroić *dk*:

etrafinı, dış katmanını, kabuğunu kesmek, soymak

Okrawając skórkę z chleba, rozciął sobie palec.

Ekmeğin kenarlarını keserken parmağını kesti.

Jabłka były opryskiwane pestycydami dopiero dwa dni temu, więc trzeba je bardzo głęboko okrawać.

Elmalar daha iki gün önce ilaçlandı, bu yüzden kabuklarını çok kalın soymak gerek.

Lać *ndk*: dökmek

Oblewać *ndk* - Obleć *dk*: yüzeyini ya da etrafını ıslatmak, sıvı bir şeyle etrafını kaplamak

Za chwilę obleje tort polewą.

Birazdan turtayı sosa bulayacak.

---

¹¹⁸ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom II, Warszawa, 2003, s. 1057

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*:

1. uçmak
2. (konuşma diline özgü) koşmak

Oblatywać *ndk* - Oblecieć *dk*:

1. etrafında uçmak
2. (konuşma diline özgü) etrafında koşmak

1.

Bociany oblatują pole.

Leylekler tarlanın etrafında uçuyor.

Haberin, dedikodunun etrafta dolaşması anlamına gelen *oblatywać - oblecieć* eylemi şu şekilde kullanılmaktadır:

Plotka obleciała całe miasto.¹¹⁹

Dedikodu tüm şehirde dolanıyor.

2.

Pies oblatuje dom dokoła.

Köpek evin etrafında koşuyor.

Lizać *ndk* - Liznąć *dk*: yalamak

Oblizywać *ndk* - Oblizać *dk*: birkaç yerinden ya da etrafını yalamak

Oblizywać się *ndk* - Oblizać się *dk*: dudaklarını yalamak, yalanmak

Oblizuje łyżeczkę po lodach i wypija wodę.

Dondurma yedikten sonra kaşığın etrafını yalar ve su içer.

Oblizywał się ze smakiem na widok mięsa.

Etin karşısında iştahla dudaklarını yaladı.

Lutować *ndk* - Zlutować *dk*: lehim yapmak, lehimlemek

Oblutowywać *ndk* - Oblutować *dk*: etraftan ya da pek çok yerinden lehimlemek

---

¹¹⁹ Słownik Języka Polskiego, 2007, s. 535

Udało mi się oblutować pękniętą rurkę.
Çatlak borunun etrafını lehimlemeyi başardım.

Lapać *ndk* - Złapać *dk*: yakalamak
Oblapiać (się) *ndk* - Oblapić (się) *dk*: sarılmak

Oblapiła ją w pasie.
Ona belinden sarıldı.

Oblapiliśmy z matką, witając się serdecznie.
İçtenlikle karşılayarak annemizle kucaklaştık.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak
Obmalowywać *ndk* - Obmalować *dk*: etrafını boyamak, her tarafını boyamak
Obmaluje kosz na śmieci wyglądający źle.
Kötü görünen çöp kutusunun her tarafını boyadı.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak
Obmarzać *ndk* - Obmarznąć *dk*: etrafını buz kaplamak
Klamka okienna obmarzła.
Pencere kulpunu buz kapladı.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek
Obmierzać *ndk* - Obmierzyć *dk*: bir şeyi her tarafından ölçmek
Dokładnie obmierzył mieszkanie.
Dairenin her tarafından ölçüsünü aldı.

Mijać *ndk* - Minać *dk*: geçip gitmek
Omijać *ndk* - Ominąć *dk*: etraftan dolaşarak geçip gitmek
Biegłem na przełaj omijając wykroty.
Devrilmiş ağaçların etraftan dolaşarak kestirmeden koştum.

Motać *ndk* - Namotać *dk*: (yumak ya da demet haline getirecek biçimde) sarmak,
dolamak
Omotywać *ndk* - Omotać *dk*: etrafını sarmak, dolamak
Miała niebieski szalik omotany wokół szyi.

Boynuna doladığı mavi şalı vardı.

Piec *ndk* - Upiec *dk*: fırınlamak, kızartmak

Opiekać *ndk* - Opieć *dk*: etrafı kızaracak şekilde pişirmek, mühürlemek

Mięso trzeba opiec 20 minut z każdej strony.¹²⁰

Eti her tarafından 20 dakika mühürlemek gerek.

Platać *ndk* - Poplatać *dk*: karıştırmak

Oplątywać *ndk* - Oplątać *dk*: etrafını sarmak

Oplątał gałazki srebrną nicią.

İnce dalı açık gri ipele sardı.

Oplątała się długim szalem.

Uzun şala sarındı.

Pływać / Płynąć *ndk* - Popłynąć *dk*:

1. (insana, gemiye ilişkin) yüzmek

2. (sıvılara ilişkin) akmak

Oplýwać *ndk* - Oplýnać *dk*:

1. (insana, gemiye ilişkin) yüzerek etrafını dolaşmak

2. (sıvılara ilişkin) etraftan akmak

1.

Nigdy nie zstąpiliśmy na brzeg żadnej wyspy, chociaż statek opłynął wiele archipelagów.¹²¹

Gemi birçok takımadasının çevresinden geçse de, hiçbir adaya inmedik.

2.

Rzeka opływa szerokimi zakolami miasteczko.

Nehir geniş kıvrımlarıyla kasabanın etrafından geçiyor.

Ryc *ndk* - Zryć *dk*: kazmak

Obrywać *ndk* - Obryć *dk*: etrafını kazmak

¹²⁰ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 677

¹²¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Krety obryły grządki kwiatowe.

Köstebekler çiçek tarhının etrafını kazmış.

Rysować ndk: çizmek, çizgi çalışması yapmak

Obrysowywać ndk - Obrysować dk: çizerek etrafını, ana hatlarını belirtmek

Kiedy byłam mała, bardzo lubiłam obrysować dłoń na papierze.

Küçükken elimi kâğıdın üzerine (koyup) çizmesini çok severdim.

Rznać ndk: kesmek

Obrzynać ndk - Oberznąć dk: yüzeyinden ya da etrafından kesmek, soymak

Obrzyna korę z drzewa.

Ağacın kabuğunu soyuyor.

Sadzić ndk - Posadzić dk: bitki dikmek

Obsadzać ndk - Obsadzić dk: etrafına, boylu boyunca ya da tüm yüzeyine bitki dikmek

Rolnik obsadza pole kartoflami.

Çiftçi tüm tarlaya patates ekıyor.

Siadać ndk - Siąść dk: oturmak

Obsiadać ndk - Obsiąść dk: etrafına oturmak

Dzieci obsiadały matkę, czekając niecierpliwie na bajkę.

Çocuklar masal için sabırsızlıkla beklerken annelerinin etrafında oturuyorlardı.

Brydżyści obsiedli stolik.¹²²

Briç oyuncularını sehpanın etrafına dizdiler.

Skakać ndk - Skoczyć dk: hoplamak, zıplamak

Obskakiwać ndk - Obskaczać dk: etrafına zıplamak

Psy obskoczyły gościa.

Köpekler konuğun yanına atıldı.

---

¹²² Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom II, 2003, s. 1085

Sklejać ndk - Skleić dk: yapıştırmak, parçaları birleştirmek

Obklejać / Oklejać ndk - Obkleić / Okleić dk: etrafına ya da her yerine yapıştırmak

Okleił paczkę taśmą i wysłał ją za pośrednictwem kuriera.

Paketin etrafına bant çekti ve kurye ile gönderdi.

Skręcać ndk - Skręcić dk: döndürmek, çevirmek, kıvrırmak, vida ile birleştirmek, (sigara) sarmak

Okrecać ndk - Okrećić dk: etrafını sarmak, sarmalamak, dolamak

Okrećila szyję kolorową chustką.

Boynuna renkli eşarabı doladı.

Okrećilem bandażem skaleczoną rękę.

Sakatlanan elime bandaj sardım.

W pokoju było trochę zimno, okrećiłam się szalem.

Oda biraz soğuktu, şala sarındım.

Stawiać ndk: koymak, yerleştirmek

Obstawiać ndk - Obstawić dk: etrafına toplamak, çevrelemek, kuşatmak, boyunca koymak

Kelnerzy obstawili nas talerzami i miseczkami.

Garsonlar etrafımıza tabakları ve kaseleri koydu.

Policja obstawiała wszystkie wyjścia.

Polis ekipleri tüm çıkışların etrafını sardı.

Stukać ndk - Stuknąć dk: vurmak, tıklatmak

Obstukiwać ndk - Obstukać dk: etrafını ya da her tarafından vurmak, tıklatmak

Dzieciół bez przerwy obstukuje drzewo.

Ağaçkakan ağacın etrafını hiç durmadan gagalıyor.

Szczekać ndk - Szczeknąć dk: havlamak

Obszczekiwać ndk - Obszczekać dk: havlayarak etrafında hopleyip zıplamak

Psy obszczekały nieznajomych.

Köpekler yabancıların etrafında hopleyarak havladılar.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Obszywać *ndk* - Obszyć *dk*: etrafına ya da boylu boyunca dikmek

Rękawy obszyte koronką.

Etrafi dantelle işlenmiş manşetler.

Sznurować *ndk*: iple bağlamak

Osznurowywać *ndk* - Osznurować *dk*: etrafını iple bağlamak

Osznurowawszy pudełko wyszedł z pokoju.

Kolinin etrafını iple bağladıktan sonra odadan çıktı.

Toczyć *ndk* - Potoczyć *dk*: yuvarlamak

Obtaczać *ndk* - Obtoczyć *dk*: etrafında yuvarlamak

Bardzo dobrze się bawili obtaczając piłkę dookoła drzewa.

Ağacın etrafında topu yuvarlayarak çok eğlendiler.

Tańczyć *ndk* - Zatańczyć *dk*: dans etmek

Obtańczyć *dk*: dans ederek etrafında dönmek

Obtańczyli pannę młodą w radosnych podskokach.

Neşeyle hopleyip dans ederek gelinin etrafında döndüler.

Uplatać *ndk* - Upleść *dk*: örmek

Oplatać *ndk* - Opleść *dk*: etrafını sarmak, dolamak

Oplata gałązki srebrną nicią.

Küçük dalları gri iplikle sarıyor.

Oplotła się szczelnie szalem.¹²³

Sıkı sıkı boyun atkısına sarınmış.

Wozić / Wieźć *ndk*: araçla taşımak

Obwozić *ndk* - Obwieźć *dk*: araçla çevresini gezdirmek

Obwozi tursystów wokół starego miasta.

---

¹²³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 678

Turistleri eski şehrin çevresini gezdiriyor.

Wracać ndk - Wrócić dk: dönmek

Obracać ndk - Obrócić dk: kendi etrafında döndürmek, çevirmek

Obrócił mnie w tańcu, aż mi się w głowie zakręciło.

Dansta beni başım dönene kadar döndürdü.

Żołnierz obrócił się na pięcie i wyszedł.

Asker topuğunun üzerinde döndü ve dışarı çıktı.

Występować ndk - Wystąpić dk: (kalabalığın önüne) çıkmak

Obstępować ndk - Obstąpić dk: etrafını sarmak

Fani obstąpili piosenkarza, prosząc o autograf.

Hayranları imza isteyerek şarkıcının etrafını sardı.

Zaorywać ndk - Zaorać dk: toprağı sürmek

Oborywać ndk - Oborać dk: etrafını sürmek

Oborał zagon kapusty.

Lahana tarlasının etrafını sürdü.

Zasiadać ndk - Zasiąść dk: oturmak, yerini almak

Obsadzać ndk - Obsadzić dk: etrafına oturmak, etrafında yerini almak

Tłum obsadził schody.

Kalabalık, merdivenin etrafına oturdu.

Zlepiac ndk - Zlepić dk: yapıştırmak

Oblepiac ndk - Oblepić dk: etrafına ya da pek çok yerine yapıştırmak, her yerine yapışkan madde sürmek

Błoto oblepiło się wokół nogawek.

Çamur paçalarının etrafına bulaşmış.

Związywać ndk - Związać dk: bağlamak

Obwiązywać / Owiązać ndk - Obwiązać / Owiązać dk: etrafını sarmak, sarmalamak

Paczka uważnie została obwiązana sznurkiem.

Paket iple dikkatlice bağlanmış.

Owiązuje rękę bandażem.

Elini bandajla sarıyor.

III. 4.2. Nesnenin Dış Yüzeyine İşaret eden *Ob-*

İncelemelerimiz sonucunda *ob-* önekinin cümle içinde tespit edilen diğer işlevi nesnenin dış yüzeyine yönelik iş, oluş, hareket bildirmesidir. Bu anlamı itibarıyla bir önceki başlığı akıllara getirebilir, ancak, bu grupta toplanan eylemlerde etrafını dolaşmak gibi bir durum söz konusu değildir. Nesnenin birebir dış katmanına, yüzeyine ilişkin bir eylem vardır.

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Obierać *ndk* - Obrąć *dk*: dış katmanını almak, çıkarmak, soymak

Nie znoszę obrąć jajka ze skorupki.

Yumurta kabuğunu soymaktan nefret ediyorum.

Drapać *ndk* - Drapnąć *dk*: kazımak, tırnakla, pençeyle çizmek, tırmalamak

Obdrapywać *ndk* - Obdrapać *dk*: sert bir cisimle bir şeyin dışındaki katmanı çıkarmak

Kiedy matka siğ denerwuje, obdrapuje lakier z paznokci.

Annem sinirlendiğinde, tırnaklarındaki ojeyi kazırdı.

Gotować *ndk* - Ugotować *dk*: pişirmek

Obgotowywać *ndk* - Obgotować *dk*: sadece yüzeyini pişirmek

Dlaczego obgotowujesz jarzyny?

Sebzelerin neden sadece yüzeyini pişirdin?

Kurzyć *ndk*: toz kaldırmak

Okurzać *ndk* - Okurzyć *dk*: tozla kaplamak

Pojazdy okurzały piechurów.¹²⁴

Araçlar yürüyenleri toza buladı.

¹²⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 512

Byłem okurzony od stóp do głów.

Dişimden tırnağıma kadar toza bulandım.

Myć *ndk* - Umyć *dk*: yıkamak

Obmywać *ndk* - Obmyć *dk*: dış yüzeyini yıkamak

Natychmiast powinniśmy obmyć ranę wodą utlenioną.

Yaranın üzerini oksijenli suyla hemen temizledi.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Obsmażać *ndk* - Obsmażyć *dk*: yalnızca dışını ya da etrafını kızartmak

W rondlu układamy obsmażone mięso.

Tavaya dışı kızarmış eti koyuyoruz.

Cebula obsmażyła się równo ze wszystkich stron na złoty kolor.

Soğanların dışı sarı bir renk alana kadar her tarafını eşit biçimde kızardı.

Sypać *ndk* - Sypnąć *dk*: serpmek, serpiştirmek

Obsypywać *ndk* - Obsypać *dk*: serpiştirerek yüzeyini kaplamak

Śnieg obsypał choiny w lesie.

Ormandaki çamlar karla kaplandı.

Obsypał ciasto cukrem.

Hamuru toz şekerle kapladı.

Ukrywać *ndk* - Ukryć *dk*: saklamak, gizlemek

Okrywać *ndk* - Okryć *dk*: yüzeyini ya da her tarafını kaplamak, örtmek, sarmak

Matka okryła dziecko kołderką.

Anne, çocuğu küçük yorgana sardı.

Mgła okrywała pola.

Tarlaları sis kapladı.

Żołnierze okryli się płaszczami.

Askerler yağmurluklara sarındılar.

Wyrównywać ndk - Wyrównać dk: düzeltmek, düzleştirmek

Obrównywać ndk - Obrównać dk: etrafını ya da yüzeyini eşitlemek

Obrównał chropowaty wierzch pieńka.¹²⁵

Pütürlü gövdenin yüzeyini düzleştirdi.

Wysychać ndk - Wyschnąć dk: kurumak

Obsychać ndk - Obeschnąć dk: yüzeyden kurumaya başlamak

Ciasto obsycha w kredensie.

Tabak dolabındaki pasta kurumaya başladı.

Zakwitać ndk - Zakwitnąć dk: çiçeklenmeye başlamak

Okwiecać ndk - Okwiecić¹²⁶ dk: her tarafını çiçekle kaplamak

Wszędzie są domy z okwieconymi balkonami.

Her yerde çiçeklerle kaplı balkonları olan evler var.

Okwiecona gałązka wiśniowego drzewa.

Kiraz ağaçlarının dalları çiçekle kaplı.

III. 4.3. Anlamı Pekiştiren Ob-

Son olarak, *ob-* önekinin anlamı kuvvetlendiren bir işlevinin olduğu söylenebilir.

Tek bir yönde anlam kuvvetlendirmesi olmadığı için ‘anlamı pekiştiren’ şeklinde bir başlık açılması uygun görülmüştür. Örneğin, eylem ya defalarca yapılmıştır ya çok ağır, sert biçimde yerine getirilmiştir ya da tek bir kişiyi değil, pek çok kişiyi kapsayan bir eylem yapılmıştır. Bu eylemler sayıca az oldukları için her biri için ayrı ayrı başlık açmak yerine, anlamı pekiştiren, anlama vurgu yapan eylemler olarak tek başlık altında toplanmıştır.

Bić ndk - Zbić dk: vurmak

Objąć ndk - Obić dk: (bereleyecek, morartacak biçimde) sert vurmak

¹²⁵ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom II, 2003, s. 1079

¹²⁶ Bu eylem fonetik açıdan benzer olan, ama “çiçeklerini dökmek, çiçek açmayı bırakmak” biçiminde zıt yönde anlama karşılık gelen **okwitać ndk - okwitnąć dk** eylemi ile karıştırılmamalıdır.

Objął sobie nogi o wystające kamienie.¹²⁷

Çıkıntılı taşlara ayağını sert vurdu.

Całować ndk - Pocałować dk: öpmek

Obcałowywać ndk - Obcałować dk: birçok kez öpmek

Obcałowywałam mu rękę i twarz.

Elini ve yüzünü defalarca öptüm.

Ciskać ndk - Cisnąć dk: sıkmak, bastırmak, baskı yapmak

Obciskać ndk - Obcisnąć dk: çok sıkmak

Pasek do sukienki obcisnął ją w talii.

Kemer belini çok sıktı.

Cümle içinde *obciskać- obcisnąć* eylemleriyle birlikte bir giysi söz konusu olduğunda, o giysinin beden hatlarını ortaya çıkaracak biçimde sıkıldığı anlaşılır.

Lekki płaszcz obcisnęła jej pełne kształty.

İnce yağmurluğu tüm hatlarını ortaya çıkarıyordu.

Cmokać ndk - Cmoknąć dk: öpmek

Obcmokiwać ndk - Obcmokać dk: (konuşma diline özgü) öpücüklerle boğmak

Obcmokali dziadka.

Dedelerini öpücüğe boğdular.

Gadać ndk - Pogadać dk: konuşmak, sohbet etmek

Obgadywać ndk - Obgadać dk: (konuşma diline özgü) enine boyuna konuşarak ele almak

Nie obgadaliśmy jeszcze planu całej roboty.

Tüm iş planını henüz enine boyuna konuşmadık.

Dzwonić ndk - Zadzwoić dk: telefon etmek

Obdzwaniac ndk - Obdzwoić dk: (konuşma diline özgü) sırayla / tek tek telefon etmek

---

¹²⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Obdzwonił zaproszonych profesorów na konferencję.
Konferansa davetli olan profesörleri tek tek telefonla aradı.

Obdzwonił wszystkie hotele w Krakowie.
Krakov'daki bütün otellere sırayla telefon etti.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: gitmek, yürümek

Obchodzić ndk - Obejść dk: (kontrol, teftiş gibi bir amaç doğrultusunda)

sırayla/tek tek pek çok yeri gezmek

Ankieterzy obchodzą mieszkania.¹²⁸

Anketçiler daireleri tek tek gezdiler.

Szefowa obeszła wszystkie stanowiska pracy.

Patron tüm iş birimlerini tek tek gezdi.

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Objężdżać ndk - Objechać dk: çok yeri gezmek, çok kişiyi ziyaret etmek

W czasie wakacji objężdżaliśmy wypożyczonym samochodem wszystkie ważniejsze miejsca na wyspie.¹²⁹

Tatilde adadaki bütün önemli yerleri kiralık araçla geldik.

Czy objechaliście znajomych?

Akrabaları ziyaret ettiniz mi?

Jeść się ndk - Zjeść się dk: yemek yemek

Objadać się ndk - Objieść się dk: çok yemek

Objadał się domowymi wypiekami.

Çok fazla ev yapımı hamur işi yedi.

Objadł się słodczy w czasie świąt.

Bayramda bol bol şeker yedi.

---

¹²⁸ Słownik Języka Polskiego, 2007, s. 531

¹²⁹ S. Mędak, 2011, s. 224

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Obkupić się *dk*: (konuşma diline özgü) çok şey almak

Powiedziała, że obkupi się na zime.

Kış için epey alışveriş yapacağımı söyledi.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*: uçmak

Oblatywać *ndk* - Oblecieć *dk*: çok yeri gezmek ya da çok kişiyi ziyaret etmek

Po powrocie obleciała wszystkie przyjaciółki.

Döndükten sonra tüm arkadaşlarını ziyaret etti.

Oblecieliśmy wszystkie sklepy odzieżowe.

Tüm giyim mağazalarını gezdik.

Łazić / Leźć *ndk* : (konuşma diline özgü) öylesine aheste aheste dolaşmak

Oblazić *ndk* - Obleźć *dk*:

1. (konuşma diline özgü) çok yeri dolaşmak, çok kişiyi ziyaret etmek

2. (çok sayıda kurda, böceğe ilişkin olarak) sarmak

1.

Oblazła całe miasto w poszukiwaniu jakiejś ulicy.¹³⁰

Bir sokak ararken bütün kenti dolaştı.

Ponownie oblazi wszystkich kuzynów.

Tüm kuzenlerini yeniden ziyaret ediyor.

2.

Drzewo oblezione przez mrówki.

Ağacı karıncalar sarmış.

Nosić / Nieść *ndk*: taşımak

Obnosić *ndk* - Obnieść *dk*: göstermek amaçlı herkese, etrafa, birçok yere götürmek

Obniosła podanie po urzędach.

---

¹³⁰ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom II, 2003, s.1060

Başvuruyu farklı farklı bürolara götürdü.

Posyłać ndk - Posłać dk: göndermek

Obsyłać ndk - Obesłać dk: pek çok kişiye ya da pek çok yere göndermek

Obesłano pismo po instytucjach.

Enstitülere yazı gönderildi.

Strzelać ndk - Strzelić dk: ateş etmek

Obstrzeliwać / Ostrzeliwać ndk - Obstrzelać / Ostrzelać dk: taramak

Miasto zostało ostrzelane przez wojska nieprzyjaciela.

Kent düşman askerleri tarafından ağır ateş altına alındı.

Ścisnąć ndk - Ścisnąć dk: sarılmak, kucaklamak

Obściskować ndk - Obściskać dk: çok kez ya da çok kişiyi kucaklamak

Obściskować się ndk - Obściskać się dk: birbirlerine defalarca sarılmak

Ta dziewczynka obściskująca lalkę jest moją córką.

Oyuncak bebeğine sarılıp duran şu küçük kız, benim kızım.

Już przestańcie obściskować się przy wszystkich.

Herkesin yanında sarılıp durmayı bırakın artık.

Ślinić ndk: yalamak, tükürükle / salyayla ıslatmak

Obśliniać ndk - Obślinić dk: pek çok yerini ya da tamamını tükürükle ıslatmak

Wycierał obśliniony rękaw przez psa.¹³¹

Köpeğin yalayarak tamamen ıslattığı kıyafetin kol kısmını sildi.

Tańcować ndk: dans etmek

Obtańcowywać ndk - Obtańcować dk: (erkeklere ilişkin olarak) pek çok kızla

dans etmek

Obtańcował wszystkie ładne dziewczyny na wieczórkach.

Akşam partisinde bütün güzel kızlarla dans etti.

---

¹³¹ http://lang_pl.enacademic.com/27283/ob%C5%9Blinia%C4%87 13.03.2015

Obtańcowywał ją do późna w nocy.
Onunla gece geç vakte kadar dans etti.

Tańczyć ndk - Zatańczyć dk: dans etmek

Obtańczyć się dk: dilediği kadar dans etmek

Obtańczył się aż go nogi rozboleły.

Dizleri ağrıyana kadar dans etti.

Urastać ndk - Urosnąć dk: büyümek, gelişmek

Obrastać ndk - Obrosnąć dk: büyüyerek kaplamak, etrafını sarmak

Pnącza obrosła werandę.

Sarmaşık büyüyerek verandayı sardı.

Drzewo obrosniğte mchem.

Ağaç yosunla kaplı.

Wisieć ndk: asmak

Obwieszać ndk - Obwiesić dk: asarak donatmak

Obwiesił pokój plakatami reklamowymi.

Odayı reklam afişleriyle donattı.

Wozić / Wieźć ndk: araçla taşımak

Obwozić ndk - Obwieźć dk: araçla çok yere götürmek, çok yeri gezdirmek

Obwiózł go po całej Polsce.

Onu araçla tüm Polonya'yı gezdirdim.

Obwozi paczkę po wszystkich znajomych.

Paketi tüm tanıdıklara götürüyor.

Wymacywać ndk - Wymacać dk: dokunmak

Obmacywać ndk - Obmacać dk: anlamak, hissetmek için çok dokunmak, her yerine dokunmak

Ślepiec obmacał ścianę szukając drzwi.

Görme engelli kapıyı ararken duvara çok dokundu.

Trzyma papierosa i obmacuje siğ po kieszeniach w poszukiwaniu zapalek.¹³²
Sigarayı tutuyor ve çakmağı ararken ceplerini yokluyor.

Wyrzucać *ndk* - Wyrzucić *dk*: atmak, fırlatmak

Obrzucać *ndk* - Obrzucić *dk*: her taraftan ya da çok miktarda atmak, atarak kaplamak

Obrzucać się *ndk* - Obrzucić się *dk*: birbirlerine çok miktarda atmak

Manifestanci obrzucają budynek kamieniami i butelkami.

Göstericiler binaya bir sürü taş ve şişe fırlatıyor.

Obrzucili nowożeńców kwiatami.

Yeni evli çiftleri çiçek yağmuruna tuttular.

Studenci na szkolnej przerwie obrzucili się śnieżkami.

Öğrenciler okul teneffüsünde birbirlerine kar topu yağdırdılar.

Zasiewać *ndk* - Zasiać *dk*: tohum ekmek

Obsiewać *ndk* - Obsiać *dk*: tüm alana ya da kenarlara tohum ekmek

Dzisiaj obsiejemy pole pszenicą.

Bugün tarlanın her yerine buğday ekeceğiz.

Obsiał brzegi skwerku kwiatami.

Yeşil alanın kenarlarına çiçek ekti.

5. Od- Öneki

III. 5.1. Uzaklaşma Bildiren *Od-*

Od- bir önek olarak tüm hareket eylemlerine bir yerden ayrılma, uzaklaşma, çıkma anlamını yükler. Dolayısıyla, “nereden” sorusuna yanıt veren bir önektir demek hiç de yanlış sayılmayacaktır kaanatindeyiz. Uzaklaşmanın ne türde olduğu da eylem köküyle

---

¹³² Multimedialny Słownik Szkolny PWN

ilgilidir. Bir başka deyişle, uzaklaşmanın fiziksel olarak nasıl yapıldığı sorusunun yanıtı tümüyle eylemin önek almadan önceki anlamıyla ilişkilidir. *Od-* önekini alan hareket eylemleri harekete başlanan noktayı, yani ayrılma noktasını belirtmek için Polonya dilinde adın -den durumunu (ayrılma durumu) gerektiren “od, z, spod, zza, sprzed” gibi önleçleri beraberinde getirir.¹³³ Ancak, bu ifadeden *od-* öneki almış hareket eylemlerinin bulunduğu tüm tümcelerde ayrılma, uzaklaşma bildiren önleçler her zaman yer almak zorundadır gibi bir anlam asla çıkartılmamalıdır. Çünkü aksine, bir önceki bölümde de görüldüğü üzere, adın -e durumunu (yönelme durumu) gerektiren “do, na, w” gibi önleçlerle birlikte kullanıldığı da sıkça görülmektedir. Böylesi durumlarda amaç, varılacak noktaya vurgu yapmak gibi görünse de, asıl amaç o nokta için harekete geçme, ayrılma eylemidir. *Od-* öneki her ne kadar zaman zaman yönelme bildiren önleçlerle birlikte kullanılsa da, yine varılacak nokta için bir yerden ayrılma anlamı katar. Bu yüzden varılacak nokta doğrultu olarak gösterilerek ele alınıp amacın sadece o noktaya varmak olduğunu söylemek pek doğru sayılmayacaktır, çünkü yukarıda da belirtildiği gibi, *od-* önek olarak hareket eylemine böyle bir anlam katmaz. ‘Yörüngede ilerleyen ne uzaklaştığı doğrultu ne de aldığı mesafe önemlidir.’¹³⁴ Özetle, *od-* öneki hareket eylemi içeren böylesi tümcelerde söz konusu hedef noktaya hareket etme ya da hedef noktaya ulaşmak üzere yola koyulma anlamı vermektedir.

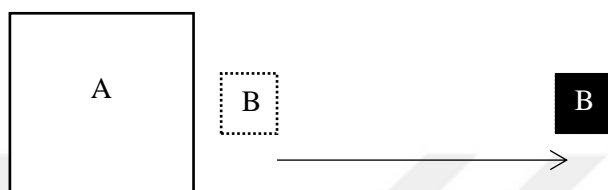
Her ne kadar ayrılma noktasının bildiriimi söz konusu olsa da, izlenen güzergâhın -den (ayrılma) durumu gerektiren önleçlerle belirtilmesi zaman zaman amaç olabilmektedir. ‘Uzamsal ayrılma bildiren eylemler ayrılma durumu önleci *od* ile birlikte aktarma eylemi içerikli tümce yapılarında anlamsal olarak zorunlu öğeler oluşturmaktadır. Polonya dilinde bu ifadeyi iki ayrı sınıfa ayırmak mümkün:

---

¹³³ R. Przybylska, 2006, s. 91

¹³⁴ R. Przybylska, a.g.e., s. 91

- a) hareketin doğrudan başlangıç noktasını bildiren ifadeler, örneğin:
odadan, pencereden (...)
- b) hareketin yönünü bildiren ifadeler: *ormanın olduğu taraftan, yukarıdan, kuzey batı yönünden*¹³⁵

Biec / Biegnąć dk: koşmak

Odbiegać ndk - Odbiec / Odbiegnąć dk: koşarak uzaklaşmak

Dziecko odbiegło tylko kilka kroków od swojej matki.

Çocuk annesinden koşarak sadece birkaç adım uzaklaştı.

Dziewczynka pędem odbiegła od strony bliskiego domu.¹³⁶

Kız yakındaki evin olduğu taraftan koşarak alelacele uzaklaştı.

Bić ndk - Zbić dk: (eliyle, koluyla vs.) vurmak, darbelemek, çarpmak

Odbijać ndk - Odbić dk: vurarak uzaklaştırmak, sektirmek

Bramkarz odbił piłkę od bramki tak szybko jak umiał.

Kaleci yapabildiği kadar hızlıca topu kalede vurarak uzaklaştırdı.

Piłka odbiła się od ściany i uderzyła brata w głowę.

Top duvardan sektirdi ve ağabeyimin başına çarptı.

¹³⁵ M. Kuc, *Łączliwość czasowników przemieszczenia zawierających przedrostek od- z określeniami przestrzennymi*, Warszawa, 2002, s.198

¹³⁶ M. Kuc, a.g.e., s.198

Ciągnąć *ndk*: birisini ya da bir şeyi sürümek, çekmek

Odciaǵać *ndk* - Odciaǵnąć *dk*: sürüyerek, çekerek uzaklaştırmak

Odciaǵnęła malca od wystawy.¹³⁷

Küçük (erkek) çocuǵunu mağaza vitrininden çekerek uzaklaştırdı.

Pełne worki odciaǵnął pod stół.

Dolu çuvalıları masanın altına çekerek uzaklaştırdı.

Ciec / Cieknąć *dk*: akmak

Odciekać *ndk* - Odciec / Odcieknąć *dk*: boşalmak

Woda odciekła z wanny.

Su küvetten akarak boşaldı.

Chodzić / Iść *ndk* - Pójść *dk*: yürüyerek gitmek

Odchodzić *ndk* - Odejść *dk*: yürüyerek uzaklaşmak

Nie odchodź daleko, bo w takich lasach w każdej chwili istnieje ryzyko zetknięcia się z dzikimi zwierzętami.

Çok uzaklaşma, çünkü bu tür ormanlarda her an vahşi hayvanlarla karşılaşma riski var.

Janek odchodził właśnie od tego zatoru po ustawieniu kolejnych min.¹³⁸

Janek sonraki mayınları döşemesinin ardından o engelden (yürüyerek) uzaklaştı.

Czołgać się *ndk*: emeklemek, sürünmek

Odczołgiwać się *ndk* - Odczołgać się *dk*: emekleyerek, sürünerek uzaklaşmak, terk etmek

Strzelił do wroga i odczołgał się od niebezpiecznego terenu.

Düşmana ateş etti ve tehlikeli bölgeden sürünerek uzaklaştı.

Fruwać *ndk* - Frunąć *dk*: (kuşa, böceǵe, kelebeǵe vs. ilişkin) havalanmak

Odfruwać *ndk* - Odfrunąć *dk*: havalanarak uzaklaşmak, ayrılmak

Kuropatwy i jaskółki odfrunęły o sto metrów dalej i z powrotem usiadły na drutach.

¹³⁷ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 640

¹³⁸ M. Kuc, 2002, s. 196

Kırlangıçlar ve keklikler yüz metre kadar havalanarak uzaklaştı ve tel örgülerin üzerine tekrar kondu.

Ganiać *ndk*: kovalamak, peşinden koşmak

Odganiać *ndk* - **Odgonić** / **Odeгнаć** *dk*: peşinden koşarak uzaklaştırmak, def etmek

Trzymał papierosa w jednej ręce, drugą odganiał komary w mieszkaniu.

Bir elinde sigara tutuyor, diğeriyle evdeki sivrisinekleri uzaklaştırıyordu.

Policjanci armatką wodną bez litości odganiają protestantów od placu.

Polisler protestocuları meydandan su panzeriyle acımasızca uzaklaştırdı.

Holować *ndk* - **Zaholować** *dk*: uygun bir biçimde bağlanmış kara, hava, deniz taşıtını ya da bir şeyi bir yere çekmek

Odholować *dk*: çekerek götürmek

Spodziewają się, że w przyszłym tygodniu podniesiemy wrak i chcą go zaraz odholować na jakąś duńską stocznię.¹³⁹

Gelecek hafta gemi enkazını çıkarmamızı bekliyorlar ve onu herhangi bir Danimarka tersanesine derhal çekerek götürmek istiyorlar.

Jechać *ndk* - **Pojechać** *dk*: araçla gitmek

Odjeżdżać *ndk* - **Odjechać** *dk*:

1. giderek uzaklaşmak, terk etmek
2. (araçlara ilişkin) ayrılmak, kalkmak

1.

Odjechali taksówką od centrum.

Şehir merkezinden taksiyle ayrıldılar.

Koleżanka odjechała do miasteczka, w którym jej babcia mieszkała.

Kız arkadaşım babaannesinin yaşadığı kasabaya gitmek üzere ayrıldı.

---

¹³⁹ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

2.

Czy pan wie, z jakiego peronu odjeżdża pociąg do Ankary?

Ankara treninin hangi perondan kalktığını biliyor musunuz?

Kaszać / Kaszleć / Kasłać *ndk* - Kaszlnąć *dk*: öksürmek

Odkaszywać / Odkasływać *ndk* - Odkaszylnąć / Odkasłać *dk*: öksürerek atmak, çıkarmak

Cały wieczór pracując w zakurzonem powietrzu odkaszylnął śliny.

Bütün akşam tozlu havada çalışırken öksürerek tükürdü.

Kopać *ndk* - Kopnąć *dk*: tekmelemek

Odkopywać *ndk* - Odkopnąć *dk*: tekmeleyerek uzaklaştırmak

Bramkarz odkopnął piłkę daleko.

Kaleci topu tekmeleyerek uzaklaştırdı.

Krztusić się *ndk* - Zakrztusić się *dk*: boğaza bir şey takılması ya da tahriş etmesi sonucu şiddetlice öksürmek

Odkrztuszać *ndk* - Odkrztusić *dk*: öksürerek boğaza takılan bir şeyi çıkarmak

Starzec ciągle odkrztuszał flegmę.

Yaşlı adam sürekli öksürerek balgam çıkartıyordu.

Kuć *ndk*: demir, metal vs. dövmek, çekiçlemek, tokmakla vurmak; kayayı, taşı, odunu oymak, çentmek

Odkuwać *ndk* - Odkuć *dk*: bir şeyi döverek, çekiçleyerek, tokmaklayarak yerinden çıkarmak

Zgubiła klucz, więc maż musiał odkuć zamek od drzwi.

Anahtarı kaybetmişti, bu yüzden kocası kilidi kapıdan çekiçleyerek/tokmaklayarak yerinden çıkarmak zorunda kaldı.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*: uçmak

Odlatywać *ndk* - Odlecieć *dk*: uçarak ayrılmak, uzaklaşmak, havalanmak

Samolot, w którym znajduje się premier z kilkoma ministrami, odleciał do Afryki.

İçinde birkaç bakanla birlikte başbakanın bulunduğu uçak Afrika'ya (doğru) havalandı.

Niektóre ptaki wędrowne ostatni raz szybują nad zatoką, a niektóre już odleciały. Bazı göçmen kuşlar körfezin üzerinde son kez süzülüyordu, bazıları ise çoktan uzaklaşmıştı.

Helikoptery i samoloty nie odleciały z powodu gęstej mgły od Warszawy. Helikopterler ve uçaklar yoğun sis nedeniyle Varşova'dan havalanamadı.

Leżć ndk: zar zor, güçlkle, yorgun argın, sürünerek yürümek

Odlazić ndk - Odleżć dk: (konuşma diline özgü) zorlukla, güçlkle, yorgunargın uzaklaşmak, ayrılmak

Staruszek odlazł wspierając się na lasce.

Yaşlı adam bastonuna dayanarak ayağını sürüye sürüye uzaklaştı.

Maszerować ndk: uygun adımda gitmek

Odmaszerowywać ndk - Odmaszerować dk: uygun adım uzaklaşmak, ayrılmak

Na rozkaz dowódcy żołnierze odmaszerowali w szeregu z koszar.

Komutanın emri üzerine askerler sıra halinde uygun adımda koğuşlardan ayrıldılar.

Zamiatać ndk - Zamieść dk: süpürmek

Odmiaatać ndk - Odmieść dk: süpürerek temizlemek, bir kenara atmak

Odmiaatał śnieg sprzed drzwi.

Kapının önündeki karı bir kenara topladı.

Myć ndk - Umyć dk: yıkamak

Odmywać ndk - Odmyć dk: yıkayarak çıkarmak, temizlemek

Po bawieniu się błotem, dziecko odmył brud z rąk trudno.

Çocuk çamurla oynadıktan sonra ellerinden kiri yıkayarak güçlkle çıkardı.

Nosić / Niesć ndk: taşımak

Odnosić ndk - Odnieść dk: taşıyarak uzaklaştırmak, ayırmak

Szturm i wzburzone fale odniosły łódkę od brzegu.

Fırtına ve çalkantılı dalgalar kayığı kıyıdan uzaklaştırdı.

Padać *ndk* - Paść *dk*: düşmek

Odpadać *ndk* - Odpaść *dk*: düşerek ayrılmak, çıkmak, kopmak

Z powodu trzęsienia ziemi tapeta i tynk odpadły od ściany.

Deprem yüzünden duvar kağıdı ve sıva duvardan ayrıldı.

Obcas odpadł od buta.¹⁴⁰

Topuk ayakkabıdan ayrıldı.

Pchać *ndk* - Pchnąć *dk*: ittirmek, iteklemek, kaktırmak

Odpychać *ndk* - Odepchnąć *dk*: ittirerek, itekleyerek, kaktırarak uzaklaştırmak, ayırmak

Kiedy wiatr nie wieje, odpychamy wiosłem łódź od brzegu.

Rüzgâr esmediği zaman sandalı kıyıdan kürekle itekleyerek uzaklaştırıyoruz.

Pelzać / Pelznać *ndk*: emeklemek, sürünmek

Odpelznać *dk*: emekleyerek, sürünerek uzaklaşmak, ayrılmak

On dostał w nogę i nagle padł na ziemię, odpelznać spróbował, lecz go już spostrzegli.

Bacağından vurulmuş ve birden yere düşmüştü, emekleyerek uzaklaşmayı denemişti, ama onu çoktan fark etmişlerdi.

Wąż leniwie odpelzł spod płotu.¹⁴¹

Yılan çitin altından tembel tembel sürünerek uzaklaştı.

Pędzić *ndk*: (hayvana ilişkin) sürmek, gütmek

Odpędzać *ndk* - Odpędzić *dk*: sürerek uzaklaştırmak, birini uzaklaştırmak

Pasterz odpędził krowy od ogrodu.

Çoban koyunları bahçeden uzaklaştırdı.

Przed szkołą zdarzył się wypadek samochodowy, policja przyjechała i odpędziła gapiów.

Okul önünde araba kazası oldu, polis geldi ve aval aval bakanları uzaklaştırdı.

---

¹⁴⁰ R. Przybylska, 2006, s. 123

¹⁴¹ M. Kuc, 2002, s. 200

Pluć *ndk* - Plunać *dk*: tükürmek

Odpluwać *ndk* - Odplunać *dk*: tükürerek çıkarmak, atmak, ayırmak

Dentysta wyrwał ząb i pacjent odplunał krew.

Doktor dişi çekti ve hasta tükürerek kanı attı.

Plynać *ndk* - Poplynać *dk*: yüzmek

Odplywać *ndk* - Odplynać *dk*: yüzerek uzaklaşmak, ayrılmak

Moja siostra odplynęła do Indii.

Kız kardeşim Hindistan'a (gitmek üzere) gemiyle yola çıktı.

Dzisiejszej nocy odpłynię stąd niepostrzeżenie łodzią rybacką.¹⁴²

Bu gece buradan balıkçı teknesiyle fark edilmeden ayrılacak.

Statek odpływa z kierunku wschodniego.¹⁴³

Gemi doğu yönünden kalkıyor/yola çıkıyor.

Pompować *ndk*: gaz ya da sıvıyı bir yerden başka bir yere pompalamak

Odpompowywać *ndk* - Odpompować *dk*: pompalayarak çekmek, ayırmak, uzaklaştırmak, boşaltmak

Robotnicy, którzy w pobliżu rzeczki kopali doły, żeby umieścić w nich rury, ze względu na wysoki poziom wód gruntowych musieli najpierw odpompować wodę z ziemi.¹⁴⁴

Nehrin civarında çukurlar kazan işçiler içlerine boru döşemek için, yer altı sularının yüksek seviyesinden dolayı önce suyu topraktan pompalayarak boşaltmak zorunda kaldılar.

Prowadzić *ndk* - Zaprowadzić *dk*: yürütmek, sürdürmek, devam ettirmek, taşımak, götürmek

Odprowadzać *ndk* - Odprowadzić *dk*:

1. istenmeyen bir şeyi (boru, kablo, kanal vs. aracılığıyla) taşıyarak uzaklaştırmak boşaltmak, ayırmak

¹⁴² Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

¹⁴³ M. Kuc, 2002, s.199

¹⁴⁴ http://nkjp.uni.lodz.pl/ParagraphMetadata?pid=52885c3299ef45064e3d705b0adb5691&match_start=274&match_end=284&wynik=3#the_match (20.10.2016)

2. ayrılacak, gidecek olan birisini belirli bir yere kadar (yürüyerek) uğurlamak, geçirmek, yolcu etmek

1.

Jeszcze jest możliwość odprowadzenia wody z łąk za pomocą rury.

Suyu boru yardımıyla çayırdan boşaltma ihtimali hâlâ var.

Piorunochron odprowadza ładunek elektryczny do ziemi.¹⁴⁵

Yıldırımsavar elektrik yükünü toprağa boşaltıyor.

Mnóstwo fabryk odprowadza ścieki do morza.

Pek çok fabrika kanalizasyon suyunu denize boşaltıyor.

2.

Marian trochę się spóźni. Musi odprowadzić swojego ojca na dworzec.

Marian biraz gecikecek. Babasını tren garına uğurlamak zorunda.

Siostra odprowadziła męża do wyjścia.

Kız kardeşim kocasını çıkışa kadar geçirdi.

Przeć *ndk*: itmek

Odpierać *ndk* - Odeprzeć *dk*: geri itmek, iterek uzaklaştırmak

Paweł odepchnął kolegę od drzwi.¹⁴⁶

Paweł arkadaşını iterek kapıdan uzaklaştırdı.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: fırlatmak, atmak

Odrzucać *ndk* - Odrzucić *dk*:

1. fırlatıp uzaklaştırmak, ayırmak

2. kötü, kullanışsız olanı ayıklamak, ayırmak

---

¹⁴⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 653

¹⁴⁶ R. Przybylska, 2006, s. 92

1.

Morze wzburzone, widzimy, jak od statku odbijają dwie łodzie, zbliżają się, fala odrzuca je jednak od brzegu.¹⁴⁷

Çalkantılı denizi, iki sandalın gemiden nasıl uzaklaştığını, gemiye nasıl yaklaştığını, ama dalğanın onları kıyıdan nasıl fırlatıp uzaklaştırdığını görüyoruz.

Piechota odrzuci granat od siebie.

Piyade asker bombayı kendisinden atıp uzaklaştırdı.

2.

Pomogła mamie w odrzuceniu zepsutych owoców i zgniłych jabłek.

Annesine çürümüş meyveleri ve bozulmuş yumurtaları ayıklamada yardım etti.

Skakać ndk - Skoczyć dk: olduğu yerde zıplamak, hoplamak

Odkakiwać ndk - Odkoczyć dk: hoplayarak, zıplayarak uzaklaşmak, ayrılmak

Odkoczyłem do tyłu i stanąłem na krawędzi chodnika.

Arkaya zıplayarak uzaklaştım ve kaldırımın köşesinde durdum.

Po pierwsze stykali się z sobą pierś do piersi, a potem w tajemniczy sposób odskoczyli od siebie.

Önce birbirleriyle göğüs göğüse geldiler, sonrasında ise gizemli bir biçimde zıplayarak birbirlerinden uzaklaştılar.

Ssać ndk: emmek, vakumlamak

Odsysać ndk - Odessać dk: emerek, vakumlayarak bir şeyi ayırmak, uzaklaştırmak, boşaltmak

Pompa próżniowa odessała z magazynu powietrze i inne gazy.

Vakum pompası havayı ve diğer gazları depodan emerek boşalttı.

Straszyć ndk: korkutmak

Odstraszać ndk - Odstraszyć dk: korkutarak, korku salarak uzak tutmak, uzaklaştırmak

Pies przed naszym domem odstrasza obcych.

---

¹⁴⁷ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Evimizin önündeki köpek yabancıları korkutarak uzaklaştırıyor.

Sunać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Odsuwać *ndk* - Odsunać *dk*: sürüyerek, çekerek uzaklaştırmak, ayırmak

Jeśli odsuniemy ten fotel od okna, reszta mebli nie zmieści się w pokoju.

Eğer bu koltuğu pencereden çekerek uzaklaştırırsak, mobilyanın geri kalanı odaya sığmayacak.

Toczyć *ndk* - Potoczyć *dk*: yuvarlamak

Odtaczać *ndk* - Odtoczyć *dk*: yuvarlayarak uzaklaştırmak

Odtoczyli na bok zwałone drzewo.

Devrilmiş ağacı kenara çektik.

Kamień spadł i odtoczyła się od ściany.

Taş düştü ve duvardan yuvarlanarak uzaklaştı.

Trącać *ndk* - Trącić *dk*: hafifçe vurmak, dürtüklemek

Odtrącać *ndk* - Odtrącić *dk*: ani bir hareketle itip defetmek, ileriye itmek

Odtrąciła go nogą tak głośno, że upadł i zaczął płakać.

Onu ayağıyla öyle şiddetli bir biçimde ileri itti ki, yere düştü ve ağlamaya başladı.

Umierać *ndk* - Umrzeć *dk*: ölmek

Odumierać *ndk* - Odumrzeć *dk*: ölerek yakınlarından ayrılmak

Ojciec trzynoście lat temu w Maju odumarł nas wcześniej.

Babam 13 yıl önce Mayıs ayında ölerek bizlerden erken ayrıldı.

Wiać *ndk*: rüzgâr esmek

Odwiewać *ndk* - Odwiać *dk*: eserek bir şeyi yerinden etmek, uzaklaştırmak

Na szczęście nagle powstał wiatr i zaczął odwiać uschłe jesienne liście na ziemi.

Neyse ki, birden rüzgâr çıktı ve yerdeki kuru sonbahar yapraklarını uzaklaştırmaya başladı.

Wlec *ndk*: güçlkle sürümek

Odwlekać *ndk* - Odwlec *dk*: sürüyerek uzaklaştırmak

On miał obowiązek odwlec rannych żołnierzy poza pole obstrzału.

Yaralı askerleri ateş alanından uzaklaştırmak onun göreviydi.

Żegnać ndk - Przeżegnać dk: haç işareti yapmak

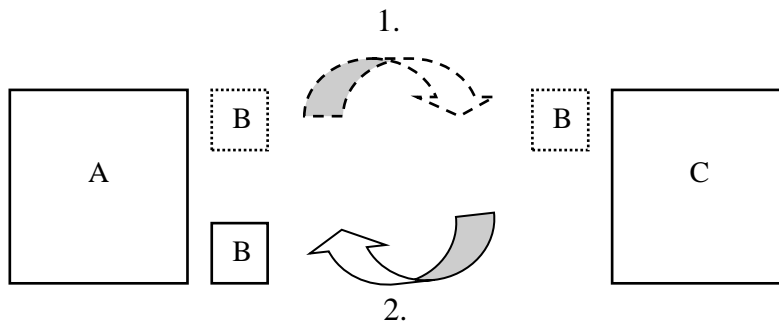
Odżegnnywać ndk - Odżegnać dk: (halk arasında eski bir inanışa göre) haç işareti yaparak kötü güçlerin etkilerini uzaklaştırmak, def etmek

Odżegnałem od siebie duchy czarne, czarta i wszystko złe.

Haç işareti yaparak kötü ruhları, şeytani ve kötü olan her şeyi kendimden uzaklaştırdım.

III. 5.2. Eylemi Yineleyen *Od-*

Od- önekinin tümce içindeki işlevini açıklama yolunda üzerinde durulması gereken en önemli noktalardan biri de bu önekin bazı durumlarda eyleme tekrar yapılacağı anlamını katmasıdır. Eylemin önek almadan önceki anlamından hiçbir biçimde uzaklaşmadan, söz konusu eylemin anlamına ilişkin aynı işin yeniden yapılacağını ve eylemin önceki haline geri döneceğini bildirir.¹⁴⁸ Bu bağlamda, *od-* önekiyle birlikte aşağıda sıralanmış eylemlerin yer alacağı tümcelerde Polonya dilinde ‘tekrar, yine, yeniden, bir kez daha’ anlamlarına gelen “znowu, jeszcze raz, ponownie, powtórnice, wtórnice, na nowo, z powrotem, kolejny raz, po raz drugi, po raz kolejny, na powrót” gibi ifadeleri kullanmak yanlış olacaktır. Çünkü kendi başına ‘bu grup temelde *od-* önekiyle oluşturulmuş, anlam olarak ‘yeniden, tekrar’ gibi bileşenler içeren kendine özgü bir gruptur.’¹⁴⁹

¹⁴⁸ M. Wiśnicki, **Derywacja prefiksalna wymienna w czasownikach polskich (w świetle danych gniazdowych)**, LingVaria Półrocznik Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, (2009), Nr. 1 (7), s. 145

¹⁴⁹ M. Wiśnicki, a.g.e., s. 145

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Odbierać *ndk* - Odebrać *dk*: geri almak, tekrar almak

Patrioci także walczyli długo i odebrali tereny zagarnięte przez najeźdźców.

Yurtseverler de uzun süre mücadele etti ve istilacılar tarafından kuşatılmış bölgeleri geri aldılar.

Musisz odebrać od niego mój podręcznik, abyś przygotować się do egzaminów.

Sınavlara hazırlanman için ders kitabımı ondan almak zorundasın.

Budować *ndk* - Zbudować *dk*: inşa etmek

Odbudowywać *ndk* - Odbudować *dk*: yeniden inşa etmek

Rzecznik rządu oświadczył uroczyście, że odbudowanie zniszczonego kościoła w czasie pożaru będzie kosztuje więcej niż przypuszczali.

Hükümet sözcüsü yangın sırasında tahrip olan kilisenin yeniden inşasının tahmin ettiklerinden daha fazla maliyet oluşturacağını resmi olarak açıkladı.

Władimir Putin i Recep Tayyip Erdogan zapowiadają odbudowę wzajemnych stosunków.¹⁵⁰

Vladimir Putin ve Recep Tayyip Erdoğan karşılıklı ilişkilerin yeniden yapılandırılacağını bildirdiler.

Miasto nasze było w czasie ostatniej wojny zniszczone, teraz szybko się odbudowuje.¹⁵¹

Kentimiz son savaş sırasında tahrip edildi, şimdi hızlıca yeniden inşa ediliyor.

Dawać *ndk* - Dać *dk*: vermek

Oddawać *ndk* - Oddać *dk*: geri vermek

Wiesz, że musisz oddać pożyczoną książkę do biblioteki do piątka, nie?

Ödünç alınmış kitabı kütüphaneye cuma gününe kadar geri vermen gerektiğini biliyorsun, değil mi?

---

¹⁵⁰ <http://wiadomosci.onet.pl/turcja> 18.10.2016

¹⁵¹ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Pożycz setkę, oddam wszystko, co do grosza.¹⁵²

Bana bir yüzlük (borç) versene, kuruşuna kadar hepsini geri vereceğim.

Grać *ndk* - Zagrać *dk*: (belirli bir oyunda ya da bir spor dalında) oynamak,
enstrüman çalmak

Odgrywać *ndk* - Odegrać *dk*: (belirli bir oyunda ya da bir spor dalında) yeniden oynamak

Mecz piłki nożnej zakończył się bezbramkowym remisem. Postanowiono, że odegrają wieczorem.

Futbol maçı berabere bitti. Akşam tekrar oynamalarına karar verildi.

Grzać *ndk*: ısıtmak

Odgrzewać *ndk* - Odgrzać *dk*: yeniden ısıtmak

Nakryliśmy stół do kolacji. Ale tata nie wrócił do domu na czas, więc musieliśmy odgrzać zupy.

Akşam yemeği için sofrayı hazırlamıştık. Ama babam eve vaktinde dönmedi, bu yüzden çorbayı yeniden ısıtmak zorunda kaldık.

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Odkupywać *ndk* - Odkupić *dk*: geri satın almak

Odkupił od nas dom z ogrodem.¹⁵³

Bahçeli evi bizden geri satın aldı.

Odkupił od Ani komputer za tysiąc złotych.

Ania'dan bilgisayarını 1000 złoty'ya geri satın aldı.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Odmalowywać *ndk* - Odmalować *dk*: yeniden boyamak

Po dwóch latach robiliśmy remont i odmalowaliśmy całe mieszkanie na biało.

İki yıl sonra tadilat yaptık ve tüm evi beyaza boyadık tekrar.

---

¹⁵² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 641

¹⁵³ R. Przybylska, 2006, s. 97

Murować *ndk*: duvar örmek

Odmurowywać *ndk* - Odmurować *dk*: yeniden duvar örmek

Dobrowolni odmurują kościół z kamienia.

Gönüllüler kilisenin duvarını taştan yeniden örüyorlar.

Nieść *ndk*: (sırtında ya da elinde) taşımak

Odnosić *ndk* - Odnieść *dk*: yerine geri taşımak

Dopłacono nam, odnieśliśmy bowiem paczki do mieszkania.

Bize ek olarak ödeme yapılmıştı, çünkü paketleri eve geri taşımıştık.

Płacić *ndk* - Zapłacić *dk*: ödemek, (hesabını vermek anlamında) ödemek, bedel ödemek

Odplacać *ndk* - Odplacić *dk*: geri ödemek, karşılık vermek

On był kierownikiem z zawodu w jakimś przedsiębiorstwie. Zatrudnił kuzynkę jako sekretarka, a ona odplaciła mu za jego pomoc wiernością.

O bir işletmede müdüdü. Kuzenini sekreter olarak işe aldı ve o da (kuzeni de) onun bu yardımına sadakatle karşılık verdi / yardımının karşılığını sadakatle ödedi.

Prowadzać *ndk* - Prowadzić *dk*: götürmek

Odprowadzać *ndk* - Odprowadzić *dk*: geri götürmek

Strażnik odprowadził więźnia do celi.¹⁵⁴

Gardiyan mahkumu hücre sine geri götürdü.

Restaurować *ndk*: restore etmek

Odrestaurowywać *ndk* - Odrestaurować *dk*: yeniden restore etmek

Po nawałnicy odrestaurowali zniszczony dawny kościół tanim kosztem.

Kasırgadan sonra, tahrip olmuş eski kiliseyi düşük fiyata yeniden restore ettiler.

Rodzić *ndk* - Urodzić *dk*: doğurmak, (herhangi bir duyguya, tepkiye ilişkin olarak) başlatmak, canlandırmak, harekete geçirmek

Odradzać *ndk* - Odrodzić *dk*: yeniden doğurmak, başlatmak, canlandırmak

Książka odrodziła zainteresowania tym filmem.

---

¹⁵⁴ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 652

Kitap bu filmle ilgiyi yeniden doğurdu /canlandırdı.

Polska po drugiej wojnie światowej odrodziła się z gruzów.

Polonya II. Dünya Savaşı'ndan sonra küllerinden yeniden doğdu.

Rosnąć *ndk* - Urosnąć *dk*: büyümek, uzamak, gelişmek

Odrastać *ndk* - Odrostnąć *dk*: yeniden büyümek, uzamak, gelişmek

Po leczeniu włosy szybko odrosły.

Tedaviden sonra saçlar çabucak yeniden uzadı.

Rysować *ndk* - Narysować *dk*: çizmek, çizgi çalışması yapmak, resim yapmak

Odryśowywać *ndk* - Odrysować *dk*: yeniden çizmek, kopyasını yapmak

Odryśowali w kartkę plan domu.

Kâğıda evin planının kopyasını yaptılar /çizdiler.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: fırlatmak, atmak

Odrzucać *ndk* - Odrzucić *dk*: fırlatarak geri atmak, tekrar atmak

Tak jak w treningu podam ci piłkę, a ty ją odrzucisz w meczu.

Antrenmanda olduğu gibi, maça topu sana atacağım, sen de tekrar bana atacaksın.

Słać *ndk*: göndermek, yollamak

Odsyłać *ndk* - Odesłać *dk*: geri göndermek, yollamak

Ponoć kilka zbiegów przez policję schwytano wczoraj i odesłano do więzienia.

İddialara göre, birkaç firari dün polis tarafından yakalanmış ve hapishaneye geri gönderilmiş.

Taszczyć / Taskać *ndk*: ağır bir şeyi ya da kişiyi güçlkle çekmek, taşımak

Odtaszcząć *ndk* - Odtaszczyc *dk*: tekrar, geri taşımak

Pod bramę domu z wielkimi trudnościami odtaszczali worki.

Çuvalları evin giriş kapısına büyük zorluklarla tekrar taşıdılar.

Transportować *ndk*: taşımak, nakliye yapmak, aktarmak

Odtransportowywać *ndk* - Odtransportować *dk*: geri taşımak, nakliye yapmak

Posortowane warzywa i owoce powinny być zapakowane i odtransportowane.

Seçilmiş meyve ve sebzeler paketlenmeli ve geri nakliye edilmeli.

Tworzyć ndk - Utworzyć dk: yaratmak, ortaya koymak, oluşturmak

Odtwarzać ndk - Odtworzyć dk: yeniden yaratmak, ortaya koymak, oluşturmak

Rzeźbiarze odtworzą kamienne rzeźby z wieku XIX.

Heykeltıraşlar 19. yüzyıldan kalma taş heykelleri yeniden yaratacaklar.

Pomocnik krawca zajmuje siğ odtwarzaniem uszkodzonej tkanki.

Terzinin yardımcısı zarar görmüş kumaşları yenilemekle uğraşiyor.

Smażyć ndk - Usmażyć dk: kızartmak

Odsmażać ndk - Odsmażyć dk: yeniden kızartmak

Nie bardzo smakuje mi, odsmażcie ryby na patelni, ale bardzo proszę na maśle.

Çok beğenmedim, balıkları tavada, ama lütfen tereyağında yeniden kızartın.

Wieszać ndk: asmak

Odwieszać ndk - Odwiesić dk: önceki yerine tekrar asmak

Gospodarz kazał służącej odwiesić wszystko do szafy.

Ev sahibi hizmetçi kadına her şeyi gardıroba tekrar asmasını buyurdu.

Po rozmowie przez telefon, odwiesił słuchawkę telefoniczną.

Telefonla konuştuktan sonra ahizeyi geri yerine astı.

Wieść ndk: önderlik etmek, önden giderek götürmek

Odwodzić ndk - Odwieść dk: önderlik ederek, önden giderek geri götürmek

Skinął na męża, aby dzieci do swoich pokojów odwiódł.

Çocukları kendi odalarına geri götürmesi için kocasına işaret etti.

Wygrywać ndk - Wygrać dk: (yarış, yarışmayı, turnuvayı, maçı, müsabakayı vs.)

kazanmak, savaşta zafer elde etmek

Odegrywać ndk - Odegrać dk: (yarış, yarışmayı, turnuvayı, maçı, müsabakayı vs.) tekrar kazanmak

Jest znacznie uparta w kwestii odegrania strat w grze Monopoly.

Monopoly oyununda kaybettiklerini geri kazanma konusunda hayli inatçı.

Sprzedawać ndk - Sprzedać dk: satmak

Odsprzedawać ndk - Odsprzedać dk: satın alınan şeyi geri satmak

Odsprzedał mu samochód, który kupił od niego przed miesiącem.¹⁵⁵

Bir ay önce ondan satın aldığı arabayı ona geri sattı.

Wieźć *ndk*: birini getirmek ya da bir şeyi bir araç yardımıyla taşımak, ulaştırmak

Odwozić *ndk* - Odwieźć *dk*: birini tekrar getirmek ya da bir şeyi geri taşımak, ulaştırmak

Nie rozpaczajcie, po prostu lekarz kazał ich odwieźć chorego do szpitala.

Ümitsizliğe kapılmayın, doktor hastanın hastaneye tekrar getirilmesini istedi sadece.

Wzorować *ndk*: modelini yapmak, modelini çıkarmak

Odworowywać *ndk* - Odworować *dk*: tekrar modelini yapmak, çıkarmak

Odwzorowaliśmy krój futra.

Kürk kesiminin modelini yeniden çıkardık.

Zyskiwać *ndk* - Zyskać *dk*: edinmek, ele geçirmek, sahip olmak

Odzyskiwać *ndk* - Odzyskać *dk*: tekrar edinmek, kazanmak, yeniden sahip olmak

Odzyskawszy zdrowie wyjechał na urlop.

Sağlığına tekrar kavuşup tatile çıktı.

Naród polski długo marzył o odzyskaniu niepodległość.

Polonya ulusu bağımsızlığını tekrar kazanmanın haylini kuruyordu uzun süredir.

Żalować *ndk* - Pożalować *dk*: üzölmek, kederlenmek

Odżalować *dk*: üzölmeyi bırakmak, üzüntüyü atmak, atlatmak

Nie mógł odżalować ukradzionego samochodu.¹⁵⁶

Arabanın çalınmasının üzüntüsünü hâlâ atamadı.

Życ *ndk*: yaşamak, canlı olmak, hayatta olmak

Odżyć *ndk* - Odżyć *dk*: yeniden canlanmak, hayat bulmak, hayata dönmek

Przyjdzie dzień, że świat odżyje, zieleń pokryje znów pola i lasy.¹⁵⁷

---

¹⁵⁵ R. Przybylska, 2006, s. 97

¹⁵⁶ <http://lang.pl.enacademic.com/28410/od%C5%BCa%C5%82owa%C4%87> 25.10.2016

¹⁵⁷ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Dünyanın yeniden hayat bulacağı, yeşilin tarlaları ve ormanları tekrar kaplayacağı gün gelecek.

Po powrocie żony odżył.

Karısının dönmesinin ardından hayata döndü.

III. 5.3. Zıtlık Bildiren *Od-*

Od- önekinin sahip olduğu en önemli işlevlerden bir diğeri de, eylemin önek almadan önceki anlamına ek bir bilgi katmak yerine, eyleme bambaşka bir anlam yüklemesidir. Burada söz konusu durum eylemin önek almadan önceki anlamıyla önek aldıktan sonraki anlamının tümüyle zıt olmasıdır. Bir başka deyişle, *od-* öneki bazı durumlarda eylemin anlamını dönüştürerek, eyleme tam zıt yönde bir anlam yükler.¹⁵⁸

Biurokratyzować *ndk* - Zbiurokratyzować *dk*: bürokratikleştirmek, işlemleri zorlaştırmak

Odbiurokratyzowywać *ndk* - Odbiurokratyzować *dk*: bürokratik engelleri kaldırmak, bürokrasiden arındırmak

Jeżeli będzie ministerem zdrowia, obiecał, że przede wszystkim będzie odbiurokratyzować szpitale przez odciążenie ich od pracy papirowo-biurowej.

Eğer sağlık bakanı olursa, öncelikle hastaneleri evrak işi yükünü hafifletme yoluyla bürokrasiden arındıracağı sözünü verdi.

Blokować *ndk* - Zablokować *dk*: bloke etmek, engellemek, engel koymak

Odblokowywać *ndk* - Odblokować *dk*: blokeyi, engeli kaldırmak

Jeśli pan zapłaci dług, system automatycznie odblokuje konto i pan wtedy może podjąć pieniądze z konta bez problemu.

Eğer borcunuzu öderseniz, sistem hesabın blokesini otomatik olarak kaldıracak ve o zaman hesabınızdan sorun olmadan para çekebileceksiniz.

Wojsko odblokowało dróg miasta zajętego przez wroga.

Askerler düşman tarafından işgal edilmiş kentin yol engellerini kaldırdı.

---

¹⁵⁸ W. Śmiech, 1986, s. 78-79

Chcieć się *ndk*: canı istemek, içinden gelmek

Odechciewać się *ndk* - Odechcieć się *dk*: hevesi, iştahı, isteği kaçmak

Jak to słyyszałem, odechciało mi się podróży.

Bunu duyduğumda, seyahat isteğim kalmamıştı.

Ciażyć *ndk*: birisine (iş, görev, sorumluluk, yük, ağırlık) yüklemek, birisine ağır gelmek

Odciażać *ndk* - Odciażyć *dk*: yükünü hafifletmek ya da almak, yükten kurtarmak

Podróże służbowe do dalekich krajów bardzo mi ciążyły, ale na szczęście kolega odciażył mnie od nadmiaru obowiązków.

Uzak ülkelere olan iş seyahatleri bana ağır geliyordu, ama neyse ki, arkadaşım beni haddinden fazla görev yükünden kurtardı.

Cumować *ndk* - Zacumować *dk*: palamarla, halatla bağlamak

Odcumować *dk*: palamarı, halatı çözmek

Kapitan odcumował jacht od brzegu i wychodził z portu.

Kaptan yatın palamarını kıyıda çözdü ve limandan ayrıldı.

Cyfrować *ndk*: süslemek, donatmak

Odcyfrowywać *ndk* - Odcyfrować *dk*: okunaksız, şifrelenmiş olanı, bilinmeyen harflerle yazılmış olanı çözmek, deşifre etmek

Specjaliści odcyfrowują wpisane w ornament znaki masonskie.¹⁵⁹

Uzmanlar süslemeye yazılmış Mason işaretlerini deşifre ediyorlar.

Czarować *ndk*: büyü yapmak

Odczarowywać *ndk* - Odczarować *dk*: büyüü bozmak

Czarowniku, urzekłeś nas! (...) Odczaruj nas, albo cię ukarzymy śmiercią.¹⁶⁰

Büyücü, bize büyü yaptın! Büyüü boz, yoksa seni ölüm cezasına çarptıracağız.

Uczepić *ndk* - Uczepić *dk*: tutturmak, bağlamak

Odczepić *ndk* - Odczepić *dk*: ayırmak, çözmek, koparmak

¹⁵⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

¹⁶⁰ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Bandyaci gdy lokomotywa odjeżdżała, na nieszczęście jeszcze dwie wagony odczepiali.

Eşkıyalar lokomotif uzaklaşırken, ne yazık ki, iki vagonu daha çözdü / ayırdı.

Zabłąkany pies nie chciał się ode mnie odczepić.¹⁶¹

Başiboş köpek benden ayrılmak istemedi.

Doradzać *ndk* - **Doradzić** *dk*: birisine bir şeyi yapması için öğütler vermek, tavsiyelerde bulunmak

Odradzać *ndk* - **Odradzić** *dk*: birisini bir şeyden vazgeçirmek, alıkoymak için tavsiyede bulunmak

Koledzy odradzili mi wyjazd zimą na urlop.

Arkadaşlarım beni kışın tatile çıkmaktan vazgeçirmek için öğütlerde bulundular.

Garnać *ndk*: kendine doğru çekmek, yaklaştırmak

Odgarniać *ndk* - **Odgarnać** *dk*: bir kenara atmak, ayırmak

Co dwie godziny z kominka odgarnęła żar.

Her iki saatte bir közleri şömineden bir kenara ayırdı.

Gazować *ndk* - **Zagazować** *dk*: karbondioksit gazı salmak

Odgazowywać *ndk* - **Odgazować** *dk*: karbondioksit gazından arındırmak

Z pieca chemicy wziğli próbki, czy koks dostatecznie odgazowany, czy nie.

Kimyagerler kok kömürünün karbondioksit gazından yeterince arınıp arınmadığını anlamak için fırından örnek aldılar.

Giać *ndk*: eğmek, bükmek

Odginać *ndk* - **Odgiąć** *dk*: bükülmüş, eğilmiş olanı düzeltmek

Ostry wiatr giął druty kolczaste. Po tym jak się uspokoił, jeden facet odgiął ich.

Şiddetli rüzgâr tel örgüleri eğdi. Rüzgâr dindikten sonra adamın biri onları düzeltti.

Odgiął obcęgi gwóźdź i śrubę.

Kerpetenle çiviyi ve vidayı düzeltti.

---

¹⁶¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 641

Grodzić *ndk*: çit ile çevirmek, çevrelemek, kapsamak

Odgradzać *ndk* - **Odgrodzić** *dk*: çit, duvar, bariyer vs. ile ayırmak

Nasza dzielnica została odgradzona murem od reszty dzielnic miasta.

Bizim semtimiz kentin geri kalan semtlerinden bir duvarla ayrıldı.

Grzebać *ndk* - **Pogrzebać** *dk*: mezara koymak, gömmek

Odgrzebywać *ndk* - **Odgrzebać** *dk*: gömülü olanı dışarı çıkarmak

Ekipy ratunkowe osiem dni po trzęsieniu ziemi odgrzebała niemowlę spod gruzów.

Kurtarma ekipleri depremden sekiz gün sonra enkaz altından bir bebek çıkardı.

Ideologizować *ndk*: siyasileştirmek, ideolojik hale getirmek

Odideologizowywać *ndk* - **Odideologizować** *dk*: siyasileştirmeden, ideolojik hale getirilmeden ayırıştırmak

Jeżeli odideologizujemy ich bitwę o wolność, wkrótce okaże że, popełniamy błąd.

Eğer onların özgürlük mücadelelerini ideolojik hale getirilmeden ayırıştırırsak, hata yaptığımız çok geçmeden ortaya çıkacaktır.

Kochać się *ndk*: birbirlerini karşılıklı sevmek, âşık olmak

Odkochiwać się *ndk* - **Odkochać się** *dk*: soğumak, sevgisi kalmamak

Odkochał się w swojej przemiłej narzeczonej, a zakochał się w innej, strasznej brzydszej, lecz przedsiębiorczej pannicy.¹⁶²

Cazibeli nişanlısına karşı sevgisi kalmamıştı, daha yaşlı, daha çirkin, ama girişken başka bir kıza âşık oldu.

Korkować *ndk* - **Zaorkować** *dk*: tıpasını, mantarını takmak

Odkorkować *dk*: tıpasını, mantarını açmak

Gdy ona sama nie umiał, prosiła gości, żeby odkorkowali szampana.

Kendisi beceremeyince, konuklardan şampanyanın tıpasını açmalarını rica etti.

Kotwiczyć *ndk*: demir atmak, çapa indirmek

Odkotwiczać *ndk* - **Odkotwiczyć** *dk*: demir almak, çapa çekmek

Teraz kotwiczymy na redzie. Jutro o tej porze będziemy odkotwiczyć.

---

¹⁶² Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Şimdi liman ağzında demir atıyoruz. Yarın bu vakitler demir alacağız.

Kręcić *ndk* - Skręcić *dk*: çevirmek, döndürmek, sarmak, sarmalamak

Odkręcać *ndk* - Odkręcić *dk*: sökmek, gevşetmek, çıkarmak, çözmek

On przez pomyłkę kręcił śrubę w lewo, lecz jeszcze nie zauważył, że on odkręcił.

O vidayı yanlışlıkla sola çeviriyordu, ama gevşetmiş olduğunun farkında değildi hâlâ.

Babcia kręciła sznur i potem kot znowu odkręcił na zabawę.

Büyükannem ipi sardı ve sonra kedi eğlencesine yine çözdü.

Kry - Ukryć *dk*: (somut ya da soyut bir şeyi) saklamak, gizlemek

Odkrywać *ndk* - Odkryć *dk*: açığa çıkarmak, keşfetmek

Krewni nie kryli przed chorą faktyczny stan rzeczy i ich uczucie, w ten sposób odkryła, jak ona była chora.

Akrabaları gerçek durumu ve duygularını hastadan gizleyemediler, böylelikle o ne kadar hasta olduğunu keşfetmiş oldu.

Odkrył sekrety rodzinne, dlatego popadł w niełaskę u szefa.

Aile sırlarını açığa çıkardı / ifşa etti, bu yüzden şefin gözünden düştü.

Słodczye kryli przed dziećmi na pulce, ale przed chwilą ich wujek objąwszy jedno z nich podniósł do góry i ono odkryło gdzie chowali.

Şekerleri çocuklardan rafta saklıyorlardı, ama biraz önce dayıları çocuklardan birini kucaklayıp yukarı kaldırdı ve çocuk (şekerleri) nerede muhafaza ettiklerini keşfetti.

Kurzyć *ndk*: tozlandırmak, toz kaldırmak, toza bulamak

Odkurzać *ndk* - Odkurzyć *dk*: tozunu almak, tozdan arındırmak, tozu temizlemek

Zanim goście przyjdą, pomogę mamie w odkurzeniu mebli.

Konuklar gelmeden mobilyaların tozunu almada anneme yardım edeceğim.

Kilim pięknie się odkurzył na śniegu.¹⁶³

Kilim kar üzerinde tozlarından güzelce arındı.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak,

Odlewać *ndk* - Odląć *dk*: sıvıyı ayırmak, süzmek

Już czas na gotowania potraw. Po pierwsze powinienem odlać fasolkę i kartofle.

Artık yemek yapma zamanı. Önce fasulyenin ve patateslerin suyunu süzmeliyim.

Łączyć *ndk* - Połączyć *dk*: birleştirmek, katmak, iliştmek, eklemek

Odlączyć *ndk* - Odlączyć *dk*: ayırmak, ayrı tutmak

Któż może odlączyć mnie od ciebie i twojej miłości?

Beni senden ve aşkından kim ayırabilir?

Kłócił się z żoną i odlączył się od grupy.

Karıyla kavga etti ve gruptan ayrıldı.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak, buz tutmak, buzlanmak

Odmarzać *ndk* - Odmarznąć *dk*: buzlarını çözmek

Ma nadzieję, że w krótkim czasie po wschodzie słońca jezioro odmarznie.

Güneş doğduktan sonra kısa süre içinde gölün buzlarının çözüleceğini umuyor.

Sople zwisające z dachu już zaczęły powoli odmarznąć, uważajcie kiedy przechodzicie tędy.

Çatıdan sarkan buzlar yavaş yavaş çözülmeye başladı artık, buradan geçerken dikkatli olun.

Meldować się *ndk*: kalacağını bildirmek

Odmeldowywać się *ndk* - Odmeldować się *dk*: ayrılacağını bildirmek

Po powrocie nie zapomnij odmeldować się, aby uniknąć niepotrzebnych alarmów.

Döndükten sonra gereksiz alarmlardan kaçınmak için ayrılacağını bildirmeyi unutma.

---

¹⁶³ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 458

Mineralizować *ndk*: mineralleştirme

Odmineralizowywać *ndk* - **Odmineralizować** *dk*: mineralini gidermek, mineralinden ayrıştırma

To służy do odmineralizowania wody.

Bu, suyu mineralinden ayrıştırmaya yarar.

Minować *ndk* - **Zaminować** *dk*: mayın döşemek

Odminowywać *ndk* - **Odminować** *dk*: mayın çıkarmak, mayından temizlemek

Kiedyś nie było żadnej odminowanej trasy, którą chłopci mogli przejść.

Bir zamanlar köylülerin geçebileceği, mayından temizlenmiş hiçbir güzergâh yoktu.

Mitologizować *ndk*: mitolojileştirmek

Odmitologizowywać *ndk* - **Odmitologizować** *dk*: mitolojiden çıkarmak, ayrı tutmak

Wykładowca odmitologizował obraz czasu wojennego.

Öğretmen savaş dönemi tablosunu mitolojiden çıkardı.

Mrozić *ndk* - **Zmrozić** *dk*: donmak, buz tutmak, buzlanmak

Odmrażać *ndk* - **Odmrozić** *dk*: buzlarını çözmek

Spojrzała przez szybę odmrożoną oddechem.

Nefesle buzları çözülmüş camdan izliyordu.

Namagnesowywać *ndk* - **Namagnesować** *dk*: mıknatıs özelliği vermek, mıknatıslamak

Odmagnesowywać *ndk* - **Odmagnesować** *dk*: mıknatıs özelliğini engellemek, mıknatıslığını yok etmek

W jaki sposób można odmagnesować silnik elektryczny?

Elektrikli motorun mıknatıs özelliği nasıl yok edilebilir?

Stal odmagnesowuje siğ trudno.¹⁶⁴

Çelik mıknatıs özelliğini zor yitirecek.

---

¹⁶⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1998, s. 461

Namawiać ndk - Namówić dk: birisini bir şeyi yapması için ikna etmek, isteklendirmek, heveslendirmek

Odmawiać ndk - Odmówić dk: birisini bir şeyi yapmaktan vazgeçirmek, alıkoymak

Odmówiła koleżankę od złożenia szefowi wizyty.

İş arkadaşını şefe ziyarette bulunmaktan vazgeçirdi.

Napreżać się ndk - Napreżyć się dk: kasılmak, kaskatı kesilmek

Odpreżać się ndk - Odpreżyć się dk: gevşemek

Żołnierz, który preżył się przed dowódcą, niedługo odpreżył się i na końcu padł zemdlonym na ziemię.

Komutanın karşısında kaskatı kesilen asker uzun bir süre gevşeyemedi ve sonunda baygın halde olduğu yere yığıldı.

Kiedy już pies odszedł, kot preżył grzbiet.

Köpek artık uzaklaştığında, kedi sırtını gevşetti.

Nawadniać ndk - Nawodnić dk: suyla doldurmak, suyla kaplamak

Odwadniać ndk - Odwodnić dk: suyu çekmek, boşaltmak, tahliye etmek

Po pierwsze z powodu powodzi wszyscy górnicy zostali ewakuowani. Potem proces odwadniania kopalni rozpocznie się.

İlkin sel yüzünden tüm madenciler tahliye edildi. Sonra maden ocağından suyu boşaltma süreci başlayacak.

Ochładzać ndk - Ochłodzić dk: soğutmak

Odchładzać ndk - Odchłodzić dk: ısısını yükseltmek, yavaş yavaş ısıtmak

Po pierwsze chłodził dłonie w wodzie, potem ochłodził w słońcu.

Önce ellerini suda soğuttu, sonra güneşte yavaş yavaş ısıttı.

Pakować ndk - Spakować dk: paketlemek, (paket yapmak için) bir şeyler koymak

Odpakowywać ndk - Odpakować dk: paketi açmak, paket yapmak için koyulan şeyleri çıkarmak

Dzieci z niecierpliwością czekają na odpakowanie kolorowych paczków leżących pod choinką.

Çocuklar yılbaşı çamının altında duran renkli paketleri açmak için sabırsızlıkla bekliyorlar.

Pieczętować *ndk* - Zapieczętować *dk*: mühürlemek, mühür bandı yapıştırmak

Odpieczętować *ndk* - Odpieczętować *dk*: mührü açmak

Trzymał w ręce odpieczętowaną kopertę, na której było pismo “ściśle tajne”.

Üzerinde “çok gizli” yazan, mührü açılmış zarfı elinde tutuyordu.

Plamić *ndk* - Splamić *dk*: lekelemek, leke yapmak

Odplamić *ndk* - Odplamić *dk*: lekeyi çıkarmak

Możesz odplamić zafarbowane ubrania tym odplamiaczem przy użyciu zimnej wody.

Renkli giysilerin lekelerini soğuk su kullanarak bu leke çıkarıcı ile çıkarabilirsin.

Plątać *ndk* - Poplątać *dk*: dolaşık, karışık, karmaşık hale getirmek, arapsaçına çevirmek

Odplątywać *ndk* - Odplątać *dk*: dolaşık, karışık olanı çözmek

Piesek bawi się kłębkami i płacze go jak zawsze. A zajmuje dużo czasu odplątać.

Küçük köpek ip yumağıyla oynuyor ve onu her zaman olduğu gibi arapsaçına çeviriyor. Çözmesi ise çok vakit alıyor.

Pochylać *ndk* - Pochylić *dk*: eğmek, bükmek

Odchylać *ndk* - Odchylić *dk*: bükülmüş, eğilmiş olanı düzeltmek

Zagrodziła nam drogę obwisła gałąź jabłoni tuż przy drzwi. Odchyliliśmy ją lekko ręką.

Kapının hemen yanındaki eğik elma ağacı dalı yolumuzu engelledi. Onu elimizle hafifçe düzelttik.

Powolywać *ndk* - Powołać *dk*: atamak, görevlendirmek, tayin etmek

Odwolywać *ndk* - Odwołać *dk*: görevden almak, uzaklaştırmak

Minister z powodu korupcji odwołał dyrektora specjalnych przedmiotów ze stanowiska.

Bakan özel kalem müdürünü yolsuzluk nedeniyle pozisyonundan / makamından aldı.

Przywykać *ndk* - Przywyknać *dk*: alışmak

Odwykać *ndk* - Odwyknać *dk*: alışkanlıđından vazgeçmek

Mam nadzieję, że chociaż latem na urlopie odwyknie od wczesnego wstawania.
Umarım, erken kalkma alışkanlığından hiç olmazsa yazın tatilde vazgeçer.

Przyzwyczajając *ndk* - Przyzwyczaić *dk*: alışmak, alışkanlık edinmek

Odzwyczajając *ndk* - Odzwyczaić *dk*: edinilen alışkanlıktan vazgeçirmek

Staramy się odzwyczaić tatę od palenia.

Babamı sigaradan / sigara alışkanlığından vazgeçirmeye çalışıyoruz.

Pylić *ndk*: (toza ya da toz halinde olan herhangi bir şeye ilişkin) kaplamak, yığılmak, birikmek

Odpylać *ndk* - Odpylić *dk*: (toza ya da toz halinde olan herhangi bir şeye ilişkin olarak) yok etmek, tozunu gidermek

Kurzawa śnieżna pyliła w jego oczy, córka zauważyła i natychmiast odpyliła.

Karlı toz bulutu gözlerini kaplamıştı, kızı fark etti ve hemen temizledi.

Rdzewieć *ndk* - Zardzewieć *dk*: pas tutmak, paslanmak, paslandırmak

Odrdzewiać *ndk* - Odrdzewić *dk*: pasını temizlemek, çıkarmak

Wraz z ojcem odrdzewimy stare maszyny rdzewiejące na deszczu.

Babamla birlikte yağmurda pas tutmuş eski makinelerin pasını temizleyeceğiz.

Ryglować *ndk*: kapıyı sürgülemek, sürgüyle kilitlemek

Odryglowywać *ndk* - Odryglować *dk*: sürgüyü açmak

Po chwilce oczekiwania odryglowawszy wejście doprowadził nas do środka.

Kısa bir bekleme anının ardından kapı sürgüsünü açıp bizi içeriye götürdü.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: kazmak

Odkopywać *ndk* - Odkopać *dk*: kazarak çıkarmak

Na terenie na wielką skalę rozpoczęto prace badawcze i oficerowie odkopali zasypanych górników.

Bölgede geniş çapta araştırma çalışmaları başlatıldı ve subaylar gömülü mayınları çıkardılar.

Solić *ndk* - Posolić *dk*: tuz ekmek, tuzlamak

Odsalać *ndk* - Odsolić *dk*: tuzdan arıtmak, arındırmak

Będzie potrzeba więcej badań związanych z zakładami odsalania i technologią recyklingu wody.

Suyu tuzdan arıtma birimi ve (suyun) geri dönüşümü teknolojisiyle ilgili daha çok inceleme gerekecek.

Stać *ndk*: sabit durmak, ayakta durmak

Odstawać *ndk* - Odstać *dk*: ayrılmak, dökülmek, kopmak

Fornir odstaje siğ od deski.¹⁶⁵

Ahşap kaplama tahtadan ayrılıyor.

Stawiać *ndk*: koymak, yerleştirmek

Odstawiać *ndk* - Odstawić *dk*: yerinden almak, oynatmak

Za dziesięć minut odstaw garnek z ognia, bo inaczej przypala się mięso.

On dakika sonra tencereyi ocaktan al, yoksa et yanar.

Stroić *ndk* - Nastroić *dk*: akort etmek, akort ayarı yapmak

Odstrajać *ndk* - Odstroić *dk*: akort ayarını bozmak

Im wiğcej grasz na skrzypcach, gitarze itd., tym bardziej odstroisz.

Kemanı, gitarı vs. ne kadar çok çalarsan, akort ayarını o kadar çok bozarsın.

Szpunktować *ndk*: tapalamak, tapa ya da tıkaç ile tıkamak

Odszpunktować *ndk* - Odszpunktować *dk*: tapasını açmak

Przez pomyłkę odszpunktowaliśmy i całe piwo na beczce płynęło.

Yanlışlıkla tapayı açtı ve fiçimin içindeki tüm bira aktı.

Śrubować *ndk*: vidalamak, vidayı sıkmak

Odśrubowywać *ndk* - Odśrubować *dk*: vidayı gevşetmek, çıkarmak, bollaştırmak

Jeśli kręcisz śrubę w kierunku odwrotnym do ruchu wskazówek zegara, to śrubujesz. A jeśli kręcisz zgodnie z ruchem wskazówek, to odśrubujesz.

---

¹⁶⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1998, s. 476

Eğer vidayı saat ibrelerinin hareketinin tersi yönünde çevirirsen, sıkarsın. Ama eğer ibrelerin hareketi yönünde çevirirsen gevşetirsin.

Tłuścić *ndk* - Zatłuścić *dk*: yağlandırmak, yağa bulamak

Odtłuszczać *ndk* - Odtłuścić *dk*: yağdan arındırmak, yağını almak

Wolę pić mleko odtłuszczone.

Yağı alınmış süt içmeyi tercih ediyorum.

Truć *ndk* - Otruć *dk*: zehirlemek

Odtruwać *ndk* - Odtruć *dk*: zehrini çıkarmak, zehrin etkisini azaltmak

Naukowcy poszukują nowych metod na odtruwanie gazów.

Bilim insanları gazların zehirlenme etkisini azaltmaya yönelik yeni yöntemler araştırıyorlar.

Uczłowieczać *ndk* - Uczłowieczyć *dk*: insancillaştırmak

Odczłowieczać *ndk* - Odczłowieczyć *dk*: insani özellikleri yok etmek, insanlıktan uzaklaştırmak

Żądza bogactwa albo władzy może odczłowieczyć osobę.

Zenginlik ve güç hırsı kişinin insani özelliklerini yok edebilir.

Wskutek nieustannego despotyzmu społeczeństwo odczłowieczyło się.

Bitmek bilmeyen despotluk sonucunda toplum insani özelliklerini yitirdi.

Odhumanizowani żołnierze w warunkach wojennych jedli mięso surowe zmarłych zwierząt.

Savaş koşullarında insani özelliklerini yitirmiş askerler ölü hayvanların çiğ etini yiyordu.

Uczyć *ndk* - Nauczyć *dk*: öğretmek

Oduczyć *ndk* - Oduczyć *dk*: öğrendiğinden, bildiğinden vazgeçirmek, alışkanlığından vazgeçirmek

Niestety jeszcze nie całkowicie oduczyliśmy naszego psa brać jedzenie od obcych na ulicach.

Ne yazık ki, köpeğimizi sokakta yabancılardan yiyecek almaktan henüz tam anlamıyla vazgeçiremedik.

Przez długi czas nie mógł oduczyć się spóźniania do szkoły.

Okula geç kalma alışkanlığından uzun bir süre vazgeçemedi.

Ukonkretniać *ndk* - Ukonkretnić *dk*: somutlaştırmak, gerçekleştirmek

Odkonkretnić *dk*: somut hale getirmekten, gerçekleştirmekten alıkoymak

Brakuje nam budżetu i to odkonkretni marzenia.

Bütçe eksiklerimiz var ve bu, bizi hayallerimizi gerçekleştirmekten alıkoymuyor.

Uplatać *ndk* - Upleść *dk*: (ip, saç, şerit, hasır vs.) örmek

Odplatać *ndk* - Odpleść *dk*: örülü olan (ipi, saç, şeridi, hasır) çözmek, dağıtmak

Zrywały kwiaty w ogrodzie i plotły z nich wspaniałe wianki. Wkrótce potem silny wiatr odplół wszystkie.

Bahçeden çiçek kopardılar ve bu çiçeklerden harika taçlar yaptılar. Kuvvetli rüzgâr çok geçmeden hepsini dağıttı.

Upoetyczniać *ndk* - Upoetycznić / Upoetyzować *dk*: ozansız, şairane bir hava, doku katmak

Odpoetyzować *ndk* - Odpoetyzować *dk*: şairane doku, hava katmamak

Na widowni słyszałem krytykę, że Hamlet jest odpoetyczniony.

İzleyici salonunda, Hamlet'e şairane bir karakter katılmadığı yönünde eleştiri duydum.

Przedstawienie teatralne wydało widzom się jakby odpoetyzowane.

Tiyatro gösterisi sanki şairane bir doku katılmamış gibi geldi seyircilere.

Upolityczniać *ndk* - Upolitycznić *dk*: politikleştirmek, politize etmek, siyasallaştırmak

Odpolityczniać *ndk* - Odpolitycznić *dk*: apolitikleştirmek, politikadan arındırmak, politika dışına çıkarmak

Już najwyższy czas odpolitycznić media.¹⁶⁶

Artık medyayı politikadan arındırmanın tam vaktidir.

---

¹⁶⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 651

Urealniać *ndk* - Urealnić *dk*: gerçekleştirmek

Odrealniać *ndk* - Odrealnić *dk*: hayalileştirmek, gerçeklerden uzaklaştırmak

Reżyser przedstawia telewizjom w tym filmie odrealniony świat.

Yönetmen bu filmde izleyicilere hayalileştirilmiş bir dünya sunmakta.

Uromantyczniać *ndk* - Uromantycznąć *dk*: romantikleştirmek, romantik öğeler katmak

Odromantyczniać *ndk* - Odromantycznąć *dk*: romantiklikten, romantik öğelerden uzaklaştırmak

Jego bohaterowie byli nadmiernie odromantycznieni.

Kahramanları romantiklikten gereğinden fazla uzaklaştırılmışlardı.

Urzeczywistniać *ndk* - Urzeczywistnić *dk*: (hayali, planı, niyeti, arzuyu vs.) gerçekleştirmek

Odrzeczywistniać *ndk* - Odrzeczywistnić *dk*: yarıda bırakmak, suya düşürmek

Warunki życia odrzeczywistnił nasze projekty i marzenia.

Yaşam koşulları projelerimizi ve hayallerimizi suya düşürdü.

Utajniać *ndk* - Utajnić *dk*: gizli tutmak, sır olarak tutmak

Odtajniać *ndk* - Odtajnić *dk*: gizli olanı, sır olanı açığa çıkarmak

Wszyscy mają łatwy dostęp do odtajnionego archiwum państwowego.

Açığa çıkarılan devlet arşivine herkes kolay erişiyor.

Utleniać *ndk* - Utlenić *dk*: oksijenle terkip etmek, oksijenle birleştirmek, oksitlemek

Odtleniać *ndk* - Odtlenić *dk*: oksijenle terkipini azaltmak

Aby uzyskać wolne żelazo, po pierwsze musimy rudy odtlenić.

Doğal demir elde etmek için önce maden cevherinin oksijenle terkipini azaltmak zorundayız.

Wapnieć *ndk* - Zwapnieć *dk*: kalsiyum yüklemek

Odwapniać *ndk* - Odwapnić *dk*: kalsiyumu düşürmek, azaltmak, yok etmek

Picie coli za dużo może odwapnia w kościach.

Çok fazla kola içme(k) belki de kemiklerdeki kalsiyumu düşürüyor / yok ediyor.

Wikłać ndk - Powikłać dk: karmakarıřık, içinden çıkılmaz hale getirmek
Odwikływać ndk - Odwikłać dk: kolaylařtırmak, anlaşılır hale getirmek
Panuje przekonanie, że postęę techniczny odwikła wydarzenia przyrodnicze.
Teknolojik gelişimin (gelişmelerin) doğa olaylarını anlaşılır hale getirdiğine inanılmakta.

Śledztwo coraz bardziej się odwikła.
Soruşturma gittikçe çok daha anlaşılır hale geldi (kolaylaştı).

Wonieć ndk: koku(lar) saçmak
Odwaniać ndk - Odwonić dk: kokusunu kesmek, kokudan arındırmak
Konieczne jest żeby odwonić ten pokój, czyli całkowicie wyteęić zapach wilgoci.
Bu odayı kokudan arındırmak, yani nem kokusunu tümüyle yok etmek şart.

Wyczyszczać ndk - Wyczyścić dk: temizlemek, kirden arındırmak, arıtmak
Odczyszczać ndk - Odczyścić dk: yeniden temizlemek, kirden arındırmak
Korytarze prowadzające do wyjřcia zostały odczyszczone wodą z mydłem.
Çıkışa giden koridorlar sabunlu suyla tekrar temizlendi.

Zabarwiać ndk - Zabarwić dk: renklendirmek, renk katmak, boyamak
Odbarwiać ndk - Odbarwić dk: rengini almak, rengini soldurmak
Zimą barwiłem na zielono koszulę, ale słońce letnie odbarwiło kolor tkaniny.
Gömleği kışın yeşile boyadım, ama yaz güneşi kumaşın rengini soldurdu.

Zabezpieczać ndk - Zabezpieczyć dk: bir mekanizmayı ya da bir řeyi, bir kiřiyi emniyete almak
Odbezpieczać ndk - Odbezpieczyć dk: bir mekanizmanın ya da bir řeyin emniyetini açmak
Na rozkaz dowódcy żołnierz odbezpieczył granat i wrzucił go do wyznaczonego celu.
Komutanım emri üzerine asker el bombasının emniyetini açtı ve belirlenmiş hedefe fırlattı.

Zachwaszczać ndk - Zachwaścić dk: yabani otların çıkmasına izin vermek

Odchwaszczać ndk - Odchwaścić dk: yabani otlardan temizlemek, arındırmak, yabani otları yolmak

Zajmowało dużo czasu zachwaszczenie grządki kwiatów.

Çiçek tarhını yabani otlardan temizleme(k) çok vakit aldı.

Zadłużać ndk - Zadłużyć dk: borçlanmak, borcu olmak

Oddłużać ndk - Oddłużyć dk: borcunu silmek, borçtan muaf tutmak

Nasza firma była zadłużona w banku na sumę 10000 Euro, nikt nie wie, ale po krótkim czasie jakoś oddłużona.

Firmamız bankaya 10000 Euro tutarında borçlanmıştı, kimse bilmiyor, ama kısa bir süre sonra borçları bir şekilde silindi.

Zagruzowywać ndk - Zagruzować dk: molozları yığmak

Odgruzowywać ndk - Odgruzować dk: molozları dağıtmak, kaldırmak, temizlemek

Miejscowa ludność sama odgruzowała miasto po wojnie.

Yöre halkı savaştan sonra kenti molozlardan kendisi temizledi.

Zagrzybiać ndk - Zagrzybić dk: küflendirmek, küf yapan mantarların çıkmasına göz yummak

Odgrzybiać ndk - Odgrzybić dk: küfleri, küf yapan mantarları yok etmek, temizlemek

Długo nie odgrzybiamy piwnicy, w której przechowujemy jedzenia na zimę.

Kışlık yiyeceklerimizi koyduğumuz kileri küflerden / küf mantarından uzun süredir arındırmıyoruz.

Zahaczać ndk - Zahaczyć dk: asmak, kancaya geçirmek

Odhaczać ndk - Odhaczyć dk: askıdan, kancadan ayırmak, almak

Wędkarze ostrożnie odhaczyli złowioną dużą rybę.

Balıkçılar yakalanmış koca balığı kancadan dikkatlice ayırdılar.

Zakażać ndk - Zakazić dk: enfekte etmek, hastalık, bakteri, mikrop bulaştırmak

Odkazać ndk - Odkazić dk: dezenfekte etmek, bakterileri yok etmek

Co prawda przez pierwsze trzy miesiące trzeba będzie czoło smarować kremem na trądzik i odkażać.

İlk üç ay boyunca alına sivilce kremi sürmek ve dezenfekte etmek gerekecek mutlaka.

Zakłamywać *ndk* - Zakłamać *dk*: gerçek anlamından saptırmak, çarpıtmak, başka anlam vermek

Odkłamywać *ndk* - Odkłamać *dk*: çarpıtmadan, saptırmadan anlatmak, aslını söylemek

Jestem gorącym wielbicielem tego historyka, który odkłamuje wydarzenia historyczne.

Tarihi olayları çarpıtmadan anlatan bu tarihçinin sıkı hayranıyım.

Zamykać *ndk* - Zamknąć *dk*: kapatmak

Odemknać *ndk* - Odemknąć *dk*: açmak

Odemknąłem drzwi, bo prawie krztusiłem się od dymu z cygara.

Kapıyı açtım, çünkü sigara dumanından neredeyse boğulacaktım.

Zamurowywać *ndk* - Zamurować *dk*: duvarla bir şeyi kapatmak, gizlemek

Odmurowywać *ndk* - Odmurować *dk*: duvarı yıkarak bir şeyin önünü açmak

Drzwi, niegdyś zamurwane, prowadzące z ogrodu do małego przedsionka, z rozkazu jego na nowo odmurwane zostały.¹⁶⁷

Bahçeden küçük giriş salonuna giden, bir zamanlar duvarla kapanmış kapının önü onun emriyle yeniden açıldı.

Zapinać *ndk* - Zapiąć *dk*: iliklemek

Odpinać *ndk* - Odpiać *dk*: iliklenmiş olanı çözmek

Odpiął tylko guziki koszuli, ale nie rozbierał się do spania.

Uyumak için gömleğinin sadece düğmelerini çözdü, ama çıkarmadı.

Zapowietrzać *ndk* - Zapowietrzyć *dk*: hava basmak, havalandırmak

Odpowietrzać *ndk* - Odpowietrzyć *dk*: havasını almak, havayı boşaltmak

---

¹⁶⁷ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Chociaż funkcjonuje kocioł centralnego ogrzewania, w mieszkaniu było zimno. Sprawdziliśmy i odpowietrzyliśmy kaloryfery.

Merkezi ısıtma kazanı çalışmasına rağmen, ev soğuktu. Kaloriferleri kontrol ettik ve havasını aldık.

Zapraszać ndk - Zaprosić dk: davet etmek

Odpraszać ndk - Odprosić dk: daveti reddetmek, geri çevirmek

Raz zaprosił panią profesor na obiad i zgodzała się, a drugi raz bez ceremonii odpraszała.

Bir keresinde kadın profesörü öğle yemeğine davet etmişti ve (profesör) kabul etmişti, ama ikinci sefer daveti hiç uzatmadan reddetmişti.

Zaprzągać ndk - Zaprząć / Zaprzęgnąć dk: herhangi bir hayvanı arabaya koşmak, arabayı çekmesi için bağlamak

Odprzągać ndk - Odprząć / Odprzęgnąć dk: hayvanı arabadan çözmek

Było gorąco, rolnik odprzągnął konie, żeby je napoić.

Hava sıcaktı, çiftçi atlara su vermek için onları arabadan çözdü.

Zasiarczać ndk - Zasiarczyć dk: kükürtlemek, kükürt ile kirletmek

Odsiarczać ndk - Odsiarczyć dk: kükürdünü gidermek, yok etmek

Z upływem czasu coraz więcej zasiarczamy powietrze. Liczba urządzeń odsiarczających w rafineriach powinna wzrastać dwukrotnie.

Havayı kükürtle her geçen gün daha fazla kirletiyoruz / kirletir olduk.

Rafinerilerde kükürdü yok eden cihazların sayısı iki katına çıkmalı.

Zasłaniać ndk - Zasłonić dk:

1. kaplamak, örtmek

2. korumak, kollamak, savunmak

Odsłaniać ndk - Odsłonić dk:

1. açmak, açığa çıkarmak, ortaya çıkarmak

2. korunmasız, savunmasız bırakmak

1.

W pokoju jest ciemno od dymu, może pan odsłonić zasłonę.

Odanın içi dumandan karanlık, perdeyi açabilirsiniz.

Odpowiedź ministra odsłoniła jego prawdziwe intencje.¹⁶⁸

Bakanın yanıtı gerçek niyet(ler)ini ortaya çıkarıyor.

2.

Gdy prawe skrzydło było odsłaniane, generał wezwał posiłki.

Sağ kanat savunmasız bırakılınca, general takviye kuvvet(ler)i(ni) çağırdı.

Zasupływać *ndk* - Zasułać *dk*: düğüm atmak

Odsupływać *ndk* - Odsułać *dk*: düğümü çözmek

Czy pan może pomóc mi w odsuwanie sznurowadła?

Ayakkabı bağcığının düğümünü çözmede bana yardımcı olabilir misiniz?

Zasznurowywać *ndk* - Zasznurować *dk*: (ayakkabının, kıyafetin vs.) ipini bağlamak

Odsznurowywać *ndk* - Odsznurować *dk*: (ayakkabının, kıyafetin) ipini çözmek

Pochyliła się, żeby odsznurować swoje małe zakurzone buciory.

Kendi küçük tozlu botlarının ipini çözmek için eğildi.

Zaszyfrowywać *ndk* - Zaszzyfrować *dk*: şifrelemek, şifre koymak

Odszyfrowywać *ndk* - Odszzyfrować *dk*: şifreyi, kodu çözmek

W nocy nadszedł szyfrowany pendrive. W trzech zasiedliśmy do odszyfrowania.

Gece şifrelenmiş flash bellek geldi. Üçümüz şifresini çözmek için başına oturduk.

Zatykać *ndk* - Zatkanąć *dk*: tıkamak, doldurmak

Odotykać *ndk* - Odetkanąć *dk*: tıkanmış bir şeyi açmak

Myślę, że kamień w wodzie zatkał rurę odpływową zmywarki. Nie wiem czym i jak odetknać go.

Sanıyorum, sudaki kireç bulaşık makinesinin tahliye hortumunu tıkadı. Onu neyle ve nasıl açacağımı bilmiyorum.

Po zmianie syfonu, umywalka odetkała się.

Su tesisatını değiştirdikten sonra lavabo açıldı.

---

¹⁶⁸ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 655

Zawiazywać ndk - Zawiązać dk: bağlamak

Odwiazywać ndk - Odwiaząć dk: çözmek

Kowboy odwiazął konia od płotu i odjechał.

Kovboy atı çitten çözdü ve (atına binip oradan) uzaklaştı.

Pies odwiazął się i uciekł do dawnego właściciela.¹⁶⁹

Köpek (ipinden) çözüldü ve eski sahibine kaçtı.

Zawijać ndk - Zawinać dk: sarmak, sarmalamak, paketlemek, ambalajlamak

Odwijąć ndk - Odwinać dk: paketinden, ambalajından, sarmalandığı şeyden çıkarmak, sarılı bir şeyi çözmek

Odwinęła kwiaty, które syn kupił na dzień matki, z bibułki.

Oğlunun anneler günü için aldığı çiçekleri pelür kağıdından çıkardı.

Zawszawić / Zawszyć dk: bitlendirmek

Odwszawiać ndk - Odwszawić dk: dezenfekte ederek bitleri yok etmek

Czekali aż do odwszenia i prania wszystkich ubrań

Bitler yok edilene ve tüm giysiler yıkanana dek beklediler.

Zlepiać ndk - Zlepić dk: yapıştırmak

Odlepiać ndk - Odlepić dk: yapışmış olan şeyi ayırmak, sökmek

Mam kolekcję znaczków, poprosiłem wszystkich znajomych, żeby odlepili znaczki od kopert, jeśli mają i dali mi.

Pul koleksiyonum var, tanıdığım herkesten eğer varsa zarflardan pulları ayırmalarını ve bana vermelerini rica ettim.

Pielęgniarka ostrożnie odlepiała plaster od rany.

Hemşire yara bandını yaradan dikkatlice ayırdı.

Zwalać ndk - Zwalić dk: üst üste koymak, yığıntı yapmak, tepelemek

Odwalać ndk - Odwalić dk: ortadan kaldırmak, kenarlara saçmak, etrafa dağıtmak

---

¹⁶⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 481

Pracownicy urzędu mieszkowego jeszcze nie odwalili stertę śniegu sprzed naszego domu.

Belediye işçileri evimizin önündeki kar yığınına henüz dağıtmadı

Zwyknać *ndk*: herhangi bir alışkanlık içinde olmak

Odwykać *ndk* - Odwyknać *dk*: alışkanlığından kurtulmak, uzaklaşmak

Tata odkąd odszedł na emeryturę odwyknał od wczesnego wstawania.

Babam emekliliğe ayrıldı ayrıralı erken kalkma alışkanlığından kurtuldu.

III. 5.4. Geri Bildirim Olarak *Od-*

Od- önekinin sıradaki anlamına gelindiğinde, önüne geldiği eyleme ister sesle olsun ister ses olmaksızın hâl ve hareketle olsun önek almadan önceki anlam esas alınarak, o anlamla birlikte karşılık vermek olduğu görülür. Buradan hareketle, önceki eyleme tepki (tepkisel anlam) karşımıza çıkar. Ancak, bu açıklamadan bunun insanlara ilişkin bir durum olduğu sonucunu çıkarmak pek doğru olmayacaktır. Çünkü çıkarılan herhangi bir sesle karşılık vermenin yanı sıra, tepki koyma da konumuza dâhil edilebildiğinden, ses çıkarabilme özelliğine sahip herhangi bir canlı ya da mekanizma *od-* önekiyle eylemin önek almadan önceki anlamı esas alınarak o anlamla karşılık verebilir. (Bkz. odbłyskiwać, odgrzechotać, odgrzmiąć, odgwizdać, odstukać vs.) Bu başlıkta *od-* öneki hâl, hareket, jest, mimik, ses ve söz bildiren eyleme yanıt, karşılık, tepki verme anlamını katar. Kinetik, akustik, ışınsal gibi tepki ifade eden tüm eylemleri de bu grupta toplayabiliriz.¹⁷⁰

Bakać *ndk* - Bąknać *dk*: belli belirsiz bir şeyler söylemek, ağızda gevelemek

Odbąkiwać *ndk* - Odbąknać *dk*: geveleyerek, belli belirsiz bir şeyler söyleyerek yanıt vermek

Wydaje mi się, że prezes nie dotrzyma obietnicy, ponieważ gdy pracownicy pytają obiecane podwyżki, on zawsze odbąka.

---

¹⁷⁰ R. Przybylska, 2006, s. 99

Bana öyle geliyor ki, başkan sözünü tutmayacak, çünkü işçiler söz verilen zamları sorduklarında, o her zaman geveleyerek karşılık veriyor.

Zapytany odbaknął coś pod nosem.¹⁷¹

Soru sorulan (kişi) kısık sesle belli belirsiz bir şeyler söyleyerek yanıt verdi.

Błyskać *ndk* - Błysnąć *dk*: ışık tutmak, ışıldamak, parlamak

Odbłyskiwać *ndk* - Odbłyaskać / Odbłyśnąć *dk*: ışık tutarak, ışıldayarak yanıt vermek

Latarnia odbłyskiwała na sygnały ze statku.¹⁷²

Deniz feneri gemiden gelen sinyallere ışık tutarak yanıt verdi.

Burczeć *ndk* - Burknać *dk*: homurdanmak

Odburkiwać *ndk* - Odburczeć / Odburknać *dk*: homurdanarak yanıt vermek

Już nie znoszę, gdy mnie do tego przymuszają - odburknęła.

Beni buna zorladıklarında artık katlanamıyorum - diye homurdanarak yanıt verdi.

Depeszować *ndk* - Zadeszować *dk*: telgraf göndermek

Oddepszowywać *ndk* - Oddepszować *dk*: telgraf göndererek karşılık vermek

Car powinien był oddepszować, bo inaczej stosunki między obiema państwami mogłyby się pogorszyć.

Çar telgrafla yanıt vermeliydi, yoksa iki devlet arasındaki ilişkiler kötüye gidebilirdi.

Dzwonić *ndk* - Zadzwoić *dk*: telefon etmek

Oddzwaniać *ndk* - Oddzwonić *dk*: telefonla, telefon ederek yanıt vermek

Oddzwonił mnie, że nie przyjdzie na dzisiejsze spotkanie.

Bugünkü buluşmaya / toplantıya gelmeyeceği yanıtını verdi telefonla.

Gwizdać *ndk* - Gwizdnąć *dk*: ıslık çalmak

Odgwizdywać *ndk* - Odgwizdać *dk*: ıslık çalarak yanıt vermek

Odgwizdał na znak, że zrozumiał, po czym wymknął się.

---

¹⁷¹ R. Przybylska, 2006, s. 100

¹⁷² Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 444

Anlamış olduğunu işaret etmek için ıslıkla karşılık verdi ve ardından kimseye fark ettirmeden çıktı.

Kłonić się *ndk*: eğilmek

Odkłaniać się *ndk* - Odkłonić się *dk*: eğilmek suretiyle yanıt vermek

Uklonił mi się, dając tym do zrozumienia, że konferencja skończona, a ja mu się także odkłoniłem.¹⁷³

Konferansın bittiğini ima ederek eğildi, ben de ona eğilmek suretiyle yanıt verdim.

Dziewczyna z gestem pytała mi, czy pozwolę zerwać kwiat czy nie, a ja odkłoniłem głowę.

Kız çiçeği koparmasına izin verip veremeyeceğimi bir jestle soruyordu bana, ben de başımı eğerek yanıt verdim.

Krzyczeć *ndk* - Krzyknać *dk*: bağırmak, çığlık atmak

Odkrzykiwać *ndk* - Odkrzyknać *dk*: bağırarak, çığlık atarak karşılık vermek

Po długim gwizdku trzy drużyny zbierały się na środku boiska i odkrzyknęły, że całkiem oni są gotowi na atak.

Uzun düdüğün ardından üç bölük sahanın ortasında toplandı ve saldırı için tümüyle hazır oldukları yanıtını verdi bağırarak.

Machać *ndk* - Machnać *dk*: el sallamak, elindeki bir şeyi sallamak, dalgalandırmak

Odmachiwać *ndk* - Odmachnać / Odmachać *dk*: el sallayarak ya da elindeki sallayarak, dalgalandırarak karşılık vermek

Paweł zamachał ręką i począł wołać ją na obiad. Ania zgadzając się odmachnęła białą czapkę.

Paweł elini salladı ve onu öğle yemeği için çağırmaya başladı. Ania kabul edip beyaz şapkasını sallayarak karşılık verdi.

Mówić *ndk* - Powiedzieć *dk*: söylemek, demek

Odpowiadać *ndk* - Odpowiedzieć *dk*: karşılık vermek, yanıtlamak

Odpowiedziała, że studiuje turkologię na Uniwersytecie Jagiellońskim.

---

¹⁷³ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Jagiellon Üniversitesi'nde Türkoloji okuduğu yanıtını verdi.

Janek odpowiedział Zosi na jej propozycję, że się zgadza.¹⁷⁴

Janek Zosia'ya önerisine katıldığı yönünde karşılık verdi.

Lubi odpowiedzieć grzecznością na grzeczność, uśmiechem na uśmiech.

Nezakete nezaketle, gülümsemeye gülümsemeye karşılık vermeyi seviyor.

Mruczeć *ndk* - Mruknać *dk*: homurdanmak, mırıldanmak

Odmrukiwać *ndk* - Odmruknać *dk*: homurdanarak, mırıldanarak karşılık vermek

Ledwo, ledwo odmrunknął powitanie i wzruszył ramionami bez żadnej aprobaty.¹⁷⁵

Karşılama zar zor homurdanarak karşılık verdi ve hiçbir onay vermeden omuzlarını silkti.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Odpisywać *ndk* - Odpisać *dk*: yazarak, yazılı olarak yanıt vermek

Napisalam list do mojego chłopaka, nie wiem dlaczego, ale on jeszcze mi nie odpisał.

Erkek arkadaşıma mektup yazdım, nedendir bilmiyorum ama, o bana henüz karşılık vermedi.

Ona zawsze odpisuje mi na listy.¹⁷⁶

Mektuplarıma her zaman karşılık verir.

Pukać *ndk* - Puknać *dk*: ses çıkarmak için hafifçe vurmak, tıklatmak, çalmak

Odpukiwać *ndk* - Odpukać *dk*: tıklatarak, vurarak, çalarak, ses çıkararak yanıt vermek

Odpukał nam w ścianę na znak, że usłyszał.¹⁷⁷

Bizi duyduğunun işareti olarak duvara tıklattı.

---

¹⁷⁴ R. Przybylska, 2006, s. 100

¹⁷⁵ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

¹⁷⁶ S. Mędak, 2011, s. 252

¹⁷⁷ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 653

Rzec dk: söylemek, demek

Odrzekać ndk - Odrzec dk: yanıt vermek, karşılık vermek

Gdy ją zapytano, śmiała się i odrzekła, że też go lubi.

Ona sorulduğunda, güldü ve o da onu sevdiği yanıtını verdi.

Salutować ndk: (askeri) selam vermek

Odsalutować dk: selama selam vererek karşılık vermek

Kapitan odsalutował i miał zamiar wyjść z kwatery głównej.

Yüzbaşı selama selamla karşılık verdi ve karagahtan çıkmaya niyetlendi.

Stukać ndk - Stuknąć dk: hafifçe vurmak

Odstukiwać ndk - Odstukać / Odstuknąć dk: hafif vuruşlarla karşılık vermek

Usłyszeliśmy odgłos stukanie w ścianę. Zdjęliśmy kaptcie i my też spokojnie odstukaliśmy.

Duvara hafif vuruş seslerini duyduk. Terlikleri çıkardık ve biz de hafif vuruşlarla karşılık verdik sakince.

Szczekać ndk - Szczeknąć / Zaszczekać dk: havlamak

Odszczekiwać ndk - Odszczekać / Odszczeknąć dk: havlayarak tepki vermek

Nie zbliżajcie się więcej, bo inaczzej psy odszczekają agresywnie.

Daha fazla yaklaşmayın, yoksa köpekler agresif bir biçimde havlayarak tepki verir.

Szeptać ndk - Szepnąć dk: fısıldamak, fısıltı ile konuşmak, fısıldaşmak

Odszeptywać ndk - Odszeptać / Odszepnąć dk: fısıldayarak, fısıltı ile yanıt vermek

Ciągle szeptała coś mi do ucha. Ja, jako człowiek wiedzący, że to jest wstyd w życiu społecznym, odszeptałem “już milcz!”.

Kulağıma sürekli bir şey fısıldıyordu. Toplumsal hayatta bunun ayıp olduğunu bilen biri olarak “artık sus!” diye fısıldayarak yanıtladım.

Telefonować ndk - Zatelefonować dk: telefon etmek

Odtelefonowywać ndk - Odtelefonować dk: telefonla dönerek, telefon ederek yanıt vermek

Odtelefonował, że nie po jutrze może udać się do Stambułu.

Telefonla dönerek, İstanbul'a yarından sonra gidemeyeceği yanıtını verdi.

Telegrafować *ndk* - Zatelegrafować *dk*: telgraf çekmek

Odtelegrafowywać *ndk* - Odtelegrafować *dk*: telgraf çekerek, telgrafla yanıt vermek

Odtelegrafowawszy nie można uczestniczyć w przyjęciu, wyraził serdeczne podziękowania za zaproszenie.

Resepsiyona katılamayacağını telgrafla yanıtlayıp davet için içten teşekkürlerini sundu.

Trąbić *ndk*: borazan, trompet çalmak

Odtrąbić *dk*: trompet, borazan çalarak karşılık vermek

Odtrąbili na sygnał wzywający do powrotu.¹⁷⁸

Geri dönüş çağrısına trompet / borazan çalarak karşılık verdiler.

Warczeć *ndk* - Warknąć *dk*:

1. (hayvana ilişkin) hırlamak

2. (insana ilişkin) düşüncesizce, kaba saba, pat diye konuşmak

Odwarkiwać *ndk* - Odwarknąć *dk*:

1. hırıldayarak tepki vermek

2. (insana ilişkin) düşüncesizce, kaba saba, pat diye konuşmak

1.

Jeśli stawiasz nawet jeden krok do przodu, pies odwarknie.

Eğer ileri bir adım dahi atarsan, köpek hırlayarak tepki verecek.

2.

Nagle odwarknęła, że nie miała ochoty iść na koncert ze mną.

Benimle konsere gitme(k) niyetinde olmadığı yanıtını verdi birden kabaca.

Wrzeszczeć *ndk* - Wrzasnąć *dk*: bağırarak konuşmak

Odwrzaskiwać *ndk* - Odwrzasnąć *dk*: bağırarak karşılık vermek

---

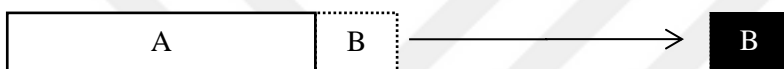
¹⁷⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 479

Po prostu zapytałem czy Adam jest w domu, czy nie. Jego matka odwrzasnęła, że go nie było.

Adam'ın evde olup olmadığını sormuştum sadece. Annesi evde olmadığı yanıtını verdi bağırarak.

III. 5.5. Bütünden Ayıran *Od-*

Od- önekinin eyleme kattığı son anlama gelindiğinde, belirli bir parçayı bir bütünden ayırdığını görürüz. Bunu yaparken, eylemin önek almadan önceki anlamı esastır. Tek farkla ki, *od-* bazı durumlarda belirli bir parçanın bir bütünden bölünmekte, ayrılmakta olduğu ipucunu verir. Öneksiz anlamında ise böyle bir durum söz konusu değildir. Yani, bir parçanın bir bütünden ayrıldığını söylemek olanaksızdır.

Bić *ndk* - Zbić *dk*: (el, kol, cop, kırbaç, sopa vs. ile) vurmak, darbelemek, yumruklamak

Odbijać *ndk* - Odbić *dk*: (el, kol, cop, kırbaç, sopa vs. ile) vurarak bütünden bir parça ayırmak, koparmak

Prętem stalowym murarz odbił kawałek plastra.

Duvar ustası metal çubukla vurarak bir parça sıva ayırdı.

Ciać *ndk*: kesmek

Odcinać *ndk* - Odciać *dk*: bütün bir şeyden keserek ayırmak, bölmek

Gość był najedzony, więc odciał tylko kawałek mięsa.

Misafir toktu, bu yüzden etten sadece bir parça böldü.

Odciałem potrzebną ilość tkaniny bawełnianej z beli.

Balyadan gereken miktarda pamuklu kumaş ayırdım.

Dłubać *ndk*: oymak, kazımak

Oddłubywać *ndk* - Oddłubać *dk*: oyarak, kazıyarak ayırmak

Nie rozumiem dlaczego oddłubaliście kit przytrzymujący szybę?

Camı tutan macunu kazıyarak neden ayırdınız, anlamış değilim.

Drapać *ndk* - Drapnąć *dk*: kazımak

Odrapywać *ndk* - Odrapać *dk*: kazıyarak ayırmak

Po pierwsze zaczynał pracować oddrapując farbę ze ściany.

Çalışmaya ilkin boyayı duvardan kazıyarak başlıyordu.

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak

Oddzierać *ndk* - Odedrzeć *dk*: yırtarak bir bütünden ayırmak, koparmak

Oddarła kartkę z zeszytu, na której notował ogłoszenie z gazety.

Gazetedeği ilanı not aldığı kâğıdı defterden kopardı.

Dzielić *ndk* - Podzielić *dk*: bölmek, ayırmak

Oddzielać *ndk* - Oddzielić *dk*: bir bütünden ayırmak

Chore dzieci zostały oddzielone od pozostałych tak jak zepsute owoce oddzielone od dobrych. Potem one zjadły mięso oddzielone od kości i wśród siebie dzieliły tort na dziesięć kawałków.

Hasta çocuklar, tıpkı iyilerinden ayrılan bozuk meyveler gibi, diğerlerinden ayrıldı. Sonra kemiğinden ayrılmış eti yediler ve pastayı kendi aralarında on parçaya böldüler.

Autostrada oddziela nową część miasta od centrum.¹⁷⁹

Otoyol kentin yeni kısmını merkezden ayırıyor.

Gryźć *ndk*: ısırarak

Odgryzać *ndk* - Odgryźć *dk*: ısırarak bir bütünden koparmak, ayırmak

W pośpiechu odgryzła tylko kawałek chleba.

Aceleden ekmekten sadece bir parça kopardı.

Kreślić *ndk*: çizmek

Odkreślać *ndk* - Odkreślić *dk*: çizgi çizerek bütünden ayırmak

Zanim pisał musisz odkreślić marginesy na każdej kartce.

Yazmaya başlamadan önce her bir kâğıtta kenar boşluklarını çizgi çekerek ayırmalısın.

---

¹⁷⁹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 642

Kroić *ndk* - Pokroić / Pokrajać *dk*: doğramak, dilimlemek

Odkrawać *ndk* - Odkrajać/ Odkroić *dk*: bütünden doğrayarak ayırmak

W kuchni godzinami odkrawała każde tłuszczuki z plasterków wędliny.

Mutfakta jambon dilimlerinden her bir yağı saatlerce doğrayarak ayırdı.

Kruszyć *ndk* - Pokruszyć *dk*: ufalamak, un ufak etmek

Odkruszać *ndk* - Odkruszyć *dk*: ufalayarak bir bütünden ayırmak, bölmek

Codziennie odkruszasz dwie kromki chleba i sypasz na karmienie zwierząt?

Her gün iki dilim ekmeği ufalayarak bölüyor ve hayvanları beslemek için serpiştiriyor musun?

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak, koymak

Odlewać *ndk* - Odląć *dk*: içi (sıvı) dolu olan bir şeyden / bir bütünden sıvı almak

Dziecko wczoraj nie mogło zasnąć. Odlzło półtora szklanki mleka z butelki i dopiło.

Dün çocuk uykuya dalamamıştı. Şişeden bir buçuk bardak süt aldı ve bitirene kadar içti.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak, hesap etmek, hesaplamak

Odliczać *ndk* - Odliczyć *dk*: sayarak, hesap ederek bütünden çıkarmak, ayırmak

Powinniśmy odliczyć od podatku koszty remontu pałacu.

Sarayın renovasyon masraflarını vergiden çıkarmalıyız.

Marta odliczyła dostateczne pieniądze na zakupy i na bilety na koncert.

Marta alışveriş ve konser biletleri için hesabını yaparak yeteri kadar para ayırdı.

Łupać *ndk*: parçalamak, kırmak

Odlupywać *ndk* - Odlupać *dk*: parçalayarak bütünden koparmak, ayırmak

Kula odlupała mu kawałek kości u nogi.¹⁸⁰

Mermi bacağındaki kemiğin bir parçasını parçalayarak koparmış.

Kit odlupał się od szyby.¹⁸¹

Macun parçalanarak camdan ayrıldı.

¹⁸⁰ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 648

¹⁸¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 461

Łamać ndk - Złamać dk: parçalamak, parçalara ayırmak, kırmak, bölmek

Odlamywać ndk - Odlamać dk: bir bütünden kırarak ayırmak, bölmek

Odlamała kawałek chleba i włożyła do ust.

Bir parça ekmek böldü ve ağzına götürdü.

Mierzyć ndk - Zmierzyć dk: ölçmek

Odmierzać ndk - Odmierzyć dk: bir bütünden ölçerek kesmek, ayırmak

Krawiec odmierzył trzy metry materiału na sukienkę.

Terzi elbise için üç metre kumaş ölçüp ayırdı.

Moczyć ndk - Zmoczyć dk: ıslatmak, nemlendirmek

Odmoczać ndk - Odmoczyć dk: ıslatarak, nemlendirerek bütünden bir parça ayırmak, çıkarmak

Odmaczam nalepki z butelek z przyzwyczajenia.

Alışkanlıktan etiketleri şişelerden ıslatarak çıkarırım.

Nасыpywać ndk - Nasypać dk: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler)

dökmek, serpmek, serpiştirmek

Odsypywać ndk - Odsypać dk: dökerek, serpiştirerek ayırmak

Odsypała pół kilo mąki na inny talerz.

Yarım kilo unu başka tabağa dökerek ayırdı.

Ociosywać ndk - Ociosać dk: (taşı, ağacı vs.) yarmak, kesmek

Odciosywać ndk - Odciosać dk: yarararak, keserek bütünden ayırmak

Na ogień w lesie można siekierą odciosać kilka gałęzi.

Ormanda ateş için baltayla birkaç dal kesilebilir.

Parować ndk: buharlaşmak, buharlaştırmak

Odparowywać ndk - Odparować dk: buharlaşarak, buharlaştırarak sıvıyı bütünden ayırmak, yok etmek

Rozpuśćmy garść soli kamiennej w szklance wody i pozostawmy ten roztwór, by powolnie odparowywał.¹⁸²

¹⁸² Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Bir bardak suda bir avuç kaya tuzunu eritelim ve yavaş yavaş buharlaştırarak sıvısını ayırmak için bu solüsyonu bekletelim.

Pić ndk: içmek

Odpijać ndk - Odpić dk: sıvı dolu olan bütünden bir parça içmek

Na przyjęciu u koleżanki pierwszy raz odpił wina.

Arkadaşının partisinde ilk kez şaraptan bir parça içti.

Piłować ndk: testereyle kesmek

Odpilowywać ndk - Odpilować dk: testereyle keserek bütünden ayırmak

Chcąc zatem drzewo uwolnić zupełnie od jęmioły, nie ma innej rady jak poświęcić i odpilować całą gałąź, na której ona wyrosła.¹⁸³

Eğer ağacı ökse otundan tümüyle kurtarmak istiyorsan, üzerinde yetiştiği tüm dalı feda etmekten ve keserek ayırmaktan başka çare yok.

Pruć ndk - Spruć dk: sökmek

Odpruwać ndk - Odpruć dk: sökerek bir kısmı bir bütünden ayırmak, koparmak

Ona pruć sweter, ja tymczasem odprućem koronkę na ramieniu.

O süveterini söküyordun, ben de bu arada omzumdaki danteli sökerek ayırdım.

Rąbać ndk: kesmek

Odrąbywać ndk - Odrąbać dk: keserek bütünden ayırmak, koparmak

Odrąbiemy konar od pnia.

Büyük dalları gövdeden kesip ayıracağız.

Rwać ndk: yolmak, koparmak, yırtmak

Odrywać ndk - Oderwać dk: yolarak, kopararak bir bütünden ayırmak, sökmek

Rano pies rwał ubranie na strzępy, a wieczorem oderwał mi guzik od płaszcza.

Sabah köpek kıyafetimi paramparça etti, akşam da yağmurluğumun düğmesini kopardı.

Podarowała mi cenne znaczki pocztowe, które odrywała z listów.

Bana mektuplardan söktüğü / kopardığı değerli posta pulları hediye etti.

---

¹⁸³ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Wreszcie oderwało się ucho od walizki napełnionej ciężkimi drobiazgami.
Ażir ıvır zıvırla dolu valizin sapı sonunda koptu.

Rżnąć *ndk*: kesmek, biçmek

Odrzynać *ndk* - Oderżnąć *dk*: keserek bir bütünden ayırmak

Oderżnął stare gałązki z drugiej strony buku.

Kayın ağacının diğer tarafından eski ince dalları keserek ayırdı.

Sklejać *ndk* - Skleić *dk*: yapıştırmak, yapıştırıcı ile tutturmak

Odklejać *ndk* - Odkleić *dk*: yapıştırılmış olanı bir bütünden ayırmak

One zerwały ze mną przyjaźń i ja z tego powodu odkleilem ich zdjęcia ze ściany
w moim pokoju.

Benimle arkadaşlığı kestiler, ben de bu sebepten onların fotoğraflarını odamdaki
duvardan söktüm.

Tapety odklejały się łatwo od ścian.¹⁸⁴

Duvar kâğıtları duvarlardan kolayca ayrıldı.

Skrobać *ndk* - Skrobnąć *dk*: kazımak

Odkrobywać *ndk* - Odkrobać *dk*: kazıyarak çıkarmak

Odkrobałem stare malowidła od podłogi.

Yerden eski boyaları kazıyarak çıkardım.

Strzelać *ndk* - Strzelić *dk*: ateş etmek

Odstrzeliwać *ndk* - Odstrzelić *dk*: ateş ederek koparmak, ayırmak

Odstrzelił skrzydło kaczce.

Ateş ederek, ördeğin kanadını kopardı.

Wirować *ndk* - Zawirować *dk*: dairesel hareket ettirmek, santrifüjlemek

**Odwirowywać *ndk* - Odwirować *dk*: dairesel hareket ettirerek, santrifüjleyerek
ayrıştırmak**

Dzisiaj zajmował się odwirowaniem miodu z plastrów.

Bugün balı dairesel hareket ettirerek peteğinden ayırmakla uğraştı.

---

¹⁸⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 456

Ta maszyna odwirowuje śmietanę z mleka.

Bu makine kaymağı süttten santrifüjleyerek ayrıştırıyor.

6. *Po-* Öneki

III. 6.1. Çoğulculuk / Çokluk Bildiren *Po-*

Hatırlanacağı üzere, önceki kısımlarda *na-* öneki incelenirken, distribütif sözcüğü ele alınmış ve bu terime ilişkin olarak olayın farklı aşamalara bölüdüğü, tekrarlandığı, nesne veya öznenin çoğul durumda olduğu yönünde bir açıklama getirilmişti. Aşağıda incelenecek olan *po-* öneki eylemler de, tıpkı *na-* önekliler gibi distribütif anlamı ifade eder, nesnenin çoğul formda olduğunu vurgular.

“(Çözümleme konusu olarak) *po-* öneki Polonya dilinde özellikle en çok eylemsel sesteş morfemlerden biri olduğundan çok ilgi çeker. Bir yerde süreksizlik (dokonany) göstergesi olarak görünürken, başka bir yerde sözcüksel türeme biçimi olarak görünür:

I. Süreksizlik bildiren eylem ve determinatif¹⁸⁵ eylem olarak:

a) *Poczekaj aż wróce.* (Ben geri dönene kadar bekle). ‘Süreksizlik bildiren *po*’

b) *Poczekaj chwilę, a jak nie wróce, to jedź sam.* (Biraz bekle, geri dönmezsem,

kendin git). ‘Determinatif *po*’

---

¹⁸⁵ Yapılan araştırmalarda bu terime Türkçe’de karşılık gelen bir terim bulunamamıştır, ancak, yine Türkçe’de “belirlenim, belirleme” anlamına gelen *determinasyon* adından yola çıkarak *determinatif* sıfatına -her ne kadar yukarıda ifade edilmek istenen durumun tam karşılığı olmasa da- ‘belirleyen, belirten’ biçiminde bir anlam yüklemek mümkün olabilir. Nitekim dilbilim terimler sözlüklerinde İngilizce sözcük *determinant* için ‘belirleyen’, *determinative adjective* için ise ‘belirtme sıfatı’ ifadeleri kullanılmaktadır. Çalışmanın bu kısmında, 2. başlıkta *po-* öneki ile türetilmiş determinatif eylem örnekleri sunulacaktır. Polonya dilinde bu terim için kısa süreliğine ve az ölçüde yapıldığını / yapılacağını ‘belirtir’. *Pobyć* (bir süre kalmak), *pochodzić* (biraz yürümek), *poskakać* (bir süre atlayıp hoplamak), *pośpiewać* (biraz şarkı söylemek) gibi pek çok örnek sıralanabilir. Bu tür eylemler çoğunlukla *trochę* (biraz) belirteciyle (zarfiyla) kullanılır ve olayın çok küçük bir zaman diliminde gerçekleştiğini bildirir. Bknz. Wróbel Henryk, **Prefiksacja Czasowników a Aktualizacja Struktur Predykatowo - Argumentowych**, Opera Universitatis Purkynianae Brunensis - Facultas Philosophica, Otazky Slovanske Syntaxe IV/1, Brno, 1976, s. 177

II. Determinatif ve distribütif eylem olarak (*po-* önekini kapsayan eylemsel türetmeler bu işlevlerinde, yapılan işi pek çok özne ya da nesneyle tekrarlanan olaylar olarak nitelendirir):

a) *Daj mu trochę klocków¹⁸⁶, on też chce z tobą pobudować.* (Ona biraz oyuncak küp ver, o da seninle birlikte ev yapmak istiyor). ‘Determinatif’

b) *Chłopi na wsi to teraz domy pobudowali jak pałace.* (Köylüler köyde şimdi de saray gibi evler yapıyorlar). ‘Distribütif’

III. Distribütif eylem ve sözcüksel türetme olarak *po-*:

budzić (uyandırmak):

a) *Uważaj, bo dzieci pobudzisz!* (Dikkat et, yoksa çocukları uyandıracaksın!)

Pobudzać:

b) *Nie wiem, co by dzisiaj tych ludzi mogło jeszcze pobudzić do jakiejś pracy.*

(Bugün bu insanları işe neyin daha fazla teşvik edebileceğini bilmiyorum).”¹⁸⁷

Yukarıdaki I numaralı başlığın (a) maddesinde süreklilik bildiren (niedokonany) formdaki *czekać*’ın süreksizlik bildiren (dokonany) formu olan *poczekać* emir kipi ile çekimlenmiştir, dolayısıyla bu cümle, sadece bir emir cümlesidir. Polonya dilinde emir kiplerine ilişkin en önemli kurallardan biri, olumlu emir cümlelerinde eylemin süreksizlik bildiren (dokonany) formunun, olumsuz emir cümlelerinde ise, süreklilik bildiren (niedokonany) formunun kullanılmasıdır. Yukarıda (a) maddesinde verilen cümle, olumlu bir emir cümlesi olduğu için, “po” eki anlamı değiştiren bir önek değil, sadece eylemi süreklilik bildiren (niedokonany) formdan süreksizlik bildiren (dokonany) forma kavuşturan bir ektir.

¹⁸⁶ Ahşap ya da plastik formda olan, farklı şekillerin oluşturulabildiği Lego, Jenga tarzı oyuncak küpleri.

¹⁸⁷ J. Piwowar, **Funkcje Prefiksu Po- we Współczesnym Języku Polskim**, Olsztyn, Prace Językoznawcze, Zeszyt V, 2003, s. 141-142

I/b maddesinde ise, ‘biraz’ anlamına gelen *chwilę* sözcüğü ‘belirli bir süre bildirdiği için’ *poczekać* eylemini determinatif olarak nitelendirmek olasıdır.

II numaralı başlığın (b) maddesindeki *pobudować* nitelik olarak distribütif bir eylemdir, çünkü cümlenin hem öznesi hem de nesnesi çoğuldur. Bu yüzden, tüm sözlük taramaları ve araştırmalarından da yola çıkarak, aşağıda sıralanacak olan *po-* önekli eylemlerin Türkçe karşılığı sunulurken, ‘pek çok’, ‘birçok’, ‘epey’ belgisiz sıfatlarından yararlanılacaktır. Burada amaç, çoğul durumu vurgulamaktır. Erek dile çeviri sırasında metnin içeriğine göre ‘sırayla’, ‘tek tek’, ‘peş peşe’ vs. gibi çoğul durumu vurgulayan ifadeler de kullanılabilir. “Anlam olarak distribütif olan *po-* öneki eylem tarafından belirlenen olayın seyrinde işin art arda yapıldığını vurgular. *Matka pomyła dzieci.* (Anne çocukları(nı) yıkadı.) cümlesinin anlamı *matka myła dzieci jedno po drugim* (Anne çocukları(nı) sırayla / birer birer / peş peşe yıkadı.) şeklindedir ve iş tamamlanmıştır. Önekin anlamı, (uzamsal anlamı ‘birbiri ardına’ olan) *po* önlecinin (ilgecinin) işlevi ile de örtüşmektedir. *Matka umyła dzieci.* (Anne çocukları(nı) yıkadı.) cümlesi ‘*Matka zajmowała się myciem dzieci i czynność tę zakończyła.*’ (Anne çocukları(nı) yıkamakla uğraştı ve bu işi / eylemi bitirdi.) anlamına gelir ve işin / eylemin akışına ilişkin bir gösterge yoktur, buna karşılık, çocukların sırayla yıkanmış olduğu nesnel biçimde ortadır.”¹⁸⁸ Bu alıntıdan sonra aşağıdaki örnek cümlelerin çevirilerinde peş peşe, art arda, sırayla sözcüklerinin gizli olduğu unutulmamalıdır. Bu noktada, bu grupta toplanan eylemlerin özne ve nesnelere ya da bunlardan en az birinin çoğul formda olması gerektiği kuralının altının bir kez daha çizilmesi yerinde olacaktır.

---

¹⁸⁸ J. Piwowar, 2003, s. 144

II/a maddesinde yer alan cümle ise, çalışmanın *po-* öneki için ayrılmış bu kısımdaki ikinci başlık altında toplanan eylemlere ilişkin örnek bir cümledir.

Distribütif eylemler genelde nesnenin çoğul durumunu vurgular. Ancak, aşağıda toplanan eylemler arasında, sayıları az da olsa, nesnenin değil, öznenin çoğul formda olduğunu vurgulayan *po-* önekli eylemlere de değinilmiştir. Bu tür eylemlerin bu gruba dahil edilmesinin nedeni, cümle oluştururken öznelerin tekil formda kullanılması gibi, yapılması olası hataların olabildiğince önüne geçmektir.

Son olarak, bu başlık altında toplanan eylemlerin çok dikkat çekici bir özelliğinden de söz etmek gerek. *Po-* öneki başka bir önek almış eylemin başında görülebilir. Bir diğer deyişle, bu önek kendisinden sonra başka bir önekin gelmesine zaman zaman izin verir. Buradan hareketle, eylemin öneksiz anlamı ilkin *po-*'dan önce gelen öneke göre biçimlenecek, ardından bu anlam *po-* öneki doğrultusunda son biçimini alacaktır. Böylece, öneksiz (temel) eylem (czasownik podstawowy) iki farklı semantik (anlamsal) dönüşüme uğramış olacaktır. *Po-* önekiyle birlikte iki önek almış bu tür eylemlerin en önemli özelliği, süreklilik bildiren (niedokonany) formlarının kesinlikle bulunmamasıdır. Buna karşılık, eylemlerin bir önceki önekli formlarının süreklilik bildiren (niedokonany) köke sahip olmaları da ayrıca dikkat çeken bir noktadır.

<u>Öneksiz eylem</u>	<u>Önekli Eylem</u>	<u>İki Önekli Eylem</u>
ciągać/ciągnąć <i>ndk</i>	→ odciągać <i>ndk</i> - <i>odciągnąć dk</i>	- <i>poodciągać dk</i>
ciągać/ciągnąć <i>ndk</i>	→ rozciągać <i>ndk</i> - <i>rozciągnąć dk</i>	- <i>porozciągać dk</i>
ścinać <i>ndk</i> - <i>ściąć dk</i>	→ obcinać <i>ndk</i> - <i>obciąć dk</i>	- <i>poobcinać dk</i>
ścinać <i>ndk</i> - <i>ściąć dk</i>	→ rozcinać <i>ndk</i> - <i>rozciąć dk</i>	- <i>porozcinać dk</i>

Yukarıdaki durumu kapsayarak, *po*'nun hem eylemi süreksiz (dokonany) kılan bir ek, hem de çoğul durumu vurgulayan bir önek olarak ortaya çıkması ilgi çekicidir.

Eylemi (dk) Yapan Ek

Önekli Eylem

İki Önekli Eylem

jechać *ndk* - *pojechać dk* → *przyjeżdżać ndk* - *przyjechać dk* - *poprzyjeżdżać dk*

Adresować *ndk* - Zaadresować *dk*: postalanan (mektup, paket, kutu vs.) üzerine adres yazmak

Poadresować *dk*: postalanan pek çok şeyin üzerine adres yazmak

Machinalnie zapieczętowała i poadresowawała listy.¹⁸⁹

Mekanik olarak mektupları mühürledi ve adresleri yazdı.

Aresztować *ndk* - Zaaresztować *dk*: tutuklamak

Poareesztować *dk*: pek çok kişiyi tutuklamak

Poareesztowano wszystkich członków bandy pod zarzutem morderstwa.

Cinayet suçlamasıyla çetenin tüm üyeleri tutuklandı.

Bankrutować *ndk* - Zbankrutować *dk*: iflas etmek

Pobankrutować *dk*: (pek çok kurum, kuruluş ya da işletmeciye ilişkin olarak) iflas etmek

Wielu przemysłowców pobankrutowało w czasie kryzysu.¹⁹⁰

Pek çok fabrikatör kriz döneminde iflas etti.

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Pobierać *ndk* - Pobrać *dk*: pek çok şey almak ya da pek çok yerden bir şeyler almak

Pobrali z magazynu potrzebne narzędzia i przystąpili do pracy.¹⁹¹

Depodan gerekli aletleri aldılar ve işe koyuldular.

Budzić *ndk* - Obudzić *dk*: uyandırmak

Pobudzać *ndk* - Pobudzić *dk*: pek çok kişiyi uyandırmak

Celem tego alarmu jest pobudzenie wszystkich w domu w czasie wycieku gazu.

Bu alarmın amacı gaz sızıntısı esnasında evdeki herkesi uyandırmaktır.

¹⁸⁹ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

¹⁹⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 709

¹⁹¹ Multimedialny słownik szkolny PWN

Burzyć ndk - Zburzyć dk: yıkmak, mahvetmek, tahrip etmek

Poburzyć dk: pek çok şeyi yıkmak, mahvetmek, tahrip etmek

Dom, rzeźby, szkoły, szpitale zostały poburzone podczas bombardowania.

Bombardıman sırasında evler, heykeller, okullar, hastaneler tahrip oldu.

Chować ndk - Schować dk: muhafaza etmek, koymak, saklamak

Pochować dk: pek çok şeyi koymak, muhafaza etmek, saklamak

Pochował pieniądze pod dywanem i klucze pod poduszką.

Paraları halının altına, anahtarları da yastığın altına sakladı.

W której szufladzie pochowasz sztucce do sałatek?

Salata takımlarını hangi çekmeceye koyuyorsun?

Złodzieje pochowali się w pojemniku na śmieci.

Hırsızlar çöp kutusunun içine saklandılar.

Chwytać ndk - Chwycić dk: tutmak, yakalamak

Pochwytać dk: bir bir, sırayla yakalamak

Policjanci wkrótce pochwytili zbiegłych przestępców.

Polisler çok geçmeden kaçak suçluları yakaladı.

Ciać ndk: kesmek

Pociąć dk: keserek pek çok parçaya ayırmak

Ułożył stos pociętego drewna.

Kesilerek pek çok parçaya ayrılmış odun yığını oluşturdu.

Czynić ndk - Uczynić dk: yapmak, bir şeyi yerine getirmek

Poczynić dk: pek çok şey yapmak, pek çok şeyi yerine getirmek

Czy chcielibyście też państwo poczynić podobne postępy w nauce?

Siz de bilimde benzer gelişmeler kaydetmek ister miydiniz?

Po długotrwałej pracy pojedę na urlop, zatem powinienem poczynić przygotowania do podróży.

Uzun süren çalışmadan sonra tatile gideceğim, bunun için seyahat hazırlıkları yapmam gerek.

Czyścić *ndk*: temizlemek

Poczyścić *dk*: pek çok şeyi ya da yeri temizlemek

Poczyściła wszystkie dywany odkurzaczem, po czym przygotowała kolację dla gości.

Süpürge makinesiyle tüm halıları temizledi, ardından konuklar için akşam yemeği hazırladı.

Dobijać *ndk* - Dobić *dk*: yaralıya, can çekişene ölümcül vuruşu yapmak; darbe vurarak öldürmek

Podobijać *dk*: yaralı ya da ölmekte olan pek çok insana, hayvana ölümcül vuruşu yapmak, darbeyle öldürmek

Myśliwi bezlitośnie podobijali zranione kaczki.

Avcılar acımasızca yaralı ördekleri ölümcül darbeyle öldürdü.

Dochodzić *ndk* - Dojść *dk*: (yürüyerek) belirli bir yere varmak, ulaşmak

Podochodzić *dk*: (pek çok kişiye/şeye ilişkin) varmak, ulaşmak

Goście podochodzili w ciągu godziny.

Konuklar bir saat içinde vardılar.

Wszystkie listy podchodziły przed dwudziestą.

Bütün mektuplar saat 12'den önce ulaştı.

Dodawac *ndk* - Dodać *dk*: eklemek

Pododawac *dk*: pek çok şey eklemek

Zapomniała pododawac przypraw do potraw.

Yemeğe baharatları eklemeyi unuttu.

Do swojej pracy pododawal przypisy.¹⁹²

Çalışmasına notları da ekledi.

Doić *ndk* - Wydoić *dk*: süt sağmak

Podoić *dk*: birer birer, sırayla sağmak

W ciągu dwóch godzin podoilem wszystkie krowy.

---

¹⁹² Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 741

İki saat içinde tüm inekleri sağdım.

Dorastać *ndk* - Dorosnąć *dk*: olgunlaşmak, büyümek

Podorastać *dk*: (pek çok insana, hayvana bitkiye ilişkin) olgunlaşmak, büyümek
Dzieci szybko podorastały.

Çocuklar hızla büyüdüler.

Dorabiać *ndk* - Dorobić *dk*: ek olarak yapmak

Podorabiać *dk*: ek olarak pek çok şey yapmak

Mama dzisiaj poświęciła cały swój czas podorobieniu frędzli do szalika.

Annem bugün tüm vaktini atkısına püskül eklemeye ayırdı.

Dorabiać się *ndk* - Dorobić się *dk*: çabalar sonucu bir şey başarmak, edinmek

Podorabiać się *dk*: (pek çok insana ilişkin) çabalar sonucu bir şey başarmak, edinmek

Każda osoba, która jest uczciwa wobec ludzi i pracuje dużo, podorabiała się majątków.

İnsanlara karşı dürüst olan ve çok çalışan herkes servet sahibi oldu.

Dowiadować się *ndk* - Dowiedzieć się *dk*: öğrenmek

Podowiadować się *dk*: pek çok bilgi öğrenmek

Podowiadowaliśmy się różnych rzeczy z książek.

Kitaplardan çok farklı şeyler öğrendik.

Dusić *ndk* - Udusić *dk*: boğmak

Podusić *dk*: pek çok canlıyı boğmak

Lisy w nocy podusiły wszystkie kury w kurniku.

Tilkiler gece kümesteki tüm tavukları boğmuş.

Dziurawić *ndk*: delmek, delik açmak

Podziurawić *dk*: pek çok delik açmak, delik deşik etmek

Podziurawione pociskami ściany.

Mermilerle delik deşik olmuş duvarlar.

Formować ndk - Uformować dk: oluşturmak, biçimlendirmek

Poformować dk: pek çok şey şey oluşturmak, düzene sokmak, biçime sokmak

Długo starali się poformować druty w kształcie haczyka.

Tellere kanca biçimini vermek için epey uğraştılar.

Gasnąć ndk - Zgasnąć dk: sönmek

Pogasnąć dk: (pek çok ışık saçan şeye ilişkin olarak) söndürmek

Latarnie uliczne, światła w oknach pogasły i miasto pogrążyło się w mroku.

Sokak lambaları ve vitrin ışıkları söndü, kent karanlığa gömüldü.

Giąć ndk: bükmek, eğmek

Pogiąć dk: (pek çok şeye ilişkin) bükmek, eğmek

Wichura pogieła gałązki drzew.

Kuvvetli fırtına ağaçların ince dallarını eğdi.

Głupieć ndk - Zgłupieć dk: aptallaşmak

Pogłupieć dk: (-konuşma diline özgü- pek çok kişiye ilişkin olarak) aptallaşmak, aklını kaçırmak

Ludzie pogłupieli, jak patrzyli na te nowe przepisy.

İnsanlar bu yeni talimatları okuduğunda aklını kaçırdı.

Gryźć ndk: ısırarak

Pogryźć dk:

1. pek çok yerden ısırarak yaralamak

2. ısırarak parçalara bölmek

1.

Psy pogryzły uciekającego złodzieja.

Köpekler kaçan hırsızın pek çok yerinden ısırarak yaraladı.

2.

Dobrze pogryź przed połknięciem.¹⁹³

Yutmadan önce ısırarak iyiye parçala.

---

¹⁹³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 781

Gubić *ndk* - Zgubić *dk*: kaybetmek

Pogubić *dk*: pek çok şeyi kaybetmek

Dzieci pogubiły nam wszystkie monety.

Çocuklar tüm bozuk paralarımızı kaybetti.

Pogubiły mi się wszystkie notatki z wykładów.¹⁹⁴

Ders notlarımın hepsi kayboldu.

Kaleczyć *ndk* - Skaleczyć *dk*: yaralamak

Pokaleczyć *dk*: pek çok yeri yaralamak ya da pek çok insanı, hayvanı yaralamak

Odlamki pokaleczyły mu całą twarz.

Şarapnel parçaları suratının her tarafını yaraladı.

Wybuch bomby pokaleczył ludzi, idący chodnikiem.

İnfilak eden bomba kaldırımında yürüyen insanları yaraladı.

Karać *ndk* - Ukarać *dk*: cezalandırmak

Pokarać *dk*: pek çok kişiyi cezalandırmak

Pokarał wszystkie dzieci, które zostawiły bałagan w pokoju i porzucane ubrania

Odasını düzensiz ve kıyafetlerini dağınık bırakan tüm çocukları cezalandırdı.

Kąpać *ndk* - Wykąpać *dk*: yıkamak

Pokąpać *dk*: pek çok kişiyi yıkamak

Trzeba będzie pokąpać dzieci.

Çocukları teker teker yıkamamız gerekecek.

Kleić *ndk*: yapıştırmak

Pokleić *dk*: yapıştırarak pek çok şey oluşturmak, pek çok parçayı yapıştırarak bütün oluşturmak

Pokleił połamane krzesło.

Dağılmış sandalyeyi yapıştırdı.

---

¹⁹⁴ Multimedialny słownik szkolny PWN

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, sermek, yerleştirmek, oturtmak

Pokłaść *dk*: pek çok şey ya da kişiyi yerleştirmek, oturtmak

Anna pokładła poduszki na krzesła.¹⁹⁵

Anna yastıkları sandalyelere koydu.

“Po tym, jak pokładzie dzieci na łóżek, wpadnie do was” - odrzekła.

“Çocukları yatırdıktan sonra size uğrayacağım” - diye yanıt verdi.

Wszystkie kasety, czasopisma i artykuły pokładł na miejsce

Tüm kasetleri, dergileri ve makaleleri yerine koydu.

Kłuć *ndk* - Ukłuć *dk*: batırmak, saplamak, delmek

Pokłuć *dk*: bir şeyin pek çok yerine batırmak, saplamak, delmek

Pokłułem płytę stalową gwoździem.

Metal plağın pek çok yerini çiviyle deldim.

Kończyć *ndk* - Skończyć *dk*: bitirmek, tamamlamak

Pokończyć *dk*: pek çok şeyi bitirmek, tamamlamak

Karol pokończył projekty rozpoczęte w zeszłym tygodniu.

Karol geçen hafta başlatılan projeleri bitirdi.

Kraść *ndk* - Ukraść *dk*: çalmak, hırsızlık yapmak

Pokraść *dk*: pek çok şey çalmak

Został skazany na karę na trzy lata, bo pokradł cenne przedmioty ze sklepu jubilerskiego.

Üç yıl hapis cezasına çarptırıldı, çünkü kuyumcu dükkanından değerli parçaları çalmıştı.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: dilimlemek, doğramak, kesmek

Pokroić *dk*: parça parça kesmek, küçük parçalara bölmek

Jak makaron gotuje się, pokrój warzywa.

Makarna pişerken sebzeleri parça parça kesin.

---

¹⁹⁵ Multimedialny słownik szkolny PWN

Kształcić ndk - Wykształcić dk: eğitmek, eğitim vermek

Pokształcić dk: pek çok kişiyi yetiştirmek, eğitim vermek

Pokształci studentów na prawników.

Öğrencilere avukatlık eğitimi verecek.

Dzieciństwo i młodość spędzili na wsi, ale pokształcili się na uniwersytetach w metropolii.

Çocukluk ve gençlik dönemlerini köyde geçirdiler, ama metropollerde üniversitelerde eğitim gördüler.

Kupować ndk - Kupić dk: satın almak

Pokupować dk: pek çok şey satın almak

Skończyło się lato i teraz czas na szkołę. Pokupowałem dzieciom potrzebne podręczniki i mundurki.

Yaz bitti ve şimdi okul zamanı. Çocuklara gerekli kitapları ve üniformaları aldık.

Lokować ndk - Ulokować dk: oturtmak, yerleştirmek

Polokować dk: pek çok şeyi ya da kişiyi sırayla yerleştirmek

Uczestników wycieczki polokował w prywatnych kwaterach.¹⁹⁶

Gezi katılımcılarını özel pansiyonlara yerleştirdi.

Łamać ndk - Złamać dk: kırmak

Połamać dk: pek çok şeyi kırmak

Silny wiatr południowo-zachodni połamał gałęzie tego drzewa.

Kuvvetli lodos bu ağacın dallarını kırdı.

Spadł z drabiny i połamał sobie palce.

El merdiveninden düştü ve parmaklarını kırdı.

Marnieć ndk - Zmarnieć dk: (sağlıkta) kötüye gitmek, güçsüzleşmek, dibe vurmak

Pomarnieć dk: pek çok şeye ilişkin olarak kötüye gitmek, dibe vurmak

Kwiaty mi znacznie pomarniały z braku wody.

---

¹⁹⁶ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

Çiçeklerim susuzluktan dolayı iyice kötüleşti.

Wygląda na to, że dzieci w Afryce bardziej pomarnieją z niedożywienia.

Görünen o ki, Afrika'daki çocukların yetersiz beslenmeden dolayı sağlık durumları kötüye gidecek.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak

Pomarznąć *dk*:

1. (pek çok kişiye ya da beden kısımlarına ilişkin) donmak

2. (pek çok kişiye ilişkin) soğuktan ölmek (pek çok şeye ilişkin) soğuktan heba olmak

1.

Trzęśliśmy się z zimna i pomarzły nam nosy kiedy czekaliśmy na autobus na przystanku.

Durakta otobüsü beklerken soğuktan titriyorduk ve burunlarımız donmuştu.

2.

Jabłonie pomarzły się w zeszłej ostrej zimy.

Elma ağaçları geçtiğimiz sert kış mevsiminde soğuktan heba oldu.

Mdleć *ndk* - Zemdleć *dk*: bayılmak

Pomdleć *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) bayılmak

Dwie szczupłe dziewczyny pomdlały z gorąca.

İki zayıf kız sıcaktan bayıldı.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek, ölçüm almak

Pomierzyć *dk*: pek çok şeyin ölçümünü yapmak

Pomierzył niezabudowane parcele i leśne.

Boş ve orman arazilerinin ölçümünü yaptı.

Milknać *ndk* - Umilknać *dk*: konuşmayı kesmek, susmak

Pomilknać *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) konuşmayı kesmek, susmak

Wszyscy pomilkli kiedy zła wiadomość przyszła i panowała cisza.

Kötü haber geldiğinde herkes sustu ve sessizlik hakim oldu.

Mordować ndk - Zamordować dk: öldürmek, katletmek, temizlemek

Pomordować dk: çok sayıda insanı öldürmek

Hitlerowcy pomordowali kilka tysięcy polskich Żydów w czasie drugiej wojny światowej w obozach koncentracyjnych.

Naziler İkinci Dünya Savaşı sırasında toplama kamplarında birkaç bin Polonya Yahudisini öldürdü.

Murować dk: duvar örmek

Pomurować dk: pek çok yapı inşa etmek

Pomurował nowe kominy wentylacyjne z cegły.

Tuğladan yeni havalandırma bacaları ördüler.

Myć ndk - Umyć dk: yıkamak

Pomyć dk: pek çok şeyi ya da kişiyi yıkamak

Pomywszy garnki zaczął słuchać wiadomości.

Tencereleri yıkayıp haberleri dinlemeye başladı.

Pracuje w domu starców i dzisiaj wieczorem pomyje starców.

Huzur evinde çalışıyor ve bu akşam yaşlı adamları yıkayacak.

Nadgniwać ndk - Nadgnić dk: kısmen çürümek

Ponadgniwać dk: pek çok yerinden çürümek, (pek çok şeye ilişkin) kısmen çürümek

Arbuz ponadgniwał z każdej strony.¹⁹⁷

Karpuz her tarafından kısım kısım çürümüş.

Nadgryzać ndk - Nadgryźć dk: bir kısmını ısırarak, tırtıklamak, kemirmek

Ponadgryzać dk: pek çok şeyi tırtıklamak, kemirmek

Tutaj można widać ponadgryzane przewody przez mysz.

Burada farenin kemirdiği kabloları görmek mümkün.

Ślimaki ponadgryzały truskawki.¹⁹⁸

Salyongozlar çilekleri tırtıklamış.

¹⁹⁷ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 344

¹⁹⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 801

Nadłamywać ndk - Nadłamać dk: bir parça kırmak

Ponadłamywać dk: pek çok şeyden parça kırmak

Ze złości ponadłamywał siekierą deski w płocie.

Sinirinden baltayla çit tahtalarından bir parça kırdı.

Naklejać ndk - Nakleić dk: bir şey yapıştırmak, tutturmak

Ponaklejać dk: pek çok şey yapıştırmak ya da pek çok yere yapıştırmak

Miałem ponaklejać dwa tysiące ogłoszeń na murach.

Duvarlara iki bin adet duyuru yapıştırmam gerekiyordu.

Nakładać ndk - Nałożyć dk:

1. koymak, yerleştirmek

2. giyinmek, giydirmek

Ponakładać dk:

1. pek çok şey koymak, yerleştirmek

2. çok parçalı kıyafet giymek, giydirmek

1.

Po wojnie wprowadził karność do wojska i ponakładał nowe podatki.

Savaştan sonra orduya disiplin getirdi ve yeni vergiler koydu.

Ponakładała kanapki na talerze i wszyscy dojedli je.

Sandviçleri tabaklara koydu ve herkes tamamını yedi.

2.

Przed wyjściem na scene, ponakładzie na siebie barwne swetery.

Sahneye çıkmadan önce üzerine renkli süveterler giyecek.

Nakręcać ndk - Nakręcić dk: çevirerek kurmak

Ponakręcać dk: pek çok şeyi çevirerek kurmak

Wtedy nie śniło się jeszcze o radiu, a gramofony ponakręcane korbkami, należały do rzadkości.

O zamanlar henüz radyo hayal edilmiyordu, çevirme koluyla kurulan gramofonlar da nadir sayılırdı.

Nakrywać ndk - Nakryć dk: örtmek, kaplamak

Ponakrywać dk: pek çok şeyi örtmek, kaplamak

Usiadły przy stołach nakrytymi czerwonymi obrusami.

Kırmızı masa örtüleriyle kaplı masalara oturdular.

Nalepiać ndk - Nalepić dk: bir şeye ya da bir yere bir şey yapıştırmak, tutturmak

Ponalepiać dk: pek çok şey yapıştırmak ya da pek çok yere yapıştırmak

Niech nie zapomniamy ponalepiać znaczków na kopertach.

Zarfların üzerine pulları yapıştırmayı unutmasınlar.

Nalewać ndk - Nalać dk: bir kaba sıvı bir madde koymak

Ponalewać dk: pek çok kaba sıvı koymak

Ponalewałem sok pomarańczowy do dzbanów.

Sürahilerilere portakal suyunu koydum.

Napelniać ndk - Napelnić dk: doldurmak

Ponapelniać dk: pek çok şey doldurmak

Jak zawsze ponapelnia koszyki bananami, truskawkami, brzoskwiniami.

Her zamanki gibi sepetleri muzlarla, çileklerle, şeftalilerle dolduracak.

Naprawiać ndk - Naprawić dk: tamir etmek, onarmak

Ponaprawiać dk: pek çok şeyi tamir etmek, onarmak

Krany przeciekają. Jak ponaprawiać baterie łazienkowe?

Musluklar su damlatıyor. Banyo bataryaları nasıl tamir edilir?

Nastawiać ndk - Nastawić dk: ayarlamak; ısıtmak, kaynatmak için ocağa, fırına koymak

Ponastawiać dk:

1. birçok şeyi ayarlamak, kurmak

2. birçok şeyi koymak, yerleştirmek

1.

Kucharze ponastawiali piekarniki na 180 stopni.

Aşçılar fırınları 180 dereceye ayarladılar.

2.

Ponastawiała talerzy na stole.

Tabakları masaya dizdi.

Naszywać *ndk* - Naszyć *dk*: dikmek, dikerek tutturmak

Ponaszywać *dk*: pek çok şeyi dikerek tutturmak

Ponaszywał kieszenie na spodniach.

Pantolona cepleri dikti.

Naznaczać *ndk* - Naznaczyć *dk*: işaret koymak, belirlemek

Ponaznaczać *dk*: pek çok şeye işaret koymak

Ponaznaczali domy do rozebrania.

Yıkılacak evlere işaret koydular.

Niszczycić *ndk* - Zniszczyć *dk*: yok etmek, yıkmak, tahrip etmek

Poniszczycić *dk*: pek çok şeyi yok etmek, tahrip etmek

Śnieg i zmrozenie poniszczły drogi w śródmieściu.

Kar ve buzlanma şehir merkezindeki yolları tahrip etti.

Kamiennice z wieku XIX poniszczły się z biegiem laty.

XIX. yüyıldan kalma taş evler yıllar geçtikçe yıkıldı.

Notować *ndk* - Zanotować *dk*: not almak, not etmek

Ponotować *dk*: pek çok şeyi not etmek

Ponotuje wnioski dyskutantów.

Konuşmacıların önerilerini not alacak.

Numerować *ndk*: numaralandırmak

Ponumerować *dk*: sırayla pek çok şeyi numaralandırmak

Michał ponumerował kartki zeszytu.

Michał defter sayfalarını numaralandırdı.

Obciągać *ndk* - Obciągnąć *dk*: kaplamak

Poobciągać *dk*: pek çok şey kaplamak

Mam książki poprawione w drewno i pięknie poobciągane skórą.

Ahşap kapaklı, güzelce deriyle kaplanmış kitaplarım var.

Przyszyła guziki i poobciągnęła je materiałem.

Düğmeleri dikti ve onları kumaşla kapladı.

Obcinać *ndk* - Obciąć *dk*: (kısaltmak amaçlı) kesmek

Poobcinać *dk*: pek çok şeyi kesmek, kısaltmak

Po pierwsze poobcinała dziecku paznokcie, a potem nogawki spodni.

İlk olarak çocuğun tırnaklarını, ardından da pantolonun bacak kısmını kesti.

Obdrapywać *ndk* - Obdrapać *dk*: çizmek, tırmalamak

Poobdrapywać *dk*: pek çok şeyi çizmek, tırmalamak

Kto tak poobdrapywał samochody?

Arabaları kim çizdi böyle?

Obdzielać *ndk* - Obdzielić *dk*: dağıtmak, bölüştürmek

Poobdzielać *dk*: çok fazla sayıdaki kişilere dağıtmak

Uroczystość zakończyła się poobdzieleniem dzieci cukierkami.

Tören çocuklara şeker dağıtmayla birlikte son buldu.

Obdzierać *ndk* - Obedrzeć *dk*: soymak, kaldırmak

Poobdzierać *dk*: (konuşma diline özgü) pek çok şeyi soymak

Zwierzęta znowu poobdzierały kory z drzew.

Hayvanlar yine ağaç kabuklarını soydular.

Obgryzać *ndk* - Obgryźć *dk*: etrafını ısırarak kemirmek

Poobgryzać *dk*: pek çok şeyin etrafını ısırarak yemek

Ze zdenerwowania poobgryzałam paznokcie.

Gerginlikten tırnaklarımı kemirdim.

Obijać *ndk* - Obić *dk*: vurarak kırmak, ayırmak

Poobijać *dk*: pek çok şeyi kırmak ya da pek çok kez vurarak birkaç yerinden

kırmak, çarparak zarar görmek

Poobijano meble podczas transportu.

Nakliye sırasında mobilyalara zarar verildi.

Arbuzy poobijały się w drodze.

Karpuzlar yolda birbirine çarparak telef oldu.

Oblepiać *ndk* - Oblepić *dk*: pek çok şey yapıştırmak

Pooblepiać *dk*: tüm yüzeyine pek çok şey yapıştırmak

Pooblepiali mury plakatami kampanii walki z AIDS.

Bütün duvarlara AIDS ile mücadele kampanyası posterleri yapıştırdılar.

Obliczać *ndk* - Obliczyć *dk*: hesaplamak, hesabını yapmak

Poobliczać *dk*: pek çok şeyin hesabını yapmak

Pobliczano wszystkie wydatki na edukację.

Tüm eğitim giderleri hesaplandı.

Oblamywać *ndk* - Oblamać *dk*: koparmak

Pooblamywać *dk*: pek çok şeyi koparmak

Pooblamywał nogi od stołu.

Masanın ayaklarını kırdı.

Pędy pooblamywały się przy sadzeniu.¹⁹⁹

Dikim esnasında filizler koptu.

Oblupywać *ndk* - Odlupać *dk*: kabuğunu soymak, kabuğunu çıkarmak

Pooblupywać *dk*: pek çok şeyin kabuğunu soymak, kabuğunu çıkarmak

Pooblupywała orzechy kokosowe ze skorup dla mnie.

Benim için Hindistan cevizlerinin kabuğunu soydu.

Obniżać *ndk* - Obniżyć *dk*: indirmek, düşürmek, alçaltmak, azaltmak

Poobniżać *dk*: pek çok şeyi indirmek, azaltmak, düşürmek

W celu dokonania oszczędności szef poobniżał zarobki.

Şef tasarruf yapmak amacıyla maaşları düşürdü.

---

¹⁹⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 805

Obracać *ndk* - Obrócić *dk*: çevirmek, döndürmek

Poobracać *dk*: pek çok şeyi çevirmek, döndürmek

Poobraciał krzesła do góry nogami.²⁰⁰

Sandalyeleri ters çevirdi.

Obрастаć *ndk* - Obrosnąć *dk*: büyüyerek kaplamak, etrafını sarmak

Poobрастаć *dk*: (çok miktarda olup) kaplamak

Mchy poobrosłały skały.²⁰¹

Yosunlar kayaları kapladı.

Obrywać *ndk* - Oberwać *dk*: koparmak

Poobrywać *dk*: pek çok şeyi koparmak

Poobrywał falbanki od sukienki i potem guziki u palta.

Elbisesinden firfırları, sonrasında da paltosundaki düğmeleri kopardı.

Obsadzać *ndk* - Obsadzić *dk*:

1. bir alanın kenarlarına ya da tüm yüzeyine bitki dikmek

2. asmak, tutturmak, yerleştirmek

3. atamak

Poobsadzać *dk*:

1. pek çok alanın kenarlarına ya da tüm yüzeyine bitki dikmek

2. pek çok şey asmak, tutturmak, yerleştirmek

3. pek çok kişiyi atamak

1.

W tyle za nami znajdują się klomby poobsadzane bratkami.

Arkamızda hercai menekşelerin dikildiği çiçek tarhları bulunuyor.

2.

Świece muszą być poobsadzane w wysokich lichtarzach.

Mumlar uzun şamdanlara yerleştirilmek zorunda.

3.

---

²⁰⁰ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

²⁰¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 805

Poobsadził wszystkie stanowiska swoich krewnych.

Tüm makamlara kendi akrabalarını atadı.

Obsiewać *ndk* - Obsiać *dk*: tüm yüzeye tohum ekmek

Poobsiewać *dk*: pek çok alanın tüm yüzeyine tohum ekmek

Z pól zbieraliśmy już plony i ponownie poobsiewaliśmy konicznymi i zbożami ozimymi.

Tarlalardan hasadı kaldırdık ve tekrar tüm yüzeye yonca ve kış ekini ektik.

Obtlukiwać *ndk* - Obtluc *dk*: bir parça kırmak, kırarak bir parça ayırmak

Poobtlukiwać *dk*: pek çok şey kırmak

Talerze wysliznęły jej się z ręki, nie mogła powiedzieć mamie, że poobtlukiwała wszystkie.

Tabaklar elinden kaydı, hepsini kırdığını annesine söyleyemedi.

Kubki spadły z szafki i ucha poobtlukły się.

Kupalar raftan düştü ve sapları ayrıldı.

Obwiązywać *ndk* - Obwiązać *dk*: etrafını sarmak, sarmalamak, bağlamak

Poobwiązywać *dk*: pek çok şeyin etrafını sarmak, bağlamak

Zanim biegął na krótkie dystanse poobwiązywał kostki bandażami.

Kısa mesafe koşuya başlamadan önce ayak bileklerini bandajla sardı.

Poobwiązywał pudełka sznurkiem i umieścił je w ciężarówce.

Kutuların etrafını iple sardı ve onları kamyonu yerleştirdi.

Obwieszać *ndk* - Obwiesić *dk*: pek çok şey asmak, asarak donatmak

Poobwieszać *dk*: bir alanın tüm yüzeyine pek çok şey asmak, donatmak

Kazał poobwieszać salon jelenimi porożami.

Salonun tüm duvarlarına geyik boynuzlarının asılmasını emretti.

Poobwieszał choinkę bombkami, pokładła prezenty pod nią.

Yılbaşı ağacını küçük süs toplarıyla donattı ve altına hediyeler koydu.

Obwijać ndk - Obwinać dk: etrafını sarmak

Poobwijać / Poowijać dk: birçok şeyin etrafını sarmak, bir şeyin her tarafını sarmak, sarmalamak

Poobwijały porcelanę w papier.

Porseleni kağıda sarıp sarmaladı.

Poowijał nogi bandażem przed biegiem.

Koşudan önce bacaklarımı bandajla sardı.

Oczyszczać ndk - Oczyścić dk: temizlemek, arıtmak

Pooczyszczać dk: pek çok şeyi temizlemek

Pooczyściliśmy sobie buty z kurzu ściereczką.

Ayakkabılarımızın tozunu bezle aldık.

Odbijać ndk - Odbić dk:

1. vurarak kırmak, ayırmak

2. açmak

Poodbijać dk:

1. pek çok şeyi kırmak, ayırmak ya da pek çok yerden kırmak, ayırmak

2. pek çok şeyi açmak

1.

Niechący poodbijałem tynk ze ścian.

Duvarlardan sıvayı kazara kaldırdım.

2.

Z trudem poodbijali wieka skrzyń, które zostały zabite gwoździami.

Sandıkların çivilenerek kapatılmış kapaklarını zorla açtılar.

Odchodzić ndk - Odejść dk:

1. yürüyerek uzaklaşmak

2. (otobüse, trene, gemiye vs. ilişkin) hareket etmek, kalkmak

3. düşmek, kopmak, ayrılmak

Poodchodzić dk:

1. pek çok kişiye ilişkin yürüyerek uzaklaşmak

2. (pek çok otobüse, trene, gemiye vs. ilişkin) hareket etmek, kalkmak

3. (pek çok şeye ilişkin) düşmek, kopmak, ayrılmak

1.

Poodchodziliśmy za daleko od brzegu i straciliśmy grunt.

Kıyıda fazla uzaklaşmıştık, ayaklarımız yere değmiyordu.

2.

Ostatnie dwa autobusy także poodchodziły ze stacji godzinę temu.

Son iki otobüs de bir saat önce terminalden ayrıldı.

3.

Chociaż kupiłem te buty tydzień temu, już podeszwy poodchodziły.

Bu ayakkabıları bir hafta önce almama rağmen, tabanları çoktan ayrıldı.

Odchylać *ndk* - Odchylić *dk*: kenara, yana çekmek

Poodchylać *dk*: pek çok şeyi kenara ya da yana çekmek

Dyskretnie poodchylał tiulowe firanki w oknach i wyjrzał na ulicę.

Tülleri gizlice bir kenara çekti ve sokağa baktı.

Odciaǵać *ndk* - Odciaǵnać *dk*: sürüyerek, çekerek uzaklaştırmak

Poodciaǵać *dk*: pek çok şeyi sürüyerek, çekerek uzaklaştırmak

Poodciaǵaliśmy kłody ze środka drogi.

Kütükleri yolun ortasından çekerek uzaklaştırdık.

Odcinać *ndk* - Odciać *dk*: bütün bir şeyden keserek ayırmak, bölmek

Poodcinać *dk*: pek çok şeyi keserek ayırmak, bölmek

Poodcinałem zwiędłe części rośliny i rozrzuciłem na drodze.

Bitkinin solan kısımlarını kesip ayırdım ve yola saçtım.

Oddawać *ndk* - Oddać *dk*: geri vermek

Pooddawać *dk*: pek çok şeyi geri vermek

Matka pooddawała sasiadce pożyczone od niej talerze i rondle.

Annem komuşumuza ondan ödünç aldığı tabakları ve tavaları geri verdi.

Oddzielać *ndk* - Oddzielić *dk*: bir bütünden ayırmak

Poodzielać *dk*: pek çok şeyi bütünden ayırmak

Poodzielał szybko rybne mięso od ości i piekła.

Balıkları kılçığından hızlıca ayırdı ve fırında pişirdi.

Odejmosferać *ndk* - Odjać *dk*: bir bütünden çıkarmak, çekmek

Poodejmosferać *dk*: pek çok şeyi bir bütünden çıkarmak

Poodejmosferała ozdoby odzieżowe od sukni, bo ona lubi ubrać się prosto.

Süsleri elbisesinden çıkardı, çünkü sade giyinmeyi seviyor.

Odgarniać *ndk* - Odgarnąć *dk*: bir kenara atmak, süpürmek, ayırmak

Poodgarniać *dk*: pek çok şeyi bir kenara atmak, süpürmek, ayırmak

Poodgarniał liście z chodnika.

Kaldırımındaki yaprakları bir kenara süpürdü.

Odginać *ndk* - Odgiąć *dk*: bükülmüş, eğilmiş olanı düzeltmek

Poodginać *dk*: bükülmüş pek çok şeyi düzeltmek

Poodbijaliśmy gwoździe i wbijaliśmy je młotkiem w deskę.

Çivileri düzelttik ve çekiçle tahtaya çaktık.

Chłopak idący przodem giął gałęzie, potem od razu puścił, gałęzie poodginały się i uderzyły mnie w oko.

Önden giden oğlan dalları eğdi, sonra birden bıraktı, dallar düzeldi ve gözüme çarptı.

Odgryzać *ndk* - Odgryźć *dk*: ısırıp bir bütünden koparmak, ayırmak

Poodgryzać *dk*: pek çok yerinden ısırıp koparmak

Poodgryzał kęsy z jabłka.

Elmayı lokma lokma ısırıldı.

Odjeżdżać *ndk* - Odjechać *dk*: uzaklaşmak, terk etmek, ayrılmak

Poodjeżdżać *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) uzaklaşmak, terk etmek, ayrılmak

Goście dziś rano poodjeżdżali.

Müşteriler bugün sabah ayrıldılar.

Odklejać ndk - Odkleić dk: bir bütünden yapıştırılmış olanı ayırmak

Poodklejać dk: pek çok yapıştırılmış olanı şeyi bütünden ayırmak

Na urodziny kupiłem jej lalki i poodklejałam od nich metki z ceną.

Doğum günü için ona oyuncak bebekler aldım ve fiyat etiketlerini çıkardım.

Nalepki poodklejały sie z bananów od nadmiaru wilgoci.

Yoğun nemden dolayı etiketler muzlardan ayrıldı.

Odkładać ndk - Odłożyć dk:

1. geri yerine koymak, (işe yaramadığı için) bir kenara koymak, ayırmak

2. başka bir zamana ertelemek

3. para biriktirmek

Poodkladać dk:

1. pek çok şeyi geri yerine koymak, bir kenara koymak

2. pek çok şeyi başka bir zamana ertelemek

3. para biriktirmek

1.

Poodkładawszy gazety na półkę, sprzątnęła ze stołu.

Gazeteleri rafa geri koydu, masayı temizledi.

Poodkładał książki i podszedł wolno do córki.

Kitapları bir kenara koydu ve usulca kızına yaklaştı.

Poodkładali pół pensji na czarną godzinę.

Zor günler için maaşlarının yarısını bir kenara koydular.

2.

Profesor poodkładał swoje wyjazdy turystyczne do innych krajów z powodu choroby żony

Profesör, karısının hastalığı nedeniyle başka ülkelere olan turistik gezilerini başka bir zamana erteledi.

3.

Poodkładali na zakup mieszkanie.

Bir daire almak için para biriktirdiler.

Odkręcać ndk - Odkręcić dk: sökmek, gevşetmek, çıkarmak, çözmek, açmak

Poodkręcać dk: pek çok şeyi açmak, sökmek, gevşetmek, çıkarmak

Poodkręcała kurki od ciepłej wody.

Sıcak su musluklarını açtı.

Podczas jazdy poodkręcały się wszystkie śrubki i dlatego błotnik tak dzwoni.

Gezi sırasında tüm vidalar gevşedi, o yüzden çamurluktan böyle ses geliyor.

Odkrywać ndk - Odkryć dk: açığa çıkarmak, keşfetmek

Poodkrywać dk: pek çok şeyi açığa çıkarmak, keşfetmek

Przez wieki poodkrywano wyspy i kontynenty.

Yüzyıllar boyu yeni adalar ve kıtalar keşfedildi.

Zebrani ochotnicy poodkrywali głowę.

Toplanan gönüllüler şapkalarını çıkardılar.

Odlatywać ndk - Odlecieć dk:

1. uçarak ayrılmak, uzaklaşmak, havalanmak

2. çıkmak, ayrılmak, kopmak

Poodlatywać dk:

1. (pek çok şeye ilişkin) uçarak ayrılmak, uzaklaşmak, havalanmak

2. (pek çok şeye ilişkin) çıkmak, ayrılmak, kopmak

1.

Bociany poodlatywały do ciepłych krajów.

Leylekler sıcak ülkelere uçtu.

Samoloty myśliwskie poodlatują za godzinę.

Savaş uçakları bir saat sonra havalanacak.

2.

Odlatywały guziki w kamizelce.

Yeleşin düğmeleri koptu.

Odmrażać ndk - Odmrozić dk:

1. (deriye ilişkin olarak) soğuktan zarar görmek
2. (buzlara ilişkin olarak) çözülmek

Poodmrażać dk:

1. (pek çok insana ya da pek çok organa) ilişkin olarak soğuktan zarar görmek
2. (donmuş pek çok şeye ilişkin olarak) erimek

1.

Miały poodmrażane nogi i uszy.

Kulakları ve ayakları soğuktan zarar gördü.

2.

Poodmrażał filety z ryb.²⁰²

Balık filetoları eridi.

Odnajdować / Odnajdywać ndk - Odnaleźć dk: bulmak

Poodnajdywać dk: pek çok şeyi bulmak

Poodnajdywali zbiegów z obozu, którzy ukryli się w gęstych zaroślach.

Gür ağaçlık alanda gizlenen kamp kaçkınlarını buldular.

Odnajdować się / Odnajdywać się ndk - Odnaleźć się dk: birbirlerini bulmak

Poodnajdywać się dk: pek çok kişiye ilişkin birbirlerini bulmak

Wiele rodzin poodnajdywało się po długotrwałej krwawej wojnie i przerwane przyjaźnie ożyły na nowo.

Pek çok aile uzun süren kanlı savaşın ardından birbirlerini buldu ve yarıda kesilen arkadaşlıklar yeniden canlandı.

Odnawiać ndk - Odnović dk: onarmak, restore etmek, yenilemek

Poodnawiać dk: pek çok şeyi onarmak, restore etmek, yenilemek

Nie mieli wystarczająco pieniędzy na zakup mebli, zdecydowali poodnawiać stare meble.

Mobilya alacak kadar paraları yoktu, eski mobilyaları onarmaya karar verdiler.

---

²⁰² Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 806

Muzea były od dawna nie poddawiane i wymagały gruntownego remontu.
Müzeler uzun zamandır yenilenmedi ve geniş çaplı tadilata ihtiyaçları vardı.

Odnosić *ndk* - Odnieść *dk*:

1. yerine geri taşımak
2. başarı sağlamak

Poodnosić *dk*:

1. pek çok şeyi yerine geri taşımak
2. (pek çok kişiye ilişkin) başarı sağlamak ya da pek çok başarı sağlamak

1.

Uczennice poodniosły mapy do pokoju nauczycielskiego.

Kız öğrenciler haritaları öğretmenler odasına geri taşıdı.

2.

Ostatnio Polacy poodnosili znaczące sukcesy w łyżwiarstwie figurowym.

Son zamanlarda Polonyalılar artistik buz pateninde önemli başarılar elde ettiler.

Odpadać *ndk* - Odpaść *dk*: düşerek ayrılmak, çıkmak, kopmak

Poodpadać *dk*: pek çok şeye ilişkin düşerek ayrılmak

Po kilku miesiącach z przodu butów na zgięciach palców skóra zaczęła poodpadać płatami.

Birkaç aydan sonra ayakkabıların ön kısmından, parmakların büküldüğü yerden deri parçalar halinde ayrılmaya başladı.

Odparzać *ndk* - Odparzać *dk*: ovmak, ovalamak

Poodparzać *dk*: pek çok yeri ovmak, ovalamak

Odczułem przemęczenie zaraz pierwszego dnia, poodparzałem sobie nogi.

Hemen ilk günden kendimi tükenmiş hissettim, ayaklarımı ovdum.

Odplýwać *ndk*- Odplýnać *dk*: yüzerek uzaklaşmak, ayrılmak

Poodplýwać *dk*: pek çok kişiye / şeye ilişkin yüzerek uzaklaşmak, ayrılmak

Kiedy podeszliśmy bliżej, łabędzie poodplýwały.

Biraz daha yaklaşıncaya, kuğular uzaklaştı.

Cudzoziemcy poodpływali do Grecji.

Yabancılar Yunanistan'a açıldılar.

Odprowadzać *ndk* - Odprowadzić *dk*: eşlik etmek

Poodprowadzać *dk*: sırayla pek çok insana eşlik etmek

Poodprowadzali gości na stację metra.

Konuklara metro istasyonuna kadar eşlik ettiler.

Odpruwać *ndk* - Odpruć *dk*: bir bütünden söküp çıkarmak

Poodpruwać *dk*: pek çok şeyi bir bütünden söküp çıkarmak

Poodprułem plakietki z rękawa.

Rozetleri kıyafetin kolundan söktüm.

Poodpruwały mi się nogawki spodni.

Pantolonumun paçaları söküldü.

Odrąbywać *ndk* - Odrąbać *dk*: şiddetli bir biçimde vurup kırmak, ayırmak

Poodrąbywać *dk*: pek çok şeyi vurup kırmak, ayırmak

Z dachu zwiwały sople lodu, wkrótce potem poodrąbywaliśmy je żeby urwawszy się nie spadły na ludzi.

Buz saçakları çatıdan sarkıyordu, kopup insanların üzerine düşmesin diye çok geçmeden onları kırdık.

Odrywać *ndk* - Oderwać *dk*: yolarak, kopararak bir bütünden ayırmak, sökmek

Poodrywać *dk*: pek çok şeyi koparıp ayırmak, sökmek

Widać, że się na serio na mnie pogniewał, poodrywał w gniewie mi guziki od koszuli.

Belli ki bana ciddi ciddi öfkelenmiş, sinirle gömleğimin düğmelerini kopardı.

Odrzucać *ndk* - Odrzucić *dk*:

1. fırlatıp uzaklaştırmak

2. reddetmek, kabul etmemek

3. kötü, kullanışsız, uygunsuz olanı ayıklamak, ayırmak

Poodrzucać *dk*:

1. pek çok şeyi fırlatıp uzaklaştırmak

2. pek çok şeyi reddetmek, kabul etmemek
3. pek çok kötü, kullanışsız, uygunsuz olanı ayıklamak, ayırmak

1.

Poodrzucali kłody z drogi.

Kütükleri yoldan çektiler.

2.

Rozkapryszona artystka już pierwszego dnia poodrzucała kilka próśb o wywiady.

Huysuz kadın sanatçı daha ilk günden birkaç röportaj talebini reddetti.

3.

Polecał wydawnictwu do tłumaczenia książki znakomite, słabe poodrzuczał.

Yayınevine çeviri için en çok okunan kitapları önerdi, tanınmayanları ayırdı.

Odskakiwać *ndk* - Odskoczyć *dk*: hoplayarak, zıplayarak uzaklaşmak, ayrılmak

Poodskakiwać *dk*: pek çok kişiye ilişkin zıplayarak uzaklaşmak

Gdy granat zaczął syczeć, żołnierze zdążyli poodskakiwać na bok.

El bombası ses çıkarmaya başladığında, askerler bir kenara atlayarak uzaklaşabildiler.

Odsłaniać *ndk* - Odsłonić *dk*: açmak, açığa çıkarmak, ortaya çıkarmak

Poodśłaniać *dk*: pek açığa çıkarmak, görünmesini sağlamak

Kazała poodśłaniać zupełnie zasłony.

Perdelerin tamamen açılmasını buyurdu.

Zebrani zaczęli poodśłaniać głowy.

Toplananlar başlarını açmaya başladı.

Odsuwać *ndk* - Odsunąć *dk*:

1. sürükleyip, çekip uzaklaştırmak

2. bağlantıyı koparmak, terk etmek

Poodsuwać *dk*:

1. pek çok şeyi çekip uzaklaştırmak

2. pek çok kişiye ilişkin bağlantıyı koparmak, terk etmek

1.

Poodsuwaliśmy krzesła wyściełane od stołu.

Masadan döşemeli sandalyeleri çekip uzaklaştırdı.

Poodsuwały się trochę w ką, schylały głowy i zaczynały czytać po cichu.

Hafif köşeye çekildiler, başlarını eğdiler ve sessizce okumaya başladılar.

2.

Brat czuje siğ samotny, wszyscy siğ od niego poodsuwali.

Ağabeyim kendini yalnız hissediyor, herkes onunla irtibatını kesti.

Odszukiwać *ndk* - Odszukać *dk*: arayıp bulmak

Poodszukiwać *dk*: pek çok kişi ya da şeyi arayıp bulmak

Poodszukiwał wielu przyjaciół z dzieciństwa przez Facebook.

Birçok çocukluk arkadaşını Facebook aracılığıyla buldu.

Odwiązywać *ndk* - Odwiązać *dk*: çözmek

Poodwiązywać *dk*: pek çok şeyi çözmek

O północy przyszło tu kilku rybaków, którzy poodwiązywali łódki od pala.

Gece yarısı buraya sandalları direktten çözen birkaç balıkçı geldi.

Odwiedzać *ndk* - Odwiedzić *dk*: kişiyi ziyaret etmek, yer gezmek

Poodwiedzać *dk*: pek çok kişiyi ziyaret etmek, pek çok yeri gezmek

Wujek często przyjeżdżała do Krakowa i poodwiedza wszystkich krewnych.

Amcam sık sık Krakov'a gelir ve tüm akrabaları ziyaret eder.

Podczas podróży na Bliski Wschód poodwiedził Damazek i Bejrut.

Ortadoğu yolculuğu sırasında Şam ve Beyrut'u gezdi.

Odwijać *ndk* - Odwinąć *dk*: paketinden, ambalajından, sarmalandığı şeyden çıkarmak

Poodwijać *dk*: pek çok şeyi açmak, sarılı olan pek çok şeyi çözmek

Babcia z łatwością poodwijała skręcone liny.

Babaannem dolaşmış ipleri kolayca çözdü.

Odwozić *ndk* - Odwieźć *dk*: tekrar getirmek ya da bir şeyi götürmek, taşımak, ulaştırmak

Poodwozić *dk*: pek çok şeyi tekrar getirmek, ulaştırmak

Poodwożono chorych do szpitala.

Hastalar hastaneye ulaştırıldı.

Członek biblioteki szkolnej musi poodwozić pożyczone książki w ciągu 15 dni.

Okul kütüphanesi üyesi ödünç alınan kitapları 15 gün içinde geri getirmek zorundadır.

Odwracać *ndk* - Odwrócić *dk*: döndürmek, çevirmek

Poodwracać *dk*: pek çok şeyi çevirmek, döndürmek

Poodwracali równocześnie głowy i równocześnie poodwracali kartki książki.

Başlarını aynı anda çevirdiler ve kitabın sayfalarını aynı anda çevirdiler.

Odwracać się *ndk* - Odwrócić się *dk*: arkasını dönmek, (yalnız bırakmak anlamında) sırt çevirmek

Poodwracać się *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) arkasını dönmek, (yalnız bırakmak anlamında) sırtını dönmek, sırt çevirmek

Kupiłem nam coś bardzo miłego, to niespodzianka, poodwracajcie się.

Size çok hoş bir şey aldım, sürpriz, arkanızı dönün.

Wszyscy się od nas poodwracali, jesteśmy teraz całkiem sami.

Herkes bize sırt çevirdi, şimdi yapayalnızız.

Oglądać *ndk* - Obejrzeć *dk*: izlemek, seyretmek, bakmak, incelemek

Pooglądać *dk*: pek çok şey izlemek, seyretmek, bakmak, incelemek

W kilku kinach grają teraz filmy sensacyjne, my też poglądamy je wszystkie.

Birkaç sinemada gerilim filmleri oynuyor, biz de hepsini izleyeceğiz.

Pooglądałem zdjęcia ślubne i z miesiąca miodowego, poczułam się starsza.

Düğün ve balayı fotoğraflarına baktım, kendimi yaşlanmış hissettim.

Ogłaszać *ndk* - Ogłosić *dk*: ilan etmek, duyurmak

Poogłaszać *dk*: pek çok şey ilan etmek, duyurmak

Wszystkie nowe ustawy zostały poogłaszane w monitorze urzędowym.

Tüm yeni yasalar resmi gazetede ilan edildi.

Rząd poogłaszał w sumie dziesięć dekretów.

Hükümet toplamda on tane kararname yayımladı.

Ogradzać ndk - Ogrodzić dk: çitle çevrelemek

Pogrodzić dk: pek çok yeri çitle çevrelemek

Wysokie płoty pogrodził patwiska.

Yüksek çitler mera alanlarını çevrelemişti.

Ogryzać ndk - Ogryźć dk: etrafını ısırarak yemek

Poogryzać dk: pek çok şeyin etrafını ısırarak yemek

Człowiek bezdomny miał poogryzane paznokcie ze stresu.

Evsiz adamın stresten kemirilmiş tırnakları vardı.

Zajęce poogryzały korę z drzew.

Tavşanlar ağaç gövdesinin etrafını kemirdi.

Okrećać ndk - Okrećić dk: sarmak, sarmalamak, dolamak

Pookrećać dk: pek çok şeyi sarmak ya da her tarafından sarmak, dolamak

Pookrećał pnie drzew słomą.

Ağaçların gövdelerini hasırla sardı.

Liany pookrećały się wokół gałęzi.

Sarmaşıklar dalların çevresini sardı.

Okrywać ndk - Okryć dk: üzerini örtmek, sarmak, sarmalamak

Pookrywać dk: pek çok insanı ya da şeyi üzerni örtmek, sarmak

Pootwierał wszystkie okna i pookrywała chore kocykami.

Tüm penceleri açtı ve hastaları battaniyeyle sardı.

Opadać ndk - Opaść dk: dökülmek, düşmek

Poopadać dk: pek çok şeye ilişkin düşmek, dökülmek

Jesienią liście poopadają z drzew.

Sonbaharda ağaçlardan yapraklar dökülecek.

Opalać *ndk* - Opalić *dk*: ısıtmak, yüzeyini yakmak

Poopalać *dk*: (pek çok şeye ilişkin) dışını yakmak

Po pożarze sterczały poopalone belki.²⁰³

Dış kısmı yanan kirişler yangından sonra yüzeyde çukıntı meydana getirdi.

Opierać *ndk* - Oprzeć *dk*: dayamak, yaslamak

Poopierać *dk*: pek çok şey dayamak, yaslamak

Popierał drabiny o ścianę i wspinał się po jednej z nich.

El merdivenlerini duvara dayadı ve bir tanesine tırmandı.

Opisywać *ndk* - Opisać *dk*: tarif etmek, betimlemek, anlatmak

Poopisywać *dk*: pek çok şeyi tarif etmek, betimlemek, anlatmak

W listach obrazowo poopisywał zwiedzane miejscowości.²⁰⁴

Mektuplarda gezdiği yerlerin canlı biçimde betimini yapmış.

Oplatać *ndk* - Opleść *dk*: sarmak, dolamak

Pooplatać *dk*: pek çok şeyi sarmak, dolamak

Rączki koszy były pooptane taśmą.

Sepetlerin tutma yerleri şeritle sarıldı.

Oprawiać *ndk* - Oprawić *dk*: ciltlemek, cilt yapmak, kaplatmak, çerçevelemek

Pooprawiać *dk*: pek çok şeyi ciltlemek, kaplatmak, çerçevelemek

Wczoraj pooprawiałem podręczniki w skórę.

Ders kitaplarını dün deriyle kaplattım.

Pooprawiawszy obrazy wieszałem na ścianie.

Tabloları çerçeveletip duvara astım.

Opróżniać *ndk* - Opróżnić *dk*: boşaltmak, çıkarmak

Poopróżniać *dk*: pek çok şeyi boşaltmak, çıkarmak

Właściciel bez wyraźnego powodu poopróżnił domy z lokatorów.

²⁰³ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 808

²⁰⁴ Słownik Języka Polskiego, a.g.e., s. 808

Ev sahibi kiracıları evden yok yere çıkardı.

Pociąg towarowy nadjechał i robotnicy pooróżniali wagony.

Yük treni yanaştı ve işçiler vagonları boşalttılar.

Opuszczać *ndk* - Opuścić *dk*:

1. indirmek, eğmek, alçaltmak, düşürmek

2. terk etmek, boşaltmak

3. (dersi, işi vs.) kaçırmak

Poopuszczać *dk*:

1. (pek çok kişiye ilişkin) eğmek, alçaltmak, (pek çok şeye ilişkin) eğmek

2. (pek çok kişiye, hayvana ilişkin) ayrılmak, boşaltmak

3. pek çok şeyi kaçırmak

1.

Słuchacze poopuszczali głowy kiedy przewodnik opowiedział rozwlekle życia więźniów obozu.

Rehber kamp esirlerinin yaşamlarını uzun uzun anlatınca dinleyiciler başlarını eğdi.

2.

Wróble poopuszczaly gniazda w dachu.

Serçeler çatıdaki yuvalarını terk etti.

3.

Uczniowie zatruli się kefirem, więc poopuszczli dużo zajęć.

Öğrenciler kefirden zehirlendi, bu yüzden epey ders kaçırdılar.

Osadzać *ndk* - Osadzić *dk*: (ikamet etmek için) yerleştirmek

Poosadzać *dk*: pek çok insanı yerleştirmek

Po dochodzeniu przeprowadzonym przez policję poosadzono protestujących przeciwko zakazowi w więzieniu.

Polislerce yürütülen sorgunun ardından yasağı protesto edenler cezaevine koyuldu.

Osiadać ndk - Osiąść dk: (ikamet etmek için) yerlemek

Poosiadać dk: (pek çok kişiye ilişkin) yerleşmek

Zniechęceni do życia w Paryżu poosiadali w mieście Nice.

Paris'te yaşamak istemeyenler Nice şehrine yerleşti.

Osiągać ndk - Osiągnąć dk: başarmak, elde etmek

Poosiągać dk: pek çok şeye ulaşmak, erişmek

W ciągu krótkiego czasu osiągnął poważne stanowiska.

Kısa bir süre içerisinde önemli mevkilere ulaştı.

Oskrobywać ndk - Oskrobać dk: pullarını ayıklamak, kabuğunu soymak, kazımak

Poskrobać dk: pek çok şeyin pullarını ayıklamak, kabuğunu soymak, kazımak

Poskrobałem wszystkie karpie.

Tüm sazan balıklarının pullarını ayıkladım.

Harcerze poskrobałi marchwie, ogórki, kartofle na obiad.

İzciler öğle yemeği için havuçları, salatalıkları ve patatesleri soydular.

Poskrobał trochę ścianę nim je pomalował.²⁰⁵

Boyamadan önce duvarları biraz kazıdı.

Oslaniać ndk - Oslonić dk: (kimsenin görmemesi için) örtmek, korumak

Pooslaniać dk: pek çok şeyin üstünü kapatmak, örtmek, korumak

Pooslaniałi twarze przed mrozem.²⁰⁶

Yüzlerini aşırı soğuk havadan korudular.

Ostrzyć ndk - Naostrzyć dk: bilemek, keskinleştirmek, sivirtmek

Poostrzyć dk: pek çok şeyi bilemek, keskinleştirmek, sivirtmek

Szlifier poostrzył wszystkie noże i siekiery.

Bileyici tüm bıçakları ve baltaları biletti.

²⁰⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 837

²⁰⁶ polish.enacademic.com/46289/pooslaniać

Przed egzaminem proszę poodstryżć ołówki.

Sınavdan önce lütfen kurşun kalemlerinizi sivriltin.

Oświełać *ndk* - Oświełić *dk*: aydınlatmak, ışık tutmak

Pooświełać *dk*: pek çok şeyi aydınlatmak, bir şeyi her taraftan aydınlatmak

Pooświełano place zabaw.

Çocuk parkları aydınlatıldı.

Otaczać *ndk* - Otoczyć *dk*: etrafını sarmak, kuşatmak, çevrelemek

Pootaczać *dk*: pek çok şeyin etrafını çevrelemek ya da her bir yandan etrafını sarmak

Pootaczano domy wysokim murem i ogrody płotami.

Evler yüksek duvarla, bahçeler de çitlerle çevrelendi.

Otulać *ndk* - Otulić *dk*: sarmak, bürümek

Pootulać *dk*: pek çok şeyi sarmak

Zaniósł dzieci do łóżka, otulił grubą i ciężką pierzyną, w pokoju bowiem było bardzo zimno.

Çocukları yatağa getirdi, kalın ve ağır kuş tüyü yorgana sardı, çünkü odanın içi çok soğuktu.

Otwierać *ndk* - Otworzyć *dk*: açmak

Pootwierać *dk*: birçok şeyi açmak

Policja pootwierała walizki, pudełka, książki, koperty i wszystko co było zamknięte.

Polisler valizleri, kutuları, kitapları, zarfları ve kapalı olan her şeyi açtı.

Panował tam nieopisany bałagan, szuflady pootwierane, pełne popielniczki, rozrzucone skarpetki po całym pokoju...

Orada tarif edilemez bir dağınıklık hakimdi, açık çekmeceler, dolu kül tablaları, odanın her bir yanına saçılmış çoraplar...

Rano o siódmej pootwierano wszystkie kioski.

Sabah 7'de bütün büfeler açıldı.

Ozdabiać ndk - Ozdobić dk: süslemek

Poozdabiać dk: pek çok şeyi süslemek

Poozdabiano główne wejście poozdobiono płaskorzeźbą

Ana girişler hafif kabartmalarla süslendi.

Oznaczać ndk - Oznaczyć dk: belirlemek, işaret koymak

Pooznaczać dk: pek çok şeyi belirlemek, işaret koymak

We wszystkich miastach lustrowanych domy pooznaczano numerami.²⁰⁷

Denetlenen bütün kentlerdeki evler numaralarla işaretlendi.

Padać ndk - Paść dk: düşmek, devrilmek

Popadać dk: (pek çok kişiye/şeye ilişkin) düşmek, devrilmek

Idź ostrożnie, na korytarzu jest ślisko, niektórzy popadli w ciągu dnia.

Dikkatli yürü, koridor ıslak, gün içinde düşenler oldu.

W czasie burzy wiele drzew popadało.

Fırtına sırasında pek çok ağaç devrildi.

Piec ndk - Upiec dk: fırında pişirmek, fırınlamak

Popiec dk: fırında pek çok şey pişirmek, pek çok fırınlamak

Pieklіśmy serniki pół godziny w wysokiej temperaturze.

Peynirli kekleri yüksek ateşte yarım saat fırında pişirdik.

Pieczetować ndk - Zapieczetować dk: mühürlemek, mühür basmak

Popieczetować dk: pek çok şeye mühür basmak

Nie pieczetował kilka paszportów.

Birkaç pasaporta mühür basmadı.

Policja pieczetowała niektóre sklepy, które nie mają zaświadczeń podatkowych.

Polis ekipleri vergi levhaları olmayan bazı mağazaları mühürledi.

---

²⁰⁷ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Popisać *dk*: pek çok şey yazmak

Całe marginesy jej pracy magisterskiej były popisane uwagami recenzentów.²⁰⁸

Yüksek lisans tezinin sayfa boşlukları kontrol edenlerin pek çok uyarısıyla doldurulmuştu.

Plamić *ndk* - Zaplamić *dk*: lekelemek, kirletmek

Poplamić *dk*: bir şeyin yüzeyini pek çok leke yapmak ya da tüm yüzeyini lekelemek

Spojrzałem na poplamiony obrus atramentem.

Her tarafı mürekkep lekesi olmuş masa örtüsüne göz attım.

Płacić *ndk* - Zapłacić *dk*: para ödemek, borç ödemek

Popłacić *dk*: parayla pek çok şeyi ödemek

Najpierw popłaciła długi i wszystkie rachunki.

İlk önce borçlarını ve tüm faturaları ödedi.

Podkreślać *ndk* - Podkreślić *dk*: altını çizmek

Popodkreślać *dk*: pek çok şeyin altını çizmek

Na egzaminie uczennice muszą podkreślać przymiotniki w tekście.

Sınavda öğrenciler metindeki sıfatların altını çizmek zorunda.

Podlać *ndk* - Podlewać *dk*: bitki sulamak

Popodlewać *dk*: pek çok bitkiyi sulamak

Dlatego, że będzie na urlopie, poprosiła sąsiadkę żeby popodlewać regularnie kwiaty i trawniki.

Tatilde olacağı için komşusundan çiçekleri ve çimleri düzenli olarak sulamasını rica etti.

Poić *ndk* - Napoić *dk*: sarhoş etmek

Popoić *dk*: pek çok kişiyi sarhoş etmek

Popoił wszystkich znajomych wódką na imieninach u Ewy.

Ewa'nın isim günü partisinde tüm tanıdıklarını votkayla sarhoş etti.

---

²⁰⁸ Multimedialny słownik szkolny PWN

Powracać *ndk* - Powrócić *dk*: geri dönmek

Popowracać *dk*: pek çok hayvana / kişiye ilişkin geri dönmek

Ptaki wieczorem popowracały do gniazd.

Kuşlar akşam yuvalarına geri döndü.

Nasi sąsiedzi popowracali z urlopów.

Komşularımız tatilden döndüler.

Powstawać *ndk* - Powstać *dk*:

1. ortaya çıkmak, belirlemek

2. ayağa kalkmak

Popowstawać *dk*:

1. (pek çok şeye ilişkin) ortaya çıkmak, belirlemek

2. (pek çok kişiye ilişkin) ayağa kalkmak

1.

W mieście popowstawały nowe fabryki.

Kentte yeni fabrikalar kuruldu.

2.

Zebrani popowstawali z krzeseł, by lepiej widzieć.²⁰⁹

Katılımcılar daha iyi görmek için sandalyelerden kalktılar.

Prać *ndk* - Uprać *dk*: çamaşır yıkamak,

Poprać *dk*: kirli olan pek çok şeyi yıkamak

Popranie w rękach koszule i skarpetki zajmowało jej dużo czasu.

Gömlükleri ve çorapları elde yıkamak çok vaktini aldı.

Próchnieć *ndk* - Spróchnieć *dk*: çürümek

Popróchnieć *dk*: pek çok yerinden çürümek

Drewniana podłoga popróchniała od wilgoci w ciągu dwóch lat.

Ahşap zemin nemden iki yıl içinde pek çok yerinden çürüdü.

---

²⁰⁹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 371

Przebierać *ndk* - Przebrać *dk*: kıyafetini değiştirmek, farklı bir kıyafet giydirmek

Poprzebierać *dk*: pek çok kişinin kıyafetini değiştirmek

Reżyser poprzebierał aktorów i aktorek w stroje ludowe.

Yönetmen, aktörlere ve aktrislerle ulusal kostümler giydirdi.

Przebijać *ndk* - Przebić *dk*: delmek, delik açmak

Poprzebijać *dk*: bir şeyin pek çok yerinden delik açmak

Ściana była poprzebijana kulami podczas wojny.

Duvar savaş sırasında pek çok yerinden delindi.

Przechodzić *ndk* - Przejść *dk*: bir yere geçmek

Poprzezchodzić *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) bir yere geçmek

Wszyscy poprzehodzili na drugi brzeg.²¹⁰

Hepimiz diğer kıyıya geçtik.

Przeciągać *ndk* - Przeciągnąć *dk*: iki şey arasında germek, uzatmak

Poprzeciągać *dk*: iki şey arasında pek çok şeyi germek, uzatmak

Poprzeciągnął sznury i druty między dwoma drzewami, by zastawić pułapkę.

Tuzak kurmak için iki ağaç arasına ipleri ve telleri gerdi.

Przedzielać *ndk* - Przedzielić *dk*: ayırmak, bölmek

Poprzedzielać *dk*: pek çok şeyi ayırmak, bölmek, bir şeyi pek çok yerinden ayırmak

Postanowiono poprzedzielać pastwiska ogrodzeniami.

Çayırın çitlerle bölünmesine karar verildi.

Książka kucharska została poprzedzielana zakładkami.

Yemek kitabının bazı yerleri ayraçlarla ayrılmış.

Przegradzać *ndk* - Przegrodzić *dk*: çitle, parmaklıkla, duvarla vs. ayırmak

Poprzegradzać *dk*: çitle, parmaklıkla, duvarla vs. pek çok parçaya ayırmak

Sala widzeń przegrodzona szklanymi przegrodami.

Hapishanedeki görüşme salonu camlı bölmelerle ayrıldı.

---

²¹⁰ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

Przekładać ndk - Przełożyć dk:

1. bir yerden alıp başka yere koymak, aktarmak
2. bir yapıtı dilden başka bir dile çevirmek

Poprzekładać dk:

1. pek çok şeyi bir yerden alıp başka yere koymak, aktarmak
2. pek çok yapıtı bir dilden başka bir dile çevirmek

1.

Poprzekładała czasopisma z jednej półki na drugą.

Dergileri bir raftan diğerine aldı.

2.

Życzę sobie poprzekładać wiersze poetów francuskich.

Fransız şairlerin şiirlerini çevirmeyi çok arzuluyorum.

Przekreślić ndk - Przekreślać dk: bir kalem yardımıyla yazılı bir şeyi silmek

Poprzekreślać dk: bir kalem yardımıyla yazılı pek çok şeyi silmek

To nie dobry pomysł, bo poprzekreślanie tych zdań zmieni sens tego całego akapitu.

Bu iyi bir fikir değil, çünkü bu cümleleri silmek tüm paragrafın anlamını değiştirir.

Przekręcać ndk - Przekręcić dk: çok fazla sarmak, çevirmek

Poprzekręcać dk: pek çok şeyi çok fazla sarmak, çevirmek

Proszę nie poprzekręcać kranów, bo mam trudności z odkręcaniem.

Lütfen muslukları çok sıkmayın, çünkü açarken zorlanıyorum.

Przemieniać ndk - Przemienić dk: bir şeyi dönüştürmek, başka bir forma sokmak

Poprzemieniać dk: pek çok şeyi dönüştürmek

Na rogu ulicy działały teatry, przemieniane później na salę kinową.

Sokağın köşesinde sinema salonuna dönüştürülen tiyatrolar faaliyeteydi.

Przenosić ndk - Przenieść dk: taşıyarak bulunduğu yerden alıp başka bir yere yerleştirmek, bir yerden başka bir yere aktarmak

Poprzenosić dk: pek çok şeyi taşıyarak aktarmak, bir yerden alıp başka bir yere koymak

Poprzenosiliśmy wszystkie wyposażenia biura z półek na biurka.

Tüm ofis malzemelerini raflardan alıp çalışma masalarına aktardık.

Przerabiać ndk - Przerobić dk: dönüştürmek

Poprzerabiać dk: pek çok şeyi dönüştürmek

Poprzerabiał stare ubrania.

Eski kıyafetlerini başka şeylere dönüştürdü.

Przerywać ndk - Przerwać dk: kırmak, koparmak

Poprzerywać dk: pek çok şeyi kırmak, koparmak, pek çok yerinden koparmak

Poprzerywał kable.

Kabloları pek çok yerinden kopardı.

Łańcuszek poprzerywał się od długiego noszenia.²¹¹

Uzun süre yük taşımadan dolayı zincir pek çok yerinden koptu.

Przesadzać ndk - Przesadzić dk: birisini kaldırıp farklı bir yere oturtmak, bitkiyi söküp başka bir yere dikmek

Poprzesadzać dk: pek çok kişiyi farklı kaldırıp bir yere oturtmak, pek çok bitkiyi söküp başka bir yere dikmek

Poprzesadzała małych z wózka na krzeselko.

Küçük çocukları bebek arabasından alıp küçük sandalyeye oturttu.

Powinniśmy w tym miesiącu poprzesadzać flance z inspektów do gruntu.

Bu ay fideleri seralardan alıp toprağa dikmemiz gerek.

Przestawiać ndk - Przestawić dk: alıp başka yere koymak, yerini değiştirmek

Poprzestawiać dk: pek çok şeyi alıp başka yere koymak

Poprzestawiane na okno storczyki wyraźnie ożyły.

(Olduğu yerden alınıp) pencereye koyulan orkideler belirgin biçimde canlandı.

---

²¹¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 817

Przestraszać ndk - Przestraszyć dk: korkutmak

Poprzestraszać dk: pek çok kişiyi, hayvanı korkutmak

Poprzestraszane ptaki przez orłą usiadły na drutach.

Şahinin korkuttuğu kuşlar tellere kondu.

Był taki huk pioruna, że wszyscy się poprzestraszali.

Öyle bir gök gürültüsü vardı ki, herkes korkmuştu.

Przeszywać ndk - Przeszyć dk: dikmek, başka bir yere dikmek

Poprzesywać dk: pek çok şeyi dikmek, pek çok şeyi başka bir yere yeniden dikmek

Będzie trzeba doły fartuchów przesyć na maszynie.

Önlüğün alt kısımlarını makinede dikmek gerekecek.

Poprzesywała rękawy sukienki żeby pasowała na siebie.

Üzerine tam olması için elbisenin kol kısımlarını söküp yeniden dikti.

Przewiązywać ndk - Przewiązać dk: bağlamak

Poprzewiązywać dk: pek çok şeyi bağlamak

Poprzewiązywała warkocze wstążkami.

Saç örgülerini kurdeleler ile bağladı.

Przewracać ndk - Przewrócić dk: devirmek, düşürmek

Poprzewracać dk: pek çok şeyi devirmek, düşürmek

Poprzedniej nocy wichura poprzewracała drzewa i parkany koło stodoły

Önceki gece kuvvetli fırtına samanlığın çevresindeki çitleri ve ağaçları devirdi.

Wiele dzieci poprzewracało się na ślizgawce.²¹²

Birçok çocuk buz pateni pistinde düştü.

Przychodzić ndk - Przyjść dk: yürüyerek gelmek

Poprzychodzić dk: teker teker, sırayla gelmek

Przed wieczorem poprzychodzili do domu.

---

²¹² Multimedialny słownik szkolny PWN

Akşam olmadan eve geldiler.

Przyjeżdżać *ndk* - **Przyjechać** *dk*: gelmek

Poprzyjeżdżać *dk*: (pek çok insana ilişkin) gelmek

Mnóstwo ludzi poprzyjeżdżało latem na wieś.

Yazın köye çok insan geldi.

Przyjmować *ndk* - **Przyjąć** *dk*: kabul etmek

Poprzyjmować *dk*: birçok şeyi / kişiyi kabul etmek

Zarząd stowarzyszenia kierownik poprzyjmował do pracy zgłaszających się kandydatów.

Derneğin yönetim kurulu adaylığını koyanları işe kabul etti.

Poprzymował paczki z zabawkami.

Oyuncak paketlerini aldı.

Przyklejać *ndk* - **Przykleić** *dk*: bir şeye yapıştırmak

Poprzyklejać *dk*: pek çok şeyi yapıştırmak

Dzisiaj do wieczora muszą poprzyklejali nalepki z cenami na towary.

Bugün akşama kadar ürünlere etiketleri yapıştırmak zorundalar.

Przykręcać *ndk* - **Przykręcić** *dk*: vida ile bir şeye tutturmak

Poprzykręcać *dk*: vida pek çok şeyi tutturmak

Kiedy poprzykręcali wieszaki w szatni?

Vestiyere askıları ne zaman takacaklar?

Przylepiać *ndk* - **Przylepić** *dk*: bir şeye yapıştırmak

Poprzylepiać *dk*: pek çok şeyi yapıştırmak

Poprzylepili plakaty na murach.

Afişleri duvarlara yapıştırdılar.

Przynosić *ndk* - **Przynieść** *dk*: (taşıyarak) getirmek

Poprzynosić *dk*: pek çok şeyi getirmek

Poprzynosili książki z domu.

Evden kitapları getirdiler.

Przypinać ndk - Przypiąć dk: (toplu iğne, çengelli iğne, kordonla vs.) bir şeye bağlamak, iliştiirmek, tutturmak

Poprzypinać dk: sırayla iliştiirmek, pek çok yere tutturmak

Poprzypinał ordery.

Sırayla madalyaları taktı.

Tapeta poprzypinana pinezkami.

Duvar kâğıdı raptiylelerle tutturuldu.

Przywiązać ndk - Przywiązywać dk: bir şeyi ipe, halatla vs. tutturmak, iliştiirmek, bağlamak

Poprzywiązywać dk: pek çok şeyi bağlamak

Poprzywiązywali konie do żłobu i poszli.

Atları ağaca bağladılar ve gittiler.

Przywozić ndk - Przywieźć dk: getirmek, ulaştıirmek

Poprzywozić dk: birçok şey getirmek

Każdy poprzywoził ze sobą dużo jedzenia.

Herkes yanında bolca yemek getirdi.

Puszcząć ndk - Puścić dk: salmak, izin vermek

Popuszcząć dk: pek çok şeyi salmak, gitmesine izin vermek

Popuścił konie, krowy i owcy na łąkę.

Atları, inekleri ve koyunları çayıra saldı.

Pytać ndk - Spytać dk: sormak

Popytać dk: pek çok kişiye sormak

Popytałem przechodniów o godzinę.

Yoldan geçenlere saati sordu.

Przed wyjściem popytał ludzi, co oni sądzą o występie.

Çıkışın önünde insanlara gösteri hakkında ne düşündüklerini sordu.

Ranić ndk - Zranić dk: yaralamak, incitmek, zarar vermek

Poranić dk: pek çok kişiyi yaralamak ya da bir kişiyi pek çok yerinden yaralamak

Pocisk ciężko poranił czterech dziennikarzy w schronie .

Füze sığınaktaki dört gazeteciyi ağır biçimde yaraladı.

Poranił się przy czyszczeniu broni.²¹³

Silahını temizlerken birkaç yerinden yaralandı.

Robić *ndk* - Zrobić *dk*: yapmak

Porobić *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) pek çok şey ya da pek çok kez yapmak

Żołnierze brali deski z rozbitych chałup i porobili sobie w okopach ściany i podłogi.²¹⁴

Askerler yerle bir edilmiş kulübeden tahtaları aldılar ve siperde kendilerine duvar ve zemin yaptılar.

Na tej uniwersytecie studiowali wszyscy, którzy ostatnio porobili wielkie kariery.

Son zamanlarda önemli kariyer yapan herkes bu üniversitede eğitim gördüler.

Ze starych palt porobiła nowe ubrania.²¹⁵

Eski paltolardan yeni kıyafetler yaptı.

Rozbiegać się *ndk* - Rozbiec się *dk*: (birden fazla kişiye ilişkin olarak) farklı yönlere koşmak, koşuşmak, koşarak dağılmak

Porozbiegać się *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) oradan oraya koşmak

Dzieci porozbiegały się na boisku.

Çocuklar sahada oradan oraya koşuştular.

Rozbierać *ndk* - Rozebrać *dk*:

1. kıyafetini çıkarmak, soymak

2. yıkmak, söküp dağıtmak

Porozbierać *dk*:

1. pek çok kişinin kıyafetini çıkarmak

2. pek çok şeyi tahrip etmek, söküp dağıtmak

²¹³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 804

²¹⁴ Multimedialny słownik szkolny PWN

²¹⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 805

1.

Pielęgniarka porozbierała chorych przed badaniami.

Hemşire muayeneden önce hastaların kıyafetlerini çıkardı.

2.

Ekipy robotników porozbierały zburzone domy podczas bombardowania

Ekipler bombardıman sırasında tahrip olmuş evleri yıktılar.

Porozbierane zepsute radia przechowywano w magazynach.

Depoda tutulan bozuk radyoların parçaları söküldü.

Rozbijać *ndk*- Rozbić *ndk*:

1. darmadağın etmek, parçalara ayırmak, kırmak

2. bir yerini yaralamak, sakatlamak

3. tahrip etmek, enkaz haline gelmek

Porozbijać *dk*:

1. pek çok şeyi darmadağın etmek, kırmak, paramparça etmek

2. (pek çok insana ilişkin) bir yerini yaralamak, sakatlamak ya da birkaç yerini yaralamak

3. pek çok şeye ilişkin olarak tahrip etmek, enkaza çevirmek

1.

Po wypiciu szampana byli zbyt pijani żeby nie pamiętać, że porozbijali kieliszki o podłogę.

Şampanyaları içtikten sonra kadehleri yere çarpıp paramparça ettiklerini hatırlamayacak kadar sarhoş olmuşlardı.

2.

Rozbił mi nos i czoło pałką.

Sopayla burnumu ve alnımı yaraladı.

3.

Dwaj zawodnicy porozbijali modele lecących samolotów przy lądowaniu.

İki yarışmacı model uçaklarını indirirken tahrip etti.

Powstał bardzo silny huragan, okręty porozbijały się o skały, a samochody o drzewo.

Çok kuvvetli kasırğa çıktı, gemiler kayalıklara, arabalar da ağaçlara çarpıp zarar gördü.

Rozchodzić się *ndk* - Rozejść się *dk*: farklı yönlere gitmek, dağılmak, ayrılmak

Porozchodzić się *dk*: (birçok kişiye ilişkin) farklı yönlere gitmek, dağılmak, ayrılmak

Uczestnicy zebrania porozchodzili się do domów.

Toplantı katılımcıları evlere dağıldı.

Rozciągać *ndk* - Rozciągnąć *dk*: yaymak, sermek, esnetmek

Porozciągać *dk*: pek çok şeyi yaymak, esnetmek

Porozciągaliśmy siatki do granic możliwości.

Fileleri olabildiği kadar esnettik.

Porozciągnęli kable telefoniczne po całym mieszkaniu

Evin her bir yanına telefon kabloları döşediler.

Rozcierać *ndk* - Rozetrzeć *dk*: ovmak, ovalamak, sürmek

Porozcierać *dk*: pek çok şeyi ovmak, ovalamak, pek çok şeyi sürmek

Była zmarznięta na sople, porozcierałem jej zdrętwiałe stopy.

İliklerine kadar donmuştu, uyuştuğu ayaklarını ovaladım.

Porozcierała liście mięty w palcach i twarzy.

Nane yapraklarını parmaklarına ve yüzüne sürdü.

Rozcinać *ndk* - Rozciąć *dk*: keserek parçalara ayırmak, parçalamak

Porozcinać *dk*: pek çok şeyi keserek parçalara ayırmak, parçalamak

Koperty były porozcinane, a listy zniknęły.

Zarflar paramparça edilmiş, mektuplar da kaybolmuş.

Chciał porozcinać paczki, żeby zobaczyć co jest w środku.

İçinde ne olduğunu görmek için paketi parçalamak istedi.

Rozczepiać *ndk* - Rozczepić *dk*: ayırmak, çıkarmak

Porozczepiać *dk*: pek çok şeyi ayırmak, çıkarmak

Kiedy porozczepiają wagony?

Vagonları ne zaman ayıracaklar?

Rozdawać *ndk* - Rozdać *dk*: dağıtmak

Porozdawać *dk*: pek çok şey dağıtmak

Porozdawaliśmy ubogim wszystko, co mieliśmy.

Her şeyimizi yoksul insanlara dağıttık.

Rozdrabniać *ndk* - Rozdrobnić *dk*: ufalamak, parçalamak, bölmek

Porozdrabniać *dk*: pek çok şeyi ufalamak, parçalamak

Porozdrabniał bryły węgla.²¹⁶

Kömür öbeklerini parçalara ayırdı.

Gospodarstwa porozdrabniały się na skutek działów rodzinnych.

Çiftlikler mülkiyet paylaşılması sonucu bölündü.

Rozdzielać *ndk* - Rozdzielić *dk*: bölmek, bölüştürmek, dağıtmak

Porozdzielać *dk*: pek çok kişi arasında bir şeyi ya da pek çok şeyi dağıtmak, bölüştürmek

Porozdzielał sprawiedliwie pracę między pracowników.

İşi çalışanlar arasında adaletli biçimde dağıttı.

Rozdzierać *ndk* - Rozedrzeć *dk*: yırtarak ikiye ya da pek çok parçaya ayırmak

Porozdzierać *dk*: pek çok şeyi ya da pek çok yerinden yırtmak

Ona wściekła na męża i porozdzierała mu nożyczkami marynarkę na plecach.

Kocasına öfekeliydi ve onun (kocasının) ceketinin arka kısmını makasla paramparça etti.

Rozganiać *ndk* - Rozgonić *dk*: farklı yönlere dağıtmak

Porozganiać *dk*: pek çok canlıyı ya da şeyi farklı yönlere dağıtmak

Wilk porozganiał owce po całej dolinie.

---

²¹⁶ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 825

Kurt, koyunları tüm vadiye dağıttı.

Policjanci porozganiałi demonstrantów.

Polisler göstericileri dağıttı.

Niebo zasnuło się czarnymi chmurami, potem wiatr porozganiał je.

Gökyüzü kara bulutlarla kaplanmıştı, sonra rüzgar onları dağıttı.

Rozgłaszać ndk - Rozgłosić dk: çok kişiye belirtmek, ifade etmek, söylemek

Porozgłaszać dk: pek çok şeyi ya da pek çok kişiye belirtmek, söylemek

Porozgłasza złe nowiny i swoje plany na temat rozwiązania problemów.

Kötü hadiseleri ve problemleri çözüme konusuna ilişkin planlarını belirtti.

Rozgradzać ndk - Rozgradzić dk:

1. bölmek, birbirinden ayırmak

2. çitlerden arındırmak, çitleri söküp atmak

Porozgradzać dk:

1. pek çok şeyi bölmek, birbirinden ayırmak

2. pek çok şeyin çitlerini söküp almak

1.

Wierzby porozgradzały działki.

Söğüt ağaçları arsaları birbirinden ayırdı.

2.

Porozgradzałem sady wiśniowe, bo jedynie ja przejąłem w spadku po ojcu wszystkie gospodarstwa rolne.

Vişne bahçelerinin çitlerini söktüm, çünkü hepsi babamdan bir tek bana miras kaldı.

Rozgraniczać ndk - Rozgraniczyć dk: bölmek, ayırmak

Porozgraniczać dk: pek çok şeyi bölmek, ayırmak

Sąsiedzi porozgraniczali swoje grunty.²¹⁷

---

²¹⁷ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 825

Komşular kendi topraklarını ayırdı.

Rozjeżdżać się *ndk* - **Rozjechać się** *dk*: (birden fazla araca ya da araç kullanan insana ilişkin) farklı yönlere gitmek, dağılmak

Porozjeżdżać się *dk*: (birçok kişiye / araca ilişkin) farklı yönlere gitmek, dağılmak

Goście porozjeżdżali się do pokoi hotelowych.

Konuklar otel odalarına dağıldılar.

Taksówki porozjeżdżały się z postoju.²¹⁸

Taksiler duraktan farklı yönlere dağıldı.

Yukarıda değinilen *roz-* ve *po+roz-* önekli eylemler arasında anlam olarak hiçbir farkın olmadığı görülür.

Rozkopywać *ndk* - **Rozkopać** *dk*: kazmak

Porozkopywać *dk*: pek çok yeri kazmak

Przez kilka lat rozkopywano ulice w związku z budową metra.

Metro çalışması nedeniyle birkaç yıldır sokaklarda kazı çalışması yapılmakta.

Rozlepiac *ndk* - **Rozlepić** *dk*:

1. pek çok yere yapıştırmak

2. birbirine yapışmış olan şeyleri ayırmak

Porozlepiac *dk*:

1. pek çok yere ya da pek çok şey yapıştırmak

2. birbirine yapışmış pek çok şeyi ayırmak

1.

Porozlepiąłem klepsydry, ogłoszenia i plakaty na słupach.

Kolonlara vefat ilanları, duyurular ve posterler yapıştırdım.

2.

Nie było łatwo porozlepiac sklezione zaadresowane koperty.

²¹⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 825

Üzerinde adresler olan birbirine yapışmış zarfları ayırmak kolay olmadı.

Rozlewać *ndk* - Rozlać *dk*: pek çok kaba sıvı doldurmak

Porozlewać *dk*: çok fazla dökmek, pek çok kaba doldurmak

Była tak niezdarna, że porozlewała mleko na podłodze.

O kadar sakardı ki, yere çok süt döktü.

Porozlewał zupę do talerzy.

Çorbayı kaselere koydu.

Roznosić *ndk* - Roznieść *dk*: farklı yönlere, pek çok yere taşımak

Poroznosić *dk*: pek çok şeyi farklı farklı yerlere ya da insanlara götürmek, taşımak

Wojtek rozniósł po klasie zeszyty do matematyki.

Wojtek matematik defterlerini sınıfta elden ele dolaştırdı.

Pomiędzy stółami przesuwali się ubrani na biało kelnerzy, którzy na srebrnych tacach roznosili napoje alkoholowe .

Gümüş tepsilerde alkollü içecekleri götüren beyaz kıyafet giymiş garsonlar masaların arasında dolaşıyordu.

Rozpadać się *ndk* - Rozpaść się *dk*: düşerek, yıkılarak, devrilerek pek çok parçaya ayrılmak

Porozpadać się *dk*: (pek çok şeye ilişkin) yıkılarak, devrilerek pek çok parçaya ayrılmak

Nadwątlone mury porozpadały się.

Zayıf kalan duvarlar yıkılarak paramparça oldu.

Rozpalać *ndk* - Rozpalić *dk*: (ateş) yakmak

Porozpalać *dk*: pek çok yerde ateş yakmak ya da pek çok ateş yakmak

Rozpalano ogniska na wzgórzach.²¹⁹

Tepelerde ateşler yakıldı.

---

²¹⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 826

Rozpinać ndk - Rozpiąć dk: iliklenmiş olanı çözmek

Porozpinać dk: iliklenmiş olan pek çok şeyi çözmek

Matka porozpinała dziecku płaszczyk.

Anne, çocuğun yağmurluğunun düğmelerini çözdü.

Porozpinali kołnierzyki.

Yaka düğmelerini çözdüler.

Rozplatać ndk - Rozpleść dk: örülü olan (ipi, saçı, şeridi, hasırı) çözmek, dağıtmak

Porozplatać dk: örülü olan pek çok şeyi çözmek, dağıtmak

Wiatr wieje znad morza tak silnie, że porozplatał im warkocze.

Denizden gelen rüzgâr öylesine sert esiyordu ki, saç örgülerini dağıttı.

Rozpoczynać ndk - Rozpocząć dk: başlamak

Porozpoczynać dk: (pek çok kişiye ilişkin) bir şeye başlamak, pek çok şeye başlamak

Córki porozpoczynały studia magisterskie.

Kızları lisansüstü eğitime başladı.

Rozpoczął kilka prac i żadnej nie skończył.²²⁰

Birkaç işe soyundu, ama hiçbirini bitiremedi.

Rozpożyczać ndk - Rozpożyczyć dk: ödünç vermek

Porozpożyczać dk: pek çok kişiye ödünç vermek, pek çok şeyi ödünç olarak vermek

Porozpożyczam do kolegi moje wszystkie książki.

Tüm kitaplarımı arkadaşşıma ödünç vereceğim.

Rozpraszać ndk - Rozproszyć dk: saçmak, yaymak, dağıtmak

Porozpraszać dk: pek çok şeyi saçmak, yaymak, dağıtmak

Rycerze heroicznie porozpraszały wojska nieprzyjacielskie.

Şövalyeler kahramanca düşman ordusunu dağıttı.

---

²²⁰ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

Rozprowadzać ndk - Rozprowadzić dk: farklı yerlere taşımak, götürmek

Porozprowadzać dk: pek çok kişiyi, şeyi farklı yerlere götürmek

Poroprowadzano gości na nocleg.

Müşteriler konaklama için farklı yerlere götürüldü.

Rozpruwać ndk - Rozpruć dk: dikiş yerinden sökmek

Porozpruwać dk: pek çok şeyi dikiş yerinden sökmek

Porozpruwamy szwy w ubraniu.

Kıyafetin dikiş yerlerini sökeceğiz.

Rozrywać ndk - Rozerwać dk: yolarak, yırtarak, kopararak pek çok parçaya ayırmak

Porozrywać dk: kopararak, yırtarak pek çok şeyi parçalara ayırmak ya da bazı yerlerini parçalara ayırmak

Porozrywał kartki zeszytu.

Defterin sayfalarını yırtarak parçaladı.

Porozrywał koszulę o druty.

Gömleğinin bazı yerlerini dikenli telde paramparça etti.

Stary łańcuch porozrywał się na kawałki.²²¹

Eski zincir koparak parçalara ayrıldı.

Rozwiązywać ndk - Rozwiązać dk: çözmek, (problemi, kavgayı, bulmacayı, gizemi meseleyi vs.) çözmek, çözüme kavuşturmak

Porozwiązywać dk: pek çok şeyi çözmek, (problemi, kavgayı, bulmacayı, gizemi meseleyi vs.) çözmek, çözüme kavuşturmak

Porozwiązywanie butów sprawiało chłopcykowi wyraźną trudność.

Ayakkabıların bağcığını çözmek küçük oğlanın başına bela oluyordu.

Należy porozwiązywać równania z jedną niewiadomą.

Bir bilinmeyenli denklemleri çözmek gerek.

---

²²¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 826

Rozwijać ndk - Rozwinać dk: paketinden, ambalajından, sarmalandığı şeyden çıkarmak

Porozwijać dk: pek çok şeyi paketinden, ambalajından çıkarmak

Dziecko porozwijało zawiniątka i prezenty z papieru.

Çocuklar küçük paketleri ve hediyeleri (sarıldığı) kâğıttan çıkardı.

Rujnować ndk - Zrujnować dk: harap etmek, tahrip etmek, yıkmak

Porujnować dk: pek çok şeyi harap etmek, yıkmak

Wojna porujnowała szpitale, szkoły i muzea.

Savaş hastaneleri, okulları ve müzeleri harap etti.

Z powodu kryzysu gospodarczy małe przedsiębiorstwa wytrzymały konkurencji i porujnowały się.

Ekonomik kriz nedeniyle küçük işletmeler rekabete dayanamadı ve iflas etti.

Rwać ndk: sökmek, yırtmak

Porwać dk: yırtarak, sökerek pek çok parçalara ayırmak

Porwała list od byłego chłopaka i wyrzuciła.

Eski erkek arkadaşından aldığı mektubu parça parça etti ve fırlattı.

Koszulka porwała się na strzępy.

Tişörtü sökülerek paramparça oldu.

Rysować ndk - Narysować dk: çizmek, kazımak

Porysować dk: çok çizik oluşturmak

Porysowali ławkę w parku.

Parktaki bankı çakıyla çok kazımışlar.

Rzucać ndk - Rzucić dk: atmak, fırlatmak

Porzucać dk: bir şeyi pek çok kez atmak ya da pek çok şey atmak

Porzucajcie sobie kamieniami!

Taşları birbirinize atın!

Porzucali sobie piłkę.

Birbirlerine birçok kez top attılar.

Rznać ndk: kesmek, doğramak

Porznać / Porznać dk: keserek, doğrayarak pek çok parçaya ayırmak, parça parça kesmek

W tartaku porznięli pień na deski.

Ağaç gövdesini kereste atölyesinde tahta için doğrayarak parça parça ettiler.

Schodzić ndk - Zejść dk: bir yerden inmek, aşağı doğru gitmek

Poschodzić dk: (birçok insana ya da hayvana ilişkin olarak) bir yerden inmek

Po skończonym spektaklu aktorzy poschodzili ze sceny.

Biten gösterinin ardından aktörler sahneden indiler.

Kozice poschodziły ze skał.

Keçiler kayalıklardan aşağı indiler.

Sklejać ndk - Skleić dk: yapıştırıcı ile yapıştırmak

Posklejać dk: pek çok parçayı yapıştırmak

Starannie posklejał stłuczoną filiżankę.

Kırık fincanın parçalarını özenle yapıştırdı.

Skracać ndk - Skróić dk: kısaltmak, kısmak

Poskracać dk: pek çok şeyi kısaltmak, kısmak

Moja dziewczyna poskracała swoje wszystkie sukienki według ostatniej mody.

Kızım tüm elbiselerini son moda göre kısalttı.

Skreślać ndk - Skreślić dk: çıkarmak

Poskreślać dk: çıkarmak

Poskreślano kilka osób z listy uczestników konferencji.

Konferans katılımcıları listesinden birkaç kişi çıkarıldı.

Lepiej poskreślaj rozwlekłe fragmenty opowiadania.

Hikâyenin uzun kısımlarını çıkarırsan daha iyi olur.

Skręcać ndk - Skręcić dk: eğmek, bükmek, sarmak

Poskręcać dk: pek çok şeyi eğmek, bükmek, sarmak

Wybuch granatu poskręcał szyny.

Patlayan el bombası rayları büktü.

Spadać ndk - Spaść dk: düşmek

Pospadać dk: (pek çok şeye ilişkin olarak) düşmek

Codziennie na miasto pospadają pociski artyleryjskie.

Kente her gün top mermileri düşecek.

Gdy byliśmy mali, pospadaliśmy z koni, ale nic nam się nie stało.

Küçükken attan düşmüştük, ama bir şey olmamıştı.

Spierać ndk - Sprać dk: temizleyerek çıkarmak

Pospierać dk: temizleyerek pek çok şey çıkarmak

Nie wiem, jak pospieram te plamy z obrusa.

Masa örtüsünden bu lekeleri nasıl çıkaracağımı bilmiyorum.

Spisywać ndk - Spisać dk: bir şeyin listesini yapmak, kağıda düşmek

Pospisywać dk: pek çok şeyin listesini yapmak

Nauczyciel pospisywał uczniów chętnych do wzięcia udziału w konkursie z nagrodami

Öğretmen, ödüllü yarışmaya katılmak isteyen öğrencilerin listesini oluşturdu.

Popisywała książki w swojej bibliotece.

Kendi kütüphanesindeki kitapların listesini yaptı.

Splacać ndk - Splacić dk: ödemek

Posplacać dk: pek çok şeyi ödemek

Muszę pospraszać na ratach najpilniejsze długi krótkoterminowe.

En acil olan kısa vadeli borçları taksitle ödemek zorundayım.

Sprzaszać ndk - Sprosić dk: (konuşma diline özgü) davet etmek

Posprzaszać dk: (konuşma diline özgü) pek çok kişiyi davet etmek

Pospraszal wszystkich członków rodziny na imieniny.

Tüm aile bireylerini isim günü partisine davet etti.

Sprawdzać *ndk* - Sprawdzić *dk*: kontrol etmek

Posprawdzać *dk*: pek çok şeyi kontrol etmek

Obciągnąłem mundur i posprawdzałem, czy wszystkie guziki są zapięte.²²²

Üniformamı düzelttim ve tüm düğmelerin iliklenip iliklenmediğini kontrol ettim.

Sprawiąć *ndk* - Sprawić *dk*: satın almak

Posprawiąć *dk*: pek çok şey satın almak

Posprawiła sobie nowe futra i dzieciom ubranka.

Kendisine yeni kürkler, çocuklarına da kıyafetler aldı.

Sprzątać *ndk* - Sprzątnąć *dk*: temizlemek, düzenlemek, yerine koymak

Posprzątać *dk*: pek çok şeyi alıp yerine koymak

Posprzątajmy zabawki z podłogi.

Oyuncakları yerden alıp geri yerlerine koydu.

Sprzedawać *ndk* - Sprzedać *dk*: satmak

Posprzedawać *dk*: pek çok şey satmak

Powiedział, że może posprzedaje mi samochody zabytkowe po niższej cenie.

Klasik arabalarını bana yarı fiyatına satabileceğini söyledi.

Nie posprzedaje działek za nie mniej niż 200 tysięcy dolarów.

Arsalarını 200 bin dolardan daha aşağı fiyata satmayacak.

Spuszczać *ndk* - Spuścić *dk*: indirmek, düşürmek, alçaltmak

Pospuszczać *dk*: pek çok şeyi indirmek, alçaltmak

Popuszczalem rolety w oknach zapobiegać nagrzewaniu pomieszczeń przez słońce.

Güneşin odaları ısıtmasını önlemek için pencerelerdeki panjurları indirdim.

Zanim statek zatopił całkiem, pospuszczano szalupy na morze.

Gemi tamamen batmadan önce filikalar denize indirildi.

---

²²² Multimedialny słownik szkolny PWN

Stemplować ndk - Ostemplować dk: damgalamak, damga vurmak

Postemplować dk: pek çok şeye damga vurmak

Kierownik szkoły postemplował świadectwa szkolne.

Okul müdürü sertifikaları damgaladı.

Stroić ndk - Wystroić dk: giydirmek, süslemek

Postroić dk: pek çok kişiyi giydirmek, pek çok şeyi süslemek

Postroiła ich na przedstawienie.

Gösteri için kıyafetlerini giydirdi.

Wozy zostały postrojone kwiatami.

At arabaları çiçeklerle süslendi.

Strzelać ndk - Strzelić dk: ateş etmek

Postrzelać dk: pek çok şeye/kişiyeye ya da bir şeyin pek çok yerine ateş etmek, pek çok kişiyi/hayvanı öldürmek

Szaleniec postrzelał przypadkowych przechodniów.²²³

Çıldırmış adam tesadüfen yoldan geçenlere ateş etti.

Postrzelał wiele dzikich gęsi.

Bir sürü yaban kazı öldürdü.

Szorować ndk - Wyszorować dk: ovmak, temizlemek, yıkamak

Poszorować dk: pek çok şeyi ovmak, temizlemek

Poszorowałem wszystkie zabrudzone maszyny.

Kirlenmiş tüm kap kacağı ovdum.

Szyć ndk - Uszyć dk: dikmek

Poszyć dk: pek çok şey dikmek

Poszyłyśmy z mamą dzieciom stroje na wesele.

Annemle beraber çocuklara düğün için kıyafetler diktik.

---

²²³ lang_pl.enacademic.com/34714/postrzelać

Ścinać ndk - Ściać dk: kırmak, kırmak, kesmek, budamak

Pościnać dk: pek çok şeyi kesmek, budamak, kırmak

Spróchniałe drzewa przy drodze musieliśmy pościnać.

Yol kenarındaki ağaçları budamak zorunda kaldık.

Tonać ndk - Utonać dk: suda batmak, dibi boylamak

Potonać dk: (pek çok kişi ya da şeye ilişkin) suda batmak

Niektóre przeładowane tratwy szybko potonęły.

Aşırı yük yüklenmiş bazı salları hızla battı.

Topić ndk - Utopić dk: (suda) boğarak öldürmek, batırmak

Potopić dk: pek çok insanı, hayvanı boğarak öldürmek ya da pek çok şeyi batırmak

Z jakiego powodu bezlitośnie potopiliście kocięta!

Yavru kedileri ne sebeple zalimce suda boğdunuz!

Tracić ndk - Stracić dk: kaybetmek, yitirmek

Potracić dk: pek çok şeyi ve kişiyi kaybetmek, yitirmek

Potraciłem moich braci na wojnie i więc traciłem także nadzieję.

Savaşta ağabeylerimi kaybettim, dolayısıyla umudumu da yitirdim.

Truć ndk - Otruć dk: yakasını bırakmamak, usandırmak, musallat olmak

Potruć dk: pek kişiyi ya da hayvanı zehirlenmek

Poruł myszy w magazynie.

Depodaki fareleri zehirledi.

Jeszcze nie wiadomo, czy alpiniści potruili się grzybami czy tlenkiem węgla.

Dağcıların mantarla mı yoksa karbonmonoksitle mi zehirlendiği henüz belli değil.

Tworzyć ndk - Utworzyć dk: oluşturmak, kurmak

Potworzyć dk: pek çok şey oluşturmak, kurmak

Potworzył nowe koła naukowe w szkole.

Okulda yeni bilim çevreleri oluşturdu.

Po deszczu potworzyły się kałuże na drogach.

Yağmurun ardından yollarda su birikintileri oluştu.

Ukladać ndk - Ułożyć dk: belirli bir düzene göre koymak

Poukladać dk: belirli bir düzene göre pek çok şey koymak

W naczyniu poukładamy cebuli, na które kładziemy marchewkę.

Üzerine havuç koyduğumuz soğanları tabağın içine koyuyunuz.

Ukręcać ndk - Ukręcić dk: çevirerek, bükerek kırmak, koparmak

Poukręcać dk: pek çok şeyi büküp kırmak, koparmak

Poukręcał kłódki i pootwierał wszystkie drzwi.

Asma kilidi büküp kırdı ve tüm kapıları açtı.

Ukrywać ndk - Ukryć dk: (somut ya da soyut bir şeyi) saklamak, gizlemek

Poukrywać dk: pek çok şeyi saklamak, gizlemek

W lochu do dziś bezcenne skarby zostały poukrywane.

Zindanda bugüne kadar paha biçilemez hazineleri sakladı.

Umierać ndk - Umrzeć dk: ölmek

Poumierać dk: (pek çok kişiye ilişkin) ölmek

Pograżony jestem w żalu, bo widziałam dzieci afrykańskie umierające z głodu.

Büyük bir üzüntü içindeyim, çünkü açlıktan ölen Afrika çocuklarını gördüm.

Umieszczać ndk - Umieścić dk: koymak, yerleştirmek

Poumieszczać dk: pek çok şeyi koymak

Na sufitach poumieszczano gipsowe sztukaterie.

Alçı kartonpiyerler tavanlara sabitlendi.

Dyrekcja teatru nie poumieszczała tych scen na następny sezon.

Tiyatro yönetimi bir sonraki sezona bu sahneleri koymadı.

Uplatać ndk - Upleść dk: örmek, dokumak

Popleść dk: pek çok şey örmek, dokumak

Tutaj sprzedają koszyki poplecione z wikliny.

Burada hasırdan dokunan sepetler satılıyor.

Uprzątać *ndk* - Uprzątnąć *dk*: temizlemek

Pouprzątać *dk*: pek çok şeyi temizlemek

Ciekawa jestem, kiedy pouprzątają śnieg z chodników.

Kaldırımlardan karları ne zaman temizleyecekler, merak ediyorum.

Upychać *ndk* - Upchnąć / Upchać *dk*: tıkmak, tıkıştırmak, sıkıştırmak

Poupychać *dk*: pek çok şeyi tıkmak, tıkıştırmak, sıkıştırmak

W tej walizce już nic się nie zmieści, bo w pośpiechu źle poupychał te rzeczy.

Bu valize artık hiçbir şey sığmaz, çünkü aceleden şunları baştan savma tıkıştırmış.

Urywać *ndk* - Urwać *dk*: bir parçasını kırmak, koparmak, sökmek

Pourywać *dk*: pek çok şeyi kırmak, koparmak, sökmek

Pies guziki od koszuli przyszyte przed chwilą przez babcię.

Köpek az önce babaannemin diktiği gömleğin düğmelerini kopardı.

Falbanki u sukienki się pourwały.²²⁴

Elbisenin üzerindeki firfırlar koptu.

Usadzać *ndk* - Usadzić *dk*: oturtmak, yerleştirmek

Pousadzać *dk*: pek çok kişiyi oturtmak, yerleştirmek

Stary gospodarz usadził ją naprzeciw mnie, a jego żona pousadzała gości weselnych przed bratem.

Yaşlı ev sahibi onu benim karşıma oturttu, karısı da düğün konuklarını ağabeyimin karşısına oturttu.

Ustawiać *ndk* - Ustawić *dk*: belirli bir düzene göre koymak

Poustawiać *dk*: pek çok şeyi koymak, yerleştirmek

Natychmiast poustawiali barierki ochronne wokół wykopu.

Kazılan yerin etrafına hemen güvenlik bariyerlerini koydular.

Usuwać *ndk* - Usunąć *dk*:

1. çıkarmak, uzaklaştırmak, ayırmak, atmak

2. kovmak, işten çıkarmak

---

²²⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 862

Pousuwać *dk*:

1. pek çok şeyi çıkarmak, uzaklaştırmak, atmak
2. pek çok kişiyi kovmak, işten çıkarmak

1.

Postanowiono usunąć naukowców z miasta na czas powstania.

Ayaklanma süresi boyunca biliminsanlarının kentten uzaklaştırılmasına karar verildi.

Mięso umyjmy i pousuwajmy grubsze błony, ty pousuwaj śmieci.

Biz eti yıkayalım ve zarlarını ayıralım, sen de çöpleri at.

2.

Komendat policji pousuwała kilka policjantów z policji.

Emniyet müdürü polis merkezinden birkaç polisi kovdu.

Usychać *ndk* - Uschnąć *dk*: (genellikle susuzluk sonucu bitkinin tümüne ya da bir kısmına ilişkin) kurumak

Pousychać *dk*: (birçok bitkiye ilişkin) kurumak

Obie wysokie sosny pousychały.

Her iki uzun çam ağacı da kurudu.

Usypiać *ndk* - Usnąć *dk*: uykuya dalmak

Pousypiać *dk*: (pek çok kişiye ilişkin) uykuya dalmak

Zmęczone dzieci już posnęły twardym snem.

Yorgun çocuklar derin uykuya çoktan daldılar.

Utraćać *ndk* - Utraćić *dk*: bir parçasına vurarak kırmak, ayırmak

Poutraćać *dk*: pek çok parça kırmak

Ukradziono mi cenną figurę z poutraconym nosem i uchem.

Burnu ve kulağı kopmuş değerli heykelim çalındı.

Utykać *ndk* - Utknąć *dk*: kapamak, tıkamak

Poutykać *dk*: pek çok şeyi kapamak

W ostateczności poutykamy kocem szpary pod drzwiami

Son çare olarak kapıların altındaki boşlukları battaniye ile kapatacağız.

Uzgodniać *ndk* - Uzgodnić *dk*: üzerinde anlaşmak, ayarlamak, belirlemek

Pouzgodniać *dk*: pek çok kişiyle üzerinde anlaşmak, pek çok şeyi ayarlamak

Jeśli nie pouzgodniamy terminy zebrań, wszystkie zebrania nałożą się na siebie.

Eğer toplantı tarihlerini ayarlamazsak, tüm toplantılar çakışacak.

Uzupełniać *ndk* - Uzupełnić *dk*: tamamlamak

Pouzupełniać *dk*: pek çok şeyi tamamlamak

Brakuje nam jeszcze pięciu tablic, natychmiast musimy uzupełnić te braki.

Hâlâ beş yazı tahtamız eksik, derhal bu eksiklikleri tamamlamak zorundayız.

Ważycь *ndk* - Zważycь *dk*: tartmak

Poważycь *dk*: pek çok şey tarmak ya da bir şeyden çok fazla tartmak

Musimy poważycь wyładowywane kontenery na dużych wagach przed ładowaniem ciężarówki.

Tıra yükleme yapmadan önce boşaltılmış konteynerleri büyük kantarlarda tartmak zorundayız.

Wciągać *ndk* - Wciągnąć *dk*: içeri doğru çekmek

Powciągać *dk*: pek çok insanı, şeyi içeri çekmek

Powciągałem motory do garażu.

Motorları garaja çektim.

Więdnać *ndk* - Zwiędnać *dk*: (bitkiye ilişkin) solmak

Powiędnąć *dk*: (pek çok bitkiye ilişkin) solmak

Kwiaty w wazonie powiędły w ciągu trzech dni.

Vazodaki çiçekler üç günde soldu.

Wkopywać *ndk* - Wkopać *dk*: kazarak yerleştirmek

Powkopywać *dk*: kazarak pek çok şeyi yerleştirmek

Czy dzisiaj powkopywali słupy?

Bugün direkleri diktiler mi?

Wkręcać ndk - Wkręcić dk: çevirerek, döndürerek içine geçirmek

Powkręcać dk: pek çok şeyi çevirip içine geçirmek

Powykręcaj śruby!

Vidaları sık!

Włazić ndk - Wleźć dk: (konuşma diline özgü) içeri girmek, içeri dalmak

Powłazić dk: (pek çok kişiye ilişkin konuşma diline özgü) içeri girmek, içeri dalmak

Kilka nieproszonych powłaziło do mieszkania.

Birkaç davetsiz kimse eve daldı.

Wnosić ndk - Wnieść dk: taşıyarak içine koymak, yerleştirmek

Pownosić dk: pek çok şeyi içine koymak

Pownosiliśmy rzeczy do mieszkania.

Eşyaları eve koyduk.

Wskakiwać ndk - Wskoczyć dk: zıplayarak, atlayarak bir yere girmek

Powskakiwać dk: (birçok kişiye ilişkin) atlayarak girmek

Kobiety powskakiwały do jadącego tramwaju.

Kadınlar giden tramvaya atlayarak bindi.

Wściekać się ndk - Wściec się dk: (konuşma diline özgü) kızmak, öfkelenmek

Powściekać się dk: (konuşma diline özgü olup pek çok kişiye ilişkin)

sinirlenmek, sinirden köpürmek

Tego dnia wszyscy się powściekali.²²⁵

O gün herkes sinirden köpürüyordu.

Wybijać ndk - Wybić dk: öldürmek

Powybijać dk: sırayla öldürmek, pek çoğunu öldürmek

Powybijano zwierzynę w lasach.

Ormanlardaki hayvanlar öldürüldü.

---

²²⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 876

Wychodzić *ndk* - Wyjść *dk*: çıkmak, ayrılmak

Powychodzić *dk*: topluca çıkmak, sırayla, birer birer çıkmak

W czasie przerwy studenci powychodzili na korytarz.

Teneffüs sırasında öğrenciler koridora çıktılar.

Wyginać *ndk* - Wygiąć *dk*: eğmek, bükmek

Powyginać *dk*: (pek çok şeye ilişkin) eğmek

Łabędzie od razu powyginały szyje.

Kuğular birden boyunlarını eğdi.

Wyjeżdżać *ndk* - Wyjechać *dk*: gitmek, ayrılmak

Powyjeżdżać *dk*: birer birer gitmek

Wszyscy jej znajomi powyjeżdżali na wakacje w tym tygodniu.

Tanıdığı herkes bu hafta tatile gitti.

Wykręcać *ndk* - Wykręcić *dk*: çevirerek çıkarmak

Powykręcać *dk*: pek çok şeyi çevirerek çıkarmak

Teraz powinniśmy powykręcać żarówki.

Şimdi ampülleri çıkarmamız gerek.

Wylazić *ndk* - Wyleźć *dk*: (konuşma diline özgü) çıkmak

Powylazić *dk*: (konuşma diline özgü) toplu halde çıkmak

Krety powylaziły z ziemi.

Köstebekler topraktan çıktı.

Wymierać *ndk* - Wymrzeć *dk*: topluca ölmek veya (hepsine ilişkin) ölmek

Powymierać *dk*: (sayıca çok olan kişilere ilişkin) ölmek

Wszyscy mi bliscy powymierali.

Tüm yakınlarım öldü.

Wynosić *ndk* - Wynieść *dk*: taşıyarak çıkarmak, almak

Powynosić *dk*: pek çok şeyi çıkarmak, almak

Powynosili z domu wszystkie zabytkowe stare rzeczy.

Evden tüm antika şeyleri almışlar.

Powynosili rannych ze szpitala.

Yaralıları hastaneden çıkardılar.

Wypędzać *ndk* - Wypędzić *dk*: çıkarmak

Powypędzać *dk*: pek çok hayvanı, insanı çıkarmak

Powypędzał bydło na pastwisko.²²⁶

Davarı çayıra saldı.

Wysuszać *ndk* - Wysuszyć *dk*: kurutmak, kurulamak

Posuszyć *dk*: pek çok şeyi kurutmak, kurulamak

Posuszyłem wszystkie pieluszki na słońcu.

Tüm bebek bezlerini güneşte kuruttum.

Po kąpeniu dziecka, posuszyła jego włosy ręczną suszarką.

Çocuğu yıkadıktan sonra saç kurutma makinesiyle bir süre saçlarını kuruttu.

Wysypywać *ndk* - Wysypać *dk*: dışarı boşaltmak

Powysypywać *dk*: pek çok şeyi boşaltmak, pek çok yere boşaltmak

Dziecko powysypywało cukierki z torby.

Çocuk poşetteki şekerleri boşalttı.

Wyszczерbiać *ndk* - Wyszczерbić *dk*: delik, çentik, yarık, oyuk oluşturmak

Poszczерbić *dk*: pek çok oyuk çentik oluşturmak, pek çok yerinden yarmak, oymak

Kule poszczерbiły mur zamku.

Mermiler kale duvarında pek çok oyuk oluşturdu.

Wyznaczać *ndk* - Wyznaczyć *dk*: sınırları, yolları, kenarları vs. belirlemek

Powyznaczać *dk*: pek çok şeyi belirlemek, pek çok yerde belirlemek

Powyznaczano granice parceli.

Parsellerin sınırları belirlendi.

---

²²⁶ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 878

Zabijać ndk - Zabić dk: öldürmek

Pozabijać dk: pek çok hayvanı ya da insanı öldürmek

Pozabijali wszystkie lisy żyjące w tym lesie.

Bu ormandaki bütün tilkileri öldürdüler.

Zachodzić ndk - Zajść dk: yürüyerek bir yere varmak

Pozachodzić dk: (çok sayıda kişiye ilişkin) gelmek, art arda gelmek

Grupa turystów licząca 20 osób pozachodziła do hotelów.

20 kişiden oluşan turist grubu otele geldi.

Zaczynać ndk - Zacząć dk: başlamak

Pozaczynać dk: pek çok şeye başlamak

Pozaczynają roboty o siódmej.

İşlerine sabah saat 7'de başlayacaklar.

Zalepić ndk - Zalepić dk: yapıştırarak kapatmak

Pozalepić dk: pek çok şeyi yapıştırarak kapatmak

Czy koperty zostały pozalepiane?

Zarflar kapatıldı mı?

Załamywać ndk - Zalać dk: eğmek, bükmek

Pozalać dk: pek çok şeyi eğip bükmek, bir şeyi pek çok yerinden eğmek

Dlaczego pozalać okładkę.

Neden kapak sayfasını birçok yerinden bükün?

Zamarzać ndk - Zamarznąć dk: donmak, buz tutmak

Pozamarzać dk: pek yerde donmak, (birçok şeye ilişkin) donmak

Woda pozamarzała w naczyniach pod wpływem niskiej temperatury.

Kaplardaki su, düşük sıcaklığının etkisiyle donmuş.

Rzeki w Polsce pozamarzały.

Polonya'daki nehirler dondu.

Zaorywać ndk - Zaorać dk: (toprak) sürmek

Poorać dk: pek çok yeri sürmek, tüm alanı sürmek

Trzeba porać pola przed siewem.

Ekimden önce tüm tarlayı sürmek gerek.

Zasiadać ndk - Zasiąść dk: yerini almak, oturmak

Pozasiadać dk: birer birer oturmak

Zaproszeni pozasiadali do stołu.

Davetliler birer birer masaya oturdular.

Zamykać ndk - Zamknąć dk: kapatmak

Pozamykać dk: pek çok şeyi kapatmak

Czy Pani mogłaby pozamykać okna?

Hanımefendi, camları kapatabilir misiniz?

Zjeżdżać ndk - Zjechać dk: (araca ya da insana ilişkin) aşağı gitmek

Pozjeżdżać dk: (birçok araca/insana ilişkin) aşağı gitmek

Pozjeżdżaliśmy z góry na sankach.

Kızakla yukarıdan aşağı indik.

Auta pozjeżdżały do podziemnego garażu.

Arabalar yeraltındaki garaja iniyor.

Zlatywać ndk - Zlecieć dk: aşağı uçmak

Pozlatywać dk: (birçok kuşa ilişkin) aşağı uçmak

Bociany pozlatowały ze szczytu słupa elektrycznego na ziemię.

Leylekler elektrik direğinin tepesinden yere indiler.

Zrywać ndk - Zerwać dk: koparmak, ayırmak

Pozrywać dk: pek çok şeyi koparmak, ayırmak

Pozrywał plakaty ze ścian.

Posterleri duvardan çıkardı.

Pozrywałem kartki z kalendarza.

Takvim yapraklarını yırttım.

Związywać ndk - Związać dk: bağlamak

Powiązać dk: pek çok şeyi birbirine bağlamak bağlamak

Podróżnicy mieli ze sobą powiązane sznurkiem walizki.

Yolcuların yanında iple birbirine bağlanmış valizleri vardı.

Ptaki z powiązanymi nogami leżały pokotem na wydeptanej trawie.

Ayakları bağlanmış kuşlar çiğnenmiş çimenler üzerinde yan yana duruyordu.

Żenić ndk - Ożenić dk: (erkeği) evlendirmek

Pożenić dk: pek çok erkeği evlendirmek

Szaśiad dobrze ustawił w życiu swoje dzieci: wykształcił je, kupił im domy i samochody, wydał za mąż i pożenił.

Komşumuz çocuklarına iyi bir yaşam hazırladı: onları okuttu, onlara ev ve araba aldı, kızlarını ve oğullarını evlendirdi.

III. 6.2. Eylemin Bir Süre Yapıldığını Bildiren Po-

“*Po-* önekli türetmeler daha düşük yoğunluktaki ya da boyuttaki işi niteler, en çok da determinatif anlamı olan *trochę* (biraz) belirteciyle bir bağ oluşturur. Örneğin *ponosić* (bir süre / biraz taşımak), *powozić* (araçla bir süre / biraz taşımak) (determinatif olmayan* geçişli hareket eylemlerinden oluşturulmuş) ve *pobiegać* (biraz koşmak), *pojeździć* (biraz gitmek) (determinatif olmayan geçişsiz hareket eylemlerinden oluşturulmuş) gibi. Bu grup içinde distribütif anlam taşıyan türeme olarak yorumlayabileceğimiz (görünüş bakımından farklı değerlere sahip) bazı sestüş eylemler de görürüz. Örneğin:

Powoził go (trochę) samochodem po mieście i wrócił do domu. (Małe natężenie akcji) (Arabayla onu kentte (biraz) dolaştırdı ve eve geri döndü). (Eylemin az yoğunluğu)

---

* Determinatif olmayan eylemle kastedilen, eylemin önek almamış ve süreklilik bildiren (ndk) formudur. Dolayısıyla, determinatif eylemin aksine, süreklilik bildiren (ndk) formda olduğu için süreklilik ifade eder.

Najpierw powoził meble do nowego mieszkania, a potem zaczął wszystko rozpakowywać i ustawiać. (znaczenie dystr.) (Önce mobilyaları yeni eve taşıdı, sonra da her şeyi paketinden çıkarmaya ve yerleştirmeye başladı). (distribütif anlam)²²⁷

Görüldüğü üzere, ilk cümledeki *powozić* (dolaştırmak) eylemi *trochę* (biraz) belirtecinden dolayı determinatif bir eylem niteliğindedir. Diğer cümledeki *powozić* (taşımak) eylemi ise, tekil olan *mebel* sözcüğünün *meble* biçiminde çoğul formunun kullanılmasından dolayı distribütif işlev görür.

Bu eylemlerin yer aldığı cümlelerde, yapılan işin ne kadar sürdüğü bilgisini veren zaman belirteçlerinin zaman zaman kullanıldığı görülmektedir. Ancak, cümle içinde herhangi bir zaman ifadesi yoksa, ‘biraz / bir süre’ biçiminde bir belirteç eklemek uygun olacaktır, çünkü bu grupta toplanan eylemlerin sözlük anlamlarına bakıldığında, *...ąc spędzić pewien czas* (...erek / arak bir süre / biraz vakit geçirmek) ya da *przez pewien / jakiś czas* (bir süre boyunca) şeklinde tanımlara rastlanır.

Biegać / Biegnąć / Biec ndk - Pobiec dk: koşmak

Pobiegać dk: bir süre koşmak

Lubił pobiegać wieczorem dla zdrowia.

Sağlığı için akşamları biraz koşmayı severdi.

Bujać ndk - Bujnąć dk: sallamak

Pobujać dk: biraz sallamak

Pobujała płaczące niemowlę w kołysce.

Beşikteki ağlayan bebeği biraz salladı.

Czekać ndk - Poczekać dk: beklemek

---

²²⁷ J. Piwowar, 2003, s. 145

Poczekać *dk*: (bir şey gerçekleşene kadar, birisi gelene kadar vs.) bir süre beklemek

Poczekam z tobą na autobus, będzie ci różniej.²²⁸

Seninle birlikte otobüsü biraz bekleyeceğim, daha rahat hissedeceksin.

Młoda para postanowiła poczekać ze ślubem, aż skończy się wojna.

Genç çift düğün için savaş bitene dek beklemeye karar verdiler / düğünü savaş bitene dek askıya almaya karar verdiler.

Chodzić / Iść *ndk* - Pójść *dk*: yürümek

Pochodzić *dk*: biraz yürümek

Nie oddalając się za bardzo pochodził koło domu.

Çok uzaklaşmadan evin yanında biraz yürüdü.

Chorować *ndk* - Zachorować *dk*: hastalanmak

Pochorować *dk*: bir süre hastalanmak

Pochorowała cały miesiąc i wróciła do pracy zaledwie dwa dni temu.

Tam bir aydır hastaydı, daha dün işe dönebildi.

Cierpieć *ndk* - Ucierpieć *dk*: fiziksel veya ruhsal acı, sancı çekmek

Pocierpieć *dk*: bir süre acı, sancı çekmek

Zastrzyk dożylny jest trochę bolesny, musisz pocierpieć.

Damar içi enjeksiyon biraz acı vericidir, bir süre acı çekmek zorundasın.

Czuwać *ndk*: tetikte beklemek

Poczuwać *dk*: biraz tetikte beklemek

Poczuwała przy chorym dziecku i zasnęła.

Hasta çocuğun yanında biraz tetikte bekledi ve uykuya daldı.

Czytać *ndk* - Przeczytać *dk*: okumak

Poczytać *dk*: biraz okumak

Rozłożył gazetę i bez okularów poczytał nagłówek informujący o katastrofie.

Gazeteyi açtı ve felakete yer veren manşeti gözlüksüz biraz okudu.

---

²²⁸ Multimedialny słownik szkolny PWN

Ćwiczyć ndk - Poćwiczyć dk: egzersiz yapmak

Poćwiczyć dk: biraz egzersiz yapmak

Poćwiczcie godzinę dziennie, a zobaczycie, jak się będziecie czuli.

Günde bir saat egzersiz yapın, nasıl hissedeceğinizi göreceksiniz.

Ćwierkać ndk - Ćwieknać dk: (kuşlara, böceklere ilişkin) cıvıldamak

Poćwierkać dk: biraz cıvıldamak

O brzasku wróble na gałęzi siedziały, poćwierkały i odleciały.

Günün ilk ışıklarıyla serçeler dala kondu, bir müddet öttü ve gittiler.

Doić ndk - Wydoić dk: süt sağmak

Podoić dk: bir süre süt sağmak

Podoilem kozę ale mleka było bardzo mało, nie było nawet pół litra.

Bir müddet keçi sağdım, ama süt çok azdı, yarım litre bile yoktu.

Dokuczać ndk - Dokuczyć dk: kızdırmak, sinirlendirmek

Podokuczać dk: bir süre kızdırmak, sinirlendirmek

Miał wielką ochotę mu podokuczać z powodu jego niskiego wzrostu.

Kısa boyundan dolayı onu bir müddet kızdırmayı çok istiyordu.

Klęczeć ndk: diz çökmek

Poklęczeć dk: bir süre diz çökmüş durumda kalmak

Poklęczeliśmy cicho do konca nabożeństwa.

Ayinin sonuna dek sessizce diz çöker halde durduk.

Kształcić się ndk - Wykształcić się dk: eğitim görmek

Pokształcić się dk: biraz eğitim görmek

Pokształcił się przez dwa lata na pilota, ale uzna, że to nie dość.

Pilot olmak için iki yıl eğitim aldı, ama bunu yetersiz gibi görüyor.

Nosić / Nieść ndk: taşımak

Ponosić ndk - Ponieść dk:

1. bir süre taşımak

2. bir süre giymek

1.

Ponosiła niemowlę na rękach.

Bebeği bir süre kollarında taşıdı.

2.

Ponosił płaszcz przez kilka dni i oddał go.²²⁹

Birkaç gün yağmurluğu giydi ve ona geri verdi.

Oddychać *ndk* - Odetchnąć *dk*: solumak, nefes almak

Poodychać *dk*: bir süre solumak, nefes almak

Poodychał zapachem lasu nic nie mówiąc.

Hiçbir şey söylemeyerek bir süre ormanın kokusunu soludu.

Oglądać *ndk* - Obejrzyć *dk*: izlemek, bakmak, seyretmek

Pooglądać *dk*: bir süre izlemek, seyretmek, bakmak

Pooglądawszy wystawę rzeźby, natychmiast ruszył w drogę powrotną.

Bir süre heykel sergisine baktıktan sonra hemen geri döndü.

Opisywać *ndk* - Opisać *dk*: tarif etmek, betimlemek, anlatmak

Poopisywać *dk*: bir süre tarif etmek, betimlemek, anlatmak

Poopisywał barwnie swoje przygody cały wieczór.

Maceralarını canlı bir biçimde tüm gece anlattı.

Pieścić *ndk*: okşamak

Popieścić *dk*: bir süre okşamak

Mamusia zawsze opowiadała mi bajki wieczorem i popieściła moją szyję.

Anneciğim bana her zaman geceleri masal anlatırdı ve bir süre boynumu okşardı.

Pilnować *ndk* - Przypilnować *dk*: bakmak, korumak, göz kulak olmak

Popilnować *dk*: bir süre bakmak, korumak, göz kulak olmak

Popilnowałem dziewczynki parę godzin, kiedy rodzice robili zakupy.

Anne babası alışveriş yaparken küçük kız çocuklarına birkaç saat ben baktım.

---

²²⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 803

Poproszono mnie, bym popilnował auta przed dziećmiakami i złodziejami.²³⁰

Arabayı küçük çocuklardan ve hırsızlardan bir süre korumam için ricada bulundu.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Popisać *dk*: bir süre bir şey yazmak

Popisał piosenki do wieczora, po czym list dwie godziny.

Akşama kadar şarkılar, sonrasında da iki saat mektup yazdı.

Pleść *ndk*: saçma sapan konuşmak, zırvalamak, anlamsızca konuşmak

Popleść *dk*: bir süre zırvalamak, anlamsızca konuşmak

Przy piwie trochę popletli o miłości, byli zupełnie pijani.

Bira içerken aşk üzerine biraz abuk sabuk konuştular, tamamen sarhoştular.

Plakać *ndk*: ağlamak

Poplakać *dk*: bir süre ağlamak

Trochę sobie popłakała i uspokoiła się.

Biraz ağladı ve sakinleşti.²³¹

Pływać *ndk*: yüzmek

Popływać *dk*: bir süre yüzmek

Woda w basenie się nagrzała, można by popływać godzinę.

Havuzdaki su ısındı, bir saat yüzebilirsin.

Popływał parę lat na kutrze patrolowym.

Birkaç yıl devriye botunda yüzdü.

Pracować *ndk*: çalışmak

Popracować *dk*: bir süre çalışmak

Popracował zawodowo na pół etatu pięć lat.

Beş yıl yarı zamanlı çalıştı.

---

²³⁰ Multimedialny słownik szkolny PWN

²³¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 801

Prać *ndk* - Uprać *dk*: kiyafet yıkamak

Poprać *dk*: bir süre kiyafet yıkamak

Pralka zepsuła się, więc poprał ręcznie brudną bieliznę dwie godziny.

Çamaşır makinesi bozuldu, o yüzden iç çamaşırlarını iki saat boyunca elde yıkadı.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: atmak, fırlatmak

Porzucać *dk*: bir süre atmak

Może pójdziemy porzucać piłkę, co?

Biraz top oynayalım mı, ne dersin?

Siadać *ndk* - Sığış *dk*: oturmak

Posiadywać *dk*: biraz oturmak

Ma zaledwie siedem lat, to jest normalne, on chce posiadać co chwila ze zmęczenia.

Henüz on yaşında, yorgunluktan her an oturmak istemesi çok normal.

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: atlamak, hoplamak, zıplamak

Poskakać *dk*: biraz atlamak, hoplamak

Poskacz codziennie na skakance, to schudniesz w krótkim czasie.

Her gün biraz ip atla, kısa sürede zayıflayacaksın.

Ssać *ndk*: emmek

Possać *dk*: biraz emmek

Dziecko zachłannie possało pierś matki i przestało płakać.

Çocuk hırsla annesini biraz emdi ve ağlamayı kesti.

Stać *ndk*: (ayakta) durmak

Postać *dk*: bir süre durmak

Za kolejnymi drzwiami nikt się nie odezwał, postać więc chwilę i ruszyła do następnych.²³²

Kapının ardından hiç kimse konuşmadı, o yüzden bir süre durdu ve diğer kapıya gitti.

Jak postoisz tylko godzinę na mrozie, to zrozumiesz.

Buz gibi havada yalnızca bir saat durduğunda anlayacaksın.

Rysować ndk - Narysować dk: çizmek, çizgi çalışması yapmak

Porysować dk: belirli bir süre çizmek, çizgi çalışması yapmak

Porysował sobie trochę na urlopie, bo chciała trochę odpocząć od dzieci.

Tatilde biraz resim yaptı, çünkü çocuklardan uzak biraz dinlenmek istedi.

Siedzieć ndk: oturmak

Posiedzieć dk: bir süre oturmak

Posiedzieliśmy chwilę na ławce w parku,trzymał mnie za rękę i pogadaliśmy.

Parktaki bankta kısa süreliğine oturduk, biraz elimi tuttu ve bir müddet konuştuk.

Spacerować ndk: gezmek, dolaşmak, yürüyüşe çıkmak

Pospacerować dk: belirli bir süre gezmek, dolaşmak, yürüyüşe çıkmak

Pogoda była podła, pospacerowaliśmy nad morzem parę minut i znów zaczęło lać jak z cebra.

Hava kötüydü, deniz kenarında birkaç dakika dolaştık ve yağmur yeniden bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı.

Spać ndk: uyumak

Pospać dk: belirli bir süre uyumak

Pospał sobie jeszcze godzinę potem obudził się, ale był tak wyczerpany, że znowu szedł do łóżka i pospał do południa.

Bir saat daha uyudu, sonra uyandı, ama o kadar bitkindi ki, tekrar yatmaya gitti ve öğleye kadar uyudu.

Studiować dk:

1. çalışmak, araştırmak

2. eğitim görmek

Postudiować dk:

1. bir süre çalışmak, araştırmak

2. bir süre eğitim görmek

1.

Postudiował gwary lekarskie w encyklopedii
Ansiklopediden bir süre tıp jargonlarını araştırdı.

2.

Postudiował prawo na Uniwersytecie Ankarskim.
Ankara Üniversitesi'nde bir süre hukuk okudu.

Swawolić *ndk*: gülüp eğlenmek, oynamak

Poswawolić *dk*: bir süre oynamak

Na podwórzu wiejskim dzieci poswawoliły.

Çiftlik avlusunda çocuklar bir müddet oynadılar.

Szperać *ndk*: (aramak amacıyla) karıştırmak, kurcalamak

Poszperać *dk*: belirli bir süre karıştırmak, kurcalamak

Nie miał wystarczających pieniędzy przy sobie, jednakże poszperał w kieszeniach.

Yanında yeteri kadar parası yoktu, ama yine de biraz cüzdanını karıştırdı.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Poszyć *dk*: bir süre dikmek

Poszyłam garnitur na miarę przez dwa dni i poczułam się zmęczona

İki gün boyunca sipariş üzerine takım elbise diktim ve kendimi yorgun hissediyorum.

Ślizgać się *ndk*: kaymak

Poślizgać się *dk*: bir süre kaymak

Dziadek pozwolił wnukowi pójść nad jezioro i poślizgać się na zamrzniętych płyciznach.

Dede torununa göle gitmesi ve donmuş sığ kısımlarında kayması için izin verdi.

Śmiać się *ndk*: gülmek

Pośmiać się *dk*: bir süre gülmek

Tylko on pośmiał się z tego dziwnego dowcipu.

Yalnızca o, bu tuhaf fikraya bir süre güldü.

Śpiewać ndk - Zaśpiewać dk: şarkı söylemek

Pośpiewać dk: bir süre şarkı söylemek

Potańczę i pośpiewam w klubie żeby wyładować stres.

Stresimi atmak için kulüpte bir süre dans edeceğim ve bir süre şarkı söyleyeceğim.

Tańczyć ndk - Zatańczyć dk: dans etmek

Potańczyć dk: bir süre dans etmek

Gdybyś miała wolny wieczór, poszlibyśmy gdzieś potańczyć.²³³

Boş vaktin olsaydı, biraz dans etmek için bir yerlere giderdik.

Targować ndk: pazarlık etmek

Potargować (się) dk: bir süre pazarlık etmek

Na bazarze umiałem się potargować z handlarzami.

Pazarda tüccarlarla bir süre pazarlık edebildim.

Tarzać się ndk - Wytarzać się dk: yuvarlanmak

Potarzać się dk: bir süre yuvarlanmak

Pies potarzał się w błocie i w piachu.

Köpek çamurda ve kumda bir süre yuvarlandı.

Tęsknić ndk - Zateşknąć dk: özlemek, özlem duymak

Potęsknić dk: bir süre özlem duymak

Potęsknił za spokojnym, domowym życiem.

Sakin ev yaşamına karşı bir süredir özlemi vardı.

Trzymać ndk: tutmak

Potrzymać dk: bir süre tutmak

Lekarz chciał, żebym potrzywał termometr pod pachą przez kilka minut.

Doktor ateş ölçeri koltukaltımda birkaç dakika tutmamı istedi.

Uczyć ndk - Nauczyć dk: öğretmek, eğitim vermek

Pouczyć dk: bir süre öğretmek, eğitim vermek

Pouczył dzieci grania na gitarze.

---

²³³ Multimedialny słownik szkolny PWN

Çocuklara bir süre gitar çalmasını öğretti.

Pouczyłabyś się trochę, jutro klasówka.²³⁴

Biraz çalışsan, çünkü yarın sınav var.

Walaśać się *ndk*: (konuşma diline özgü) dolaşmak, gezinmek

Powałaśać się *dk*: belirli bir süre dolaşmak, gezinmek

Podpity ojczyn powałaśać się nocami po ulicach, nie dał grosza na dom.

Sarhoş üvey baba geceleri sokaklarda gezinirdi, eve bir kuruş para getirmezdi.

Setki bezdomnych psów powałaśać się po mieście.

Yüzlerce başboş köpek şehirde bir müddet gezindi.

Wariować *ndk* - Zwariować *dk*: çılgına dönmek, delirmek

Powariować *dk*: bir süre delirmek, çılgına dönmek

Powariował trochę i potem się uspokoił.²³⁵

Bir süre akli başından gitti, sonra sakinleşti.

Wozić / Wieźć *ndk*: araçla taşımak, dolaştırmak

Powozić *dk*: araçla bir süre dolaştırmak

Obiecował, że mnie powozi łódką po jeziorze.

Beni gölde kayıkla bir süre gezdireceğine dair söz verdi.

7. Pod(e)- Öneki

III. 7.1. Nesnenin Altını/Aşağısını Vurgulayan Pod- Öneki

Polonya dilinde *pod*'un sıkça hem önleç (ilgeç) hem de önek olarak kullanıldığı görülür. Önleç (ilgeç) olan *pod* hareket eylemi varsa 'altına', bulunma durumu bildiren eylem varsa 'altında' anlamında kullanılır. Buna paralel olarak, önek olan "*pod-* temelde

²³⁴ Multimedialny słownik szkolny PWN

²³⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 864

cismiu alt kısımlarında ifade edilen bir eylemi konumlandırma anlamı taşıır: ‘alttan, alt kısımdan.’”²³⁶ Aşağıda sıralanacak olan eylemlerin bazıları nesnenin doğrudan alt kısmını, bazıları ise alt kısımdan / aşağıdan başlayan bir hareketi vurgular. Bu bağlamda *pod-* önekinin anlamsal olarak önleçle bir bağının olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Budować *ndk*: inşa etmek

Podbudowywać *ndk* - Podbudować *dk*: altına inşa ederek desteklemek, alttan desteklemek

Powinnością podbudować chodnik przeszłami w kopalni.

Maden ocağındaki koridoru girişlerle alttan desteklememiz gerek.

Ciąć *ndk*: kesmek

Podcinać *ndk* - Podciąć *dk*: alttan kesmek

Wcale się nie spłoszył i dalej podcinał jabłono.

Hiç korkup kaçmadı, elma ağacını alttan kesmeye devam etti.

Cyfrować *ndk*: paraflamak

Podcyfrować *dk*: altını paraflamak

Czy kierownik podcyfrował podanie?

Müdür dilekçeyi parafladı mı?

Czernić *ndk*: siyaha boyamak

Podczerniać *ndk* - Podczernić *dk*: altını siyaha boyamak

Podczerniła sobie oczy i wyglądała elegancko.

Gözlerinin altını biraz gölgelendirmiş, alımlı görünüyordu.

Golić *ndk* - Ogolić *dk*: tıraş etmek

Podgalać *ndk* - Podgolić *dk*: alt kısmını tıraş etmek

Zrobiła sobie makijaż i podgoliła brwi.

Kendine makyaj yapmış ve kaşlarını alt kısımlarından almış.

---

²³⁶ E. Sękowska, **Funkcje semantyczno-słowotwórcze przedrostka pod- we współczesnej polszczyźnie**, Wrocław, 1986, s.105

Gryzać *ndk* - Gryźć *dk*: ısırmak, kemirmek

Podgryzać *ndk* - Podgryźć *dk*: kemirerek alttan ya da ortasından tahrip etmek

Szczury podgryzły nogi krzesła.

Sıçanlar sandalyenin ayaklarını alttan kemirmişler.

Kleić *ndk*: yapıştırmak, tutturmak

Podklejać *ndk* - Podkleić *dk*: alttan yapıştırmak

Podkleiła zniszczony grzbiet książki.²³⁷

Kitabın tahrip olmuş sırtını alttan yapıştırdı.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Podkładać *ndk* - Podłożyć *dk*: altına koymak, altına yerleştirmek

Nie zapomnij podłożyć spodek pod szklankę.

Bardağın altına fincan tabağı koymayı unutma.

Kopać *ndk*: kazmak

Podkopywać *ndk* - Podkopać *dk*: kazarak dibini oymak

Podkopują korzenie wierzby.

Söğüt ağacının kökünün oyuyorlar.

Kreślić *ndk*: çizmek

Podkreślać *ndk* - Podkreślić *dk*: altını çizmek

Podkreślał każdy tytuł grubą kreską.²³⁸

Her bir başlığın altını kalın tebeşirle çizdi.

Podkreśliła oczy zielonym ołówkiem

Gözlerinin altını yeşil kalemle çizmiş.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: kesmek

Podkroić *dk*: alttan kesmek

Krawiec podkroiła pachy w sukience.

Terzi kıyafetin koltuk altlarını kesti.

---

²³⁷ Multimedialny słownik szkolny PWN

²³⁸ Z. Kurzowa, **Ilustrowany Słownik Podstawowy Języka Polskiego**, Kraków, 2011, s. 183

Kuć ndk: demir dövmek

Podkuwać ndk - Podkuć dk: ayakkabının altına kabara çakmak, nal çakmak

Miał buty podkute gwoździami.

Altına kabara çakılmış ayakkabası vardı.

Konia muszę do podkucia zaprowadzić, bo podkowę zgubił.²³⁹

Atı nallamaya götürmek zorundayım, çünkü nal düşmüş.

Kulić ndk - Skulić dk: (başı, kolu, ayağı vs.) eğmek, bükmek

Podkulać ndk - Podkulić dk: (genellikle ayağı ve kuyruğu) bükerek altına almak

Siedział przed mną z podkulonymi nogami.

Karşımda ayağını büküp altına almış halde oturuyordu.

Wilk ze strachu podkulił ogon.

Kurt korkudan kuyruğunu altına doğru büktü.

Kurczyć ndk: bükmek, toplamak, eğmek

Podkurczać ndk - Podkurczyć dk: altına toplamak, eğmek, bükmek

Drzemał w dziwnej pozie w fotelu samochodowym, z kolanami podkurczonymi pod brody.

Araç koltuğunda dizlerini çenesinin altına çekip tuhaf bir halde kestirdi.

Lać ndk: herhangi bir sıvı koymak, dökmek

Podlewać ndk - Podlać dk: yemek pişen kabın altına biraz sıvı eklemek

Podlej wodą warzywa na rondlu.

Tavadaki sebzelere biraz su ekle.

Czy już podlałaś mięso sosem?

Ete biraz sos ekledin mi?

Podlać / podlewać eylemi ‘bitki sulamak’ anlamıyla da karşımıza çıkar. Önekli eylem bağlamında düşünüldüğünde, herhangi bir bitki sulanırken, bitkinin dibine,

---

²³⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

toprakla birleştiği alt kısmına su verildiğinden böyle bir anlamın hiç de tesadüf olmadığı ortaya çıkar.

Lepić *ndk*: yapıştırmak

Podlepiac *ndk* - **Podlepić** *dk*: alttan yapıştırmak

Podlepił plastrem rezerwową paczkę.

Yedek paketi bantla alttan yapıştırdı.

Łamać *ndk* - **Złamać** *dk*: kırmak, yarmak

Podłamać *dk*: alttan kırmak, yarmak

Tuż obok drogi jest podłamana wierzba.

Yolun hemen yanında alttan yarılmış söğüt ağacı var.

Łatać *ndk* - **Zalatać** *dk*: yama yapmak, yamalamak

Podłatać *dk*: alttan yama yapmak, alttan yamalamak

Opowiadając o swoim życiu podłatał podarte spodnie.

Kendi yaşamını anlatırken sökülmüş pantolonuna alttan yama yaptı.

Łazić *ndk* - **Leżć** *dk*: ağır ağır gitmek

Podłazić *ndk* - **Podleżć** *dk*: bir şeyin altına girmek

Nie podłazcie pod tę topolę, bo oderwany konar może na was spaść.

Şu ağacın altına gitmeyin, çünkü kopan dal üzerinize düşebilir.

Gąsienica podlazła pod liść.²⁴⁰

Tırtıl yaprağın altına gitti.

Minować *ndk* - **Zaminować** *dk*: mayın döşemek

Podminowywać *ndk* - **Podminować** *dk*: altına mayın döşemek

Saperzy podminowali stare budynki na terenie.

İstihkam erleri bölge içindeki eski binaların altına mayın döşedi.

²⁴⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 735

Moknąć *ndk* - Zamoknąć *dk*: ıslanmak

Podmakać *ndk* - Podmoknąć *dk*: alttan ıslanmak

Padało i namioty już podmokły.

Yağmur yağdı ve çadırlar alttan ıslandı.

Murować *ndk*: duvar örme, duvardan bina yapmak

Podmurowywać *ndk* - Podmurować *dk*: alttan duvarla desteklemek

Podmurowujemy ganek tak szybko, jak to możliwe, inaczej zawali się.

Kapı saçağını alttan duvarla mümkün olduğunca çabuk destekleyelim, yoksa çökecek.

Opierać *ndk* - Oprzeć *dk*: yaslamak, dayamak

Podpierać *ndk* - Podeprzeć *dk*: alttan destek sağlamak

Zasnął siedząc przy biurku, podparł głowę zwisającą w dół rękami.

Çalışma masasında otururken uyuya kaldı, düşen kafasına alttan elleriyle destek yaptı.

Osadzać *ndk* - Osadzić *dk*: koymak, yerleştirmek

Podsadzać *ndk* - Podsadzić *dk*: altına yerleştirmek, koymak

Zasnął nie podsadzając poduszki pod głowę.

Başının altına yastık koymadan uyudu.

Podsadził się pod belkę z drewna, ale nie mógł jej dźwignąć.

Tahta kirişin altına geçti, ancak onu kaldıramadı.

Oświetlać *ndk* - Oświetlić *dk*: aydınlatmak

Podświetlać *ndk* - Podświetlić *dk*: alttan aydınlatmak

Ekspozyty na wystawie są lekko podświetlane.

Sergideki parçalar alttan hafif aydınlatılıyor.

Pełzać *ndk*: emeklemek, sürünmek

Podpełzać *ndk* - Podpełznąć *dk*: emekleyerek, sürünerek altına girmek

Wąż podpełznął pod kamień.²⁴¹

---

²⁴¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 743

Yılan sürünerek taşın/kayanın altına gitti.

Pilować ndk: testereyle kesmek

Podpilowywać ndk - Podpilować dk: testereyle alttan biraz kesmek

Ktoś podpilował słupy telegraficzne i zerwał druty.

Birisi telgraf direklerini alttan biraz kesmiş ve telleri koparmış.

Burada ‘biraz kesmek’ anlamıyla anlatılmak istenen biraz, bir parça kesip ayırmak değildir. Kesme eylemine başlanmış, ancak, parça ayrılana kadar devam ettirilmemiştir. *Podpilować* eyleminin aynı zamanda ‘kısaltmak, uzun olan bir şeyi istenen, arzulanan boya göre kesmek’ anlamı da olduğu için bu açıklamanın yapılması gereği duyulmuştur. Örneğin *Podpilować deskę do wymaganej długości*. (Tahtayı istenen uzunluğa göre keserek kısaltmak). Ancak, yukarıdaki örnekte tellerin koparılmasından da yola çıkarak, amacın zarar vermek olduğu anlaşılmalıdır. Direkleri kısaltmak değil, onlara zarar vermek maksadıyla alttan kesmeye başlamak, ama sonunu getirememek söz konusudur.

Podpilowana choina nocą zwała się z hukiem.

Biraz kesilen çam ağacı gürültüyle devrildi.

Pisać ndk - Napisać dk: yazmak

Podpisywać ndk - Podpisać dk: altına adını soyadını yazmak, altına imza atmak

Obłożyłem zeszyty w brązowy papier i podpisałem.

Defterlerimi kahverengi kâğıtla kapladım ve alt kısmına adımı soyadımı yazdım.

Podpisał się na lewych dokumentach.

Sahte belgelere imza atmış.

Przypinać ndk - Przypiąć dk: (ataş, tutturgaç, iğne vs. yardımıyla) iliştiirmek, tutturmak

Podpinać ndk - Podpiąć dk: altına iliştiirmek, altına tutturmak

Czy podepnę rozrachunek pod podanie?

Dilekçenin altına faturayı ekleyecek miyim?

Puchnąć *ndk* - Spuchnąć *dk*: şişmek

Podpuchnąć *dk*: alttan biraz şişmek

Jej powieki podpuchły od uderzenia.

Göz kapağının altı çarpmadan dolayı hafif şişti.

Rąbać *ndk* - Porąbać *dk*: kesmek, doğramak, oymak, yarmak

Podrąbywać *ndk* - Podrąbać *dk*: alttan kesmek, oymak, yarmak

Mieli ze sobą siekierki góralskie, którymi podrąbali lód i rąbali stopnie w niej.

Yanlarında buzu alttan oydukları ve basamak yaptıkları kamp baltası vardı.

Rżnąć *ndk*: kesmek

Podrzynać *ndk* - Poderznać / Poderznać *dk*: alttan kesmek

Znaleziono w gęstym lesie ofiarę z poderżniętym gardłem.

Sık ormanlıkta boğazından kesilmiş maktul bulundu.

Sinieć *ndk*: morarmak

Podsienieć *dk*: (gözün alt kısmına ilişkin) morarmak

Przewróciła się na rowerze i oczy podsiniwały.

Bisikletten düştü ve gözünün altı morardı.

Słać / Ścielić *ndk*: çarşaf, yatak örtüsü sermek, yatak yapmak

Podścielać *ndk* - Poedślać *dk*: çarşafı, yatak örtüsünü, battaniyeyi vs. bir şeyin altına sermek

Podesłałam koc pod prześcieradło.

Çarşafın altına battaniye serdim.

Podesłała choremu miękki piernat.²⁴²

Hastanın altına kuş tüyünden yumuşak yatak yaptı.

Smarować *ndk* - Usmarować *dk*: sürmek

Podsmarowywać *ndk* - Podsmarować *dk*: alttan sürmek

Lepik powinien być podsmarowany w miejscu połączeń na dachu.

Çatıdaki bağlantı yerlerine alttan zift sürülmeli.

---

²⁴² Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 730

Stawiać *ndk*: koymak

Podstawiać *ndk* - Podstawić *dk*: altına koymak

Nie wiem jak naprawić ciekący kran, więc podstawiłem wiadro pod niego.
Su akıtan musluğun nasıl tamir edileceğini bilmiyorum, o yüzden altına kova koydum.

Stemplować *ndk* - Ostemplować *dk*: destek koymak

Podstemplowywać *ndk* - Podstemplować *dk*: alttan desteklemek

Sufity podstemplowane grubymi belkami.
Tavanlar kalın direklerle alttan desteklendi.

Suwać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Podsuwać *ndk* - Podosunąć *dk*: altına koymak, altına yerleştirmek

Podsuwajmy dywan pod stół.
Halıyı masanın altına açalım.

Podsuwała pod chorego czyste prześcieradło.²⁴³

Hastanın altına temiz çarşaf serdi.

Sygnować *ndk*: imza atmak ya da belirli bir işaret koymak

Podsygnować *dk*: altına imza atmak ya da altına belirli bir işaret koymak

Niech Pan podsygnuje odbiór depeszy.
Lütfen telgrafın alındı makbuzunun altına işaret koyun.

Nасыpywać *ndk* - Nasypać *dk*: serpiştirmek

Podсыpywać *ndk* - Podosypać *dk*: altına serpiştirmek

Podsypałeś ciasto mąką?
Hamurun altına un serpiştirdin mi?

Na zimę podsypują iglaki piaskiem.²⁴⁴

Kış için iğne yapraklı ağaçların dibine kum atıyorlar.

²⁴³ **Słownik Języka Polskiego**, Warszawa, 1996, s. 671

²⁴⁴ **Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN** pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 800

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Podszywać *ndk* - Podszyć *dk*: astarlamak, k1vrılm1ř k1smını alttan dikmek

Krawcowa podszyła dół u spódnicy.

Eteğin k1vrım yerini alttan dikti.

Ścierać *ndk* - Zetrzeć *dk*: silmek, temizlemek

Podcierać *ndk* - Podetrzeć *dk*: altını silmek

Mama podtarła dziecku pupę tylko jednym listkiem papieru toaletowego.

Anne çocuğun altını yalnızca bir yaprak tuvalet kâğıdıyla sildi.

Tkać *ndk*: tıkmak, tıkıştırmak

Podtykać *ndk* - Podetkać / Podetknać *dk*: altına koymak

Podtykała ceratkę pod niemowlę.

Bebeğin altına su geçirmez bebek bezi örtüsü koydu.

Nie zapomnij podetknać płytkę pod rondel!

Tencerenin altına ocak demirini koymayı unutma!

Trzymać *ndk*: tutmak

Podtrzymywać *ndk* - Podtrzymać *dk*: ařaęıya düşmesine, devrilmesine engel olmak

Nie mógł chodzić na nierównym chodniku, a mała nie się przewrócił, podtrzymałem go.

Tümsekli kaldırımında yürüyemedi, neredeyse düşüyordu, tuttum.

Cieężka belka podtrzymywała strop na klatce schodowej.²⁴⁵

Ağır kirişler merdiven boşluğundaki tavanı tutuyor.

Tulić *ndk* - Stulić *dk*: bükmek, eęmek, büzmek

Podtulić *ndk* - Podtulić *dk*: bükerek, büzerek bir şeyin altında tutmak, saklamak

Leciała mi krew z palców, podtuliłem je pod głowę, więc matka nie zauważyła.

Parmaklarım kanıyordu, büküp kafamın altında tuttum, böylece annem fark etmedi.

---

²⁴⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Ważyc ndk - Zważyć dk: tartmak

Podwazać ndk - Podważyć dk: alttan kuvvet uygulayarak açmak, yukarı kaldırmak

Podważył wieko skrzyni.

Sandığın kapağını alttan zorlayarak açtı.

Zmiatać ndk - Zmieść dk: fırça, süpürge yardımıyla bir yere toplamak

Podmiatać ndk - Podmieść dk: bir şeyin altına biriktirmek

Niech nie podmiata śmieci pod szafę.

Çöpü gardırobun altına biriktirmesin.

Zwijać ndk - Zwinąć dk: sarmak, sıvamak

Podwijać ndk - Podwinąć dk: bir organı büzerek, çekerek altına almak

Pies uciekł z podwiniętym pod siebie ogonem.²⁴⁶

Köpek, kuyruğunu bacaklarının arasına alarak kaçtı.

III. 7.2. Yukarıya Doğru Hareket Bildiren *Pod-*

Pod- önekinin diğer işlevi yukarı doğru bir hareketi vurgulamasıdır. Bu başlık altında toplanacak eylemlerin anlam itibariyle bir önceki başlıkta toplanan eylemlerin zıttı oldukları rahatlıkla söylenebilir. Polonya dilinde *pod-* öneki bu yönüyle, yani kendi içinde birbirine zıt iki anlam barındırması açısından ilk ve tek önektir.

Chwytać ndk - Chwycić dk: tutmak, kavramak

Podchwytywać ndk - Podchwycić dk: bir şeyi düşerken altından kavrayıp, tutup kaldırmak

Podchwycił spadającą wazę z alabastru.

Kaymaktaşı vazoyu düşerken altından tutup kaldırdım.

Ciągnąć ndk: birisini ya da bir şeyi sürümek, çekmek

Podciągać ndk - Podciągnąć dk: yukarı çekmek

Podciągnij trochę wiadro z wapnem.

---

²⁴⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 775

Kireç kovanını az yukarı çek.

Codziennie ćwiczysz sprawność fizyczną organizmu, podciąga kolana pod brodeę
Her gün vücut egzersizleri yapıyor, dizlerini çenesinin altına çekiyor.

Czesać ndk - Uczesać dk: taramak

Podczesać dk: yukarı doğru taramak

Podczesać palcami czub na głowie.

Parmaklarıyla perçemlerini yukarı doğru taradı.

Drzeć ndk: çekmek, asılmak

Poddzierać ndk - Podedrzeć dk: havaya kaldırmak

Ostry wiatr poddarł jego pelerynę.

Sert rüzgâr pelerinini havalandırdı.

Lecieć ndk - Polecieć dk: uçmak

Podlatywać ndk - Podlecieć dk: havalanmak

Nacisnął klakson i wszystkie wrony podlatywały w górę.

Korna çaldı ve tüm kargalar havalandı.

Giać ndk: eğmek, bükmek

Podginać ndk - Podgiać dk: yukarı bükmek

Teraz podciągamy nogi pod siebie.

Şimdi ayaklarımızı kendimize çekiyoruz.

Nie zauważyła, że brzeg sukienki się podgiął.

Elbisenin kenarının yukarı kıvrıldığını fark etmemişti.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: gitmek

Podchodzić ndk - Podejść dk:

1. yükselmek

2. tırmanmak

1.

Okazuje się, że ten teren podchodzi wodą.²⁴⁷

Bu bölgenin suyla yükseldiği anlaşıldı.

2.

Z trudem podchodziła pod sam szczyt najwyższej góry.

En yüksek dağın en tepesine zorla tırmandı.

Jechać *ndk* - Pojechać *dk*: gitmek

Podjechać *ndk* - Podjeżdżać *dk*: yukarı gitmek

Pociąg parowy wolno podjeżdżał pod górę.

Buharlı tren yavaş yavaş tırmanıyordu.

Winda podjechała na siódme piętro.²⁴⁸

Asansör yedinci kata çıktı.

Kręcić *ndk*: kıvrırmak

Podkręcać *ndk* - Podkręcić *dk*: kıvrırarak kaldırmak

Rzęsy miała podkręcone zalotką.

Kirpik kıvrırıcı ile yukarı doğru kıvrırılmış kirpikleri vardı.

Nosić / Nieść *ndk*: taşımak

Podnosić *ndk* - Podnieść *dk*: yukarı kaldırmak

Telefon dzwonił, podniosła słuchawkę, jednak nikt się nie odzywał.

Telefon çaldı, ahizeyi kaldırdı, fakat kimse konuşmadı.

Podniosła klocki lego z ziemi.

Lego parçalarını yerden kaldırdı.

Kiedy kierownik wszedł do pokoju, podnieśliśmy się zza biurka.

Müdür odaya girince hepimiz masanın arkasından kalktık.

---

²⁴⁷ S. Mędak, 2011, s. 319

²⁴⁸ Słownik Języka Polskiego, 1996, s. 671

Osadzać ndk - Osadzić dk: koymak, yerleştirmek

Podsadzać ndk - Podsadzić dk: yukarı kaldırmak

Podsadził syna na kucyka na zabawę.

Oğlunu eğlenmesi için midilli atına bindirdi.

Rwać ndk: koparmak, yırtmak, çıkarmak

Podrywać ndk - Poderwać dk: yukarı kaldırmak, havalandırmak

Pilot poderwał maszynę w górę.

Pilot uçağı havalandırdı.

Wiatr podrywał tumany kurzu.

Rüzgâr toz bulutu kaldırdı.

Mewy poderwały się do lotu.

Martılar uçmaya başladı.

Rzucać ndk - Rzucić dk: fırlatmak, atmak

Podrzucać ndk - Podrzucić dk: havaya atmak

Kiedy tylko bramkarz podrzucił piłkę, sędzia zagwizdał trzykrotnie oznajmiając koniec meczu i ja podzuciłem z radości kapelusz.

Kaleci topu havaya atar atmaz hakem maçın bittiğini bildirerek üç kez düdük çaldı ve ben sevinçten şapkamı havaya fırlattım.

Skakać ndk - Skoczyć dk: olduğu yerde zıplamak, hoplamak

Podskakiwać ndk - Podskoczyć dk: havaya sıçramak, havaya zıplamak

Podskoczył do kosza prostując i wypuszczając piłkę w najwyższym punkcie i wbił piłkę do kosza.

Doğrularak ve en yüksek noktada topu atarak potaya zıpladı ve basket yaptı.

Ujmować ndk - Ująć dk: elle tutmak

Podejmować ndk - Podjąć dk: yukarı kaldırmak

Podjęła słuchawkę telefonu, ale nic nie powiedziała.

Telefon ahizesinin kaldırdı, ama hiçbir şey söylemedi.

Walizka była przepelniona książkami nie mógł podjąć.

Valiz tika basa kitapla doluydu, kaldıramıyordu.

Wiązać ndk - Związać dk: bağlamak

Podwiązywać ndk - Podwiązać dk: alttan bağlamayarak yukarı kaldırmak

Ojciec uczył mnie, jak podwiązywać gałęzie drzew obciążone owocami.

Babam bana meyvelerin ağırlık yaptığı dalların alttan bağlayarak nasıl yukarı kaldırılacağını öğretti.

Wiać ndk: (rüzgâra ilişkin olarak) esmek

Podwiewać ndk - Podwiałć dk: eserek havalandırmak

Wiatr podwiał jej spódnicę.

Rüzgâr kızın eteğini havalandırdı.

Zgarniać ndk - Zgarnąć dk: toplamak

Podgarniać ndk - Podgarnąć dk: toplayarak yukarı kaldırmak

Podgarniał często opadające włosy z czoła.

Sık sık düşen saçlarını alnından yukarı kaldırdı.

Zwijać ndk - Zwinąć dk: sarmak, sıvamak

Podwijać ndk - Podwinąć dk: sıvayarak yukarı çekmek, yukarı kaldırmak

Podwinęła dół sukienki.

Elbisenin alt kısmını yukarı doğru kıvrırdı.

Podwijał rękawy koszuli.²⁴⁹

Gömleğin kolunu sıvayarak yukarı çekti.

III. 7.3. Yaklaşmayı Bildiren *Pod-* Öneki

Pod- önekinin adlatif / yönelme bildiren işlevine gelindiğinde, önemli bir ayrıntı ile karşılaşılır. Bu anlamıyla kullanıldığında, cümle içinde *do*, *na*, *przed*, *pod* gibi önleçlerin (ilgeçlerin) kullanımı zorunlu hale gelmektedir. “*Pod-* öneki türetmeleri için

²⁴⁹ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN, 2012, s. 801

karakteristik olan unsur, önleç (ilgeç) içermeyen cümlelerde pek yer almamalarıdır. *Podbiegl ulicq.* (Caddeden koştu.)* ya da *podprowadzić kogo alejq* (birisini ağaçlı yoldan götürmek)** gibi söylemler eksik kalmaktadır ve ek adlatif ifadelerle tamamlanmaları gerekmektedir. Örneğin: *podbiegl ulicq (dokqd?) pod dom* (caddeden **-nereye?-** eve koştu); *podprowadzić kogo (dokqd?) do domu alejq.* (birisini ağaçlı yoldan **-nereye?-** eve götürmek). Dahası, bu önek çok yönlü hareket eylemlerinden türetmeler gerçekleştirmez. Böylece, kullanımı söz dizimi açısından zorunlu olan adlatif yönlü mekân belirteçleri (her ne kadar *pod-* önekiyle türemiş eylemler bu adlatif anlamı hâlihazırda içeriyor olsa da) her zaman önleç (ilgeç) ile ifade edilir.”²⁵⁰

Biegać / Biec ndk: koşmak

Podbiegać ndk - Podbiec dk: koşarak yaklaşmak

Dziecko podbiegło do ojca.

Çocuk koşarak babasına yaklaştı.

Czołgać się ndk: sürünmek, emeklemek

Podczołgiwać się ndk - Podczołgać się dk: sürünerek, emekleyerek yaklaşmak

Podczołgał się po podłodze pod okno.

Yerde sürünerek pencereye yaklaştı.

Pies podczołgał się do nóg pana.²⁵¹

Köpek sürünerek beyefendinin ayaklarına yaklaştı.

Fruwać ndk: uçmak

Podfruć ndk - Podfrunąć dk: uçarak yaklaşmak

Sroki podfrunęły do śmietnika.

Saksağanlar çöp alanına/çöp kutusuna yaklaştı.

* Söz konusu cümlede verilmek istenen anlam kişinin caddeyi kullanarak koşmasıdır.

** Söz konusu cümlede verilmek istenen anlam kişinin ağaçlı yolu kullanarak birisini taşımasıdır.

²⁵⁰ B. Kudra, 1993, s. 36

²⁵¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 728

Iść / Chodzić ndk - Pojść dk: gitmek

Podchodzić ndk - Podejść dk: yaklaşmak

Podszedłem do automatu telefonicznego na ulicy, ale widziałem, że to był zajęty.
Sokaktaki ankesörlü telefona yaklaştım, ama birisinin kullandığını gördüm.

Statki transportowe systematycznie podchodziły do miejsc przeznaczonych do wylądunku.²⁵²

Yük gemileri yük boşaltmak için ayrılan yere sistematik olarak yanaştı.

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Podjeżdżać ndk - Podjechać dk: araçla yaklaşmak, yanaşmak

Autokar podjechał pod nasz dom i zatrzymał się.

Otobüs bizim eve doğru yaklaştı ve durdu.

Gdy podjechali bliżej, zobaczyli gromadę bab i dzieci.²⁵³

Az daha yaklaştıklarında, kadın ve çocuk topluluğunu gördüler.

Lecieć ndk - Polecieć dk: uçmak

Podlatywać ndk - Podlecieć dk: uçarak yaklaşmak

Wróble podleciały do jego wyciągniętej ręki.

Serçeler uzattığı eline uçarak yaklaştı.

Pchać ndk - Pchnąć dk: iteklemek, bastırmak

Podpychać ndk - Podepchnąć dk: itekleyerek, bastırarak yanaştırmak

Podepchnęliśmy jego stary zepsuty samochód do garażu.

Arızalanan eski arabasını itekleyerek garaja yanaştırdık.

Pełzać ndk: emeklemek, sürünmek

Podpełzać ndk - Podpełznąć dk: emekleyerek, sürünerek yaklaşmak

Żołnierze podpełzli pod stanowiska wroga.

Askerler sürünerek düşman mevzilerine yaklaştı.

---

²⁵² S. Mędak, 2011, s. 319

²⁵³ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Pływać / Płynąć *ndk*: yüzmek

Podpływać *ndk* - Podpłynąć *dk*: yüzerek yaklaşmak

Udało mu się podpłynąć do tonącego dziecka.

Boğulan çocuğa yüzerek yaklaşabildi.

Wkrótce podpłyneła motorówka policyjna.

Çok geçmeden polis motorbotu çıkageldi.

Prowadzić *ndk* - Zaprowadzić *dk*: önderlik etmek, yol göstermek, götürmek

Podprowadzać *ndk* - Podprowadzić *dk*: yaklaştırmak, yanaştırmak

Podprowadził psa pod drzwi i chciał przestraszyć siostrę.

Kediyi kapıya yaklaştırdı ve kız kardeşini korkutmak istedi.

Podprowadziłem oficjalny samochód przed bramę szkoły.

Makam aracını okulun giriş kapısının önünde yanaştırdı.

Puszcząć *ndk* - Puścić *dk*: salmak, izin vermek

Podpuszcząć *ndk* - Podpuścić *dk*: yaklaşmasına izin vermek

Myśliwy podpuścił dziką na odległość strzału.

Avcı yaban domuzunun ateş menzili için yaklaşmasına izin verdi.

Podpuścili nieprzyjaciela na bliską odległość i potem oddali strzał do nich.

Düşmanın daha yakın bir mesafeye gelmesine izin verdiler ve sonra onlara ateş açtılar.

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: olduğu yerde zıplamak, hoplamak

Podskakiwać *ndk* - Podskoczyć *dk*: zıplayarak, fırlayarak yaklaşmak

Podskoczył do rannych.

Yaralıların yanına fırladı.

Suwać *ndk*: sürüme

Podsować *ndk* - Podsunać *dk*: yaklaştırmak, yanaştırmak

Podsunała fotel do okna, by rozejrzeć się po ogrodzie.

Bahçeyi gözetlemek için koltuğu pencereye yaklaştırdı.

Podsunałem dziadkowi krzesło.
Sandalyeyi dedeme yanaştırdım.

Podsunał mi do podpisu rachunek.
Bana imzalanacak faturayı uzattı.

Toczyć *ndk*: yuvarlamak

Podtaczać *ndk* - Podtoczyć *dk*: yuvarlaya yuvarlaya yaklaştırmak, getirmek

Podtoczyli z trudem głąz do miedzy.

Büyük kaya parçasını zorla yuvarlayarak tarlanın sürülmemiş kısmına getirdiler.

Piłka podtoczyła się pod same nogi dziecka.²⁵⁴

Top yuvarlanarak çocuğun tam ayaklarına geldi.

Wabić *ndk*: (hayvanı) çekmek, yemlemek

Podwabiać *ndk* - Podwabić *dk*: (hayvanı) yemleyerek, çekerek yaklaşmasını sağlamak

Podwabiłem dzika na pięć kroków.

Yaban domuzunun beş adım yaklaşmasını sağladım.

III. 7.4. Eylemin Gizli Yapıldığına İşaret Eden *Pod-* Öneki

Pod- önekinin cümledeki diğer önemli anlamı, eylemin gizli, el altından, kurnazca, ahlaki açıdan ayıp karşılanacak biçimde yapıldığını vurgulamasıdır.²⁵⁵ Bu alıntıda sadece bir kişinin eylemi gizlice yaptığı anlaşılabilir. Ancak, söz konusu eylem iki kişi, bir grup ya da bir topluluk tarafından da gizlice yapılabilir. Amaç, konu dışında kalan insanlara fark ettirmemek, onların dikkatini çekmemektir. Hayvana yönelik yapılacak bir hareketi nitelendiren eylemlerde de amaç hayvanı ürkütmemek, eylemi onun kaçarak uzaklaşmasına neden olmadan yapmaktır.

²⁵⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 752

²⁵⁵ K. Termińska, *Słowotwórstwo - z porządku w chaos i z powrotem, Czasowniki odczasownikowe*, Kraków, 2001, s. 293

Dawać ndk - Dać dk: vermek

Poddawać ndk - Poddać dk: fısıldamak

Siedzimy, że tak powiem... hm... - Bezmyślnie - poddaje Vilbert.²⁵⁶

Oturuyoruz, diyeceğim o ki... hm... aylak aylak / boş boş...- diye fısıldadı Vilbert.

Poddawać / poddać eylemi için dikkat edilmesi gereken önemli bir ayrıntı vardır. Eğer eylem bir fikir, konu, düşünce sunmak için kullanılıyorsa, bunda gizli bir durum yoktur. Örneğin *poddajeś mi świetny pomysł!* (Bana harika bir fikir verdin!) Ancak, eylemden sonra sadece bir sözcük vurgulanmak istendiğinde (örnek olarak verilen cümledeki *bezmyślnie* gibi), o sözcüğün fısıldanarak, kimseye fark ettirilmeden söylendiği anlaşılmalıdır. Cümledeki ‘Oturuyoruz, diyeceğim o ki...’ kısmı normal, herkesin duymasında sakınca olmayan kısımdır. ‘Boş yere, boş boş’ anlamına gelen *bezmyślnie* ise, herkesçe duyulması istenmeyen kısımdır.

Aynı zamanda, söz konusu eylemin ‘altına, altında’ anlamına karşılık gelen *pod* önleciyle (ilgeciyle) de kullanıldığı görüldüğünden, bu eylemin önleç (ilgeç) ile bir bağının olduğu rahatlıkla söylenebilir. *Poddać coś pod dyskusję* (tartışmaya sunmak), *poddać coś pod głosowanie* (oylamaya sunmak), *poddać coś pod rozważę* (incelemeye sunmak) şeklinde kullanımlar sözü edilen tespiti destekler niteliktedir.

Brać ndk - Wziąć dk: almak

Podbierać ndk - Podebrać dk: gizli gizli almak

Kto podebrał mi pigwy z sadu?

Kim bahçeden benim ayvalarımı gizlice aldı?

Gryzać ndk - Gryźć dk: ısırarak, kemirmek

Podgryzać ndk - Podgryźć dk: kumpas kurmak, entrika çevirmek

Dwukrotnie podgryzał kolegę w pracy.

---

²⁵⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

İş yerindeki arkadaşına iki kez kumpas kurdu.

İść / Chodzić ndk - Pojść dk: gitmek

Podchodzić ndk - Podejść dk: izlemek, tuzağa düşürmek ya da saldırmak için gizlice yaklaşmak

Policjant podchodził przestępców.

Polis suçluyu izlemek için gizlice yaklaştı.

Podchodzili zwierzynę.

Hayvanı tuzağa düşürmek için gizlice yaklaştılar.

Jeść ndk - Zjeść dk: yemek yemek

Podjadać ndk - Podjeść dk: gizli gizli yemek

Znowu mi podjadłaś orzechy?

Fındıklarımı gizli gizli yine mi yedin?

Kopać ndk: kazmak

Podkopywać się ndk - Podkopać się dk: kazarak yerin altından gizlice geçmek, ulaşmak

Oni podkopali się do piwnic pałacu.

Yerin altından gizlice sarayın bodrum katına ulaştılar.

Lis podkopał się do kurnika.²⁵⁷

Kurt toprağın altından kümise ulaştı.

Mówić ndk - Powiedzieć dk: söylemek, demek

Podpowiadać ndk - Podpowiedzieć dk: (söylenmesi gerektiğinde ya da unuttuğunda) birisine fısıldamak, fark ettirmeden sessizce söylemek

Podpowiadała słabym studentom na lekcji.

Derste zayıf öğrencilerin kulağına fark ettirmeden fısıldardı.

Oglądać ndk - Obejrzyć dk: izlemek, incelemek

Podglądać ndk - Podejrzyć dk: gizlice izlemek, incelemek

---

²⁵⁷ lang_pl.enacademic.com/32713/podkopywać_się_-_podkopać_się 07.08.2018

Szpieg obcego wywiadu podglądał przez dziurkę od klucza rodowitego Polaka.
Yabancı istihbarat servis ajanı/casusu Polonya yerlisini anahtar deliğinden dikizliyordu.

Patrzeć / Patrzyć *ndk* - Popatrzeć / Popatrzyć *dk*: bakmak

Podpatrywać *ndk* - Podpatrzeć *dk*: gizlice bakmak

Lubił podpatrywać zachowanie ptaków.

Kuşların hareketlerine gizli gizli bakmayı çok severdi.

Pytać *ndk*: sormak

Podpytywać *ndk* - Podpytać *dk*: belli etmeden sormak, doğrudan sormayıp dolaylı sormak

Podpytywałem mnie sprytnie o nią przy każdym spotkaniu, ale nic nie mówiłem.

Her buluşmamızda bana kurnazca dolaylı olarak onu sorardı ama ben hiçbir şey söylemezdim.

Próbował podpytać go, jaki prezent chciałby dostać od kolegów.

Arkadaşlarından ne tür bir hediye almak istediğini belli etmeden sormayı denedi.

Robić *ndk* - Zrobić *dk*: yapmak

Podrabiać *ndk* - Podrobić *dk*: gizlice bir örneğini, kopyasını ya da imistasyon yapmak, sahtesini yapmak

Podrobili pieniądze, na domiar złego podrobili dokumenty.

Sahte para yapmışlar, bu da yetmezmiş gibi sahte belgeler düzenlemişler.

Sprzedął podrobione antyki za sto złotych.

Taklit edilmiş antikaları yüz złoty karşılığında sattı.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: fırlatmak, atmak

Podrzucać *ndk* - Podrzucić *dk*: gizlice bırakıp gitmek

Podrzucił 10 miesięczne dziecko.

10 aylık çocuğu gizlice bırakıp gitti.

Ktoś podrzucił kompromitujące zdjęcia.

Birisi utanç verici fotoğrafları gizlice bırakmış.

Słać ndk: göndermek

Podysłać ndk - Podesłać dk: gizlice göndermek

W czasie powstania podsyłano broń powstańcom.

Ayaklanma sırasında ayaklanmacılara gizlice silah gönderildi.

Słuchać ndk: dinlemek

Podsluchiwać ndk - Podsluchać dk: gizlice dinlemek

Strażnicy czasami podsłuchują rozmowy więźniów.²⁵⁸

Gardiyanlar bazen mahkûmların konuşmalarını gizli gizli dinliyorlar.

Suwać ndk: yerini değiştirmek, hareket ettirmek

Podsuwać ndk - Podsunać dk: zarar vermek, dolandırmak amacıyla gizlice koymak, yerleştirmek

Podsunała skradzione cenne obrazy.

Çalınan değerli tabloları gizlice koydu.

Podsunał mi fałszywego świadka.

Aleyhime yalancı şahit tuttular.

Suwać się ndk: yer değiştirmek, başka bir yere geçmek

Podsuwać się ndk - Podsunać się dk: gizli gizli yaklaşmak

Został wzięty do niewoli, podsunał się do okna, aby wyjrzeć na ulicę.

Esir alınmıştı, sokağa bakmak için gizlice pencereye yaklaştı.

Szeptać ndk - Szepnąć dk: fısıldamak

Podszeptywać ndk - Podszeznąć dk: fısıldayarak gizli gizli bir şey söylemek

Koledzy podszeptywali mi właściwe odpowiedzi.²⁵⁹

Arkadaşlarım bana uygun yanıtları fısıldayarak gizlice söylediler.

---

²⁵⁸ S. Mędak, 2011, s. 328

²⁵⁹ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 800

III. 7.5. Eylemin Biraz Yapıldığını Vurgulayan *Pod-*

Pod- önekinin son olarak değinilmesi gereken işlevi, eylemin niteliğine yönelik bilgi vermesidir. Yerine getirilen işin sonuna kadar yapılmadığını ve bunun sonucunda düşük verim alındığını vurgular. “*Pod-* öneki eklendiği eyleme eylemin az verimli yapıldığı veya tam bir biçimde yapılmadığı anlamı katar. Sözcük anlamı olarak katkısı ‘az’, ‘biraz’, ‘kısmen’, ‘bir dereceye kadar’dır.”²⁶⁰

Barwić *ndk*: renklendirmek, boyamak

Podbarwiać *ndk* - Podbarwić *dk*: biraz renklendirmek, biraz boyamak

Podbarwią włosy na niebiesko.

Saçımı hafif maviye boyayacağım.

Bielić *ndk*: beyaz renge boyamak

Podbielać *ndk* - Podbielić *dk*: hafif beyaz renge boyamak

Patrzyła na podbielone tkaniny przez nich.

Onların hafif beyaza boyadığı kumaşlara bakıyordu.

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Podbierać *ndk* - Podebrać *dk*: birazını almak

Siostra podbierała pieniądze z portmonetki matki na cukierki.

Kız kardeşim annemin cüzdanından şeker için paranın bir kısmını aldı.

Ciąć *ndk*: kesmek

Podcinać *ndk* - Podciąć *dk*: biraz kesmek, kısaltmak

Na stoliku stała ikebana z krótko podciętymi różami.²⁶¹

Sehpanın üzerinde kısa kesilmiş gülleri olan ikebana duruyordu.

Cieniować *ndk*: karartmak, gölgelendirmek

Podcieniować *dk*: hafif karartmak, hafif gölgelendirmek

Myślę, że będzie lepiej, jeśli podcieniujesz tło rysunku.

²⁶⁰ E. Sękowska, 1986, s.108

²⁶¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Bence resmin arka planına hafif gölge katarsan daha iyi olacak.

Czesać się *ndk* - Uczesać się *dk*: saçını taramak

Podczesać się *dk*: saçını yalandan taramak

Podczesał się przed wyjściem z biura.

Bürodan çıkmadan önce saçını yalandan taradı.

Falszować *ndk* - Sfalszować *dk*: saptırmak, çarpıtmak, tahrif etmek

Podfalszować *dk*: biraz saptırmak, tahrif etmek

Jak zawsze podfalszował dane.

Her zamanki gibi gerçeği tahrif etti.

Podfałszował wyniki analizy krwi.

Kan analizleri sonuçlarında hile yaptı.

Gnić *ndk* - Zgnić *dk*: bozulmak, çürümek

Podgnić *dk*: kısmen çürümek, kısmen bozulmak

Owoce podgniły po długich opadach.

Meyveler uzun süren dökülmenin ardından kısmen bozulmaya başladı.

Goić *ndk* - Zagoić *dk*: iyileşmek, düzelmek

Podgajać *ndk* - Podgoić *dk*: kısmen iyileşmek, kısmen düzelmek

Okłady z szatwii podgoją blizny za kilka tygodni.

Adaçayından oluşan yara lapası birkaç hafta içinde yara izlerimi kısmen iyileştirecek.

Nie zerwaj plasteru, rany nawet się nie podgoiły.

Plasteri çıkarma, yaralar az da olsa iyileşemedi bile.

Gotować *ndk*: pişirmek, kaynatmak

Podgotowywać *ndk* - Podgotować *dk*: biraz pişirmek

Podgotowane ziemniaki smażyemy na dużym ogniu, a potem dusimy z cebulą i pomidorami

Yarı pişirilmiş/haşlanmış patatesleri yüksek ateşte kızartıyoruz, sonrasında ise soğan ve domateslerle kısık ateşte pişiriyoruz.

Niech się brokoły trochę podgotują.

Brokoliler biraz pişsin.

Grać *ndk*: oynamak, enstrüman çalmak

Podgrywać *ndk* - Podegrać *dk*: biraz enstrüman çalmak

Podgrywałem sobie na gitarze, teraz czuję się zrelaksowany.

Biraz gitar çaldım, şimdi kendimi rahatlamış hissediyorum.

Grzać *ndk*: ısıtmak

Podgrzewać *ndk* - Podgrzać *dk*: biraz ısıtmak

Podgrzej wodę grzałką elektryczną.

Suyu elektrikli su ısıtıcısında biraz ısıt.

Ziemniaki muszą się trochę podgrzać.²⁶²

Patateslerin biraz ısınması gerek.

Irytować *ndk*: kızdırmak

Podirytować *dk*: biraz kızdırmak

Jego bezceremonialność wszystkich podirytuje.

Onun kaba tavrı herkesi biraz kızdırıyor.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Podjadać *ndk* - Podjeść *dk*: biraz yemek

Podjadłszy smakołyków, poprosił o herbatę.

Lezzetli lokmalardan biraz yiyip çay istedi.

Kochać się *ndk*: âşık olmak

Podkochiwać się *dk*: hafiften âşık olmak

Podkochiwały się w nim wszystkie dziewczyny z klasy.

Sınıftaki tüm kızlar ona hafiften âşıktılar.

---

²⁶² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 764

Kolorować *ndk* - Pokolorować *dk*: boyamak

Podkolorowywać *ndk* - Podkolorować *dk*: hafif boyamak

Dziewczynka podkolorowuje policzki.

Küçük kız yanaklarını hafif boyuyor.

Kpić *ndk* - Zakpić *dk*: alay etmek

Podkpiwać *dk*: hafif alay etmek

Podejrzewał zawsze, że ona pokpiwa z męża.

Kadının kocasıyla hafifçe alay ettiğinden her zaman kuşku duymuştu.

Kraść *ndk* - Ukraść *dk*: çalmak

Podkradać *ndk* - Podkraść *dk*: birazını çalmak

Chłopak podkrada ojcu papierosy.

Oğlan babasının sigarasından birkaç tane aşırıyor.

Kształcić *ndk* - Wyształcić *dk*: öğretmek, eğitim vermek

Podkształcać *ndk* - Podkształcić *dk*: biraz, belirli bir dereceye kadar eğitim vermek

Podkształciła jej wnuczkę w dziedzinie medycyny.

Kız torununa tıp alanında biraz eğitim verdi.

Podkształciłem się w języku polskim.

Polonya dilinde bir dereceye kadar eğitim aldım.

Leczyć *ndk* - Wyleczyć *dk*: tedavi etmek

Podleczyć *dk*: bir dereceye kadar tedavi etmek, biraz tedavi etmek

Podlecyli mnie i wypisali ze szpitala.

Beni bir noktaya kadar tedavi ettiler ve hastaneden taburcu ettiler.

Ładować *ndk*: yük yüklemek

Podładowywać *ndk* - Podładować *dk*: biraz yüklemek

Statek był podładowywany i wypłynął z portu.

Gemiye biraz yük yüklendi ve limandan ayrıldı.

Mazać ndk - Maznać dk: (pasta, cila, boya) sürmek

Podmazać dk: biraz sürmek

Biuro ma ściany podmazane farbą.

Büronun hafif boyanmış duvarları var.

Moczyć ndk - Zmoczyć dk: ıslatmak

Podmoczyć dk: hafif ıslatmak

Podmoczył włosy przed ufryzowaniem.

Saçına şekil vermeden önce biraz ıslattı.

Nastrajać ndk - Nastroić dk: akort etmek

Podstrajać ndk - Podstroić dk: çok az akort ayarı yapmak

Wydobyła skrzypce z pudła, podstroić ją i zaczęła grać.

Kemanı kutusundan çıkardı, çok az akort ayarını yaptı ve çalmaya başladı.

Niszczyć ndk - Zniszczyć dk: tahrip etmek

Podniszczyć dk: bir dereceye kadar, biraz tahrip etmek

Podniszczył płaszcz i buty, kupmy nowe.

Yağmurluğunu ve ayakkabılarını biraz eskitmiş, yenilerini alalım.

Skórzane fotele już się podniszczyły, musimy zmienić.

Deri koltuklar artık biraz tahrip oldu, değiştirmemiz gerek.

Piec ndk - Upiec dk: fırınlamak, kızartmak

Podpiekać ndk - Podpiec dk: biraz fırınlamak, biraz kızartmak

Podpiekla spód ciasta w piekarniku.

Fırında pastanın altını biraz kızarttı.

Prowadzić ndk - Zaprowadzić dk: önderlik etmek, yol göstermek, götürmek

Podprowadzać ndk - Podprowadzić dk: birisine yol gösterirken biraz gitmek

Jestem cudzoziemcem, nie znam miasta, proszę podprowadzić mnie troszeczkę.

Ben yabancıyım, kenti bilmiyorum, lütfen bana biraz önderlik edin.

Ratować ndk - Uratować dk: kurtarmak

Podratować dk: biraz yardım etmek, biraz iyi hale getirmek

Podratuje brata gotówką.

Erkek kardeşime nakit para vererek biraz yardım edeceğim.

Robotnicy podratowali starą kamienicę.

İşçiler eski büyük taş evin durumunu biraz iyileştirdiler.

Reperować *ndk* - Zreperować *dk*: tamir etmek, onarmak

Podreperować *dk*: bir dereceye kadar onarmak

Podreperowaliśmy samochód tak, że mogliśmy ruszyć dalszą drogę.²⁶³

Yolumuza daha devam edeceğimiz şekilde arabayı bir derece tamir ettik.

Podreperowałem stare, zdarte buty.

Eski, yıpranmış ayakkabıları biraz tamir ettim.

Rujnować *ndk* - Zrujnować *dk*: tahrip etmek, harap etmek

Podrujnowywać *ndk* - Podrujnować *dk*: kısmen, biraz tahrip etmek

Armia nieprzyjacielska podłożyła bomby i podrujnowała miasto.

Düşman ordusu bomba yerleştirdi ve kentin bir kısmını tahrip etti.

Rumienić *ndk*: kızıl rengi alana dek kızartmak, kavurmak

Podrumieniać *ndk* - Podrumienić *dk*: biraz kızartmak, kavurmak

Masło już się podrumieniło, teraz możemy wbić jajka.²⁶⁴

Tereyağı zaten hafif kızarmış, şimdi yumurtaları kırabiliriz.

Cebula podrumieniła się wolno na gazie.

Soğan yavaş yavaş ocakta biraz kavruldu.

Skrobać *ndk* - Skrobnać *dk*: kazımak, soymak, kabuğunu soymak

Podskrobywać *ndk* - Podskrobać *dk*: üzerini hafifçe kazımak

Zabraliśmy się do podskrobywania farby na ścianie.

Duvardaki boyayı hafifçe kazımaya koyulduk.

²⁶³ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 798

²⁶⁴ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Skubać *ndk* - Skubnąć *dk*: (tüyleri) yolmak

Podskubywać *ndk* - Podskubać *dk*: tüyelerini biraz yolmak

Podskubałem kaczkę.

Ördeğin biraz tüyelerini yoldum.

Podskubię brwi na uroczystość.

Tören için kaşlarımı az aldıracağım.

Słodzić *ndk* - Posłodzić *dk*: tatlandırmak

Podsłodzać *ndk* - Podsłodzić *dk*: hafif tatlandırmak

Podsłodziła napój miodem zamiast cukru.

İçeceği şeker yerine balla biraz tatlandırdı.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Podsmażać *ndk* - Podsmażyc *dk*: hafif kızartmak

Podsmażamy ziemniaki na oleju.

Patatesleri yağda biraz kızartıyoruz.

5 minut to wystarczy by kotlety się podsmażyły.

5 dakika köftelerin hafif kızarması için yeterli.

Starzeć się *ndk* - Zestarzeć się *dk*: yaşlanmak

Podstarzeć się *dk*: biraz yaşlanmak

Potarzałem się, bo nie mam już tyle siły, co dawniej.

Biraz yaşlandım, çünkü eskisi kadar gücüm yok artık.

Strzyc *ndk* - Ostrzyc *dk*: kesmek, (koyun tüyünü) kırmak

Podstrzygać *ndk* - Podstrzyc *dk*: biraz kesmek

Fryzjer podstrzygł mi włosy.

Berber saçlarımı kısa kesti.

Podstrzyga trawnik wokół budynku.

Binanın etrafındaki çimleri hafif kısaltıyor.

Suszyć *ndk* - Ususzyć *dk*: kurutmak

Podsuszać *ndk* - Podsuszyć *dk*: kısmen kurutmak

Bawili się w śniegu, podsuszyli ich mokre spodnie na kaloryferze.

Karda oynadılar, ıslak pantolonlarını kaloriferde kısmen kuruttular.

Wyjdiesz na dwór? Chociaż podsusz mokre włosy.

Dışarı mı çıkacaksın? Bari ıslak saçlarını biraz kurut.

Szargać *ndk* - Zaszargać *dk*: kirtletmek, tahrip etmek

Podsargać *dk*: hafif kirtletmek, biraz tahrip etmek

Podsargał płaszcz po ziemi.

Yağmurluğunu yerlerde (sürüyerek) biraz kirtletti.

Podsargał resztki zdrowia.

Elde kalan sağlığına da pek dikkat etmedi.

Szarpać *ndk* - Szarpnąć *dk*: çekmek, çekiştirmek, asılmak

Podszarpać *dk*: çekerek biraz zarar vermek

Pies podszarpał zębami ubranie.

Köpek dişleriyle kıyafeti çekiştirerek biraz tahrip etti.

Szczypać *ndk* - Szczypnąć *dk*: dürtmek

Podszczypywać *ndk* - Podszczypać *dk*: asılmak için hafifçe dürtmek

Podszczypywał ukradkiem ładną dziewczynę w tańcu.

Dansta asılmak için gizlice güzel kızı dürttü.

Szkolić *ndk* - Wyszkolić *dk*: eğitmek

Podszkolić *dk*: bir dereceye kadar, kısmen eğitmek

Po tygodniu zajął się podszkoleniem rekrutów.

Bir hafta sonra acemi erlere bir dereceye kadar eğitim vermekle uğraştı.

Toczyć *ndk*: (kurt, tahta kurdu, kabuk böceğine vs. ilişkin) kemirmek, delmek, yemek

Podtaczać-Podtoczyć *dk*: biraz kemirmek, biraz delmek

Padlina została podtoczona przez korniki.

Hayvan leşi kurtçuklar tarafından biraz yenmiş.

Topić *ndk*: suya batırmak, suya gömmek, boğmak

Podtopiać *ndk* - Podtopić *dk*: kısmen batırmak, kısmen su altında bırakmak

Rzeka podtopiła wiele budynków na wsi.

Nehir köydeki pek çok binayı kısmen su altında bıraktı.

Truć *ndk* - Otruć *dk*: zehirlemek

Podtruwać *ndk* - Podtruć *dk*: kısmen zehirlemek

Huta aluminium podtruwa okolicznych mieszkańców.

Alüminyum dökümhanesi bölge halkını kısmen zehirliyor.

Tuczyć *ndk* - Utuczyć *dk*: (hayvanı ya da sokak dilinde insanı) şişmanlatmak

Podtuczać *ndk* - Podtuczyć *dk*: bir dereceye kadar şişmanlatmak

Podtuczył cielaki przez miesiąc.

Bir ay boyunca buzağları biraz şişmanlattı.

Gęsi podtuczyły sięw ciągu tygodnia.

Kazlar bir hafta içinde bir dereceye kadar kilo aldılar.

Wędzić *ndk* - Uwędzić *dk*: tütsülemek

Podwędzać *ndk* - Podwędzić *dk*: biraz tütsülemek

Sprzedano szynki lekko podwędzone.

Hafif tüsülenmiş jambon satıldı.

Wysychać *ndk* - Wyschnąć *dk*: kurumak

Podsychać *ndk* - Podeschnąć *dk*: kısmen kurumak

Ziemia podeschnęła po wiosennych roztopach.

Toprak ilkbaharda karların erimesinin ardından kısmen kurudu.

Ubranie podeschło w słońcu po deszczu.

Kıyafetler yağmurdan sonra güneşte biraz kurudu.

8. *Prze-* Öneki

III. 8.1 Fiziksel Alanda Hareket Olduğunda *Prze-*

Polonya dilinde aynı zamanda bir önleç olan *przez*'in çeşitli kullanım alanları olup bu önleç ad soylu sözcüklere pek çok anlam katmaktadır. Bunlardan biri “-den/-dan, boyunca” anlamıdır. İki farklı alanı birbirine bağlayan köprü, cadde, sokak gibi kavramlar *przez* önleci kullanımı gerektirir. Örneğin: *Musisz przejsć przez ten rozległy park, żeby szybciej dostać się do szpitala. (Hastaneye daha çabuk ulaşmak için şu geniş parktan (parkın içinden) geçmek zorundasın.) Kot stojący na parapecie zauważył latającego ptaka i w mgnieniu oka wyskoczył przez okno. (Pencere pervazında duran kedi uçan kuşu fark etti ve kaşla göz arasında pencereden atladı.) Pociąg co drugi dzień jedzie do Kolonii przez Poznań i Hanower. (Tren günaşırı Köln'e Poznan ve Hanover üzerinden gidiyor.) Mamy dom z oknem przez całą szerokość ściany. (Tüm duvar boyu pencereli evimiz var.)*

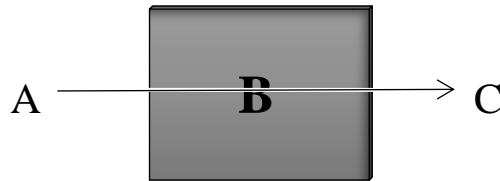
Önek olarak ele alındığında ise eyleme tıpkı ad-önleç ilişkisinde olduğu gibi “üzerinden, içinden, boyunca” gibi anlamlar kattığı görülür. Bu açıklamadan yola çıkarak, *prze-* önekinin önleçle anlamsal olarak bir bağının olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Bu bağlamda, çoğu zaman cümle içinde *prze-* önekini almış eylemle birlikte önleç olan *przez*'in yer aldığı görülmektedir. Söz konusu önlecin kullanılmadığı durumlarda ise anlamda hiçbir değişiklik yoktur ve Türkçe'ye “içinden, üzerinden, -den/-dan, boyunca” şeklinde aktarılır. Ancak, yine de işç eylemi altında yer verilen bilgilere göz atmak gerekmektedir.

Bu önek aynı zamanda mesafe ya da mekânsal olarak belirli bir yol kat etmeyi bildirir. Örneğin: *przebiec kilometr* (bir kilometre koşmak), *przeptynąć rzekę* (nehri

yüzerek geçmek).²⁶⁵ Konunun daha rahat anlaşılması için alıntıdaki iki ayrı hareket eyleminden yola çıkılarak şu noktanın altı çizilmelidir ki, “koşmak” anlamına gelen *biec* öneksiz haliyle ele alınıp *biec kilometr* şeklinde kullanıldığında, düzenli olarak koşma eyleminin yapıldığını bildirir ve sonucu vurgulamaz. Ancak, *przebiec* eylemi sonuç odaklıdır, ne kadar mesafe katedildiğinin altını çizerek. *Przebiec korytarz* (koridoru koşarak geçmek) *biec korytarzem* (koridorda koşmak) şeklinde örnekler çoğaltılabilir. Benzer biçimde *przepłynąć rzekę* kalıbı da nehri geçme sonucuna odaklanır. Buna karşılık, bu eylemler *prze-* öneğini almadan mesafe vurgulama dışında istenen anlamı vermek için kullanılabilir. Örneğin: *biec szybko* (hızlı koşmak), *biec dwa razy dziennie* (günde iki kez koşmak), *płynąć rzeką* (nehir boyunca gitmek), *płynąć z prądem* (akıntıya kapılarak yüzmek), *płynąć pod wodą* (suyun altında yüzmek), *płynąć w morzu* (denizde yüzmek).

“Burada gerçek fiziksel alandaki şemanın somutlaştırmasını ele alıyoruz. Hareket eden öge ilerleyerek belirli sınır noktasından (çıkış noktasından) diğer sınır noktaya (varış noktasına) kadar fiziksel alanda başarılı bir biçimde belirli bir mesafe kateder. Hareketin güzergâhı çizgiseldir ve tek yönlüdür.”²⁶⁶ Mesafe olarak yolun belirli bir kısmının katedildiği, aşıldığı anlamıyla *prze-* öneki aşağıda listelenen eylemler arasında yer alan hareket eylemlerinin tümünde görülecektir ve dikkat edilmesi gereken nokta, cümle içinde fiziksel alanın ne kadarlık kısmının katedildiğine ilişkin bilgiler veren ölçü bazında miktarların mutlaka yer alıyor olmasıdır.

²⁶⁵ R. Przybylska, 2006, s. 140

²⁶⁶ R. Przybylska, a.g.e., s. 148

Biegać / Biec ndk: koşmak

Przebiegać ndk - Przebiec/Przebiegnąć dk: bir yer üzerinden, içinden koşmak
Przebiegłam na przystanek przez ogród domu obok nas, żeby się nie spóźnić na tramwaj do centrum.

Kent merkezine giden tramvayı kaçırmamak için yanımızdaki evin bahçesinden (geçerek) durağa koştum.

Niegrzeczne dziecko przebiega przez tory kolejowe w niedozwolonym miejscu.
Afacan çocuk yasaklanmış bölgede tren raylarından geçerek koşuyor.

Był tak zmęczony, jakby przebiegł milę lub zrąbał pień drzewa.²⁶⁷

O kadar yorgundu ki, sanki bir mil koşmuş veya ağaç gövdesini kesip devirmişti.

Błyskać ndk - Błysnąć dk: ışıldamak, parıldamak

Przebłyskiwać ndk - Przebłysnąć dk: bir şeyin içinden ışıldamak, parıldamak

Przez chmury przebłyskiwały gwiazdy.

Bulutların arasından yıldızlar parlıyordu.

Brnąć ndk: genellikle sulu, çamurlu, bataklık gibi ya da kumlu yerlerden zorla geçmek, bata çıka yürümek

Przebrnąć dk: bata çıka bir yer üzerinden, içinden geçmek

Nie sposób było przebrnąć przez śnieżne zasy.

Kar yığınları üzerinden geçmenin imkânı yoktu.

Boję się, że nie uda ci się przebrnąć przez bujne trawy.

Korkarım ki, gür çimenlerden gidemeyeceksin.

Ciąć ndk: kesmek, bölmek

Przecinać ndk - Przeciąć dk:

1. üzerinden, içinden geçerek kesmek, bölmek

2. üzerinden, içinden geçerek kestirmeden gitmek

1.

Kanał osuszający przecina duży las.

Drenaj kanałi koca ormanı içinden geçerek bölüyor.

2.

Urząd gubernatora wprowadza godzinę policyjną od dziesiątej w nocy, więc o tej porze musisz niezauważonym przeciąć na skroty mroczny plac ukosem.

Valilik gece saat 10'dan itibaren sokağa çıkma yasağı uygulanıyor, o yüzden o saatlerde karanlık meydandan kimseye görünmeden çaprazlama geçerek kestirmeden gitmek zorundasın.

Ciągać *ndk*: ipi, ipliği, kabloyu teli vs. çekmek, asılmak

Przeciągać *ndk* - Przeciągnąć *dk*: ipi bir delikten, boşluktan ya da açık bir yerden geçirmek

Babcia ma słaby wzrok, nie może przeciągać sznura przez uszko igły.

Büyükannemin gözleri iyi görmüyor, ipi iğne deliğinden geçiremez.

Ciec / Cieknać *ndk*: (sıvıya ilişkin) sızmak, akmak

Przeciekać *ndk* - Przeciec / Przecieknąć *dk*: (sıvıya ilişkin) bir yerden sızmak

Łzy przeciekały mu przez palce.²⁶⁸

Gözyaşları parmaklarının arasından sızıyordu.

Ciskać *ndk* - Cisnąć *dk*: bastırmak

Przeciskać *ndk* - Przecisnąć *dk*: bastırarak bir şeyin içinden geçirmek

Proszę precyzyjnie przecisnąć rękę przez szparę.

Lütfen elinizi boşluktan geçiriniz.

Ciskać się *ndk* - Cisnąć się *dk*: üşüşmek, tıklışmak, toplanmak, birikmek

Przeciskać się *ndk* - Przecisnąć się *dk*: bir yer içinden, üzerinden üşüşmek, toplanmak, birikmek

Uchodźcy precyzyjnie przeciskają się przez tłum, bo teraz czas na rozdawanie jedzenia.

Mülteciler kalabalığın içinden üşüşüyorlar, çünkü şimdi yemek dağıtma vakti.

²⁶⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 958

Defilować *ndk*: geit treni yapmak

Przedefilować *dk*: geit treni yaparak bir yerden geçmek

Przedefiluj przez centrum miasta z bardzo ciżkimi broniami.

Çok ağır silahlarla geçit töreni yaparak kent merkezinden geçecekler.

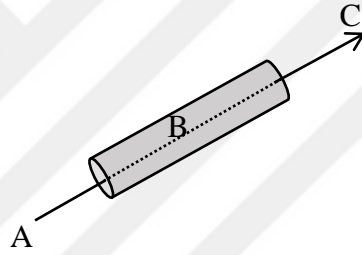
Dmuchać *ndk* - **Dmuchnać** *dk*: flemek, (rüzgâra iliřkin) esmek

Przedmuchiwać *ndk* - **Przedmuchać** *dk*: bir delikten, aralıktan, bořluktan üflemek

Przedmuchał luf dubeltwki.²⁶⁹

Çift namlulu tabancasının namlusunu üfledi.

Burada söz konusu namlunun ucunu değil, namlunun bir ucundan diğer ucuna, yani namlunun içine doğru flemektir.

Dostawać się *ndk* - **Dostać się** *dk*: ulařmak, eriřmek, yetiřmek

Przedostawać się *ndk* - **Przedostać się** *dk*: bir řeyin içinden, üzerinden geçerek eriřmek, ulařmak, varmak

Przedostawszy się przez tłum na drug stron ulicy, zatrzymałem takswk.

Kalabalığın içinden sokağın diğer tarafına geçip taksiyi durdurdum.

Dziurawić *ndk*: delik açmak

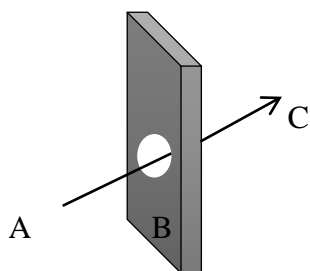
Przedziurawiać *ndk* - **Przedziurawić** *dk*: boylu boyunca, bir uçtan bir uca delmek, bir řeyin içinden delip geçmek

Wszedł konduktor, obejrzał bilety, przedziurawił.²⁷⁰

Kondüktör içeri girdi, biletleri inceledi, onları deldi.

²⁶⁹ R. Genis, *Studies on the Polish Verbal Prefix Prze*, Amsterdam, 2008, s. 29

²⁷⁰ R. Genis, a.g.e., s. 30

Był wściekły, że go oszukano, dziurawił ścianę, strzelając z wiatrówki. (*Dolandırıldığına çok öfkelenmişti, havalı tüfeğinden ateş ederek duvarı deldi.*) Bu cümlede merminin duvarı delerek diğer tarafa geçip geçmediği belli değildir. Duvarda bir delik oluşturduğu bilinmektedir sadece. Ancak *przeziurawić* eylemi okura delik açan cismin bir şeyin bir yerinden girip diğer tarafından çıktığı bilgisini verir.

Filtrować ndk: filtrelemek, süzmek

Przefiltrowywać ndk - Przefiltrować dk: bir şeyin içinden geçirerek filtrelemek, süzmek

Kiedy nie ma filtra, możesz przefiltrować sok przez cienką gazę.

Filtre olmadığı zamanlarda meyve suyunu ince bir gazlı bezden geçirerek süzebilirsin.

Galopować ndk - Pogalopować dk: (konuşma diline özgü) dörtnala koşmak, (insana ilişkin) dörtnala koşan ata binmek, (konuşma diline özgü) hızlıca koşmak

Przegalopować dk: (ata ilişkin) bir yer üzerinden dörtnala koşmak, (insana ilişkin) bir yer üzerinden geçerek dörtnala koşan ata binmek, (konuşma diline özgü) hızlıca koşmak

Przez miasteczko przegalopowali jacyś jeźdźcy.

Kasabadan birtakım atlılar (koşan atlarla) geçtiler.

Wszyscy z dużym zachwytem przyglądają się koniom, które przegalopowały przez plac defiladowy.

Herkes tören alanından dörtnala koşan atları büyük bir hayranlıkla izliyor.

W jednej chwili przegalopował przez podwórze.²⁷¹

Bir anda avludan hızlıca koştı.

İść / Chodzić ndk - Pójsć dk: yürümek, yürüyerek gitmek

Przechodzić ndk - Przejsć dk: yürüyerek bir yer üzerinden geçmek, bir yer üzerinden geçerek gitmek

Chwycilem starszą kobietę za rękę i pomogłem jej przejść przez ulicę.

Yaşlı kadının elinden tuttum ve caddeden geçmesine yardım ettim.

Przeszła z chłopakiem przez bramę i potem przez punkt kontrolny.

TR. Erkek arkadaşıyla giriş kapısından, sonrasında da kontrol noktasından geçtiler.

W ciągu dnia przeszedłem z żoną dziesięć kilometrów.

Gün içinde karımla birlikte on kilometre yürüdüm.

“Yürümek” gibi bir anlamı olmasa da, *przez* önleci ile kullanılması itibariyle konumuza uygun olması ve kalıp itibariyle Türkçe’ye benzerlik göstermesi açısından “aklından geçmek” ile ilgili örnek bir cümleye de yer verilebilir.

“Mega. To będzie klops, a nie będzie przedstawienie.’- przeszło mi przez myśl”²⁷²

“Harika. Bu fiyasko olacak, gösteri filan değil.” diye geçti aklımdan.

Bir hareket eylemi olan *ić* konusuna geldiğimizde, değinilmesi gereken birkaç nokta karşımıza çıkar. Bunlardan biri, bu eylemin sadece *przez* önleci ile kullanılmadığı, diğer bazı önleçlerle birlikte kullanımının da söz konusu olduğudur. Bu noktada, kullanılan önlece göre bu eylemin anlamında ne gibi farklılıkların ortaya çıktığına bir göz atalım.

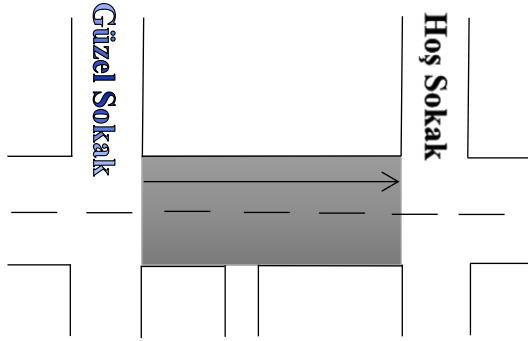
---

²⁷¹ Słownik języka polskiego i wyrazów obcych

²⁷² A. Mielech, **Emi i Tajny Klub Superdziewczyn**, Warszawa, 2014, s. 13

Przejdzie pan (ta ulicą) od ładnej do pięknej.²⁷³

Beyefendi, (bu sokaktan) Güzel Sokaktan Hoş Sokağa gideceksiniz.

“Güzergâh Güzel ve Hoş Sokak dışına çıkmıyor, ancak, bunları başlangıç ve bitiş noktası olarak ele alıyor.”²⁷⁴

Pani Hooch... następnie przeszła wzdłuż szeregów dziewczyn...²⁷⁵

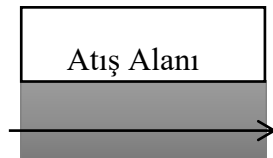
Bayan Hooch... sonra kızların oluşturduğu sıraları boyunca geçti.

Bayan Hooch kızların oluşturduğu birkaç sıra boyunca yürüyor. Elbette bu sıraları yarararak yürümüyor, Bir sıranın önünden yürüyüp diğer sıraya geçiyor.

Warionucha przebiegł obok strzelnicy i ...²⁷⁶

Warionucha atış alanın yanında koştu ve ...

²⁷³ R. Genis, 2008, s. 201

²⁷⁴ R. Genis, a.g.e., s. 201

²⁷⁵ R. Genis, a.g.e., s. 201

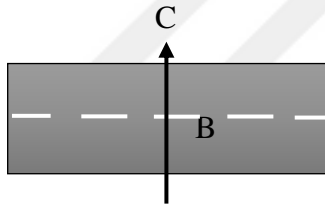
²⁷⁶ R. Genis, a.g.e., s. 202

Warionucha'nın rotası atış alanı boyunca, koşu rotası atış alanı sınırlarını geçmemektedir.

Bir diğer üzerinde durulması gereken, basit gibi görünen, ancak, çok karıştırılan konu ise şudur: cadde, sokak örneğinden yola çıkılacaksa, söz konusu olan, caddenin boyunca (boylamasına) geçildiği midir, spesifik bir caddeden karşıdan karşıya (enine) geçildiği midir, yoksa aranan bir caddenin geçildiği midir, bunun ayırımına varsak bile Türkçe'ye çeviride problemler yaşanmaktadır. Bu biçimde anlatıldığında, konu daha iyi anlaşılacaktır.

Ania przeszła przez ulicę.²⁷⁷

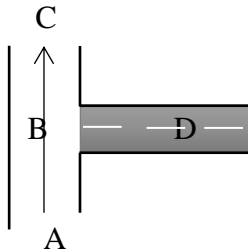
Ania sokaktan (sokağın karşı tarafına) geçti.

A

Ania przeszła ulicę.²⁷⁸

Ania sokaktan (sokağı boydan boya) geçti.

²⁷⁷ R. Genis, 2008, s. 203

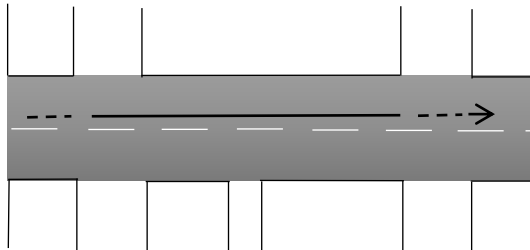
²⁷⁸ R. Genis, a.g.e., s. 206

Dikkat edilecek olursa, bu cümlelerde önemli bir fark vardır. Şöyle ki: birinde *przez* önleci varken, diğesinde yoktur. Bu iki cümlelerin çevirisi İngilizce’de de Türkçe’de de aynı olsa da, anlamsal fark verilen şekillerde sunulmuştur. İlkinde caddeyi kesiyor, yani bir kenarından diğerk kenarına geçiyor, karşıdan karşıya geçiyor. İkincisinde ise B adlı caddeyi mi yoksa D adlı caddeyi mi geçti, vurgulanmak istenen şey hangisidir, bunun yanıtı şöyle verilebilir: Ania’nın gitmeyi hedeflediği ama yerini bilmediği bir cadde var ve farkında olmadan bu caddeyi geçip gidiyor. Dolayısıyla, bu cümleden “Ania (aradığı) caddeyi geçip gitti.”²⁷⁹ anlamı çıkartılmalıdır. Yani önemli olan, D ile kodlanmış caddenin geçildiğidir. “Ania sokağı/caddeyi geçti.” şeklinde çevrilsede bile, yine kafa karışıklığı yaşanabilir, çünkü B adlı caddeyi mi yoksa D adlı caddeyi mi geçti, net ifade edilememektedir. Ancak, vurgulanmak istenen üzerinde bulunduğu B caddesinden geçtiği değil, ardında bıraktığı D caddesidir. Sokak, cadde, mahalleden farklı olarak daha somut, daha belirgin bir hedef noktayla örnek verildiğinde, konu daha net anlaşılacaktır: *Chyba przeszedliśmy już ten dom, bo dalej jest tylko park i szpital.*²⁸⁰ (Galiba o evi çoktan geçtik, çünkü ileride sadece park ve hastane var.)

A we dniu wracał spokoj, od czasu do czasu przechodził główną ulicą, Kreszczatikiem albo Włodimirską, pułk niemieckich huzarów.²⁸¹

Günlerden sonra sükûnet gelmişti, zaman zaman Alman süvari asker alayı ana caddeden, Kreszczatik veya Włodimirska’dan geçirdi.

²⁷⁹ R. Genis, a.g.e., s. 207

²⁸⁰ R. Przybylska, 2006, s. 163

²⁸¹ R. Genis, 2008, s. 205

Burada Alman asker alayı en azından ana caddenin bir kısmını boylu boyunca geçmiştir, eninden ya da çaprazlamasına hiçbir şekilde gitmemişlerdir ve ana caddeden karşıdan karşıya geçmemişlerdir. Tek bilinen onun paralelinden (üzerinden) giderek önemli bir bölümünü boydan boya geçtikleridir.²⁸²

Jechać *ndk* - Pojechać *dk*: araçla gitmek

Przejechać *ndk* - Przejeżdżać *dk*: araçla bir yer üzerinden geçmek, bir yer üzerinden geçerek gitmek, transit geçmek

Przejechałem z kolei przez: trzy skrzyżowania, tunel i dwa mosty, żeby się dostać do dworca kolejowego.

Tren garma ulaşmak için sırasıyla üç kavşaktan, bir tünelden ve iki köprüden geçtim.

Gdybyś jechał autobusem z Turcji do Polski, przejechałbyś granicę wiele państw. Eğer Türkiye'den Polonya'ya otobüsle gitseydin, pek çok ülkenin sınırından geçerdin.

Autobus przejechał przystanek.²⁸³

Otobüs durağı geçti.

Bu örnekte durakta otobüsü bekleyen kimsenin olmaması ve otobüsteki kimsenin o durakta inmek istememesi üzerine otobüsün durmadan durağı geçtiği anlaşılmalıdır.

Nie ma innej rady, musimy przejechać przez rzekę.

Başka çare yok, nehirden geçmek zorundayız.

Przejedź stąd jeszcze pięć kilometrów, przejedź przez jezdnie i potem skreć w pierwszą boczną drogę.

Buradan beş kilometre daha git, yoldan geç ve ilk tali yola dön.

---

²⁸² R. Genis, 2008, s. 205

²⁸³ R. Genis, a.g.e., s. 27

Kłuć ndk - Ukłuć dk: batırmak, oymak, delik açmak

Przekłuwać ndk - Przekłuć dk: batırarak içinden delip geçmek

Przekłucie uszu nie jest bolesne.²⁸⁴

Kulağı delme acı vermiyor.

Kłuć/przekłuć eylemleri birbirlerine yakın anlamlar taşısa da, aralarında fark olduğu ortadadır. Bu durumu netleştirmek adına *kłuć* eylemine ilişkin birkaç örnek vermek yerinde olacaktır. *Ostra trawa khula ja w stopy.*²⁸⁵ (*Keskin bir çöp/ot ayağına battı.*) Burada saplanan çöpün ayağı boydan boya delip geçtiği söz konusu değildir. Delik açtığı, saplandığı, oyuk oluşturduğu söylenebilir, ancak, bir noktadan diğer noktaya kadar deldiği söylenemez. *Kłuć kogoś/coś szpilką.*²⁸⁶ (*Birisine/bir şeye iğne batırmak.*) Başka bir örnek: *kłuć kogoś/coś bagnietem.*²⁸⁷ (*Birisine/bir şeye süngü saplamak, batırmak.*) Bu örneklerde de yine iğnenin ya da süngünün batırılan noktayı tümüyle delip geçtiğini söylemek pek mümkün değildir.

Kopnąć się ndk - Kopnąć się dk: (konuşma diline özgü) kazmak

Przekopywać się ndk - Przekopnąć się dk: bir yeri kazıp geçmek

Dwaj niewolnicy, którzy chcieli przedostać się z Iraku do Turcji przekopali się przez turecką granicę za pomocą łyżki do butów.

Irak'tan Türkiye'ye ulaşmak isteyen iki esir, ayakkabı çekeceği yardımı ile Türk sınırını kazıp geçmiş.

Kroczyć ndk: adım atmak

Przekraczać ndk - Przekroczyć dk: bir yer üzerinden adım atmak, bir yerden geçmek

Progi jego domu są tak wysokie, że dzieci nie mogą przekroczyć nich.

Onun evinin eşikleri o denli yüksek ki, çocuklar geçemiyorlar.

²⁸⁴ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 877

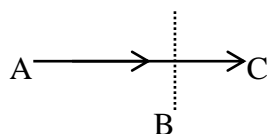
²⁸⁵ Słownik Języka Polskiego, 1996, s. 329

²⁸⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 363

²⁸⁷ PWN Oxford, a.g.e., s. 363

Przekroczyliśmy granicę polsko-niemiecką.²⁸⁸

Polonya-Almanya sınırını geçtik.

Kuć *ndk* - Ukuć *dk*: demir, metal vs. dövme, çekiçlemek, tokmakla vurmak;
kayayı, taşı, odunu oymak, çentmek

Przekuwać *ndk* - Przekuć *dk*: boylu boyunca, bir uçtan bir uca oymak, çentmek,
delik açmak

W zeszłym roku zgodnie z obietnicą przekuli tunel w skałach.

Söz verildiği gibi, geçen yıl kayalıklarda tünel açtılar.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*: uçmak

Przelatywać *ndk* - Przelecieć *dk*: bir yer üzerinden uçmak; (konuşma diline özgü)
uçarcasına, yıldırım gibi geçmek

Przeleciał przez Atlantyk balonem.²⁸⁹

Atlantik üzerinden balonla uçtu.

Teraz lecę samolotem przez Morze Egejskie.

Şu an uçakla Ege Denizi üzerinden uçuyorum.

Kot przeleciał przez drogę.²⁹⁰

Kedi yoldan yıldırım gibi geçti.

Ptaki przelatywały z drzewa na drzewo.

Kuşlar ağaçtan ağaca uçtu.

²⁸⁸ R. Genis, 2008, s. 28

²⁸⁹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 879

²⁹⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 982

Prze- önekinin hareket eylemlerine ilişkin belirli bir yol kat etme veya başlangıç noktasından yola çıkılarak varış noktasına kadar başarılı bir biçimde belirli bir mesafe aşma anlamına geldiği, söz konusu önekin açıklama kısmında ifade edilmişti. Bu durum bazen kilometre, metre, mil bazında somut bilgilerle kendini gösterir. Yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere, bazı durumlarda da bir noktadan başka bir noktaya geçme şeklinde başka bir somut bilgiyle verilir. Bunu yine *uçmak* anlamına gelen farklı bir eylemle örneklendirmek mümkündür.

Fruwać ndk - Frunąć dk: (kuşa, böceğe, tüye, topa vs. ilişkin) uçmak, havalanmak

Przefruwać ndk - Przefrunąć dk: bir yerden başka bir yere uçmak, uçarak geçmek

Nietoperze w nocy przefruwały z gałązki na drugą.

Yarasalar gece boyu daldan dala uçtu/geçti.

Leźć ndk: (konuşma diline özgü) zar zor, güçlülle, yorgun argın, sürünerek yürümek

Przelazić ndk - Przeleźć dk: (konuşma diline özgü) bir yerden zar zor, güçlülle geçmek

Przelazł przez dziurę w płocie.²⁹¹

Çitteki aralıktan zar zor geçti.

Maszerować ndk: uygun adım yürümek

Przemaszerować dk: bir yer boyunca, bir yer üzerinden uygun adım yürümek

Zwycięski oddział z licznym orszakiem przemaszerowuje przez ulicy miasta.

Zafer kazanan bölük çok sayıda alayıyla kentin caddeleri boyunca uygun adım yürüyor.

Mknać ndk: hızlıca ilerlemek

Przemykać ndk - Przemknąć dk: hızlıca bir yerden geçip gitmek

Czasami równocześnie przemykają samoloty nad miastem a motocykle drogą.

---

²⁹¹ Słownik Języka Polskiego, 1996, s. 766

Bazen eş zamanlı olarak kentin üzerinden uçaklar, yoldan ise motosikletler hızlıca geçip gidiyor.

Moczyć ndk - Zmoczyć dk: ıslatmak

Przemaczać ndk - Przemoczyć dk: (su damlasının bir şeyin içinden geçmesi, bir yüzeyinden diğer yüzeyine geçmesi sonucu) boydan boya, uçtan uca ıslatmak

Deszcz przemoczył ubranie, natychmiast muszę się przebrać.

Yağmur giysimi tepeden tırnağa ıslattı, bir an önce değiştirmek zorundayım.

Padało okropnie, bałam się, że mi się pantofle przemoczą i rozkleją.²⁹²

Yağmur şiddetli yağıyordu, terliklerimin su geçireceğinden ve kopacağından korkmuştum.

Moknąć ndk - Zmoknąć dk: ıslanmak

Przemakać ndk - Przemoknąć dk: (su damlasının bir şeyin içinden geçmesi, bir yüzeyinden diğer yüzeyine geçmesi sonucu) sıırılsıklam ıslanmak, su sızdırmak

Uważnie rozbite namioty wojskowe przemokły.

Özenle kurulan askeri çadırlar su sızdırıyordu.

Oglądać ndk - Obejrzeć dk: bakmak, izlemek, seyretmek, incelemek

Przełądać ndk - Przejrzeć dk: bir şey içinden izlemek, seyretmek, incelemek

Obaj przejrżeli przez zaporowaną szybę autobusu i pomachali jej na pożegnanie.

Otobüsün buğulu camından baktılar ve vedalaşmak üzere ona el salladılar.

Paradować ndk: havalı havalı yürümek

Przeparadować dk: bir yerden havalı havalı yürüyerek geçmek

Dziewczyzna wystrojona elegancko przeparadowała przez salę balową.

Şık giyinmiş kız balo salonundan havalı havalı geçti.

Pchać ndk - Pchnąć dk: ittirmek, kaktırmak

Przepchać ndk - Przepchnąć dk: bir yer üzerinden, içinden ittirmek

Listonosz przepchnął list od mojej dziewczyny przez szparę nad progiem.

Postacı kız arkadaşımın gelen mektubu eşik üzerindeki boşluktan atmış/itmiş.

---

²⁹² Multimedialny słownik szkolny PWN

Chłopcy w okolicy przepchali zepsuty samochód przez ulicę Belwederską do warsztatu.

Etraftaki oğlanlar arızalı arabayı Belweder Caddesi üzerinden tamir atölyesine ittirdiler.

Pełzać *ndk*: emeklemek, sürünmek

Przepelzać *ndk* - **Przepelznąć** *dk*: bir yer üzerinden, içinden emeklemek, sürünmek

Najmłodszy syn usiłuje przepelznąć od pięciu minut przez prowizoryczne posłanie.

En küçük oğlu beş dakikadır yer yatağının üzerinden emeklemeye çalışıyor.

Ślimak przepelzał przez zarośla i dotarł do gniazda.

Salyangoz sık ağaçlık üzerinden süründü ve yuvasına ulaştı.

Pędzić *ndk*: (sürüye, insanlara ilişkin) sürmek, uzaklaşmaya zorlamak

Przepędzać *ndk* - **Przepędzić** *dk*: bir yer üzerinden sürmek, uzaklaşmaya zorlamak

Przepędzali bydło przez pastwisko.²⁹³

Davarı mera üzerinden sürdüler.

Pływać / Płynąć *ndk* - **Popłynąć** *dk*: kulaç atarak ya da gemiyle yüzmek

Przeplывать *ndk* - **Przeplynąć** *dk*: belirli bir yer üzerinden geçerek yüzmek

W ostatnich latach trzykrotnie przeplynał ocean transatlantykem.

Son yıllarda üç kez transatlantik okyanusu geçti.

Przeplyniełi kajakiem przez służę.

Geçiş havuzundan kayıkla geçerek yüzdüler.

---

²⁹³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 887

Prowadzić ndk - Zaprowadzić dk: yürütmek, sürdürmek, devam ettirmek, taşımak, götürmek

Przeprowadzać ndk - Przeprowadzić dk: bir şey içinden, üzerinden taşımak, götürmek

Przemysłowcy przeprowadzili towary przez granicę i potem rzekę.

Kaçakçılar malları sınır üzerinden, sonra da nehir üzerinden taşıdılar.

Rąbać ndk- Porąbać dk: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Przerąbywać się ndk - Przerąbać się dk: keserek, ayırarak bir yer içinden geçmek

Przerąbaliśmy się z trudem przez zarośla.

Çalılıarı ayırarak/keserek içinden güçlülle geçtik.

Rzucać ndk - Rzucić dk: atmak, fırlatmak

Przerzucać ndk - Przerzucić dk: bir şey üzerinden atmak, aşımak

Kto może przerzucić kamień przez rzekę?

Kim taşı (atıp) nehrin üzerinden aşırabilir?

Przerzuca piłkę przez siatkę.

Topu (atıp) file üzerinden aşırıldı.

Sweter został przerzucony przez oparcie krzesła. Przerzuć sobie go przez ramię.

Süveter sandalyenin sırtına asılmış. Onu omzuna al (at) / omzundan geçir.

Rzynać ndk: kesmek, testere ile kesmek

Przerzynać ndk - Przerzynać dk: boylu boyunca, bir uçtan bir uca kesmek, testere ile kesmek

Stolarz przerzyna kłoc piłą.

Marangoz kütüğü testereyle boydan boya kesiyor.

Sadzić ndk: (konuşma diline özgü) koşmak, büyük adımlarla ya da zıplayarak yürümek

Przesadzać ndk - Przesadzić dk:

1. birini bir yerden geçirmek, diğer tarafına geçirmek

2. (konuşma diline özgü) bir şey üzerinden büyük adımlarla ya da zıplayarak geçmek

1.

Przesadził dziecko przez ogrodzenie.

Çocuğu çitin diğer tarafına geçirdi.

2.

Po kolei przesadziły rów.

Hendekten sırayla zıplayarak/büyük adımlarla geçtiler.

Sączyc *ndk*: süzmek

Przesączać *ndk* - **Przesączyć** *dk*: bir şey içinden geçirerek süzmek

Przesączył płyn przez bibułę.

Sıvıyı süzgeç kâğıdından süzdü.

Skakać *ndk* - **Skoczyć** *dk*: olduğu yerde zıplamak, hoplamak

Przeskakiwać *ndk* - **Przeskoczyć** *dk*: bir yer üzerinden zıplamak

Za chwilę pokażę ci jak przeskoczyć przez kałużę i ogrodzenie.

Su birikintisi ve çitin üzerinden nasıl zıplanacağını sana birazdan göstereceğim.

Koń czysto przeskoczył przeszkody.

At engellerden kolaylıkla zıpladı.

Smykać *ndk* - **Smyknać** *dk*: (konuşma diline özgü) tüymek, kaçmak

Przesmykiwać się *ndk* - **Przesmyknać się** *dk*: fark edilmeden bir yer üzerinden tüymek

Rozbiła kryształowy wazon do kwiatów i potem niezauważona przesmyknęła się przez przejście do innego pokoju.

Kristal çiçek vazosunu kırdı ve ardından kapı aralığından fark edilmeden diğer odaya tüydü.

Strzelać *ndk* - **Strzelić** *dk*: ateş etmek, ateş açmak, silahı ateşlemek

Przestrzeliwać *ndk* - **Przestrzelić** *dk*: (mermiye ilişkin olarak) ateş ederek bir noktanın içinden geçip gitmek, delmek

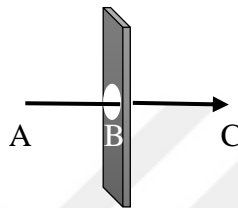
Gangsterzy przestrelili mu oba kolana.²⁹⁴

Gangsterler ateş ederek onun her iki dizini deldiler.

Padłem na ziemię w banku z przestrelonym udem.

Bankada vurularak delinmiş uyluğumla yere düştüm.

Przestrzelić eylemi ateş edilerek isabet ettirme ve merminin hedef alınan noktanın derinliklerine gittiği, hatta diğer tarafından çıktığı anlamı vermektedir.

Ślizgać się ndk - Pośliznąć się dk: kayarak ilerlemek, süzülmek

Prześlizgiwać się ndk - Prześlizgnąć się/Prześliznąć się dk: sinsice ve gizlice küçük veya dar bir yerden geçmek

Weszła w niego, wypadła na korytarz, prześlizgnęła się przez przejście między stacjami i wyszła na peron.²⁹⁵

İçine girdi, koridora çıktı, duraklar arasındaki geçitten gizlice geçti ve perona çıktı.

Świecić ndk: ışıldamak, parıldamak, parlamak

Przeświecać ndk: bir şeyin içinden, bir şeyi delip geçerek ışıldamak, parlamak

Słońce przeświecało spoza chmur.

Güneş bulutların arkasından ışıldıyordu.

Toczyć się ndk - Potoczyć się dk: (tekerlekli bir şeye ilişkin olarak)) ilerlemek, yuvarlanmak

Przetaczać się ndk - Przetoczyć się dk:

1. (tekerlekli bir şeye ilişkin) bir yerden geçmek

2. (savaşa, rüzgâra, buluta vs. ilişkin) hızla ilerlemek, yayılmak

²⁹⁴ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 895

²⁹⁵ D. Glukhovsky, **Metro 2034**.

1.

Furgonetka pocztowa przetoczyła się przez naszą ulicę z dużą prędkością.
Posta kamyoneti büyük bir hızla bizim caddeden/sokaktan geçti.

Kiedy “po drugiej stronie rzeki kamienną drogą toczył się ciężko wóz z worami mąki,”²⁹⁶ “lokomotywa przetoczyła się wolno.”²⁹⁷

Un çuvalları taşıyan at arabası nehrin diğer tarafında taşlı yoldan zar zor ilerlerken, lokomotif yavaşça geçti.

2.

Wojna przetoczyła się przez kraj.²⁹⁸

Savaş tüm ülkeye yayılmıştı.

Ucierać ndk - Utrzeć dk: öğretmek, renderelemek

Przecierać ndk - Przetrzeć dk: bir şeyin içinden geçirerek öğretmek, renderelemek, meyvelerin suyunu çıkarmak

Tarłem ser. Dodałem bułkę tartą. Potem przetarłem jabłka i gruszki przez sito.

Peyniri rendeledim. Galeta unu ekledim. Sonra elmaları ve armutları süzgeçten geçirdim.

Wędrować ndk - Powędrować dk: (yürüyerek ya da araçla) gezmek, dolaşmak, seyahat etmek

Przewędrować dk: bir yerden başka bir yere seyahat etmek

W minionym tygodniu przewędrował z Turcji do Polski.

Geçtiğimiz hafta Türkiye’den Polonya’ya seyahat etti.

Przewędrowałem kawał drogi, teraz jestem przemęczony.

Uzun bir yol gezdim, şu an oldukça yorgunum.

Wiać ndk: (rüzgâra ilişkin) esmek

Przewiewać ndk - Przewiać dk: bir şey içinden eserek nüfuz etmek

Wiało od północy tak mocno, że przewiało przez ściany.

²⁹⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

²⁹⁷ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012 s. 899

²⁹⁸ Słownik języka polskiego i wyrazów obcych

Rüzgar kuzeyden o denli şiddetli esiyordu ki, duvarlardan nüfuz ediyordu.

Wieszać *ndk*: asmak

Przewieszać *ndk* - Przewiesić *dk*: bir şeyin üzerine asmak

Podczas spaceru po parku przewiesił płaszcz przez ramię.

Parkta yürüyüş sırasında yağmurluğunu omzuna aldı.

Dziecko przewiesiło się przez poręcz schodów.²⁹⁹

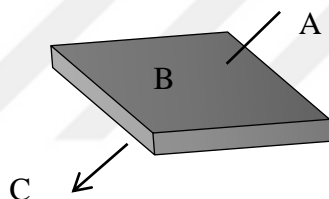
Çocuk merdiven parmaklığında/korkuluğunda asılı kaldı.

Wsiąkać *ndk* - Wsiąknąć *dk*: (sıvıya, kokuya ilişkin olarak) bir şeye sızmak, nüfuz etmek

Przesiąkać *ndk* - Przesiąknąć *dk*: (sıvıya, kokuya ilişkin olarak) bir şey üzerinden, içinden sızmak

Woda źródłana przesiąka (przez) warstwę ziemi.³⁰⁰

Kaynak su toprak katmanından sızıyor.

Wstępować *ndk* - Wstąpić *dk*: girmek

Przestępować *ndk* - Przystąpić *dk*: bir şeyin üzerinden geçmek, bir şeyi aşmak

Przestępował ludzi śpiących pokotem na podłodze.³⁰¹

Yerde yan yana uyuyan insanların üzerinden geçti.

Wymykać się *ndk* - Wymknąć się *dk*: sıvışmak, fark edilmeden çıkmak

Przemykać się *ndk* - Przemknąć się *dk*: bir yer içinden, bir yer boyunca fark edilmeden geçmek

Zobaczył nauczyciela i przemknął się przez bramę szkoły.

Öğretmenini gördü ve okulun giriş kapısından sıvıştı.

²⁹⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1019

³⁰⁰ R. Genis, 2008, s. 29

³⁰¹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1007

III. 8.2. Nitelik Olarak Sınırı Aşan *Prze-*

Prze- öneki bazı eylemlerde niteliğin belirlenen standartlara kıyasla çok yüksek boyutlarda olduğunu (standartları aşmayı bildirir) ifade eder. Önek aracılığıyla bildirilen standart boyutları aşma, sınırı geçme negatif bir durum olarak değerlendirilebilir. Bu değerlendirme işleme ya da sürece maruz kalan nesneye ilişkindir.³⁰² Çünkü söz konusu işlem ya da süreç sonunda nesnelere biçim, tat, boyut, renk gibi, nitelik bağlamında arzu edilmeyen boyutlara ulaşır ve bu yönüyle bu başlık altında toplanan eylemler olumsuzluk bildirir. Ayrıca, bu eylemlerin yer aldığı cümlelerde “oldukça, epey” anlamlarına karşılık gelen *zbyt, wiele, dużo, nadmiernie, nadto, zanadto, zbytnio, ponad miarę* gibi belirteçleri kullanmaya gerek yoktur. *Do-* önekinin anlam olarak eylemin doğal sonuna kadar ulaştırıldığı, başka bir deyişle, eylemin “tamamen, sonuna kadar, iyice, tam bir biçimde” yerine getirilmesi gibi, eylemin niteliğini bildiren bir anlamı vardı, ancak, bu iki önekin de anlamsal açıdan farkları vardır ve birbirleriyle karıştırılmamalıdır. *Do-* önekinde herhangi bir olumsuz anlam söz konusu değildir. Bu grupta toplanan *prze-* öneki eylemlerde ise kapasitesini aşan, doğal sınırları aşan bir durum vardır ve “girişilen faaliyete ilişkin negatif sonuçların ortaya çıktığını bildiren anlamsal bileşen kendini gösterir.”³⁰³

Cenić *ndk*: değer vermek

Przeceniać *ndk* - Przecenić *dk*: gözünde çok büyütme, fazla değer vermek

Jest przeczulonym człowiekiem, zatem przecenia jej całą dobrość.

Çok hassas biri, bu yüzden onun tüm iyiliğine çok fazla değer veriyor.

Chwalić *ndk* - Pochwalić *dk*: övmek, methetmek

Przechwalać *ndk* - Przechwalić *dk*: çok övmek, gereğinden fazla methetmek

Przy każdej okazji przechwala swoją córkę, że gotuje przepięknie.

³⁰² A. Grochowska, *Próba opisu reguł łączliwości przedrostka prze- z tematami czasownikowymi*, Wrocław, 1979, s. 68

³⁰³ M. Wiśnicki, 2009, s.144

Her fırsatta kendi kızını çok güzel yemek yapıyor diye çok över.

Już dłużej nie wytrzymam, bo przechwalasz się swymi zdolnościami.

Daha fazla katlanamayacağım, çünkü yeteneklerinle çok hava atıyorsun.

Ciażyć *ndk*: yük, sorumluluk yüklemek

Przeciążać *ndk* - Przeciążyć *dk*: haddinden fazla yük, sorumluluk yüklemek

Przemysłowcy alkoholu niebezpiecznie przeciążyli łódź ładunkiem.

Alkol kaçakçıları tekneye tehlikeli biçimde haddinden fazla yük yüklediler.

Dlaczego szef firmy przeciąża pracowników pracą i obowiązkami?

Firma patronu işçilere neden çok fazla iş ve görev yüklüyor?

Cierpieć *ndk*: fiziksel veya ruhsal acı, sancı çekmek

Przecierpieć *dk*: çok fazla fiziksel veya ruhsal acı, sancı çekmek

Ty nie masz pojęcia, jak ona przecierpiała swą winę.³⁰⁴

Suçunu nedeniyle nasıl büyük bir acı çektiğini bilemezsin.

Cukrzyć *ndk* - Pocukrzyć *dk*: şeker katmak, şekerlendirmek

Przecukrzyć *dk*: çok fazla şeker katmak, şekerlendirmek

Nigdy nie przyzwyczaiłem się do picia przecukrzonych kaw.

Çok fazla şeker katılmış kahve içmeye hiçbir zaman alışamadım.

Czernieć *ndk* - Szernieć / Poczernieć *dk*: siyah renge bürümek, siyahlaştırmak, karartmak

Przeczernieć *dk*: çok fazla siyah renge bürümek, siyahlaştırmak, karartmak

Malarz malując wiele gór bez drzew przeczernił tło obrazu.

Ressam ağacı olmayan pek çok dağ yaparak, tablonun arka planını gereğinden fazla kararttı.

Ćwiczyć *ndk* - Poćwiczyć *dk*: egzersiz yapmak

Przećwiczyć *dk*: çok fazla egzersiz yaparak bedeninin bir organını fazla zorlamak

---

³⁰⁴ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Codziennie rano ćwiczę piętnaście minut, ale dzisiaj wydłużyłem okres trwania i wydaje mi się, że przećwiczyłem mięśnie.

Her sabah on beş dakika egzersiz yaparım, ama bugün süreyi uzattım ve sanırım çok fazla egzersiz yaparak kasları zorladım.

Dawkować / Dozować *ndk*: belirli bir dozda, uygun olan miktarda almak

Przedawkować / Przedozować *dk*: aşırı dozda, gereğinden fazla almak

Przedawkowanie leku w walce z rakiem spowodować może utratę łaknienia.

Kanserle mücadelede aşırı dozda ilaç almak iştah kaybına neden olabilir.

Niestety przedozował lek.

Ne yazık ki, aşırı dozda ilaç almış.

Dojrzewać *ndk* - Dojrzeć *dk*: olgunlaşmak

Przejrzewać *ndk* - Przejrzeć *dk*: (meyve ve sebzelere ilişkin olarak) çok fazla olgunlaşmak

Wiśnie już przejrzały na słońcu i opadały z drzew.

Vişneler güneşte çok fazla olgunlaşmıştı artık, ağaçlardan dökülüyordu.

Dźwigać *ndk*: ağır ya da büyük bir şeyi zahmetle taşımak

Przedźwignąć się *dk*: çok ağır ya da çok büyük bir şeyi zahmetle taşımak

Skoro cierpiał na bóle krzyża, prawdopodobnie przedźwignął się przy przeprowadzce.

Bel ağrısı çektiğine göre, muhtemelen taşınırken çok ağır şey taşıdı.

Forsować *ndk* - Sforsować *dk*: fazla yormak, zorlamak

Przeforsowywać *ndk* - Przeforsować *dk*: aşırı derecede yormak, zorlamak; enerjisini, gücünü tüketmek

Sportowcy prawdę mówiąc wiele razy trenują, a z drugiej strony nagła strata na wadze to może być sygnał przeforsowania. Czyli trener przeforsowuje drużynę nadmiernym treningiem.

Doğrusunu söylemek gerekirse, sporcular pek çok kez antrenman yapıyor, ama öte yandan ani kilo kaybı aşırı zorlamanın bir işareti olabilir. Yani antrenör çok fazla antrenmanla takımı aşırı derecede yoruyor.

Studenci w zeszłym miesiącu przeforsowali się przed egzaminami ucząc się dniami i nocami.

Öğrenciler geçen ay sınavlardan önce gece gündüz çalışarak aşırı derecede yorgun düştüler.

Gotować *ndk* - Ugotować *dk*: pişirmek

Przegotowywać *ndk* - Przegotować *dk*: çok fazla pişirmek, tadı ve besin değerleri kaybolacak derecede pişirmek

Ja lubię jeść przegotowane kalafiory, natomiast brat lubi niedogotowane.

Ben çok pişmiş karnabahar severim, ağabeyim ise tam pişmemiş sever.

Z trwogą myślałem, że kartofle mogą się przegotować.

Patateslerin çok fazla pişmiş olabileceğini düşündüm korkuyla.

Grzać *ndk*: ısıtmak

Przeгрzewać *ndk* - Przeгрzać *dk*: çok fazla, gereğinden fazla ısıtmak

Zimą przegrzanie silnika samochodu na postoju to niebezpieczne.

Kışın durur haldeyken araba motorunu gereğinden fazla ısıtmak çok tehlikeli.

Mimo tego, że na dworze jest gorąco, matka przegrzała dziecko ubierając je w kurtkę.

Dışarısı sıcak olmasına karşın, anne çocuğa mont giydirerek onu gereğinden fazla ısıttı.

Przeгрzała się, bo była za ciepło ubrana.³⁰⁵

Çok fazla ısınmıştı, çünkü çok kalın giyinmişti.

Idealizować - Wyidealizować *dk*: idealleştirmek, mükemmel halde görmek

Przeidealizować *dk*: çok fazla, aşırı derecede idealleştirmek

Brak prawdziwego życiowego konfliktu sprawił, że bohater tego utworu literackiego został przeidealizowany.

Gerçek yaşamsal çatışmasının eksikliği bu edebi eserin kahramanının fazla idealleştirilmesine neden oldu.

---

³⁰⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 873

Intelektualizować *ndk*: entelektüelleştirmek, entelektüel değerler yüklemek

Przeintelektualizować *dk*: çok fazla entelektüelleştirmek, entelektüel değerler yüklemek

Kobiece bohaterki Komornickiej są nerwowe, wrażliwe, przeintelektualizowane.

Komornicka'nın kadın kahramanları gergindir, hassastır, çok fazla entelektüelleştirilmiştir.

Inwestować *ndk* - Zainwestować *dk*: yatırım yapmak

Przeinwestować *dk*: gereğinden fazla yatırım yapmak

Nie boi się ryzyka, przeinwestował swoje pieniądze w sieć supermarketów.

Riskten kormuyor, süpermarketler zincirine gereğinden fazla yatırım yaptı.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Przejadać się *ndk* - Przejeść się *dk*: çok fazla yemek yemek

Na przyjęciu przejadłam się ciastkami i teraz mnie mdli.

Partide pastalardan çok fazla yedim ve şimdi midem bulanıyor.

Karmić *ndk* - Nakarmić *dk*: beslemek, yiyecek vermek

Przekarmiać *ndk* - Przekarmić *dk*: çok fazla beslemek, yiyecek vermek

Czy przekarmienie dzieci piersią dobre czy nie?

Çocukları gereğinden fazla emzirmek iyi mi yoksa kötü mü?

Koloryzować *ndk*: (konuyu daha ilginç hale getirmek için) abartılı hale getirmek

Przekoloryzować *dk*: konuyu çok fazla abartmak

Zaczęła opowiadać mocno przekoloryzowane zdarzenie.

Fazla abartılmış olayı anlatmaya başladı.³⁰⁶

Kwaśnić *ndk* - Skwaśnić *dk*: ekşimek

Przekwaśnić *dk*: çok ekşimek

Jest do przewidzenia, że buraki w upale przekwaśnieją.

Pancarların sıcakta çok fazla ekşimesi beklenen bir şey.

---

³⁰⁶ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Lać *ndk*: herhangi bir sıvıyı dökmek, koymak

Przelewać *ndk* - Przelać *dk*: sıvıyı kabın kapasitesinden daha fazla döküp taşırarak

Nalewała sobie kawę do filiżanki, ale ręka jej drgnęła i przelała, plamiąc serwetę. Fincanına kahve koyuyordu, ancak, eli titredi ve kahveyi taşıyarak masa örtüsünü lekeledi.

Ładować *ndk*: yük yüklemek

Przeładowywać *ndk* - Przeładować *dk*: aşırı yük yüklemek

Czy tornistery uczniów muszą być przeładowane książkami grubymi jak cegła. Öğrencilerin okul çantaları tuğla gibi kalın kitaplarla aşırı yüklenmek zorunda mı?

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: (insana ilişkin olarak) üşümek, (bitki, meyve ve sebzeyle ilişkin olarak) donmak

Przemarzać *ndk* - Przemarznąć *dk*: çok üşümek, donma sonucu heba olmak

Jabłka wyrzucili do śmieci, bo niestety przemarzęły nie sposób było zjeść ich.

Elmaları çöpe attılar, çünkü ne yazık ki gereğinden fazla donmuşlardı ve onları yemek mümkün değildi.

Przemarżłem do kości na mrozie.

Soğukta/ayazda iliklerime kadar dondum.

Męczyć *ndk* - Zmęczyć *dk*: yormak, bıkkınlık vermek

Przemęczać *ndk* - Przemęczyć *dk*: aşırı derecede yormak, bıkkınlık vermek

Przemęczył uczniów zbyt trudnymi zadaniami.³⁰⁷

Öğrencileri çok zor ödevlerle aşırı derecede yordu.

Ona miała operację serca tydzień temu. Z tego powodu nie wolno jej się przemęczyć.

Bir hafta önce kalp ameliyatı oldu. Bundan dolayı çok fazla yorulması yasak.

Moknąć *ndk* - Zmoknąć *dk*: ıslanmak

Przemakać *ndk* - Przemoknąć *dk*: çok fazla ıslanmak

³⁰⁷ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 985

Obawiam się, że będę chorowała. Ponieważ przemokłam w deszczu czekając na tramwaj.

Korkarım, hasta olacağım. Çünkü tramvayı beklerken yağmurda çok fazla ıslanmıştım.

Pasać *ndk*: hayvan beslemek, yemlemek

Przepasać *ndk* - Przepaść *dk*: hayvanı çok fazla beslemek, yemlemek

Nie przepaście tuczników mięsem.

Domuzları etle çok fazla beslemeyin.

Nawozić *ndk* - Nawieźć *dk*: gübrelemek

Przenawozić *dk*: çok fazla gübrelemek

W gruncie rzeczy nie ma potrzeby przenawożenia ziemi, bo jest żyzną glebą dla jabłek.

Aslında toprağı çok fazla gübrelemeye gerek yok, çünkü elma için verimli bir toprak bu.

Ochładzać *ndk* - Ochłodzić *dk*: soğutmak

Przechładzać *ndk* - Przechłodzić *dk*: çok fazla, aşırı soğutmak

Kompot przechłodził w lodówce.

Kompostoyu buzdolabında gereğinden fazla soğutmuş.

Kola przechłodziła się lodem.

Kola buzlarla fazla soğumuştu.

Oświetlać *ndk* - Oświetlić *dk*: ışıklandırmak, aydınlatmak, ışık vermek

Prześwietlać *ndk* - Prześwietlić *dk*: (daha çok film ve fotoğrafa ilişkin olarak) çok fazla ışıklandırmak, aydınlatmak, ışık vermek

Jedyną wadą tego filmu była prześwietleniem niektórych scen.

Bu filmin tek kusuru bazı sahnelerin çok fazla ışıklandırılmasıydı.

Oziębiać *ndk* - Oziębić *dk*: soğutmak

Przeziębiać *ndk* - Przeziębić *dk*³⁰⁸: çok fazla soğutmak, dondurmak

Przeziębiłem się na mrozie.

Soğuktan dondum.

Palić *ndk*: yakmak

Przepalać *ndk* - Przepalić *dk*: çok fazla yakmak, ısıtmak, çok yüksek ısıyla bir şeyi kullanılmaz hale getirmek

Kafle w piecu zostały przepalone i już trzeba było zmienić.

Fırının içindeki kiremitler çok fazla yanmıştı ve artık değiştirmek gerekiyordu.

Mechanik odłączył przepaloną rurę wydechową z samochodu.

Tamirci çok fazla ısınmış egzozu arabadan çıkardı/söktü.

Pełnić *ndk*: doldurmak

Przepelnić *ndk* - Przepelnić *dk*: çok fazla doldurmak

Kierowca zapłacił mandat za przepełnienie autobusu.

Şoför otobüsü çok fazla doldurduğu için trafik cezası ödedi.

Doniosłyśmy do domu pudełka, które ona przepełniła książkami i płytami.

Kitaplarla ve CD'lerle çok fazla doldurduğu kolileri eve taşıdık.

Sala wykładowa przepełniała się studentami.

Amfi öğrencilerle çok fazla dolmuştu.

Pić *ndk*: içmek

Przepijać się *ndk* - Przepić się *dk*: (alkollü içeceklere ilişkin) çok fazla içmek

Młodzi imprezowali, kilka z nich chorowało, bo przepiło się.

Gençler parti yaptılar, birkaçı rahatsızlandı, çünkü çok fazla alkol tüketti.

---

³⁰⁸ Bu eylemin dönüşlü haliyle birlikte özne eğer kişiye, o kişinin çok üşüdüğü ve bunun sonucunda da hasta olduğu anlaşılmalıdır. İncelenen konuya uygun olması nedeniyle ifade edilmelidir ki, 'przeziębić się' eyleminin Türkçe'ye çok üşüyerek hasta olmak anlamına gelen 'üşütmek, nezle olmak, soğuk almak' biçiminde aktarılması tam da bu yüzdendir. Przeziębiałem się i złapałem ciężką anginę. (Üşüttüm ve bademciklerim iltihaplandı). Była przeziębiona, leżała w łóżku z gorączką i miała kaszel. (Üşütmüştü, ateşler içinde yatakta yatıyordu ve öksürüğü vardı). Bazı durumlarda hastalık adı verilmez, ancak, yine de o kişinin üşütmesinden dolayı hastalandığı unutulmamalıdır. Na ogół przy wilgotnej pogodzie przeziębia się. (Genelde nemli havada nezle olur.)

Piec *ndk* - Upiec *dk*: fırında pişirmek, fırınlamak, kızartmak

Przepiekać *ndk* - Przepiec *dk*: fırında çok fazla pişirmek, gereğinden fazla fırınlamak

Pilnujcie, żeby nie przepiec indyk.

Hindinin fırında çok pişmemesine dikkat edin/itina gösterin.

Szkoda, że kurczaki się przepiekły.

Ne yazık ki, tavuklar fırında gereğinden fazla pişmiş.

Pieprzyć *ndk* - Popieprzyć *dk*: karabiber atmak

Przepieprzać *ndk* - Przepieprzyć *dk*: çok fazla, gereğinden fazla karabiber atmak

Boli mnie żołądek, bo na dzisiejszy obiad były kotlety i matka przepieprzyła je.

Midem ağrıyor, çünkü bugünkü öğle yemeğinde köfte vardı ve annem onlara çok fazla karabiber atmıştı.

Płacić *ndk* - Zapłacić *dk*: para ödemek, ödeme yapmak

Przeplacać *ndk* - Przeplacić *dk*: gereğinden fazla para ödemek, ödeme yapmak

Możni przepłacają produkty na targu.

Varlıklılar fuarda ürünler için gereğinden fazla para ödüyorlar.

Pracować *ndk*: çalışmak

Przepracowywać się *ndk* - Przepracować się *dk*: çok fazla, aşırı derecede yoğun çalışmak

Lekarz kazał mu długo spać, dobrze jeść trzy razy dziennie i nie przepracowywać się.

Doktor ona çok uyumasını, günde üç kez iyi beslenmesini ve çok fazla çalışmamasını söyledi.

Rdzewieć *ndk* - Zardzewieć *dk*: paslanmak, pas tutmak

Przerdzewieć *dk*: (kullanılmaz hale gelecek kadar) fazla paslanmak

Jeśli to pójdzie tak dalej, maszyna przerdzewieje na deszczu.

Eğer böyle giderse, makine yağmurda epey paslanacak/pastan kullanılmaz hale gelecek.

Zamek do wygodki przerdzewiał i drzwi zamykano na haczyk.³⁰⁹

Dışardaki tuvaletin kilidi çok paslanmış ve kapı kancayla kilitlenmiş.

Reklamować *ndk* - Zareklamować *dk*: reklamını yapmak

Przereklamować *dk*: çok fazla, abartılı biçimde reklamını yapmak, tanıtmak

Nie dość, że ten romans jest bardzo nudny, to jeszcze przereklamowują go.

Bu aşk romanının çok sıkıcı olması yetmiyormuş gibi, bir de abartılı biçimde reklamını yapıyorlar.

Rosnąć *ndk*: büyümek, uzamak, gelişmek

Przerastać *ndk* - Przerosnąć *dk*: çok fazla büyümek, uzamak, gelişmek

Agrochemia przebadła przerosnięte kartofle na skutek nadmiernego użycia pestycydu.

Tarım kimyası çok fazla ilaç kullanımı sonucu çok fazla gelişen patatesleri tam anlamıyla inceleyecek.

Schnąć *ndk*: kurumak, nemini yitirmek

Przesychać *ndk* - Przeschnąć *dk*: çok fazla kurumak, nemini yitirmek

Przeschniętą bieliznę trzeba było kropić do prasowania.³¹⁰

Ütü yapmak için, çok fazla kuruyan iç çamaşırına su serpmek gerekirdi.

Ciasto na chleb przeschło.

Ekmek hamuru çok fazla kurumuştü.

Słodzić *ndk* - Posłodzić *dk*: tatlandırmak, şekerlendirmek

Przesładzać *ndk* - Przesłodzić *dk*: çok fazla tatlandırmak, şekerlendirmek

W miarę upływu czasu dziadek został cukrzykiem, ale mimo to nadal przesładza herbatę i kawę.

Zaman geçtikçe dedem şeker hastası oldu, ama buna rağmen çaya ve kahveye hâlâ çok fazla şeker katıyor.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Przesmażać *ndk* - Przesmażyć *dk*: gereğinden fazla kızartmak

³⁰⁹ Multimedialny słownik szkolny PWN

³¹⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1004

Gdyż przesmażyła cebulę do kotletów, nie smakowały doskonale.

Köfteler için soğanı gereğinden fazla kızarttığı için köftelerin tadı mükemmel değildi.

Solić *ndk* - Posolić *dk*: tuzlamak, tuz atmak

Przesalać *ndk* - Przesolić *dk*: çok fazla tuzlamak, tuz atmak

Uważaj, żeby nie przesolić zupy!

Çorbaya çok fazla tuz atmamaya dikkat et!

Stylizować *ndk* - Wystylizować *dk*: üslup kazandırmak, stilize etmek, biçemlemek

Przestylizować *dk*: abartılı biçimde üslup kazandırmak, stilize etmek

Jedynie jeden z aktorów w tym filmie przestylizował rolę.

Bu filmdeki aktörlerden sadece biri rolüne abartılı biçimde üslup katmış.

Suszyć *ndk* - Ususzyć *dk*: kurutmak

Przesuszać *ndk* - Przesuszyć *dk*: çok fazla kurutmak, gereğinden fazla kurutmak

Jeśli twoja skóra na całym ciele się przesusza na słońcu, powinneś smarować się kremem nawilżającym.

Eğer bütün cildin güneşte çok fazla kuruyorsa, nemlendirici krem sürmelisin.

Sycić *ndk*: doyurmak

Przesycać się *ndk* - Przesycić się *dk*: çok fazla doymak, tika basa doyurmak

Dziecko od dwóch godzin nie czuło głodu, bo po południu zostało przesycone słodyczami.

Çocuk iki saattir açlık hissetmedi, çünkü öğleden sonra şekerlemelerle çok fazla doyurulmuştu.

Przesyciłem się oglądaniem filmów.

Film izlemeye iyice doydum.

Woń bzów przesycała powietrze.

Leylakların kokusu havaya iyice sindi.

Szacować ndk - Oszacować dk: değer tesbitinde bulunmak, değer biçmek

Przeszacowywać ndk - Przeszacować dk: olduğundan çok fazla değer biçmek

Czy jest możliwe przeszacowanie mojego samochodu do wartości rynkowej?

Piyasa rayici için arabama olduğundan fazla değer biçmem mümkün mü?

Szklić ndk - Oszklić dk: cam takmak

Przeszklić dk: büyük cam takmak, büyük camlarla bezemek

W Warszawie nazwa centrum handlowego, którego dach został przeszkłony, to Złote Tarasy.

Varşova'da çatısı koca camla bezenmiş alışveriş merkezinin adı Złote Tarasy'dır.

Przeszklenie klatki schodowej było dobrym pomysłem.³¹¹

Merdiven parmaklığına büyük cam taktırma iyi bir fikirdi.

Tłuścić ndk - Zatluszyć dk: yağlandırmak, yağ bulamak

Przetłuszczać ndk - Przetłuszyć dk: çok yağlandırmak, yağ bulamak

Jeśli marzysz o gładkiej skórze, powinnaś co rano myć twarz ciepłą wodą i przetłuszczonym mydłem.

Eğer pürüzsüz bir cilde sahip olmak istiyorsan, yüzünü her sabah ılık suyla ve çok yağlandırılmış sabunla yıkamalısın.

Narzeka, że włosy się jej przetłuszczają w ciągu tylko dwóch dni.

Saçlarının sadece iki gün içinde çok fazla yağlanmasından şikâyetçi.

Trenować ndk - Wytrenować dk: antrenman, idman, alıştırma yaptırmak

Przetrenowywać ndk - Przetrenować dk: çok fazla antrenman, idman yaptırmak, gereğinden fazla alıştırma yaptırmak

Do ostatniego dnia przed meczem, surowy trener przetrenował piłkarzy.

Sert antrenör futbolculara maçtan bir gün öncesine kadar çok fazla antrenman yaptırdı.

Przetrenowuje się do olimpiady, bo pragnie zdobyć złoty medal.

Olimpiyat için çok fazla idman yapıyor, çünkü altın madalya kazanmak stiyor.

---

³¹¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 896

Trzymać dk: tutmak

Przetrzymywać ndk - Przetrzymać dk: bir şeyi gereğinden fazla süre tutmak

Przetrzymał jego dłoń przy przywitaniu.

Karşılama sırasında onun elini uzun süre sıktı / tuttu.

Uczyć się ndk - Nauczyć się dk: ders çalışmak

Przeuczyć się dk: çok ders çalışarak akli karışmak

Tak się przeuczył przed egzaminem, że wszystko mu się pomyliło.

Sınav öncesi o kadar çok çalıştı ki, her şeyi karıştırdı.

Ważyc ndk - Zważyć dk: tartmak

Przeważać ndk - Przeważyc dk: çok fazla tartmak, gereğinden fazla tartmak

Sprzedawczyni przeważyla winogrono o dziesięć gramów.

Satıcı üzümü 10 gram fazla tarttı.

Zakwaszać ndk - Zakwasić dk: mayalamak, fermente etmek

Przekwaszać ndk - Przekwasić dk: aşırı derecede mayalamak, fermente etmek

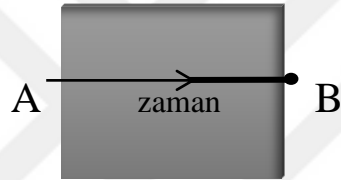
Jogurt nie jest aż tak smakowity, bo ona przekwasiła mleko.

Yoğurt çok da lezzetli değil, çünkü sütü gereğinden fazla mayalamış.

III. 8.3. Belirli Bir Süre Bildiren *Prze*

Prze- öneki bu grupta toplanan eylemlerin belirli bir süre boyunca yapıldığı anlamını verir. O halde, bu eylemlerin anlık bir durumdan söz ettiğini söylemek mümkün değildir. Her biri mutlaka belirli bir süreyi kapsar ve bir sürerlilik/süreklilik gerektirir. Bir önek olarak *prze* eyleme bu anlamı katmak üzere söz konusu olduğunda, o cümlede mutlaka bir zaman bildiren ifadenin yer aldığı ve bunun bu tür eylemler için en önemli ve değişmez kural olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bir başka deyişle, *prze-* önekli bu eylemler belirli bir süreyi kapsayacak bir zaman dilimini beraberlerinde getirmek zorundadır. Böylelikle bu tür eylemleri herhangi bir zaman ifadesi olmaksızın kullanmanın yanlış olduğu ortaya çıkmış olur. Türkçe'ye aktarılmaları konusuna gelinecek olursa: cümle içinde yer alan zaman dilimi ifade edilip ardından "boyunca" sözcüğü getirilebilir ya da

eyleme belirteç-eylem takılarından olan “-erek -arak” getirilip söz konusu zaman diliminin belirtilmesinin ardından “geçirmek” biçiminde çevrilebilir. Daha somut hale getirmek için şöyle bir örnekle verilebilir: *przegadać całą noc*. Bu cümle “gece boyunca sohbet etmek” ya da “geceyi sohbet ederek geçirmek” biçiminde çevrilebilir. Aşağıdaki önekli eylemlerin anlamlarına “belirli bir süre ...” gibi açıklama yapılmıştır. Elbette sözcüğü sözcüğüne çevirisi bu şekilde değildir. Cümlede nasıl bir zaman tablosu verileceği bilinmediği için bu yönde bir açıklama yapma gereği doğmuştur. Eylem açıklamalarındaki “belirli süreye”, cümle içinde mutlaka geçecek olan, eylemin sürerliliğini gösteren zaman diliminin karşılık geldiği bilinmelidir.

Balować ndk - Zabalować dk: baloya gitmek, baloda eğlenmek

Przebalować dk: (konuşma diline özgü) belirli bir süre baloda eğlenmek

Przebalowałem z rodziną całą noc.

Tüm geceyi ailesiyle birlikte baloda eğlenerek geçirdi.

Balaganić ndk: zamanı boşa harcamak, geçirmek, zamanı çarçur etmek

Przebalaganić dk: (konuşma diline özgü) belirli bir süre zamanı boşa geçirmek

Skończył studia doktoranckie, zamiast znajdować pracę, przebalaganił trzy lata.

Doktora öğrenimini tamamladı, iş bulmak yerine üç yılını çarçur etti.

Barlożyć ndk: uzanarak vakit öldürmek

Przebarlożyć dk: (konuşma diline özgü) belirli bir süre uzanarak vakit öldürmek

Dopilem dwie butelki piwa i przebarlożyłem na hamaku do rana.

İki şişe biranın tamamını içtim ve sabaha kadar hamakta uzanarak vakit öldürdüm.

Biec / Biegnąć ndk: koşmak

Przebiegać ndk - Przebiec/Przebiegnąć dk: belirli bir süre koşmak

Dziadek z babcią bez przerwy przebiegli godzinę w parku.

Dedem büyükannemle birlikte parkta bir saat hiç durmadan koştu.

Biedować ndk: yoksulluk çekmek, fakirlik içinde yaşamak

Przebiedować dk: (konuşma diline özgü) belirli bir süre yoksulluk çekmek, fakirlik içinde yaşamak

Jeszcze kilkanaście lat przebiedował, bo miał dużo długów długoterminowych.

On üç - on beş yıl daha sefalet içinde yaşadı, çünkü uzun vadeli çok borcu vardı.

Bumelować ndk: vazifeden kaytarmak

Przebumelować dk: belirli bir süre vazifeden kaytarmak

On kłamał szefowi, że ma grypę. Przebumelował tydzień.

Şefe grip olduğu yalanını söyledi. Bir hafta boyunca vazifeden kaytardı.

Być ndk: olmak, var olmak, bulunmak

Przebywać ndk - Przebyć dk: belirli bir süre bulunmak, (zamana ilişkin olarak) geçirmek

Przebyłem w Polsce dwa lata.

Polonya'da iki yıl kaldım.

Kilka godzin przebywaliśmy w podróży.

Birkaç saati seyahat ederek geçirdik.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: yürümek

Przechodzić dk: belirli bir süre yürümek

Gawędząc całą noc przechodziliśmy.

Tüm gece sohbet ederek yürüdük.

Chorować ndk - Zahorować dk: hastalanmak, hasta olmak

Przechorowywać ndk - Przechorować dk: belirli bir süre hasta olmak

Martin przechorował wszystkie zimy.

Martin bütün kışları hasta geçirirdi.

Czekać *ndk* - Poczekać *dk*: beklemek

Przeczekiwać *ndk* - Przeczekać *dk*:

1. belirli bir süre beklemek
2. bir şeyin geçip gitmesini, bitmesini beklemek

1.

Moja dziewczyna przeczekała cały wieczór na próżno.
Kız arkadaşım bütün akşam boşuna bekledi.

2.

Przeczekał deszcz w hotelu.
Otelde yağmurun dinmesini bekledi.

Czolgać się *ndk* - Poczolgać się *dk*: emeklemek, sürünmek

Przeczolgiwać się *ndk* - Przeczolgać się *dk*: belirli bir alanı emekleyerek, sürünerek geçmek

Przeczolgała się na klęczkach kilka metrów przez otwartą przestrzeń.
Açık alan boyunca dizlerinin üzerinde birkaç metre emekledi.

Anlamına bakıldığında, söz konusu eylem bu başlık altında toplanan diğer eylemlerden farklıymış gibi görünebilir. Ancak, belirli bir alanı emekleyerek geçmek de sonuç olarak belirli bir süre ifade edeceğinden, bu eylemi de eklemenin doğru olacağı düşüncesi paylaşılmaktadır.

Drzemać *ndk*: şekerleme yapmak

Przedrzemać *dk*: belirli bir süre şekerleme yapmak

Babcia dwa dni temu przedrzemała w kilka godzin w tym fotelu.
Büyükanнем iki gün önce bu koltukta birkaç saat şekerleme yapmıştı.

Dumać *ndk*: üzerinde düşünmek, ölçüp biçmek, düşünüp taşınmak

Przedumać *dk*: belirli süre üzerinde düşünmek, ölçüp biçmek

Przedumałem całą noc, ale nie mogłem znaleźć sposobu rozwiązania.
Tüm gece düşünüp taşındım, ancak, bir çözüm yolu bulamadım.

Dyskutować *ndk*: tartışmak, münakaşa etmek

Przedyskutowywać *ndk* - **Przedyskutować** *dk*: belirli süre tartışmak, münakaşa etmek

Młoda para przedyskutowywała wiele wieczorów.

Genç çift birçok akşamı tartışarak geçirirdi.

Gadać *ndk*: (konuşma diline özgü) sohbet etmek, çene çalmak

Przegadywać *ndk* - **Przegadać** *dk*: (konuşma diline özgü belirli bir süre laklak etmek, sohbet etmek, çene çalmak

Kobiety przegadały pięć godzin przy piwie.

Kadınlar bira eşliğinde/bira içerken beş saat laklak ettiler.

Gawędzić *ndk* - **Pogawędzić** *dk*: muhabbet etmek, gevezelik etmek, kaynatmak

Przegawędzić *dk*: belirli bir süre muhabbet etmek, gevezelik etmek, kaynatmak
Zostałem na herbatę, przegawędziliśmy pół nocy.

Çaya kaldım, gecenin yarısını gevezelik ederek geçirdik.

Głodzić *ndk*: aç bırakmak

Przeглядzać *ndk* - **Przeглядzić** *dk*: belirli bir süre aç bırakmak

Lekarze postanowili przeглядzić chorego przed operacją.

Doktorlar hastayı ameliyattan önce bir süre aç bırakmaya karar verdiler.

Przeглядzę go trochę, to od razu będzie miał apetyt.³¹²

Onu biraz aç bırakacağım, iştahı hemen yerine gelecek.

Grać *ndk* - **Zagrać** *dk*: (belirli bir oyun ya da bir spor dalında) oynamak, enstrüman çalmak

Przegrywać *ndk* - **Przegrać** *dk*: yenilmek, belirli bir süre (belirli bir oyun ya da bir spor dalında) oynamak, enstrüman çalmak

Nie mogliśmy wyjść, bo lało od rana. Więc kilka godzin z przyjaciółmi z dzieciństwa przegrywaliśmy w brydża w domu.

Dışarı çıkmadık, çünkü sabahtan beri sağanak yağmur yağıyordu. Bu yüzden çocukluk arkadaşlarımızla evde birkaç saat briç oynadık.

---

³¹² Multimedialny słownik szkolny PWN

Aby uniknąć stresu pół dnia przegrywałem na pianinie.

Stresten uzak kalmak için günün yarısını piyano çalarak geçirdim.

Handlować ndk: ticaret yapmak

Przehandlowywać ndk - Przehandlować dk: belirli bir süre ticaret yapmak

Pół roku handlowali z Polakami.

Polonyalılarla altı ay ticaret yaptılar.

Harować ndk: (konuşma diline özgü) çok çalışmak, çalışıp didinmek

Przeharować dk: (konuşma diline özgü) belirli bir süre çok çalışmak, çalışıp didinmek

Cały miesiąc przecharował, odczuwa zmęczenie, więc planuje wyjechać na wakacje na lipiec.

Tüm ay çalışıp didindi, kendini yorgun hissediyor, bu yüzden temmuzda tatile gitmeyi planlıyor.

Hulać ndk: eğlenmek, gününü gün etmek, gülüp eğlenmek

Przehulać dk: belirli bir süre eğlenmek, gününü gün etmek, gülüp eğlenmek

Cały semestr przehulałem z kolegami, a egzaminy za pasem, nie wiem co mam teraz robić?

Bütün bir dönem, erkek arkadaşlarımla günümü gün ettim, sınavlar da geldi dayandı, şimdi ne yapacağımı bilmiyorum.

Jeździć ndk: araçla gitmek; spor ya da hobi bağlamında bir alete/araca ya da hayvana binmek, aleti/aracı sürmek

Przejechać ndk - Przejeźdzać dk: belirli bir süre spor ya da hobi bağlamında bir alete/araca ya da hayvana binmek, aleti/aracı sürmek

Cały dzień przejeździł na rowerze.³¹³

Tüm gün bisiklete bindi.

Jęczeć ndk - Jęknąć dk: (ağrı, acı, sancı nedeniyle) sızlanmak, inlemek

Przejęczeć dk: (ağrı, acı, sancı nedeniyle) belirli süre sızlanmak, inlemek

Chory w więzieniu wpadł w silną gorączkę i przejęczał cały dzień.

---

³¹³ http://lang_pl.enacademic.com/36917/przeje%C5%BAdzi%C4%87 06.05.2016

Hapishanedeki hasta şiddetli derecede ateşlendi ve bütün gün sızlandı.

Leżeć *ndk*: uzanmak, yatmak

Przeleżeć *dk*: belirli bir süre uzanmak, yatmak

Zachorowała na malarię, gorączka jej rosła i przeleżała tydzień w łózku.

Sıtma oldu, ateşi çıktı ve bir hafta yatakta yattı.

Cały dzień przeleżała na plaży na szezlongu.

Tüm gün plajda şezlongda uzandı.

Łazić *ndk*: (konuşma diline özgü) boş boş dolaşmak

Przelazić *ndk* - Przeleźć *dk*: (konuşma diline özgü) boş boş dolaşarak belirli bir süre geçirmek

Całe popołudnie przelazł po mieście.

Bütün ikindi boyunca kentte aylak aylak dolaştı.

Łajdaczyć się *ndk*: (konuşma diline özgü) zampara bir yaşam sürmek

Przelajdaczyć *dk*: (konuşma diline özgü) belirli bir süre zampara bir yaşam sürmek

Po ojcu odziedziczył sklep i dwa mieszkania. Długi czas przelajdaczył się i utopił cały majątek.

Babasından dükkân ve iki daire miras kaldı. Uzun bir süre zampara bir yaşam sürdü ve tüm mirası çarçur etti.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Przemalowywać *ndk* - Przemalować *dk*: belirli bir süre boyamak

Kilka lat przemalował ten bezcenny obraz.

Birkaç yıl boyunca bu paha biçilemez tabloyu yaptı.

Przemalował ściany całe popołudnie.

Tüm öğleden sonra duvarları boyadı.

Medytować *ndk*: bir şey üzerinde uzun uzun, enine boyuna düşünmek

Przemedytować *ndk* - Przemedytować *dk*: belirli bir süre bir şey üzerinde uzun uzun, enine boyuna düşünmek

Parę dni przemydliła nad najlepszym rozwiązaniem sporu.

Tartışmanın en iyi çözümü üzerinde birkaç gün boyunca uzun uzun düşündü.

Męczyć się ndk - Zmęczyć się dk: yorulmak, tükenmek

Przemęczać się ndk - Przemęczyć się dk: belirli bir süre yorgunluk veren bir şeyle meşgul olmak, belirli bir süre yorucu, zor, ağır koşullarda olmak, sıkıntı çekmek
Przemęczyli się przez cały rok w jednej izbie.³¹⁴

Bütün bir yıl tek bir odada zor koşullar içindeydiler/sıkıntı çektiler.

Mieszkać ndk: (ikâmet etmek anlamına ilişkin olarak) yaşamak, kalmak

Przemieszkiwać ndk - Przemieszkać dk: (ikâmet etmek anlamına ilişkin olarak) belirli bir süre yaşamak, kalmak

Przemieszkałem z nim w jednym pokoju parę miesięcy.

Onunla tek bir odada birkaç ay kaldım.

Milczeć ndk: susmak, konuşmamak, sessizliğini korumak

Przemilczać ndk - Przemilczeć dk: belirli bir süre konuşmamak, susmak

Znowu się ze sobą sprzeczali i przemilczeli cały wieczór.

Yine birbirleriyle tartışmışlardı ve tüm akşam konuşmadılar.

Przemilczeć eyleminin yine özünde belirli bir süre konuşmamak anlamı söz konusu olduğu için, başka bir kullanım biçimine de yer vermek gerekecektir. Bu tür cümlelerde herhangi bir zaman ifadesi yer almaz, ancak, sessiz kalınacak ya da es geçilecek bir durumun mutlaka olması gerekmektedir.

Przemilczał niepomyślnie dla siebie wiadomości.³¹⁵

Kendisi için olumsuz olan haberlere kulak tıkadı/duymazlıktan geldi/sessiz kaldı.

Opowiadając o sobie, przemilczał swój udział w powstaniu.

Kendisini anlatırken, ayaklanmaya katıldığını es geçti.

³¹⁴ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 651

³¹⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 986

Myśleć *ndk*: düşünmek

Przemyśliwać *ndk* - Przemyśleć *dk*: belirli bir süre düşünmek

Przemyślał wiele godzin, siedząc przy biurku.³¹⁶

Çalışma masasında oturarak pek çok saatini düşünerek geçirdi.

Przemyślał całą prawę wiele godzin, nie ruszając się z łóżka.

Yatağından çıkmadan tüm meseleyi saatlerce düşündü.

Paplać *ndk*: boşboğazlık etmek, gevezelik etmek

Przepaplać *dk*: belirli bir süre boşboğazlık, gevezelik etmek

Skacząc z tematu na temat przepaplała bez przerwy całe spotkanie.

Tüm toplantı boyunca konudan konuya atlayarak, hiç durmadan gevezelik etti.

Pić *ndk*: içmek

Przepijać *ndk* - Przepić *dk*: (konuşma diline özgü) belirli bir süre bir şey (genellikle alkol) içmek

Znów przepiliśmy wino i wódkę całą noc i nie poszliśmy do roboty.

Yine tüm gece şarap ve votka içtik ve işe gitmedik.

Przyszli do pracy po przepitej nocy.³¹⁷

Alkol alınmış gecenin ardından işe geldiler.

Płakać *ndk*: ağlamak

Przeplakiwać *ndk* - Przeplakać *dk*: belirli bir süre ağlamak

Obudziła się, przytulilem się do niej i przeplakaliśmy kilka godzin do północy.

Uyandı, ona sarıldım ve gece yarısına dek birkaç saat ağlaştık.

Pływać / Płynąć *ndk* - Popłynąć *dk*: kulaç atarak yüzmek ya da gemiyle gitmek / dolaşmak

Przeplynać *ndk* - Przeplynąć *dk*: belirli bir süre yüzmek

Całe wakacje przepływał na żaglówce.³¹⁸

Tüm tatil boyunca yelkenli tekneyle dolaştı.

³¹⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 884

³¹⁷ Multimedialny słownik szkolny PWN

³¹⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 995

Pracować *ndk*: çalışmak

Przepracowywać *ndk* - **Przepracować** *dk*: belirli bir süre çalışmak

Pół życia przepracowała na fakultecie jako sekretarka.

Ömrünün yarısında fakültede sekreter olarak çalıştı.

Prasować *ndk* - **Uprasować** *dk*: ütölemek

Przeprasowywać *ndk* - **Przeprasować** *dk*: belirli bir süre ütölemek

Dwie godziny przeprasowałam bluzkę i koszulę.

İki saat boyunca bluzu ve gömleği ütüledim.

Próżnować *ndk*: aylaklık etmek, vakit öldürmek, avarelik etmek

Przepróżnować *dk*: belirli bir süre aylaklık etmek, vakit öldürmek, avarelik etmek

Przepróżnowawszy tydzień zaskakująco przyzwyczailem się szybko do życia bez pracy.

Bir hafta aylaklık edip işsiz yaşama şaşırtıcı bir biçimde hemen alıştım.

Robić *ndk* - **Zrobić** *dk*: yapmak

Przerobić *dk*: belirli bir süre çalışmak, ter dökmek, emek vermek

Przerobiłem trzydzieści lat w tej fabryce obrabiarek jako pracownik etatowy.

Makine aleti fabrikasında tam zamanlı işçi olarak otuz yıl ter döktüm.

Siedzieć *ndk*: oturmak, (ikamet etmek anlamında) kalmak

Przesiadywać *ndk*- **Przesiedzieć** *dk*: belirli bir süre oturmak, kalmak

Przesiedzieliśmy noc przy chorej babci.

Hasta büyükannemin yanında gece boyunca oturduk.

Podobno przesiedział gdzieś za granicą całą wojnę.³¹⁹

Söylenenlere göre, tüm savaş boyunca/süresince yurtdışında kalmış.

Służyć *ndk*: hizmet vermek

Przesłużyć *dk*: belirli bir süre, dönem hizmet vermek

Całą młodość przesłużył w wojsku.³²⁰

³¹⁹ Multimedialny słownik szkolny PWN

³²⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1006

Tüm gençliği boyunca orduda hizmet verdi/görev yaptı.

Spacerować *ndk*: gezmek, dolaşmak, yürüyüşe çıkmak

Przespacerować *dk*: belirli bir süre gezmek, dolaşmak, yürüyüşe çıkmak

Codziennie ze swoim psem przespacerowała po parku dwie godziny.

Her gün köpeğiyle birlikte parkta iki saat gezerdi.

Spać *ndk*: uyumak

Przesypiać *ndk* - Przespać *dk*: belirli bir süre uyumak

Był tak śmiertelnie nudny, że przespałem pół filmu.

Öyle feci sıkıcıydı ki, filmin yarısı boyunca uyudum.

Przespać eylemine ilişkin değinilmesi gereken bir diğer anlam da uyuyarak bir şeyin kaçırılmasıdır. Süreyle ilişkili olduğu için bu anlamın da burada açıklanması uygun görülmüştür, ancak, cümle içinde herhangi bir süre bildiren ifadenin yer alması söz konusu değildir. Anlam olarak çok fazla uyumak da tam olarak doğru değildir. Sadece, uyanılması gereken vakitte uyanılmaz, uyanmama/uyanamama sonucunda da arzu edilen şey kaçırılır.

Po raz wtóry przespaliśmy godzinę odjazdu statku.

Uyuyarak/uyuyup kalarak, geminin kalkış saatini ikinci kez kaçırdık.

Spałem tak długo, że przespałem kolację, na którą byłem zaproszony wczoraj.

O kadar çok uyumuşum ki, dün davet edildiğim akşam yemeğini kaçırdım.

Przespałem godzinę wstawania i spóźniłem się do szkoły.

(Uyuyarak) kalkma saatini kaçırmışım ve okula geç kaldım.

Stać *ndk*: durmak, dikilmek, ayakta durmak

Przestać *dk*: belirli bir süre dikilmek, ayakta durmak

Dlatego, że wszystkie krzesła były zajęte, przestaliśmy cały koncert.

Bütün sandalyeler dolu olduğu/kapıldığı için konser boyunca ayakta durduk.

Przestała w kolejce chyba z godzinę, plotkując z ożywieniem.
Heyecanla dedikodu yaparak, yaklaşık bir saat kuyrukta durdu.

Śnić *ndk*: düş kurmak, düşlemek

Prześnić *dk*: belirli bir süre düş kurmak, düşlemek

Moja żona całe życie prześniła dalekie podróże.

Karım ömrü boyunca uzak ülkelere seyahat etmeyi düşledi.

Śpiewać *ndk* - Zaśpiewać *dk*: şarkı söylemek

Prześpiewywać *ndk* - Prześpiewać *dk*: belirli bir süre şarkı söylemek

Na wycieczce wspólnie kilka godzin prześpiewaliśmy.

Gezide hep birlikte birkaç saat şarkı söyledik.

Tańczyć *ndk* - Zatańczyć *dk*: dans etmek

Przetańczyć *dk*: belirli bir süre dans etmek

Przetańczyłem walca z moją dziewczyną pół dnia.

Kız arkadaşımın yarım gün boyunca vals yaptım.

Tkać *ndk* - Utkać *dk*: dokumak, örmek

Przetykać *ndk* - Przetkać *dk*: belirli bir süre dokumak, örmek

Całą zimę przetykały zasłonę biało-czarną nicią.

Bütün kışı perdeyi siyah beyaz ipe dokumakla geçirdiler.

Trzymać *ndk*: (elinde) tutmak, eliyle kavramak

Przetrzymać *ndk* - Przetrzymać *dk*: (elinde) belirli bir süre tutmak, eliyle kavramak

Przetrzymał się w ręku różę przy przywitaniu.

Karşılama boyunca gülü elinde tuttu.

Walać *ndk* - Walać się *dk*: gezinmek, gezmek, dolaşmak

Przewalać *ndk* - Przewalać się *dk*: (konuşma diline özgü) belirli bir süre gezinmek, gezinmek, dolaşmak

Grupa podpitych wyrostków przewalała się po ulicach całe popołudnie.

Bir grup içkili genç/yeniyetme tüm öğleden sonra caddelerde gezindi.

Wędrować ndk - Powędrować dk: (yürüyerek ya da araçla) gezmek, dolaşmak

Przewędrować dk: belirli bir süre gezmek, dolaşmak, yürüyüşe çıkmak

Przewędrowałem autostopem trzy lata po świecie.

Üç yıl otostop yaparak dünyayı gezdim.

Żartować ndk - Zażartować dk: şaka yapmak, şakalaşmak

Przeżartować dk: şaka yaparak belirli süre geçirmek

Przeżartowałem z tatą cały wieczór.

Babamla tüm akşam şakalaşıp durdum.

Sayıları az olmasına karşın sık kullanılan eylemler söz konusu olduğundan, engelleri aşma anlamına gelen *prze-* önekini almış eylemlere göz atalım. Bu tür eylemlerde genellikle kötü, olumsuz, istenmeyen bir durum vardır ve karşılaşılan bu durumlar atlatılır, olumlu bir sonuç görülür.

Być ndk: olmak, var olmak, bulunmak

Przebywać ndk - Przebyć dk: yaşayıp atlatmak, görüp geçirmek

Przebył zapalenie płuc i wrócił do sił.

Zatürreyi atlattı ve gücüne kavuştu.

Przebyła niezwykle ciężką operację, po kilku godzinach wróciła już do siebie.

Çok ağır bir ameliyat geçirdi, birkaç saatin ardından kendine geldi.

Boleć ndk: ağrımak, sancımak

Przeboleć dk: herhangi bir duyguyu atlatmak, o duygudan kurtulmak

Jeszcze nie przeboleła odejścia męża.

Kocasının terk edişini hala atlatamadı.

Po minutach już mogła przeboleć, że nie zaproszono jej na tę imprezę.

Bu partiye davet edilmeyişinin şokunu/üzüntüsünü dakikalar sonra atlatabildi.

Chodzić / Iść ndk - Pójść dk: yürümek

Przechodzić ndk - Przejść dk: hastalığı ayakta atlatmak

Przeszła ciężkie przeziębienie, a teraz ma komplikacje.

Ağır bir soğuk algınlığını ayakta atlattı, ama şimdi komplikasyonları var.

Cierpieć *ndk*: fiziksel veya ruhsal acı, sancı çekmek

Przecierpieć *dk*: (zor bir durumu, zamanı) atlatmak, geçirmek

My wszyscy w czasie choroby wiele przecierpieliśmy.

Hepimiz hastalık zamanı çok zor zamanlar geçirdik.

Czekać *ndk* - **Poczekać** *dk*: beklemek

Przeczekiwać *ndk* - **Przeczekać** *dk*: bir şeyin geçip gitmesini, bitmesini kadar beklemek

Przeczekał deszcz w hotelu.

Otelde yağmurun dinmesini bekledi.

Lepiej przeczekaj zły humor szefa.

Şefin kötü ruh halinin geçmesini beklesen daha iyi.

Lamać *ndk*: kırmak, bölmek

Przelamywać *ndk* - **Przelamać** *dk*: üstesinden gelmek

Przelamały przeszkody i wszelkie napotkane trudności.

Engellerin ve karşılaşılan tüm zorlukların üstesinden geldiler.

Móc *ndk*: -ebilmek, -abilmek

Przemagać *ndk* - **Przemóc** *dk*:

1. savaşta düşmanı yenmek, savaşı kazanmak

2. zorlukları, engelleri aşmak, zaafların üstesinden gelmek

1.

Przemogli wroga.

Düşmanı yendiler.

2.

Udało mu się przemóc trudności.

Zorlukları aşmayı başardı.

Płakać *ndk*: ağlamak

Przeplakiwać *ndk* - Przeplakać *dk*: ağlayarak acıyı, kederi, üzüntüyü dışa vurmak; ağlayarak üzüntüyü azaltmak, dindirmek

Choć w maleńkim stopniu przeplakał śmierć ojca.

Ağlayarak babasının ölüm acısını az da olsa dışa vurdu.

Przeplaczę tęsknotę za domem.

Ev özlemimi ağlayarak dindireceğim.

Spać *ndk*: uyumak

Przesypiać *ndk* - Przespać *dk*: uyuyarak atlatmak, uyuyarak gidermek

Przespał przejmujący ból ucha.

Şiddetli kulak ağrısını uyuyarak atlattı.

Trwać *ndk*: sürmek, devam etmek

Przetrwać *dk*: zor zamanlara göğüs germek

Pomyślał, że musi przetrwać wojnę mimo wszystko.

Savaşta her şeye rağmen göğüs germek zorunda olduğunu düşündü.

Trzymać *ndk*: birini ya da bir şeyi bir yerde alıkoymak, tutmak; (elinde) tutmak, eliyle kavramak

Przetrzymywać *ndk* - Przetrzymać *dk*: zor zamanlara göğüs germek, katlanmak, hayatta kalmak

Głód skręcał nam kiszki, ale mimo tego, przetrzymaliśmy głód jak i zły okres.

Açlık içimizi kemiriyordu, ama buna rağmen açlığa ve zor döneme katlandık.

Rośliny, drzewa, kwiaty nie przetrzymały suszy.

Bitkiler, ağaçlar, çiçekler kuraklığa yenik düştü.

Walczyć *ndk*: savaşmak, mücadele etmek

Przewalczać *ndk* - Przewalczyć *dk*: engelleri aşmak, başarmak

Nie mam wątpliwości, że w jak najszybszym czasie przewalczy też trudności finansowe.

En kısa zamanda finansal problemleri de atlatacağına dair hiçbir kuşku yok.

Zwycięzać ndk - Zwyciężyć dk: yenmek, zafer kazanmak

Przewycięzać ndk - Przewyciężyć dk: bir şeyi aşmak, bir şeyin üstesinden gelmek, hakkından gelmek

Nie mogłem przewyciężyć narastającego lenistwa.

Artan tembelliğimin önüne geçemiyorum/hakkından gelemiyorum.

Zwyciężyć eyleminin anlamı yenmek olunca *przewyciężyć* eylemi ile arasında ne gibi bir fark olabilir sorusu akıllara gelebilir ya da iki eylem arasında fark yokmuş gibi düşünülebilir, ancak, elbette aralarında kullanım farklılıkları vardır. Örneğin, *zwyciężyć* tek başına kullanılabilir. Bir başka deyişle, kendisinden sonra olumsuzluk bildiren bir durumdan söz edilmeyebilir. Ya da *przewyciężyć*'in aksine, kötü bir durum da olamayabilir. Maçta yenmek, herhangi bir spor dalında rakibini yenmek, seçimlerde zafer kazanmak örneklerinde olumsuz hiçbir şey yoktur ve bu tür kalıplarda *zwyciężyć* eylemi kullanılır.

Życ ndk: yaşamak, hayatta olmak

Przeżywać ndk - Przeżyć dk: sağ salim çıkmak, görüp geçirmek

Pacjent w stanie krytycznym nie przeżył operacji.

Durumu ağır hasta ameliyattan sağ çıkamadı.

Bóg chyba czuwał nade mną, skoro przeżyłem upadek z takiej wysokości.³²¹

Bu kadar yüksekten düşüşten sağ salim çıktığıma göre, Tanrı galiba beni koruyor.

Znaleziono rannego dzika, ale wydaje mi się, że nie przeżyje nocy.

Yaralı bir yaban domuzu bulundu, ama bence geceyi (sağ) atlatamayacak/sabaha sağ çıkamayacak.

Yine sayıca az, ancak *prze-* önekinin eyleme kattığı önemli bir diğer anlam da eylemin tam, eksiksiz, detaylı biçimde yerine getirildiğidir. Bu tür eylemlerin yer aldığı

---

³²¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

cümlelerde *dokładnie, od początku do końca, drobiazgowo, starannie* gibi belirteçlerin kullanılması gereksizdir, ancak, kullanıldığı durumlar da yok değildir. Söz konusu belirteçler bu tür durumlarda tek bir amaca hizmet eder, bu amaç da gerekli özenin gösterildiğine dair vurgu yapmaktır.

Badać ndk - Zbadać dk: araştırmak

Przebadać dk: enine boyuna araştırmak, tam, detaylı biçimde incelemek

Mamę przebadali w szpitalu, aby wykryć co spowodowało chorobę.

Hastalığa neyin sebep olduğunu keşfetmeleri için annemi hastanede detaylı biçimde incelediler.

W przebadanych tekstach nie odkryłem niczego ciekawego.³²²

Detaylı incelenmiş metinlerde ilginç bir şey bulamadım.

Czesać ndk - Uczesać dk: saç taramak

Przeczesać ndk - Przeczesać dk: (birini ya da bir şeyi) detaylı incelemek

Tajna policja przeczesała całą dzielnicę w celu poszukiwania uchodźcy.

Gizli polis (teşkilatı) mülteci arama amacıyla tüm bölgeyi taradı.

Czytać ndk - Przeczytać dk: okumak

Przeczytywać ndk - Przeczytać dk: baştan sona okuyarak içeriğini anlamak, anlam çıkarmak, el yazmasını çözmek

Przeczytaj powieść i odszukaj motyw ojca.

Romanı baştan sona oku ve baba motifini bul.

Nikt nie mógł przeczytać takich bazgrołów z tego okresu.

O döneme ait böylesi karışık el yazılarını kimse çözemedi/okuyamadı.

Dyskutować ndk: tartışmak, münakaşa etmek

Przedyskutowywać ndk - Przedyskutować dk: tüm yönleriyle bir mesele üzerine tartışmak

---

³²² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 860

W najbliższych czasach odbędzie się spotkanie, na którym premier z ministrami przedyskutują obecny kryzys.

En yakın zamanda başbakanın bakanlarla birlikte mevcut krizi enine boyuna tartışacakları bir görüşme gerçekleşecek.

Oglądać *ndk* - Obejrzeć *dk*: izlemek, seyretmek

Przełądać *ndk* - Przejrzeć *dk*: dikkatlice bakmak, bir şeyi arama ya da inceleme amaçlı bakmak

Przełgądając plecak znalazła kopertę, do której włożono list.

Sırt çantasına dikkatlice bakarak, içine mektup koyulmuş zarfı buldu.

Przejrzał szufladę w poszukiwaniu dokumentów.

Belgeleri aramak üzere çekmeceye dikkatlice baktı.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak, hesap etmek, hesaplamak

Przeliczać *ndk* - Przeliczyć *dk*: dikkatlice saymak, hesap etmek

Przelicz resztę i daj napiwek barmanowi.

Paranın üstünü dikkatli say ve barmene bahşış ver.

Myśleć *ndk*: düşünmek

Przemysliwać *ndk* - Przemyśleć *dk*: enine boyuna düşünmek

Powinniśmy przemyśleć swoje plany od nowa.

Planlarımızı enine boyuna yeniden düşünmeliyiz.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek

Przemierzać *ndk* - Przemierzyć *dk*: tekrar ya da dikkatlice ölçmek

Przemierzmy deskę przed skrojeniem.

Tahtayı kesmeden önce dikkatlice ölçelim.

Przemierzał działkę do sprzedaży wielkimi krokami.³²³

Satış için araziyi büyük adımlarla dikkatlice ölçtü.

---

³²³ S. Mędak, 2011, s. 388

Patrzeć / Patrzyć ndk - Popatrzeć / Popatrzeć dk: bakmak

Przepatrywać ndk - Przepatrzeć dk: arayıp bulmak amacıyla tek tek ya da dikkatlice bakmak

Przepatrzyliśmy wszystkie sklepy, ale nie znaleźliśmy nic odpowiedniego dla niej.

Tüm mağazalara tek tek baktık, ama onun için uygun bir şey bulamadık.

Szukać ndk - Poszukać dk: aramak, araştırmak

Przeszukiwać ndk - Przeszukać dk: dikkatlice aramak

Przeszukał kieszenie, ale nie znalazł nic niebezpiecznego.

Ceplerini dikkatlice aradı, ama tehlikeli bir şey bulamadı.

Na szosie pozostało pudełko, zostało dokładnie przeszukiwane przez policję.

Otoyolda kutu duruyordu, polisler tarafından dikkatle araştırıldı.

Śpiewać ndk - Zaśpiewać dk: şarkı söylemek

Prześpiewywać ndk - Prześpiewać dk: şarkıyı başından sonuna dek, eksiksiz okumak

Prześpiewał wszystkie zwrotki pieśni i zachwyceni wielbiciele bili brawo.

Şarkının tüm dörtlüklerini eksiksiz söyledi ve hoşnut olan hayranları alkışladı.

III. 8.4 Dönüşüme Uğratarak Eylemi Yineleyen *Prze-*

Bu bölümde faaliyetin yeniden yapılacağı bilgisini veren eylemler yer alacaktır, ancak, bu faaliyet önceden yapılandan farklı bir biçimde olacaktır.³²⁴ Bu cümlede eylemin farklı bir biçimde yapılacağı kısmı çok önemlidir, çünkü hatırlanacağı üzere, *od-* önekinin cümle içindeki görevlerinden biri eylemin yineleneyeceğini, tekrarlanacağını bildirmesiydi. Ancak, eylemi yineleyen *od-* ile yine eylemi yineleyen *prze-* öneki arasında önemli bir fark vardır. *Od-*'da eylem tekrarlanırken bir önceki formunun dışına çıkılmaz, birebir aynı şekilde tekrarlanır. Başka bir deyişle, eylemin *od-* önekinin almış haliyle (son hali) öneksiz

---

³²⁴ M. Wiśnicki, 2009, s.143

hali (önceki hali) arasında hiçbir fark yoktur. *Prze-*'de ise eylem tekrarlanırken eylem dönüşüme uğrar, farklı bir biçimde tekrarlanır ve başka bir biçimi ortaya çıkar. Özetle *prze-* önekinde eylemin önceki haliyle sonraki hali arasındaki fark dikkati çeker.

Budować *ndk* -Zbudować *dk*: inşa etmek

Przebudowywać *ndk* - Przebudować *dk*: farklı bir biçimde yeniden inşa etmek
Całe wnętrze i fasadę domu przebudowano i tak więc żaden ślad po dawnych właścicielach nie pozostał.

Evin dış cephesi ve tüm içi farklı biçimde yeniden inşa edildi ve böylelikle eski sahiplerinden hiçbir iz kalmamış oldu.

Budować eylemiyle başlamışken, bu gruptaki eylemlerin öneksiz halleriyle nasıl bir ilişkileri olduğu, cümleyi nasıl dönüştürdüğü, nasıl bir sözcük tasarrufu sağladığı, bir eylemle birlikte neler ifade edildiği ve kaç sözcüğe karşılık geldiği aşağıdaki alıntıda gösterilmiştir. Önekli ve öneksiz eylemlerin Türkçe çevirilerinde sözcük bazında azalma pek görülmesi de, çalışmamız Polonya dilindeki önekli eylemler üzerine olduğu için dikkatleri cümlelerdeki farka vermek gerekmektedir.

“On właśnie buduje dom inaczej niż był zbudowany = On właśnie przebudowuje dom.

O, evi inşa edildiğinden farklı bir biçimde inşa ediyor = O, evi farklı bir biçimde yeniden inşa ediyor.

On właśnie przebudował dom = On właśnie zbudował dom inaczej niż był zbudowany.”³²⁵

O, evi farklı bir biçimde yeniden inşa etti. = O, evi inşa edildiğinden farklı bir biçimde inşa etti.

Charakteryzować się *ndk* - Scharakteryzować się *dk*: karakterize olmak

Przecharakteryzować się *dk*: farklı biçimde karakterize olmak

---

³²⁵ A. Grochowska, 1979, s. 63

Kształt oczu pozwala rozpoznać agenta, który się przecharakteryzował.
Göz yapısı, farklı biçimde karakterize olmuş ajanı fark etmenizi sağlayabilir.

Chrzczyć *ndk* - Ochrzczyć *dk*:

1. wafiz ederek isim koymak
2. wafiz etmek, Hıristiyanlığa geçmek için dini işlem uygulamak

Przechrzczyć *dk*:

1. (değiştirerek) farklı bir isim koymak
2. başka bir dini inanca geçmek

Przechrzczył syna z Jerzego na Aleksandra.

Oğlu Jerzy'nın ismini Aleksander olarak değiştirdi.

Przechrzczył się z Królika na Królikowskiego.³²⁶

Soyadını Królik'ten Królikowski olarak değiştirdi.

2.

Kiedy wyszła za mąż za Rosjanina, przechrzczyła się na religię prawosławną.

Rus adamlarla evlenince Ortodoksluğa geçti.

Ciągać *ndk*: çekmek, asılmak

Przeciągać *ndk* - Przeciągnąć *dk*: başka bir yere çekmek, çekerek başka bir yere götürmek

Worki trzeba będzie przeciągać, bo nikt ich nie podniesie.³²⁷

Çuvalları başka yere çekmek gerek, çünkü kimse onları kaldırmayacak.

Czesać *ndk* - Uczesać *dk*: saç taramak

Przeczesać się *ndk* - Przeczesać się *dk*: saç farklı model vermek, saç başka bir biçimde taramak

Już się przeczesałem, bo będę uczestniczył w ślubie mojej koleżanki.

Saçımı artık farklı taradım, çünkü kız arkadaşımın nikâhına katılacağım.

³²⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³²⁷ A.g.e.

Co kilka dni przeczesuję się i umawiam się z dziewczyną na kawę.

Birkaç günde bir saçlarım farklı model veririm, çünkü kahve içmek üzere kız arkadaşım ile sözleşirim.

Farbować *ndk* - Ufarbować *dk*: boyamak

Przefarbowywać *ndk* - Przefarbować *dk*: farklı bir renge yeniden boyamak

Przefarbowała włosy, ale mimo tego poznałem ją.

Saçını farklı bir renge boyamış, ama yine de onu tanıdım.

Wystąpił w przefarbowanym na niebiesko dresie.

(Rengi değiştirilerek) maviye boyanmış eşofman içinde sahneye çıktı.

Przefarbowała włosy na rudo.

(Rengini değiştirerek) saçlarını kırmızıya boyadı.

Bu eyleme ilişkin son iki örnek cümle Türkçe'ye çevrilirken “renge değiştirilerek, rengini değiştirerek” gibi ifadelerin kullanılması gerekir ki, farklı bir renge boyama eyleminin söz konusu olduğu okuyucu tarafından anlaşılabilir. Aksi halde, mevcut renge tekrar boyanacağı anlaşılabilir ve böylece anlatılmak istenenin dışına çıkmış olur.

Flancować *ndk*: fide dikmek

Przeflancowywać *ndk* - Przeflancować *dk*: fideyi başka bir yere dikmek

Rośliny ozdobne będą przeflancowane na wiosnę.

Süs bitkisi fideleri ilkbaharda başka yere dikilecek.

Formować *ndk* - Sformować *dk*: oluşturmak, şekil vermek, biçimlendirmek

Przeformowywać *ndk* - Przeformować *dk*: farklı biçimde yeniden oluşturmak, biçimlendirmek, dönüştürmek

Jednostka w obcym kraju jest przeformowana przez kulturę.

Yabancı ülkedeki bir birey kültür tarafından farklı bir biçimde yeniden biçimlenir/dönüştürülür.

Kobiety zagrabiwszy przeformowały klomby.

Kadınlar çiçek tarhına tırmıkla düzeltip farklı bir şekil verdiler.

Giąć *ndk*: eğmek

Przeginać *ndk* - Przegiąć *dk*: eğerek farklı bir şekil vermek, yapısını değiştirmek, yamultmak

Przeięli drucianą siatkę i przeszli przez szparę.

Tel örgüyü (eğerek) yamulttular ve aradan geçtiler.

Grupować *ndk* - Zgrupować *dk*: gruplandırmak

Przegrupowywać *ndk* - Przegrupować *dk*: başka bir gruba aktarmak, başka bir gruba dahil etmek

Z rozkazu dowódcy przegrupowano oddziały.

Komutanın emri üzerine birlikler başka bir gruba aktarıldı.³²⁸

Instruować *ndk* - Poinstruować *dk*: talimat vermek

Przeinstruować *dk*: farklı bir talimat vermek

Policjantów przeinstruowano, by zatrzymywali wszystkich podejrzanych.

Polislere tüm şüphelileri tutuklamaları yönünde farklı bir talimat verildi.

Klasyfikować *ndk* - Zaklasyfikować *dk*: guruplandırmak, sınıflandırmak, kategoriye ayırmak

Przeklasyfikowywać *ndk* - Przeklasyfikować *dk*: farklı bir gruba, sınıfa, kategoriye koymak

Robiąc poważny błąd przeklasyfikował tamte towary.

Çok ciddi bir hata yaparak, şu ürünleri farklı kategoriye koydu.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Przekładać *ndk* - Przełożyć *dk*: bir yerden alıp başka yere koymak, aktarmak, yerleştirmek

Przełożyłem papiery do innej szuflady.³²⁹

Kâğıtları diğer çekmeceye aktardım.

³²⁸ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 645

³²⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 984

Przełożyłem skarpetki z szuflady do walizki.

Çorapları çekmecedan alıp valizime koydum.

Komponować *ndk* - Skomponować *dk*: besteleme

Przekomponowywać *ndk* - Przekomponować *dk*: besteyi dönüştürmek, farklı biçimde yeniden bestelemek

To jednak, co komponował, nigdy nie było cytatem lub powtórzeniem zasłyszanych melodii. Wszystko Chopin wymyślał na nowo: przekomponowywał.³³⁰

Ama onun bestelediği, hiçbir zaman alıntı ya da duyulan/duyulmuş bir melodinin tekrarı olmadı. Hepsini Chopin yeniden yarattı: farklı biçimde yeniden besteledi.

Konstruować *ndk* - Skonstruować *dk*: inşa etmek, düzenlemek, kurmak

Przekonstruowywać *ndk* - Przekonstruować *dk*: bir şeyin inşasında, düzenlenmesinde, kurulmasında değişikliğe gitmek

Mówi się, że natychmiast przekonstruują przyrządy naukowe.

Bilim araçlarının kurulmasında/düzenlenmesinde derhal değişiklik yapacakları söyleniyor.

Kręcić *ndk* - Skręcić *dk*: çevirmek, döndürmek

Przekręcać *ndk* - Przekręcić *dk*: çevirerek bir yüzünden öteki yüzüne getirmek, bir taraftan diğer tarafına döndürmek

W pewnej chwili jednym ruchem przekręcił mnie na brzuch, a potem zmusił do ukłęknięcia.³³¹

Bir an tek bir hareketle beni göbeğimin üzerine döndürdü ve sonra diz çökmeye zorladı.

Przekręciła się na drugi bok w łóżku i wcisnęła twarz w poduszkę.

Yatakta öteki tarafına döndü ve yüzünü yastığa gömdü.

³³⁰ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

³³¹ Multimedialny słownik szkolny PWN

Kształować *ndk* - **Ukształtować** *dk*: şekil vermek, forma bürümek

Przekształcać *ndk* - **Przekształcić** *dk*: farklı bir şekle, forma bürümek, dönüştürmek

Przedsiębiorstwo państwowe zostało przekształcone w spółkę akcyjną.³³²

Devlete ait kurum anonim ortaklığa dönüştürüldü.

Starannie badamy, jak larwa przekształca się w poczwarkę.

Tırtılın kozaya nasıl dönüştüğünü titizlikle inceliyoruz.

Kuć *ndk*: demir, metal vs. dövme, çekiçlemek, tokmakla vurmak; kayayı, taşı, odunu oymak, çentmek

Przekuć *ndk* - **Przekuwać** *dk*: (tokmaklayarak, vurarak) demire, metale farklı şekil vermek, (şekil bağlamında) dönüştürmek

Przekuwa na kowadle fragmenty sztab na miecze.

Demir parçalarını örsün üzerinde kılıçlara dönüştürüyor.

Sam przekuł miecze na lemieszę.

Kılıçları kendisi saban kulağına dönüştürüyor.

Kwalifikować *ndk* - **Zakwalifikować** *dk*: niteliğine göre sınıflandırmak, gruplandırmak

Przekwalifikowywać *ndk* - **Przekwalifikować** *dk*: niteliğine göre farklı bir sınıfa, gruba dâhil etmek

Mnóstwo pracowników przekwalifikowano i zatrudniono w tym zakładzie.

Pek çok çalışan (niteliğine göre) farklı bir gruba dâhil edildi ve bu kurumda işe alındı.

Urzednicy zmuszeni byli się przekwalifikować.³³³

Memurlar başka bir sınıfa dâhil olmaya mecbur bırakıldı.

Kwaterować *ndk*: birinde ya da bir yerde kalmak

Przekwaterowywać *ndk* - **Przekwaterować** *dk*: kalmak için başka birine ya da başka bir yere geçmek

³³² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 878

³³³ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 981

Mieszkańcy zagrożonych domów czekają długo na przekwaterowanie, urząd musi zapewnić im mieszkania zastępcze.

Tehlikede olan evlerin sakinleri başka yere geçmek için uzun süredir bekliyorlar, müdürlük onlara yedek daire temin etmek durumunda.

Lać ndk: herhangi bir sıvıyı dökmek, koymak

Przelewać ndk - Przełać dk: sıvıyı başka bir yere aktarmak

Kazano nam przelać mleko z butelki do dzbanka na serwis śniadaniowy.

Kahvaltı servisi için sütü şişeden sürahiye aktarmamız söylendi.

Rurami voda przelewa siğ do basenu.

Su borularla yüzme havuzuna aktarılıyor.

Ładować ndk: yük yüklemek

Przeładowywać ndk - Przeładować dk: yükü bir yerden başka yere bir aktarmak, nakletmek

Z pociągów węgiel przeładowano na statek.³³⁴

Kömür trenlerden gemiye aktarıldı/nakledildi.

Łączyć ndk - Połączyć dk: (telefonla) bağlanmak, irtibat kurmak

Przełączać ndk - Przełączyć dk: başka birine bağlanmak, (telefonla) aktarmak

No dobrze, proszę mnie przełączyć do dyżurnego.³³⁵

Pekâlâ, lütfen beni nöbetçiye bağlayın/aktarın.

Bu eylem bazen *bağlanmak* biçiminde çevrilse bile, anlaşılması gereken, o an biriyle telefon irtibatının gerçekleştirildiği ve hemen ardından o kişi tarafından da telefonla başka birine bağlanılacağıdır.

Zdążyłem połączyć się z centralą telefoniczną i poprosiłem o przełączenie mnie do dyrektora.

Santrale bağlanmayı başardım ve beni müdüre bağlamasını/aktarmasını rica ettim.

³³⁴ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 880

³³⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Malować ndk - Pomalować dk: boyamak

Przemaalowywać ndk - Przemaalować dk: farklı bir renge ya da farklı bir biçimde yeniden boyamak

Po przeprowadzeniu się przemaalowaliśmy całe mieszkanie.

Taşındıktan sonra tüm evi farklı renge boyadık.

Matka przemaalowała włosy na rudo.

Annem (rengini değiştirerek) saçını kırmızıya boyadı.

Bu örnekte olduğu gibi, önek almış geçişli eylemle birlikte nesneye yapılacak değişikliğe ilişkin detay, yani hangi renge boyanacağına ilişkin bilgi verilince, cümlenin Türkçe'ye aktarılması sırasında dikkat edilmelidir. Çünkü yukarıdaki örnek cümle “Annem saçını kırmızıya boyadı” biçiminde çevirildiği takdirde, okuyucu tarafından saçın ilk kez boyandığı anlamı çıkarılması ihtimaller dâhilindedir. Oysa durum çok farklıdır, çünkü anne saçını daha önce bir kez ya da birçok kez boyamıştır, en az bir kez mutlaka boyamıştır ve şimdi saç rengini değiştirerek farklı bir renge boyamaktadır. Örneğin, *malować paznokcie, wargi, twarz* (makyaj yapmak anlamında) “tırnaklarını, dudaklarını, yüzünü boyamak”. Bu örneklerde anlam belki ilk kez boyadığıdır, belli değildir. Ancak, *przemaalować włosy* örneğinde saç daha önce mutlaka boyanmış olup renk değişikliğine gidilmektedir.

Meblować ndk - Umeblować dk: mobilya döşemek

Przemebłowywać ndk - Przemebłować dk: mobilyaları farklı biçimde döşemek

Po powrocie z wakacji nad morzem Jacek poczuł się dorosły i postanowił przemebłować swój pokój.

Deniz kenarındaki tatilden döndükten sonra Jacek kendini yetişkin hissetti ve odasını farklı biçimde döşedi.

Meldować ndk - Zameldować dk: (kalmak, konaklamak ya da ikamet için) kayıt yaptırmak

Przemeldowywać ndk - Przemeldować dk: (kalmak, konaklamak ya da ikamet için) kayıt yerini değiştirmek

Przemeldował się ojca i matkę do siebie.

Anne ve babasının (ikamet) kaydını kendine aldırды.

Przemeldowaliśmy się już do nowego mieszkania.

Yeni daireye kaydımızı aldık artık.

Mianować *ndk*: adlandırmak

Przemianowywać *ndk* - Przemianować *dk*: adını değiştirmek, farklı bir ad vermek

Most Bosforski po udaremniwym puczu został przemianowany.

Boğaziçi Köprüsü'nün adı bastırılan darbenin ardından değiştirildi.

Modelować *ndk*: model, şekil oluşturmak

Przemodelowywać *ndk* - Przemodelować *dk*: şeklini, modelini değiştirmek, farklı bir şekil vermek

Przemodelował kształt oczu kredką.

Gözüne göz kalemi farklı bir şekil vermiş.

Przemodelowawszy rzeźbę Wenus w drewnie wywołał dyskusję.

Venus'ün ahşap heykelinin modelini değiştirip tartışmalara yol açtı.

Montować *ndk* - Zmontować *dk*: kurulumunu, montajını yapmak, monte etmek, parçaları bir araya getirmek

Przemontowywać *ndk* - Przemontować *dk*: farklı bir biçimde kurulumunu, montajını yapmak, monte etmek

Na następny mecz przemontowaliśmy na boisku tablice do koszykówki.

Bir sonraki maç için sahadaki basketbol skorbordlarını farklı biçimde monte ettik.

Nosić / Nieść *ndk*: taşımak

Przenosić *ndk* - Przenieść *dk*: taşıyarak bulunduğu yerden alıp başka bir yere yerleştirmek, bir yerden başka bir yere aktarmak

Przenieś wszystkie książki do drugiego pokoju!

Bütün kitapları (taşıyarak) diğer odaya aktar!

Będzie lepiej przenieść chorego na gruźlicę do sanatorium.

Verem hastasını sanatoryuma aktarmak/sevk etmek daha iyi olacak.

Rodzice przenieśli syna z liceum do technikum gastronomicznego.

Anne ve baba oğlunu liseden gastronomi okuluna aldırdı.

Gerek metinlerde gerekse konuşmada çok sık karşılaşılan “taşınmak” eyleminin mantığı da buna dayanır ve Polonya dilinde eylemi dönüşlü yapan *siğ* dönüşlülük adıyla birlikte kullanılır.

Ponieważ zostałem mianowany na stanowisko dyrektora, musiałem przenieść się do innego miasta.

Müdürlük makamına atandığım için başka bir şehre taşınmak zorunda kaldım.

Organizować ndk - Zorganizować dk: organize etmek, ayarlamak, düzenlemek

Przeorganizowywać ndk - Przeorganizować dk: farklı bir biçimde yeniden organize etmek

Przeorganizowujemy zakład szewski.

Ayakkabı tamir dükkânını farklı bir biçimde yeniden düzenliyoruz.

Na rozkaz szefa sztabu brygada przeorganizowała się.

Kurmay başkanının emri üzerine, tugay farklı bir biçimde yeniden organize oldu.

Osiedlać ndk - Osiedlić dk: iskân ettirmek, yerleştirmek

Przesiedlać ndk - Przesiedlić dk: iskân için, yerleşme için başka bir yere göndermek

Przesiedlili natychmiast ludność z terenów zagrożonych trzęsieniem ziemi.

Halkı deprem tehlikesi olan bölgelerden (iskân için) acilen başka yere gönderdiler.

Polacy z terenów przyłączonych do ZSRR będą mogli dobrowolnie przesiedlić się do Polski.

Polonyalılar SSCB’ye dahil edilen bölgelerden kendi istekleriyle Polonya’ya iskân için gidebilecekler.³³⁶

---

³³⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Pakować ndk - Zapakować dk: paketlemek, (paket yapmak için) bir şeyler koymak

Przepakowywać ndk - Przepakować dk:

1. başka bir paketten, ambalajdan diğerine aktarmak
2. paket içindeki şeyleri çıkarıp farklı bir biçimde yeniden koymak

1.

Herbatę przepakowano z kontenerów do małych papierowych pudełek.
Çay konteynerlerden küçük kâğıt kutulara aktarıldı.

2.

Przepakuj walizkę, to może się też jeszcze kalosze zmieszczą.
Valizindekileri çıkarıp başka türlü yerleştir, belki çizmelerin de sığar.

Pisać ndk - Napisać dk: yazmak

Przepisywać ndk - Przepisać dk: tekrar yazmak, başka bir yere hiçbir değişiklik yapmadan geçirmek

Dałem kolegom zeszyt, do którego przepisałem notatki, w celu przygotowania się do egzaminów.

Notları geçirdiğim ders defterimi sınavlara hazırlanmaları için arkadaşlarıma verdim.

Önekli “yazmak” eylemi bu grupta toplanan eylemlere anlam olarak yakın olsa da, farklı bir durum barındırmaktadır. Diğer eylemlerde olduğu gibi, yapılan işin farklı bir yere aktarılması söz konusudur. Başka bir deyişle, yazının başka bir yere aktarılması anlamı vardır. Çok küçük de olsa farkı ise, yazılan şeyin yine aynı şekilde yazılmasıdır. Bu grupta toplanan eylemler gibi, farklı bir biçimde değil, kopyasının oluşturulmasıdır. Bu eylemle çok sık karşılaşıldığı için yer vermenin doğru olacağı düşüncesindeyiz. *Przepisać*'ın yanına *przedrukować* (bir modele göre yeniden yazdırmak, kâğıda döktürmek, bastırmak), *przerysować* (bir modele göre yeniden çizmek, çizgi çalışması yapmak), *przebrać* (bir CD'yi ya da kaseti kopyalamak) gibi eylemleri de eklemek olasıdır.

Planować ndk - Zaplanować dk: (mimaride) planını yapmak, projesini yapmak

Przeplanowywać ndk - Przeplanować dk: planını, projesinin değiştirmek

Przeplanowane jest nowe centrum handlowe we Wrocławiu.

Wrocław'daki yeni alışveriş merkezinin planı değiştiriliyor.

Polerować ndk - Wypolerować dk: parlatmak, cilalamak

Przepolerować dk: farklı biçimde yeniden cilalamak

Lakierowane w zeszłym roku parkiety zostały przepolerowane i teraz przepięknie wyglądają.

Geçen yıl cilanan parkeler farklı bir biçimde yeniden cilalandı ve şimdi çok güzel görünüyor.

Pompować ndk - Napompować dk: gaz ya da sıvıyı bir yerden başka bir yere pompalamak

Przepompowywać ndk - Przepompować dk: pompalayarak bir yerden farklı bir yere aktarmak

Przepompowują codziennie świeżą wodę ze zbiornika do basenu.³³⁷

Taze suyu her gün tanktan yüzme havuzuna pompalayarak aktarıyorlar.

Posadzić ndk: birini oturtmak, oturma pozisyonuna getirmek

Przesadzić dk: farklı bir yere oturtmak

Przesadził pasażerów do innego przedziału.

Yolcuları (buldukları kompartımandan kaldırarak) diğer kompartımana geçirdi.

Przed przedstawieniem przesadzono moje dwoje rodzeństwo z ostatniego do pierwszego rzędu.

Gösteriden önce iki kardeşim son sıradan (alınıp) ilk sıraya oturtuldu.

Profilować ndk - Sprofilować dk: profilini yapmak

Przeprofilowywać ndk - Przeprofilować dk: farklı bir biçimde profilini yapmak

Przygotowujemy nowy agregat do przeprofilowania blachy.

Metal levhaların farklı bir şekilde profilini yapmak için yeni seti/takımı hazırlıyoruz.

---

³³⁷ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 995

Projektować ndk - Zaprojektować dk: tasarlamak

Przeprojektowywać ndk - Przeprojektować dk: farklı bir biçimde tasarlamak

Meble przeprojektowano i usytuowano bliżej do siebie.

Mobilyalar farklı bir biçimde tasarlandı ve birbirlerine daha yakın yerleştirildi.

Prowadzić ndk - Poprowadzić dk: yürütmek, sürdürmek, devam ettirmek, taşımak, götürmek

Przeprowadzać ndk - Przeprowadzić dk: bir yerden başka bir yere götürmek

Trzech skazanych przeprowadzono pod eskortą z więzienia do sądu.

Üç suçlu koruma eşliğinde hapishaneden mahkemeye götürüldü.

W końcu przeprowadziliście się do większego mieszkania.

Sonunda daha geniş bir daireye taşındınız.

Redagować ndk - Zredagować dk: redaksiyon yapmak

Przeredagowywać ndk - Przeredagować dk: redaksiyon yaprak değiştirmek

W tym czasopiśmie literackim zamieszczono kilka przeredagowanych szkiców publikowanych w ciągu ostatnich 10 lat.

Bu edebiyat dergisinde birkaçı baştan aşağı redaksiyonla değiştirilmiş olan, son 10 yılda yayımlanmış denemelere yer verilmiş.

Rejestrować ndk - Zarejestrować dk: kaydını yaptırmak, kaydolmak

Przerejestrowywać ndk - Przerejestrować dk: kaydını başka bir kişiye/şeye aktarmak

Przerejestrowali telefon na nowego właściciela.

Telefonun kaydını yeni sahibine aktardılar.

Robić ndk - Zrobić dk: yapmak

Przerabiać ndk - Przerobić dk: başka forma, formata geçirmek, dönüştürmek

Założę tę suknię przerobioną z płaszcza.

Paltodan bozma elbiseyi giyeceğim.

W trzy lata przerobili strych na śliczne mieszkanie.

Tavan arasını üç yılda sevimli bir daireye dönüştürdüler.

Przerobił utwór dramatyczny na komedię muzyczną.

Dramatik eseri müzikal komediye dönüştürdü.

Rzucać *ndk* - **Rzucić** *dk*: atmak, fırlatmak

Przerzucać *ndk* - **Przerzucić** *dk*: bir yerden başka bir yere fırlatmak, fırlatarak aktarmak

Sklepowa przerzucała bochenek ze skrzynek na półki.

Market ırağı somunu kutudan rafa fırlatıyordu.

Sadzić *ndk* - **Posadzić** *dk*: bitki dikmek

Przesadzać *ndk* - **Przesadzić** *dk*: bitkiyi söküp başka bir yere dikmek

Przesadził flance z inspektów do gruntu.

Fideleri küçük seradan toprağa dikti.

Siadać *ndk* - **Siąść** *dk*: oturmak

Przesiadać się *ndk* - **Przesiąść się** *dk*: başka yere oturmak

Przesiadła się na drugą stronę stołu, żeby jej nie dostrzegła.

Onu görmesin diye (kalkıp) masanın diğer tarafına oturdu.

Klócili się i ona przesiadła się na tylne siedzenie samochodu.

Tartıştılar ve arabanın arka koltuğuna geçti.

Przesiadać się eyleminin anlamı her ne kadar “başka yere oturmak” biçiminde açıklansa da, Türkçe’ye “kalkıp oturmak” ya da (oturmak üzere) “kalkıp başka yere geçmek” biçiminde çevirmek gerekir ki, söz konusu öznenin daha önce oturduğu bir yerin zaten olduğu ve o yeri terk edip başka yere oturduğu anlamı vurgulanabilsin.

Przesiedliśmy się z krzesel na fotele.

Sandalyelerden (kalkıp) koltuklara geçtik.

Słać *ndk*- **Posłać** *dk*: yatak yapmak, yatađı uyumak için hazırlamak

Prześcielać / Prześcielać *ndk* - **Przesłać** *dk*: yatađı farklı bir biçimde yapmak, hazırlamak

Przesłałem ci tapczan, żeby ci było wygodniej.

Daha rahat edesin diye yatağını farklı bir biçimde yaptım.

Stapiać *ndk* - Stopić *dk*: eritmek

Przetapiać *ndk* - Przetopić *dk*: eriterek farklı bir şekil vermek, dönüştürmek

Przetopili złom na belki żeliwne.

Hurdaları eriterek dökme demir payandaya dönüştürdüler.

W wielkim piecu przetapiała się surówka.³³⁸

Pik demiri büyük fırında eriyerek farklı bir şekil aldı.

Stawiać *ndk* - Postawić *dk*: koymak, yerleştirmek

Przestawiać *ndk* - Przeważić *dk*: alıp başka yere koymak, yerini değiştirmek

Dlaczego przestawialiście meble z korytarza do pokoju?

Eşyaları neden koridordan alıp odaya koydunuz?

Stroić *ndk*: akor yapmak, radyo kanallarını ayarlamak

Przestrajać *ndk* - Przeważić *dk*: akor ayarını değiştirmek, radyo kanallarını farklı bir biçimde ayarlamak

Grała wspaniale na skrzypcach. Przeważiła je po kilkunastu piosenkach.

Harika keman çalıyordu. Birkaç şarkıdan sonra farklı akor ayarı yaptı /akor ayarını değiştirdi.

Kiedy radio słabo odebrało stacje, przeważił je na inny zakres.

Kanalları zayıf çekince, radyoyu farklı bir frekansa ayarladı.

Stylizować *ndk* - Wyznaczyć *dk*: üslup kazandırmak, stilize etmek, biçimlemek

Przeważać *ndk* - Wyznaczyć *dk*: farklı bir biçimde üslup kazandırmak, stilize etmek, biçimlemek

Komentarze autorskie przeważają ten fragment książki.

Yazara ait yorumlar kitabın bu bölümüne farklı bir biçimde üslup kazandırmakta.

---

³³⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1015

Suwać *ndk*: kaydirmek, sürümek, kimıldatmak

Przesuwać *ndk* - Przesunąć *dk*: bir yerden başka bir yere kaydirmek, sürüklemek
Kiedy zauważył, że sędzia odwrócił się do niego plecami, przesunął piłkę o pół metra.³³⁹

Hakemin arkasını döndüğünü fark edince, topu yarım metre kaydırıldı.

Suwał meble po podłodze, spocił się i przesunął czapkę z pomponem na tył głowy. Mobilyalari çekti/sürükledi, terledi ve ponponlu şapkayı kafasının arkasına kaydırıldı.

Przesunął się o dwa kroki do tyłu.³⁴⁰

İki adım geriye çekildi.

Sypać *ndk* - Sypnąć *dk*: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) serpmek, serpiştirmek

Przesypywać *ndk* - Przesypać *dk*: serperek, serpiştirerek başka bir yere aktarmak
Ostrożnie przesypuj cukier z torebki do słoika.³⁴¹

Şekeri poşetten kavanoza dikkatlice aktar.

Piasek przesypuje siğ w klepsydrze.

Kum saati içindeki kum (diğer tarafa) boşalıyor.

Szeregować *ndk* - Uszeregować *dk*: belirli bir gruba dâhil etmek

Przeszeregowywać *ndk* - Przeszeregować *dk*: farklı bir gruba dâhil etmek

Przeszeregował pracowników, mają nadzieję, że będą więcej zarabiać.

Çalışanları farklı bir gruba dahil etti ve şimdi daha fazla (para) kazanmayı ümit ediyorlar.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Przeszywać *ndk* - Przeszyć *dk*: söküp başka bir yere yeniden dikmek

Przeszyła guziki i spodnie były w sam raz.

Düğmeleri söküp yerini değiştirdi/başka yere dikti ve pantolon üzerime tam oldu.

---

³³⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁴⁰ R. Przybylska, 2006, s. 148

³⁴¹ Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, Warszawa, 1999, s.790

Tłoczyć *ndk*: pompalamak

Przetłoczyć *ndk* - Przetłaczać *dk*: pompalayarak farklı bir yere aktarmak

Pompa szybko przetłacza ropę rurociągiem.

Pompa cihazı petrolü boru hattıyla hızlı bir biçimde aktarıyor.

Toczyć *ndk* - Potoczyć *dk*: herhangi bir sıvıyı dökmek, koymak

Przetaczać *ndk* - Przetoczyć *dk*: sıvıyı dökerek, koyarak farklı bir yere aktarmak

W czasie przetaczania benzyny stacja jest nieczynna.³⁴²

Benzinin aktarılması sırasında benzin istasyonu hizmet vermemektedir.

Przetoczył wino do naczynia szklanego.

Şarabı cam kaba aktardı.

Trasować *ndk*: rota belirlemek

Przetrasowywać *ndk* - Przetrasować *dk*: rota değişikliği yapmak

Zapowiada siğ przetrasowanie jednej z linii autobusowych.

Otobüs hatlarından birinde rota değişikliği yapılması beklenmektedir.

Tworzyć *ndk* - Utworzyć *dk*: yaratmak, ortaya koymak, oluşturmak

Przetwarzać *ndk* - Przetworzyć *dk*: dönüştürmek, farklı bir şekil vermek

Autor przetworzył wątki mitologiczne w twórczości literackiej.

Yazar edebi yapıttaki mitolojik motiflere farklı bir şekil kazandırmış.

Inżynierowie starają się przetworzyć energię cieplną na elektryczną.

Mühendisler termal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştürmek için uğraşıyorlar.

Ubierać *ndk* - Ubrać *dk*: kıyafet giydirmek

Przebrać *ndk* - Przebrać *dk*: kıyafetini değiştirmek, farklı bir kıyafet giymek

Matka szybciotko przebrała dziecko w piżamę i położyła je do łóżka.

Anne çocuğun (giysisini çıkarıp) pijamasını çabucak giydirdi ve yatağa yatırdı.

Söz konusu eylem Türkçe'ye sadece 'giydirmek' biçiminde çevrildiğinde, anlam kaybı oluşmaktadır. Bu cümlede çocuğun üzerinde daha önce başka bir giysi olup o

---

³⁴² Multimedialny Słownik Szkolny PWN

giysinin annesi tarafından çıkarılmasının ardından pijama giydirilmesi anlaşılmalıdır. Bu yüzden, parantez içinde üzerindeki mevcut giysinin çıkarıldığı mutlaka vurgulanmalıdır. Her ne kadar önekli ve öneksiz iki eylem (*ubrać / przebrać*) dilimize aynı şekilde aktarılsa da, *ubrać* eylemi ile bir örnek vererek anlamsal bağlamda aralarındaki farkın daha iyi anlaşılmasının sağlanacağı düşünülmektedir:

Po kąpielu dziecka matka ubrała je w swetry. (*Anne çocuğu yıkadıktan sonra ona süveter giydirdi.*) Bir başka deyişle, çıplak durumdayken kıyafet giyiyorsak ya da giydiriyorsak *przebrać* eylemini kullanmak söz konusu olamaz. Bu bakımdan yukarıda verilen örnek cümlelerin şu biçimde çevrilmesi daha doğru olacaktır: Anne (çocuğun kıyafetlerini çıkarıp/çocuğu soyup) pijamasını çabucak giydirdi ve çocuğu yatağa koydu.

Przed wyjściem na scenę przebierzcie się w koszule!

Sahneye çıkmadan önce (üstünüzü değiştirip) gömleklerinizi giyin!

Przebierałam dzieci kilka razy dziennie.³⁴³

Çocukların kıyafetlerini günde birkaç kez değiştirirdi.

(Bu örnekte olduğu gibi, cümle içerisinde söz konusu eylemle birlikte giyilecek bir nesne bulunmuyorsa, çeviri sırasında bir problemle karşılaşılmamaktadır.)

Umieszczać ndk - Umieścić dk: yerleştirmek

Przemieszczać ndk - Przemieścić dk: yerini değiştirmek, başka bir yere hareket ettirmek, aktarmak

Mocny wiatr zaczął przemieszczać chmury pyłów w kierunku wschodnim.

Güçlü rüzgâr toz bulutlarını doğu yönüne sürmeye başladı.

---

³⁴³ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 639

Nawet ciężki kamień przemieści się w wodzie pod wpływem fali.³⁴⁴

Dalgaların etkisiyle sudaki ağır taş bile yerini değiştirecek.

Uzbrajać ndk - Uzbroić dk: silahlandırmak, silahla donatmak, silah sağlamak

Przezbrajać ndk - Przezbroyć dk: farklı biçimde silahlandırmak, silahla donatmak

W razie, gdyby wojna morska wybuchała, przezbroyono okręty.

Deniz savaşı çıkar diye gemiler farklı bir biçimde silahlandırıldı.

Uwłaszczać ndk - Uwłaszczyć dk: birine, kuruma, enstitüye vs. mülkiyet hakkı vermek

Przewłaszczyć dk: mülkiyet hakkını başka birine, kuruma, enstitüye geçirmek

Właściciele lokali mogą utworzyć spółdzielnię i przewłaszczyć lokale na jej rzecz.

Müesseseler/tesis sahipleri kooperatif kurabilir ve kooperatifin çıkarı için müesseselerin/tesislerin mülkiyet hakkını başkasına geçirebilirler.

Wartościować ndk: değerlendirmek, değer biçmek,

Przewartościowywać ndk - Przewartościować dk: (değer yargılarına ilişkin) değişmek

Po wojnie zasady obyczajowe uległy przewartościowaniu.

Savaştan sonra geleneksel kurallar değer değişimine teslim oldu/maruz kaldı.

Wierszować ndk: şiir yazmak

Przewierszowywać ndk - Przewierszować dk: bir edebiyat yapıtını şiire dönüştürmek

Przewierszował legendę o życiu doktora.

Doktorun hayatına ilişkin efsaneyi şiire dönüştürdü.

Wieszać ndk: asmak

Przewieszać ndk - Przewiesić dk: farklı bir yere asmak

Przewiesił obraz z jednej ściany na drugą.

Tabloyu bir duvardan (alıp) diğer duvara astı.

---

³⁴⁴ Multimedialny Słownik Szkolny

Włączać ndk - Włączyć dk: radyoyu, televizyonu, lambayı, gazı, elektriği açmak, aktif hale getirmek

Przełączać ndk - Przełączyć dk: çalışır durumdaki elektronik cihazı farklı bir duruma geçirmek, (bilgisayarda) başka pencereye, programa geçmek

W zależności od rodzaju tkaniny proszę przełączyć pralkę na inny program.

Kumaşın türüne göre, çamaşır makinesini farklı bir programa ayarlayınız lütfen.

Wyceniać ndk - Wycenić dk: fiyat biçmek

Przeceniać ndk - Przecenić dk: fiyatı (daha aşağı çekmek üzere) değiştirmek

Na tym targu znajduje się dużo przecenionych towarów.

Bu fuarda fiyatı düşürülmüş bolca ürün bulunuyor.

Po sezonie wszystkie towary przeceniamy o 20%.³⁴⁵

Sezon sonu tüm ürünlerin fiyatlarında %20 indirim yapıyoruz.

İncelenen konu tümüyle eylemler üzerine olsa da, benzer ilişkinin yukarıda verilen eylemlerin ad durumlarında da geçerli olduğu saptanmıştır. Söz konusu yakın ilişki *cena-przecena* arasındadır. Eylem konusuyla birebir örtüşerek *cena* “fiyat, değer, bedel, ücret” anlamında kullanılırken, *przecena* “ucuzluk, indirim” anlamına karşılık gelir. Bir başka deyişle, önceden belirlenmiş bir *cena* (fiyat) vardır, dönüşüm geçirir, değişime uğrar ve aşağıya çekilerek, farklı bir biçimde yeniden belirlenerek *przecena* (ucuzluk) haline gelir.

Zmieniać ndk - Zmienić dk: bir şeyi başka bir şeyle değiştirmek

Przemieniać ndk - Przemienić dk: bir şeyi dönüştürmek, başka bir forma sokmak

Babcia ciągle opowiadała mi bajki o ludziach przemienionych w ptaki, psy, wilki.

Büyükannem bana kuşa, köpeğe, tilkiye dönüşmüş insanlar hakkında masal anlatırdı sürekli.

Z brzydkiej studentki przemieniła się w piękną damę.

Çirkin bir kız öğrenciden güzel bir hanımefendiye dönüşmüş.

---

³⁴⁵ Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 1999, s.764

Niedobrze, że przemieniono teatr w salę balową.

Tiyatronun balo salonuna dönüştürülmesi hoş değil.

9. *Przy-* Öneki

III. 9.1. Fiziki Uzamda Yaklaşmayı, Gelmeyi Bildiren *Przy-*

Öncelikle, Polonyalı dilbilimci Danuta Buttlerowa'nın *przy-* yapısının üretkenliğinin son yirmi-otuz yılda zayıfladığı yönündeki görüşünün altını çizmek gerek.³⁴⁶ Çoğu dilbilimci söz konusu önekin eyleme (yaklaşma, bir şeye tutturma - yapıştırma, eylemi kısmen gerçekleştirme, artırma - tamamlama, eşlik etme, bir işi engelleme, uygun hale getirme, rastlantı eseri gerçekleşme biçiminde) temelde sekiz farklı anlam kattığı konusunda hemfikirdir. Ancak, "bu sınıflandırma çok sayıda eylemi içine almamaktadır, özellikle birkaç anlamı olan ve anlama bağlı olarak farklı farklı sözdizimsel yan anlamları olan eylemleri içine almamaktadır. Bu duruma örnek olarak şu eylemler verilebilir: *przysypać (dosypać) ziarna kurom* (tavuklara ilave olarak / daha fazla tahıl serpiştirmek), *przysypać (zasypać) coś ziemią* (serpiştirerek toprakla kaplamak), *przykroić (dokroić) chleba*, (ilaveten ekmeğe doğramak), *przykroić (wykroić) sukienkę według wzór* (elbiseyi modele göre kesmek). '*Przysypać ziarna*' ve '*przykroić chleba*' artırma, mevcut miktara ekleme anlamına gelirken, hem '*przysypać ziemią*' hem de '*przykroić sukienkę*' eylem öbekleri, işi tamamen gerçekleştirme, sonuna kadar tamamlama anlamına gelir."³⁴⁷

Yukarıda *przy-* önekinin çoğu dilbilimci tarafından anlamsal açıdan sekiz gruba ayrıldığı ifade edilmişti. Ancak, sayıca bu kadar çok sınıflandırılma yapılabilse de, örnek

³⁴⁶ M. Witkowska-Gutkowska, o *Funkcji Przedrostka Przy-* w *Czasownikowych Formacjach Typu Przykroić i Przysiwieć*, Łódź, 1978, s. 110

³⁴⁷ M. Witkowska-Gutkowska, a.g.e., s. 110

olarak verilecek eylem sayısının çok az olması nedeniyle, çalışmanın *przy-* için ayrılmış olan bu kısmında en sık karşılaşılan beş farklı sınıflandırma yapılacaktır. Bunlardan ilki olan ‘hedef noktaya yaklaşmak, varmak, gelmek’ anlamına sahip *przy-* önekli eylemler aşağıda incelenecektir. Yararlanılan kaynakların hemen hepsi söz konusu anlamı sadece hareket eylemleri için ele almıştır. Yaklaşma içerikli eylemler sadece hareket bildiren eylemlerle sınırlı değildir elbette. Dolayısıyla, bu bölümde mümkün olduğu kadar çeşitli eylem kullanılarak, konuya açıklık getirmeye çalışılacaktır.

İncelenecek olan bu eylemlere ilişkin dikkat çekici bir nokta vardır. ‘Gelmek’ anlamını taşıdığı için sadece adın yönelme durumuyla kullanılması gerektiği akıllara gelebilir, ancak, bu yönde kesin bir kural yoktur. “*Przy-* önekli türemiş sözcük kombinasyonları arasında sözcüğün bizzat anlamı olan, adın -e durumunun (adlatif)³⁴⁸ zıttı yönünde, yani adın -den durumu (ablatif)³⁴⁹ ile bir arada görülmesi ilginçtir. Çıkma durumu aynı anda yönelme durumuyla kullanılsaydı, bunda ilginç olan bir şey olmazdı. Örneğin *przyjsć do domu ze szkoły* (okuldan eve gelmek). Ancak, sadece çıkma durumu bildiren yer-yön belirteci ile kullanıldığı da sıkça görülür. Örneğin *przyjsć ze szkoły* (okuldan gelmek).”³⁵⁰

Bić ndk - Zbić dk: vurmak

Przybijać ndk - Przybić dk: kıyıya, limana, karaya varmak

Okreć przybił do przystani.

Gemi limana vardı.

³⁴⁸ (Polonya dilinde: *adlatywny*). Yapılan araştırmalar sonucu bu terime karşılık gelen Türkçe bir sözcük bulunamamıştır. Polonya dilinde bu terim yönelme durumunu bildirir.

³⁴⁹ (Polonya dilinde *ablatywny*, İngilizce’de ablatif). Türkçe’de terimsel olarak ablatif şeklinde yerini alır ve adın çıkma, ayrılma durumudur.

³⁵⁰ B. Kudra, 1993, s. 43

Biec / Biegać / Biegnąć *ndk*: koşmak

Przybiegać *ndk* - **Przybiec / Przybiegnąć** *dk*: koşarak yaklařmak, koşarak gelmek, hızla gelmek

Długodystansowcy przybiegają do mety.

Uzun mesafe koşucuları bitiş çizgisine yaklaşıyorlar.

Przybiegła do mnie, jak tylko mnie zobaczyła.

Beni görür görmez koşarak geldi.

Gdy ją wezwaliśmy, przybiegła z pomocą.³⁵¹

Onu çağırdığımızda yardım etmek için hızla geldi.

Być *ndk*: olmak

Przybywać *ndk* - **Przybyć** *dk*: varmak, gelmek

Przywitałem w progu przybywających gości.

Gelen konukları kapıda karşıladım.

Pan Kowalski od lat kolekcjonuje stare militaria. Ostatnio przybyło mu kilka nowych eksponatów.³⁵²

Bay Kowalski yıllardır eski askeri eşya koleksiyonu yapıyor. Son zamanlarda kendisine birkaç yeni sergi ürünü geldi.

Chylić *ndk*: eğmek

Przychylać *ndk* - **Przychylić** *dk*: eğerek yaklařtırmak

Burza przychylała drzewa ku ziemi.

Fırtına ağaçları yere doğru eğdi.

Nieznajomy przychylił się do niego i coś szepnął do ucha.

Yabancı adam ona doğru eğildi ve kulağına bir şey fısıldadı.

Ciągać/Ciągnąć *ndk*: çekmek, asılmak

Przyciągać *ndk* - **Przyciągnąć** *dk*:

1. çekerek yaklaştırmak

³⁵¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁵² P. Garncarek, **Czas na Czasownik**, Kraków, 2011, s. 146

2. bir şeyi taşıyarak zorla getirmek

1.

Przyciągali z trudem worek z cementem.

Çimento torbasını güçlükle çekerek yaklaştırdılar.

Przyciągnął mnie do siebie i mocno uściskał.

Beni kedine doğru çekti ve sıkı sıkı sarıldı.

2.

Przyciągnęłam tego psa do weterynarza.

Köpeği veteriner hekime güçlükle getirdim.

Cwałować ndk - Pocwałować dk: hızlı koşmak

Przycwałować dk:

1. hızlıca koşarak gelmek,

2. at üzerinde hızlıca gelmek

1.

Wszystkie konie wyścigowe przycwałowały do mety.

Yarış atlarının hepsi bitiş çizgisine kadar hızlıca koşarak geldi.

2.

Oddziały zwiadowcze przycwałowały.

Keşif birlikleri atlarıyla koşarak geldi.

Człapać ndk: ayaklarını sürüyerek yavaş yavaş gitmek

Przyczłapać dk: (konuşma diline özgü) yavaş yavaş giderek bir yere varmak, ulaşmak

Mały zółw przyczłapał do morza.

Küçük kaplumbağa denize yavaş yavaş giderek ulaştı.

Przyczłapać się eylemi de yine *przyczłapać* ile aynı anlamda olup Türkçe'ye 'yavaş yavaş giderek bir yere varmak, ulaşmak' şeklinde çevrilir.

Przyczłapałem się na pocztę o zmroku.

Akşam karanlığında yavaş yavaş postaneye gittim.

Czołgać się *ndk*: sürünmek

Przyczółgiwać się *ndk* - Przyczółgać się *dk*: sürünerek gitmek

Kot przyczółgał się do moich nóg.

Kedi sürünerek ayağıma geldi.

Ranni żołnierzy przyczółgali się do wybrzeża rzeki.

Yaralı askerler sürünerek nehir kenarına ulaştılar.

Dralować *ndk*: (konuşma diline özgü) hızlı yürümek

Przydralować *dk*: hızlı adımlarla ya da koşarak gelmek, varmak

Przydralowała do niego i podekscytowana pokazała list.

Koşarak yanına vardı ve heyecanlı bir halde mektubu gösterdi.

Dreptać *ndk* - Podreptać *dk*: ufak adımlar atarak yürümek

Przydreptywać *ndk* - Przydreptać *dk*: ufak adımlarla gelmek, ulaşmak

Przydreptał do matki, zobaczywszy ją przez uchylone drzwi.

Yarı açık kapıdan annesini görüp ufak adımlarla yanına geldi.

Dźwigać *ndk* - Dźwignąć *dk*: taşımak

Przydźwigać *dk*: taşıyarak bir yere ulaştırmak, getirmek

Przydźwigał pół kwintala żyta.

Elli kilo çavdar getirdi.

Fruwać *ndk* - Frunąć *dk*: (kuşa, böceğe, tüye, topa vs. ilişkin) uçmak, havalanmak

Przyfruwać *ndk* - Przyfrunąć *dk*: uçarak gelmek

Ptaki przyfrunęły do karmnika.

Kuşlar uçarak yemliğe geldi.

Galopować *ndk*: dörtnala koşan ata binmek

Przygalopować *dk*: dörtnala koşan atla bir yere varmak, ulaşmak

Przygalopował patrol zwiadowców.³⁵³

Casus asker devriyesi koşan atlarıyla geldiler.

Gnać *ndk* - Pognać *dk*:

1. (konuşma diline özgü) koşmak ya da hızlı gitmek

2. (hayvanı, sürüyü) sürmek

Przyganiać *ndk* - Przygnać/Przygonić *dk*:

1. (konuşma diline özgü) koşarak ya da hızla gelmek, varmak

2. (hayvanı, sürüyü) sürerek bir yere götürmek

1.

Rano wierny pies sam do domu przygnać.

Sabah sadık köpek tek başına koşarak eve geldi.

Przygnałem na rowerze do pracy.

Bisikletle işe hızla vardım.

2.

Przygnać bydło do obory na noc.

Sığırı gece için ahıra sürdü.

Holować *ndk* - Zaholować *dk*: uygun bir biçimde bağlanmış kara, hava, deniz taşıtını ya da bir şeyi çekmek

Przyholowywać *ndk* - Przyholować *dk*: uygun bir biçimde bağlanmış kara, hava, deniz taşıtını bir yere ulaştırmak

Samolot przyholowany na wyznaczone stanowisko odlotu.³⁵⁴

Uçak kalkış için belirlenen yere çekildi.

Przyholowano zepsuty samochód.

Arızalı araba getirildi.

Iść / Chodzić *ndk* - Pójść *dk*: yürümek, yürüyerek gitmek

Przychodzić *ndk* - Przyjść *dk*: yürüyerek gelmek

³⁵³ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1036

³⁵⁴ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 785

Przyszedł lekarz i zbadał pacjenta.

Doktor geldi ve hastayı muayene etti.

Araçların gelmesine ilişkin olarak: *“Pociąg przychodzi do Warszawy bez opóźnienia.”*³⁵⁵

Tren Varşova’ya gecikmesiz gelir. *“O której przychodzi autobus z Lublina?”*
Otobüs Lublin’den saat kaçta gelir?

Mektubun, gönderinin, bilginin, haberin, malzemesinin gelmesine ilişkin olarak: *“Do targu jajka przychodzą zawsze o tej samej porze.”* Pazara yumurtalar hep aynı vakitte gelir. *“Przyszedł list od byłego chłopaka.”* Eski erkek arkadaşından mektup geldi. *“Przyszedł rachunek za prąd”* Elektrik faturası geldi.

Duygunun, hissin, iştahın gelmesine ilişkin olarak: *“Przyszła mi ochota na spędzenie wieczoru u kolegi.”* Geceyi arkadaşımda geçirme isteği sardı. *“Kiedy mu przyszła fantazja, szedł na dworzec i wsiadał w pierwszy pociąg, który przyjechał.”*³⁵⁶ Aklına esince tren garına gitti ve gelen ilk trene bindi.

Zamanın gelişine ilişkin olarak: *“Już przyszła spóźniona jesień.”* Geciken sonbahar artık geldi. *“Przychodzi godzina odjazdu.”* Yola çıkma saati yaklaşıyor. *“Przyszła noc.”* Gece oldu.

Bir şeyin yapılmasının birisine kolay ya da zor gelmesine ilişkin olarak: *“Pisanie listów po polsku przychodzi mi trudno.”* Lehçe mektup yazmak bana zor geldi. *“Wszystko przychodziło jej łatwo.”*³⁵⁷ Ona her şey kolay geliyor.

Doğa olaylarının gelişine ilişkin olarak: *“Huragan przyszedł z zachodu.”* Kasırga batıdan geldi. *“Przyszła fala i zmyła ślady stóp.”*³⁵⁸ Dalga geldi ve ayak izlerini sildi. Upały przyszły. Sıcak havalar geldi. *“Burze przychodzą często z północy.”* Fırtınalar sıklıkla kuzeyden geliyor.

---

³⁵⁵ Wielki Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN Pod Redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 914

³⁵⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁵⁷ S. Mędak, 2011, s. 406

³⁵⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1042

Türkçe'ye benzerlik gösteren, 'gelmek' eylemiyle birlikte kullanılan Polonya dilindeki eylem grupları aşağıdaki gibidir.

Przyjść do siebie (kendine gelmek), *przyjść do zdrowia* (sağlığına kavuşmak), *przyjść na świat* (dünyaya gelmek), *przyjść do głowy* (aklına gelmek), *przyjść do wniosku* (sonuca varmak).

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Przyjeżdżać ndk - Przyjechać dk: araçla gelmek, (araca ilişkin) gelmek

Codziennie tu przyjeżdża furgonetka i przywozi pocztę.

Her gün buraya minibüs gelir ve postaları getirir.

Autobus szkolny przyjeżdża codziennie po dzieci.³⁵⁹

Okul servisi her gün çocukları almak için gelir.

Kicać ndk - Pokicać dk: (tavşana, sincaba vs. ilişkin) sekmek

Przykicać dk: sekerek gelmek

Z ciemnego zagonu kapusty przykicały cztery zające.

Koyu/karanlık lahana tarhından dört tane tavşan seke seke geldi.

Kłaść ndk - Położyć dk: koymak, yerleştirmek

Przykładać ndk - Przyłożyć dk: değecek kadar yakınlaştırmak

Przykładałem mu lusterko do ust, żeby sprawdzić, czy jeszcze żyje.³⁶⁰

Hala yaşıyor mu diye kontrol etmek için aynayı ağzına yaklaştırdım.

Przykłada palce do deski i rytmicznie w nią uderza

Parmaklarını tahtaya değdirir ve ritmik olarak ona vurur.

Kłusować ndk - Pokłusować ndk: hızlı yürümek, koşmak

Przyklusować dk: hızlı yürüyerek ya da koşarak gelmek

Przyklusował tupiac wielkimi i podkutymi buciorami.

Büyük ve kabaralı çizmeleriyle vurarak koşu koşu geldi.

---

³⁵⁹ S. Mędak, 2011, s. 411

³⁶⁰ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Kuśtykać *ndk* - Pokuśtykać *dk*: topallamak, aksamak

Przykuśtykać *dk*: topallayarak gelmek

Z złamaną nogą przykuszttykał do lekarza.

Kırık ayağıyla topllayarak doktora geldi.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*:

1. (insana, hayvana, hava taşıtına ilişkin) uçmak

2. (konuşma diline özgü) çok hızlı gitmek, uçmak

Przylatywać *ndk* - Przylecieć *dk*:

1. (insana, hayvana, hava taşıtına ilişkin) uçarak gelmek, varmak

2. (konuşma diline özgü) hızlıca gelmek, koşarak gelmek

1.

Na wiosnę ptaki przylatują z ciepłych krajów.³⁶¹

Kuşlar ilkbaharda sıcak memleketlerden geliyor.

Chciałbym zapytać, czy ten ogromny samolot, który właśnie ląduje, przyleciał z Frankfurtu?³⁶²

Az önce inen şu büyük uçağın Frankfurt'tan mı gelen uçak olduğunu (mümkünse eğer) sormak istiyorum.

Bombowce przyleciały na wojskowe lotnisko dwie godziny temu.

Bombardıman uçakları iki saat önce askeri havaalanına geldi.

Zła wieść przylatywała lotem błyskawicy.

Kara haber tez geldi.

2.

Dziecko co chwila przylatywało po cukierki.

Çocuk, şeker almak için iki üç dakikada bir koşarak geldi.

Leżć *ndk*: zar zor, güçlkle yürüme

Przylazić *ndk* - Przyleźć *dk*: zar zor, güçlkle yürüyerek ulaşmak, varmak

---

³⁶¹ Z. Kurzowa, 2011, s. 223

³⁶² P. Garncarek, 2011, s. 146

Przylazłam na dworzec zmęczona jak nie wiem co.

İstasyona ölü gibi yorgun halde güçlükle ulaştım.

W poniedziałek po wycieczce wszyscy dopiero koło dwunastej przyleźli do roboty.

Geziden sonraki Pazartesi herkes ancak saat on iki gibi işe gelebildi.

Maszerować *ndk*: uygun adım yürümek

Przymaszerować *dk*: uygun adım yürüyerek varmak, ulaşmak

Wojsko przymaszerowało do obozu.

Askerler kampa uygun adımda yürüyerek geldi.

Nęcać *ndk* - **Nęcić** *dk*: ayartmak, cezbetmek

Przynęcać *ndk* - **Przynęcić** *dk*: kendine çekmek

Zapach róży przynęca wszystkie owady w podwórzu.

Gülün kokusu avludaki tüm böcekleri kendine çekiyor.

Nosić *ndk* - **Nieść** *dk*: taşımak

Przynosić *ndk* - **Przynieść** *dk*: (taşıyarak) getirmek

Pójdź do kuchni i przynieś mi talerz.

Mutfağa git ve bana tabak getir.

Ptaki przynosiły do gniazd pożywienie dla piskląt.³⁶³

Kuşlar yavrular için yuvalara yiyecek getirdi.

Pełzać/Pełznąć *ndk*: emeklemek, sürünmek

Przypełzać *ndk* - **Przypełznąć** *dk*: emekleyerek, sürünerek gelmek, ulaşmak

Leżałem ukryty za słomą, kiedy przypełzł jakiś żołnierz i kazał mi uciekać.

Askerin biri sürünerek gelip bana kaçmamı söylediğinde balyaların arkasına saklanmış uzanıyordum.

Žmija przypełzła na skraj ścieżki.

Engerek yılanı patikanın kenarına sürünerek geldi.

---

³⁶³ S. Mędak, 2011, s. 415

Pędzić *ndk*: (sürüye, insanlara ilişkin) sürmek, uzaklaşmaya zorlamak

Przypędzać *ndk* - Przypędzić *dk*: sürerek, uzaklaştırarak bir yere ulaştirmek

Przypędził bydło do zagrody.

Sığırı çiftliğe getirdi.

Przypędzili dzieci ze szkoły do domu.

Çocukları okuldan eve getirdiler.

Pętać się *ndk*: (konuşma diline özgü) amaçsızca dolaşmak, gezinmek

Przypętać się *dk*: (konuşma diline özgü) dolaşıp gelmek

Po co się przypętałem do tej dzielnicy, po jakiego czorta?³⁶⁴

Neden dolaşıp bu mahalleye geldim ha, ne halt etmeye?

Płynąć *ndk*: yüzmek

Przypływać *ndk* - Przypłynąć *dk*: yüzerek gelmek

Statek, który ma przewieźć towary do Norwegii, nie przypłynął jeszcze do Gdańska.

Malzemeleri Norveç'e nakledecek olan gemi Gdańsk'a henüz gelmedi.

Postępować *ndk* - Postąpić *dk*: adım atmak, ilerlemek

Przystępować *ndk* - Przystąpić *dk*: ilerleyerek yaklaşmak ya da yanaşmak

Przystąpiło do niego dwóch obcych mężczyzn.

Ona iki yabancı adam yaklaştı.

Prowadzić *ndk* - Zaprowadzić *dk*: yürütmek, sürdürmek, taşımak, götürmek

Przyprowadzać *ndk* - Przyprowadzić *dk*: getirmek

Ona przyprowadziła ze sobą znajomych i młodszą siostrę.

Yanında tanıdıklarını ve küçük kız kardeşini getirdi.

Puszcząć *ndk* - Puścić *dk*: salmak, bırakmak, serbest bırakmak, salıvermek

Przypuszcząć *ndk* - Przypuścić *dk*: yanına yaklaştırmak

Była bardzo chłodną osobą, nikogo do siebie nie przypuszcziała.

Çok soğuk birisiydi, kimsenin yanına yaklaşmasına izin vermedi.

---

³⁶⁴ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: hoplamak, zıplamak

Przyskakiwać *ndk* - Przyskoczyć *dk*: hızlıca yanına gelmek, yakalamak, atılmak
Przyskakiwali do siebie z zaciśniętymi pięściami.³⁶⁵

Yumruklarını sıkarak birbirlerine atıldılar/birbirlerinin üzerine yürüdüler.

Nagle przyskoczył do okna.

Birden pencereye atıldı.

Słać *ndk*: göndermek

Przysyłać *ndk* - Przysłać *dk*: (bir şeye ilişkin) posta, kişi ya da teknik cihaz aracılığıyla gönderip ulaşmak

Przysyłał list przez gońca.³⁶⁶

Postacı aracılığıyla mektubu ulaştırdı.

Przyśle po ciebie samochód.

Seni alması için araba göndereceğim/ulaştıracam.

Stawiać *ndk*: koymak

Przystawiać *ndk* - Przystawić *dk*: yaklaştırmak, dayamak

Przystawiły mi pistolet do skroni i zabrały klejnot.

Silahı şakağıma dayadılar ve mücevheri benden aldılar.

Suwać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Przysuwać *ndk* - Przysunąć *dk*: sürüyerek ya da çekerek yaklaştırmak

Przysunęłam plecione krzesła do stołu.

Hasır sandalyeyi masaya doğru çektim.

Taszzyć *ndk*: çekmek, sürüklemek

Przytaszczyć/Przytaskać/Przytachać *dk*: (konuşma diline özgü) güçlükle getirmek

Przytaszczył ze sobą kumpla do domu.

Kankasını eve sürüyerek getirdi.

---

³⁶⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1056

³⁶⁶ Słownik Języka Polskiego, 2007, s. 798

Przytaszczono do punktu opatrunkowego rannych na noszach.

Yaralılar ilk yardım istasyonuna sedyede güçlkle getirildi.

Targać ndk - Targnać ndk: sürüklemek, çekmek

Przytargać ndk: (konuşma diline özgü) sürüyerek, çekerek zorla bir yere getirmek

Przytargali skądś trzy skrzynki piwa.

Bir yerlerden üç kasa bira sürüyüp getirdiler.

Telepać się ndk: (konuşma diline özgü) yavaş yavaş ya da zar zor ilerlemek

Przytelepać się dk: (konuşma diline özgü) yavaş yavaş ya da zar zor ilerleyerek ulaşmak, varmak

Wsiadłem do pociągu, który przytelepał się ospale przez miasto do krańcowego przystanku.

Kentin içinden son durağa doğru yavaş yavaş gelen trene bindim.

Tluc siğ ndk: (konuşma diline özgü) oradan araya gitmek, dolaşmak, gezinmek

Przytluc siğ dk: (konuşma diline özgü) zar zor ya da yavaş yavaş giderek varmak

Dopiero nad ranem przytlukła się do schronienia.

Kendini ancak sabaha karşı sığmağa atabildi.

Toczyć ndk - Potoczyć dk: yuvarlamak

Przytaczać ndk - Przytoczyć dk: yuvarlayarak getirmek

Przytoczyli skądś starą oponę od motocyklu.

Bir yerlerden motosiklet lastiğini yuvarlaya yuvarlaya getirdiler.

Turlać się ndk - Poturlać się dk: yuvarlanmak

Przyturlać się dk: yuvarlanarak varmak, ulaşmak

Kłębek włóczki przyturlał się pod moje nogi.

İp yumağı yuvarlanarak ayaklarıma geldi.

Moneta przyturlała się w pudełku.

Bozuk para yuvarlanarak kutunun içine gitti.

Wędrować *ndk* - Powędrować *dk*: gitmek, yürümek

Przywędrowywać *ndk* - Przywędrować *dk*: varmak, ulaşmak

Pielgrzymki przywędrowały na Jasną Górę.

Hacı grupları Jasna Góra manastırına ulaştılar.

Wiać *ndk*: (rüzgâra ilişkin) esmek

Przywiewać *ndk* - Przywiałć *dk*: (rüzgâra ilişkin) eserek getirmek

Drugiego dnia wiatr przywiał chmurę kurzu.

İkinci gün rüzgar beraberinde toz bulutu getirdi.

Prąd powietrza idący z kuchni przywiał tutaj zapach smażonej jajecznicy.³⁶⁷

Mutfaktan gelen hava akımı buraya kızarmış yumurta kokusunu getirdi.

Wieść *ndk*: götürmek

Przywodzić *ndk* - Przywieść *dk*: getirmek

Przywiedli tego śmiałka przed oblicze dowódcy.

Bu cesur kişiyi komutanın karşısına getirdiler.

Przywiódł owce z pastwiska.

Koyunları otlaktan getirdi.

Wlec *ndk*: sürüklemek, çekmek

Przywlekać *ndk* - Przywlec *dk*: sürüyerek, çekerek getirmek

Przywlekli oskarżonego przed oblicze sędzi.

Sanığı hâkimin önüne sürüyerek getirdiler.

Przywłókł wór kartofli z piwnicy.³⁶⁸

Bodrumdan patates çuvalı getirdi.

Wolać *ndk*: seslenmek, bağırarak, çağırarak

Przywoływać *ndk* - Przywołać *dk*: yanına gelmesi, yaklaşması için çağırarak

Przywołany ruchem jej ręki, usiadł przy stole.

El hareketiyle çağırıldı ve masaya oturdu.

³⁶⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁶⁸ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 931

Wozić / Wieźć *ndk*: araçla taşımak

Przywozić *ndk* - Przywieźć *dk*: getirmek, ulaştırmak

Matka codziennie o ósmej przywoziła córkę samochodem do szkoły.

Anne kızını her gün saat 8.00'da okula arabayla getiriyordu.

Codziennie przywożą rano świeże pieczywo i mleko.³⁶⁹

Her gün sabah taze ekme ve süt getiriyorlar.

Żeglować *ndk* - Pożeglować *dk*: yelken açmak

Przyżeglować *dk*: yelken açarak varmak

Kolumb przyżeglował do Ameryki.

Kolomb Amerika'ya yelkenliyle varmış.

III. 9.2. Eylemin Yüzeysel, Biraz, Hafif Yapıldığını Bildiren *Przy* -

Przy- önekli bazı eylemler bünyesinde süreklilik bildiren (niedokonany) form taşıyıp eylemin tamamlanmadığı, başından sonuna kadar yapılmadığı yönünde ek bir bilgi katarak anlamı değiştirir.³⁷⁰ Aslında bu başlık altında toplanan önekli eylemler bir anlamda derece bildiren formdadır. Bir başka deyişle, eylemlerin öneksiz durumdaki süreklilik bildiren (niedokonany) ve süreksizlik bildiren (dokonany) formları arasındadır. Konuya açıklık getirmek adına, Polonya dilinden üç farklı eylemle aşağıdaki örnekler verilebilir.

Bieleć *ndk* (beyazlamak - süreklilik bildiren / bitmemiş eylem)

Przybieleć *dk* (biraz/hafif beyazlamak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

Zbieleć *dk* (beyazlamak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

Siwieć *ndk* (ağarmak - süreklilik bildiren / bitmemiş eylem)

Przysiwieć *dk* (biraz/hafif ağarmak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

Zsiwieć *dk* (ağarmak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

³⁶⁹ S. Mędak, 2011, s. 423

³⁷⁰ M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 116

Żółknać ndk (sararmak - süreklilik bildiren / bitmemiş eylem)

Pryżółknać dk (biraz/hafif sararmak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

Zżółknać dk (sararmak - süreksizlik bildiren / bitmiş eylem)

Bu grupta toplanacak önekli eylemler söz konusu eylemin sonuna kadar yapılmadığına işaret eder. Eylem ‘hafifçe’, ‘kısmen’, ‘biraz’ ya da ‘bir noktaya kadar’ yerine getirilmiştir. Nitelik bakımından bir işin tam olarak gerçekleşmediği bilgisini veren *przy-* önekinin bir diğer özelliği de, eyleme zamansal açıdan bakıldığında, o eylemin kısa bir süreliğine yapıldığını bildirmesidir. Temelde bir işin sonuna kadar yerine getirilmediğini bildiren bu önekin zamansal açıdan ele alındığında böyle bir anlam katması hiç de şaşırtıcı değildir.

Blaknać ndk: (rengе, kaygıya, parlaklığa, hatıraya vs. ilişkin) solmak, kaybolmak

Przyblaknać dk: biraz solmak

Suknia przyblakła od słońca.

Kıyafet güneşten dolayı biraz soldu.

Spojrzała na nią swoimi przyblakłymi, zmęczonymi oczami.³⁷¹

Yorgun ve feri kaybolmuş gözlerle ona baktı.

Wspomnienie sprzed wojny już w niej przyblakło.

Savaştan önceki anıları artık biraz soldu.

Blednać ndk - Zblednać dk: benzi solmak

Przyblednać/Przybladnać dk:

1. biraz benzi solmak

2. (rengе, parlaklığa, anılara, problemlere vs. ilişkin olarak) biraz kaybolmak, solmak

1.

Ich twarz przybladła ze strachu.

---

³⁷¹ M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 114

Korkudan yüzlerinin rengi biraz soldu.

2.

Farba na ścianie przybladła z powodu wilgoci.

Rutubetten dolayı duvarların rengi hafif soldu.

Przybladła trochę, ale nie straciła przez to świeżości.³⁷²

Biraz solmuştu, ama bunun yüzünden tazeliğini kaybetmedi.

Sława aktorki ostatnio przybladła.

Aktrisin ünü son zamanlarda biraz azaldı.

Brudzić *ndk* - Ubrudzić *dk*: kirletmek

Przybrudzić *dk*: biraz kirletmek

Patrzył przez przybrudzone okno.

Biraz pisenmiş pencereden baktı.

Tylko kołnierzyk nieco się mi przybrudził.

Sadece yakam biraz kirlendi.

Brukać *ndk* - Zbrukać *dk*: kirletmek

Przybrukać *dk*: biraz kirletmek

Wytarła nos przybrukaną chusteczką.

Biraz kirlenmiş olan mendille burnunu sildi.

Ciemnieć *ndk* - Pociemnieć *dk*: kararmak, parlaklığı azalmak

Przyciemniać *ndk* - Przyciemnić *dk*: biraz karartmak, parlaklığı azaltmak

Te okulary przyciemniły światło reflektora.

Bu gözlük spot ışıkları biraz kırıyor/ ışıkların etkisini biraz azaltıyor.

Nie mogłem dostrzec cię w przyciemnionej lampie.

Loş ışıkta seni fark edemedim.

---

³⁷² M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 114

Czernić *ndk*: siyaha boyamak, karartmak, koyulaştırmak

Przyczerniać *ndk* - Przyczernić *dk*: biraz siyaha boyamak, biraz kartmak

Przyczerniała brwi i wyglądała bardzo atrakcyjnie.

Kaşlarını biraz koyulaştırdı ve çok çekici görünüyordu.

Stanął przed starym, przyczerniałym portretem młodej kobiety w czepcu i długo mu się przypatrywał.³⁷³

Eski, hafifçe karartılmış şapkalı/başlıklı genç kadın portresinin önünde durdu ve ona uzun uzun baktı.

Ćmić *ndk*: zayıf bir şekilde parlamak, yanmak

Przyćmiewać *ndk* - Przyćmić *dk*: hafifçe karartmak

Auta o przyćmionych reflektorach mknęły szosą.

Kısa farlı arabalar otoyoldan hızla geçti.

Dymić *ndk*: tütme

Przydymić *dk*: biraz isle kaplamak

Słońce najlepiej obserwować przez filtr z przydymionego nad świeczką szkła.³⁷⁴

Güneşe mumun üzerinde hafif islenmiş cam filtreyle bakmak en iyisi.

Garbić *ndk*: eğmek

Przygarbiać *ndk* - Przygarbić *dk*: biraz eğmek

Przygarbia plecy szyjąc na maszynie.

Makinede dikiş dikerken belini biraz eğiyor.

Przygarbił się od noszenia ciężarów.

Yük taşımaktan biraz kamburlaştı.

Gasić *ndk* - Zgasić *dk*: ışığı, ateşi söndürmek

Przygaszać *ndk* - Przygasić *dk*: ışığı, ateşi kısmen söndürmek

Samochód na przygaszonych światłach stał już przed bramą.

Araba söndürülmüş farlarıyla giriş kapısının önünde duruyordu.

³⁷³ M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 114

³⁷⁴ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Gasnąć *ndk* - Zgasnąć *dk*: ışıĝı, ateři sndrmek

Przygasać *ndk* -Przygasnać *dk*: (ışıĝa, ateře vs. iliřkin olarak) biraz sönmek

Pżar lasu przygasał.

Orman yangını etkisini biraz kaybetti.

řwiatła przygasły i na sali koncertowej zapanowała cisza.

ışıklar biraz kısıldı ve konser salonunda sessizlik oldu.

Głuchnąć *ndk* - Ogluchnąć *dk*: duyma yetisini kaybetmek

Przygłuchnąć *dk*: duyma yetisini kısmen kaybetmek

Po ostrej grypie przygłuchła trochę na jedno ucho.

Aĝır gribin ardından tek kulaĝında kısmen duyma kaybı var.

Głuszyć *ndk*: (sesi, gürültüyü vs.) bastırmak

Przygłuszać *ndk* - Przygłuszyć *dk*: kısmen bastırmak

Szum wody przygłuszył rozmowę.³⁷⁵

Suyun şarıltısı konuşmayı kısmen bastırdı.

Grzać *ndk*: ısıtmak

Przygrzewać *ndk* - Przygrzać *dk*: biraz ısıtmak

Mam od obiadu zupę, zaraz ci przygrzeję.

ĝle yemeĝinden kalan şorbam var, sana hemen biraz ısıtayım.

Kłękać *ndk* - Kłęknąć *dk*: diz çökmek

Przyklękać/Przyklękiwać *ndk* - Przyklęknąć *dk*: bir anlıĝına bir dizin üzerine çökmek

Przyklękłam nad kałuzą, która stała na jezdni po ulewie, i obmyłam w niej dłonie.

Saĝanak yaĝıřtan sonra oluşan caddedeki su birikintisinde bir dizimin üzerine çktm ve ellerimi yıkadım.

Oddał chorąĝiew żłnierzowi, który przyklęknął na jedno kolano.

Tek dizinin üzerine çökmüş askere sancaĝı geri verdi.

---

³⁷⁵ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 667

Krochmalić ndk - Wykrochmalić dk: kolalamak

Przykrochmalać ndk - Przykrochmalić dk: hafif kolalamak

Przykrochmalala jeszcze zasłony i firanki.

Perde ve tülleri de hafifçe kolaladı.

Kurczyć ndk - Skurczyć dk: kısaltmak, büzmek, küçültmek, (kumaşa ilişkin) çekmek

Przykurczać ndk - Przykurczyć dk: biraz kısaltmak, küçültmek, büzmek

Mogła przykurczyć zziębnięte nogi.

Buz gibi olmuş ayaklarımı biraz büzebildi.

Pulover z dekoltem w szpic przykurczył się w praniu.

V yaka kazak yıkanırken biraz çekmiş.

Ze strachu przykurczyliem siğ pod kocem.

Korkudan battaniyenin altında hafif büzüldüm.

Marszczyć ndk - Zmarszczyć dk: büzgü yapmak

Przymarszczać ndk - Przymarszczyć dk: hafif büzgü yapmak

Przymarszczyła rękawy sukienki.

Elbisenin kollarını hafif büzgü yaptı.

Milknać ndk - Umilknać dk: susmak, sessizleşmek, sesi kesmek

Przymilknać dk: bir an susmak, bir anlığına sessizleşmek

Gdy wszedł na mównicę, wszyscy przykilkli.³⁷⁶

Kürsüye çıktığında herkes bir an için sustu.

Mizernieć ndk - Zmizernieć dk: bitkin düşmek, yıpranmak

Przymizernieć dk: biraz bitkin düşmek, yıpranmak,

Przymizerniał ze zmartwienia i zgryzoty.

Kaygı ve endişeden biraz yıpranmıştı/bitkin düşmüştü.

---

³⁷⁶ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 798

Mrużyć *ndk* - Zmrużyć *dk*: gözlerini kısmak

Przymrużać *ndk* - Przymrużyć *dk*: gözlerini biraz kısmak

Patrzył na rysunek spod przymrużonych powiek z powodu silnego światła.

Parlak ışıktan dolayı resme biraz kısılmış göz kapaklarının altından baktı.

Patrząc na nich, przymrużał znacząco oczy.

Onlara bakarken manidar biçimde gözlerini biraz kıstı.

Oszczędzać *ndk* - Oszczędzić *dk*: tasarruf etmek, biriktirmek

Przyoszczędzić *dk*: (konuşma diline özgü) biraz tasarruf etmek, kenara koymak

Na wszelki wypadek przyoszczędziłem żywności.

Ne olur ne olmaz diye kenara biraz yiyecek koydum.

Palić *ndk*: yakmak

Przypalać *ndk* - Przypalić *dk*: kısmen yakmak, dibi tutmak, yüzeyini yakmak

W nosie świdrował zaduch przypalonej poduszki papierosem.

Sigarayla yüzeyi yanmış yastığın ağır kokusu burnumu deldi.

Zjadłem przypaloną zupę pomidorową, teraz mdli mnie.

Dibi yanmış domates çorbası içmiştim, şimdi midem bulanıyor.

Gdy smażysz powidła, nie zapomnij mieszać od spodu, bo się powidła przypalają.

Marmelat yaparken alttan karıştırmayı unutma, yoksa tencerenin dibi tutar.

Piec *ndk* - Upiec *dk*: kızarmak, fırınlamak, fırında pişirmek

Przypiekać się *ndk* - Przypieć *dk*: fırınlayarak ya da ateşin üzerinde yüzeyini kızartmak

Kiełbaski nadziewali na zaostzone kijki i przypiekali nad ogniem.³⁷⁷

Sucukları sivri şişlere geçirdiler ve dış yüzeyini ateşin üzerinde kızarttılar.

Ciasto przypiekło się w piekarniku.

Fırındaki hamurun yüzeyi kızardı.

---

³⁷⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Płaszczyc *ndk*: düzleřtirmek, yassılařtirmek

Przypłaszczac *ndk* - **Przypłaszczyc** *dk*: biraz düzleřtirmek

Przypłaszczyl fryzurę kapeluszem.

Saç stilini şapkayla biraz düzleştirdi.

Pudrowac *ndk*: pudra sürmek

Przypudrowywaç *ndk* - **Przypudrowaç** *dk*: hafifçe pudra sürmek

Niemowlę ma wysypkę na brzuchu, trzeba przypudrowaç.

Bebeğın göbeği isilik olmuş, hafifçe pudra sürmek gerek.

Trzeba jeszcze przypudrowaç się, poprawić usta, żeby nie wyglądały tak blado.³⁷⁸

Yüze biraz daha pudra sürmek gerek, çok soluk görünmesin diye dudakları güzelleştirmek gerek.

Schnać *ndk*: kurumak

Przyschnać *ndk* - **Przysychaç** *dk*: biraz kurumak

Pomarańcze przyschły, nie rozwijają się.

Portakallar biraz kurudu, büyümüyor.

Świeży dyplom, ledwie atrament przysechł.³⁷⁹

Diploma daha yeni, mürekkep zar zor kurudu.

Nową warstwę tynku nakłada się, kiedy przyschnie poprzednia.

Yeni sıva tabakası bir önceki biraz kuruduğunda yapılır.

Siadaç *ndk* - **Siąć** *dk*: oturmak

Przysiadaç *ndk* - **Przysiąć** *dk*: kısa süreliğine oturmak; ucuna, kenarına oturmak

Przysiadł zmęczony na ławce w parku.

Parktaki banka yorgun halde biraz oturdu.

Smażyć *ndk* - **Usmażyć** *dk*: kızartmak

Przysmażac *ndk* - **Przysmażyc** *dk*: kızartarak hafif esmerleřtirmek

Najadł się przysmażonych pieczarek.

³⁷⁸ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

³⁷⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1055

Kızartarak hafif esmerleşmiş mantarlardan çok yedi.

Stopować ndk - Zastopować dk: durdurmak

Przystopowywać ndk - Przystopować dk: bir anlığına durdurmak

Głośne krzyki kobiety przystopowały złodziei w biegu.

Kadının yüksek sesli çığlığı hırsızları kaçarken bir anlığına durdurdu.

Strzyc ndk - Ostrzyc dk: kesmek

Przystrzygać ndk - Przystrzyc dk: biraz kesmek

Zakochała się w chłopaku z przystrzyżonymi włosami i dołkami na twarzy.

Kısa kesilmiş saçları ve yüzünde çukurları olan oğlana âşık oldu.

Stawać ndk - Stanać dk: durmak

Przystawać ndk - Przystanać dk: bir anlığına durmak

Starzec szedł z wysiłkiem, przystając co parę kroków.

Yaşlı adam birkaç adımda bir durarak zorlukla yürüdü/gitti.

Przystanałem, żeby zatankować samochód.

Arabanın deposunu doldurmak için ara ara durdum.

Szarzeć ndk - Poszarzeć ndk: grileşmek, gri renge bürünmek

Przyszarzeć dk: biraz grileşmek

Wszystkie obrazy przyszarzały ze starości.

Tüm tablolar eski olduklarından dolayı hafif grileşmiş.

Tępić ndk - Stępić dk: köreltmek

Przytępiać ndk - Przytępić dk:

1. biraz köreltmek

2. (duyarlılık, zihin, izlenim vs. ilişkin) biraz zayıflamak

1.

Przytępił kosę na kamieniu.

Tırpanı taşta biraz köreltti.

Trzeba naostrzyć siekiere, bo się przytępiła.

Baltayı keskinleştirmek gerek, çünkü biraz köreldi.

2.

Nadmierne spożycie alkoholu przytępia go.

Aşırı alkol tüketimi bilinci zayıflatır.

Tłumić *ndk* - Stłumić *dk*: bastirmek, baskın olmak, baskın gelmek

Przytłumiać *ndk* - Przytłumić *dk*: (ışığa, sese, renge ilişkin olarak) biraz loşlaştırmak, boğmak, etkisini azaltmak

Światło lampy przytłumione abażurem.³⁸⁰

Lambanın ışığı/gücü abajurla biraz kırıldı.

Zza ściany dolatywały przytłumione głosy.

Duvarın arkasından boğuk insan sesleri geliyordu.

Trzeć *ndk*: ovmak, ovalamak, sürtmek

Przycierać *ndk* - Przytrzeć *dk*: biraz düzleştirmek, törpülemek

Trochę za długi ten obcas, przytrzyj pilnikiem.

Bu topuk biraz fazla uzun, eğeyle biraz törpüle.

Trzymać *ndk*: tutmak

Przytrzymywać *ndk* - Przytrzymać *dk*: bir süreliğine tutmak, bir anda tutmak

Przytrzymałam dziecko, a matka poszła do sypialni posłać koc pod prześcieradło.

Ben çocuğu tuttum, annesi de çarşafın altına battaniye sermek için yatak odasına gitti.

Przytrzymał w ostatniej chwili go, by nie wpadł pod stół.

Masanın altına düşmesin diye onu son anda tuttum.

Tyć *ndk* - Utyć *dk*: kilo almak

Przytyć *dk*: biraz kilo almak

Przytył na skutek zmiany trybu życia.³⁸¹

³⁸⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom II, 1988, s. 1062

³⁸¹ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 930

Yaşam biçiminin değişimi sonucu biraz kilo aldı.

Ucichać *ndk* - Ucichnąć *dk*: sessizleşmek, sesi kesmek

Przycichać *ndk* - Przycichnąć *dk*: biraz sessizleşmek

Przycichał stopniowo szum silnika elektrycznego.

Elektrik motorunun uğultusu biraz azaldı.

Dzieci powoli przycichały po karmieniu.

Çocukların sesi beslendikten sonra biraz kesildi.

Burza przycichła już, wiatr zaniechał poświstów szatańskich.³⁸²

Fırtına artık sakinledi, rüzgâr şeytani ıslıklara son verdi.

Ucinać *ndk* - Uciąć *dk*: kesmek

Przycinać *ndk* - Przyciąć *dk*: biraz kesmek; bir kısmını kesmek, kısaltmak

Przycięła zdjęcie trochę z boku, by pasowało do ramki.³⁸³

Çerçeveye uyması için fotoğrafı yandan biraz kesti.

W końcu maja powinniśmy przycinać żywopłot.

Mayısın sonunda çit bitkilerini biraz kırpmalıyız.

Uciszać *ndk* - Uciszyć *dk*: sesini kısmak, susturmak, sessiz hale getirmek

Przyciszać *ndk* - Przyciszyć *dk*: biraz sesini kısmak

Nie za głośno gra? Pozwól, że trochę przyciszę radio.

Çok yüksek çalmıyor mu? İzin ver, radyoyu biraz kısayım.

Umierać *ndk* - Umrzeć *dk*: ölmek

Przymierać *ndk* - Przymrzeć *dk*: ölme noktasına gelmek

Żebrak wyciągał ręce po jałmużnę, przymierał głodem.

Dilenci sadaka için elini uzattı, açlıktan ölme noktasındaydı.

Więdnąć *ndk* - Zwiędnąć *dk*: (genellikle susuzluk sonucu) solmak, çürümek

Przywiędnąć *dk*: hafif solmak, biraz çürümek

---

³⁸² M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 114

³⁸³ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Rośliny doniczkowe wymagają regularnego nawadniania. Nawet kilka dni w upale bez podlewania może sprawić, że przywiędną.

Saksy bitkileri düzenli sulama gerektirir. Sıcak havalarda birkaç gün sulamama bile hafif solmalarına neden olabilir.

Bu eylem aynı zamanda kişilerin dış görünüşüne ilişkin olarak da kullanılır.

Postarzała się już i jej cera przywiędła.

Yaşlandı artık ve yüzü kırış kırış oldu.

Zamykać *ndk* - Zamknać *dk*: kapatmak

Przymykać *ndk* - Przymknać *dk*: (kapatırken) aralık bırakmak, tam kapatmamak

Przymknął powieki ze zmęczenia.

Yorgunluktan göz kapaklarını hafif kapadı.

Wsunęli siğ do szopy, przymknęli wierzeje.³⁸⁴

Kulübeye sessizce girdiler, giriş kapısını yarı açık bıraktılar/tam kapatmadılar.

Był przeciąg, drzwi się przymknęły.

Hava akımı/cereyan vardı, kapı tam kapanmadı.

Żółknąć *ndk* - Zżółknąć *dk*: sararmak, sarılaşmak

Przyżółknąć *dk*: biraz sararmak

Obrus przyżółkł od ciągłego prania, będzie trzeba zmienić.

Masa örtüsü sık yıkanmaktan biraz sararmış, değiştirmek gerekecek.

Żółcić *ndk*: sarartmak, sarı renge bürümek

Przyżółcić *dk*: biraz sarartmak

Nikotyna przyżółciła jego palce.

Nikotin parmaklarını hafif sararttı.

Czas przyżółcił kartki książek.

Yıllar kitapların sayfalarını hafif sarartmış.

---

³⁸⁴ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Przybielić, przyczernić, przybrudzić ve przypudrować eylemlerine değinilmişken, konuyu noktalamadan önce iki Polonyalı dilbilimcinin görüş olarak ayrıldığı noktayı da paylaşmak gerek. İlk bölümde Danuta Buttlerowa'nın *przy-* yapısının üretkenliğinin son yirmi-otuz yılda zayıfladığı yönündeki görüşüne yer verilmmişti. Buttlerowa'ya göre, *do-* öneki *przy-* önekinin yerini hemen hemen almıştır. Ancak, Maria Witkowska Gutkowska'ya göre, durum pek öyle değildir. “*Dobielić, doczernić, dobrudzić, dopudrować* eylemleri yapılacak işi sonuna kadar yapma ya da ilave olarak bir işi yerine getirme anlamına gelir. Ancak, *do-* önekinin burada miktar bildiren anlamı yoktur. Bu yüzden, Buttlerowa'nın *do-* önekinin *przy-* önekinin yerini neredeyse alacağı yönündeki ifadesine katılmak güç.”³⁸⁵ Bu açıdan bakıldığında, bir önekin diğerinin yerini alması bir kenara, her birinin kendine özgü çok önemli anlamları olduğu ortadadır.

III. 9.3. Bir Araya Getiren *Przy-*

Przy- önekinin eyleme ek olarak kattığı bir diğer anlam irdelenirken, akıllara *przy* önleci (ilgeci) gelir. *Przy* önleci (ilgeci) bazı durumlarda bir nesnenin konum olarak diğer bir nesnenin çok yakınında ya da bitişiğinde bulunmasına işaret eder. Bu başlık altında toplanan eylemlerin başına gelen *przy-* öneki de, ‘iki cisim birbirine ‘tutturma, yapıştırma, bitişik hale getirme’ anlamı taşır. Buradan hareketle, *przy-* önekiyle önleç (ilgeç) arasında anlam ilişkisinin olduğu söylenebilir. Bir araya gelen nesnelere bir bütün oluşturur.

Bić ndk - Ubić dk: vurmak

Przybijać ndk - Przybić dk: çivi ile bir şeye tutturmak

Do krzyża została przybita drewniana tabliczka.

Çarmıha çiviyle ahşap plaka tutturuldu.

---

³⁸⁵ M. Witkowska-Gutkowska, 1978, s. 116

Kleić *ndk*: yapıştırmak, parçaları birleştirmek

Przyklejać *ndk* - Przykleić *dk*: bir şeye yapıştırmak

Piotr kleił modele samolotów, po czym przykleił obtłuczone uszko do filiżanki.

Piotr (parçaları yapıştırarak) maket uçak yaptı, sonrasında da kırık kulpu fincana yapıştırdı.

Przepocona koszula przykleiła się mu do pleców.³⁸⁶

Terden ıslanan gömlek sırtına yapışmış.

Kręcić *ndk* - Ukręcić *dk*: çevirmek, döndürmek, sarmak, sarmalamak

Przykręcać *ndk* - Przykręcić *dk*:

1. vida ile bir şeye tutturmak

2. vidalamak

1.

Przykręcił do plecaka wojskowego orzełka, którego dostał od adiutanta.

Emir subayından aldığı askeri kartal armasını sırt çantasına vidaladı.

2.

Przykręcił jakąś śrubkę i światło znowu się zapaliło.³⁸⁷

Bir vida sıktı ve lamba yeniden yanmaya başladı.

Kuć *ndk*: çekiçlemek, dövme

Przykuwać *ndk* - Przykuć *dk*: genellikle zincirle bir şeye bağlamak

Niewolników przykuwano do wiosel.³⁸⁸

Köleler küreklere zincirlendi.

Lutować *ndk* - Zlutować *dk*: lehim yapmak, lehimlemek

Przylutowywać *ndk* - Przylutować *dk*: lehimle bir şeye tutturmak

‘Umiem lutować’ rzekł i na wierzchu puszki przylutował ampułkę kwasem siarkowym.

³⁸⁶ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 913

³⁸⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁸⁸ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 914

Lehim yapabilirim dedi ve tenekenin üzerine küçük şişeyi sülfürik asitle lehimledi.

Łączyć ndk - Połączyć dk: birleştirmek, katmak

Przyłączać ndk - Przyłączyć dk: bir şeye bağlamak, dâhil etmek

Ponad 51% terytorium II Rzeczypospolitej przyłączono do ZSRR.

İkinci Polonya Cumhuriyeti topraklarının %51'inden fazlası SSCB'ne dâhil edildi.

Łączą nas wspólne zainteresowania, ale w połowie wycieczki przyłączył się do nas jakiś chłopak.

Bizi ortak ilgi alanları birleştirdi, ancak gezinin yarısında bize bir oğlan daha katıldı.

Marznąć ndk - Zmarznąć dk: donmak

Przymarzać ndk - Przymarznąć dk: (dondurucu soğuk nedeniyle) yapışmak, sarmak

Jego mokre ręce przymarzły do metalu.

Islak elleri soğuktan metale yapıştı kaldı.

Lód przymarzał do ścian zamrażalnika nowej lodówki.

Yeni buzdolabının dondurucu kısmı buz tutmuş.

Nitować ndk: perçinlemek

Przynitowywać ndk - Przynitować dk: perçinle bir şeye tutturmak

Przynitowano tabliczki informacyjne na korpusie silnika samochodowego.

Araba motorlarının gövdesine bilgi plakaları perçinle tutturuldu.

Padać ndk - Paść dk: düşmek

Przypadywać ndk - Przypadać dk: birisine ya da bir şeye yapışmak

Kot przypadł do leżącego na ziemi chłopaka.

Kedi yerde uzanan oğlanın üzerine yapıştı.

Już tyle razy przypadałeś mi do nóg, iż więcej ci nie wybaczę, ani nie uwierzę w twoją dobrą wolę.³⁸⁹

Bugüne kadar ayaklarıma öyle çok (kez) kapandın ki, seni daha affetmeyeceğim ve de iyi niyetine inanmayacağım.

Pikować *ndk*: dikmek

Przypikować *dk*: dikerek tutturmak

Falbanka krzywo przypikowana do bluzki.

Fırfır bluza çarpık çurpuk bir biçimde dikildi.

Rosnąć *ndk*: büyümek, uzamak, gelişmek

Przyrastać *ndk* - Przyrosnąć *dk*: uzayarak, yapışmak, tutunmak

Pędy oplatające pień przyrosły do niego.³⁹⁰

Gövdeyi saran sürgünler ona tutundu.

Schnąć *ndk*: kurutmak

Przyschnąć *ndk* - Przysychać *dk*: kuruyarak yapışmak

Opatrunek przysechł do rany i trudno go było oderwać.

Sargı bezi yaraya kuruyarak yapışmış, ayırması zor oldu.

Błoto przysychło do butów, do kół wozów.³⁹¹

Çamur kuruyup ayakkabıya ve at arabasının tekerleklerine yapıştı kaldı.

Spawać *ndk* - Zespawać *dk*: kaynak yapmak

Przyspawać *dk*: kaynak yaparak tutturmak

Bez trudu przyspawałem końcówki rur do pompy.

Hiç zorlanmadan hortum uçlarını pompaya kaynakla tutturdum.

Sznurować *ndk*: ipi bağlamak

Przysznurowywać *ndk* - Przysznurować *dk*: iple bağlayarak tutturmak

---

³⁸⁹ S. Mędak, 2011, s. 416

³⁹⁰ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁹¹ M. Witkowska-Gutkowska, **Funkcje Czasownikowego Przedrostka Przy-** w Porównaniu z Funkcjami Przyimka Przy w Języku Polskim, Łódź, 1989, s. 50

Poszedł na spacer z dzieckiem w skórzanych do nóg przysnurowanych sandałach.

Ayaklarına deri sandaletleri bağlanmış çocuğuyla yürüyüşe çıktı.

Sztukować *ndk*: dikerek eklemek, uzatmak

Przysztukować *dk*: (uzatmak amacıyla) dikerek bir şeyi tutturmak

Poprosiłam matkę żeby przysztukowała plisę do spódnicy.

Annemden eteğime pile dikmesini rica ettim.

Szyć *ndk* - Uszyć *dk*: dikmek

Przyszywać *ndk* - Przyszyć *dk*: dikerek tutturmak

Na szytej u nas konfekcji przyszywano zagraniczne metki i sprzedawano jako rzeczy z importu.³⁹²

Bizde dikilen giysilere yabancı etiket dikiliyor ve ithal şeyler olarak satılıyor.

Śrubować *ndk*: vidalamak

Przyśrubować *ndk* - Przyśrubowywać *dk*: bir şeyi vida ile tutturmak

Szyny zostały przyśrubowane do podkładów przez kolejarzy.

Raylar tabanlığa demiryolu işçileri tarafından vidalandı.

Meble są przyśrubowane do podłogi.³⁹³

Mobilyalar döşemeye vidayala sabitlendi.

Stwierdzać *ndk* - Stwierdzić *ndk*: belirtmek, ifade etmek

Przytwierdzać *ndk* - Przytwierdzić *dk*: tutturmak

Flaga przytwierdzona do drzewca jest bardzo stara.

Bayrak direğine tutturulan bayrak çok eski.

Trzaskać *ndk* - Trzasnąć *dk*: vurmak, çarpmak

Przytrzaskiwać *ndk* - Przytrzasnąć *dk*: kıstırmak

Przytrzasnął sobie palce szufladą, ponieważ w pośpiechu zamknął ją.

Parmaklarını çekmeceye kıstırdı, çünkü aceleyle kapattı.

³⁹² Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁹³ M. Witkowska-Gutkowska, 1989, s. 50

Uczepiać ndk - Uczepić dk: bağlamak, kancalamak

Przyczepiać ndk - Przyczepić dk: tutturmak

Powiedział, że przyczepi ulotki do tablicy.

Tahtaya broşürleri yapıştıracağını söyledi.

Przyczepia kwiatek do kapelusza.

Şapkasına çiçek tutturuyor.

Upinać ndk - Upiąć dk: bağlamak

Przypinać ndk - Przypiąć dk: (toplu iğne, çengelli iğne, kordonla vs.) bir şeye bağlamak, tutturmak

Upięła włosy w kok, potem przypięła kalkę do deski i zabierała się do kreślenia.

Saçlarını topuz yaptı, sonra masaya karbon kâğıdını tutturdu ve çizime başladı.

Przypięła broszkę do bluzki.³⁹⁴

Broşu bluzaya tutturdu.

Uprawiać ndk - Uprawić dk: toprağı ekim için hazırlamak

Przyprawiać ndk - Przyprawić dk: tutturmak

Przyprawia ucho do garnka.

Tencereye kulpunu tutturuyor.

Wiązać ndk: ip, halat, kravat vs. bağlamak

Przywiązać ndk - Przywiązywać dk: bir şeyi iple, halatla vs. bağlamak, iliştmek

Przywiązał kózce kokardę.³⁹⁵

Oğlağa fiyonk bağladı.

Flisak przywiązał łódź do pali na brzegu.

Salcı salını kıyıdaki kazığa bağladı.

Kilka robotników przywiązywało się linami do bramy fabryki.

Birkaç işçi kendilerini iple fabrikanın giriş kapısına bağladılar.

---

³⁹⁴ K. Termińska, 2001, s. 296

³⁹⁵ K. Termińska, a.g.e., s. 296

Yukarıda görüldüğü üzere, *przywiązać się* eylemi fiziksel olarak ‘bağlanmak’ anlamına karşılık gelmektedir. Aynı zamanda soyut olarak da bağlanmak anlamını taşıdığı görülür.

Łatwo przywiązywał się do ludzi.³⁹⁶

İnsanlara kolayca bağlanırdı.

Bardzo szybko przywiązała chłopaka do siebie.

Delikanlıyı kendisine çok çabuk bağladı.

Wrzecz ndk: ndk kaynamak

Przywierać ndk - Przywrzecz dk: yapışmak, kaynatarak yapışmak

Kaszę należy od czasu do czasu mieszać, aby nie przywarła do garnka.³⁹⁷

Tencereye yapışmaması için yulaf lapasını ara sıra karıştırmak gerek.

Mokre mundury przywierały do pleców.

Islak ceket sırtına yapıştı.

Nowe tapety idealnie przywarły do ściany sypialni.

Yeni duvar kâğıtları yatak odası duvarına harika biçimde yapıştı.

Przywarł do niej całym ciałem.

Tüm bedeniyle ona yapıştı.

Wyprzecz ndk - Wyprzecz/Wyprzecz dk: (hayvanı) arabadan, sabandan çözmek, ayırmak

Przyprzecz ndk - Przyprzecz dk: hayvanı arabaya bağlamak

Przyprzeczł konia do wozu.

Atı (at) arabasına bağladı.

Zlepiac ndk - Zlepić dk: parçaları bir araya getirmek, yapıştırmak

Przylepiac ndk - Przylepić dk: bir şeye yapıştırmak

³⁹⁶ K. Termińska, 2001, s. 296

³⁹⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Po pierwsze pozbiierał skorupy i zlepił rozbitą figurkę z porcelany, potem przylepił haczyk do ścian, ale już nie miał czasu, aby przylepić oderwaną podeszwę do buta. Önce kırık parçaları topladı ve porselen heykeli yapıştırdı, sonra kancayı duvara sabitledi, ama artık ayakkabıya kopmuş tabanı yapıştırmak için vakti kalmamıştı.

Na drzwiach przylepił kartkę: pukaj zanim wejdiesz.

Kapılara ‘girmeden önce kapıyı çal’ yazan kâğıt yapıştırdı.

Polonya dilinde addan türetilmiş, ‘tutturma’, ‘yapıştırma’ anlamı veren *przy-* önekli eylemler de mevcuttur. Yukarıdaki eylemlere dâhil edilememesinin nedeni öneksiz formlarının bulunmamasıdır. Ancak, anlam bakımından, incelenen konuyla birebir örtüştüğü için bu tür eylemlere de yer verilmesinin gerekli olduğu düşünülmüştür.

gwóźdź (çivi) → *przygwoździć* (çivilemek),

ćwiek (tablalı çivi) → *przyćwiekować* (çiviyle tutturmak, çivilemek),

pas (kemer) → *przyposać* (kemerle tutturmak, bağlamak),

szpila (iğne) → *przyszpilać* (iğneyle tutturmak),

trok (kayış, kemer) → *przytroczyć* (kemer veya kayışla bağlamak).

Konudan uzaklaşmadan ve yine ‘bitiğişinde, yanbaşıında’ anlamında kullanılan *przy-* önleci (ilgeci) temelinde ‘yanına’ doğru bir hareket bildiren eylemlere de göz atılmalıdır.

Błąkać się *ndk*: dolaşmak, gezinmek

Przybłąkać się *dk*: (hayvanlara ve çocuklara ilişkin) dolaşırken katılmak

Mały kundel przybłąkał się w zimie do nas i odtąd jest z nami.

Küçük kırma köpek kışın dolaşırken bize katıldı ve o zamandan beri bizimle.

Mierzyć *ndk* - **Zmierzyć** *dk*: ölçmek, denemek

Przymierzać *ndk* - **Przymierzyć** *dk*: giyerek ya da yanına getirerek uyup

uymadığını kontrol etmek, karşılaştırmak

Zdjęłam z nogi but i przymierzyłam go do buta mojej koleżanki.

Ayakkabımı çıkardım ve arkadaşımın ayakkabısının yanına getirerek karşılaştırdım.

Przymierzyła dywan na podłogę.

Halıyı uyup uymadığını anlamak için döşemeye koydu.

Padać *ndk* - Paść *dk*: düşmek

Przypadać *ndk* - Przypaść *dk*: bir şeyin yanına kendini atmak, çıkagelmek

Pies przypadł do chłopaka leżącego na ziemi.

Köpek kendini yerde uzanan oğlanın yanına attı.

Siadać *ndk* - Siąść *dk*: oturmak

Przysiadać się *ndk* - Przysiąść się *dk*: birisinin yanına oturmak, (oturarak) katılmak

Przysiadłem się do znajomych w kawiarni.

Kafede tanıdıklarımın yanına oturarak onlara katıldım.

Sadzać *ndk* - Posadzić *dk*: birini oturtmak, oturtmak üzere bir yere yerleştirmek

Przysadzić się *ndk*: bir şeyi kaldırmak, çekmek için yanına çömelmek

Musiał się przysadzić, żeby podnieść worek kartofli.

Patates çuvalını kaldırmak için yanına çömelmek zorundaydı.

Stawiać *ndk*: koymak, yerleştirmek

Przystawiać *ndk* - Przystawić *dk*: yanına koymak

Księgarz przystawił drabinkę do półki, wspiął się na nią i sięgnął po książkę.³⁹⁸

Kitapçı merdiveni rafa dayadı, çıktı ve kitabı almak için uzandı.

Wisieć *ndk*: asmak

Przywieszać *ndk* - Przywiesić *dk*: yanına asmak

Przywiesił drabinkę do burty statku.³⁹⁹

El merdivenini geminin yan kısmına astı.

³⁹⁸ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

³⁹⁹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 822

III. 9.4. Nesneye Fiziksel Baskı Uygulayan *Przy-*

Sayınca çok fazla olmamalarına rağmen, bazı *przy-* önekli eylemler nesneyi fiziki olarak ‘baskıya’, ‘yüklenmeye’ maruz bırakır. Bu baskı ve yüklenme sonucunda nesnenin bazen ezildiği, tahrip olduğu veya bütünden ayrıldığı görülür.

Cisnąć *ndk*: bastırmak

Przyciskać *ndk* - Przycisnąć *dk*: dayanmak, yüklenmek

Jakub przycisnął mocniej drzwi, winda ruszyła i wjechał windą na piąte piętro.

Jakub kapiya kuvvetlice yüklendi, asansör hareket etti ve beşinci kata çıktı.

Rozpalone palce przyciskam do chłodnej szyby samochodu podczas jazdy.

Çok fazla yanan parmaklarımı seyahat boyunca arabanın soğuk camına dayadım.

Deptać *ndk*: ayakla çiğnemek

Przydeptywać *ndk* - Przydeptać *dk*: ayakla üzerine basmak

Panna młoda przydepnawszy długą suknię ślubną, potknęła się i upadła.

Gelin, gelinliğinin uzun eteğine bastı, tökezledi ve düştü.

Dławić *ndk* - Zadławić *dk*: boğmak

Przydławić *dk*: boğazını sıkarak ya da bastırarak boğmak

Zwalił na ziemię i nogą przydławił.

Yere devirdi ve ayağıyla boğazına basarak boğdu.

Dusić *ndk* - Udusić *dk*: boğmak, boğazını tıkmak

Przyduszać *ndk* - Przydusić *dk*:

1. boğazına, ağzına bastırarak boğmak

2. bastırmak

1.

Kaszel już dusił starca, co gorsze morderca przydusił go poduszką.

Öksürük yaşlı adamı zaten boğmuştu, üstüne üstlük katil yastık basıp onu boğdu.

2.

Przydusił kciukiem nos, aż pociekły mu łzy.⁴⁰⁰

Gözyaşları damlayana dek burnuna başparmağıyla bastırdı.

Wygladzać *ndk* - **Wygladzić** *dk*: düzleştirmek

Przygladzać *ndk* - **Przygladzić** *dk*: eliyle hafif bastırarak, dokunarak düzleştirmek

Przygladza fałdy nakrycia łóżka.

Eliyle yatak örtüsünün kıvrımlarını sıvazlayarak düzeltti.

Gnieść *ndk* - **Pognieść** *dk*: sıkmak, ezmek, parçalamak

Przygniatać *ndk* - **Przygnieść** *dk*: birisini / bir şeyi zarar verecek, yaralayacak ya da öldürecek şekilde ezmek, çiğnemek

Ścięte drzewo przygniotło drwala.

Kesilen ağaç oduncuyu ezdi.

W przerwie dopaliła papierosa, zamiast zdusić w popielniczce, wyrzuciła na ziemię i przygniotła niedopałek obcasem.

Molada sigarayı tamamen içti, küllükte söndürmek yerine yere attı ve izmaritini ayakkabının topuğuyla ezdi.

Gryźć *ndk*: ısırarak, parçalamak, yemek

Przygryzać *ndk* - **Przygryźć** *dk*: kemirmek, dişlemek

Przygryza wąskie, blade wargi.

İnce, solgun dudaklarını ısırıyor.

Yukarıdaki örnek cümlede geçen *przygryzać* eylemi Türkçe'ye her ne kadar 'ısırarak' şeklinde çevrilse de, önekli ve öneksiz eylem arasında küçük bir anlam farkı vardır. Öneksiz haldeki *gryźć* eyleminde ısırılan şeye ya diş geçirilmekte ya da ısırılan şey bütünden ayrılarak dişler yardımıyla öğütülüp yutulabilmektedir. Ancak, önekli

---

⁴⁰⁰ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

formdaki *przygryzać / przygryźć* eyleminde ise, ısırılan şeyin koparılmadığı ya da parçalanmadığı, yalnızca iki diş arasında sıkıştırılmasının söz konusu olduğu bilinmelidir.

Klepać *ndk* - Klepnać *dk*: elle sıvazlamak, hafifçe vurmak

Przyklepywać *ndk* - Przyklepać *dk*: bir şeyle vurarak, bastırarak düzleştirmek

Przyklepię łopata skopaną ziemię.

Kazılmış toprağı kürekle vurarak/bastırarak düzleştireceğim.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Przykładać *ndk* - Przyłożyć *dk*: bastırması, ezmesi ya da kapatması için koymak

Tak czy inaczej lepiej jest przykładać kapustę na czas kwaszenia dużym kamieniem.

Öyle ya da böyle lahanaların üzerine salamura süresi boyunca büyük taşla ağırlık yaptırmak en iyisi.

Przyłożył opatrunek na ranę.

Yaraya pansuman uyguladı.

Siadać *ndk* - Siąść *dk*: oturmak

Przysiadać *ndk* - Przysiąść *dk*: oturarak ezmek

Przysiadł sobie koszulę.

Oturarak gömleğini buruşturdu.

Tłuc *ndk* - Stłuc *dk*: kırmak, ufalamak

Przytłuc *dk*: vurarak ezmek

Gdy wbił gwóźdź, przytłuł sobie palec młotkiem.

Çivi çakarken çekiçle parmağını ezdi.

III. 9.5 Eklemeyi Bildiren *Przy-*

Przy- öneki için değinilmesi gereken bir diğer anlam ise eylemin ek olarak yapılmasıdır. Yukarıda ‘yanına doğru hareket’ bildiren ve ‘yanı başında’ anlamı içeren *przy-* önekli eylemlerin irdelenmesinin ardından, akıllara söz konusu ekleme işinin

mevcut nesnenin sadece yan taraflarına mı yapıldığı sorusu gelebilir. *Przybudować*, *przymurować* gibi fiziksel olarak ekleme anlamına işaret eden eylemler ele alındığında, ekleme işleminin üst tarafa doğru da mümkün olduğu anlaşılır. Kısacası, ekleme işi sadece yanlara doğru bir hareketle sınırlı kalmamaktadır.

Bazı kaynaklara göre, mevcut nesneye bir şeyin eklenmesinden dolayı *przy-* öneki ‘genişletme’yi vurgulayan bir anlama sahiptir. Bu açıdan bakıldığında mantıklı görünebilir, ancak, aşağıda incelenecek olan tüm eylemler için geçerli olmadığından, ‘eklenme’ başlığı altında konuyu ele almak daha uygun olacaktır.

Budować *ndk* - Zbudować *dk*: inşa etmek

Przybudowywać *ndk* - Przybudować *dk*: ilaveten inşa etmek

Klasztor przybudowano do kościoła.⁴⁰¹

Kiliseye ek olarak manastır yapıldı.

Przybudowują jeszcze jedno piętro.

İlaveten bir kat daha çıkıyorlar.

Chować *ndk*: hayvan yetiştirmek

Przychowywać *ndk* - Przychować *dk*: ilave olarak hayvan yetiştirmek

Przychowuje owce na wełnę

Yün için ilaveten koyun yetiştiriyor.

Czynić *ndk* - Uczynić *dk*: yapmak, icra etmek, yerine getirmek

Przyczyniać *ndk* - Przyczynić *dk*: ilaveten katkıda bulunmak

To ponure usposobienie mojego syna przyczyniło zmartwienia.

Oğlumun bu kasvetli yapısı ayrıyeten endişe veriyordu.

Przyczyniał się do zwalczenia epidemii.

Sağınla mücadelede katkıda bulundu.

---

⁴⁰¹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III, 2003, s. 771

Dawać *ndk* - Dać *dk*: vermek

Przydawać *ndk* - Przydać *dk*: eklemek, katmak, ilave etmek

Wytworny wieczorowy strój i rękawiczki przydały szyku.

Zarif gece kıyafeti ve eldivenler ayrı bir şıklık katmış.

Ostatnio przytył i to jej przydało pewnej godności.

Son zamanlarda biraz kilo aldı ve bu ona belirli bir asalet kattı.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: kesmek, doğramak

Przykrawać *ndk* - Przykroić/Przykrajać *dk*: keserek, doğrayarak eklemek

Już nie przykrawaj wędzonej kielbasy.

Artık tütsülenmiş sucuk ekleme.

Kupować *ndk* -Kupić *dk*: satın almak

Przykupywać *ndk* - Przykupić *dk*: ek olarak satın almak

Musiał przykupić grunt, bo chciał przybudować garaż.

İlaveten arsa almak zorunda kaldı, çünkü ek olarak garaj yaptıracak.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, doldurmak, akıtmak

Przylewać *ndk* - Przylać *dk*: ek olarak koymak, doldurmak

Jeśli ciasto jest za gęste, możesz przylać trochę mleka.

Eğer hamur çok yoğun olmuşsa, biraz süt ekleyebilirsiniz.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Przykładać *ndk* - Przyłożyć *dk*: ilaveten koymak, eklemek

Przyłożyła mi pomidory.

Benim için ilaveten domates koydu.

Trochę za późno, żeby przyłożyć drzewa na ogień.

Ateşe odun eklemek için artık biraz geç.

Mieszać *ndk* - Wymieszać *dk*: karıştırmak

Przymieszywać *ndk* - Przymieszać *dk*: karıştırarak eklemek, katmak

Zła wiedźma przymieszała truciznę do wody dziewczyny.

Kötü kalpli cadı kızın suyuna zehir ekledi.

Murować *ndk*: duvar örerek inşa etmek

Przymurować *dk*: ilaveten inşa etmek

Odrestaurował stary budynek z XX w. i przymurował pawilion.

20. yüzyıldan kalma eski binayı restore etti ve cumba ekledi.

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: atmak, fırlatmak

Przyrzucać *ndk* - Przyrzucić *dk*: ilaveten atmak, atarak eklemek

Rozpaliliśmy ogień wieczorem, siedliśmy dookoła niego i śpiewaliśmy piosenki, a nie zapomnieliśmy przyrzucić drewna do ognia, żeby nie zgasnął.

Akşam ateş yaktık, etrafına oturduk ve şarkılar söyledik, ateşin sönmemesi için daha çok odun atmayı da unutmadık.

Sadzić *ndk* - Posadzić *dk*: bitki dikmek

Przysadzać *ndk* - Przysadzić *dk*: ilaveten bitki dikmek, bitki dikerek eklemek

Trzeba przysadzić parę drzew iglastych w ogródku.

Bahçeye ilaveten birkaç iğne yapraklı ağaç dikmek lazım.

Słać *ndk* - Ścielić *dk*: yatak yapmak, yatağı düzeltmek

Przyścielać *ndk* - Przysłać *dk*: yatak eklemek

Przysłała gościom na kanapach starannie ubijając poduszki.

Konuklara kanepelerde yastıkları özenle vurup sıkılaştırarak ilave yatak yaptı.

Stawiać *ndk*: inşa etmek

Przystawiać *ndk* - Przystawić *dk*: ilaveten inşa etmek

Przystawią na froncie ganek.

Ön cepheye saçak ekleyecekler.

Sypać *ndk* - Sypnąć *dk*: dökmek, boşaltmak, serpmek, serpiştirmek

Przysypywać *ndk* - Przysypać *dk*: ilaveten dökmek, boşaltmak

Przysyp węgla do pieca.

Fırına biraz daha kömür at.

Wynajmować *ndk* - Wynająć *dk*: kiralamak

Przynajmować *ndk* - Przynająć *dk*: ek olarak kiralamak

Załatwmy listownie przynajęcie drugiego pokoju dla dzieci.

Çocuklar için ilaveten ikinci odayı kiralama işini mail yoluyla halledelim.

Zaorywać ndk - Zaorać dk: toprağı sürmek

Przyorywać ndk - Przyorać dk: toprağı sürerek katmak, dâhil etmek
Przyorał miedzę.

Sürerek, araziler arasındaki ince geçidi de topraklarına kattı.

Zwalać ndk - Zwalić dk: yıkmak, devirmek

Przywalać ndk - Przywalić dk: (konuşma diline özgü) ilaveten bir sürü atmak,
koymak

Przywalili kamieni na kupę.

Yığınağa ilaveten bir sürü taş koydular.

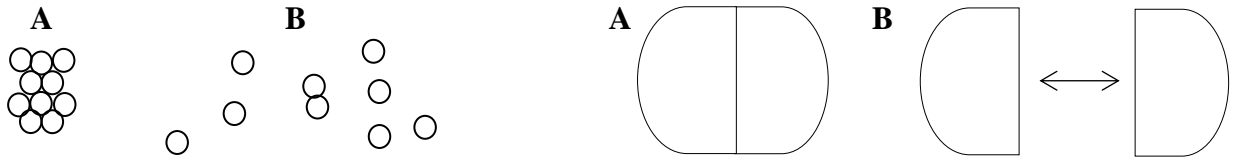
10. Roz- Öneki

III. 10.1 Fiziki Uzamda Farklı Yönlerde Hareket Bildiren Roz- Öneki

Roz- öneki eylem sonucunda nesnenin toplu halde bulunduğu tek bir merkezi çıkış noktasından birbirlerinden uzaklaşarak farklı yönlerde doğru dağıldığını ya da nesnenin çok daha fazla alanı kaplayarak ve böylece daha fazla alanı içine alarak boyutunun genişlediğini belirtir.⁴⁰² Yukarıdaki şekillerden de anlaşılacağı üzere, pek çok kişi ya da nesnenin farklı yönlerde dağılması söz konusudur.

⁴⁰² R. Przybylska, **Struktura Schematyczno-Wyobrażeniowa Prefiksu Czasownikowego roz-**, Kraków, 2011, s. 273

Roz- önekinin fiziki uzamda kattığı bir diğer anlam da, belirli bir düzende bulunan nesne ya da nesnelerin aralarında boşluklar meydana gelerek o zamana kadarki mevcut biçiminin bozulmuş olması ve artık dağınık bir hal içerisinde bulunmasıdır.⁴⁰³ Buna örnek olarak belirli bir alanda oluşan su birikintisinin üzerinden araçla geçilmesi sonucu suların etrafa biçimsiz halde sıçraması ya da yerde birikmiş yaprakların esen rüzgârla birlikte sağa sola dağılması verilebilir. Bir diğer durum da nesnenin, yani bir bütünün ilkin birbirine yakın olan en az iki ya da daha fazla parçasının birbirinden zıt yönde ayrılması ve bunun öncesinde bulunduğu yerde artık bulunmamasıdır.⁴⁰⁴ Bu duruma ise perdelerin, tüllerin iki ayrı kenara çekilmesi ya da bütün bir parçanın yarılarak iki yana ayrılması örnek olarak verilebilir.

Hareket eylemlerinde *się* dönüşlülük adılının gelmesi dikkat çekicidir. *Roz-* önekini almış *się* dönüşlülük adılı eylem ile yine *roz-* önekli *się* dönüşlülük adılı almamış eylem arasında anlamsal fark ortaya çıkmaktadır. Bu durum *rozjechać - rozjechać się* üzerinde irdelendiğinde, cümleler arasında herhangi bir benzerlik olmamakla birlikte, net bir biçimde anlaşılır. (*Rozjechać*: araçla ezmek, çiğnemek, üstünden geçmek. “*Dziewczyna rozjechała psa*”. (Kız, köpeği ezdi). *Rozjechać się*: dağılmak, farklı yönlere gitmek. “*Dziewczyny rozjechały się w dwie strony*”. (Kızlar iki yöne dağıldılar/ayrıldılar).

⁴⁰³ R. Przybylska, 2011, s. 273

⁴⁰⁴ R. Przybylska, a.g.e., s. 275

Dikkat çeken bir diğer nokta ise bu eylemlerin çoğu zaman “de, da” anlamına gelen *po* önleciyle birlikte kullanılmasıdır, ki bu önleç nitelenen mekânın farklı farklı birçok noktasına işaret eder. Örneğin, *w Europie* ‘Avrupa’da’ anlamına karşılık gelirken, *po Europie* ‘Avrupa çapında / çapını, Avrupa’nın her bir tarafında / tarafını, tüm Avrupa’da / Avrupa’yı’ anlamıyla karşımıza çıkar. *W lesie* dilimize ‘ormanda’ biçiminde aktarılırken, *po lesie* ‘ormanın her bir yanına / her yerinde’ anlamına gelir. “Hatırlatıldığı üzere, *roz(e)*- öneki bir alan üzerinde farklı yönlere dağılma anlamını verirken, cümledeki söz dizimini de etkiler. Önek türevleri öznenin çoğul formda olduğunu gösterir, mekânı ise çoğunlukla *po* önleçli adla birlikte ifade edilen yer-yön belirteçleriyle ifade eder. (Ormanın her bir tarafına koşmak - *rozbiec siğ po lasach*)”⁴⁰⁵

Biegać ndk - Biec dk: koşmak

Rozbiegać się ndk - Rozbiec się dk: (birden fazla kişiye ilişkin olarak) farklı yönlere koşmak, koşuşmak, koşarak dağılmak

Żandarmi rozbiegają się po lesie aby znaleźć zgubione dziecko.

Jandarmalar kayıp çocuğu bulmak için ormanda farklı yönlere koşuyorlar.

Bryzgać ndk - Bryzgać dk: sıçratmak

Rozbryzgiwać ndk - Rozbryzgać dk: her bir yöne sıçratmak

Auta, jadące szybko, rozbryzgują brudne i duże kałuże na drodze, a biegający ludzie na chodniku rozbryzgują błoto nogami.

Hızlı geçen otomobiller yoldaki pis ve büyük su birikintilerini, kaldırımında koşan insanlar da ayaklarıyla her bir yöne çamuru sıçratıyorlar.

Fale morskie uderzały o brzeg 20 razy na minutę i rozbryzgiwały się tysiącami kropel.

Deniz dalgaları kıyıya dakikada 20 kez vuruyordu ve binlerce su damlasıyla her bir yöne sıçırıyordu.

---

⁴⁰⁵ B. Kudra, 1993, s. 45

Budować ndk - Zbudować dk: inşa etmek

Rozbudowywać ndk - Rozbudować dk: inşa ederek farklı alanlara genişletmek, yaymak

Firma ogłosiła, że rozbudowała sieć komunikacyjną w tym roku.

Firma bu yıl komunikasyon ağını yaydığını/ genişlettiğini duyurdu.

Nasza fabryka rozbudowała się przez ostatnie pięć lat. Dzięki temu sektor daje zatrudnienie kilku milionom ludzi.

Fabrikamız son beş yıl boyunca genişledi. Bu sayede sektör birkaç milyon insana istihdam sunuyor.

Sтамбул, najwiğksze miasto w Turcji, stale rozbudowuje siğ.

Türkiye'nin en büyük kenti olan İstanbul, durmadan büyüyor.

Chlapać ndk - Chlapnąć dk: suyu ya da çamuru (elleriyle) şaplatmak, suyun ya da çamurun içinden geçmek

Rozchlapywać ndk - Rozchlapać dk: suya, çamura şaplatarak ya da onların içlerinden geçerek pek çok yere, etrafa dökmek, sıçratmak

Dziecko, myjąc się w wannie, rozchlapało wodę.

Çocuk küvette yıkanırken suyu şaplatarak her tarafa sıçrattı.

Samochody, autobusy, motocykle za każdym razem rozchlapiją błoto.

Arabalar, otobüsler, motosikletler her defasında çamurun içinden geçerek etrafa sıçratıyor.

Chodzić/İść ndk - Pójść dk: yürümek, gitmek

Rozchodzić się ndk - Rozejść się dk: farklı yönlere yürümek, gitmek, dağılmak, ayrılmak

Zaproszeni rozeszli się do domów po przyjęciu.

Davetliler partiden sonra evlere dağıldılar.

Policja trzy razy wezwała demonstrantów do rozejścia się.

Polis göstericilere dağılmaları için üç kez çağrı yaptı.

Kullanım alanı olarak pek çok yerde ‘dağılmak, yayılmak, ayrılmak, farklı yönlere gitmek’ anlamına karşılık gelen önekli eylem *rozchodzić się* ile ilgili şu örnekler verilerek devam edilebilir:

Sese, ışığa, kokuya, sıcaklığa vs. ilişkin olarak yayılmak: *Zapach kadzidla rozchodził się dookoła.* (Tütsünün kokusu etrafa yayıldı.) *Powiedziała, że czuła jak ciepło rozeszło się po całym ciele.* (Sıcaklığın tüm vücuduna yayılmış gibi olduğunu hissettiğini söyledi.)

Habere, dedikoduya vs. ilişkin olarak yayılmak: *Pogłoski o katastrofie błyskawicznie rozeszły się po miasteczku.* (Felaket söylentileri kasabaya yıldırım hızıyla yayılmıştı.) *Zła wiadomość rozeszła się po całej miejscowości.* (Kara haber tüm yerleşim birimine yayılmıştı.)

Evli çiftlere ilişkin olarak ayrılmak: *Dwa lata temu małżeństwo rozeszło się.* (Evli çift iki yıl önce ayrıldı.) *Odkochał się w żonie i rozszedł się z nią.* (Karisına sevgisi kalmamıştı ve ondan ayrıldı.)

Yola, patikaya ilişkin olarak ayrılmak, farklı yönlere gitmek: *Za wsią drogą rozchodziła się w trzech kierunkach.*⁴⁰⁶ (Köyün ötesinde yol üçe ayrılıyordu.)

Sise, bulutlara vs. ilişkin olarak dağılmak: *Chmury nie rozeszły się i cały dzień padał ulewny deszcz.* (Bulutlar hiç dağılmadı ve tüm gün sağanak yağmur yağdı.)

---

⁴⁰⁶ Słownik Języka Polskiego, Tom III, Warszawa, 1989, s. 87

Chylić ndk: eğmek

Rozchyłać ndk - Rozchylić dk: iki farklı yöne ayırmak, farklı yönlere çekerek açmak farklı yönlere çekmek

Rozchyliła wargi w uśmiechu.

Gülerken dudaklarını araladı.

Rozchyliłem zasłonę w oknie, strumień powietrza wpadł do pokoju

Perdeyi araladım, odaya gün ışığı girdi.

Płatki tulipana rozchyliły się szeroko.

Lale yaprakları genişçe açıldı.

Bu örnekte *roz-* önekinin işlevi zihnimizde açan bir çiçeği canlandırdığımızda, bir başka deyişle, açan bir çiçeğin birden fazla yaprağı olduğunu ve her birinin farklı yönlere doğru açtığını, uzadığını, geliştiğini canlandırdığımızda daha iyi anlaşılmaktadır.

Dmuchać ndk - Dmuchnąć dk: üflemek, (rüzgara ilişkin) esmek

Rozdmuchiwać ndk - Rozdmuchnąć dk: eserek farklı yönlere dağıtmak, yaymak

Brał królika na ręce i rozdmuchiwał mu futro na grzbiecie.⁴⁰⁷

Tavşanı eline aldı ve sırt kısmındaki postunu üfleyerek iki yana yaydı.

Zamknij okno, strasznie wieje i rozdmuchuje kartki na biurku.

Pencereyi kapat, feci biçimde esiyor ve (eserek) çalışma masasının üzerindeki kâğıtları dağıtıyor.

Drapać ndk - Drapnąć dk: kaşımak, tırmalamak, kazımak

Rozdrapywać ndk - Rozdrapać dk: tırmalayarak farklı yönlere dağıtmak, eşelemek

Kury rozdrapują ziemię na grządkach kwiatowych.

Tavuklar çiçek tarhındaki toprağı eşeliyor.

Ganiać ndk: kovalamak, peşinden koşmak

---

⁴⁰⁷ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 982

Rozganiać ndk - Rozgonić/Rozegneć dk: kovalayarak, peşinden koşarak farklı yönlerde dağıtmak

Dwa psy rozgoniły wszystkie kury po całym podwórzu.

İki köpek tüm tavukları avlunun her yerinde kovalayarak dağıttı.

Grzmieć ndk - Zagrzmieć dk: (bir şeyin çıkardığı sese ilişkin olarak) gürlemek

Rozgrzmiewać ndk - Rozgrzmieć dk: gürleyerek her bir yana yayılmak

Armata przeciwlotnicza w ogniu walki rozgrzmiała w całej dolinie.

Uçaksavar topların sesleri savaşın merkezinde gürleyerek tüm vadide her bir yana yayılıyordu.

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Rozjeżdżać się ndk - Rozjechać się dk: (birden fazla araca ya da araçla birlikte insana ilişkin olarak) farklı yönlerde gitmek, dağılmak, farklı yönlerde ayrılmak

Ciężarówka rozjeżdżają się po towary luksusowe.

Kamyonlar lüks malları getirmek için farklı yönlerde dağıldılar.

Zakochana para pożegnała się w milczeniu, potem wyruszyła i rozjechała się w dwie strony.

Aşık çift konuşmadan vedalaştı, ardından yola çıktı ve iki yöne ayrıldı.

Lecieć ndk - Polecieć dk: (kuşa, böceğe, uçağa, balona ilişkin olarak) uçmak; (insana ilişkin olarak) hızla koşmak

Rozlatywać ndk - Rozlecieć się dk: (birden fazla hayvana ilişkin olarak) farklı yönlerde uçmak, uçuşmak; (birden fazla insana ve hayvana ilişkin olarak) farklı yöne koşmak, koşuşturmak

Pszczoły miodne i robotnicze rozleciały się z ula na wszystkie strony.

Bal ve işçi arılar, kovandan her yöne doğru uçtular.

Uczniowie w czasie przerwy rozlatywali się po całej szkole.

Öğrenciler tenefüs sırasında okulun her yerinde koşuşturdular.

Leźć ndk: zar zor, güçlkle, yürümek

Rozlazić się ndk - Rozleźć się dk: zar zor, güçlkle yürüyerek farklı yönlerde gitmek, dağılmak

Używano przez policjantów gaz łzawiący w czasie demonstracji, tłum rozlaź się po ulicy.

Gösteri sırasında polis tarafından göz yaşartıcı bomba kullanıldı ve kalabalık caddenin her bir tarafına güçlkle dağıldı.

Lokować *ndk* - Ulokować *dk*:

1. birini (genelde kalması için) bir yere yerleştirmek
2. bir şeyi koymak, yerleştirmek

Rozlokowywać *ndk* - Rozlokować *dk*:

1. pek çok kişiyi farklı farklı yerlere yerleştirmek
2. pek çok şeyi farklı farklı yerlere koymak, yerleştirmek

1.

Pracownik agencji turystycznej rozlokował turystów w pokojach hotelowych na nocny odpoczynek.

Seyahat acentası çalışanı gece dinlencesi için turistleri otel odalarına yerleştirdi.

Proszę dbajcie o porządek i rozlokujcie książki na półkach.

Lütfen düzen-tertibeye özen gösteriniz ve kitapları raflara yerleştiriniz.

Wszyscy podróżnicy rozlokowali się w pociągu.

Tüm yolcular trendeki yerlerini aldılar.

2.

Dzieła Słowackiego rozlokowano w kilku muzeach w mieście.

Słowacki'nin yapıtları kentteki birkaç müzeye konuldu.

Kleić *ndk*: yapıştırmak, yapıştırıcı ile tutturmak

Rozklejać *ndk* - Rozkleić *dk*: birden fazla şeyi farklı yerlere yapıştırmak

Spędziłem cały czas na rozklejeniu ogłoszeń.

Bütün vaktimi ilanları farklı farklı yerlere yapıştırmakla geçirdim.

Komenderować *ndk*: emirler vermek

Rozkomenderować *dk*: emirle pek çok kişiyi farklı farklı yerlere göndermek

Pytam się, gdzie by było wojsko? powiada, iż na kwaterach w mieście reszta rozkomenderowana.⁴⁰⁸

Ordunun nerede olabileceğini soruyorum? kentte bulunan kışladaki geri kalanların emirle farklı farklı yerlere gönderildiğini söylüyor.

Kwaterować *ndk*: yerleştirmek, konuk etmek, ağırlamak

Rozkwaterowywać *ndk* - **Rozkwaterować** *dk*: pek çok kişiyi farklı yerlere yerleştirmek

Wielu uchodźców zostało rozkwaterowanych u okolicznych chłopów.

Pek çok mülteci bölgedeki köylülerin yanına yerleştirildi.

Lać *ndk*: akıtmak

Rozlewać *ndk* - **Rozlać** *ndk*: akıtarak, dökerek her yöne gitmesine neden olmak, saçmak

Starł ze stołu rozlane mleko.

Dökülüp her bir yana saçılan masadaki sütü sildi.

Przewrócił filiżankę i kawa rozlała się na obrus.

Fincanı devirdi ve kahve masaörtüsüne dökülerek her tarafa yayıldı.

Lepić *ndk*: yapıştırmak

Rozlepiać *ndk* - **Rozlepić** *dk*: farklı yerlere yapıştırmak

Rozlepiono w całym miasteczku ogromne urzędowe obwieszczenia.

Tüm kasabaya kocaman resmi ilanlar asıldı/yapıştırıldı.

Nosić *ndk* - **Nieść** *dk*: taşımak

Roznosić *ndk* - **Roznieść** *dk*: taşıyarak farklı yerlere ulaştırmak, bırakmak, yaymak

Kelnerzy roznoszą napoje.

Garsonlar içecek servis ediyorlar.

Jak wiadomo, komary roznoszą febrę.

Biliniği üzere sivrisinekler sıtma yayıyor.

---

⁴⁰⁸ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Roznieśli zeszyty po klasie.

Defterleri sınıfın her bir yanına yaydılar.

Habere, söylentiye, dedikoduya ilişkin olarak:

Radosna wiadomość rozniosła się lotem błyskawicy po całym kraju.

Mutlu haber tüm ülkeye yayıldı.

Sese, kokuya ilişkin olarak:

Roznosi się woń spalenizny.

Yanan şeyin aroması yayılıyor.

Nosić się *ndk* – Nieść się *dk*: yayılmak

Roznosić się *ndk* – Roznieść się *dk*: (ses, koku, haber, bilgiye vs. ilişkin olarak)

her bir yöne yayılmak, ulaşmak

Przyjemny zapach frytek rozniósł się w powietrzu.

Patates kızartmasının hoş kokusu havada her bir tarafa yayıldı.

Plotka o niej rozniosła się po całym biurze.

Hakkındaki dedikodu tüm büroya yayılmış.

Oglądać *ndk* - Obejrzyć *dk*: bakmak, seyretmek, incelemek

Rozglądać się *ndk* - Rozejrzeć się/Rozglądnać się *dk*: etrafa, her bir yana dikkatlice bakmak

Wszedł bez pozwolenia i pukania do drzwi, zaczął rozglądać się po sali ciekawie, szukając kolegów.

Kapıyı çalmadan izinsiz içeri girdi, salonda arkadaşlarını arayarak merakla sağa sola bakmaya başladı.

Rozejrzyj siğ dobrze, zanim przejdiesz ulicę.⁴⁰⁹

Caddeden geçmeden önce her bir yana dikkatlice bak.

---

⁴⁰⁹ Z. Kurzowa, 2011, s. 238

Omywać *ndk* - Omyć *dk*: yüzeyden ye da her tarafından temizlemek

Rozmywać *ndk* - Rozmyć *dk*: (akan suya ilişkin olarak) zemini, toprağı farklı yönlere taşımak, dağıtmak

Ogromne fale rozmyły linię brzegu.

Dev dalgalar kıyı çizgisini farklı yönlere taşıdı.

Strumień wody tryskał z przewodu i glina rozmywała się.

Su akıntısı kanaldan fişkırıyordu ve kil farklı yerlere dağılıyordu.

Pchać *ndk* - Pchnąć *dk*: itmek, ittirmek, kaktırmak

Rozpychać *ndk* - Rozepchać/Rozepchnąć *dk*: kalabalığı ittirerek, kaktırarak pek çok yöne savurmak

Gruby mężczyzna rozepchnął ludzi na pokładzie samolotu.

Şişman adam uçaktaki insanları ittirerek (sağa sola) savuruyordu.

Pełzać *ndk*:

1. (insan ya da hayvana ilişkin) emeklemek, sürünmek

2. (gaza, sıvıya, sise vs. ilişkin) yayılmak

Rozpełzać się *ndk* - Rozpełznąć się *dk*:

1. (pek çok insan ya da hayvana ilişkin) emekleyerek farklı yönlere gitmek, farklı yönlere sürünerek dağılmak, yayılmak

2. (gaza, sıvıya, sise vs. ilişkin) yayılarak her bir yöne sızmak, her tarafı kaplamak

1.

Dżdżownice rozpełzają się na wszystkie strony.⁴¹⁰

Toprak solucanları sürünerek farklı yönlere dağılıyorlar.

2.

Wynik był gorszy, niż przewidywali prognozy na dziś. Mgła rozpełzła się po mieście.

Sonuç bugün için tahmin ettikleri hava durumundan daha kötüydü. Sis yayılarak şehrin her bir tarafını kapladı

---

⁴¹⁰ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 995

Mleko rozpełzło się po ściankach butelki.

Süt şişenin her bir çeperine sızdı.

Pędzić *ndk*: (sürüye, insanlara ilişkin) sürmek, uzaklaşmaya zorlamak

Rozpędzać *ndk* - Rozpędzić *dk*: sürüyü, insanı sürerek farklı yönlere dağıtmak

Policja rozpędziła demonstrantów śpiewających hymn.

Polis, marş söyleyen göstericileri dağıttı.

Pierzchać *ndk* - Pierzchnąć *dk*: sıvışmak, kaçmak

Rozpierzchać się *ndk* - Rozpierzchnąć się *dk*: (pek çok insana ilişkin olarak)

kaçışmak, farklı yönlere koşmak

Zbiegowie z więzienia rozpierzchli się w zaroślach.⁴¹¹

Kaçak mahkûmlar sık çalılık ve ağaçlıkta kaçıp farklı yönlere dağıldılar.

Pływać *ndk*:

1. yüzmek

2. (gaz, elektrik akımı, nehirlere vs. ilişkin) akmak

Rozpływać się *ndk* - Rozpłynąć się *dk*:

1. yüzerek farklı yönlere gitmek

2. akarak farklı yönlere dağılmak, yayılmak

1.

Po jeziorze rozpływały się żagłówki.

Yelkenli gemiler gölde farklı yönlere gidiyorlardı.

Gromada czarnych łysek rozpłynęła się w szuwarach.⁴¹²

Sakarmeke kuş sürüsü sazlıkta yayıldı.

Po wyjściu z portu okręty rozpływały się na zachód i wschód.

Gemiler limandan ayrıldıktan sonra doğu ve batı yönüne dağıldı.

⁴¹¹ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 107

⁴¹² Multimedialny Słownik Szkolny PWN

2.

Dotknął przypadkiem kałamarz, potoczył się i atrament rozplynał się po nowym obrusie.

Yanlışlıkla mürekkep hokkasına değdi, (hokka) yuvarlandı ve mürekkep akarak yeni masa örtüsünün her bir tarafına yayıldı.

Zupa rozplýwała się po podłodze.

Çorba (dökülerek) yere yayıldı.

Płukać *ndk*: suyla yıkamak, sudan geçirmek

Rozplukać *dk*: suyla yıkayarak farklı yönlerde taşımak, dağıtmak

Oczyścił ryby i rozplukał łuski na ziemi.

Balıkları temizledi ve suyla yıkayarak yerdeki pulları dağıttı.

Prowadzić *ndk*: taşımak, götürmek

Rozprowadzać *ndk* - Rozprowadzić *dk*: farklı yönlerde taşımak, götürmek

Kierowca autobusu szkolnego rozprowadził dzieci z przedszkola do domów.

Okul servisi şoförü çocukları anaokulundan evlere götürdü.

Zapowiedziano, że będzie rozprowadzono energię elektryczną po całym kraju.

Ülkenin her bir tarafına elektrik enerjisi götürüleceği bildirildi.

Prószyć *ndk*: serpmek, saçmak

Rozprosząć *ndk* - Rozproszyć *dk*: her tarafa serpmek, saçmak, yaymak, dağıtmak

Przez kałużę przeszli i rozproszyli błoto na podłogę.

Su birikintisinden geçtiler ve bütün zemine/ zeminin her bir tarafına çamur saçtılar.

Pseudokibice piłkarscy rozproszyli się po syrenie policjantów.

Futbol holiganları polis sirenenin sonra her tarafa dağıldı.

Pryskać *ndk* - Prysnać *dk*: sıçratmak, püskürtmek

Rozpryskiwać *ndk* - Rozpryskać *dk*: her bir yöne sıçratmak

Koła samochodu rozpryskiwały błoto.⁴¹³

Arabanın tekerlekleri her bir tarafa çamur sıçratıyordu.

Wiatr, wiejący silnie, rozpryskiwał krople deszczu po szybach domu.

Sert esen rüzgâr yağmur damlalarını evin camlarının her bir tarafına sıçratıyordu.

Przestrzeń się *ndk*: (uzamsal bağlamda) uzanmak, yer kaplamak, yer almak

Rozprzestrzeniać się *ndk* - Rozprzestrzenieć się *dk*: pek çok alana uzanmak, pek çok alanı kaplamak, yayılmak

Ogień przetrzeńił się po całej wsi.

Yangın köyün her bir tarafına uzanmıştı.

Rozprzestrzeniane hasel rewolucyjnych stoi siğ naszym celem.

Devrimsel ilkeleri yaymak hedefimiz olmaya başladı.

Puszcząć *ndk* - Puścić *dk*: salıvermek, boşlamak

Rozpuszczać *ndk* - Rozpuścić *dk*: farklı yerlere, farklı yönlere salıvermek

W dawnych czasach rozpuszczano gołębie pocztowe z listami żeby nawiązać kontakt.

Önceki zamanlarda iletişim kurmak için mektuplarla birlikte posta güvercinlerini farklı yönlere salarlardı.

Pasterz nad ranem rozpuścił stado po całym pastwisku.

Çoban şafak vakti sürüyü tüm otlakta farklı yönlere saldı.

Pylić *ndk*: toz halinde olan herhangi bir şeyi havaya kaldırma

Rozpylać *ndk* - Rozpylić *dk*: toz ya da sıvı halde olan bir şeyi her bir yöne püskürtmek, sıkmak

Co rok regularnie są rozpylane środki owadobójcze z samolotów.

Her yıl düzenli olarak uçaklardan böcek öldürücüler püskürtülüyor.

Odświeżacz elektryczny rozpyla się raz na godzinę.

Elektrikli oda parfümü saate bir kez püskürüyor.

---

⁴¹³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 976

Rzucać *ndk* - Rzucić *dk*: firlatmak, atmak

Rozrzucać *ndk* - Rozrzucić *dk*: farklı yönlere atmak, firlatmak, serpmek, saçmak
Rozrzuciłem nawóz fosforowy i potasowy na polu.

Tarlaya potasyum ve fosfor gübresi saçtım.

Matka prawie zwariuje, bo dzieci znowu rozrzuciły zabawki po całym pokoju.
Anne kafayı yemek üzere, çünkü çocuklar oyuncaklarını yine odanın her bir tarafına saçmışlar.

Ekipa ratownicza rozrzuciła się po całym terenie.

Kurtarma ekibi bütün alana dağıldı.

Siadać *ndk* - Siąść *dk*: oturmak

Rozsiadać się *ndk* - Rozsiaść się *dk*:

1. çok geniş alan kaplayarak oturmak, (oturarak) yayılmak
2. (pek çok kişiye ya da hayvana ilişkin) farklı yerlere oturmak

1.

Poluzował sznurówki botków i bez wahania rozsiadł w fotelu dziadka.

Botlarının bağcığını gevşetti ve tereddüt bile etmeden dedesinin koltuğuna yayıldı.

2.

Alpiniści rozsiedli się naokoło ogniska i rozśpiewali się.

Dağcılar ateşin etrafına oturdular ve şarkı söylemeye başladılar.

Pierwszaki rozsiadały się wokół nauczyciela.

Birinci sınıf öğrencileri öğretmenin etrafına oturdu.

Słać *ndk*: göndermek

Rozsylać *ndk* - Rozesłać *dk*: birden fazla şeyi farklı yerlere göndermek

Musimy rozsłać te zaproszenia drogą elektroniczną.

Bu davetiyeleri elektronik yolla (e-postayla) dağıtmak zorundayız.

Rozsyłano policjantów do kierowania ruchem.⁴¹⁴

Polisler trafiği idare etmek için farklı farklı yerlere gönderildi.

Snuć ndk:

1. (örümceğe ilişkin) ağ örmek

2. **Snuć się** (sise, dumana, kokuya ilişkin) hareket etmek, ilerlemek

Rozsuwać ndk - Rozsnuć dk:

1. ağı daha geniş alana yaymak, uzatmak, genişletmek

2. **Rozsuwać się ndk - Rozsnuć się** daha fazla alana yayılmak, uzanmak

1.

Pająki rozsnuły pajęczynę i łowiły w nią owady, którymi się żywią.

Örümcekler ağı uzattı/genişletti ve yiyerek beslendikleri böcekleri yakaladılar.

2.

Gęsta mgły rozsnuły się nad jeziorem.

Yoğun sis gölün üzerinde yayılmıştı.

Stawiać ndk: yerleştirmek, koymak

Rozstawiać ndk - Rozstawić dk: pek çok kişiyi ya da şeyi farklı farklı yerlere koymak, dizmek, yerleştirmek

Co dzień nakrywała stoł do kolacji, położywszy starannie obrus ozdobiony wzorem w róże rozstawiła talerze na stole.

Her gün akşam yemeği için masayı kurardı, gül desenli masa örtüsünü özenle serip tabakları masanın üzerine dizerdi.

Myśliwi rozstawiali się wzdłuż drogi, co dwa metry.

Avcılar iki metre aralıklarla yol boyunca dizildiler/yerlerini aldılar.

Sunać ndk: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Rozsuwać ndk - Rozsunać dk: sürüyerek ya da çekerek farklı yönlere hareket ettirmek, aralarını açmak, (genellikle iki parçayı birbirinden) ayırmak

---

⁴¹⁴ S. Mędak, 2011, s. 454

Rozsuń zasłony, wpuść trochę światła.

Perdeleri birbirinden ayır da biraz ışık girsin.

Rozsunęli się bez słowa, robiąc mu miejsce między sobą.

Aralarında ona yer açarak bir şey demeden kaydılar.

Sypać *ndk* - Sypnąć *dk*: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) dökmek, serpmek, serpiştirmek

Rozsypywać *ndk* - Rozsypać *dk*: her bir yöne dökmek, serpmek, serpiştirmek

Odkurzała cały dom/ bo dziecko rozsypało mąkę.

Evi süpürdü, çünkü çocuk unu her bir yöne serpti.

Z sufitu domu spadł duży kawał tynku i rozsypał się.

Evin tavanından büyük bir sıva parçası düştü ve her bir yöne saçıldı.

Tasować *ndk* - Potasować *dk*: (iskambil kartlarını) karıştırmak

Roztasowywać *ndk* - Roztasować *dk*: farklı yerlere koymak, yerleştirmek, yaymak, sermek

Przekupki roztasowały swe towary na rynku.

Pazarcı kadınlar mallarını meydana serdi.

Czuli siğ przemęczeni, na przerwie roztasowali siğ na trawie.

Kendilerini çok bitkin hissediyorlardı, molada çimenlerin üzerine serilmişlerdi.

Umieszczać *ndk* - Umieścić *dk*: yerleştirmek, oturtmak, yer ayarlamak

Rozmieszczać *ndk* - Rozmieścić *dk*: farklı yerlere yerleşmek, oturtmak, yer ayarlamak

Kelner rozmieścił nas przy stolach.

Garson bizi masalara yerleştirdi.

Wszyscy Polacy rozmieścili się w pokojach.

Tüm Polonyalılar odalara yerleşti.

Örnekten de anlaşılacağı üzere, dönüşlülük adlı almış *rozmieścić się* eylemi söz konusu olduğunda, özne her zaman çoğul durumda olur. Bir başka deyişle, yerleşme eylemi birden fazla kişi tarafından gerçekleştirilmektedir.

Usadzać ndk - Usadzić dk: oturtmak, yerleştirmek

Rozsadzać ndk - Rozsadzić dk: pek çok kişiyi farklı yerlere oturtmak, yerleştirmek

Rozsadził publiczność na widowni.

İzleyicileri salondaki yerlerine oturttu.

Wiać ndk: rüzgâr esmek

Rozwiewać ndk - Rozwiać dk: eserek farklı yönlere dağıtmak, taşımak

Silny podmuch rozwał opadłe liście i słomę.

Kuvvetli meltem düşen yaprakları ve samanı dağıtıyordu.

Jej włosy rozwiewały się na wietrze.⁴¹⁵

Saçı rüzgarda dağılıyordu.

Wieszać ndk: asmak

Rozwieszzać ndk - Rozwiesić dk: pek çok şeyi farklı yerlere asmak

Rozwieszono obrazy pędzla Picassa na ścianach.

Picasso'nun tabloları duvarlara asıldı.

Plakaty wyborczy rozwieszono po całym mieście.

Seçim posterleri kentin her yerine asıldı.

Yeri gelmişken, Polonya dilinde 'boşanmak, yollarını ayırmak' anlamına gelen *rozvodzić się* eyleminden de söz edilmelidir. *Wodzić* eylemi 'götürmek, önderlik etmek, birlikte giderek eşlik etmek' anlamı verirken, 'ayrılmak' anlamına gelen *rozvodzić się* eylemi mecazi olarak çiftin yollarını ayırması bağlamında konuya paralellik göstermektedir. *Para małżeńska rozwiodła się po kilku latach.* (Evlü çift birkaç yılın

---

⁴¹⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 982

ardından yollarını ayırdı). *Rozwodził się z żoną już od trzech lat.* (Üç yıldır karısından ayrı. / Üç yıl önce karısından ayrıldı.)

Wieźć ndk: bir araç yardımıyla taşımak, ulaştırmak

Rozwozić ndk - Rozwieźć dk: pek çok şeyi ya da insanı taşıyarak farklı yerlere ulaştırmak, teslim etmek

Dlaczego rozwiózł towary do sklepów po czasie?

Neden malları mağazalara zamanında teslim etmedi?

Agent turystyczny upewnia gości, że rozwiezie ich do hoteli.

Turizm acentesi müşterileri otellere ulaştırmayı temin ediyor.

Wlec ndk / Włóczyć ndk: sürüme

Rozwlekać ndk - Rozwlec ndk / Rozwłóczyć dk: sürükleyerek farklı yerlere götürmek, geniş alana yayılmak

Silny wiatr rozwlekła liście po polach.

Şiddetli rüzgar yaprakları sürükleyerek tarlanın her bir yarafına yaydı.

Zapewne znajdziemy ludzkie zwłoki, jeśli bestie nie rozwłóczyły ich.

Eğer vahşi hayvanlar insan cesetlerini sürükleyip farklı yerlere götürmemişlerse, onları muhakkak bulacağız.

Wlec siğ ndk: ağır gitmek, ağır bir biçimde ilerlemek

Rozwlekać się ndk - Rozwlec się dk: ağır ağır giderek, ilerleyerek pek çok yöne uzanmak, geniş alana yayılmak

Kolumna wozów z sianem zbytnio się rozwlokła.

Saman dolu at arabası kuyruğu ağır ağır ilerleyerek çok fazla alana yayılmıştı.

Czarne chmury rozwlokły się po całym niebie.

Kara bulutlar ağır ağır ilerleyerek tüm göğe yayılmıştı.

Skladać ndk - Złożyć dk: koymak, yerleştirmek

Rozkladać ndk - Rozłożyć dk: birden fazla şeyi ya da insanı farklı yerlere koymak, yerleştirmek

Po długiej mustrze rozłożył żołnierzy na kwaterach.

Uzun bir tatbikatın ardından askerleri kışlalara yerleştirdi.

Robilişmy zakupy, po powrocie do domu rozłożylişmy sprawunki na stole.

Alışveriş yaptık, eve döndükten sonra alınanları masanın üzerine koyduk.

Harcerze rozłożyli się nad rzeką i jeziorem.

İzciler nehir ve göl kenarına yerleştiler.

III. 10.2. Pek Çok Kişiyeye Ulaştırmayı Bildiren *Roz-*

Bu başlık altında toplanan eylemlerde verici-alıcı ilişkisi mevcuttur. Verici-alıcı arasındaki somut ilişki nesnenin fiziki ortamdaki hareketine benzer biçimde algılanabilir. Paylaşılan şey, fiziksel alanda belirli bir çıkış noktasından amaçlanan herhangi bir hedefe doğru yol kateden nesne gibi, alıcıdan vericiye doğru bir rota çizer. Veren kişinin merkezde olduğu bu tablo, verilmesi planlanan şeyin öncelik olarak veren kişide olduğuna işaret eder, ardından alıcılar onu elde etmek için yaklaşır ve farklı yönlere dağılarak verici kişiden uzaklaşırlar. Bir diğer durumda ise vericiler, alıcıların yanına gitmek üzere farklı yönlere gider ve nesneyi ulaştırır.⁴¹⁶ Görüldüğü üzere, her iki durumda tek bir merkezden farklı yönlere dağılma, farklı kişiler ve birden fazla nesne söz konusudur.

Sadece somut bir nesne değil, aynı zamanda herhangi bir bilginin, haberin, duyumun belirli bir kaynaktan farklı kişilere yazıyla veya sözle yayılması, aktarılması ya da dağılması da yine bu gruba dâhil edilebilmektedir.

Brać *ndk* - Wziąć *dk*: almak

Rozbierać *ndk* - Rozebrać *dk*: aralarında paylaşmak

Rozebrali siğ miğdzy siebie dary zagraniczne.

---

⁴¹⁶ R. Przybylska, 2011, s. 278-279

Yurtdışından gelen hediyeleri aralarında paylaştılar.

Dawać *ndk* - Dać *dk*: vermek

Rozdawać *ndk* - Rozdać *dk*: çok kişiye vermek, dağıtmak

Stara kobieta przy każdej okazji rozdaje dzieciom słodycze.

Yaşlı kadın çocuklara her fırsatta şeker dağıtır.

Mnóstwo organizacji charytatywnych rozdaje biednym żywności i ubrania.

Pek çok hayır kurumu yoksullara yiyecek ve giysi dağıtıyor.

Częstować *ndk* - Pożestować *dk*: ikram etmek

Rozczęstowywać *ndk* - Rozczęstować *dk*: ikram ederek dağıtmak

Rozczęstowała cukierki w czasie zebrania.

Toplantı sırasında şekerleri ikram ederek dağıttı.

Dysponować *ndk*: elinin altında olmak, sahip olmak

Rozdysponowywać *ndk* - Rozdysponować *dk*: sahip olarak birçok kişiye/kişi arasında dağıtmak, bölüştürmek, paylaşmak, pay etmek

Przed śmiercią rozdysponował cały majątek między synów i córek.

Ölmeden önce tüm serveti oğulları ve kızları arasında bölüştürdü.

Gadać *ndk*: konuşmak, sohbet etmek

Rozgadywać *ndk* - Rozgadać *dk*: (konuşma diline özgü) yaymak, yumurtlamak

Boję się, że ona rozgadała o naszym rozwodzie.

Korkarım ki, bizim ayrılığımızı başkalarına yumurtlamış.

Kto rozgaduje, że mój tata jest w więzieniu?

Babamın hapishanede olduğunu kim yayıyor?

Głosić *ndk*: belirtmek, ifade etmek, söylemek, propaganda yapmak

Rozgłaszać *ndk* - Rozgłosić *dk*: bir haberi pek çok kişiye ulaştırmak, yaymak

Rozgłosił wszystkim, skarby spoczywają w wąwozie.

Herkese hazinenin derin vadide olduğunu yaydı.

Rozgłosił wszystkim przyjaciółom tajne wiadomości.

Gizli haberleri tüm arkadaşlarına söyledi.

Klepać *ndk* - Klepnać* *dk*: (konuşma diline özgü) düşüncesizce, saçma sapan konuşmak

Rozklepywać *ndk* - Rozklepać *dk*: (konuşma diline özgü) pek çok kişiye söylemek, yaymak

To była moja sprawa i nie miałeś prawa jej rozklepywać.⁴¹⁷

Bu benim meselemdi ve senin bunu yaymaya hakkın yoktu.

Kolportować *ndk*: (kitap, dergi, broşür vs.) dağıtmak

Rozkolportować *dk*: dağıtarak yaymak

Polecono mu rozkolportować we wsi paczkę odezw komunistycznych.

Ona köyde bir paket komünist bildirgeyi dağıtarak yayma emredildi.

Krzyczeć *ndk* - Krzyknać *dk*: bağırarak, çığlık atmak

Rozkrzyczeć *dk*: (az bilinen) bir şeyi yaymak, duyurmak

Dziecko po całej wsi rozkrzyczało, że wojska nieprzyjaciela dokonały napadu nocą w kraju sąsiednim.

Çocuk, düşman askerin komşu ülkede saldırı gerçekleştirdiğini tüm köye duyurdu/yaydı.

Losować *ndk* - Losować *dk*: kura çekmek

Rozlosowywać *ndk* - Rozlosować *dk*: kura çekerek bölüştürmek, paylaştırmak

Wczoraj rozlosowano prezenty miğdzy zaproszonych na przyjęcie.

Dün hediyeler kura çekilerek parti davetlileri arasında paylaşıldı.

Nosić *ndk* / Nieść *ndk*: taşımak

Roznosić *ndk* - Roznieść *dk*: taşıyarak pek çok kişiye dağıtmak, saçmak

Kelnerzy bez przerwy roznieśli kieliszki na przyjęciu.

Garsonlar partide kadehleri durmaksızın taşıyarak dağıttılar.

---

* Bu eylem aynı zamanda ‘eliyle hafifçe vurmak, okşamak’, ‘tokmaklamak, çekiçle vurmak’ gibi anlamlara da sahiptir. Ancak, yukarıda verilen anlamıyla kullanılmak istendiğinde, eylemin sadece süreklilik bildiren (niedokonany) formda olması gerekmektedir.

⁴¹⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Muchy roznoszą różne zarazki i choroby.⁴¹⁸

Sinekler türlü türlü bakteri ve hastalıkları taşıyarak saçıyorlar.

Paplać ndk: boşboğazlık etmek, gevezelik etmek

Rozpaplać dk: (konuşma diline özgü) bir sırrı, gizli kalması gereken bir şeyi herkese yumurtlamak

Rozpapla wszystkim o awansie kolegi albo i zapomni, co gorsza.

Boşboğazlık ederek arkadaşının terfisini herkese yumurtlayacak ya da daha kötüsü unutacak.

Pisać ndk - Napisać dk: yazmak

Rozpisywać ndk - Rozpisać dk:

1. yazarak, kâğıda dökerek pek çok kişiye duyurmak, yazıyla ilan etmek
2. metnin her bir kişi için ayrılmış kısımlarının kopyasını ayrı ayrı yazmak

1.

Rozpisano konkurs na stanowisko nowego kierownika

(Yazıyla) yeni yönetici görevlendirme ilanı çıkarıldı.

Prezydent zapowiedział, że rozpisze nowe wybory.⁴¹⁹

Cumhurbaşkanı yeni seçimleri (yazıyla) ilan edeceğini duyurdu.

2.

Teraz rozpisuje tekst na role dla aktorów.

Şimdi rol metninin kopyalarını aktörler için ayrı ayrı yazıyor.

Bu cümlede *dla aktorów* açıklaması yer alır, bu ifade dilimize ‘aktörler için’ biçiminde çevrilse de, anlaşılması gereken şey, anlam kısmında açıklandığı üzere, tüm oyuncular için metnin bir bütün olarak yazılmadığı, sadece, her birinin sorumlu oldukları fragmanların ayrı ayrı yazıldığıdır.

---

⁴¹⁸ S. Mędak, 2011, s. 449

⁴¹⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Plotkować *ndk*: dedikodu yapmak

Rozplotkować *dk*: dedikodu yaparak pek çok kişiye anlatmak, dedikoduyla yaymak

Rozplotkowano, że ona ma romans z nauczycielem.

Öğretmeniyle aşk yaşadığı pek çok kişiye yayıldı.

Powiać *ndk*: söylemek

Rozpowiać *ndk* - Rozpowiedzieć *dk*: çok kişiye söylemek, yaymak

Nie rozumiem, dlaczego nadal unika rozpowiać już zasłyszane plotki.

Çoktan duyulan dedikoduyu neden hala anlatmaktan kaçınıyor, anlamıyorum.

Pożyczać *ndk* - Pożyczyć *dk*: ödünç vermek

Rozpożyczać *ndk* - Rozpożyczyć *dk*: pek çok kişiye ödünç vermek

Wygrał na loterii i rozpożyczył pieniądze.

Büyük ikramiye kazandı ve pek çok kişiye borç para verdi.

Reklamować *ndk* - Zaeklamować *dk*: reklamını yapmak yapmak

Rozreklamować *dk*: reklamını yaparak pek çok kişiye duyurmak, reklamları yaymak

Ogładam raz po raz występ zagranicznych aktorów szeroko rozreklamowany.

Hayli reklamı yapılarak yayılan/duyurulan yabancı aktörün performansını tekrar tekrar izliyorum.

Szafować *ndk*: israf etmek, çarçur etmek

Rozszafowywać *ndk* - Rozszafować *dk*: sağa sola dağıtmak

Żył w bogactwie, nigdy nie żałował, że rozszafował pieniądze.

Varlık içinde yaşadı ve para saçıp dağıtmaktan hiçbir zaman pişman olmadı.

Szczebiotać *ndk*: (genellikle çocuklara ve kadınlara ilişkin) içten, samimi, konuşmak

Rozszczebiotać *dk*: içten, samimi konuşarak pek çok kişiye yaymak

Rozszczebiotała koleżankom wszystko, co przeżył w czasie wojny, wszyscy z rosnącą ciekawością słuchali.

Savaş zamanında görüp geçirdiği her şeyi arkadaşlarına içten bir biçimde anlattı, hepsi de artan bir merakla onu dinledi.

Szczekać ndk: (konuşma diline özgü) arkasından çekiştirmek, gıyabında yerden yere vurmak

Rozszczekać dk: (konuşma diline özgü) pek çok kişiye söylemek, yaymak
Rozszczekała jej rodziną tajemnicę po ludziach.
İnsanlara onun aile sırrını yaydı.

Telefonować ndk - Zatelefonować dk: telefon etmek

Roztelefonować dk: pek çok kişiye telefon ederek yaymak
Roztelefonował, że przyjdzie na lekcję późno.
Derse geç geleceğini pek çok kişiye telefon ederek yaydı.

Telegrafować ndk - Zatelegrafować dk: telgraf çekmek

Roztelegrafować dk: pek çok kişiye telgraf çekerek yaymak
Roztelegrafował dowódców, że jego batalion została zmuszany do wycofania się.
Taburunun geri çekilmeye mecbur bırakıldığını komutanlara telgraf çekerek duyurdu.

Trajkotać ndk: (konuşma diline özgü) boş veya çok konuşmak

Roztrajkotać dk: çok konuşarak pek çok kişiye söylemek, ispiyonlamak
Niektóre kobiety uwielbiają roztrajkotać wszystko sąsiadkom.
Bazı kadınlar çok konuşarak komşularına her şeyi söylemeye bayılırlar.

III. 10.3. Pek Çok Parçaya Ayırmayı/Ayrılmayı Bildiren Roz-

Bu başlık altında toplanan *roz-* önekli eylemlerin, tek bir merkezden pek çok parçaya ayrılması, dolayısıyla farklı farklı yönlere dağılması bağlamında önceki başlıklara paralellik gösterdikleri ortadadır. Bu başlık altında toplanan eylemler ilkin bütün olan ve tek bir yerde bulunan bir şeyin parçalara ayrılarak birden fazla parça haline geldiğini ve bu parçaların birbirinden uzaklaşarak merkezden farklı yönlere dağıldığını bildirir.

Bić ndk - Zbić dk: vurmak

Rozbijać ndk - Rozbić dk: vurarak darmadağın etmek, parçalara ayırmak, kırmak, paramparça etmek

Gdy byliśmy mali, rozbijaliśmy szyby domu sąsiadki.

Küçükken komşunun evinin camlarını (vurarak) paramparça ederdik.

Ogromny statek wojskowy rozbił się o krę lodową.

Koca askeri gemi buz kütesine vurarak parçalandı.

Brać ndk - Wziąć dk: almak

Rozbierać ndk - Rozebrać dk:

1. parçalara ayırmak, dağıtmak

2. yıkarak paramparça etmek, yerle bir etmek

1.

Rozebrał urządzenie na części kluczem nastawnym.

Aleti ingiliz anahtarıyla parçalara ayırdı.

Rozbierał mięso na kawałki zębami i pazurami.

Eti dişleri ve pençeleriyle parçaladı.

2.

Rozebrano stary pomnik stalinowski.

Eski Stalin heykeli yerle bir edildi.

Chlastać ndk - Chlasnąć dk: çat diye (ses çıkartarak) vurmak

Rozchlastać dk: çat diye vurarak parçalara ayırmak

Gniewał się na nieposłuszne dziecko i w gniewie rozchlastał szybę.

Laf dinlemeyen çocuğa kızmıştı ve öfkeyle cama çat diye vurup paramparça etmişti.

Ćwiartować ndk - Poćwiartować dk: dörde ayırmak

Rozćwiartować dk: pek çok parçaya ayırmak, paramparça etmek

Myśliwi rozćwiartowali żubra i rozdzielili między siebie.

Avcılar bizonu paramparça etti ve kendi aralarında paylaştılar.

Deptać ndk - Zdeptać dk: ayaklar altında çiğnemek, basmak

Rozdeptywać ndk - Rozdeptać dk: çiğneyerek parçalara ayırmak

Niechętnie rozdeptała owady na podłodze.

Yerdeki böcekleri istemeden çiğneyerek paramparça etti.

Drobić ndk - Podrobić dk: ufalamak

Rozdrabiać ndk - Rozdrobić dk: ufalayarak, ezerek daha küçük parçalara ayırmak

Straszkwie rozdrabiali bułki i rzucali kaczkom.⁴²⁰

Yaşlı adamlar ekmeği ufalayarak daha küçük parçalara ayırdılar ve ördeklere attılar.

Drzeć ndk: yırtmak

Rozdzierać ndk - Rozdrzeć dk: yırtarak ikiye ya da pek çok parçaya ayırmak

Młodsza siostra rozdzierała kartki mojego zeszytu kiedy ja robiłem zadanie domowe.

Ben ev ödevi yaparken, küçük kız kardeşim defterimin sayfalarını yırtarak parçalara ayırırdı.

Rozdarł mi się płaszcz na plecach.

Yağmurluğumun arkası yırtılarak paramparça olmuş.

Dziobać ndk - Dziobnąć dk: gagalamak, (gagaları ile) yemek

Rozdziobywać ndk - Rozdziobać dk: gagalayarak parçalamak, parçalara ayırmak

Sępy rozdziobały padlinę.⁴²¹

Akbabalar leşi gagalayarak parçaladı.

Gnieść ndk - Pognieść dk: ezmek, püre yapmak

Rozgniatać ndk - Rozgnieść dk: ezerek parçalarak ayırmak, ufalamak

Będzie trzeba rozgnieść dodatkowo cynamon i goździki.

Ek olarak tarçın ve karanfil ezerek ufalamak gerekecek.

⁴²⁰ Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 1999, s. 861

⁴²¹ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 85

Gryźć *ndk*: ısırmak

Rozgryzać *ndk* - Rozgryźć *dk*: ısırarak parçalara ayırmak

Wiewiórka rozgryzła jeden orzech w ciągu każdy 30 sekund.

Sincap her 30 saniyede bir fıncığı ısırarak parçalara ayırdı.

Kawałkować *ndk*: kesmek, bölmek

Rozkawałkowywać *ndk* - Rozkawałkować *dk*: keserek, bölerek parçalamak

Mieszka dużo ludzi, których jedynie cel jest rozkawałkować kraj.

Tek gayeleri ülkeyi bölerek parçalamak olan pek çok insan yaşamakta.

Kłuć *ndk* - Ukłuć *dk*: sivri bir şey batırmak, oymak, saplamak

Rozkłuwać *ndk* - Rozkłuć *dk*: sivri bir şey batırarak, oyarak, saplayarak parçalara ayırmak

Żołnierz rozkłuł ramię wroga bagnetem.

Asker, süngü saplayarak düşmanın kolunu darmadağın etti.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: doğramak, dilimlemek

Rozkrawać *ndk* - Rozkrajać/Rozkroić *dk*: doğrayarak, dilimleyerek parçalara ayırmak

Po pierwsze powinnaś rozkroić jabłko i truskawki.

Öncelikle elmaları ve çilekleri dilimleyerek parçalara ayırmalısın.

Kruszyć *ndk* - Pokruszyć *dk*: ufalamak, un ufak etmek

Rozkruszać *ndk* - Rozkruszyć *dk*: ufalayarak, ezerek daha küçük parçalara ayırmak

Czy rozkruszyłeś lód? Bo chcę wrzucić garść lodu do szklanki z piwem.

Buzu ezerek parçalara ayırdın mı? Çünkü bira dolu bardağa bir avuç buz koymak istiyorum.

Tabletkę najlepiej rozkruszyć, a następnie rozpuścić w łyżeczce wody.⁴²²

Hapı ezerek daha küçük parçalara ayırmak, sonrasında bir çay kaşığı suyun içinde eritmek en iyisi.

Zdenerwowany chłopak wyrzucił cukry w kostkach na podłogę z półki i wiele z nich rozkruszyło się.

Sinirli oğlan kesmeşekeri raftan yere attı ve (kesmeşekerlerin) çoğu ufalanarak paramparça oldu.

Kuć ndk: demir, metal vs. dövmek, çekiçlemek, tokmakla vurmak; kayayı, taşı, odunu oymak, çentmek

Rozkuwać ndk - Rozkuć dk: vurarak, tokmaklayarak un ufak etmek

Rozkuł lód na ścianach na poddaszu.

Tavan arasındaki duvarların üzerindeki buzları vurarak un ufak etti.

Łamać ndk - Złamać dk: parçalamak, parçalara ayırmak, kırmak, bölmek

Rozłamywać ndk - Rozłamać dk: kırarak pek çok parçaya ayırmak

Był tak silny, że bez trudu rozłamał stolik.

O kadar güçlüydü ki, sehpayı kolayca kırıp pek çok parçaya ayırdı.

Pod ciężarem owoców jedna gałąź starego drzewa rozłamała się.

Meyvelerin yükü altında yaşlı ağacın bir dalı kırılarak parçalara ayrıldı.

Łupać ndk - Łupnać* dk: yarmak, bölmek, ayırmak, kabuğunu kırmak

Rozłupywać ndk - Rozłupać dk: parçalara ayırmak

Chępiła się mięśniami ręki, ale nie mógł rozłupać skałę kilofem.

Kol kaslarıyla övünür dururdu, ama kazmayla kayayı parçalara ayıramadı.

Gliniany garnek spadł i rozłupał się.

Çömlek düştü ve yarılarak paramparça oldu.

Padać ndk - Paść dk: düşmek, yıkılmak, devrilmek

Rozpadać się ndk - Rozpaść się dk: düşerek, yıkılarak, devrilerek pek çok parçalara ayrılmak

Stojąc przy stole wyciągnął obrus z gniewu, talerz rozpadł się na kilka skorup.

---

* 'Ağrımak, sancımak', 'sert biçimde vurmak', 'ateş etmek' gibi anlamlara sahip olan bu eylemin yukarıda değinilen anlamı karşılması için sadece süreklilik bildiren (niedokonany) formda kullanılmasına dikkat edilmelidir.

Masanın yanında ayaktaayken sinirinden masa örtüsünü asıldı, tabaklar düşerek birkaç parçaya ayrıldı.

Podminowano wszystkie ogomne budynki i rozpadły się w gruzy w ciągu kilku minut.

Devasa binaların altına mayın döşendi ve (binalar) birkaç saniye içinde çökerek un ufak oldu.

Pękać *ndk* - Pęknać *dk*: çatlamak, çatırdamak, kırılmak

Rozpęknać się *ndk* - Rozpęknać się *dk*: çatlayarak, kırılarak pek çok parçaya ayrılmak

Szyba sklepu rozpękła się kilka metrów od nas.

Mağaza camı bizden birkaç metre uzakta çatlayarak/çatırdayarak parçalara ayrıldı.

Piłować *ndk*: testere ile kesmek

Rozpiłowywać *ndk* - Rozpiłować *dk*: testere ile keserek pek çok parçaya ayırmak
Mariusz rozpiłował pień starego drzewa, ponieważ potrzebował drewna do kominka.

Mariusz yaşlı ağacın gövdesini testereyle keserek pek çok parçaya ayırdı, çünkü şömüne için odunlara ihtiyacı vardı.

Płatać *ndk*: (boylu boyunca) kesmek

Rozpłatać *dk*: (boylu boyunca) keserek pek çok parçaya ayırmak

Kucharz rozpłatał nożem brzuch miecznika.

Aşçı kılıç balığının karnını boylu boyunca keserek parçalara ayırdı.

Pryskać *ndk* - Prysnać *dk*: kırılmak

Rozpryskiwać się *ndk* - Rozpryskać się *dk*: kırılarak paramparça olmak, parçalara ayrılmak

Porcelonowe kubki do kawy rozprysły się.

Porselen kahve kupaları kırılarak paramparça oldu.

Rąbać ndk - Porąbać dk: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Rozrąbywać ndk - Rozrąbać dk: keserek, doğrayarak, ayırarak pek çok parçaya ayırmak

Drwale rozrąbują kawałki drzewa ciężkimi siekierami.⁴²³

Odun kesiciler ağır baltalarla ağaç parçalarını keserek/yararak pek çok parçaya ayırıyorlar.

Rwać ndk: yolmak, koparmak

Rozrywać ndk - Rozerwać dk: yolarak, kopararak pek çok parçaya ayırmak

Wściekłe psy rozerwały poszewkę.

Öfkeli köpekler yastık kılıfını yolarak parçalara ayırdı.

Łańcuch roweru rozerwał się.

Bisikletin zinciri koparak parçalara ayrıldı.

Rżnać ndk: kesmek, testere ile kesmek, biçmek

Rozrżnać ndk - Rozerżnać dk: keserek, testere ile keserek pek çok parçaya ayırmak

Anna rozerżnęła linię scyzorykiem.

Anna ipi çakıyla keserek pek çok parçaya ayırdı.

Siekać ndk - Posiekać dk: doğramak, kesmek, biçmek

Rozsiekać dk: doğrayarak, keserek pek çok parçalara ayırmak, parçalamak

Na gotowanie kurczaka z jarzynami po pierwsze trzeba rozsiec jarzyny.

Sebzeli tavuk pişirmek için öncelikle sebzeleri doğrayarak parçalara ayırmak gerek.

Skubać ndk – Skubnąć dk: yolmak, koparmak, tüylerini yolmak, kırkmak

Rozskubywać ndk - Rozskubać dk: yolarak, kırkarak, tüylerini yolarak, parça pinçik etmek

Sęp rozskubał gęsi.

Akbaba kazların tüylerini yolarak parça pinçik etti.

---

⁴²³ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 995

Szarpać *ndk* - Szarpnąć *dk*: yırtmak, koparmak

Rozszarpywać *ndk* - Rozszarpać *dk*: yırtarak, kopararak parçalamak, pek çok parçalara ayırmak

Granat rozszarpał mu nogę.⁴²⁴

El bombası, ayağını kopararak parçalara ayırdı.

Tłuc *ndk* - Stłuc *dk*: çok kuvvetli bir biçimde vurmak

Roztłukiwać *ndk* - Roztłuc *dk*: kuvvetli bir biçimde vurarak pek çok parçaya ayırmak

Roztłukiśmy szybę samochodu kamieniem.

Arabanın camını taşla kuvvetli bir biçimde vurarak paramparça ettik.

Trzaskać *ndk* - Trzasnąć *dk*: (ses çıkararak) vurmak, çarpmak

Roztrzaskiwać *ndk* - Roztrzaskać *dk*: vurarak, çarparak darmadağın etmek

Wściekły mężczyzna dostał hysterii i kamieniem roztrzaskał jej głowę.

Gözü dönmüş adam cinnet getirdi ve taşla kadının başını vurarak paramparça etti.

Podczas pokazu jeden z samolotów modelowych roztrzaskał się o skały.

Gösteri sırasında model uçaklardan biri kayalıklara çarparak darmadağın oldu.

Ucinać *ndk* - Uciąć *dk*: kesmek

Rozcinać *ndk* - Rozciąć *dk*: keserek parçalara ayırmak, parçalamak

Ona dostała list od eks-chłopaka, nie przeczytała, przeciwnie rozciągała go.

Eski erkek arkadaşından mektup aldı, okumadı, aksine keserek parçalara ayırdı.

Miała na sobie czarną suknię z przodu rozciętą.

Üzerinde önden kesilerek parçalara ayrılmış siyah elbisesi vardı.

Wadzić się *ndk*: kavga etmek, münakaşa etmek

Rozwadzać *ndk* - Rozwadzić *dk*: kavga ederken bir şeyi parçalamak

On był pijany, uderzając pięścią w stół, rozwadził.

Sarhoştı, kavga ederken masaya yumruk vurarak (masayı) parçalamıştı.

---

⁴²⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 120

Walić *ndk* - Walnąć *dk*: sertçe vurmak, yerle bir etmek

Rozwalać *ndk* - Rozwalić *dk*: sertçe vurarak parçalara ayırmak, yerle bir ederek darmadağın etmek

Młotem dwuręcznym rozwalił mur.

Balyozla sertçe vurarak duvarı paramparça etti.

W starej dzielnicy miasta rozwalano stare domy.⁴²⁵

Kentin eski semtindeki eski evler yerle bir edilerek darmadağın edildi.

Niedbale zbudowany szałas rozwalił się.⁴²⁶

Yalan yanlış yapılan sığınak çökerek moloz haline geldi/paramparça oldu.

Zmieniać *ndk* - Zmienić *dk*: değiştirmek

Rozmieniać *ndk* - Rozmienić *dk*: (sadece banknot ya da madeni paraya ilişkin olarak) değiştirerek bölmek, bozdurmak

Przepraszam, czy mógł mi pan rozmienić dziesięć złotych na dwie piątki?

Affedersiniz, acaba 10 złoty'yı iki 5'liğe bozabilir misiniz?

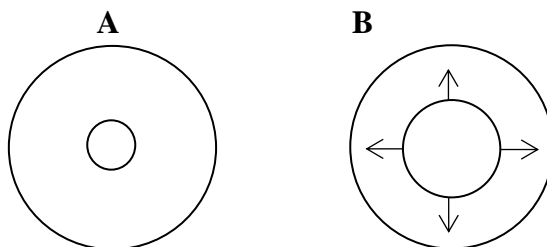
Żuć *ndk*: ağızda çiğnemek

Rozżuwać *ndk* - Rozżuć *dk*: çiğneyerek parçalara ayırmak

Kociak z trudnością rozżuje karmę suchą do kotów.

Yavru kedi kuru olan mamasını güçlkle çiğneyerek parçalara ayırıyor.

III. 10.4. Alan Genişlemesini / Yayılmayı Bildiren *Roz-*

⁴²⁵ Z. Kurzowa, 2011, s. 240

⁴²⁶ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 126

Roz- önekinin eyleme yüklediği bir diğer anlam da nesnenin boyut değiştirmesidir. Söz konusu nesne, tek bir merkezden (en az iki zıt yön olmak üzere) pek çok yöne doğru yayılarak ve böylelikle daha fazla alan kaplayarak boyutunu belirgin biçimde genişletir.⁴²⁷

Ciągnąć *ndk*: birisini ya da bir şeyi sürümek, çekmek

Rozciągać *ndk* - **Rozciągnąć** *dk*: çekerek farklı alanlara, daha geniş alana koymak, yaymak, sermek, sündürmek

Rozciągnęliśmy dwa pledy na trawie urządziliśmy świetnie piknik.

Çimenlerin üzerine iki kilim yaydık ve güzelce piknik yaptık.

Rybacy łowią ryby w sieć, muszą rozciągnąć wszystkie sieci żeby schwytać więcej.

Balıkçılar ağla balık avlıyorlar, daha çok tutmak için tüm ağları çekerek daha geniş alana yaymak zorundalar.

Czarne chmury rozciągnęły się po niebie i słońce skryło się za nimi.

Kara bulutlar gökyüzünün her bir tarafına yayıldı ve güneş arkalarında gözden kayboldu.

Chodzić/Iść *ndk* - **Pójść** *dk*: gitmek, yürümek

Rozchodzić *ndk* - **Rozejść** *dk* : (çok giyme sonucu) genişletmek, açmak

Te ciasne nowe buty muszą rozchodzić.

Bu yeni dar ayakkabıları genişletmem lazım.

Dać *ndk* - **Zadać** *dk*:

1. üfleme

2. esmek

Rozdymać *ndk* - **Rozdać** *dk*:

1. üfleyerek genişletmek, şişirmek

2. eserek şişirmek

---

⁴²⁷ R. Przybylska, 2006, s. 205

1.

Podczas gdy on rozdymał baloniki do nieprawdopodobnych rozmiarów, siostra deła na świecę.

O, balonları inanılmaz boyutlara kadar şişirirken kız kardeşi muma üfledi.

2.

Wiatr wzmacniający się rozdał żagle na morzu.

Sertleşen rüzgâr denizdeki yelkenleri şişirdi.

Żagiel rozdał się na nowo i łódź pomknęła, ślizgając się po grzbietach fal.⁴²⁸

Yelken (rüzgârla) yeniden şişti ve tekne dalgaların tepesinde kayıp giderek oradan oraya savruldu.

Sadece üfleyerek ya da eserek değil, göbeğin, yanağın, akciğerin, damarın, lastiğin, namlunun ucunun şişmesi gibi durumlar söz konusu olduğunda da bu eylem kullanılmaktadır. Ayrıca, Türkçe'ye benzerlik gösterdiği için *ma rozdepty ego* (şişkin / şişirilmiş egosu var), *pycha go rozdymała* (kibir onu şişirmiş), *rozdyma się z dumy* (gururdan koltukları / göğsü kabarıyor) gibi kullanımlara yer verilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Deptać ndk - Zdeptać dk: yürümek, üzerinden geçmek

Rozdeptywać ndk - Rozdeptać dk:

1. yürüyerek, üzerinden geçerek farklı yönlere yaymak, bulaştırmak

2. (ayakkabıyı, terliği vs.) genişletmek

1.

Pies za każdym razem rozdeptywał łapami błoto po całym mieszkaniu.

Köpek her seferinde üzerinden geçerek çamuru patileriyle evin her tarafına bulaştırırdı.

---

⁴²⁸ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

2.

Czyje te stare rozdeptane kapcie?

Bu eski genişlemiş ev ayakkabıları kimin?

Nowe pantofle gimnastyczne szybko się rozdeptały.

Yeni bez ayakkabılar çabuk genişledi.

Dłubać *ndk*: oymak, kazımak

Rozdlubywać *ndk* - Rozdlubać *dk*: oyarak farklı yönlere yaymak, genişletmek

Papuzka falista rozdlubuje dziobem dziurę w tynku.

Muhabbet kuşu sıvanın üzerindeki deliği gagasıyla oyarak genişletiyor.

Dziecko rozdlubało dziurę w bułce.

Çocuk ekmeğin üzerindeki deliği oyarak genişletti.

Gładzić *ndk*: düzleştirmek

Rozgładzać *ndk* - Rozgładzić *dk*: düzleştirerek geniş alana yaymak, genişletmek

Srebrny pierścień niestety nie da się rozgładzić.

Gümüş yüzüğü ne yazık ki düzleştirerek genişletmek mümkün olmayacak.

Klepać *ndk* - Klepać *dk*: tokmaklamak, çekiçle dövmek

Rozklepywać *ndk* - Rozklepać *dk*: tokmaklayarak yaymak, yassılaştırmak

Po pierwsze posypajmy blat mąką żytnią i rozklepmy dłońmi ciasto na okrąg.

Öncelikle tezgâha çavdar unu serpiştiriyoruz ve avuçlarımızla hamuru halka biçiminde yassılaştırıyoruz.

Kuć *ndk*: demir, metal vs. dövmek, çekiçlemek, tokmakla vurmak; kayayı, taşı, odunu oymak, çentmek

Rozkuwać *ndk* - Rozkuć *dk*: daha fazla alana yaymak, yassılaştırmak

Małymi młotkami rozkuwali żelazo leżące na blacie.

Tezgâh üzerinde duran demiri küçük çekiçlerle döverek yassılaştırdılar.

Rozkucie sztabkę żelaza na blaszkę to nie byle sztuka

Demir çubukları ince levha haline getirmek bir sanat değildir.

Plaszczyć *ndk*: düzleştirmek, dümdüz etmek

Rozplaszcząć *ndk* - **Rozplaszczyc** *dk*: bastırarak daha fazla alana yaymak, yassılaştırmak

Rozplaszczyla balon na szybę okienną.

Pencere camına balonu bastırarak yassılaştırdı.

Niech państwo ręką rozplaszczą kulę, położą na środek dwie łyżki farszu i zlepią brzegi.

(Hamur) toplarını elle yassılaştırın/açın, ortasına iki kaşık iç malzemesi koyun ve kenarları yapıştırın.

Kryjąc się przed policją, rozplaszczyla się na ziemi.

Polisten saklanırken yere yayıldım.

Prasować *ndk* - **Uprasować** *dk*: ütölemek

Rozprasowywać *ndk* - **Rozprasować** *dk*: ütöleyerek kırıksıklıları, dikiş yerleri vs. düzleştirmek, açmak

Podłużyła spodnie, odpruwając i rozprasowując zakładkę.⁴²⁹

Kıvrım yerini sökerek ve ütöleyip açarak eteği uzattı.

Prostować *ndk*: düzleştirmek

Rozprostowywać *ndk* - **Rozprostować** *dk*: eşit olmayan yeri ya da bir şeyi düzleştirerek daha fazla alana yaymak, genişletmek, açmak

Rozprostował zgniecioną zapisaną kartkę.

Üzeri yazılı kırışmış kâğıdı düzleştirerek açtı.

Walce rozprasowały nierówności na drodze.⁴³⁰

Silindirler yoldaki çarpıklıkları düzleştirerek yaydı.

Przeć *ndk*: basmak, itmek, dürtmek

Rozpierać *ndk* - **Rozeprzeć** *dk*: genişletmek

Gaz pod wysokim ciśnieniem rozpiera powłokę balonu.⁴³¹

⁴²⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁴³⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 110

⁴³¹ <http://lang.pl.enacademic.com/40575/rozpiera%C4%87> 09.08.2017

Yüksek basınçlı gaz, balonun koruyucu katmanını genişletiyor.

Założywszy nogę na nogę, rozparł się wygodnie w fotelu.

Bacak bacak üstüne attı ve koltukta yayıla yayıla oturdu.

Rosnąć *ndk*: büyümek, uzamak, gelişmek

Rozrostać się *ndk* - Rozrosnąć się *dk*: (sayı, yoğunluk, ebat, alan vs. olarak) büyüyerek genişlemek

Córki wyszły za mąż, rodzina się rozrosła.

Kızlarım evlendi ve aile genişledi.

Miasto, w którym mieszkam, w ciągu roku rozrosło się w kierunku południowym.

İçinde yaşadığım kent bir yıl içinde güneye doğru genişledi.

Słać/Ścielić *ndk*: sermek

Rozścielać *ndk* - Rozścielać/Rozesłać *dk*: boylu boyunca yaymak, geniş alana sermek

Po pierwsze rozesłał chodnik na schodach i potem słał kwiaty pod stopy żony.

İlk önce merdivenlere kilim açtı ve karısının ayakları altına çiçekleri serdi.

Rozesłała prześcieradło na łóżku kładła dziecko spać.

Yatağa çarşafı boylu boyunca serdi ve çocuğu yatırdı.

Mgła rozesłała się nad łąkami.⁴³²

Sis çayırlar üzerine yayıldı.

Smarować *ndk* - Smarować *dk*: krem, bal, tereyağı vs. sürmek

Rozsmarowywać *ndk* - Rozsmarować *dk*: sürerek pek çok alana yaymak

Rozsmarował klej po całej powierzchni deski.⁴³³

Tutkalı tahtanın tüm yüzeyine sürerek yaydı.

Na śniadanie rozsmarowała masło na chlebie.

Sabah kahvaltısı için ekmeğin üzerine tereyağını sürerek yaydı.

⁴³² Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 87

⁴³³ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Spacjować *ndk*: (matbaasal terim olarak vurgulamak amacıyla) sözcüklerin aralarına boşluklar koymak

Rozspacjowywać *ndk* - Rozspacjować *dk*: aralarındaki boşlukları yaymak, uzatmak

Zwłaszcza przeczytaj rozspacjowany tekst. Bo ta część jest najważniejszą treścią tekstu.

Özellikle aralardaki boşlukları uzatılmış metni oku. Çünkü o kısım metnin en önemli içeriğidir.

Walcować *ndk*: camı, demiri, metali vs. silindirden geçirmek, yaprak haline getirmek

Rozwalcować *dk*: silindirden geçirerek açmak, yaymak

Ta maszyna służy do rozwalcowania ciężkich metali.

Bu makine ağır metalleri silindirden geçirerek yaymaya yarıyor.

Walkować *ndk*: (genellikle) hamuru düzlemek

Rozwalkowywać *ndk* - Rozwalkować *dk*: düzleyerek açmak, yaymak

Matka cienko rozwalkowuje ciasto wałkiem na stolnicy.

Annem oklavayla hamuru, hamur tahtasının üzerinde incecik açtı/yaydı.

Wiercić *ndk*: delmek, sondalamak

Rozwiercać *ndk* - Rozwiercić *dk*: delerek, sondalayarak genişletmek

Rozwierć otwór na dachu w ten sposób żeby nie przedostała się woda przez niego.

Çatıdaki deliği içinden su sızmayacak biçimde delerek genişlet.

Przez ministerstwo energii praca rozwiercenia szyb naftowych została rozpoczęta się w zeszłym tygodniu.

Enerji Bakanlığı tarafından petrol kuyusunu sondalayarak genişletme çalışmaları geçen hafta başlatıldı.

Zapinać *ndk* - Zapiąć *dk*: iliklemek, bağlamak

Rozpinać *ndk* - Rozpiąć *dk*: açmak, yaymak

Ptaki rozpięły skrzydła i szybowały w niebie

Kuşlar kanatlarını açtılar ve gökyüzünde süzüldüler.

Rybacy przed chwilą rozpięli sieci.

Balıkçılar az önce ağları yaydılar.

III. 10.5 Zıtlık Bildiren *Roz-*

Roz- önekinin cümle içindeki en temel özelliklerinden bir diğeri de, eylemin önek almadan önceki anlamına ek bir bilgi katmak yerine, eyleme bambaşka yönde bir anlam vermesidir. Burada anlatılmak istenen, eylemin önek almadan önceki anlamıyla önek aldıktan sonraki anlamının tümüyle zıt olmasıdır. Bir başka deyişle, *roz-* öneki bazı durumlarda eylemin anlamını dönüştürerek, eyleme tümüyle zıt yönde bir anlam katar.

Broić *ndk*: silahlandırmak

Rozbrajać *ndk* - Rozbroić *dk*: silahsızlandırmak, silahını elinden almak

Rosjanie okupowali tamten teren i rozbroili kilka polskich dywizji.

Ruslar o bölgeyi işgal etmişti ve birkaç Polonya bölüğünü silahsızlandırmıştı/ bölüğünün silahına el koymuştu.

Mimo nacisków silnych państw bojownicy partyzancy nie rozbrajają się pod żadnym pozorem.

Güçlü devletlerin baskılarına rağmen gerilla hiçbir suretle silah bırakmıyor.

Chmurzyć się *ndk*: bulutlanmak

Rozchmurzać się *ndk* - Rozchmurzyć się *dk*: (bulutlara ilişkin) dağılmak

Popatrz, niebo się rozchmurzyło, możemy iść na spacer.

Bak, hava açtı, yürüyüşe çıkabiliriz.

Dwoić *ndk*: ikiye katlamak, iki katına çıkarmak

Rozdwajać *ndk* - Rozdwoić *dk*: iki parçaya bölmek

Rozdwoilem linę żeby wiązać złodziejowi nogi i ręce.

Hırsızın ellerini ve kollarını bağlamak için ipi iki parçaya böldüm.

Za centrum droga rozdwaja siğ.

Kent merkezinden sonra yol ikiye ayrılıyor.

Giać ndk: eğmek, bükmek

Rozginać ndk - Rozgiać dk: düzeltmek, doğrultmak

Uspokój się i rozegnij skurczone palce.

Sakinleş ve kenetlenmiş parmaklarını düzelt.

Pręt szybko i łatwo rozgiął, bo wystawiono go na działanie wysokiej temperatury.

Demir çubuk çabucak ve kolayca düzeldi, çünkü yüksek ateşe bırakılmıştı.

Grodzić ndk: etrafını çitle çevrelemek, sınır koymak

Rozgrozdać ndk - Rozgrozić dk: çitlerden arındırmak, çitleri söküp atmak

W sąsiednim domu jednorodzinnym mieszkają brat i jego rodzina.

Zdecydowaliśmy rozgrozić oba ogrody.

Yandaki müstakil evde ağabeyim ve ailesi yaşıyor. Her iki bahçenin çitlerini sökmeye karar verdik.

Hartować ndk - Zahartować dk:

1. (demiri, camı, metali vs.) fırınlayarak ve ardından soğutarak sertleştirmek

2. (canlılara ve organizmaya ilişkin) güçlü, dayanıklı hale getirmek

Rozhartowywać ndk - Rozhartować dk:

1. demiri, camı yumuşatmak,

2. (canlılara ve organizmaya ilişkin) gücünü düşürmek, güçsüz kılmak

1.

Rozhartował szkło w temperaturze 1500 stopni, żeby zmienić jego kształt.

Biçimini değiştirmek için camı 1500 derecede yumuşattı.

2.

Tak długo jak, jesteś wystawionym na wysoki promieniowanie, jest do przewidzenia, że, cały organizm rozhartowuje się.

Yüksek radyasyona maruz kaldığın sürece tüm organizmanın güçsüz kalması beklenen bir şey.

Ekstremalna upalna pogoda rozhartowała rośliny na ulicach.

Aşırı sıcak hava caddelerdeki bitkilerin gücünü düşürdü.

Kleić *ndk* / Sklejać *ndk* - Skleić *dk* / Zaklejać *ndk* - Zakleić *dk*: yapıştırmak

Rozklejać *ndk* - Rozkleić *dk*: yapışmış olan şeyi açmak, ayırmak

PN: Zanim rozkleił kopertę, nie sprawdził od kogo list przyszedł.

Zarfi açmadan önce mektubun kimden geldiğine bakmadı.

Pudełko rozkleiło się pod wpływem wilgoci.⁴³⁴

Kutu nemin etkisiyle açıldı.

Konspirować *ndk* - Zakonspirować *dk*: kumpas kurmak, suikast hazırlamak;
gizli tutmak

Rozkonspirowywać *ndk* - Rozkonspirować *dk*: açığa çıkarmak

Służby specjalne rozkonspirowały spisek przeciwko rządowi.

İstihbarat teşkilatı hükümete karşı komployu açığa çıkardı.

Kiedy mówił dziwnym akcentem, przyciągał wszystkich uwagę i szpieg rozkonspirował się.

Tuhaf bir aksanla konuşunca, dikkatleri üzerine çekti ve casus kendini ele verdi/açığa çıkardı.

Kręcić *ndk* - Skręcić *dk*: çevirmek, döndürmek, sarmak, dolamak, bukleleştirmek

Rozkręcać *ndk* - Rozkręcić *dk*: düzleştirmek

Rozkręcił skręcony drut.

Birbirine dolafnmış teli düzleştirdi.

Kuć *ndk*: nallamak, nal çakmak

Rozkuwać *ndk* - Rozkuć *dk*: nalı çıkarmak

Rozkuł konia i wziął oderwaną podkowę mówiąc, że końska podkowa przynosi szczęście.

Atın nalını çıkardı ve sökülen nalı uğur getirir diyerek aldı.

Kurczyć *ndk* - Skurczyć *dk*: kenetlemek, sıkıştırmak

Rozkurczać *ndk* - Rozkurczyć *dk*: açmak, gevşetmek

Nie daj się wyprowadzić z równowagi, rozkurcz pięść i mięśnie ręki.

---

⁴³⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 93

Sakinliğini koru, yumruğunu ve kol kaslarını gevşet.

Była pogrążona w głębokim śnie i rozkurczyły jej się palce.

Derin bir uykuya daldı ve parmakları gevşedi.

Lepić *ndk* - Zlepić *dk*: yapıştırmak

Rozlepiać *ndk* - Rozlepić *dk*: birbirine yapışmış olan şeyleri ayırmak

Rozlepiał uważnie zapisane kartki.

Üzerinde yazılar olan yapışmış kağıtları birbirinden ayırdı.

Lutować *ndk* - Zlutować *dk*: lehimlemek, lehimle tutturmak

Rozlutowywać *ndk* - Rozlutować *dk*: lehimi, lehim bağlantısını eritmek

Odkręcił śrubę radia, rozebrał i rolutował.

Radyonun vidalarını söktü, parçalarını dağıttı ve lehim bağlantılarını eritti.

Przyczyna do zepsucia się głośników to rozlutowanie się przewodu.

Hoparlörlerin bozulmasının nedeni kablonun lehim bağlantısının kopması.

Ładować *ndk*:

1. yük yüklemek
2. şarj etmek
3. mermi yuvasına mermi sürmek

Rozładowywać *ndk* - Rozładować *dk*:

1. yükü almak, boşaltmak
2. şarjı boşaltmak, deşarj etmek
3. silahtan mermiyi boşaltmak

1.

Miał wypadek przy rozładowywaniu transportu z ciężarówek.

Kamyondan yük boşaltma sırasında kaza geçirdi.

2.

Aksesoria świetlne samochodowe rozładowują akumulator.

Araba için kullanılan ışıklı aksesuarlar aküyü boşaltır.

3.

Położył nie rozładowaną strzelbę na masce samochodu.⁴³⁵

Mermisi boşaltılmamış av tüfeğini arabanın kaputunun üzerine koydu.

Baterie się rozładowały i radio przestało grać.⁴³⁶

Piller boşaldı/bitti ve radyo çalmaya son verdi.

Łączyć ndk - Połączyć dk:

1. birleştirmek, katmak

2. (iletişim bağlamında) bağlamak

Rozłączać ndk - Rozłączyć dk:

1. ayırmak, ayrı tutmak

2. (iletişim bağlamında) kopmak

1.

II Wojna Światowa rozłączyła wielu ojców z dziećmi.

İkinci Dünya Savaşı pek çok babayı çocuklarından ayırdı.

2.

Wreszcie uzyskałem połączenie z centralą, ale od razu zostało rozłączone.

En sonunda santralle iletişim sağladım, fakat bağlantı birden koptu.

Długo rozłączyła się z rodziną.

Uzun süredir ailesiyle iletişim kurmuyor/görüşmüyor.

Magnesować ndk: mıknatısiyet vermek, mıknatıslamak

Rozmagnesowywać ndk - Rozmagnesować dk: mıknatıs özelliğini engellemek, mıknatıslığını yok etmek

Karty magnetyczne powinny być przechowywane z dala od telefonów komórkowych, telewizorów i innych podobnych urządzeń, które mogą ją rozmagnesować.

Manyetize kartları mıknatıs özelliğini yok edebilen cep telefonlarından, televizyonlardan ve diğer benzeri cihazlardan uzak tutulmalı.

⁴³⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁴³⁶ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 98

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: donmak, buz tutmak, buzlanmak

Rozmarzać *ndk* - Rozmarznąć *dk*: buzlarını çözmek, buzları erimek

Od tego płynu szyby samochodowe od razu rozmarzają.⁴³⁷

Bu sıvıdan dolayı araba camları hemen buzlarını çözüyor.

Minować *ndk* - Zaminować *dk*: mayın döşemek

Rozminowywać *ndk* - Rozminować *dk*: mayın çıkarmak, mayından temizlemek

Saperzy rozminowali teren pod osłoną czołgów setki hektarów pól.

İstihkâm erleri tankların koruması altında yüzlerce hektar alanı mayından temizlediler.

Montować *ndk* - Zmontować *dk*: montajını, kurulumunu yapmak, parçaları bir araya getirmek, (elektrik, telefon, hidrolik vs. sistemi) kurmak

Rozmontowywać *ndk* - Rozmontować *dk*: dağıtmak, parçaları söküp montajı bozmak

Skonstruowaną przez niego dekorację sceniczną rozmontowaliśmy w ciągu dziesięciu minut

Onun yaptığı sahne dekorasyonunu on dakika içinde söküp dağıttık.

Motać *ndk* - Zamotać *dk*: dolanmak, karışmak, düğüm olmak, birbirine girmek

Rozmotywać *ndk* - Rozmotać *dk*: (dolanmış, karışmış, düğüm olmuş olan bir şeye ilişkin) açmak, çözmek

Tej wstążki nie da się rozmotać.

Bu kurdele çözülemez.

Mrozić *ndk* - Zmrozić *dk*: donmak, buz tutmak, buzlanmak

Rozmrażać *ndk* - Rozmrozić *dk*: buzlarını çözdürmek, eritmek

Matka rozmroziła mięso szybciej zostawiając je w ciepłej wodzie.

Annem etin buzlarını ılık suda bekleterek daha çabuk eritti.

Ryby się rozmroziły, można je pokroić na filety.

Balıklar çözüldü, filetolarını çıkarabilirsin/filetolara kesebilirsin.

---

⁴³⁷ Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 1999, s. 869

Namyślać się *ndk* - Namyślić się *dk*: düşünüp taşınıp bir karar vermek

Rozmyślać się *ndk* - Rozmyślić się *dk*: kararını değiştirmek

Po pożegnaniu się patrzył za żoną w nadziei, że się rozmyśli i wróci.

Vedalaşmanın ardından kararını değiştireceği ve geri döneceği ümidiyle karısının arkasından baktı.

Okielznać *ndk* - Okielznywać *dk*: binek hayvanını yönlendirmek için ağzının içine gem takmak, gemlemek

Rozkielznywać/Rozkielzywać *ndk* - Rozkielznać/Rozkielzać *dk*: binek hayvanın ağzındaki gemi çıkarmak

Rozkielzawszy konie pędził na pastwisko.

Atların gem dizginini çıkarıp çayıra saldı.

Koń rozkielzał się i kładł się na trawie.

At gem dizgininden kurtulmuştu ve çimenlerin üzerine yatmıştı.

Kulbaczyć *ndk* - Okulbaczyć *dk*: semer vurmak

Rozkulbaczać *ndk* - Rozkulbaczyć *dk*: semeri almak

Rozkulbaczyli muły i puścili je na trawiasty obszar.

Katırların semerini aldılar ve otluk alana saldılar.

Pakować *ndk* - Spakować *dk*: paketlemek, (paket yapmak için) bir şeyler koymak

Rozpakowywać *ndk* - Rozpakować *dk*: paketi açmak, paket yapmak için konan şeyleri çıkarmak

Na przerwie rozpakowała jedzenie i położyła na stoliku

Molada yiyeceklerin paketini açtı ve sehpa koydu.

Jednak dzisiaj zabrałem się rozpakowania przesyłki, jaką odebrałem dwa dni temu.

İki gün önce aldığım paketi daha bugün boşaltmaya koyuldum.

Pieczętować *ndk* - Zapieczętować *dk*: mühürlemek, mühür bandı yapıştırmak

Rozpieczętowywać *ndk* - Rozpieczętować *dk*: mührü açmak

Szpieg drżącymi rękami rozpieczętował kopertę, w której były napisane jego ustalone zadania.

Casus titreyen elleriyle içinde belirlenmiş görevlerinin yazılı olduğu zarfın mührünü açtı.

Pudełko rozpieczętowało się w drodze i ujawniono ściśle tajne dokumenty.
Yolda kutunun mührü açıldı ve çok gizli belgeler ifşa edildi.

Platać *ndk* - Poplątać *dk*: hem somut hem soyut bir şeyi dolaşık, karışık, karmaşık hale getirmek, arapsaçına çevirmek

Rozplątywać *ndk* - Rozplątać *dk*: dolaşık, karışık olanı çözmek, açıklığa kavuşturmak

Możesz rozplątać mi skakankę.

Atlama ipimi çözebilir misin?

Oto jest intryga której nie umiemy rozplątać.

Çözemediğimiz/açıklığa kavuşturamadığımız entrika işte karşımızda.

On był wzięty jako zakładnika, na szczęście rozplątał się z więzów i uciekł.

Esir alınmıştı, neyse ki ipten kendini kurtardı ve kaçtı.

Przeżyć *ndk*: kasmak, sıkmak

Rozprężać *ndk* - Rozprężyc *dk*: gevşetmek, rahat bırakmak

Przed treningiem rozprężylem ramiona, wzięłem głęboki oddech.

Antrenmandan önce kollarımı açtım ve derin bir nefes aldım.

Po zawodach pływackich rozprężył się.

Yüzme yarışından sonra gevşedi/rahatladı.

Przykrywać *ndk* - Przykryć *dk*: üzerini örtmek, kaplamak, bir şeyle kapamak

Rozkrywać *ndk* - Rozkryć *dk*: üzerini açmak, üstündekini atmak

Przykrył garnek plastycznym talerzem, widziałem, że to nie dobry pomysł i natychmiast rozkryłem.

Tencereyi plastik tabakla kapadı, bunun iyi bir fikir olmadığını biliyordum ve hemen açtım.

Dzieci z dużym prawdopodobieństwem rozkryły się w nocy, bo się często przeziębają.

Çocuklar kuvvetle muhtemel geceleri üstünü açıyor, çünkü sürekli nezle oluyorlar.

Regulować *ndk* - Naregulować *dk*: düzenlemek, düzene sokmak, ayarlamak

Rozregulowywać *ndk* - Rozregulować *dk*: düzenini, çalışma sistemini, ayarını bozmak

Wiele kuchni w naszych mieszkaniach ma rozregulowane kuchenki elektryczne.

Dairelerimizde pek çok mutfağın ayarı bozulmuş elektrikli ocakları var.

Zegarek rozregulował się od silnych wstrząsów.⁴³⁸

Sert hareketler yüzünden kol saatinin ayarı bozuldu.

Siodłać *ndk* - Osiodłać *dk*: eyer vurmak

Rozsiodływać *ndk* - Rozsiodłać *dk*: eyeri çıkarmak

Jechał na koniu, po powrocie rozsiodłał go.

Ata bindi, döndükten sonra eyerini çıkardı.

Skladać *ndk* - Złożyć *dk*:

1. katlamak

2. parçaları birleştirmek, kurmak

Rozkladać *ndk* - Rozłożyć *dk*:

1. katlanmış bir şeyi açmak

2. sökmek, parçalarını ayırmak

1.

Chciała zmienić obrus, wyjęła nowy z szuflady i rozłożyła, żeby nakryć nim stół.

Masa örtüsünü değiştirmek istedi, çekmecedен yenisini çıkardı ve masaya sermek için açtı.

Rozpakował walizkę, potem rozłożył swetery, pulowery i spodnie.

Valizi açtı, (katlanmış) süveterleri, kazakları ve pantolonu açtı.

---

⁴³⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 114

Poszedł się opalać na plażę, rozłożył leżak i parasol, leżał godzinę.
Sahile güneşlenmeye gitti, şezlongu ve şemsiyeyi açtı, bir saat uzandı.

2.

Umiejętnie rozłożył zabawkę niemowlęta, natomiast potem nie umiał złożyć.
Bebeğin oyuncağını ustalıklı parçalara ayırdı/söktü, ama sonra (parçaları) birleştiremedi.

Skręcać *ndk* - Skręcić *dk*: vida ile birleştirmek

Rozkręcać *ndk* - Rozkręcić *dk*: sökmek, parçalamak

Zobaczyłem czterech gangsterów, jak rozkręcali koło samochodu, od razu zadzwoniłem na policję i przyłapała trzech z nich.

Dört magandayı arabanın tekerini sökerken gördüm, vakit kaybetmeden polisi aradım ve polis üçünü yakaladı.

Stroić *ndk*: akort etmek, akort ayarı yapmak

Rozstrajać *ndk* - Rozstroić *dk*: akort ayarını bozmak

Staralem się akompaniować mu na rozstrojonym fortepianie.

Ona akort ayarı bozuk kuyruklu piyanoyla eşlik etmeye çalıştım.

Śrubować *ndk*: vidalamak, vidayı sıkmak

Rozśrubowywać *ndk* - Rozśrubować *dk*: vidalarını çıkarmak, vidaları sökerek parçalara ayırmak, dağıtmak

Przystąpił do rozśrubowania złącza, żeby rozmontować szafę.

Gardırobunu sökmek/dağıtmak için bağlantı yerlerinin vidalarını sökmeye koyuldu.

Troić się *ndk*: üç katına çıkmak

Roztrajać się *ndk* - Roztroić się *dk*: üç parçaya bölünmek

Butelka wpadła pod stół i roztroiła się.

Şişe masanın altına düştü ve üç parçaya bölündü.

Było trzech ludzi, więc roztroili chleb.

Üç kişi vardı, dolayısıyla ekmeği üç parçaya böldüler.

Ubrać *ndk* – **Ubrać** *dk*: kıyafet giydirmek

Rozbierać *ndk* - **Rozebrać** *dk*: kıyafetini çıkarmak, soymak

Rozebrała dzieci do snu.

Uyumaları için çocukların kıyafetlerini çıkardı.

Ekipa medyczna po pierwsze rozpiąwszy rozebrała rannego z płaszczu.

Sağlık ekipleri ilk önce düğmelerini çözüp yaşlı adamın yağmurluğunu çıkardı.

Rozebrał się i od razu wskoczył do wody.

Kıyafetlerini çıkardı ve birden suya atladı.

Uplatać *ndk* - **Upleść** *dk*: (ip, saç, şerit, hasır vs.) örmek

Rozplatać *ndk* - **Rozpleść** *dk*: örülü olan (ipi, saçı, şeridi, hasırı) çözmek, dağıtmak

Po powrocie do domu rozplotła warkocz, rozpuszczając włosy.

Eve döndükten sonra saçlarını açarak/dağıtarak saç örgüsünü açtı.

Rozplótlł się pasek z kolorowych sznurków w czasie biegu.

Koşu sırasında renkli iplerden yapılmış (örülü) kemer çözüldü.

Uwarstwiać się *ndk* - **Uwarstwić się** *dk*: tabaka halinde bulunmak

Rozwarstwiać się *ndk* - **Rozwarstwić się** *dk*: katmanlara ayrılmak

W tej mieszance badamy, czy benzyna i alkoehol siğ rozwarstwi czy nie?

Bu karışımda benzinin ve alkolün katmanlarına ayrılıp ayrılmayacağını inceliyoruz.

Sosyolojik bağlamda halkın sınıflara ayrılması, toplumsal sınıfların ortaya çıkması söz konusu olduğunda da yine aynı eylemin kullanıldığı görülür.

Kapitalizacja rozwarstwi ludności chłopskie.

Kapitalizm köy halkını sınıflara ayırdı.

Wikłać ndk - Powikłać dk: karmakarışık, içinden çıkılmaz hale getirmek

Rozwikływać ndk - Rozwikłać dk: kolaylaştırmak, çözmek, anlaşılır hale getirmek

Nawet najbardziej inteligentni detektywi nie mogli rozwikłać tej zagadki.

En zeki detektifler dahi bu gizemi çözemediler.

Rozwikłanie splątanych lin wspinaczkowych zajmowało mi pół godzin.

Dolanmış tırmanma ipini çözmek yarım saatimi aldı.

Zapinać ndk - Zapiąć dk: iliklemek

Rozpinać ndk - Rozpiąć dk: iliklenmiş olanı çözmek

Szarpnełi go i rozpięli przyciasny kołnierzyk kurtki.

Onu çekiştirdiler ve ceketinin iliklenmiş sıkı yakasını çözdüler

Zasupływać ndk - Zasupłać dk: düğüm atmak

Rozsupływać ndk - Rozsupłać dk: düğümü çözmek

Nitka już supłała się. Nie się staraj bezskutecznie rozsupłać.

İp düğümlendi artık. Çözmek için boşuna uğraşma.

Zasuwać ndk - Zasunać dk: (perdeye, tüle ilişkin) kapatmak, çekmek

Rozsuwać ndk - Rozsunąć dk: kenara çekmek

Rozsunęła zasłonę w oknach, promienie słoneczne przeniknęły przez tiulowa firankę.

Penceredeki perdeyi kenara çekti ve güneş ışığı tül perdeden içeri giriyordu.

Zasznurowywać ndk - Zasznurować dk: (ayakkabı, kıyafet vs.) ipini bağlamak

Rozsznurowywać ndk - Rozsznurować dk: (ayakkabının, kıyafetin) ipini çözmek

Rozebrała się i stała przed mężem w rozsznurowanym gorsacie.

Kıyafetlerini çıkarmıştı ve çözülmüş korsesiyle kocasının önünde ayakta duruyordu.

Zaczęłam rozsznurowywać trampki, gdy do szatni wszedł trener.⁴³⁹

Koç soyunma odasına girdiğinde spor ayakkabılarımı çözmeye başladım.

Podczas biegania wzdłuż brzegu, but mi się rozsznurował.

Kıyı boyunca koşu sırasında ayakkabımın bağcığı çözüldü.

Zaszyfrowywać ndk - Zaszyfrować dk: şifrelemek, şifre koymak

Rozszyfrowywać ndk - Rozszyfrować dk: şifreyi, gizli olanı çözmek, anlama kavuşturmak

Nie istnieje możliwość rozszyfrowania jego bazgrołów.

Kargacık burgacık el yazılarını çözmenin imkânı yok.

Nigdy nie rozszyfrował jej postępowań i planów.

Davranışlarını ve planını hiçbir zaman çözemedi.

Zawijać ndk - Zawinać dk: sarmak, sarmalamak, paketlenek, ambalajlamak

Rozwijać ndk - Rozwinać dk: paketinden, ambalajından, sarmalandığı şeyden çıkarmak

Powoli gasną światła w sali projekcyjnej, słysząc szelest rozwijanych cukierków.⁴⁴⁰

Sinema salonunda ışıklar yavaşça kapanıyor, ambalajından çıkartılan şekerlerin hışırtısı duyuluyor.

Zbierać ndk - Zebrać dk: toplamak, bir araya getirmek

Rozbierać ndk - Rozebrać dk: parçaları dağıtmak, sökmek

Odkręciwszy koło odłożył je na bok i po kolei zaczął rozbierać część po części.

Tekeri söküp bir kenara koydu ve sırayla kısım kısım dağıtmaya başladı.⁴⁴¹

Zgarniać ndk - Zgarnąć dk: tek bir yere toplamak, yığmak

Rozgarniać ndk - Rozgarnąć dk: etrafa yaymak, saçmak

Zgasił ogień w kominku i potem rozgarnął popioły.

Şöminedeki ateşi söndürdü ve sonra külleri etrafa yaydı.

⁴³⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁴⁴⁰ A.g.e.

⁴⁴¹ Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Zgęszczać *ndk* - **Zgęścić** *dk*: yoğunlaştırmak, koyulaştırmak

Rozgęszczać *ndk* - **Rozgęścić** *dk*: inceltmek, seyreltmek, (kalabalığı, yoğunluğu) azaltmak

Ministerstwo robiło wszystko, aby rozgęścić przeludnione centrum miasta.

Bakanlık aşırı kalabalık kent merkezinin nüfusunu azaltmak için her şeyi yaptı.

Po pierwsze trzeba zacząć od rozgęszczenia farby.

İlkin boyayı inceltmeden başlamak gerek.

Zmiatać *ndk* - **Zmieść** *dk*: (rüzgâra ilişkin) eserek bir şeyi belirli bir yere toplamak; firçayla, süpürgeyle bir yere toplamak

Rozmiatać *ndk* - **Rozmieść** *dk*: (rüzgâra ilişkin) eserek dağıtmak, savurmak; firçayla, süpürgeyle dağıtmak

Wiatr rozmiatał opadnięte jesienne liście.

Rüzgâr düşen sarı yaprakları dağıtıyor.

Ty nie zamiatasz, tylko rozmiatasz śmieci na wszystkie strony.⁴⁴²

Sen toplamiyorsun, sadece çöpleri her bir yana dağıtıyorsun.

Związywać *ndk* - **Związać** *dk*: bağlamak

Rozwiązywać *ndk* - **Rozwiązać** *dk*: çözmek, (problemi, kavgayı, bulmacayı, gizemi, meseleyi vs.) çözmek, çözüme kavuşturmak

Policja zatrzymała ciężarówkę i rozwiązał kilka worków, w celu sprawdzenia zawartości.

Polis kamyonu durdurdu ve içeriğini kontrol etmek amacıyla birkaç çuvalı çözdü.

Porywacze wzięli Kamila jako zakładnika, po jakimś czasie rozwiązali mu ręce.

Fidyeciler Kamil'i rehin aldılar, bir süre sonra ellerini çözdüler.

W czasie wakacji delektuję się rozwiązaniem krzyżówek nad morzem.

Tatil zamanı deniz kenarında bulmaca çözmenin tadını çıkarıyorum.

Dzięki twojej pomocy wszystkie problemy rozwiązały się.

Çabaların sayesinde tüm sorun çözüldü/ çözüme kavuştu.

---

⁴⁴² Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 1999, s. 869

But ci się rozwiązał, to nie sprawia wyraźnej trudności?

Ayakkabın çözülmüş, bu zorluk yaratmıyor mu?

Zwierać *ndk* - **Zewrzeć** *dk*: (yumruğa, dişlere, çeneye, dudaklara vs. ilişkin) sıkmak

Rozewierać *ndk* - **Rozewrzeć** *dk*: (yumruğa, dişlere, çeneye, dudaklara vs. ilişkin) gevşetmek, açmak

Zwieriała nieświadomie zęby z bólu, usłuchał przestrogi pielęgniarki i rozwarł. Acıdan bilinçsizce dişlerini sıkıyordu, hemşirenin uyarısını dinledi ve gevşetti.

Wreszcie jego usta rozwarły się i odetchnął z trudem.

En sonunda ağzı açıldı ve güçlükle nefes aldı.

Rozbierać: parçaları dağıtmak, sökmek **Rozdwoić**: iki parçaya bölmek

Rozewrzeć: (yumruğa, dişlere, çeneye, dudaklara vs. ilişkin) gevşetmek, açmak

Rozgarnąć: etrafa yaymak, saçmak **Rozkleić**: yapışmış olan şeyi açmak, ayırmak

Rozkreścić: sökmek, parçalamak **Rozkurczyć**: açmak, gevşetmek **Rozlepić**: birbirine

yapışmış olan şeyleri ayırmak **Rozłożyć**: sökmek, parçalarını ayırmak **Rozmieść**:

(rüzgara ilişkin) eserek dağıtmak, savurmak; fırçayla, süpürgeyle dağıtmak

Rozmontować: dağıtmak, parçaları söküp montajı bozmak **Rozśrubować**: vidalarını

çıkarmak, vidaları sökerek parçalara ayırmak, dağıtmak **Roztroić**: üç parçaya bölmek

Yukarıda yer verilen bu eylemler anlamları açısından bazı kaynaklara göre parçalara ayrılma / ayırma ya da daha fazla alan kaplama anlamı katan *roz-* önekli eylem gruplarına da dâhil edilebilmektedir.

III. 10.6. Anlamı Kuvvetlendiren, Pekiştiren *Roz-*

Söz konusu öneki almış eylemlerin anlamı için, kademe kademe gelişimi sonucu olayın daha bir yoğunluk kazandığı ifade edilerek *evrim geçiren*, *evrimleşen* teriminden

yararlanılmıştır. Konu üzerinde çalışma yapanlar bu gruba dâhil olan eylemlerin tanımlarını yaparken, söz konusu olayın yoğunluk derecesinin ifade edilmesinin gerekli olduğu gerçeğinin altını çizmişlerdir.⁴⁴³

Bawić się *ndk*: eğlenmek

Rozbawiać się *ndk* - Rozbawić się *dk*: kendinden geçmek, çok iyi eğlenmek, eğlencenin tadını çıkarmak

Dopiero pod koniec balu rozbawili się sylwestrowi goście.

Yılbaşı gecesi konukları ancak balonun sonlarında kendilerinden geçmişlerdi.

Beczeć *ndk* - Beknać *dk*:

1. (hayvanlara ilişkin olarak) ses çıkarmak

2. (konuşma diline) özgü zırlıdamak, ağlamak

Rozbeczeć się *dk*:

1. (hayvanlara ilişkin olarak) fazla ses çıkarmak

2. konuşma diline özgü bağıra bağıra zırlıdamak, ağlamak

1.

Głodne owce rozbeczały się w oborze.

Aç koyunlar ahırda bağıra bağıra melediler.

2.

Niemowlę rozbeczało się w wózku.

Bebek arabasındaki bebek bağıra bağıra ağladı.

Brykać *ndk* - Bryknać *dk*: gülüp oynamak, hoplayıp sıçramak

Rozbrykać się *dk*: çıldırmak, kudurmak, ele avuca sığmamak

Parkiet był pełny modych rozbrykanych.

Dans pisti deli gibi eğlenen gençlerle doluydu.

---

⁴⁴³ K. Liszczyk-Kubina, *Pomiędzy fazą a intensyfikacją – o kłopotliwych czasownikach z prefiksem roz-*, *Granice w Języku – Język w Granicach*, Katowice, 2014, s. 41

Brzmieć ndk - Zabrzmieć dk: ses çıkarmak, ötmek

Rozbrzmiewać ndk - Rozbrzmieć dk: gür, tok ses çıkarmak, yankılanmak, çınlamak

O godzinie 9.05 w mieście rozbrzmiewały dźwięki syreny.

Saat 9.05'te kentte siren sesi yankılanıyordu/çınlıyordu.

Buradaki akustik (ses, gürültü, insan sesi), ışık ya da ısı olayıdır. Söz konusu olay ilkin ya hiçbir biçimde algılanılamaz (örneğin duyulamaz, görülemez) biçimdedir ya da en düşük düzeyde ortaya çıkar. Ama *roz-* öneki sonucunda duyulabilir, görülebilir olmaya başlar ve belirli bir kaynaktan farklı farklı yönlerde gitgide artan şiddette daha geniş alanlara yayılarak kendini gösterir.⁴⁴⁴

Chorować ndk - Zachorować dk: hastalanmak

Rozchorować dk: çok ağır ya da uzun süren bir hastalığa kapılmak

Kiedy zjadłam obiad w stołówce uniwersyteckiej po raz pierwszy, rozchorowałam się ciężko.

Okul yemekhanesinde ilk kez yemek yediğimde uzun süre rahatsızlanmışım.

Czytać ndk - Przeczytać dk: okumak

Rozczytywać się ndk - Rozczytać się dk: ilgiyle, aşkla, zevkle veya çok okumak

Rozczytuje się w kryminałach od dzieciństwa.

Çocukluğundan beri polisiye romanlarını aşkla okur.

Dźwięczeńć ndk - Dźwięknać dk: ses çıkarmak

Rozdźwięczeńć dk: inlemek, çınlamak

Ulica w nocy rozdźwięczała cykaniem świerszczy.

Cadde gece boyu cırcır böceklerinin cıvıltısıyla inledi.

Figłować ndk - Pofigłować dk: eğlenmek, gülüp oynamak

Rozfigłować się dk: tümüyle eğlenmek, sürekli gülüp oynamak

W pałacu zabaw dzieci rozfigłowały się ze sobą.

---

⁴⁴⁴ R. Przybylska, 2011, s. 276

Oyun parkında çocuklar birbirleriyle sürekli gülüp oynuyorlardı/tümüyle eğleniyorlardı.

Gadać *ndk*: konuşmak

Rozgadywać się *ndk* - Rozgadać się *dk*: durmaksızın konuşmak, kendini tutamayarak konuşmak

Rozgadał się zapominając o późnej godzinie.⁴⁴⁵

Saatin geç olduğunu unutarak konuştu da konuştu.

Idź i pożycz ocet od sąsiadki, lecz się nie rozgaduj!

Git ve komşudan sirke iste, ama lafa dalma!

Gotować *ndk*: pişirmek, kaynatmak

Rozgotowywać *ndk* - Rozgotować *dk*: çok uzun süre pişirmekten, kaynatmaktan parçalamak, çok fazla yumuşatmak

Niektórzy lubią jeść rozgotowane brokuły.

Bazı kişiler kaynamaktan çok fazla yumuşamış brokoli yemekten hoşlanır.

Jak zawsze matka zapomniała i groch się rozgotował.

Her zaman olduğu gibi annem unuttu ve bezelye fazla kaynamaktan dağıldı.

Gniewać *ndk*: kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek

Rozgniewać się *dk*: çok sinirlenmek, öfkeden kudurmak, hiddetlenmek

Wykładowca rozgniewał się na studentkę za to dziesięciominutowe spóźnienie.

(Üniversite) öğretmenini bu on dakikalık gecikme için öğrencisine çok kızmıştı.

Matka rozgniewała się na nieposłuszne dzieci.

Anne söz dinlemeyen çocuklara çok öfkelenmişti.

Grać *ndk* - Zagrać *dk*: kumar, şans, iskambil, spor dallarında vs. oyunları oynamak

Rozegrywać się *ndk* - Rozegrać się *dk*: oyunun büyüüne kapılmak, oyuna kendini kaptırmak

---

⁴⁴⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 88

Rozegrawszy się zapomniał o wszystkim i doskonale się bawił.

Oyunun büyüüne kapılıp her şeyi unuttu ve güzelce eğlendi.

Gromić *ndk*: hezimete, bozguna, yenilgiye uğratmak

Rozgramiac *ndk* - **Rozgromić** *dk*: büyük, ağır yenilgiye uğratmak, sayı vermeden yenmek

Hitler triumfował, a rozgromienie Francji wpłynęło na wzrost jego prestiżu w społeczeństwie Rzeszy.⁴⁴⁶

Hitler zafer kazanmıştı ve Fransa'yı ağır yenilgiye uğratması onun Reich toplumdaki prestijinin yükselmesine etki etmişti.

Piłkarze drużyny Fenerbahçe rozgromili Galatasaray w meczu towarzyskim.

Fenerbahçe oyuncularını Galatasarayı dostluk maçında 4.0 ağır mağlubiyete uğrattı.

Gwarzyć *ndk*: laflamak, sohbet etmek

Rozgwarzyć się *dk*: durmadan laflamak, kendini kaptırarak sohbet etmek

Siedzieliśmy pod drzewem i rozgwarzyliśmy się z o dawnych dniach do północy.

Ağacın altına oturduk ve gece yarısına kadar kendimizi kaptırarak eski günleri konuştuk.

Hałasować *ndk*: gürültü yapmak

Rozhałasować się *dk*: epey gürültü yapmak

Pijani mężczyźni rozhałasowali się na ulicy w nocy i przeszkodzili osobom z okolicy.

Sarhoş adamlar gece caddede epey gürültü yaptı ve civardaki insanları rahatsız etti.

Haratać *ndk* - **Haratnać** *dk*: hırpalamak, yaralamak,

Rozharatać *dk*: (konuşma diline özgü) ağır biçimde hırpalamak, yaralamak

Natychmiast musisz smarować jodyną aby dezynfekować rozharatane kolano.

Ağır biçimde yaralanmış dizini dezenfekte etmek için acilen tentürdiyot sürmek zorundasın.

---

⁴⁴⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Huczeć *ndk* - Zahuczeć *dk*: ses çıkarmak

Rozhuczeć się *dk*: fazla ses çıkarmak, yankılanmak, çınlamak

Woda rozhuczając się wdarła się przez luki.

Su gürleyerek boşluklardan yolunu buluyordu.

Jaśnić *ndk*: parlamak

Rozjaśniać się *ndk* - Rozjaśnić się *dk*: daha bir parlamak, ışı1 ışı1 parlamak

Tunel rozjaśniał się światłami przejeżdżających samochodów.

Tünel geçen arabaların ışığıyla daha bir parlıyordu.

Powoli przygasają światła, jednocześnie scena rozjaśnia się.

Işıkları yavaş yavaş kısarlar, aynı zamanda sahne daha da parlar.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Rozjadać się *ndk* - Rozjeść się *dk*: (konuşma diline özgü) çok yemek yemek, tıkmak

Jak zawsze rozjadła się z talerza.

Her zamanki gibi bir tabak yemeği tıka basa yedi.

Kląć *ndk* - Zakląć *dk*: sövmek, lanet okumak

Rozkląć się *dk*: çok ağır sövmek, ağır lanet okumak

Naturalnie rozklnie na wszystkich, którzy go oszukali.

Haliyle kendisini kandıran herkese çok ağır lanet okuyor/sövüyor.

Kochać *ndk*: sevmek, âşık olmak

Rozkochiwać się *ndk* - Rozkochać się *dk*: çok sevmek, delice âşık olmak

Rozkochała się w nim od pierwszego wejrzenia.

İlk görüşte ona delice âşık oldu.

Z czasów szkoły podstawowej rozkocha się w literaturze.

İlkokul dönemlerinden beri edebiyata bayılıyor.

Rozkochuje w sobie dziewczyny na zabój, a potem je rzuca.

Kızları kendine çılgınca âşık eder, sonra onları terk eder.

Kraść *ndk* - Ukraść *dk*: çalmak

Rozkradać *ndk* - Rozkraść *dk*: topyekûn çalmak, ardında bir şey bırakmayacak biçimde çalmak

Złodzieje rozkradli meble z opuszczonego mieszkania.⁴⁴⁷

Hırsızlar terkedilmiş evden mobilyaları topyekûn çaldılar.

Krzewić się *ndk*:

1. (bitkilere ilişkin olarak) büyümek, gelişmek

2. (görüş, gelenek, fikir, tutuma vs. ilişkin) yayılmak

Rozkrzewiać się *ndk* - Rozkrzewić się *dk*:

1. (bitkilere ilişkin olarak) güçlü, görkemli biçimde büyümek, gelişmek

2. (görüş, gelenek, fikir, tutuma vs. ilişkin) daha da yayılmak, daha bir tanınır, bilinir olmak

1.

W ogródku pelargonie rozkrzewiły się.

Bahçede sardunyalar görkemli bir biçimde büyüdü.

2.

Rozkrzewiła się wiara w tajemną moc ziół.

Bitkilerin gizli gücüne olan inanç daha da yayıldı.

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Rozkupywać *ndk* - Rozkupić *dk*: tümünü satın almak

Klientki rozkupiły w ciągu pięciu godzin damskie koszule, które dziś były w promocji.

Kadın müşteriler bugün promosyonda olan kadın gömleklerinin tümünü beş saat içinde satın aldı.

Rozkupiono całą dostawę pieczywa.

Temin edilen ekmeğin tamamı satın alındı.

---

⁴⁴⁷ Mały Słownik Języka Polskiego, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa, 1969, s. 707

Machać *ndk* - Machnąć *dk*: (eli, bayrağı, şapkayı, mendili) sallamak

Rozmachiwać się *ndk* - Rozmachać się / Rozmachnąć się *dk*: (firlatmak için)

elle bir şeyi kuvvetlice, hızlıca sallamak

Bez chwili wahania rozmachnął się i rzucił granat.

El bombasını hiç düşünmeden kuvvetlice salladı ve fırlattı.

Milować *ndk*: sevmek

Rozmiłowywać się *ndk* - Rozmiłować się *dk*: çok sevmek, delice sevmek

Rodzice rozmiłowują się w jedynaku namiętnie.

Anne baba biricik oğullarını çok ama çok seviyorlar.

Modlić *ndk* - Pomodlić *dk*: dua etmek, ibadet etmek

Rozmodlić się *dk*: duaya, ibadete dalmak, kendini duaya, ibadete kaptırmak

Rozmodlił się do Boga o pokój między narodami.

Milletler arası barış için Tanrıya dua etmeye dalmıştı.

Myśleć *ndk*: düşünmek

Rozmyślać *ndk*: etraflıca düşünmek, uzun uzun düşünmek

Rozmyślała o przyszłości godzinami z rękami założonymi pod głową.

Başını ellerine dayayıp saatlerce uzun uzun geleceğini düşündü.

Już nie umieliśmy ze sobą rozmawiać. I kiedy teraz o tym rozmyślam, to rozumiem, że musieliśmy się rozejść.⁴⁴⁸

Birbirimizle konuşamıyorduk artık. Ve şimdi bu durumu tüm yönleriyle düşündüğümde, ayrılmak zorunda kaldığımızı anlıyorum.

Opracowywać *ndk* - Opracować *dk*: düzenlemek, ayarlamak, hazırlamak

Rozpracowywać *ndk* - Rozpracować *dk*: (konuşma diline özgü) en ince detayına

dek düzenlemek, hazırlamak

Na drugi semestr rozpracowano plan zajęć.

İkinci dönem için ders planı en ince detayına kadar hazırlandı.

---

⁴⁴⁸ P. Garncarek, 2011, s. 150

Palić *ndk* - Spalić *dk*: yakmak

Rozpalać *ndk* - Rozpalić *dk*: iyice ısıtmak

Rozpalił żelazo do czerwoności.

Demiri kızıl rengi alana kadar iyice ısıttı.

Niebo rozpaliło się zachodzącym słońcem.

Gökyüzü batmakta olan güneşle daha da ısındı.

Dyskusja rozpaliała się coraz bardziej.

Tartışmanın dozu daha da artmıştı.

Parzyć *ndk* - Sparzyć *dk*: haşlamak

Rozparzać *ndk* - Rozparzyć *dk*: iyice haşlamak

Dodajemy rozparzone ziemniaki do cebuli, przekładamy do naczynia do zapiekania i potem doprawiamy solą i pieprzem.

Soğanımıza iyice haşlanmış patateslerimizi ekliyoruz, kızartma kabına aktarıyoruz ve sonrasında tuz ve biber ilave ediyoruz.

Patrzyć/Patrzyć *ndk*: bakmak

Rozpatrywać *ndk* - Rozpatrzeć / Rozpatrzyć *dk*: dikkatlice bakmak, dikkatlice araştırmak, incelemek, soruşturmak

Rozpatrzyłem zgromadzone dowody, ale wciąż wszystko jest dla mnie niejasne.

Toplanmış kanıtları dikkatlice inceliyorum, ama benim için hiçbir şey hâlâ net değil.

Sąd karny rozpatruje sprawę.

Ceza mahkemesi davayı inceliyor.

Przeprowadziłem się do innej dzielnicy. Nazajutrz wyszedłszy z domu rozpatrzyłem się trochę w okolicy.

Başka bir semte taşındım. Ertesi gün dışarı çıkıp etrafa dikkatlice bakındım.

Pieścić *ndk*: sevmek, sevgi göstermek

Rozpieszczać *ndk* - Rozpiescić *dk*: şımartmak

Kobieta rozpieszczała dziecko strasznie, pozwalała mu prawie na wszystko.

Kadın, çocuğu çok fazla şımartıyordu, her şeye anında izin veriyordu.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Rozpisywać się *ndk* - Rozpisać się *dk*: (yazarak) genişçe yer vermek, uzun uzadıya yazmak, en ince detayına dek yazmak

Gazety i czasopisma przez tydzień rozpisują się o tym wypadku lotniczym.

Gazete ve dergiler bir haftadır en ince detayına kadar o uçak kazasını yazıyor.

Planować *ndk* - Zaplanować *dk*: planlamak, plan yapmak

Rozplanowywać *ndk* - Rozplanować *dk*: (etkinliğin, faaliyetin) gününü tam olarak belirleyecek biçimde planlamak

Rozplanowano zajęcia szkolne, nie mam ani chwili przerwy w środę od ósmej do rano do piątej po południu.

Okul derslerinin günü tam olarak planlandı, Çarşamba günü sabah saat 8'den akşam 5'e kadar hiç boş anım yok.

Plenić się *ndk*: çoğalmak

Rozplenić się *ndk* - Rozplenić się *dk*: epey çoğalmak

Robactwo i szczury rozpleniły się w piwnicy.

Kilerde böcekler ve fareler epey çoğaldı.

Nie orane od lat pola zdziczały i rozpleniły się na nich chwasty.⁴⁴⁹

Bir yıldır sürülmeyen tarla başıboş kaldı ve yabani otlar hayli çoğaldı.

Plotkować *ndk*: dedikodu yapmak

Rozplotkować się *ndk*: iyice dedikoduya dalmak

Kumoszki rozplotkowały się, że dziewczyna pochodząca z Ameryki jest kochanką dyrektora.

Dedikoducu kadınlar Amerikalı kızın, müdürün sevgilisi olduğu dedikodusunu yaptılar iyice.

---

⁴⁴⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Słuchać *ndk*: dinlemek

Rozsłuchiwać się *ndk* - Rozsłuchać się *dk*: dinleyerek her şeyi unutmak, kendinden geçmek

Ona opowiadała klechdę, dzieciaki rozsłuchały się ją.

O masallar anlatırdı, küçük çocuklar da onu dinleyerek kendilerinden geçerdı.

Spać *ndk*: uyumak

Rozsypiać się *ndk* - Rozespać się *dk*: derin bir uykuya dalmak

Nie kładź dziecka teraz spać, bo się rozespi. ⁴⁵⁰

Çocuğu şimdi yatırma, yoksa derin uykuya dalar.

Tyć *ndk* - Utyć *dk*: kilo almak

Roztyć *dk*: çok kilo almak, iyice kilo almak

Pracując przy biurku roztył się z braku ruchu.

Masabaşında çalışarak hareketsizlikten iyice kilo aldı.

Złościć *ndk*: kızmak, sinirlenmek, öfkelenmek

Rozzłościć się *dk*: çok sinirlenmek, öfkeden kudurmak, hiddetlenmek

Gdyż musiał tak długo czekać, rozzłościł się na niego,

Çok uzun süre beklemek zorunda kaldığı için ona çok sinirlenmişti.

III. 10.7. Başlamayı Bildiren *Roz-*

Bu başlık altında toplanan eylemlerin çoğunluğunu sese ilişkin eylemlerin oluşturduğu görülür. Hatırlanacağı üzere, *prze-* öneki sese ilişkin eylemlere bitme, sona erme anlamını katmaktaydı. Burada da söz konusu durum tam tersi olup *roz-* öneki eylemin başladığına işaret etmektedir.

Błyskać *ndk* - Błysnąć *dk*: ışıldamak

Rozbłyskiwać *ndk* - Rozbłysnąć *dk*: birden güçlü bir biçimde parlamaya, ışıldamaya başlamak, pas parlak ışık saçmaya başlamak

Włączyłem telewizor, po chwili nie reagował na pilota i potem ekran rozbłysnął.

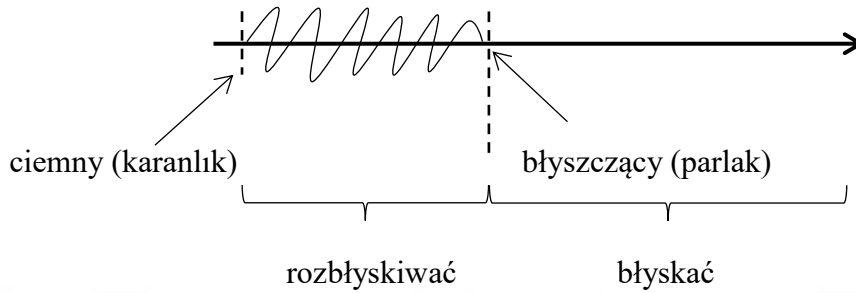
---

⁴⁵⁰ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Televizyonu açtım, bir süre sonra kumandayı algılamadı ve sonra ekran pas parlak ışık saçmaya başladı.

Puszczono fajerwerki i podczas pokazu jezioro rozbłyskiwało tysiącem barw. Havai fişekler fırlatıldı ve göl gösteri sırasında binlerce renkle parıl parıl parlamaya başladı.

Boleć ndk: ağrımak, sancımak

Rozboleć dk: ağrımaya başlamak

Z drugiej strony nikogo nie interesuje fakt, że dwa dni temu rozbolał mnie ząb i że w konsekwencji rozchoruję się na dobre.⁴⁵¹

Öte yandan iki gün önce dişimin ağrımaya başlaması ve bunun sonucunda epey hasta olacağım gerçeğiyle kimse ilgilenmiyor.

Chichotać ndk: kıkırdamak, kıkır kıkır gülmek

Rozchichotać się dk: kıkır kıkır gülmeye başlamak

Dziewczyny bez powodu rozchichotały się na jego widok.

Kızlar onun görüntüsüne durduk yere kıkır kıkır gülmeye başladı.

Ćwierkać ndk - Ćwierknać dk: cıvıldamak

Rozćwierkać się dk: aralıksız ya da yüksek sesle cıvıldamaya başlamak

Rozćwierkały się wróble w zaroślach.

Serçeler çalılıklarda aralıksız/yüksek sesle cıvıldaşmaya başladı.

Dygotać ndk - Zadygotać dk: korkudan ya da soğuktan titremek

Rozdygotać się dk: tir tir titremeye başlamak

Ręce mi się rozdygotały z podniecenia.

⁴⁵¹ P. Garncarek, 2011, s. 150

Ellerim heyecandan tir tir titremeye başladı.

Dźwięczeńć *ndk* - Dźwięknać *dk*: ses çıkarmak

Rozdźwięczeńć się *dk*: yüksek seviyede ses çıkarmaya başlamak

Im bardziej ktoś zblży się do tego samochodu, tym bardziej alarm rozdźwięczy się.

Biri bu arabaya ne kadar yaklaşırsa, alarm o kadar yüksek ses çıkarmaya başlayacak.

Dzwonić *ndk* - Zadzwońić *dk*: (çana, telefona, alarma vs. ilişkin) çalmak

Rozdzwońić się *ndk* - Rozdzwońić się *dk*: çalmaya başlamak

Codziennie budzik rozdzwońić się o ósmej, ale nigdy się nie budzę na czas, przedłużam go i wstaję duzo później, 20 minut przed wyjściem.

Her gün alarm saat 8'de çalmaya başlar, ama ben vaktinde hiç uyanamam, alarmı ertelerim ve çok geç, çıkmadan 20 dakika önce kalkarım.

Rozdzwońić się dzwonek na przerwę, natomiast nikt nie wyszedł z sali.

Ara zili çalmaya başladı, ama kimse salodan dışarı çıkmadı.

Fukać *ndk* - Fuknać *dk*: azarlamak, kızmak

Rozfukać się *dk*: kızmaya başlamak

'To nie twoja sprawa, nie wtrącaj się pod żadnym pozorem, dobrze!' – rozfukał się.

'Seni hiç ilgilendirmez, asla burnunu sokma, tamam mı!' diye kızmaya başladı.

Gorzeńć *ndk*:

1. yanmak

2. parlamak

Rozgorzeńć *dk*:

1. alev almak, tutuşmak

2. parlamaya başlamak

1.

Ogień rozgorzał na polanie.

Ormandaki açık alanda yangın başladı.

2.

Rozgorzała zapalona pochodnia.

Yanan meşale ışıldamaya başladı.

Flirtować *ndk*: flört etmek

Rozflirtować się *dk*: flört etmeye başlamak

W młodości z tym obcym chłopakiem rozflirtowała się wesoło.

Bu yabancı oğlanla mutlu bir biçimde epey flört etmeye başladı.

Gadać *ndk*: konuşmak

Rozgadywać się *ndk* – Rozgadać się *dk*: konuşmaya başlamak

Jak się rozgada o dawnych czasach, nie można jej przerwać.

Eski zamanlardan konuşmaya başladı mı, onu durdurumazsın.

Gdakać *ndk* - Gdaknąć *dk*: gıdaklamak

Rozgdakać się *dk*: uzun uzun gıdaklamaya başlamak

Kury z grzędy zerwały się i rozgdakały się.

Tavuklar tünekten atladı ve uzun uzun gıdaklamaya başladı.

Iskrzyć *ndk* - Zaiskrzyć *dk*: parlamak

Roziskrzać się *ndk* - Roziskrzyć się *dk*: parlamaya başlamak

Pręty kuchenki elektrycznej roziskrzyły się żarem

Elektrikli fırının çubukları ısıyla parlamaya başladı.

Jaśnieć *ndk*: parlamak, ışık saçmak

Rozjaśniać się *ndk* - Rozjaśnić się *dk*: güçlü bir biçimde parlamaya, ışık saçmaya başlamak

Kiedy przedstawienie teatralne skończyło się, rozjaśniły się wszystkie światła.

Tiyatro gösterisi sona erdiğinde tüm ışıklar güçlü bir biçimde yanmaya başladı.

Jazgotać *ndk*: (konuşma diline özgü) hızlı veya yüksek sesle konuşmak

Rozjazgotać się *dk*: (konuşma diline özgü) hızlı veya yüksek sesle konuşmaya başlamak, havlamaya başlamak, (makinelere ilişkin olarak) çatırdamaya, takırdamaya başlamak

Stara kobieta rozjazgotawała się stojąc w kolejce.

Yaşlı kadın sırada beklerken yüksek sesle konuşmaya başladı.

Rozjazgotały się psy, jak zobaczyły mnie z odległości 50 m.

Köpekler beni 50 metre mesafeden görünce havlamaya başladı.

Rozjazgotał się automat do frankowania przesyłek pocztowych.

Gönderi damgalama makinesi çatırdamaya başladı.

Kaszleć/Kaszlać/Kasłać *ndk* - Kaszlnąć *dk*: öksürmek

Rozkaszleć się/Rozkaszlać się/Rozkasłać się *dk*: sert biçimde öksürmeye başlamak

Cieężko zaniemogła, gorączkowała, na dodatek rozkaszlała się.

Çok hastalanmıştı, ateşi çıkmıştı, yetmezmiş gibi çok fena öksürmeye başlamıştı.

Klaskać *ndk* - Klasnąć *dk*: alkışlamak

Rozklaskać się *dk*: kuvvetlice alkışlamaya başlamak

Po przedstawieniu na scenie kłaniał się głową i widownia rozklaskała się.

Sahnedeki gösterisinin ardından (seyircileri) başıyla selamladı, izleyiciler de kuvvetlice alkışlamaya başladı.

Klekotać *ndk*: takırdamak, çatırdamak

Rozklekotać się *dk*: takırdamaya, çatırdamaya başlamak

Przeładowana ciężarówka całkiem się rozklekotała.

Aşırı yük yüklenmiş kamyon tamamıyla takırdamaya başladı.

Na łące nagle rozklekotały się bociany.

Çayırda leylekler birden gagalarını takırdatmaya başladı.

Kochać *ndk*: sevmek, âşık olmak

Rozkochiwać się *ndk* - Rozkochać się *dk*: sevmeye, âşık olmaya başlamak

Polski lektor rozkochał się w tureckiej kuchni.

Polonyalı dil eğitmeni Türk yemeklerini yeni yeni sevmeye başladı.

Razem ze Zbyszkiem chodzili na łowy, do lasu i spędzali ze sobą bardzo dużo czasu. Jagienka rozkochiwała się w nim coraz bardziej, a i Zbyszko ją kochał ale z początku tylko jak siostrę.⁴⁵²

Zbyszko ile birlikte ormana avlanmaya giderlerdi ve birlikte çok zaman geçirirlerdi. Jagienka, Zbyszko'ya gitgide aşık olmaya başladı, Zbyszko da onu seviyordu, ama en başından beri bir kız kardeş olarak.

Kołysać *ndk*: sallamak

Rozkołysać się *dk*: sert biçimde sallanmaya başlamak

Dzieciaki rozkołysały huśtawkę.

Çocuklar salıncağı kuvvetlice sallamaya başladılar.

Wszystkie drzewa rozkołysały się w czasie burzy.

Tüm ağaçlar fırtına sırasında çok sert sallanmaya başladı.

Krwawić *ndk*: kanatmak, kanamasına yol açmak

Rozkrwawiać się *ndk* – Rozkrwawić się *dk*: fena halde kanamaya başlamak

Upadł wtem i wielki palec u nogi jej się rozkrwawił.

Birden düştü ve ayak başparmağı fena halde kanamaya başladı

Wskutek trwałego spaceru po starym mieście w upalnej pogodzie nos mu się rozkrwawił.

Sıcak havada eski şehirdeki uzun süren gezinti sonucu burnu çok fena kanamaya başladı.

Krzyczeć *ndk* - Krzyknać *dk*: bağırarak, çığlık atmak

Rozkrzyczeć się *dk*: avazı çıktığı kadar bağırarak başlamak, bağırıp çağırarak başlamak

Po wysłuchaniu wiadomości nie opanował się i rozkrzyczał się przy kolegach.

Haberini dinledikten sonra kendine hâkim olamadı ve arkadaşlarının yanında avaz avaz bağırarak başladı.

---

⁴⁵² K. Liszyk-Kubina, 2014, s. 48

Kwilić *ndk*: mızımızlanmak, sessizce ağlamak, inlemek

Rozkwilać się *ndk* - Rozkwilić się *dk*: mızımızlanmaya, cıvıldamaya başlamak

Osesek⁴⁵³ rozkwilił się.

Memede olan bebek mızımızlanmaya başladı.

Ptaki bez powodu rozkwiliły się nad ranem.

Kuşlar sebepsiz yere cıvıldamaya başladı.

Migotać *ndk*: ışıldamak, parıldamak, yanıp sönmek

Rozmigotać *dk*: ışıldamaya, yanıp sönmeye başlamak

Kryształ rozmigotał się nawet w świetle gazowych lamp.

Kristal gaz lambaları ışığında bile parıldamaya başladı.

Światła ogromnej hali znowu się rozmigotały wraz z wejściem na scenę zespołu.⁴⁵⁴

Koca salonun ışıkları ekibin sahneye çıkmasıyla birlikte yeniden yanıp sönmeye başladı.

Milować *ndk*: sevmek

Rozmilowywać się *ndk* - Rozmilować się *dk*: bir şeyi çok sevmeye başlamak

Rozmilowała się w poezji Nazima Hikmeta.

Nazım Hikmet'in şiirlerinin tutkunu olmaya başladı.

Padać *ndk*: (yağmura, kara, doluya vs. ilişkin) yağmak

Rozpadać się *dk*: sürekli, aralıksız ya da hiç durmadan yağmaya başlamak

Grad wielkości orzechów rozpadał się na dobre, z tego powodu musieliśmy zrezygnować z wycieczki rowerowej.

Fındık büyüklüğünde dolu aralıksız yağmaya başladı, bu nedenle bisiklet gezisinden vazgeçmek durumunda kaldık.

Palić *ndk* - Spalić *dk*: yakmak

Rozpalać *ndk* - Rozpalić *dk*: ateşlemek, ateşe vermek

---

⁴⁵³ 'Memede olan bebek' biçiminde çevrilirken, o an memede olan bebek olduğu değil, genel anlamda sadece annesini emerek beslenen bebek olduğu anlaşılmalıdır.

⁴⁵⁴ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Kiedy zapadnie wieczór, rozpalę ogień w lesie i przygotuję wieczerzę.
Akşam olunca ormanda ateş yakacağım ve akşam yemeği hazırlayacağım.

Palić się *ndk* - Spalić się *dk*: yanmak

Rozpalać się *ndk* - Rozpalić się *dk*: daha çok yanmaya başlamak

Sucha ściółka rozpalila się błyskawicznie.

Kuru çerçöp birden daha çok yanmaya başladı.

Pić *ndk* - Wypić *dk*: içmek

Rozpijać się *ndk* - Rozpić się *ndk*: (kötü alışkanlık olarak) alkol içmeye başlamak

Rozpił się, kiedy go żona opuściła, na domiar złego wyrzucili go z pracy.

Karısı terk ettiğinde içkiye başladı, üstüne üstlük işten de kovdular.

Plakać *ndk*: ağlamak

Rozplakać się *dk*: hüngür hüngür ağlamaya başlamak

Rozplakał się głośno jak dziecko z rozpaczy.

Hayal kırıklığından dolayı çocuk gibi yüksek sesle hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Smakować *ndk*: beğenmek, tadına varmak, tadını bilmek

Rozsmakowywać się *ndk* - Rozsmakować się *dk*: yeni yeni tadına varmak, yeni yeni beğenmek

Rozsmakowywałem się w czytaniu powieści kryminalnej.

Polisiye roman okumanın tadına varmaya başladım.

Szaleć *ndk* - Oszaleć *dk*: delirmek

Rozszaleć się *dk*: delirmeye başlamak

Wielotysięczny tłum rozszalał się z wściekłości.

Binlerce insan öfkeden delirmeye başlamıştı.

Rozszalałem się z miłości do niej.

Ona olan aşkımdan dolayı çıldırmaya başladım.

Szczebiotać *ndk*: cıvıldamak, cıvıl cıvıl ötmek

Rozszczebiotać się *dk*: büsbütün cıvıldamaya başlamak

Jak świeciło słońce, kanarek rozszczebiotał się w klatce.

Güneş açtığında kanarya kafeste büsbütün cıvıldamaya başladı.

Szczekać *ndk* - Szczeknąć *dk*: havlamak, çınlamak

Rozszczekać się *dk*:

1. kuvvetlice havlamaya başlamak
2. (konuşma diline özgü) çınlamaya başlamak

1.

Psy rozszczekały się do obcych.

Köpekler yabancılara yüksek sesle havlamaya başladı.

2.

W drugim dniu wojny ciężkie artylerie rozszczekały się.

Savaşın ikinci günü uzun menzilli toplar çınlamaya başladı.

Szlochać *ndk*: hıçkıra hıçkıra ağlamak

Rozszlochać się *dk*: sesli bir biçimde hüngür hüngür ağlamaya başlamak

Rozszlochał się z rozdzierającego bólu zęba.

Şiddetli diş ağrısından dolayı hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Szumieć *ndk*: uğuldamak, şırıldamak, vızıldamak

Rozszumieć się *dk*: çok fazla uğuldamaya, şırıldamaya, vızıldamaya başlamak

Rozszumiał się deszcz za oknem.⁴⁵⁵

Pencerenin ardında yağmur şakırdamaya başlamıştı.

Fale sztormowe się rozszumiały.

Fırtına dalgaları foşurdatmaya başladı.

Śmiać się *ndk*: gülmek

Roześmiać się *dk*: gülmeye başlamak

Na propozycję kolegi zatarł rękę i roześmiał się.

Arkadaşının önerisi üzerine ellerini ovuşturdu ve gülmeye başladı.

---

⁴⁵⁵ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 121

Śpiewać ndk - Zaśpiewać dk: şarkı söylemek

Rozśpiewać się dk: şarkı söylemeye başlamak

Cała sala się rozśpiewała w drugiej części koncertu.

Konserin ikinci kısmında tüm salon şarkı söylemeye başladı.

Świergotać ndk - Zaświergotać dk: (kuşa ilişkin) cıvıldamak, şakmak

Rozświergotać się dk: yüksek sesle cıvıldamaya başlamak

Wróble na dachu rozświergotały się nad ranem i pobudziły śpiących.

Çatıdaki serçeler gün ağarırken yüksek sesle cıvıl cıvıl ötmeye başladı ve uyuyanları uyandırdı.

Tańczyć ndk - Zatańczyć dk: dans etmek

Roztańczyć się dk: delice, deli gibi dans etmeye başlamak

Na początku zabawy karnawałowej roztańczyła się na dobre.

Karnavalın başında delice dans etmeye başladı.

Terkotać ndk - Zaterkotać dk: (makineye, motora, mekanik alete ilişkin)

takırdamak, tangırdamak, çatırdamak

Rozterkotać się dk: yüksek sesle takırdamaya, çatırdamaya başlamak

Cieężki karabin maszynowy rozterkotał się.

Ağır makineli tüfek yüksek sesle çatırdamaya başladı.

Dzwon kościelny o godzinie 12.00 w południe rozterkotał się.

Kilise çanı öğlen saat 12'de çınlamaya başladı.

Trajkotać ndk:

1. (konuşma diline özgü) boş veya çok konuşmak

2. takırdamak, çatırdamak, şangırdamak

Roztrajkotać się dk:

1. (konuşma diline özgü) çok konuşmaya başlamak

2. takırdamaya, çatırdamaya, şangırdamaya başlamak

1.

Dowiedziawasz się, że jestem z Warszawy, roztrajkotał się.

Varşovalı olduğumu öğrendikten sonra çenesi düşmeye başladı.

2.

Roztrajkotały się silniki samochodów w centrum naprawy aut.
Araç tamir merkezinde arabaların motorları uğuldamaya başladı.

O świcie roztrajkotały się karabiny maszynowe.
Şafak vakti makineli tüfekler çatırdamaya başladı.

Świecić *ndk* - Poświecić *dk*: ışıldamak

Rozświecać się *ndk* - Rozświecić się *dk*: ışıldamaya başlamak

Ekran komórki rozświecił się silnym blaskiem.
Cep telefonu ekranı güçlü parlaklığıyla ışıldamaya başladı.

Tlić się *ndk*: için için yanmak

Roztlić się *dk*: için için yanmaya başlamak

Ruiny roztliły się na nowo.
Enkaz için için tekrar yanmaya başladı.

Warczeć *ndk* - Warknąć *dk*:

1. (hayvana, özellikle köpeğe ilişkin olarak) hırlamak, hırıldamak

2. (makinelere ilişkin olarak) uğuldamak

Rozwarczeć się *dk*:

1. yüksek sesle hırlamaya, hırıldamaya başlamak

2. uğulmaya başlamak

1.

Brytan groźnie rozwarczał się za ogrodzeniem, kiedy tylko zobaczył wilka.
Av köpeği tilkiyi görür görmez çitin arkasında tehdit edercesine yüksek sesle hırlamaya başladı.

2.

Rozwarczały się motocykle na szosie.
Otoyolda motosikletler uğuldamaya başladı.

Wrzeszczeć ndk - Wrzasnąć dk: bağırmaq

Rozwrzeszczeć się dk: avazı çıktığı kadar bağırmağa başlamaq, bağırıp çağırmağa başlamaq

Porządek to wartość nadrzędna! - rozwrzeszczał się komendant.⁴⁵⁶

Düzen üstün bir değerdir - diye bağırıp çağırmağa başladı komutan.

Roz- önekinin temel işlevi olarak birden fazla yöne, parçaya ayrılmayı / ayırmayı, birden fazla kişiye ulaşmayı / ulaştırmayı kabul etmek olasıdır. Bu nedenle her zaman çoğul nesneye işaret eden *roz-* öneki almış eylemlere de göz atmak gerekecektir.

Lać ndk: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak, doldurmak

Rozlewać ndk - Rozlać dk: pek çok kaba dökmek, sıvı doldurmak

Jeden z kelnerów rozlewał wino do kieliszków, a drugi piwo do szklanek.

Garsonlardan biri kadehlere şarap koyarken, diğeri de bardaklara bira dolduruyordu.

Rodzić się ndk - Urodzić się dk: doğmaq, dünya gelmek

Rozradzać się ndk - Rozrodzić się dk: çoęalmak, üremek

Na leśnej polanie rozrodziły się dzikie maliny.⁴⁵⁷

Ağaçlandırılmamış orman alanında yaban ahududu kamışları çoğalmış.

Im bardziej ludzkość rozrodzi się, niedobór wody tym bardziej istnieje poważnie zagrożenie niedoboru wody.

İnsanlık ne kadar çoğalırsa/ürerse, ciddi derecede su sıkıntısı tehlikesi de o kadar olur.

Sadowić ndk: birisini ya da birilerini oturtmaq

Rozsadowiać ndk - Rozsadowić dk: pek çok kişiyi oturtmaq

Zaprosiła nas do środka jak również rozsadowiła przy stole.

Bizi içeri davet etti ve masaya oturttu.

⁴⁵⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁴⁵⁷ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 114

Sadowić eyleminin bir kişi için kullanılmasının yanı sıra, pek çok kişi için de kullanıldığı görülür, ancak, *rozsadowić* eylemi için aynı durum söz konusu değildir ve her zaman birden fazla kişiyi ilgilendirir.

Wszyscy rozsadowili się po wozach i ja zostałem bez miejsca.
Herkes araçtaki yerini almıştı ve ben koltuksuz kalmıştım.

Sortować ndk - Posortować dk: sınıflandırmak

Rozsortować ndk - Rozsortować dk: sınıflandırarak ayırmak

Jabłka są rozsortowywane według ich wielkości.

Yumurtalar büyüklüklerine göre sınıflandırılarak ayrılıyorlar.

Szabrować ndk: (konuşma diline özgü) yağmalamak, talan etmek, soyup soğana çevirmek

Rozszabrowywać ndk - Rozszabrować dk: (konuşma diline özgü, pek çok kişiye ilişkin olarak) yağmalamak, talan etmek

W czasie II wojny światowej wszystko nam rozszabrowali.

İkinci Dünya Savaşı sırasında (ne var ne yok) her şeyimizi yağmalamışlardı.

Trącać ndk - Trącić dk: hafifçe vurmak, hafifçe itelemek

Roztrącać ndk - Roztrącić dk: hafifçe pek çok kişiyi ya da pek çok şeyi kenara itmek

Wędrowiec szedł przez zarośla, roztrącając gałęzie.

Gezgin, sık ağaçlıktan dalları kenara iterek gidiyordu.

Sadził na oślep roztrącając łokciami tłum.

Kalabalığı dirseğiyle kenara iterek paldır küldür koştı.

11. U- Öneki

III. 11.1 Biraz / Bir Parçayı Vurgulayan U-

U- öneki yukarıda incelenen *nad-* öneki gibi eylemin niteliğine yönelik bilgi verir. Eylemin kısmen yapıldığını vurgular. Cümle içindeki nesnenin bir parçasına, bir kısmına ilişkin bir hareket içerdiği görülür. Örneğin, “*czubek* (uç), *koniec* (son kısım), *koniuszke* (uç kısım), *krawędź* (kenar kısmı), *rąbek* (kenar kısmı)”⁴⁵⁸ gibi, nesnenin bir bölümüne odaklı iş, oluş, hareket anlamı taşır.

U- bir önek olarak cümleye dilim / küçük dilim anlamına gelen *kawał(ek)*, *plát*, *plasterek*, *kromka* gibi partitif⁴⁵⁹ sözcükler katar.⁴⁶⁰ Bu anlamıyla *u-* önekli eylemlerin partitif eylem olduğu söylenebilir. Cümlede nesnenin yukarıdaki gibi herhangi bir kısmına işaret eden sözcükler olmasa bile, *u-* önekinin söz konusu nesnenin zaten bir kısmına odaklı eylem içerdiği unutulmamalıdır.

Bić *ndk* - Zbić *dk*: vurmak

Ubić *ndk* - Ubić *dk*: vurarak birazını kırmak

Tak silnie uderzył pięścią w stół, że ubił krawędź talerza.

Elini masaya öyle kuvvetlice vurdu ki, tabağın kenarını kırdı.

Być *ndk*: olmak, var olmak

Ubywać *ndk* - Ubyć *dk*: az kalmak, azalmak

Ubyło mi sił.

Gücüm azaldı.⁴⁶¹

Ubyło mi pieniędzy.

Param azaldı.

⁴⁵⁸ R. Przybylska, 2006, s. 238

⁴⁵⁹ Parça ifade eden, bir parçayı bildiren

⁴⁶⁰ R. Przybylska, 2006, s. 239

⁴⁶¹ Słownik Języka Polskiego, 1996, s. 1074

Chodzić / Iść *ndk* - Pójść *dk*: yürümek, gitmek

Uchodzić *ndk* - Ujść *dk*: yolun bir kısmını gitmek

Uszedł parę kroków i sięgnął po szklankę wody.

Birkaç adım gitti ve su bardağına uzandı.

Ciąć *ndk*: kesmek

Ucinać *ndk* - Uciąć *dk*: (bütünden) biraz, bir parça kesmek

Poprosiła fryzjera żeby uciął warkocz.

Kuaförden saçın örgüsünü kesmesini rica etti.

Doić *ndk* - Wydoić *dk*: süt sağmak

Udoić *dk*: biraz süt sağmak

Kobiety proponowały nam z świeżo udojonego mleka do herbaty.

Kadınlar bize çay için yeni sağılmış biraz süttten ikram ettiler.

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak

Udzierać *ndk* - Udrzeć *dk*: biraz, küçük bir parça yırtmak, yırtıp ayırmak

Wydobył z kieszeni tytoń, udarł strzęp gazety i powoli począł kręcić potężnego papierosa.⁴⁶²

Cebinden tütünü çıkardı, gazete parçası yırttı ve yavaşça sert sigarayı sarmaya başladı.

Dziobać *ndk* - Udziobnąć *dk*: galamak, (gagaları ile) yemek

Udziobać *dk*: gagalayarak küçük bir parçayı koparmak

Wróble usiadły na balkonie i udziobały kawałek bułki.

Serçeler balkona kondu ve ekmekten gagalayarak bir paça kopardı.

Giąć *ndk*: eğmek

Uginać *ndk* - Ugiąć *dk*: biraz eğmek

Mocny wiatr ugiął wierzchołki drzew owocowych.

Kuvvetli rüzgâr meyve ağaçlarının tepelerini biraz eğdi.

---

⁴⁶² Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego, 1958-1969

Gryźć *ndk*: ısırarak

Ugryźć *dk*: ısırarak küçük, az bir parçayı ayırmak

Ledwo ugryzł chleb, nie mógł jednak połknąć.

Zar zor ısırarak ekmekten bir parça kopardı, ancak yutamadı.

Jechać *ndk* - Pojechać *dk*: araçla gitmek

Ujechać *dk*: araçla biraz gitmek

Tym starym samochodem możesz ujechać tylko kawałek drogi.

Bu eski arabayla yolun ancak bir kısmını gidebilirsin.

Kosić *ndk* - Skosić *dk*: biçmek

Ukosić *dk*: biraz biçmek

Czuję się tak zmęczony, że ukosiłem trawy i natychmiast przerwałem.

Kendimi o kadar yorgun hissediyorum ki, biraz çim biçtim ve hemen ara verdim.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: kesmek, doğramak

Ukrajac / Ukrawac *ndk* - Ukroić *dk*: biraz kesmek, doğramak

Ukroiłem wszystkim gościom po kawałku ciastka

Tüm konuklara pastadan bir dilim kestim.

Kruszyć *ndk* - Pokruszyć *dk*: ufalamak, un ufak etmek, parçalamak, ayırmak, koparmak

Ukruszyć *dk*: biraz ufalamak, parçalamak, bir parçasını ayırmak, koparmak

Codziennie ukruszę chleb dla ptaków.

Her gün kuşlar için biraz ekmek ufalayacağım.

Uszko ukruszyło się od dzbana napelnionego sokiem wiśniowym.

Vişne suyu dolu sürahinin sapı koptu.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak, koymak

Ulewać *ndk* - Ulać *dk dk*: biraz (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak, koymak

Ulał zupę z garnka, jadł z apetytem.

Tencereden biraz çorba koydu ve afiyetle yedi.

Piwo ulewała się z pełnej beczki.

Fıçıdan biraz bira akıyordu.

Łamać *ndk* - Złamać *dk dk*: kırmak, bölmek

Ułamywać *ndk* - Ułamać *dk dk*: bir parçasını kırmak, bölmek

Była bardzo głodna, nie czuła się na siłach czekać do kolacji. Ułamał kawałek chleba.

Çok açtı, akşama yemeğine kadar bekleyecek gücü yoktu. Bu yüzden ekmeğin bir parçasını böldü.

Słonica ułamała gałązkę krzaka.

Fil çalı dalının bir parçasını kırdı.

Ułamała się kredka nauczyciela.

Öğretmenin tebeşirinin bir parçası kırıldı.

Odejmować *ndk* - Odjąć *dk*: bir parça ayırmak

Ujmować *ndk* - Ująć *dk*: biraz, küçük bir parça almak

Poprosiłem żeby ująć trochę pomidorów z wagi.

Tartıdan domateslerden birazını almasını rica ettim.

Palić *ndk*: yakmak

Upalać *ndk* - Upalić *dk*: biraz, bir kısmını yakmak

W piwnicy znaleziono upalony list zagraniczny.

Kilerde bir kısmı yanmış yurtdışı mektup bulundu.

Gałązki choinki upaliły się od płonących świeczek.⁴⁶³

Yılbaşı çamının ince dalları yanan mumlardan dolayı biraz yandı.

Pić *ndk*: içmek

Upijać *ndk* - Upić *dk*: biraz içmek

7-latek wyprosił u taty pozwolenie na upicie wina z kieliszka.

7 yaşındaki ufaklık kadehten biraz şarap içmek için babasını tatlılıkla ikna etti.

---

⁴⁶³ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 606

Piłować *ndk*: testere ile kesmek

Upiłowywać *ndk* - Upiłować *dk*: testere ile biraz kesmek

Zdecydowano, że kawał belki będzie upiłowany.

Kalasin bir parçasının kesileceğine karar verildi.

Puścić *ndk*: salmak, bırakmak, serbest bırakmak

Upuścić *dk*: (sıvı veya havaya ilişkin olarak) biraz almak, akıtmak

Pozwolił mi upuścić wino z beczki.

Fıçıdan biraz şarap almama izin verdi.

Jeśli upuścimy trochę powietrza z opon, jeździmy wygodniej.

Eğer lastiklerin biraz havasını alırsak, daha rahat gideriz.

Rąbać *ndk* - Porąbać *dk*: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Urąbać *dk*: (konuşma diline özgü) biraz kesmek, doğramak, ayırma, yarmak

Nagromadziliśmy na polu namiotowym drewna urąbane na wieczorne ognisko.

Kamp alanına akşam ateşi için biraz kesilmiş olan odunları yığdık.

Rwać *ndk*: yırtmak, sökmek

Urywać *ndk* - Urwać *dk*: biraz, bir kısmını yırtmak, sökmek

Niegrzeczny kot urwał frędzie od obrusu.

Kedi masa örtüsünün püskülünü yırttı.

Urwały się dwa guziki od płaszcza.

Yağmurluktan iki düğme söküldü.

Rznać *ndk*: kesmek, testere ile kesmek, biçmek

Urzynać *ndk* - Urznać *dk*: biraz, bir parçasını kesmek, testere ile kesmek

Urznęła dla swojej córki plasterek kielbasy.

Kızı için sucuğun bir parçasını kesti.

Musimy urznać drewna na ognisko, inaczej my wszyscy umrzemy od mrozu.

Ateş için biraz odun kesmek zorundayız, yoksa hepimiz soğuktan öleceğiz.

Skopywać ndk - Skopać dk: kazmak

Ukopać dk: birazcık kazmak, kazarak biraz çıkarmak

Miałyśmy do czynienia z pracą w ogrodzie. Ukopałyśmy ziemniaków.

Bahçe işleriyle uğraştık. Biraz (topraktan) patates çıkardık.

Dzieci ukopały piasku na plaży i spędziły miłe czasy.

Çocuklar plajda biraz kum kazdılar ve hoş vakit geçirdiler.

Skubać ndk: zar zor yemek

Uskubać dk: zar zor biraz yemek

Zawsze mnie mdli po jeździe samochodem, więc mogłem uskubać chleba.

Her zaman arabayla seyahat ettikten sonra midem bulanır, o yüzden zar zor biraz ekmek yiyebildim

Szatkować ndk - Poszatkować dk: ince ince doğramak, dilimlemek

Uszatkować dk: biraz doğramak, dilimlemek

Uszatkowała czerwoną kapustę na danie główne.

Ana yemek için kırmızı lahanayı ince ince biraz doğradı.

Szczypać ndk - Szczypnąć dk: (hayvanlara ilişkin) yemek, kemirmek

Uszczypać / Uszczypnąć dk: biraz yemek

Koza uszczypnęła liści z drzewa.

Keçi ağaçtan biraz yaprak yedi.

Szkodzić ndk - Zaszkozić dk: zara vermek, bozmak, tahrip etmek

Uszkadzać ndk - Uszkodzić dk: biraz zara vermek, az çapta bozmak

Koparka przy budowie drogi uszkodziła główny przewód gazowy.

Kepçe yol yapımı esnasında ana gaz borusuna biraz zara verdi.

Nowe meble uszkodziły się w czasie przeprowadzenia się.

Yeni mobilyalar taşınma sırasında biraz zara gördü.

Targować się ndk: pazarlık etmek

Utargować dk: pazarlık edip biraz fiyatı düşürmek

Dzisiaj podczas kupowania aparatu fotograficznego utargował sto złotych.

Bugün fotoğraf makinesi alırken pazarlık edip fiyatı 100 zloty düşürdü.

Toczyć *ndk*: (sıvılara ilişkin olarak) akıtmak, koymak, aktarmak

Utoczyć *dk*: biraz akıtmak, koymak, aktarmak

Niepostrzeżenie powinienes utoczyć wino porzeczkowe do kufli.

Fark edilmeden kupalara kuş üzümü şarabı koymalısın.

Trzącać *ndk* - Trzącić *dk*: hafifçe vurmak, dürtüklemek

Utrzącać *ndk* - Utrzącić *dk*: bir parçasına vurarak kırmak, ayırmak

Upuszcza filiżankę utrzącając od niej ucho.⁴⁶⁴

Sapını kırarak fincanı yere düşürdü.

Trząść *ndk*: sallamak, titretmek

Utrząść *dk*: sallayarak ağaçtan birazını düşürmek

Robotnik rolny utrzął morele na drzewach.

Tarım işçisi ağacı sallayarak kayisuların birazını kopardı.

Trzeć *ndk*: öğütmek, rendelemek

Utrzeć *dk*: biraz öğütmek, rendelemek

Proszę utrzeć ser na makaron.

Lütfen makarnaya biraz peynir rendeleyin.

Zżynać *ndk* - Zżąć *dk*: biçmek, hasat etmek

Użynać *ndk* - Użąć *dk*: biraz biçmek, hasat etmek

Spędził czas na użęcie trawy z sierpem.

Vaktini otları orakla biraz biçmekle geçirdi.

U'nun önek olmasının dışında, zaman zaman adı ya da sıfatı eylemleştiren bir ek olarak görev üstlendiği görülür. Bu görevi üstlenerek başına geldiği eylemlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

---

⁴⁶⁴ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 1257

Uabstrakcyjniać: soyutlaştırmak,	abstrakcyjny: soyut
Uadekwatniać: uygun duruma getirmek	adekwatny: uygun
Uaktualnić (się): güncelle(n)mek	aktualny: güncel
Uaktywnić/ uaktywnić się: aktif hale getirmek/ aktif hale gelmek	aktywny: aktif, faal
Uanielać: (sanatsal terim) melekleştirmek	aniół: melek
Uartystyczniać: sanatsal hale getirmek	artystyczny: sanatsal, artistik
Uatrakcyjniać: çekici hale getirmek	atrakcyjny: çekici
Ubajecznić: masallaştırmak	bajeczny: masalsı
Ubarwić: renklendirmek	barwa: renk
Ubezimiennić: anonimleştirmek, anonim bir duruma getirmek isimsiz, anonim	bezimienny:
Ubezpieczyć: güvenliği sağlamak	bezpieczny: güvenli
Ubezwładniać felç etmek, felce uğratmak	bezwładny: felçli
Ubezwłasnowolnić: aciz duruma getirmek	bezwłasnowolny: aciz
Ubóstwić: ilahlaştırmak, tanrıslaştırmak kutsallık	ubóstwo: ilahilik, tanrısalılık,
Ubrązować: kahverengine dönüştürmek	brązowy: kahverengi
Ubrylantować: pırlanta ile süslemek	brylant: pırlanta
Ucieleśnić: vücut bulmak, canlandırmak, karakterize etmek	cielesny: bedensel
Uciszyć: susturmak, sessizleştirmek	cisza: sessizlik
Ucodziennić: gündelik hale getirmek	codzienny: günlük, gündelik
Uczernić: siyah renge bürünmek	czarny: kara, siyah
Uczłowieczyć się: insani özellik takınmak	człowiek: insan
Uczulić: alerji yapmak, hassaslaştırmak	czuły: hassas
Uczynnić: faal, aktif hale getirmek	czynny: aktif, faal
Uczytelnić: okunur hale getirmek	czytelny: okunur, okunaklı
Udaremniać: boşa çıkarmak	daremny: boş, boşuna, beyhude
Udelikatniać: hassas, yumuşak hale getirmek	delikatny: hassas, nazik, kibar, yumuşak
Udobitnić: belirgin, anlaşılır hale getirmek	dobitny: belirgin

Udogodnić: uyumlu, elverişli hale getirmek	dogodny: uyumlu, elverişli
Udokładniać: tam, eksiksiz hale getirmek	dokładny: tam, eksiksiz
Udokumentować: belgelendirmek, kanıtlamak	dokument: belge
Udomowić: evcilleştirmek	dom: ev
Udostępnić: erişilir kılmak, kullanıma sunmak	dostępny: erişilebilir
Udostojnić: saygın kılmak	dostojny: saygın, saygı değer
Udowodnić: kanıt sunmak, kanıtlamak	dowód: kanıt
Udramatyznić: dramatikleştirmek	dramat: drama
Udrożnić: (yoldaki) engelleri kaldırmak	drożny: geçilebilir, aşılabilir
Uduchowić: tinsel duygular yaşatmak	duch: tin, ruh
Udynamiczníc: dinamikleştirmek	dynamika: dinamiklik, canlılık, devingenlik
Udziwnić: enteresan, tuhaf hale getirmek	dziwny: enteresan, tuhaf, ilginç
Uefektywnić: etkili hale getirmek, etkinliğini artırmak	efektywny: etkili, etkin
Uelastycznić: esnekleştirmek	elastyczny: esnek, elastik
Ugościć: konuk etmek	gość: konuk
Uhistorycznić: tarihselleştirmek	historyczny: tarihsel
Uintensywnić: yoğunlaştırmak, kuvvetlendirmek çarpcı, keskin	intensywny: yoğun, kuvvetli,
Ujaśnić: belirgin, açık, net hale getirme	jasny: açık, ferah, net, anlaşılır, belirgin
Ujawnić: açıklamak, açığa vurmak, meydana çıkarmak	jawny: açık, aleni, aşikar
Umilić: hoş, sevimli hale getirmek	miły: hoş
Unieważnić: yürürlükten kaldırmak, hükümsüz kılmak	nieważny: geçersiz
Uogólnić: genellemek, genelleme yapmak	ogólny: genel, müşterek, ortak
Upowszechnić: yaymak, saçmak	powszechny: genel
Uprzyjemnić: hoş, keyifli hale getirmek przyjemny: hoş, güzel	przyjemność: memnuniyet
Urealnić: gerçekleştirmek	realny: gerçek
Uruchomić: çalıştırmak, naşlatmak	ruch: hareket

Usamodzielnic: kendi ayakları üzerinde durmak
güvenen, bağımsız

samodzielny: kendine

Utajnic: gizlemek

tajemnica: giz, sır

tajemny: gizli

Uwolnic: serbest bırakmak

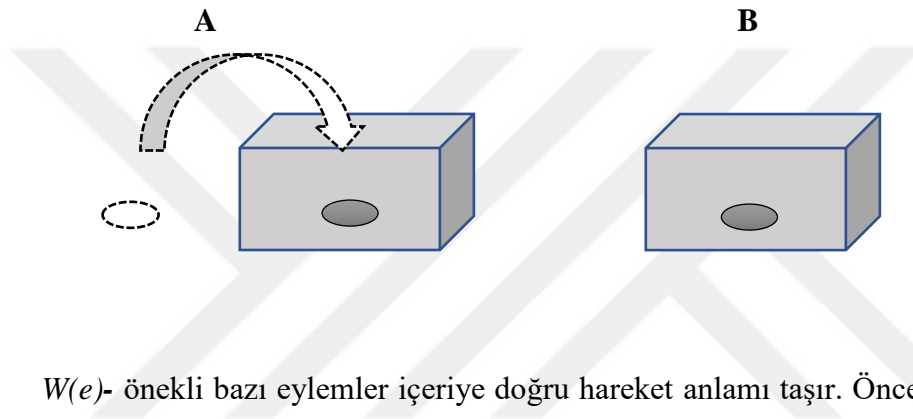
wolny: serberst, özgür

Uzupelnic: doldurmak, tamamlamak

zupelny: tam

12. W(e)- Öneki

III. 12.1. İçeriye Doğru Yönelme Bildiren W(e)-

W(e)- öneki bazı eylemler içeriye doğru hareket anlamı taşır. Öncelikle w- öneki ile 'w' önleci (ilgeci) arasında anlamsal bir bağın olduğunu hatırlatmak gerekir. Önleç (ilgeç) olarak 'w' Miejscownik ad durumunda, buluma halini (adın -de halini) bildirir. Bu duruma büyük benzerlik gösteren w- öneki de çoğunlukla eyleme içeriye doğru bir hareket, yönelme gibi ek bir anlam katar.

Maria Wtorkowska bir makalesinde söz konusu öneke ilişkin olarak içine nüfuz etmek, içine yerleştirmek, içine bastırmak, sınırları belli olan alanın içine girmek, bir parça olarak bütünün içine koymak, içine götürmek, içine atmak, gizlice içeri girmek, içine katmak gibi pek çok üst başlık belirlemiştir.⁴⁶⁵ Ancak, sözü edilen başlıkların bazılarında çok az sayıda (hatta bazen iki ya da üç) eylemin toplandığı görülür. Bu

⁴⁶⁵ M. Wtorkowska, **Funkcje prefiksu w(e)- w polskich formacjach czasownikowych**, Ljubljana, 2004, s. 59-60

yüzden, her bir başlıkta “iç” esas olduğundan bu çalışmada daha sade bir sınıflandırılmaya gidilerek içe doğru yönelme bildiren tüm eylemler tek bir başlık altında toplanmıştır.

Bić *ndk*: vurmak, darbelemek

Wbijać *ndk* - Wbić *dk*: vurarak, darbeleyerek içine geçirmek

Wbił z ręcznie gwóźdź w ścianę jadalni.

Yemek odasının duvarına çiviye ustalıklıla çaktı.

Wysokie obcasy wbijają się w błoto.

Yüksek topuklar çamura saplanıyor.

Biec / Biegnąć *ndk*: koşmak

Wbiegać *ndk* - Wbiegnąć / Wbiec *dk*: içeriye koşmak

Drzwi otworzyły się i wołając ‘popatrz, co kupiłem’ wbiegł do pokoju.

Kapı açılmıştı ve ‘bak, ne aldım’ diye seslenip odaya koşarak girdi.

Budować *ndk* - Zbudować *dk*: inşa etmek

Wbudowywać *ndk* - Wbudować *dk*: içine inşa etmek, içine yerleştirmek

Szafa zostanie wbudowana w wnękę.

Duvardaki nişe dolap yapılacak.

Współcześnie lampy błyskowe wbudowywane są w przednią ściankę aparatów fotograficznych.⁴⁶⁶

Günümüzde flaş lambaları fotoğraf makinesinin ön gövdesine yerleştiriliyor.

Ciąć *ndk*: kesmek

Wcinać *ndk* - Wciąć *dk*: kesip içine geçirmek

Wciął piłę w drzewo.

Testereyi ağaca geçirdi.

---

⁴⁶⁶ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, Warszawa, 2003, s. 364

Koła samochodowe wcinały się do piasek.

Arabanın tekerlekleri kuma saplandı.

Ciągać/Ciągnąć *ndk*: çekmek, sürümek, asılmak

Wciągać *ndk* - **Wciągnąć** *dk*: içeri doğru çekmek

Złapał mnie za szyję i wciągnął przemocą w głąb wody.

Beni boynumdan yakaladı ve zorla suyun derinlerine çekti.⁴⁶⁷

Ciec/Cieknać *ndk*: sızmak

Wciekać *ndk* - **Wciec/Wcieknąć** *dk*: içine sızmak

Gdy pada deszcz, woda wcieka do piwnic.

Yağmur yağdığında bodruma su sızıyor.

Ciskać *ndk*: bastırmak

Wciskać *ndk* - **Wcisnąć** *dk*: küçük ve dar olan bir şeyin içine bastırarak yerleştirmek

Wcisnąłem wszystkie kartki do teczki.

Tüm kâğıtları evrak dosyasına sıkıştırdım.

Wcisnąłem książki i piórniki do tornistra.

Okul çantasına kitapları ve kalem kutusunu bastırarak koydum.

Z trudem wcisnęliśmy się do zatłoczonego autobusu.

Kalabalık otobüse zar zor sığıştık.

Czepiać się *ndk* - **Czepić się** *dk*: tutunmak, yapışmak

Wczepiać się *ndk* - **Wczepić się** *dk*: içine geçirerek sıkıca tutmak, yapışmak

Kot wczepił pazurami w obicie fotela.

Kedi koltuğun döşemelerine pençelerini geçirerek sıkıca tutundu.

Drzewo wczepiło się korzeniami w skalisty grunt.

Ağaç kökleriyle kayalık araziye delerek tutunmuş.

---

⁴⁶⁷ B. Kudra, 1993, s. 49

Czołgać się ndk: sürünmek, emeklemek

Wczołgiwać się ndk - Wczołgać się dk: sürünerek, emekleyerek bir yerin içine ulaşmak

Jeniec wczołgał się sam na kolanach do namiotu wojskowego.

Esir dizlerinin üzerinde sürünerek askeri çadıra geldi.

Czuć się ndk: hissetmek

Wczuwać się ndk - Wczuć się dk: içinde yaşamak, içinde hissetmek, içselleştirmek

Aktor grał tak świetnie, że wczuł się w rolę.

Aktör o kadar güzel oynamış ki, rolü içselleştirmişti.

Söz konusu iki eylem aynı anlama geliyormuş gibi görünebilir, ancak *czuć się* açlık, susuzluk, acı, koku hissetmek, aşk, nefret beslemek, sağlık durumuna ilişkin iyi veya kötü hissetmek, rahatlamış, dinlenmiş, stresli hissetmek gibi anlamların yanı sıra, farkına varmak anlamına gelir. Ancak, *wczuć się* eyleminde sadece başkalarının hissettikleri duyguları hissetmek söz konusu olduğundan, içinde ‘yaşamak, içinde hissetmek, hissederek paylaşmak’ gibi anlamlar mevcuttur.

Potrafiła się wczuć w problemy innych ludzi.⁴⁶⁸

Başka insanların problemlerini hissedebiliyordu.

Czytać ndk - Poczytać dk: okumak

Wczytywać ndk - Wczytać dk: bilgileri bilgisayara girmek

Wczytywać się ndk - Wczytać się dk: okurken içeriğine girmek, kendini vermek

Podjął decyzję nie wczytując się w zawilości traktatu.

Anlaşmanın ayrıntılarına kendini vererek okumadan kararını verdi.

Jeszcze nie wczytałem danych na dyskietkę.

Bilgileri diske henüz girmedim/işlemedim.

---

⁴⁶⁸ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 1215

Dawać *ndk* - Dać *dk*: vermek

Wdawać się *ndk* - Wdać się *dk*: bulaşmak, içine girmek

Proszę nie wdawać się w awantury.

Lütfen tartışmaya girmeyiniz.

Po śmierci rodziców wdała się w złe towarzystwo.

Anne babasının ölümünden sonra kötü arkadaşlara bulaştı.

Deptać *ndk* - Zeptać *dk*: çiğnemek

Wdeptywać *ndk* - Wdeptać *dk*: çiğneyerek içine gömmek, batırmak

Dopaliła i wdeptała niedopałek w błoto.

Sigarayı sonuna kadar içti ve izmariti çiğneyerek çamurun içine batırdı.

Bydło wdeptało zboże w ziemię.⁴⁶⁹

Sığır, ekini çiğneyerek toprağa battırdı.

Dmuchać *ndk* - Dmuchnąć *dk*: üflemek, esmek

Wdmuchiwać *ndk* - Wdmuchać *dk*: içine üflemek, içine üfleyerek doldurmak, eserek içini doldurmak

Wdmuchał dymem papierosowym do zbiornika.

Kabın içine sigara dumanı üfledi.

Wiatr wdmuchnął trochę piasku do namiotu.

Rüzgar çadırın içini biraz kumla doldurmuş.

Drobić *ndk* - Podrobić *dk*: ufalamak

Wdrobić *dk*: ufalayıp bir şeyin içine atmak

Nalala zupy na talerz i wdrobiła kawałku chleba.

Tabağa çorbayı koydu ve içine bir parça ekmeği ufalayıp attı.

Drukować *ndk* - Wydrukować *dk*: basmak, yazdırmak

Wdrukować *dk*:

1. metnin içine bir şey yazmak

---

⁴⁶⁹ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 671

2. içine yerleştirmek, dâhil etmek

1.

Jeden wyraz w tym samym tekście został dwa razy wydrukowany.

Aynı metinde bir sözcük yanlışıyla iki kez basılmış.

2.

Podstawowe normy etyczne są wydrukowane w świadomość ludzką niezależnie od kultury.⁴⁷⁰

Temel etik kuralları kültürden bağımsız olarak insan zihnine işlenir.

Giać ndk: eğmek, bükmek

Wginać ndk - Wgiać dk: eğerek, bükerek (içe doğru) göçük oluşturmak, çökertmek

Wgiał metalową pokrywkę.

Metal kapağı çökertti.

Giać / wgiać arasında ilk bakışta pek fark yokmuş gibi görünebilir, ancak, *giać* ile ifade edilen ‘bükmek, eğmek’ eylemi her yöne, aşağı-yukarı doğru, sağa-sola doğru (iç bükey-dış bükey) olabilir. Bu eylemin bir diğer anlamı ise rüzgârın, insanın ağaç dalını eğmesi gibi, esnek cisimlerin eğilmesidir ve bu cisimler eski formlarına geri dönebilir. Ancak, *wgiać* eyleminde bir çöküntünün oluşması söz konusudur her zaman. Örneğin:

Mój dziadek przed wyjściem zawsze wginał główkę kapelusza.

Dedem dışarı çıkmadan evvel her zaman fötr şapkasının üst kısmını içeri bükerti.

Gnać ndk - Pognać dk: sürüyü, hayvanı sürmek

Wganiać ndk - Wegnać / Wgonić dk: bir şeyin içine sürmek

Wganiał krowy i owce do obory.

İnekleri ve koyunları ahırın içine sürdü.

---

⁴⁷⁰ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 372

Gnieść *ndk* - Pognieść *dk*: ezmek

Wgniatać *ndk* - Wgnieść *dk*: ezerek, bastırarak içine geçirmek

Wgniotła niedopałek obcasem w ziemię.

Ayakkabısının topuğuyla izmariti yere gömdü.

Wgniótł koszule do bagażu podręcznego.

Gömlükleri el valizinin içine bastırarak tikiştirdi.

Łóżko wgniotło się pośrodku.

Yatak ortadan ezildi.

Gramolić *ndk*: zorla, güçlkle hareket ederek varmak ya da çıkmak

Wgramolić się *dk*: zorla güçlkle hareket ederek içeri girmek, tırmanmak

Była osłabiona, z trudem wgramoliła się do pociągu.

Gücü kalmamıştı, trenе zorla bindi.

Nagrać *ndk* - Nagrywać *dk*: kaydetmek

Wgrywać *ndk* - Wgrać *dk*:

1. kaydedilenin içine yüklemek

2. bilgisayarın, hard diskin, disketin içine kaydetmek

1.

Chciałem wgrać tylko jego przemówienie.

Yalnızca onun konuşmasını yüklemek istedim.

2.

Musiałem tylko zdalnie wgrać poprawki do mojego laptopa.

Dizüstü bilgisayarına iyileştirmeleri uzaktan yüklemek zorunda kaldım.

Gryźć *ndk*: ısırarak, kemirmek

Wgryzać się *ndk* - Wgryźć się *dk*:

1. kemirerek, ısırarak içine girmek, dişlerini geçirmek

2. çalışarak, analiz ederek, inceleyerek detayına inmek

1.

Kleszcz wgryzł się w skórę.⁴⁷¹

Kene deriye girmiş.

Wgryzł się zębami w chleb.

Ekmeğe dişlerini geçirdi.

2.

Nie tracąc czasu może wgryźmy się w problem.

Vakit kaybetmeden problemin detaylarına inelim.

Iść / Chodzić *ndk* - Pójść *dk*: gitmek

Wchodzić *ndk* - Wejść *dk*: içeri girmek

Weszli do szkoły niespodziewanie tylnymi drzwiami.

Okula beklenmedik biçimde arka kapıdan girdiler.

Klucz bez trudu wchodził do zamka.

Anahtar kolayca kilide girdi.

Otwórzcie okna i drzwi, żeby weszło trochę świeżego powietrza.

İçeri biraz temiz havanın girmesi için pencereleri ve kapıları açın.

Wjechać *ndk* - Pojechać *dk*: araçla gitmek

Wjeżdżać *ndk* - Wjechać *dk*: araçla girmek

Wjechali samochodem na podwórko przez bramę.

Avluya arabayla giriş kapısından girdi.

Nie wolno wjechać do parku.

Parka araçla girmek yasak.

Kalkulować *ndk*: hesaplamak

Wkalkulowywać *ndk* - Wkalkulować *dk*: hesaplayarak içine katmak

Kolacja jest wkalkulowana w cenę.

---

⁴⁷¹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 401

Akşam yemeği fiyata dâhil.

W koszt produktu w kalkulowano opakowanie.⁴⁷²

Ürünün ücretine ambalajı dâhil edildi.

Klepać *ndk* - Klepnać *dk*: hafifçe vurmak, okşamak, sıvazlamak

Wklepywać *ndk* - Wklepać *dk*: okşayarak yedirmek

Lekko wklepujemy palcami maść w skórę.

Hafifçe okşayarak merhemi parmaklarımızla deriye yediriyoruz.

Kłaść *ndk* - Położyć *dk*: koymak, yerleştirmek

Wkladać *ndk* - Włożyć *dk*: içine koymak, içine yerleştirmek

Niezbale włożył kopertę do kolorowej koperty.

Mektubu renkli zarfin içine baştan savma koydu.

Trząsł się z zimna, włożył ręce do kieszeni.

Soğuktan titriyordu, ellerini cebine koydu.

Kłuć *ndk* - Ukłuć *dk*: batırmak

Wkłuwać *ndk* - Wkłuć *dk*: içine sokmak, batırmak

Wkłuwała szpilki w karton.

Kartona toplu iğneleri batırdı.

Wkłuła mu igłę do żyły.

Damarına iğneyi vurdu.

Komponować *ndk*: oluşturmak, meydana getirmek, yaratmak

Wkomponowywać *ndk* - Wkomponować *dk*: birleştirmek, içine katmak

Wkomponuje ozdobne detale w ornament.

Desene/işlemeye dekoratif detaylar katıyor.

Przypomnij mi, żeby wkomponować budynki w górski krajobraz.

Dağ manzarısına binaları da katmayı hatırlat bana.

---

⁴⁷² Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 728

Kreślić *ndk*: çizmek

Wkreślać *ndk* - **Wkreślić** *dk*: çizerek içine yerleştirmek

Musimy wkreślić ważne zjawiska atmosferyczne na mapy przygody.

Hava haritasının içine önemli atmosferik olayları çizmek zorundayız.

Kroczyć *ndk*: ağır adımlarla yürümek

Wkraczać *ndk* - **Wkroczyć** *dk*: içeri girmek

Mama wkroczyła do gabinetu dyrekcji i ja zostałam przy drzwiach.

Annem yönetim odasına girdi ve ben kapıda kalakaldım.

Kroić *ndk* - **Pokroić** *dk*: kesmek, doğramak

Wkrajać *ndk* - **Wkroić** *dk*: keserek, doğrayarak içine atmak

Chcesz, żebym wkroił plasterek cytryny do herbaty.

Çaya bir dilim limon kesip içine atmamı ister misin?

Kropić *ndk* - **Pokropić** *dk*: serpiştirmek, püskürtmek

Wkraplać *ndk* - **Wkropić** *dk*: bir şeyin içine damlatmak

Zanurzyła pipetkę we flakoniku i wkropiła sobie lekarstwo do oka.

İlaç şişesine pipeti daldırdı ve gözüne ilacı damlattı.

Kuć *ndk*: demir dövme

Wkuwać *ndk* - **Wkuć** *dk*: demir olan bir şeye vurarak içine geçirmek

Młody Kowalski nie mógł wkuć haku wkręcanego.

Kowalski ailesinin küçük çocuğu duvara vidalı kancayı çakamadı.

Kupowywać *ndk* - **Kupić** *dk*: satın almak

Wkupywać się *ndk* - **Wkupić się*** *dk*: ödeyerek ya da ikram ederek dâhil olmak

Butelką wina wkupił się do ich towarzystwa.⁴⁷³

Bir şişe şarapla onlarla arkadaş oldu.

---

* Bu eylemin bir de *Wkupywać się w łaski* - *Wkupić się w łaski* şeklinde bir kullanımı da olup 'birilerinin beğenisini kazanmak, gözüne girmeye çalışmak, yaranmak, yaltaklanmak' anlamına gelir. Pochlebstwami wkupiła się w łaski kierownika. (Yağcılık yaparak müdürün gözüne girdi.) Wkupiła się w łaski sekretarki, by użyć telefonu. (Telefonu kullanabilmek için sekretere yaltaklandı.)

⁴⁷³ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s.730

Lać ndk: sıvıya ilişkin doldurmak, dökmek

Wlewać ndk - Wlać dk: içine dökmek

Wlewa wódkę do kufła.

Bira bardağına votka koyuyor.

Fale wlewały się na pokład statku.

Dalgalar gemi güvertesine geliyordu.

Lecieć ndk - Polecieć dk: uçmak

Wlatywać ndk - Wlecieć dk: uçarak içeri girmek

Komary wlatują przez otwarte okno w łazience.

Sivrisinekler banyodaki açık pencereden giriyorlar.

Liczyć ndk - Policzyć dk: saymak, hesap etmek

Wliczać ndk - Wliczyć dk: hesap ederek içine katmak, dâhil etmek

Nie zgadzali się wliczyć transportu w koszt usługi.

Taşımayı hizmet ücretine dâhil etmeyi kabul etmediler.

Ładować ndk: yük yüklemek

Władowywać ndk - Władować dk: bir şeyin içine yük yüklemek

W ciągu dwóch godzin władowali węgiel do wagonów.

İki saat içinde kömürleri vagonların içine yüklediler.

Wszyscy więźniowie władowali się do furgonetki.

Tüm esirler kamyonete doluştu.

Łamać ndk - Złamać dk:

1. sayfa hazırlamak

2. engelleri aşmak

Włamywać ndk - Włamać dk:

1. sayfanın içine bir şey yerleştirmek

2. engelleri aşarak (kapıyı, kilidi, parmaklıkları vs.) kırarak gizlice içeri girmek

1.

Zdjęcia warzyw i owoców zostaną włamane w tekst.

Meyve ve sebze fotoğrafları metne yerleştirilecek.

2.

Kilka razy włamywali się do kiosku.

Birkaç kez büfeye gizlice girdiler.

Włamał się do bazy danych Pentagonu.

Pentagon'un veri tabanına yasal olmayan yolla erişti.

Łazić/Leźć ndk: (sokak diline özgü) zar zor gitmek

Włazić ndk - Wleźć dk: (sokak diline özgü) içeri girmek, içeri dalmak

Klucze do mieszkania zgubiły się, wlażłem oknem do pokoju.

Evin anahtarları kayboldu, odaya pencereden daldım.

Łączyć ndk - Połączyć dk: birleştirmek

Włączać ndk - Włączyć dk: bir şeyin içine dâhil etmek

W zeszłym roku włączyli nowe tereny w granice miasta.

Geçen sene kentin sınırlarına yeni yeni bölgeleri dâhil ettiler.

Wielu nieznanomych włączyło się do naszej rozmowy.

Tanımadığımız pek çok kişi sohbetimize dâhil oldu.

Manewrować ndk: manevra yapmak

Wmanewrowywać ndk - Wmanewrować dk: (manevra yaparak) aracı içeri koymak

Wmanewrował auto do garażu

Arabayı manevra yaparak garaja çekti.

Wmanewrował swój pojazd między stojące rzędami samochody.

Aracını manevra yaparak sıra sıra duran arabaların arasına çekti.

Masować ndk: masaj yapmak

Wmasowywać ndk - Wmasować dk: masaj yaparak deriye nüfuz etmesini sağlamak

Starannie wmasuj krem we włosy, potem olejek w twarzy.

Masaj yaparak kremi saçlarına, sonra da yağı yüzüne güzelce yedir.

Maszerować ndk: uygun adım yürümek

Wmaszerowywać ndk - Wmaszerować dk: uygun adım yürüyerek bir yere girmek

Wmaszerowali w szeregu na plac.

Sıra halinde uygun adım yürüyerek meydana girdiler.

Mieszać ndk - Wymieszać dk: karıştırmak

Wmieszać dk: içine karıştırmak

Za chwilę wmieszamy jajka do masła

Birazdan tereyağının içine yumurtaları atacağız.

Wmieszal się w grono specjalistów.

Uzman grubunun içine karışmıştı.

Montować ndk - Zmontować dk: monte etmek

Wmontowywać ndk - Wmontować dk: içine monte etmek

Wmontowanie układu scalonego do komputera zajmowało mało czasu.

Bilgisayara tümleşik devreyi monte etme az vakit aldı.

Motać ndk - Namotać dk: sarmak, dolmak

Wmotać dk: (konuşma diline özgü) içine sarmak, dolamak

Matka zgrabnie wmotała nitkę w maszynę.

Annem ustalıklı ipi makineye sardı.

Bu eylem aynı zamanda birisini ‘zor, karışık, içinden çıkılması zor bir duruma sokmak, o duruma dâhil etmek’ için de kullanılır.

Wmatono moją żonę w cudze sprawy.

Karım başkasının meselelerine bulaştırıldı.

Mówić ndk - Powiedzieć dk: söylemek, demek

Wmawiać ndk - Wmówić dk: konunun içine çekmek, ikna etmek, inandırmak

Nikt mi nie wmówi, że to prawda.⁴⁷⁴

Kimse bana bunun doğru olduğuna inandıramaz/beni ikna edemez.

Murować *ndk*: duvar örmek, bina inşa etmek

Wmurowywać *ndk* - Wmurować *dk*: duvara sabitlemek

Tablica z ogłoszeniami wmurowana w ścianę.

Duyuru panosu duvara sabitlendi.

Myśleć *ndk*: düşünmek

Wmyślać się *ndk* - Wmyślić się *ndk*: düşünceler içine dalmak

Wmyślałem się w treść tekstu.

Metnin içeriğine dalıp gittim.

Nosić/Nieść *ndk*: taşımak

Wnosić *ndk* - Wnieść *dk*: taşıyarak içine koymak, yerleştirmek

Ekipa ratownicza wniosła rannego do karetki.

Kurtarma ekibi yaralıyı ambulansa bindirdi.

Zaraz wniesiemy meble do jadalni.

Birazdan mobilyaları yemek odasına götüreceğiz.

Oddychać *ndk* - Odetchnąć *dk*: nefes alıp vermek

Wdychiwać *ndk* - Wdychać *dk*: nefes almak

Stoją w milczeniu, wydychając czyste, świeże powietrze.

Temiz ve taze hava alarak sessiz sessiz duruyorlar.

Oglądać *ndk* - Obejrzyć *dk*: izlemek, incelemek

Wglądać *ndk* - Wejrzyć *dk*: içine dalmak, bulaşmak

Wejrzałem w cudze sprawy.

Başkalarının meselelerine bulaşım.

Muszę na niejedno przymknąć oczy i nie wglądać zbyt dokładnie w szczegóły.⁴⁷⁵

Birkaç şeye göz yummam ve detayların tam olarak içine girmemem gerek.

---

⁴⁷⁴ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 475

⁴⁷⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Opierać ndk - Oprzeć dk: yaslamak, dayamak

Wpierać ndk - Weprzeć dk: bir yere, bir şeyin içine dayamak, koymak

Wparłeś w kąt starą bibliotekę?

Eski kitaplığı köşeye mi koydun?

Poprawił się i wsparłszy głowę na rękach, patrzył na nas uważnie

Rahat rahat oturuyordu ve kafasını ellerine dayayarak bize dikkatlice baktı.⁴⁷⁶

Osadzać ndk - Osadzić dk: koymak, yerleştirmek

Wsadzać ndk - Wsadzić dk: içine, üzerine yerleştirmek, koymak

Wsadził ręce w kieszenie i odszedł po cichu.

Ellerini cebine koydu ve sessiz sedasız ayrıldı.

Wsadził papierosa do ust, zapaliła ale nie dopaliła.

Sigarayı ağzına aldı, yaktı, ama sonuna kadar içemedi.

No to wsadziliśmy go do worka i wrzuciliśmy do jeziora.⁴⁷⁷

Onu çuvalın içine koyduk ve göle attık.

Padać ndk - Paść dk: düşmek

Wpadać ndk - Wpaść dk: içine düşmek, içine girmek

Nie było taśmy ostrzegawczej, więc nie dostrzegł i padł do dziury

Güvenlik şeridi yoktu, dolayısıyla fark etmedi ve çukurun içine düştü.

Strzelił mocno i piłka wpadła do bramki.

Sert şut çekti ve top kaleye girdi.

Pakować ndk - Spakować dk: ambalajlamak, valiz hazırlamak

Wpakowywać ndk - Wpakować dk: içine yerleştirmek

Wpakujcie jeszcze do walizki, ile możesz.

Koyabildiğin kadar valizin içine bir şeyler daha koy.

⁴⁷⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁴⁷⁷ A. Sapkowski, **Wiedźmin Ostatnie Życzenie**, Warszawa, 2011, s.15

Wpakować'ın dönüşlü formu olarak *wpakować się* eylemi konuşma diline özgü olup 'bir yere zar zor ya da nezaketsizce, kaba bir biçimde girmek' anlamına gelir.

One wpakowały się na tylne siedzenie i samochód ruszył.

Arka koltuğa tikiştılar ve araba hareket etti.

Bezceremonialnie wpakował się do naszego pokoju.

Odamıza nezaketsiz bir biçimde daldı.

Pchać ndk - Pchnąć dk: iteklemek, bastırmak

Wpychać ndk - Wepchnąć dk: itekleyerek, bastırarak içine yerleştirmek

Wepchnąłem brata do wody.

Kardeşimi iterek suyun içine attım.

Za każdym razem wpychasz książki do tornistra.

Her defasında kitaplarını okul çantasına bastırarak koyuyorsun.

Wepchali siğ do nabitej auli.

Kalabalık dersliğe itiş kakış girdiler.

Pełzać ndk: emeklemek, sürünmek

Wpełzać/Wpełznąć dk: emekleyerek, sürünerek içine girmek

Wąż wpełznął do jaskini.

Yılan mağaranın içine girdi.

Wpełźli do namiotu na czworakach.⁴⁷⁸

Çadıra emekleyerek girdiler.

Pędzić ndk: (sürüye, insanlara ilişkin) sürmek, uzaklaşmaya zorlamak

Wpędzać ndk - Wpędzić dk: bir yere sokmak

Przez otwartą bramę wpędzono nową grupę jeńców.⁴⁷⁹

Açık ana girişten yeni mahkûmlar içeri alındı.

⁴⁷⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 755

⁴⁷⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Wpędziliśmy z trudem krowy do obory.

İnekleri ahıra zorla soktuk.

Pisać ndk - Napisać dk: yazmak

Wpisywać ndk - Wpisać dk: bir metnin içine yazmak; deftere, not defterine metin,
not vs. yazmak

Na dodatek wpisz numer dowodu osobistego do formularza.

Forma ayrıca kimlik numaranı yaz.

Wpisuje do notesu adresy znajomych.

Not defterine yakınlarının adreslerini yazıyor.

Pisać ndk - Napisać dk: yazmak

Wpisywać się ndk - Wpisać się* dk:

1. listeye adını soyadını yazmak

2. albüme, özel deftere hatıra amaçlı bir şeyler yazmak

1.

Wpisałem się na kurs języka.

Dil kursuna adımlı yazdırdım.

Czy się wpisałaś do zeszytu, biorąc klucz na portierni.

Bekçi kulübesinde anahtarını alırken deftere adını soyadını yazdın mı?

2.

Wpisała się koledze do pamiętnika.

Arkadaşının anı defterine yazı yazdı.

Płacić ndk - Zapłacić dk: ödemek

Wpłacać ndk - Wpłacić dk: para yatırmak

Wpłacam oszczędności na konto.

Birikimlerimi hesaba yatırıyorum.

---

* Bu eylem “kaydolmak, kaydını yaptırmak” anlamına gelen *zapisać się* eylemi ile karıştırılmamalıdır.

Płynąć *ndk* - Popłynąć *dk*:

1. yüzmek
2. (kokuya, sese, sıcaklığa ilişkin) süzülme

Wpływać *ndk* - Wpłynąć *dk*:

1. yüzerek ulaşmak
2. kokuya, sese, sıcaklığa ilişkin girmek
3. (nehirlere ilişkin) bir yere dökülmek

1.

Przeładowany frachtowiec wpłynął do przystani, podczas 2- dniowego postoju odładował część zboża.

Çok fazla yük yüklenmiş (yük) gemisi limana vardı, iki günlük bekleyişi boyunca tahıl ürünlerinin bir kısmını boşalttı.

2.

Przez otwarte okno wpływał zapach świeżo pieczonego ciasta.
Açık pencereden taze yapılmış pastanın kokusu geldi.

3.

Czerwona rzeka wpływa do Morza Czarnego.
Kızılırmak nehri Karadeniz'e dökülüyor.

Pompować *ndk*: pompalamak

Wpompowywać *ndk* - Wpompować *dk*: içine pompalamak

Wodę tę wpompowuje się do rurociągu przez specjalny kurek.
Bu su özel vana tarafından boru hattına pompalanıyor.

Prowadzać *ndk* - Prowadzić *dk*: götürmek

Wprowadzać *ndk* - Wprowadzić *dk*:

1. (kapalı) bir yere götürmek, taşımak, koymak
2. genelde yuvarlak bir şeyin içine sokmak

1.

Wprowadzi wykładowców do auli.

Akademisyenleri konferans salonuna götürecek.

Syn niepostrzeżenie wprowadził samochód do garażu.

Oğlu arabayı gizlice garaja çekti/götürdü.

2.

Lekarz wprowadził rurkę do przełyku.

Doktor hortumu yemek borusuna soktu.

Wprowadziliśmy się do szerszego mieszkania.

Daha geniş bir eve taşındık.

Przenikać *ndk* - Przeniknąć *dk*: süzülmek, nüfuz etmek

Wnikać *ndk* - Wniknąć *dk*: içine girmek

Promienie słoneczne wnikały do wnętrza pokoju.

Güneş ışınları odanın içine süzülüyordu.

Prze سیاć *ndk* - Przesiąknąć *dk*: bir yerden sızmak

W سیاć *ndk* - W سیاć *dk*: bir şeyin içine sızmak

Łzy spływały po skroniach i w سیاćły w poduszkę

Gözyaşları şakaklarından aşağı aktı ve yastığa sızdı.

Plama z kawy w سیاćła w obrus.

Kahve lekesi masa örtüsüne geçti.

Przypinać *ndk* - Przypiąć *dk*: (ataş, tutturgaç, iğne vs. yardımıyla) iliştmek, takmak

Wpinać *ndk* - Wpιαć *dk*: içine iliştmek, içine tutturmak

Dziewczynki wpięły margerytki we włosy.

Küçük kızlar saçlarına papatya ilişirdi.

Codziennie wpina spinę w krawat wygląda przyjstojnie.

Her gün kravatına kravat iğnesi takar, alımlı görünür.

Puszcząć *ndk* - Puścić *dk*: salmak, gitmesine izin vermek

Wpuszcząć *ndk* - Wpuścić *dk*: girmesine izin vermek

Sekretarka wpuszciała kolejno stojących pacjentów w kolejce do lekarza.

Sekreter sırada bekleyen hastaları sırayla içeri aldı

Rąbać *ndk* - Porąbać *dk*: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Wrąbywać się *ndk* - Wrąbać się *dk*: keserek, yarararak derinliklere girmek

Wrąbali się daleko w las.

Ormanın derinliklerine geçit açarak indiler.

Górnicy wrąbują się w pokład węgla.⁴⁸⁰

Madenciler kömür damarına iniyorlar.

Rosnąć *ndk*: büyümek, gelişmek

Wrastać *ndk* - Wrosnąć *dk*: (bitkiye ilişkin olarak) gelişerek, büyüyerek zeminin derinliklerine geçmek, kök salmak

Drzewa głęboko wrosły w grunt.

Ağaç toprağın derinlerine kök saldı.

Roztopiać *ndk* - Roztopić *dk*: eritmek

Wtopiać *ndk* - Wtopić *dk*: bir maddeye donmadan bir şey yerleştirmek

Teraz muszą wtopić płytki w cementową zaprawę.

Şimdi çimento harcına fayansları yerleştirmeliler.

Rycić *ndk*: kazmak, oymak

Wryć *dk*: kazarak, oyararak içine geçirmek, gömmek, derinliklere yerleştirmek

Wściekły kot wrył pazury w oparcie nowego fotela.

Öfkeli kedi yeni koltuğun arkalığına tırnaklarını geçirdi.

Wóz wrył się przodem w zaspę.

At arabası ön taraftan kar yığınına gömüldü.

Wrył się rękami w śnieg, rozpaczliwie szukając swojego aparatu.

Cihazını ümitsiz biçimde ararken ellerini karın içine daldırdı.⁴⁸¹

⁴⁸⁰ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 1249

⁴⁸¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Rysować ndk - Narysować dk: çizmek, resim yapmak

Wrysowywać ndk - Wrysować dk: resmedilen, çizilen bir şeye çizmek

Powinniśmy wrysować nowe szlaki w mapę polskich Karpatów.

Polonya Karpatları haritasına yeni yolları çizmemiz gerek.

Rzucać ndk - Rzucić dk: fırlatmak, atmak

Wrzucać ndk - Wrzucić dk: içine atmak

Wrzucił list bez imienia i nazwiska do skrzynki i uciekł.

İsim ve soy isimsiz mektubu posta kutusunun içine attı ve kaçtı.

Wrzuciła jarzyny do zupy, bardzo mi smakowała.

Sebzeleri çorbanın içine attı, tadını çok beğenmiştim.

Rznać ndk: kesmek

Wrzynać się ndk - Werznać się/Werznać się dk: (ince veya kesici olan bir şeye ilişkin) içine geçmek

Sznur werznął się w rękę.

İp elini kesip içine geçmişti.

Wóz z sianem werznął się kołami w błoto.

Saman dolu at arabası tekerlekleriyle çamura saplandı.

Sadzać ndk - Posadzić dk: oturtmak

Wsadzać ndk - Wsadzić dk: içeriye oturtmak, içeri almak, bindirmek

Wkrótce wsadzi podróżnych na statek.

Birazdan yolcuları gemiye alacak.

Söz konusun eylem sadece içeriye değil, aynı zamanda ‘üzerine oturtmak’ anlamına da gelir.

Wsadził malca na grzbiet konia.

Küçük çocuğu ata bindirdi.

Sączyc się *ndk*: akmak, sızmak

Wsączac się *ndk* - Wsączyc się *dk*: içine sızmak, içine geçmek

Krew sącząca mu się z nosa wsączyla się w bandaż bawełnę.

Burnundan süzülen kan pamuklu bandaja sızdı.

Siadać *ndk* - سیاć *dk*: oturmak

Wsiadać *ndk* - Wsiać *dk*: herhangi bir araca binmek

Jest bardzo uslužnym mężczyzną, podał jej rękę, gdy wsiadała do wagonu.

Çok yardımsever bir adamdır, kadın vagona binerken ona elini uzattı.

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: olduđu yerde zıplamak, hoplamak

Wskakiwać *ndk* - Wskoczyć *dk*: zıplayarak, atlayarak bir yere girmek

Ledwie zdążył na pociąg i w mgnieniu oka wskoczył do niego.

Trene zar zor yetiştı ve kaşla göz arasında (trene) atladı/bindi.

Mam ochotę wskakiwać do wody.

Canım suya atlamak istiyor.

Sklejać *ndk* - Skleić *dk*: yapıştırmak

Wklejać *ndk* - Wkleić *dk*: içine yapıştırmak

Podczas ja klejałem nowe i miękkie wkładki do butów, mój brat klejał zdjęcia albumu.

Ben yeni ve yumuşak ayakkabı astarını ayakkabıya yapıştırırken, ağabeyim albüme fotoğrafları yapıştırdı.

Wklejała zasuszone rośliny do zielnika.

Bitki koleksiyonuna kuru bitkileri yapıştırdı.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: kazmak

Wkopywać *ndk* - Wkopać *dk*: kazarak derinlere yerleştirmek, toprağın derinliklerine daldırmak

Wiele nowo posadzonych drzewek nie przyjmuje się, ponieważ źle je wkopano.⁴⁸²

Yeni dikilen pek çok ağaç kök salmıyor, çünkü iyice derine koyulmuyor.

---

⁴⁸² Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Gdy ja wkopywałem krzyż w mogiłę, kret wkopał się w ziemię.
Mezara haçı yerleştirenken köstebek toprağı kazarak derinliklere daldı.

Skręcać ndk - Skręcić dk: çevirmek, döndürmek, dairesel hareket yaptırmak

Wkręcać ndk - Wkręcić dk: çevirerek, döndürerek içine geçirmek

Zręcznie wkręca żarówkę do oprawki do lamp elektrycznych.

Lamba duyuna ampulü ustaca taktı.

Jej długie kręcone włosy wkręciły się jej w suszarkę.

Uzun kıvrıcık saçları saç kurutma makinesine dolandı

Słać/Ścielić ndk: sermek

Wścielać ndk - Wesłać dk: yatak yaparken içine koymak, içine yerleştirmek,
yatağın arasına koymak

Wesłała poduszki w łóżko.

Yatağa yastıkları koydu.

Snuć ndk: yün eğirmek

Wsnuwać ndk - Wsnuć dk: (genelde desen amaçlı) örerek işlemek, iliştmek

Wsnuła złotą i zieloną nitkę.

Altın rengi ve yeşil ipi işledi.

Ssać ndk: emmek

Wysysać ndk - Wessać dk: emerek içine çekmek

Ruchome piaski wessał nieostrożnego wędrowca.⁴⁸³

Bataklık kumu dikkatsiz yürüyenleri içine çekiyor.

Paliwo wessało się do silnika.⁴⁸⁴

Motor yakıtı emdi.

Strzykać ndk - Strzyknać dk: fişkırtmak, püskürtmek

Wstrzykiwać ndk - Wstrzyknać dk:

1. bir şeyin içine fişkırtmak, püskürtmek

⁴⁸³ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 1218

⁴⁸⁴ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 389

2. ilacı enjekte etmek

1.

Wstrzykiwał olej w tryby maszyny.⁴⁸⁵

Yağı makinenin mekanizmasına püskürttü.

2.

Pielęgniarka wstrzyknął choremu lek przeciwbólowy.

Hemşire hastaya ağrı kesici enjekte etti.

Suwać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini değiştirmek

Wsuwać *ndk* - Wsunąć *dk*: içine, altına yerleştirmek

Wsunął listy od Adama do szuflady.

Adam'dan gelen mektupları çekmecenin içine koydu.

Teraz czas na wsuwanie ciasta do pieca.

Şimdi hamuru fırına sürme zamanı.

Dyskretnie wsunęliśmy się przez otwór do jaskini.

Delikten mağaraya gizli gizli girdik.

Sypać *ndk* - Sypnąć *dk*: saçmak, serpmek, serpiştirmek

Wsypywać *ndk* - Wsypać *dk*: bir şeyin içine serpiştirmek, bir şeyin içine koymak, atmak

Teraz proszę wsypać sól do zupy.

Şimdi lütfen çorbaya tuz ek.

Wsypajmy węgiel do pieca.

Fırına kömür atalım.

Wiatr wiał znad morza i piasek wsypywał się do butów.

Denizden rüzgâr esti ve kum ayakkabının içine girdi.

---

⁴⁸⁵ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 1332

Ślizgać się ndk - Pośliznąć się dk: kaymak

Wślizgiwać się ndk - Wślizgnąć się/Wśliznąć się dk:

- 1.(hayvanlara ilişkin olarak) kayarak içine girmek
2. gizlice, kurnazca içeri girmek

1.

Wąż wśliznął się do koszyka.⁴⁸⁶

Yılan sürünerek sepetin içine girdi.

2.

Wślizgiwał się po kryjomu pod swoją kołdrę żeby nikogo nie zbudzić.

Kimseyi uyandırmamak için gizlice yorganının altına sokuldu.

Wśliznęła się po cichu do biblioteki.

Sessizce kütüphaneye girdi.

Ustawiać ndk - Ustawić dk: koymak, yerleştirmek

Wstawiać ndk - Wstawić dk: içine koymak

Wręczył jej kwiaty i ona natychmiast wstawiła je do wazonu. Potem postawiła świece na stole.

Çiçekleri kıza verdi ve kız onları hemen vazoya koydu. Sonra masanın üzerine mumları koydu.

Targać ndk - Targnąć dk: çekmek, asılmak

Wtargnąć dk:

1. kuralları çiğneyerek zorla girmek
2. (arzu edilmeyen bir şeye ilişkin olarak) girmek, basmak, belirlemek

1.

Piesi nieoczekiwanie wtargnęli na jezdniğ.

Yayalar beklenmedik bir biçimde yola daldı.

Jej były mężczyzna brutalnie wtargnął w jej życie.

---

⁴⁸⁶ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 541

Eski kocası vahşice hayatına girdi.

2.

Fala zimna wtargnęła przez dziurę w drzwiach.

Soğuk hava kapıdaki delikten içeri girdi.

Taszzyć / Taskać / Tachać ndk: (konuşma diline özgü) sürüklemek, çekmek

Wtaszczać ndk - Wtaszczyć dk: (konuşma diline özgü) yukarı ya da içeriye çekmek, sürümek

Wtaszczył do pokoju toboły.

Bohçaları odanın içine sürüdü.

W końcu wtaszczyliśmy się na pokład.⁴⁸⁷

Sonunda güverteye güçlükle çıktık.

Tkać ndk: (konuşma diline özgü) tıkıştırmak, (eline) zorla tutuşturmak

Wtykać ndk - Wetknać dk: içine koymak, içine sıkıştırmak

Wtykał zawiadomienie w szpary w oknie.

Bildiriyi penceredeki aralığa sıkıştırdı.

Tłoczyć ndk: pompalamak

Wtlaczać ndk - Wtloczyć dk: güçlükle içine koymak, içine yerleştirmek, sıkıştırmak

Jak to, wtloczył wszystkich uczniów do niewielkiej klasy?

Nasıl yani, tüm öğrencileri küçük sınıfa mı tıkıştırdı?

Wtloczyły się jakoś do zapchanego autobusu.

Tıklım tıklım dolu olan otobüse bir şekilde bindiler.

---

⁴⁸⁷ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 543

Konu incelenirken, *tajemny* - *tajny* (gizli), *tajemnica* (giz, sır) gibi sözcüklerin türediği *wtajemniczać* (ndk) - *wtajemniczyć* (dk) eylemine rastlanmıştır. 'Birisini bir gizeme, sırda dâhil etmek, bir sırrın içine çekmek' anlamına gelmekte olup konuya benzerlik göstermesinden dolayı, bu eyleme de yer vermek gerekecektir. Burada söz edilmesinin nedeni ise, öneksiz halinin bulunmamasıdır. *Wtajemniczył mnie w plany spisku.* (Beni komplo planına dâhil etti.)

Toczyć ndk - Potoczyć dk: yuvarlamak

Wtaczać ndk - Wtoczyć dk: yuvarlayarak bir şeyin içine sokmak

Wtoczyły wózek inwalidzki do pokoju.⁴⁸⁸

Tekerlekli sandalyeyi yuvarlayarak odaya soktular.

Pileczka, którą dziewczynka bawiła się, wtoczyła się do kuchni.

Küçük kızın oynadığı küçük top yuvarlanarak mutfağa girdi.

Toczyć się ndk - Potoczyć się dk: (araçlara ilişkin olarak) ilerlemek, hareket etmek

Wtaczać się ndk - Wtoczyć się dk: (araçlara ilişkin olarak) girmek

Cieężarówka z piaskiem wtoczyła się przez bramę.

Kum yüklü kamyon ana kapıdan içeri girdi.

Pociąg wtoczył się na trzeci peron.

Tren üçüncü perona girdi.

Trącać ndk - Traćić dk: hafifçe vurmak, dürtmek

Wtrącać ndk - Wtrącić* dk: sokmak, tıkmak, atmak

Śmierć syna w młodym wieku wtrąciła ją w depresję.

Oğlunun genç yaşta ölümü onu depresyona sürükledi.

Z powodu niewłaściwej polityki wtrącił kraj w otchłań wojny domowej.

Yanlış politikalar yüzünden ülkeyi iç savaşa sürükledi.

Tryskać ndk - Trysnąć dk: fişkırtmak

Wtryskiwać ndk - Wtrysnąć dk: bir şeyin içine fişkırtmak

W szczelinę między ścianą a futryną wtryskuje się specjalną piankę uszczelniającą.⁴⁸⁹

Duvar ile kapı çerçevesi arasındaki boşluğa özel dolgu köpüğü sıkılır.

⁴⁸⁸ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2012, s. 1256

* “Hapse, hücreye, zindana atmak” anlamında kullanılması açısından da konuya benzerlik göstermektedir. *Został porwany i wtrącony do lochu na długie lata.* (Yakalandı ve üç yıllığına zindana atıldı.)

⁴⁸⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Trzeć *ndk*: ovalamak, sürtmek, ovuşturmak

Wcierać *ndk* - Wetrzeć *dk*: ovalayarak, ovuşturarak nüfuz etmesini sağlamak, yedirmek

Dwa razy dziennie niech pani wetrze krem w skórę.

Hanımefendi, günde iki kez kremi ovuşturarak deriye yedin.

Ta maść dobrze się wciera w skórę.⁴⁹⁰

Bu merhem cilde iyi nüfuz ediyor.

Tulić *ndk*: kucaklamak

Wtulać *ndk* - Wtulić *dk*: bastırmak, daldırmak

Dziecko wtuliło rękę w futro.

Çocuk elini kürke daldırdı.

Po ciężkiej pracy wtuliśmy się w fotelu.

Ağır işten sonra koltuğa gömüldük.

Urażać *ndk* - Urazić *dk*: yaralamak

Wrażać *ndk* - Wrazić *dk*: içine geçirmek, saplamak

Ciągle wrażał koniowi w bok ostrogi.

Ata mahmuzun kenarını sürekli batırıyordu.

Nóż wraził mi się głęboko w plecy.

Bıçak sırtına derince saplanmıştı.

Walić *ndk* - Walnąć *dk*: (konuşma diline özgü) atmak, fırlatmak

Wwalać *ndk* - Wwalić *dk*: ağır bir şeyi bir şeyin içine ya da tepesine atmak, fırlatmak

Worki wwalono do bagażnika i autobus odjechał z peronu.

Çuvalar bagaja atıldı ve otobüs perondan ayrıldı.

---

⁴⁹⁰ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 682

Wiercić *ndk*: delmek

Wwiercać się *ndk* - Wwiercić się *dk*: delerek çukur açmak

Aby pobrać próbki, trzeba będzie wwiercić się głęboko w ziemię.⁴⁹¹

Örnek alabilmek için toprağı derince delmek lazım.

Wodzić *ndk*: götürmek, önderlik etmek

Wwodzić *ndk* - Wwieść *dk*: içeri götürmek

Wwiodła mnie do zabytkowej świątyni.

Beni tarihi tapınağın içine götürdü.

Wozić/Wieźć *ndk*: araçla taşımak, götürmek

Wwozić *ndk* - Wwieźć *dk*: ulaştırmak, yukarı ya da içeri taşımak

Wwieźli zboże do stodoły.

Tahılları ahıra taşıdılar.

Dlaczego nie wwoził paczki do mieszkania windą.

Paketleri eve neden asansörle taşımadı?

Przewodnik wwoził turystów do miasta.

Rehber turistleri kente götürdü.

Wymykać się *ndk* - Wymknąć się *dk*: çaktırmadan çıkmak

Wmykać się *ndk* - Wemknąć się *dk*: çaktırmadan girmek

Wemknęliśmy się bocznym wejściem.

Yan girişten fark edilmeden girdik.

Występować *ndk* - Wstąpić *dk*: dışarı çıkmak, dışarı adım atmak

Wstępować *ndk* - Wstąpić *dk*: uğramak, içeri girmek, içeri adım atmak

Wstąpił do biura po dokumenty.

Belgeleri almak için büroya girdi.

Podobno wstąpili w kałużę.

Görünüşe bakılırsa su birikintisine girmişler.

---

⁴⁹¹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 548

Zagłębiać ndk - Zagłębić dk: batırmak

Wgłębiać ndk - Wgłębić dk: içine geçirmek

Wgłębił łopatę w ziemię i kopał dół.

Küreği toprağa sapladı ve çukur kazdı.

Uderzyłam gwóźdź młotkiem i wgłębiał się w deskę.

Çiviye çekiçle vurdum ve tahtanın içine geçti.

Zamiatać ndk - Zamieść dk: süpürmek

Wmiatać ndk - Wmieść dk: süpürerek fırçayla ya da süpürgeyle bir şeyin altına, içine toplamak

Wmiotła śmieci na śmietniczkę i wrzuciła do torby.

Çöpleri faraşa topladı ve poşetin içine attı.

Zaorywać ndk - Zaorać dk: toprağı sürmek

Worywać ndk - Worać dk: toprağı sürerek içine yerleştirmek

Woruje głąboko nawóz traktorem.

Traktörle toprağı sürerek gübreyi derinliklere atıyor.

Pług talerzowy worał się w ziemię.

Döner pulluk toprağa saplandı/gömüldü.

Kły psa worały się w jej skórę.

Köpeğin azı dişi kızın derisine geçmişti.

Zaplatać ndk - Zapleść dk: örmek

Wplatać ndk - Wpleść dk: içine dolamak, örerek eklemek

Bardzo chce wplatać czerwone wstążki w warkocze.

Saç örgülerine kırmızı kurdele dolamayı çok istiyor.

Wplata uchwyt kosza z wikliny w jego boki.

Hasır sepetin yanına örerek kulp ekliyor.

Lina wplotła się w najdłuższe gałęzie na drzewie.

İp ağaçtaki en uzun dallara dolandı.

Zapłątywać ndk - Zapłątać dk: dolaştırmak, karışmak, dolanmak

Wpłątywać ndk - Wpłątać dk: içine dolanmak

Nici wpłątały się w mechanizm samochodu zdalnie sterowanego.

Uzaktan kumandalı arabanın mekanizmasının içine kazara ip dolanmış.

Ściółki wpłątały mi się między szprychy.

Jant tellerimin arasına çer çöp dolandı.

Zasiewać ndk - Zasiać dk: tohum ekmek, tohum saçmak

Wsiewać ndk - Wsiać dk: tohumları hazırlanmış toprağın içine koymak, yerleştirmek

Kiedy wsiejemy nasiona ogórków w ziemiğ?

Salatalık tohumlarını toprağa ne zaman atacağız?

Zaszczepiać ndk - Zaszczepić dk: aşılamak

Wszczepiać ndk - Wszczepić dk:

1. zerk etmek, bulaştırmak

2. bedenin içine yerleştirmek, organ nakli yapmak

1.

Muchy tse-tse wszczepiają jad do krwi.

Çeçe sinekleri kana zehir bulaştırıyor.

Komary to jedne z najgroźniejszych zwierząt, bo wszczepiają zarazki innych poważnych chorób.

Sivrisinekler en tehlikeli hayvanlardan biri, çünkü farklı farklı ciddi hastalıkların mikrobunu bulaştırıyorlar.

2.

Miał operację serca, lekarze wszepili rozrusznik serca.

Kalp ameliyatı oldu, doktorlar yapay kalp pili yeleştırdiler/taktılar.

Wszczepią dwie zastawki serca.

İki kalp kapakçığı nakledecekler/İki kalp kapakçığı takacaklar.

Ziewać ndk - Ziewnać dk: esnemek

Wziewać ndk - Wzionąć dk: içine, ciğerlere çekmek

Teraz wziewajmy napary ziołowe.

Şimdi bitki özünü içimize çekelim.

Zlepiąć ndk - Zlepić dk: yapıştırmak

Wlepiąć ndk - Wlepić dk: içine yapıştırmak

Blankiety wizowe starannie zostały wlepione w paszport.

Vize formları pasaporta özenle yapıştırıldı.

Żenić się ndk - Ożenić się dk: (erkeklerle ilişkin olarak) evlenmek

Wżenić się dk: (konuşma diline özgü olarak) evlenerek bir aileye dâhil olmak

Wżenił się do rodziny mieszczańskiej.

Evlenerek burjuva aileye dâhil oldu/burjuva aileye geçti.

13. Wy- Öneki

Dilbilimci Prof. Dr. Witold Kazimierz Śmiech'in *Derywacja Prefiksalna Czasowników Polskich* (Polonya Dilindeki Eylemlerin Öneksel Türetimi) başlıklı kitabında da yer verilen wy- önekinin iki ya da üç sözcükten oluşan sözcük öbeklerini tek bir eyleme nasıl dönüştürdüğü ve sözcük bağlamında nasıl bir tasarruf sağladığı aşağıda sunulmuştur.

Brak (eşyalara ilişkin olarak hata, kusur), *wybrać braki* → *wybrakować* (hatalı, kusurlu, arızalı olanları ayırmak, seçmek).

Brzuch (göbek), *wydepty/wysuniğty jak brzuch* → *wybrzuszony* (şişmiş, kabarmış).

Chwasta (yabani ot), *wyrwać chwasty* → *wychwascić* (yabani otları koparmak).

Cielę (buzağı), *wydać cielę* → *wycielić się* (buzağılamak).

Czułość (duyarlılık, hassasiyet), *wyostrzyć czułość* → *wyczulić* (duyarlılaştırmak, hassaslaştırmak).

Dekolt (dekolte), *wyciąć dekolt* → *wydekoltować* (dekoltesini açmak).

Dół (dip), *wyjąć z dołu* → *wydolować* (dipten, yerin altından almak, çıkarmak).

Długi (uzun), *wyciągnąć w dłuż* → *wydłużyć* (uzatmak, boylamasına uzatmak).

Dziedzictwo (miras), *wyżuć z dziedzictwa* → *wydziedziczyć* (mirastan mahrum bırakmak, mirasçılıktan çıkarmak).

Głos (insan sesi), *wyrazić głosem* → *wygłosić* (ifade etmek, sunmak).

Głupi (aptal), *wyrwać się jak głupi* → *wyglupić się* (kendini gülünç/aptal duruma düşürmek).

Gniazdo (yuva), *wylęgnąć się w gnieździe* → *wygnieździć się* (yuvadan çıkmak).

Jasno (açıkça, açıkça), *wytłumaczyć jasno* → *wyjaśnić* (açıklamak).

Język (dil), *wypowiedzieć się językiem*, → *wyjęzyczyć się* (dile getirmek, ifade etmek).

Kłos (başak), *wytworzyć/wywinąć kłosy* → *wykłosić się* (başak vermek).

Kłótnia (kavga, münakaşa), *wymieszać kłótcę* → *wyklócić się* (kavga etmek, birbirine girmek).

Kolej (demir yolu), *wyrzucić, wysadzić z kolei* → *wykoleić* (raydan çıkarmak).

Korzeń (kök), *wyrwać korzenie* → *wykorzenieć* (köklemek, kökünden sökmek).

Krew (kan), *wylać/wypuścić krew* → *wykrwawić* (çok kan kaybetmek).

Kursywa (italik, eğik yazı), *wyróżnić kursywą* → *wykursywić* (italik, eğik yazarak ayırmak, belirlemek).

Las (orman), *wyciąć las* → *wylesić* (ağaçları yok etmek).

Letni (yaza ait, yazlık), *wybrać się letnio* → *wyletnić się* (hafif giyinmek).

Łkania (hıçkırma), *wypowiedzieć łkaniem/łkając* → *wyłkać* (hıçkırarak bir şey söylemek).

Matnia (bela, zor durum), *wydobyć się z matni* → *wymatnić się* (beladan, zor durumdan kurtulmak, çıkmak).

Mądry (akıllı, zeki), *wyróżnić się mądrze* → *wymądrzyć się* (bilmişlik taslamak).

Mus (gereklilik, zorunluluk, baskı), *wydobyć musem* → *wymusić* (baskıyla, şantajla, almak; mecbur bırakarak, zorlayarak almak).

Naród (ulus), *wyizolować (się) z narodu* → *wynarodowić (się)* {ulusundan mahrum etmek (olmak)}.

Natura (1. doğa, 2. insan doğası, mizaç), *wyodrębnić (się) z natury* → *wynatuzyć (się)* (yoldan çık(ar)mak, ahlakını bozmak).

Obcy (yabancı), *wyodrębnić (się) jako obcy* → *wyobcować (się)* (yabancılaştır(mak)).

Obły (silindir), *wyrobić obłym* → *wyoblić* (silindir hale getirmek).

Obraz (tablo, resim), *wyrobić (sobie) obraz* → *wyobrazic (sobie)* (hayal etmek).

Odrębny (farklı, ayrı, diğerlerinden ayrılan), *wydzielić odrębnie* → *wyodrębnić* (ayırarak, ayırarak).

Okrągły (yuvarlak), *wyrobić na okrągło* → *wyokrąglić* (yuvarlak şekli vermek).

Osobno (ayrı), *wyrobić osobno* → *wyosobnić* (ayırarak, ayırarak).

Palik (kazık, çubuk, değnek), *wytyczyć palikami* → *wypalikować* (kazıklarla, çubuklarla sınırını çizmek).

Pierze (kuş tüyü), *wyciągnąć/wyrwać pióra* → *wypierzyc* (kuşun tüylerini yolmak).

Pośrodku (merkezde, ortasında), *wyznaczyć pośrodku* → *wypośrodkować* (orta yerini bulmak).

Proces (dava), *wyciągnąć procesem* → *wyprocesować* (dava yoluyla hak kazanmak, almak).

Próżny (boş), *wypić do próżna* → *wypróżnić* (boşaltmak).

Przód (ön), *wyścignąć do przodu* → *wyprzedzić* (öne geçmek, sollamak).

Różny (farklı, değişik), *wyodrębnić jako różnego od innych* → *wyróżnić* (ayırarak, ayırarak).

Różnica (fark), *wyodrębnić różnicę* → *wyróżnicować* (ayırarak).

Sila (güç), *wyteżyc siły* → *wysilić się* (gücünü toplamak, çabalamak, zorlamak).

Sklepienie (kubbe), *wygiąć się w sklep* → *wysklepić się* (kubbe şeklini almak).

Słowo (sözcük), *wypowiedzieć słowem* → *wysłowić* (ifade etmek, sözcüklere dökmek).

Subtelny (narin, ince, hafif), *wyczulić coś do subtelności* → *wysubtelnić* (incelik kazandırmak, arılaştırmak).

Szczegółowo (ayrıntılı olarak, detaylı biçimde), *wykazać szczegółowo* → *wyszczególnić* (detaylandırmak, ayrıntılı olarak ele almak).

Szloch (ağlayarak hıçkırma), *wyrazić szlochem* → *wyszlochać* (hıçkırarak bir şey söylemek).

Środek (orta, merkez), *wyznaczyć środek* → *wyśrodkować* (ortalamak).

Światło (ışık, aydınlatma), *wyciągnąć na światło* → *wyświetlić* (ekrana yansıtma, göstermek, perdede göstermek).

Wiedza (bilgi), *wypytać się o wiadomości* → *wywieźć się* (sorarak öğrenmek).

Wiatr (rüzgâr), *wylecieć na wiatr* → *wywieźć* (kokuya ilişkin olarak havalanmak, uçmak, kaybolmak).

Własność (mal, mülk, mülkiyet), *wywłaszczyć* → *wyzuć z własności* (malına el koymak, kamulaştırmak).

Wnętrze (iç), *wyciągnąć wnętrze* → *wywnętrzyć* (deşarj olmak, içini dökmek).

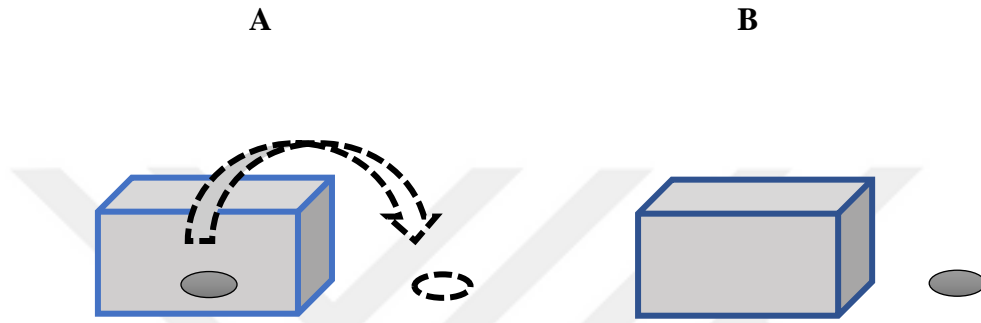
Wojować (savaşmak, mücadele etmek), *wydobyć/wydębić wojowaniem* → *wywojować* (mücadele ederek, savaşarak başarmak, elde etmek).

Wysoki (yüksek, uzun), *wynieść wyżej* → *wywyższyć* (yüceltmek, paye vermek).

Znak (işaret), *wyodrębnić znakiem* → *wyznaczyć* (işaretle, çizgiyle vs. belirlemek).

Wolny (özgür, serbest), *wyswobodzić z woli* → *wyzwolić* (serbest bırakmak, salıvermek).

III. 13.1. Dışarıya Doğru Yönelme Bildiren Wy-

“Wy- önekli eylemler ‘dışarıya doğru hareket’ anlamını taşır ve ‘içeriye doğru hareket’ bildiren *w(e)*- önekli eylemlerle anlamsal bir karşıtlık içine girer. Bu önek, bir yerden ayrılma durumunu (ablatif) bildirir ve hareket halindeki nesne aracılığıyla herhangi bir alanın terk edilmesine işaret ederek, ayrılma bildiren yön belirtecine zemin hazırlar. Aynı zamanda, eylemin alansal amacına işaret ederek, yönelme (adlatif) anlamı da içerir: *wyjechać do Londynu*. Bu, bir alanın terk edildiği ve Londra’ya doğru yola çıkıldığı anlamına gelir.”⁴⁹² Söz konusu önekin zaman zaman yönelme bildiren önleçlerle (ilgeçlerle) birlikte kullanıldığı görülse de, vurgu o noktaya ulaşmak için, bulunulan noktadan ayrılmaktır.

Bić *ndk* - Zbić *dk*: (el, kol, cop, kırbaç, sopa vs. ile) vurmak, darbelemek, yumruklamak

Wybijać *ndk* - Wybić *dk*: vurarak çıkarmak

Wybiłem jednym uderzeniem korek od butelki.

⁴⁹² B. Kudra, 1993, s. 50

Bir vuruşla şişenin mantarını/tıpasını çıkardım.

Wybić się eylemi de suya, bitkiye ilişkin olarak ‘yüzeye çıkmak, ortaya çıkmak, görünmek’ anlamına gelir.

Krokusy wybiły się spod niegu.⁴⁹³

Çiğdemler karın altından belirdi/çıktı.

Biec / Biegnąć ndk: koşmak

Wybiegać ndk - Wybiec / Wybiegnąć dk: koşarak çıkmak

Wybiegłem z restauracji, zwołałem Macieja idącego na postój taksówek, ponieważ zostawił portfel na stole.

Restorandan koşarak çıktım, taksi durağına giden Maciej’e seslendim, çünkü masada cüzdanını unutmuştu.

Gwóźdź wbił mi się w palec, dzisiaj zdecydowanie wybiję go z deski.

Çivi elime battı, bugün kesinlikle onu tahtadan sökeceğim.

Wybić się eylemi de suya, bitkiye ilişkin olarak ‘yüzeye çıkmak, ortaya çıkmak, görünmek’ anlamına gelir.

Krokusy wybiły się spod niegu.⁴⁹⁴

Çiğdemler karın altından belirdi/çıktı.

Brać ndk - Wziąć dk: almak

Wybierać ndk - Wybrać dk:

1. dışarı çıkarmak
2. (denizcilik terimi olarak) güverteye almak
3. (madencilik terimi olarak) çıkarmak

493

http://lang_pl.enacademic.com/52324/wybija%C4%87_si%C4%99_%E2%80%93_wybi%C4%87_si%C4%99 10.09.2018

494

http://lang_pl.enacademic.com/52324/wybija%C4%87_si%C4%99_%E2%80%93_wybi%C4%87_si%C4%99 10.09.2018

1.

Zobaczyłem go, jak wybierał co ładniejsze brzoskwinie ze skrzynki.
Çok daha iyi olan şeftalileri sepetten çıkarırken gördüm onu.

Teraz czas na wybieranie ziemniaków i cebuli z ogniska.
Şimdi patatesleri ve soğanları ateşten çıkarma vakti.

2.

Usiłowali wybrać sieci i linę z wody.
Ağı ve halatı sudan güverteye çekmeye çalıştılar.

3.

Górnicy pracując ciężko, wybierają węgiel z pokładu kopalni.
Madenciler çok çalışarak maden yatağından kömür çıkartıyorlar.

Brnąć *ndk*: kumlu, çamurlu sulu yoldan zorla geçmek

Wybrnąć *dk*: bir yerden zorla çıkmak

Żrebię z trudem wybrnęło z błota.

Tay çamurdan çok zor çıktı.

Söz konusu eylemin ‘kötü, hoş olmayan (borçtan, dertten, beladan vs.) durumdan sıyrılmak, çıkmak, kurtulmak’ gibi mecazi bir anlamda da kullanıldığı görülür.

Bardzo cieszę się, że udało mi się wybrnąć z tej przykrej sytuacji.

Bu tatsız durumdan kurtulduğum için gerçekten çok memnunum.

Być *ndk*: olmak

Wybywać *ndk* - Wybyć *dk*: (konuşma diline özgü) çıkmak, ayrılmak

Czy jest Piotr? Był tutaj, ale już wybył. Jutro będzie?

Piotr burada mı? Buradaydı, ama çıktı. Yarın gelecek mi?

Chrzanić *ndk* - Pochrzanić *dk*: özensizce yapmak

Wychrzaniąć *ndk* - Wychrzanić *dk*: (konuşma diline özgü) çıkarmak, atmak

Pani dyrektorka wychrzaniła mnie z pracy.

Müdür hanım beni işten kovdu.

Chylić ndk: eğmek, bükmek

Wychylać ndk - Wychylić* dk: pozisyon değiştirerek bir şeyi dışarı çıkarmak

Wychylił głowę z okna/przez okno pociągu i coś mruknął.

Trenin camından başını çıkardı ve bir şeyler mırıldandı.

Ciąć ndk: kesmek, biçmek

Wycinać ndk - Wyciąć dk: keserek çıkarmak

Znalazłam w gazecie ogłoszenie, że jedna firma szuka księgowej, stąd wycięłam je z gazety.

Gazetede bir firmanın muhasebeci aradığına dair ilanını buldum, o yüzden ilanı gazeteden kestim.

Lekarze wyciğli wyrostek robaczkowy.

Doktorlar apandisi aldılar.

Sansür uygulaması nedeniyle bir filmde, kitapta, makalede belirli kısımların çıkartılma işlemi söz konusu olduğunda, yine bu eylemin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cenzura wycięła ze scenariusza kilka zbyt brutalnych scen.

Sansür kurulu çok fazla şiddet içeren birkaç sahneyi senaryodan çıkardı.

Wycięto całe zdania na tej stronie.

Bu sayfadaki tüm cümleler çıkartıldı.

---

* **Wychylać się ndk - Wychylić się dk** dönüşlü formuna da yer vermek gerekir. Yine çıkmak eylemi söz konusudur, ancak, bir şeyin içinden değil, 'arkasından çıkmak, arkasından çıkarak görünmek, belirlemek' anlamına geldiğinden ve yukarıda açılan başlık altında toplanan eylemlere tam anlamıyla uymadığından, bu formuna burada değinmenin uygun olduğu düşünülmüştür. *Chłopiec wychylił się zza franki.* (Oğlan perdenin arkasından çıktı). *Księżyc wychynął zza chmur.* (Ay bulutların arkasından çıktı). *Pociąg wychylił się zza zakrętu.* (Tren virajın ardından belirdi). 'Arkasından çıkmak, belirlemek' üzerinde durmuşken, **wychynać dk** eyleminin de aynı anlama karşılık geldiğini hatırlatmak gerekir. *Z krzaków wychynął wilk.* (Çalılırların arkasından kurt çıkageldi). *Z mroku wychynął jakaś postać.* (Karanlığın içinden bir suret / figür belirdi).

Ciągać *ndk* - Ciągnąć *dk*: asılmak, çekmek

Wyciągać *ndk* - Wciągnąć *dk*: çekerek çıkarmak

Wyciągnął niezbędne i ważne dokumenty z teczki.

Gerekli ve önemli belgeleri klasörden çıkardı.

Nie powinniśmy byli “wyciągnąć listu z szuflady.”⁴⁹⁵

Mektubu çekmecedен çıkarmamalıydık.

Ciec / Cieknać *ndk*: sızmak, akmak

Wyciekać *ndk* - Wyciec / Wycieknać *dk*: dışarı akmak

Z dziurawego pudełka wyciekło mleko.

Süt delik kutudan aktı.

Cisnąć *ndk*: bastırmak, sıkmak

Wyciskać *ndk* - Wycisnąć *dk*: sıkarak içindeki sıvısını çıkarmak

Wyciskam sok z owoców i wypijam.

Meyve suyu sıkıyorum ve içiyorum.

Umyłem ręcznie naczynia i wycisnąłem wodę z gąbki.

Bulaşıkları elde yıkadım ve süngerini sıkarak suyunu aldım.

Cofać *ndk* - Cofnąć *dk*: aksi yönde değiştirmek, tersine çevirmek, geriye doğru hareket etmek

Wycofywać *ndk* - Wycofać *dk*: çekmek, çıkarmak

Po co wycofałyście wszystkie pieniądze z konta?

Hesaptan tüm parayı neden çektiniz?

Zdecydował się wycofać się z życia politycznego.

Siyasi yaşamdan çekilmeye karar verdi.

Czesać *ndk* - Uczesać *dk*: saç taramak

Wyczesywać *ndk* - Wyczesać *dk*: tarayarak temizlemek; saçtaki, hayvan

tüyündeki pislikleri ayıklamak

---

⁴⁹⁵ B. Kudra, 1993, s. 52

Kobiety wyczesują słomę z włosów.

Kadınlar saçlarındaki samanları ayıklıyorlar.

Trzeba wyczesać insekty z sierści kota.

Böcekleri kedinin tüylerinden ayıklamak gerek.

Czołgać się *ndk* - Poczłgać się *dk*: emeklemek

Wyczołgiwać się *ndk* - Wyczołgać się *dk*: emekleyerek çıkmak

O godzinie dziesiątej wyczołgali się ze schronu.⁴⁹⁶

Saat 10'da sığınaktan emekleyerek çıktılar.

Dziecko w pierwszym roku wczło giwało się spod łóżka.

Bir yaşındaki çocuk yatağın altından emekleye emekleye çıktı.

Czyścić *ndk*: temizlemek

Wyczyszczać *ndk* - Wyczyścić *dk*: gereksiz şeyleri çıkararak düzenlemek

Poświęcam cały czas na wyczyszczanie tekstu z błędów.

Tüm vaktimi metindeki hataları çıkararak düzenlemeye ayırıyorum.

Destylować *ndk*: damıtmak, süzmek

Wydestylować *dk*: damıtma esnasında bileşenlerini ayırmak

Z 1200 ton mięty można wydestylować tonę olejku.⁴⁹⁷

1200 ton nandeden bir ton yağ çıkarmak mümkündür.

Dłubać *ndk*: elle ya da sivri bir aletle oymak

Wydlubować *ndk* - Wydlubać *dk*: oyarak çıkartmak

---

⁴⁹⁶ B. Kudra, 1993, s. 51

⁴⁹⁷ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

Uzak anlamında kullanılan daleki sıfatının ve daleko belirtecinin eylem formu wdalać *ndk* - wydalić *dk* olup 'uzaklaştırmak, atmak, ayırmak' anlamında kullanılması açısından konumuzla birebir ilişkilidir. Wydalić kogoś z pracy, ze szkoły, z kraju. (Birini işten, okuldan kovmak, çıkarmak, atmak, ülkeden sınır dışı etmek).

Aynı zamanda organizmanın, metabolizmanın dönüşmüş ve gereksiz olan maddeleri atması söz konusu olduğunda bu eylem kullanılmaktadır. *Wydalać dwutlenek węgla*. (Karbondioksit çıkarmak) *Nerki wydalają mocz*. (Böbrekler idrarı dışarı atar.).

Upiekła ciasto z rodzynkami ale ja wydłubałam widelcem rodzynki przed jedzeniem.

Üzümlü kek yapmış, ama ben yemedem önce üzümleri çatalla çıkardım.

Wydłubał resztki jedzenia z zębów wśród ludzi.

İnsanların arasında dişlerindeki yemek kalıntılarını çıkardı.

Dmuchnąć *ndk* - Dmuchać *dk*: üfleme, (rüzgâra ilişkin) esmek

Wydmuchować *ndk* – Wydmuchać/Wydmuchnąć *dk*: üfleterek dışarı çıkarmak

Wentylator wydmuchuje zużyte powietrze z pomieszczenia.

Vantilatör kötü havayı odadan dışarı atıyor.

Wydmuchował nosem/przez nos dym tytoniowy.

Sigara dumanını burnundan çıkarıyordu.

Dobywać *ndk* - Dobyć *dk*: çıkarmak

Wydobywać *ndk* - Wydobyć *dk*: içeriden dışarı çıkarmak

Nurkowałem w morzu i wydobyłem piasek z dna.

Denize daldım ve dipten kum çıkardım.

Wydobył z kieszeni portfel i zapłacił rachunek.

Cebinden cüzdanını çıkardı ve hesabı ödedi.

Udało się zwierzęciu wydobyć się z grząskich bagien.

Hayvan yapış yapış olan bataklıktan çıkmayı başardı.

Z pieca wydobywał się czad.⁴⁹⁸

Fırından yanık kokusu yayıldı.

Dostawać *ndk* - Dostać *dk*: edinmek, elde etmek

Wydostawać *ndk* - Wydostać *dk*: çıkarmak

---

⁴⁹⁸ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 579

Wydostałem szcztokę do ubrania zza szafy.
Dolabın arkasından elbise firçasını çıkardım.

Ludzie jeden po drugim wydostali się spod gruzów.
İnsanlar enkazın altından teker teker çıktılar.

Drapać *ndk* - Drapnąć *dk*: kazımak, tırmalamak, kaşımak, çizik yapmak
Wydrapywać *ndk* - Wydrapać *dk*: kazıyarak çıkarmak
Musimy wydrapać nożem plamę z drzwi.
Kapıdan lekeleri bıçakla kazıyıp çıkarmalıyız.

Drażać *ndk* - Drażyc *dk*: oymak
Wydrażać *ndk* - Wydrażyc *dk*: oyarak içindekini çıkarmak, içini oymak,
(meyvelere ilişkin olarak) çekirdeğini çıkarmak
Woda wydrażyła dużą skałę.
Su koca kayayı içinden oymuş.

Wydrażyłem śliwki, bo upiekę ciasto ze śliwkami.
Eriklerin çekirdeklerini çıkardım, çünkü erikli pasta yapacağım.

Drzeć *ndk* - Podrzeć *dk*: yırtmak
Wydzierać *ndk* - Wydrzeć *dk*: yırtıp ayırmak, koparmak
Wydarła kartkę z zeszytu, napisała na niej coś i wyrzuciła ją do kolegi.
Defterinden kâğıt kopardı, bir şeyler yazdı ve onu arkadaşına fırlattı.

Dusić *ndk*: ezmek, çığnemek, sıkmak
Wyduszać *ndk* - Wydusić *dk*: ezerek, sıkarak içindeki sıvıyı çıkarmak
Wyjąłem z torebki pastę do zębów i wydusiłem z tuby.
Çantadan diş macununu çıkardım ve sıkarak tüpten çıkardım.

Może wyduśmy sok z marchwi.
Hadi havuç suyu sıkalım.

Dzielić *ndk* - Pozielić *dk*: bölmek, ayırıştırmak
Wydzielić *ndk* - Wydzielić *dk*: çıkarmak, ayırmak

Wydzielono większą część ulicy na parking.
Caddenin büyükçe bir kısmı otopark alanı için ayrıldı.

Świece i kwiaty wydzielają mocny zapach.
Mumlar ve çiçekler keskin bir koku ortaya çıkarır.

Dziobać *ndk*: galamak, (gagaları ile) yemek
Wydziobywać/Wydzióbywać *ndk* - **Wydziobać/Wydzióbać** *dk*: gagasıyla çıkararak yemek
Ptaki wydziobywały nasiona ze słonecznika.
Kuşlar ayçiçeğinden çekirdekleri çıkarıp yemişler.

Fruwać *ndk* - **Frunąć** *dk*: (kuşa, böceğe, tüye, topa vs. ilişkin) uçmak, havalanmak

Wyfruć *ndk* - **Wyfrunąć** *dk*: uçarak, havalanarak ayrılmak, çıkmak
Papiery wyfrunęły przez okno.⁴⁹⁹
Kâğıtlar havalanarak pencereden uçtu.

Ptaki chronione wyfrunęły z klatki.
Koruma altına alınan kuşlar kafesten uçtu.

Gadać *ndk*: konuşmak, sohbet etmek

Wygadywać *ndk* - **Wygadać** *dk*: (konuşma diline özgü) konuşurken gereksiz şeyleri söylemek, başkasının sırrını açığa vurmak
Kupiliśmy sobie z żoną piękny domek za miastem. To miał być nasz sekret, ale ona oczywiście wygadała wszystko swojej mamie.⁵⁰⁰

Karımla şehir dışında kendimize küçük bir ev/kulübe aldık. Bu bizim sırrımız olacaktı, ama o elbette her şeyi annesine söyledi.

Wygadała nam wszystko, co miał w sercu.
İçinde ne var ne yok, hepsini döktü.

⁴⁹⁹ Słownik Języka Polskiego, 2007, s. 1190

⁵⁰⁰ P. Garncarek, 2011, s. 168

Eylemin dönüşlü formu yine konuşma diline özgü olup aynı anlamı vermektedir, tek fark istemeden söylenmiş olmasıdır. Bu yüzden, eylemin dönüşlü formunun anlamını Türkçe'ye 'ağızdan kaçırmak' biçiminde aktarmak mümkün olacaktır.

Wygadał się, że wczoraj zatrzymał się u niej.

Dün onda kaldığını ağızından kaçırdı.

Ganiać *ndk*: kovalamak, (hayvanı, insanı) sürmek, bir şeye zorlamak

Wyganiać *ndk* - Wygonić/Wygnać *dk*:

1. çıkartmak, terk etmeye zorlamak

2. (hayvanı) otlatmak için ağıldan çıkarmak

1.

Ukazem cara wygnano z kraju wszystkich cudzoziemców.⁵⁰¹

Çarın emriyle tüm yabancılar ülkeden sınır dışı edildi.

2.

Wygania bydło na hale.

Sığırı dağ otlağına salmak için ahırdan/ağıldan çıkardı.

Garnać *ndk*: toplamak, bir araya getirmek

Wygarniać *ndk* - Wygarnąć *dk*: çıkarmak

Wygarnęła wszystko z torebki na ziemię.

Çantanın içindeki her şeyi yere çıkardı.

Już wygarnij popiół z kominka!

Şöminedeki külleri çıkar!

Gnieść *ndk* - Pognieść *dk*: ezmek

Wygniatać *ndk* - Wygnieść *dk*: ezerek çıkarmak

Wygniecie czarne porzeczki na sok.

Meyve suyu için frenk üzümünün suyunu ezerek çıkaracak.

---

⁵⁰¹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 590

Gotować *ndk* - Ugotować *dk*: pişirmek, kaynatmak

Wygotowywać *ndk* - Wygotować *dk*: pişirerek, kaynatarak çıkarmak

Wygotowała wywar z jarzyn.

Sebzeleri kaynatarak esansını/özünü çıkardı.

Grabić *ndk*: taraklamak, tırmıkla toplamak

Wygrabiąć *ndk* - Wygrabić *dk*: tırmıkla temizlemek, tırmıkla dışarıya süpürmek

Zapłaćę ci pięć lir za wygrabienie suchych liści i patyków spod jabłonek.

Elma ağaçlarının altından kuru yaprakları ve kurumuş ince dalları tırmıkla toplayıp temizlemen için sana beş lira ödeyeceğim.

Gramolić *ndk*: zorla, güçlkle hareket ederek varmak ya da yukarı çıkmak

Wygramolić się *dk*: (konuşma diline özgü) zorla, güçlkle hareket ederek çıkmak

Zatrulem się tlenkiem węgla, wygramoliłem się z namiotu.

Karbonmonoksit gazından zehirlendim, çadırdan zorla çıktım.

One są tak małe, że wygramoliły się spod kołdry.

O kadar küçükler ki, yorganın altından zar zor çıktılar.

Gryźć *ndk*: kemirmek, ısırarak

Wygryzać *ndk* - Wygryźć *dk*: kemirerek, ısırarak içinden çıkarmak, delmek

Myszy wygryzły dziurę w podłodze.⁵⁰²

Fareler döşeme üzerinde delik açmış.

Grzebać *ndk* - Grzebnąć *dk*: (aramak amacıyla) karıştırmak, kurcalamak, sağa sola dağıtmak

Wygrzebywać *ndk* - Wygrzebać *dk*: karıştırarak, kurcalayarak dışarı çıkarmak

Wygrzebał w kieszeni ostatnie monety.

Cebini karıştırarak son bozuk paraları çıkardı.

---

⁵⁰² Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 801

Psy wygrzebywały zakopane kości z ziemi.

Köpekler eşleyerek topraktan gömülü kemikleri çıkardı.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: yürümek, yürüyerek gitmek

Wychodzić ndk - Wyjść dk: çıkmak, ayrılmak

Powiedziała, że chce jej się wyjść na spacer i wyszła z domu.

Yürüyüşe çıkmak istediğini söyledi ve evden çıktı.

Kiedy gospodarz wszedł do domu, złodziej wyszedł przez okno.

Ev sahibi eve girince, hırsız pencereden dışarı çıktı.

Pek çok yerde ‘çıkmak, ayrılmak’ anlamına karşılık gelen önekli *wychodzić - wyjść* eyleminin, konu dışına çıkmadan aşağıdaki gibi kullanım alanlarından da söz etmek yerinde olacaktır.

Damara, saça, göze (belertmek anlamında) vs. ilişkin olarak:

Żyły wyszły jej na czoło z gniewu.

Sinirden alnında damarları çıktı.

Włosy wychodziły mu spod czapki.

Saçı şapkasının altından çıkmıştı.

Zor, tatsız, hoş olmayan durumdan çıkmak:

Wyszła cało z katastrofy.

Felaketten/faciadan tek parça çıkmıştı.

Wyszła z długów, z matni.

Borçtan ve çıkmazdan kurtulmuştu.

Dumana, şikâyete, dedikoduya, insana (doğup büyüdüğü yer kastedilerek) ilişkin olarak çıkmak:

Cóż to jest? W środku lata dym wychodzi z komina.

Bu da nedir? Yazın ortasında bacadan duman çıkıyor.

Z Ankary wyszło wielu polityków przez ostatnie lata.

Son yıllarda Ankara’dan epey politikacı çıktı/yetişti.

Myszę, że ta plotka wyszła od sąsiadki.

Bence bu dedikodu kadın komşumdan çıktı.

Yayına (kitap, dergi, gazete vs.) ilişkin olarak:

Czasopismo wychodzi co kwartał.

Dergi üç ayda bir çıkıyor.

Tygodnik wyszedł w małym nakładzie.

Gazete az bir tirajla çıktı.

Fotoğrafa, fala, yapılan işe ilişkin olarak:

Robota dobrze wyszła.

İyi iş çıktı.

Nieźle wychodziłyście na zdjęciu

Fotoğrafta fena çıkmamışsınız.

Jestem bardzo zaskoczona, pasjans wyszedł.

Çok şaşkınım, çünkü iskambil falı doğru çıktı.

Kalma süresini tamamlayarak (hastaneden, hapisten, ordudan vs.) çıkmak:

Siedział już dwa lata, w tym roku wyszedł z więzienia.

İki yıl içeride yattı, bu yıl hapisten çıktı.

Osiągnął wiek emerytalny i wyszedł z wojska

Emeklilik yaşına geldi ve ordudan ayrıldı.

Stan zdrowia całkowicie się poprawił, wyszła ze szpitala.

Sağlık durumu tümüyle düzeldi, hastaneden çıktı.

Güneşe, aya, yıldıza vs. ilişkin olarak çıkmak:

Zza chmur wyszło słońeczko.

Güneş bulutların arkasından çıktı.

Emire, yasağa, öneriye ilişkin olarak çıkmak:

Zakaz importu samochodów wyszedł.

Araba ithalatı yasağı çıktı.

Propozycja wyszła od zastępcy dyrektora.

Öneri müdür yardımcısından çıktı.

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Wyjeżdżać ndk - Wyjechać dk: araçla bir yerden çıkmak

Skręć w lewo i wyjedź z lasu na szosę.

Sola dön ve ormandan otoyola çık.

Bardzo często wyjeżdża za granicę.

Çok sık yurt dışına çıkar.

Jeść ndk - Zjeść dk: yemek yemek

Wyjadać ndk - Wyjeść dk: içinden çıkarıp/ayırıp yemek

Wyjedli miğso, a zostawili warzywa.

Yemeğin içinden eti ayırıp yediler ve sebzeleri bıraktılar.

Wyjadł miękisz z chleba.

Ekmeğin yumuşak/iç kısmını çıkarıp yedi.

Kadrować ndk: kadraj yapmak

Wykadrować dk: kadrajdan, fotoğraftan bir şeyi çıkarmak

Wykadrowana jego postać.

Onun figürü kadrajdan çıkartıldı.

Kaslać / Kaszlać / Kaszleć ndk - Kaszlnąć dk: öksürmek

Wykaslywać / Wykaszliwać ndk - Wykaslać / Wykaszleć / Wykaszlać dk:

öksürerek çıkarmak

Doktor zapytał, czy wykasłuję flegmę czy nie?

Doktor öksürdüğümde balgam çıkarıp çıkarmadığımı sordu.

Kazać ndk: emretmek

Wykazywać ndk - Wykazać dk: ortaya çıkarmak

Wykażę mój talent do malowania.

Resim yapma yeteneğimi ortaya çıkaracağım.

Klaskać ndk - Klasnąć dk: alkışlamak

Wyklaskiwać ndk - Wyklaskać dk: alkışlayarak konuşmacıyı, sanatçıyı

sahnedan, podyumdan, kürsüden vs. indirmek

Opozycjoniści wygwizdali ją i wyklaskali z podium.

Karşıt görüşlüler, alkış ve ıslıklarla onu podyumdan indirdiler.

Kluczyć *ndk*: boş boş dolanmak

Wykluczać *ndk* - Wykluczyć *dk*: dışlamak, aralarından çıkarmak

Wykluczyli mnie z partii.

Beni partiden ihraç ettiler.

Ona stosowała doping, więc wykluczona z biegu z przeszkodami.

Doping almış, o yüzden engelli koşudan diskalifiye edildi.

Te dwa zdania w artykule wzajemnie się wykluczają.

Makaledeki şu iki cümle birbirlerini karşılıklı olarak ekarte ediyor.

Kłuć *ndk* - Ukłuć *dk*: batırmak, saplamak, saplanmak

Wykłuwać *ndk* - Wykłuć *dk*: saplayarak (genelde gözü) çıkarmak

Uważaj z tymi drutami koczastymi, bo sobie oko wykłujesz.

Şu dikenli tellere dikkat et, yoksa gözünü çıkaracaksın.

Kolegować się *ndk*: arkadaş olmak

Wykolegować *dk*: (konuşma diline özgü) çıkarmak, ayağını kaydırmak

Wykolegują wszystkich z interesu, zajmą ich miejsca w zarządzie.⁵⁰³

İşteki herkesin ayağını kaydırıyorlar, yönetimde onların yerini alacaklar.

Kopać *ndk*: kazmak

Wykopywać *ndk* - Wykopać *dk*: (konuşma diline özgü) yerinden, işinden çıkarmak, atmak

Dziekanat wykopał kilka studentek z uczelni.

Dekanlık birkaç kız öğrenciyi kapının önüne koydu.

---

⁵⁰³ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

‘Demiryolu ya da tren’ anlamına gelen *kolej* ile anlam ilişkisi bulunan ve çalışılan konuya benzerlik gösteren **wykolejać (się) *ndk* - wykoleić (się) *dk*** eylemi ‘raydan çık(ar)mak’ anlamına gelmektedir. *Oddział partyzantów wykoleił pociąg nieprzyjaciela.* (Partizan birliği düşmana ait treni raydan çıkardı.) *Tramwaj wykoleił się.* (Tramvay rajdan çıktı.)

Korzeń się *ndk*: kök salmak

Wykorzeniać *ndk* - Wykorzenieć *dk*: kök salmış bitkiyi sökmek, kökünden koparmak

Powinniśmy szybciej wykorzenieć chwasty.

Yabani otları (kökünden) daha hızlı yolmalıyız.

Kreślić *ndk*: çizmek

Wykreślać *ndk* - Wykreślić *dk*: metinden bir parça çıkarmak

W końcu wykreślili błędy w druku.

Sonunda baskıdaki hataları metinden çıkarmışlar.

Poprosiłem ich żeby wykreślili moje nazwisko z listy uczestników wycieczki.

Gezi katılımcıları listesinden benim ismimi çıkarmalarını rica ettim.

Kroić *ndk* - Pokroić *dk*: kesmek, doğramak

Wykrawać *ndk* - Wykroić / Wykrajać *dk*:

1. kesip çıkarmak

2. bütünden ayırmak, çıkarmak

1.

Wykrawam zgniłe części pigwy i potem oczka z ziemniaków.

Ayvaların çürük kısımlarını ve ardından patateslerin gözlerini kesip çıkarıyorum.

Wykroił pestki z owoców i i ususzył je domowym sposobem.

Meyvelerin çekirdeklerini çıkardı ve geleneksel yöntemlerle onları kuruttu.

2.

Z całej historii da się wykroić cykl artykułów.⁵⁰⁴

Bütün hikâyeden bir dizi makale çıkarabiliriz.

Kruszyć *ndk* - Skruszyć *dk*: ufalamak, un ufak etmek

Wykruszać *ndk* - Wykruszyć *dk*: kabuğunu, dış kısmını ufalayarak çıkarmak

Wykruszmy ziarno ze słonecznika.

---

⁵⁰⁴ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1273

Ayçiçeğinden taneleri ufalayarak çıkaralım.

Kilka cegieł wykruszyło się z najstarszej części ściany.

Duvarın en eski kısımlarından birkaç tuğla ufalanarak düştü.

Bu eylem bitkilerin tanelerinin olgunlaşmaları sonucunda koştuklarını da bildirir.

Żyto na naszych polach już złote, ziarno wykrusza się z kłosów i spada na ziemię.

Tarlalarımızdaki çavdarlar sarardı artık, taneler başaktan kopuyor ve yere düşüyor.

Kryć *ndk* - Ukryć *dk*: saklamak, gizlemek

Wykrywać *ndk* - Wykryć *dk*: (mecazi anlamda) ortaya çıkarmak, gözler önüne sermek

Policja wykryła sprawców spisku.

Polis ekipleri komplonun faillerini ortaya çıkardı.

Obawiają się, że bardzo wiele nieprawidłowości się wykryje.

Çok sayıda usulsüzlüğün ortaya çıkacağından korkuyorlar.

Krztusić się *ndk* - Zakrztusić się *dk*: boğaza bir şey takılması ya da tahriş etmesi sonucu şiddetlice öksürmek

Wykrztusić *ndk* - Wykrztusić *dk*: öksürerek çıkarmak, atmak

Wykrztusiła ślinę i z kącika ust spływała mu.

Öksürerek tükürük çıkardı ve dudaklarının kenarından damladı.

Kurzyć *ndk* - Zakurzyć *dk*: tüttürmek, tozutmak, toz kaldırmak

Wykurzać *ndk* - Wykurzyć *dk*:

1. dumanla hayvanı dışarı çıkartmak

2. (mecazi olarak) dışarı defetmek, tozunu attırmak

1.

Jeśli nawet wykurzymy pszczoły z ula, mogą nas zaatakować.

Arıları dumanla kovandan uzaklaştırsak bile, bize saldırabilirler.

2.

Po bohatersku wykurzyli nieprzyjaciół z miasta.

Düşmanları kentten kahramanca defettiler.

Kuszytykać / Kuśtykać *ndk* - Pokuszytykać / Pokuśtykać *dk*: topallayarak, aksayarak yürümek

Wykuszytykać *ndk* - Wykuśtykać *ndk*: topallayarak, tökezleyerek çıkmak
Wykuszytykał na podwórko, siedział tam i rozmyślał nad swoją sytuacją.
Topallaya topallaya avluya çıktı, orada oturdu ve halini düşünüp durdu.

Kwaterować *ndk*: yerleştirmek, konuk etmek, ağırlamak

Wykwaterowywać *ndk* - Wykwaterować *ndk*: çıkarmak

Wykwaterował dzikich lokatorów z domu za niepłacenie czynszu.

Kira ödemedikleri için kaba kiracılarını tatil döneminde evden çıkardı.

Wykwaterowaliśmy się z akademika, kiedy byliśmy na czwartym roku.

Dördüncü sınıftayken yurttan çıktık.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak

Wylewać *ndk* - Wylać *dk*:

1. boşaltmak, bir kaptan dökmek

2. (konuşma diline özgü) sepetlemek, şutlamak, kovmak

1.

Łódź rozbiła się o rafy podwodne. Gdyby nie wylał wody szybko z dziurawej łodzi, to zatonąłby.

Kayık, su altı kayalıklarına çarpmıştı. Delinmiş kayıktan suyu hızlıca boşaltmasaydı, batacağı.

Poprosiła mnie, żeby wylać mleko z dzbanka.

Sürahiden sütü dökmemi istedi benden.

Woda wylewa się z wanny, zakręć kran.

Küvetten su akıyor, musluğu kapat.

2.

Wylali z pracy osobę, która prała brudne pieniądze.

Kara para aklayan kişi işten şutlandı.

Wylewać się - wylać się dönüşlü eylemine yer verilmişken, gerek konuya uygun olması gerek mecazi anlamda Türkçe’de de aynı şekilde kullanılması açısından şu anlamlarına da değinmek gerekmektedir:

(Kalabalağı ilişkin olarak çıkmak anlamında) akmak, dökülmek:

Tłum wylewał się na ulicę.

Kalabalık sokağa döküldü.

Kierowca otworzył drzwi i źli ludzie wylali się z autobusu na rynek.

Şoför kapıyı açtı ve öfkeli insanlar otobüsten meydana doğru aktılar.

(Duygulara ilişkin olarak ortaya çıkmak anlamında) dökülmek:

Żal wylewał się we łzach.⁵⁰⁵

Gözyaşlarından pişmanlık/keder akıyordu.

(Işığa ilişkin olarak belirlemek anlamında) dökülmek:

Z nie domkniętego okna wylewa się na ulicę jaskrawe światło.

Yarı açık pencereden caddeye pasparlak ışık dökülüyor.

Lecieć *ndk* - Polecieć *dk*:

1. (kuşa, böceğe, uçağa, balona ilişkin) uçmak, havayoluyla seyahat etmek

2. hızla koşmak

Wylatywać *ndk* - Wylecieć *dk*:

1. uçarak, havalanarak ayrılmak, çıkmak

2. (konuşma diline özgü) araca ya da insanın ilişkin olarak hızla fırlamak,

hızlıca çıkmak

---

⁵⁰⁵ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 617

1.

Wróble wyleciały z gniazda w poszukiwaniu pożywienia.

Serçeler yiyecek arayışı için yuvadan uçtular.

Gołębie po kolei wylatywały z gołębnika.

Güvercinler güvercin yuvalarından birbiri ardına çıkıyorlardı/ayrılıyorlardı.

O której godzinie wylatuje samolot do Warszawy?⁵⁰⁶

Uçak Varşova'ya saat kaçta kalkıyor?

Ze Stambułu wyleciały o siódmej.

İstanbul'dan saat 07.00'da havalandılar.

2.

Alarm pożarowy rozlegał się, wszyscy mieszkańcy wylecieli z domów.

Yangın alarmı çınılıyordu, tüm apartman sakinleri evlerinden fırladılar.

Autobus piętrowy wyleciał z za zakrętu.

İki katlı otobüs dönemeçten hızlıca çıktı.

Wylatywać - wylecieć eyleminin, 'çıkılmak, ayrılmak' anlamı verilmek istendiğinde aşağıda yer verildiği gibi kullanım alanlarının olduğu tespit edilmiştir. 'Havalanarak ayrılmak' anlamına gelmesinin yanı sıra, bazı durumlarda havalanma söz konusu olmadan normal biçimde ayrılmak, çıkmak şeklinde de kullanıldığı görülür.

Hafif ya da uçucu maddelere ilişkin olarak:

Gryzący dym wylatywał z komina.

Bacadan çok keskin bir duman çıkıyordu.

Korek z hukiem wyleciał z butelki.⁵⁰⁷

Mantar/tıpa şişeden küt diye havaya fırladı.

---

⁵⁰⁶ Z. Kurzowa, 2011, s. 328

⁵⁰⁷ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1275

Kurşuna, mermiye, füzeye ilişkin olarak:

Kule szybko wylatywały z lufy.

Mermi namludan fırlayıp çıktı.

Bulunduğu, çalıştığı yerden çıkarılmaya, kovulmaya ilişkin olarak:

Za kradzieże wyleciał z posady na zbitą mordeę.

Hırsızlık yüzünden işten şutlandı.

Türkçe’de ‘unutmak’ anlamında kullanılan ‘akıldan uçup gitmek’ deyiminin Polonya dilinde de birebir aynı yapıda kullanıldığı görülür.

Tablica rejestracyjna wyleciała mi z głowy.

Aracın plakası aklımdan uçtu gitti.

Leźć ndk: (konuşma diline özgü) zar zor, güçlükle, yürümek

Wylazić ndk - Wyleźć dk: (konuşma diline özgü) çıkmak, ayrılmak

Podczas deszczu krety wylazły spod ziemi, może nory wypełniły się wodą.

Yağmur sırasında köstebekler topraktan çıktı, belki de yuvaları suyla doldu.

Kot ukrył się, nie chciał wyleźć spod łóżka.

Kedi saklanmıştı, yatağın altından çıkmak istemedi.

Fiziksel ve ruhsal durumların ortaya çıkması durumunda *wylazić* - *wyleźć* eylemlerinin kullanıldığı görülmüştür. *Palce wylaziły mu z butów.* (Aykkabısından parmakları çıktı / göründü.) *Wtedy z niego wylazł cham.* (O sırada içinden kaba bir adam çıktı.) *Z ciebie wylazi zmęczenie.* (Senden yorgunluk akıyor.) *Pokój pomalowano białą farbą, ale grzyby wylazły na wierzch ścian.* (Oda beyaz boyayla boyandı, ama duvarlardaki mantarlar ortaya çıktı.) *Zza kołnierzyka bluzki wylażą jej faldy tuszczu.* (Bluzun yakasının arkasından yağ kıvrımları çıkıyor.)

Logować się ndk - Zalogować się dk: oturum açmak

Wylogować się dk: oturum kapatarak ayrılmak, çıkmak

Jeśli macie problem ze ściągnięciem pliku, to wylogujcie się, po chwili logujcie się znowu do serwera.

Eğer dosya indirmeyle ilgili bir problem yaşıyorsanız, oturumu kapatın, bir süre sonra sunucuya tekrar giriş yapın.

Łamać ndk - Złamać dk: kırmak

Wyłamywać ndk - Wylamać dk: kırıp yerinden sökmek, çıkarmak

Więźniowie wyłamali grube kraty i uciekli oknem.

Mahkûmlar, kalın parmaklıkları kırıp çıkardılar ve pencereden kaçtılar.

Wyłamały się szczeble u drabiny.

El merdivenindeki basamaklar kırılarak yerinden çıktı.

Łowić ndk - Złowić dk: (çoğunlukla balık) avlanmak, tutmak, yakalamak

Wylawiac ndk - Wylowić dk: derinliklerden dışarı çıkarmak

Z dna wylowiono zatopiony wrak.

Batan gemi enkazı dipten çıkarıldı.

Wylawiali ze stawu zwłoki 15 ofiar.

15 kurbanın cansız bedenleri gölden çıkartıldı.

Łupać ndk: kırmak, paramparça etmek

Wylupywać ndk - Wylupać dk: kırarak, içinden çıkarmak, ayırmak

Wylupuje groch ze strąków.

Bezelyeleri kozasından çıkarıyor.

Czy możesz wylupać mi orzechy?

Benim için biraz fındık kırar mısın?

Her ne kadar ‘fındık kırmak’ biçiminde çevrilse de, böyle bir cümlede anlatılmak istenenin fındığın kabuk kısmının kırılıp içinin çıkartılması olduğu unutulmamalıdır.

Çünkü öneksiz haliyle (*łupać orzechy*: fındık kırmak) kullanıldığında, vurgulanan şey sadece dış kabuğunun kırılmasıdır.

Gangsterzy wylupali kamień z bruku.

Gangsterler kaldırımdan taşı söktüler.

Łuskać ndk: bademi, fıstığı, bezelyeyi, cevizi vs. kabuğundan çıkarmak

Wyluskiwać ndk - Wyluskać dk: bademi, fıstığı, bezelyeyi, cevizi vs. kabuğundan çıkarmak, küçük şeyleri içeriden çıkarmak

Wyluskał z kieszeni garść fistaszków.⁵⁰⁸

Cebinden bir avuç fıstık çıkardı.

Maszerować ndk: uygun adım yürümek

Wymaszerować ndk: uygun adımda yürüyerek çıkmak, ayrılmak

Żołnierze z rozkazu generała wymaszerowali z koszar.

Askerler generalin emri üzerine kışladan uygun adımda yürüyerek çıktı.

Meldować ndk - Zameldować dk: kaydetmek, kaydını yapmak, ikamet ettiğini bildirmek

Wymeldować ndk: (ikamet ettiğin) yerden ayrıldığını resmi olarak kaydettirmek

Pani Małgorzata poszła wymeldować synową ze swojego domu.⁵⁰⁹

Małgorzata Hanım, gelinin kendi evinden ayrıldığını resmi olarak kaydettirmeye gitti.

Ożeniłem się, przeprowadziłem się z żoną do innego mieszkania i dlatego wymeldowałem się od rodziców.

Evlendim, eşimle birlikte başka bir eve taşındım, bu yüzden ailemin yanından ayrıldığımı resmi olarak bildirdim.

Mieść ndk: (rüzgâra ilişkin) esmek; toz, yaprak vs. küçük parçaları havalandırmak

Wymiatać ndk - Wymieść dk:

---

⁵⁰⁸ H. Wieczorek, 1978, s. 103

⁵⁰⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

1. süpürge, fırça vs. yardımıyla tozu, kiri, pisliği toplayıp temizlemek, çıkarmak
2. (mecazi anlamda) temizlemek, yok etmek

1.

Wymiotła kurz spod kredensu i zza szafy.

Şifonyerin altından ve gardırobun arkasından tozları süpürdü.

2.

Wojna wymiotła ludzi z wioski.

Savaş, insanları köyden sildi süpürdü/uzaklaştırdı.

Mknąć *ndk*: çok hızlı geçmek, çok hızlı ilerlemek

Wymykać się *ndk* - Wymknać się *dk*: çıkmak, kaçmak, sıvışmak, (mecazi anlamda) kurtulmak

Wymykali się niepostrzeżenie wcześniej z każdego przyjęcia.

Her resepsiyondan fark edilmeden erkenden sıvıştılar.

Niedźwiedź wymknął się sprytnie z zasadzki.

Ayı kurnazca tuzaktan kaçtı.

Upięła włosy do góry, ale niesforne kosmyki wymykały się spod klamry i wijąc się opadały na kark.⁵¹⁰

Saçını yukarıya tutturmuş, ama düzelmeyen buklesi tokanın altından çıkmış ve kıvrık saç boynuna dökülmüştü.

Wymknął się śmierci.

Ölümden de paçayı sıyırdı.

Motać *ndk* - Namotać *ndk*: sarmak, dolamak

Wymotać *dk*: farklı şeylerin birbirine girdiği bir yerden bir şeyden çıkarmak

Popłakiwała w chusteczke, którą z wielkim trudem wymotała z torebki.⁵¹¹

Çantasından çok zor çıkardığı mendili yüzüne bastırarak ağladı.

---

⁵¹⁰ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁵¹¹ A.g.e.

Myć *ndk* - Umyć *dk*: yıkamak

Wymywać *ndk* - Wymyć *dk*: yıkamak, yıkanarak çözmek, yıkayarak çıkarmak

Wymywanie złota z piasku to bardzo ciężka praca.

Altını kumdan yıkayarak çıkarmak çok zor iştir.

Nosić *ndk* - Nieść *dk*: taşımak

Wynosić *ndk* - Wynieść *dk*: taşıyarak çıkarmak, almak

Ekipa ratunkowa wynieśli dzieci bezpiecznie z płonącego żłobka.

Kurtarma ekipleri yanan kreşten çocukları güvenli bir biçimde çıkardı.

Wyniosę stare krzesła i biurko z gabinetu.

Ofisten eski sandalyeleri ve çalışma masasını çıkaracağım.

Eylemin dönüşlü hali de konuşma diline özgü olup “çıkılmak, tüymek” anlamına gelir.

Wynieśliśmy się z hotelu, bo zaczynało się tu robić gorąco.

Otelden tüydük, çünkü sıcak olmaya başlamıştı.

Oglądać *ndk* - Obejrzeć *dk*: izlemek, seyretmek, incelemek

Wyglądać *ndk* - Wyjrzeć/Wyglądnać *dk*: bir şeyin arkasından, içinden çıkmak, görünmek

Jej czarna spodnica wyglądała spod płaszcza.

Yağmurluğunun altından siyah eteği görünüyordu.

Księżyc wyrzał zza czarnych chmur.

Ay, kara bulutların arkasından belirdi/çıktı.

Orać *ndk*: toprağı sürmek

Wyorać *ndk* - Wyorać *ndk*: toprağı sürerek yüzeye çıkartmak

Wyorać złoto w sztabach z ziemi.

Çift sürerken topraktan külçe altın çıkardı.

Pakować *ndk* - Spakować *dk*: paketlemek

Wypakowywać *ndk* - Wypakować *dk*: paketten çıkarmak

Pomóż mamie wypakować z koszyka ser, mąkę i kielbasę.

Sepetten peynir, un ve sucuğu çıkarması için annene yardım et.

Pchać *ndk* - Pchnąć *dk*: itmek, itelemek

Wypychać *ndk* - Wypchnąć *dk*: iterek dışarı çıkarmak

Wypchnęła chłopaka na korytarz i zatrzasnęła drzwi.

Oğlanı iterek koridora çıkardı ve kapıyı çarptı.

Na scenę wypchnął mnie sołtys Janik, ale zaznaczam, że nie będę śpiewał.⁵¹²

Köy muhtarı Janik beni sahneye itti, ama ben şarkı söylemeyeceğimi belirtiyorum.

Pelzać *ndk*: (insan ya da hayvana ilişkin) emeklemek, sürünmek

Wypelzać *ndk* - Wypelznąć *dk*: sürünerek çıkmak

Nie odważył się wypelznąć z kryjówki.

Saklandığı yerden çıkmaya cesaret edemedi.

Jak wąż od razu wypelzł spod ściółki, to on się bardzo przestraszył i uciekł.

Çalı çırpının altından birden yılan çıkınca, çok korktu.

Pędzić *ndk*: (sürüye, insanlara ilişkin) sürmek

Wypędzać *ndk* - Wypędzić *dk*: sürerek çıkarmak

Komar ukąsił ją w ramię w noc, po wstawaniu wypędziła go z pokoju.

Sivrisinek gece onu kolundan ısırılmış, kalktıktan sonra onu odadan kovaladı.

Pryskałem kwiaty w mieszkaniu środkiem owadobójczym, więc wypędziłem dzieci z domu.

Evdeki çiçeklere böcek ilacı sıktım, bu yüzden çocukları evden çıkardım.

Chłopi wypędzają owce na hale.

Köylüler koyunları dağ otlağına çıkarıyorlar.

---

⁵¹² B. Kudra, 1993, s. 51

Piłować *ndk*: testereyle kesmek

Wypilowywać *ndk* - Wypilować *dk*: testereyle kesip çıkarmak

Wypilowała kraty i uciekła.

Parmaklıkları kesip çıkardı ve kaçtı.

Pisać *ndk* - Napisać *dk*: yazmak

Wypisywać *ndk* - Wypisać *dk*: metinlerden alıntılar çıkararak yazmak, not almak

Wypisałem cytaty z poematu dydaktycznego.

Didaktik şiirden alıntı yapıp yazdım.

Wypisywał na kartce wszystkie istotne daty z podręcznika do historii.

Tarih kitabından önemli tarihlerin hepsini kâğıda not aldı.

Plątać *ndk* – Poplątać *dk*: hem somut hem soyut bir şeyi dolaşık, karışık, karmaşık hale getirmek, arapsaçına çevirmek

Wyplątywać *ndk* - Wyplątać *dk*: dolaşmış şeyden çıkarmak, çözmek

Nie mogła wyplątać bez pomocy mamy spinki z włosów.

Annesinin yardımını olmadan dolaşmış saçından tokayı çıkaramazdı.

Pszczola wyplątywała z pajęczyny.

Arı örümcek ağından kurtuldu.

İnsanlara ilişkin mecazi söylemler için de aynı eylemin kullanıldığı görülür.

Nie zdążył wyplątać się z kłopotliwej sytuacji.

Utanaç verici durumdan kurtulamadı.

Pluć *ndk* - Plunąć *dk*: tükürmek

Wypluć *ndk* - Wypluć/Wplunąć *dk*: tükürerek bir şey çıkarmak

Co znów włożył do buzi? - Natychmiast niech to wypluje!

Yine ne aldı ağzına? - Çabuk tükürsün onu!

Żuł w zębach trawę, wypluwając przeżute włókna.⁵¹³

Çiğnenmiş lifleri tükürerek çimenleri dişleriyle çiğnedi.

Pływać / Płynąć *ndk*: yüzmek

Wyplýwać *ndk* - **Wyplýnać** *dk*: yüzerek ayrılmak

Pięć kuter rybackich wyplýnęło w morze.

Beş balıkçı teknesi denize açıldı.

Prom właśnie właśnie wyplýwał z portu.

Feribot az önce limandan çıktı.

Pływać/Płynąć *ndk*: yüzmek

Wyplýwać *ndk* - **Wyplýnać** *dk*:

1. suyun yüzeyine çıkmak

2. (damla, sızıntı halinde) bir yerden akmak, sızmak

1.

Delfiny wyplýwają z wody i robią różne sztuczki.

Yunuslar sudan çıkıyor ve farklı numaralar yapıyor.

2.

Krew wyplýwa z rany na głowie.

Kafasındaki yaradan kan sızıyordu.

Żegnając się z żoną, łzy wyplýnęły mu z oczu.

Karıyla vedalaşırken gözünden yaşlar damladı.

Pocić się *ndk*: terlemek

Wypacać *ndk* - **Wypocić** *dk*: terleyerek atmak

Zdaje się, że podczas intensywnego treningu wypacam nadmiar zgromadzonej w organizmie wody i zatruwające organizm substancje.

Yoğun antrenmanlar sırasında bünyede toplanan fazla suyu ve bünyeyi zehirleyen maddeleri attım gibi görünüyor.

---

⁵¹³ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Podejmować ndk - Podjąć dk: girişmek, üstlenmek, kaldırmak

Wyjmować ndk - Wyjąć dk:

1. içeriden dışarıya çıkarmak
2. bütünden çıkarmak, ayırmak
3. bir şeyi ya da birisini hariç tutmak, ayrı tutmak*

1.

Wyjął ręce z kieszeni i wyjął list od byłej dziewczyny ze skrzynki.

Elini cebinden çıkardı ve eski kız arkadaşından gelen mektubu posta kutusundan çıkardı.

Lekarz ostrożnie wyjął kulę z rany.

Doktor dikkatlice kurşunu yaradan çıkardı.

2.

Całe zdanie wyjęte z powieści.

Tüm cümle romandan çıkartıldı.

3.

Przywilej królewski wyjąkuje ich spod sądownictwa miejskiego.⁵¹⁴

Kraliyet ayrıcalığı onları mahalli yargıdan çıkarıyor/hariç tutuyor.

Prowadzić ndk: yürütmek, sürdürmek, devam ettirmek, taşımak, götürmek

Wyprowadzać ndk - Wyprowadzić dk: dışarı çıkarmak

Wyprowadzać się ndk - Wyprowadzić się dk: bir yerden taşınmak

Jeszcze nie jest za późno, żeby wyprowadzić konie ze stajni.

Atları ahırdan çıkarmak için hala geç değil.

Pod wieczór wyprowadzam bratanka na spacer.

Akşama doğru erkek yeğenimi yürüyüşe çıkarırım.

---

* Lechçe'de 'istisna, kural dışı' anlamına gelen *wyjątek* adının, söz konusu eylemin 'ayrı tutmak, hariç tutmak, dâhil etmemek, bütünden ayırmak' anlamından türediği söylenebilir.

⁵¹⁴ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 596

Jak wyprowadzisz siğ z mieszkania, to zawiadom mnie listownie, dobrze?
Evdən taşındığında bana mektupla haber ver, oldu mu?

Pruć *ndk*: sökmek

Wypruwać *ndk* - Wypruć *dk*: sökerek çıkarmak, ayırmak

Krawcowa wypruła atłasową podszewkę z sukienki.

Kadın terzi etekten saten astarı söküp çıkardı.

Ze starych spodni kieszeń wypruła się.

Eski pantolonun cebi sökülüp kopmuş.

Przeć *ndk*: itmek

Wypierać *ndk* - Wyprzeć *dk*: sürmek, çıkarmak

Piechota wyparła oddziały nieprzyjacielskie z twierdzy.

Piyade bölüğü düşman birliklerini kaleden çıkardı.

Plemiona indiańskie wypierane były na zachód.⁵¹⁵

Hint kabileleri batıya sürüldü.

Rąbać *ndk* - Porąbać *dk*: kesmek, doğramak, ayırmak, yarmak

Wyrąbywać *ndk* - Wyrąbać *dk*: keserek, doğrayarak bütün bir şeyden çıkarmak

Wyrąbał w warsztacie stolarskim sęki z deski.

Marangozhanede budak yerleri tahtadan keserek çıkardı.

Rznać *ndk*: kesmek, testere ile kesmek, biçmek, oymak

Wyrzynać *ndk* - Wyrznać *dk*: oyarak çıkarmak, kesip çıkarmak

Wyrznął dziurę na korze.

Ağaç gövdesinde delik açtı.

Skakać *ndk* - Skoczyć *dk*: olduđu yerde zıplamak, hoplamak

Wyskakiwać *ndk* - Wyskoczyć *dk*:

1. dışarı fırlamak

2. çıkmak

---

⁵¹⁵ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1289

1.

Lotnik wyskoczył z samolotu i wylądował na spadochronie.

Pilot uçaktan fırladı ve paraşütle yere indi.

2.

Podczas gdy tramwaj zamierza skręcić w prawo, wyskoczył z szyn.

Tramvay sağa dönecekken raydan çıktı.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: (konuşma diline özgü) tekme atmak

Wykopsać *dk*: (konuşma diline özgü) birini işindeki yerinden çıkarmak, ayırmak

Wykopsał go z redakcji.

Onu editöryal bölümünden çıkardı.

Skrobać *ndk* - Skrobnać *dk*: kazımak

Wyskrobywać *ndk* - Wyskrobać *dk*:

1. (genellikle yemek kalıntılarını) kazıyarak çıkarmak

2. sert bir şeyle kazıyarak çıkarmak

1.

Wyskrobał resztki kaszy z garnka.⁵¹⁶

Yulaf lapası artıklarını tencereden kazıyarak çıkardı.

2.

Wyskrobał żyletką kleks w zeszycie.

Defterdeki lekeyi jilette kazıyarak çıkardı.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Wysmażać *ndk* - Wysmażyć *dk*: kızartarak ayırmak

Wysmażył cały tłuszcz z boczku.

Jambonu kızartarak tüm yağını çıkardı.

---

⁵¹⁶ H. Wieczorek, 1978, s. 103

Snuć *ndk*: ip, yün, pamuk vs. eđirmek

Wysnuwać *ndk* - Wysnuć *dk*: bir Őeyden ipi çıkarmak

Duża ryba wysnuwała żyłkę z kołowrotka.

İri balık misinayı makaradan çıkardı.

Wysnuć złote nitki z tkaniny.

KumaŐtan sarı ipleri söktü.

Stawiać *ndk*: koymak, yerleŐtirmek

Wystawiać *ndk* - Wystawić *dk*:

1. dışarı çıkarmak, görünür yere koymak

2. bedenin bir bölümünü bir yerden dışarı çıkarmak

1.

JuŐ musisz wystawić kwiaty na balkon.

Artık iekleri balkona ıkarmalısın.

Wystaw patelniğ z szafki na kuchenkę.

Tavayı dolaptan çıkarıp ocağa koy.

2.

Chłopak wystawia niebezpiecznie rękę z okna wagonu.

Oğlan tehlikeli biçimde elini vagonun camından dışarı çıkartıyor.

Straszyć *ndk*: korkutmak

Wystraszać *ndk* - Wystraszyć *dk*: korkularak uzaklaŐtırmak

Pies szczekał zajadle i wystraszył kota z podwórka.

Köpek Őiddetle havladı ve avludaki kediyi korkularak kaçırdı.

Suwać *ndk*: sürüyerek ya da çekerek hareket ettirmek, yerini deđiŐtirmek

Wysuwać *ndk* - Wysunać *dk*: görünür yere çekmek

Wysuwać się *ndk* - Wysunać się *dk*: görünür yere çıkmak, gizlice çıkmak,

sıvışmak

Wysuńmy stół na środek kuchni.

Masayı mutfağın ortasına çekelim.

Słońce po godzinach wysunęło się spoza chmur.

Güneş saatler sonra bulutların arkasından çıktı.

Wilk wysunął się nagle z krzaków.

Kurt aniden çalıklıklardan çıkıverdi.

Zza góry wysunęła się lokomotywa, a potem cały pociąg rozwinął się na skrzyście nasypu jak ciemny wąż.⁵¹⁷

Dağların ardından lokomotif görüldü, daha sonrasında tüm tren tümseğın oradaki dönemeçte kara yılan gibi açıldı/dümdüz oldu.

Szaleć *ndk*: cümbüş yapmak, eğlenmek

Wyszaleć się *dk*: deşarj olmak, enerjisini boşaltmak

Pozwól się dzieciom wyszaleć, wtedy nie będzie żadnego problemu z usypianiem.

Çocuklara enerjilerini boşaltmalarına müsaade et, işte o zaman uykuya dalmalarında hiçbir problem olmayacak.

Wabić *ndk*: çağırmaq, ayartmaq, yemlemek, cezbetmek

Wywabiąć *ndk* - Wywabić *dk*:

1. bulunduğu yerden dışarı çıkarmak

2. kiri, lekeyi vs. çıkarmak

1.

Papuga gwizdem swojego pana wywabiła z klatki.

Papağan, sahibinin ıslığıyla kafesten dışarı çıktı.

Najpierw trzeba wywabić moją koleżankę z domu.

Önce arkadaşımı evden dışarı çağırmanız gerek.

2.

Czy ktoś ma jakieś pojęcie, jak wywabimy atrament z ubrania?

Giysiden mürekkep lekesini nasıl çıkartacağımıza dair herhangi fikri olan var mı?

---

⁵¹⁷ B. Kudra, 1993, s. 51

Wiać ndk: esmek

Wywiewać ndk - Wywiał dk: eserek uçurmak

Wiatr wywiał śnieg ze zbocza.⁵¹⁸

Rüzgâr tepeden karları uçurdu.

Wieszać ndk: asmak

Wywieszać ndk - Wywiesić dk: dışarı asmak

W świętach narodowych większość ludzi wywiesza flagę.

Ulusal bayramlarda insanların çoğu dışarı bayrak asar.

Asystent wywiesza ogłoszenie wyników egzaminu.

Asistan sınav sonuç ilanını dışarı asıyor.

Wieźć ndk: bir araç yardımıyla taşımak, ulaştırmak

Wywozić ndk - Wywieźć dk: götürmek, çıkarmak, bir şeyi bir yerden almak

Wywieźliśmy córki do babci.

Kızları büyükannelerine götürdüm.

Towary luksusowe wywożone z kraju bez cła.

Lüks mallar gümrük vergisi olmadan ülkeden çıkarıldı.

Jeszcze nie wiadomo, dlaczego wywiózł pieniądze z banku.

Bankadan paralarını neden çektiği belli değil.

Wlec ndk: sürümek

Wywlekać ndk - Wywlec dk:

1. sürüye sürüye zorla çıkarmak

2. dışarı çıkarmak

1.

Wywlókł go siłą na podwórko.

Onu zorla avluya sürüyerek çıkardı.

---

⁵¹⁸ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 706

Co rano wywlekę się z łóżka.

Her sabah yataktan sürünerek/zorla kalkarım.

2.

Zameldowaliśmy się w hotelu i wywlekliśmy ubrania z walizki.

Otele girişimizi yaptık ve giysilerimizi valizden çıkardık.

Życ ndk: yaşamak

Wyżywać się ndk - Wyżyć się dk: enerjisini boşaltmak, deşarj olmak

Najbardziej wyżywam się w sporcie i w podróży.

Ben en çok sporda ve seyahatte enerjimi boşaltıyorum.

III. 13.2. Zıtlık Bildiren Wy-

Wy- önekinin cümledeki işlevlerinden bir diğeri de, eylemin anlamını dönüştürerek, eyleme tümüyle zıt yönde bir anlam katmasıdır. Hatırlanacağı üzere, bir önceki bölümde incelenen w- önekinin içeriye doğru hareket bildiren anlamına yer verilmişti. Yukarıda ise, wy- önekinin dışarıya doğru bir hareket anlamı taşıdığından söz edilmişti. Bu bilgilerin hatırlatılmasından sonra, wy- önekinin kattığı zıt anlamın daha çok w- önekini almış eylemlerde ön plana çıktığını söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra, sayıları az olmasına rağmen, öneksiz eylemlere de karşıt anlam kattığı görülmüş olup aşağıda sunulmuştur. W (içeri) ≠ wy (dışarı) denkleminde yola çıkılarak, wy- önekli bu eylemler yine ‘dışarı doğru bir hareket’ anlamı taşıdığından, yukarıda incelenen eylemlere de rahatlıkla dâhil edilebilirdi. Ancak, hem akıllarda daha rahat kalması hem de tek bir başlık altında iki farklı önekin bir arada sunulmasıyla aralarındaki anlamsal ilişkinin verilebilmesi açısından böyle bir yol uygulanması daha uygun görülmüştür.

Dziedziczyć ndk - Odziedziczyć dk: mirasa konmak, miras yoluyla almak

Wydziedziczać ndk - Wydziedziczyć dk: mirastan mahrum bırakmak

Z jakiego powodu wydziedziczysz córkę?

Kızını hangi sebepten dolayı mirastan mahrum etti?

Łączyć się ndk - Połączyć się dk: telefonla irtibat kurmak

Wyłączać się ndk - Wyłączyć się dk: telefonla irtibatı kesmek

Proszę pana, proszę się nie wyłączać!

Beyefendi, lütfen hattan ayrılmayın!

Ładować ndk: yük yüklemek

Wyładowywać ndk - Wyładować* dk: yük indirmek, yük boşaltmak

Kierownik powiedział, że towary właśnie zostały wyładowane z ciężarówki.

Şoför malların kamyonundan az önce boşaltıldığını söyledi.

Ładować się ndk: (konuşma diline özgü) araca binmek, atlamak

Wyładowywać ndk - Wyładować się dk: (konuşma diline özgü) araçtan inmek

Wycieczka z trudem wyładowali się z autobusu.

Gezi grubu kendilerini otobüsten dışarı zor attı.

Mazać ndk - Maznać dk: (konuşma diline özgü) karalamak, çizmek, özensizce yazmak

Wymazywać ndk - Wymazać dk: yazılanı, çizileni silmek

Pochylał się nad listą, dopisywał swoje nazwisko i zaraz wymazał.

Listeye doğru eğildi, kendi ismini ekledi ve hemen sildi.

Montować ndk - Zmontować dk: montajını, kurulumunu yapmak, parçaları bir araya getirmek

Wymontowywać ndk - Wymontować dk: montajı yapılmış, parçaları bir araya getirilmiş şeyi sökmek

Wymontowuje zepsutą część z radia z wmontowanym budzikiem.

İçine alarm koyulan radyonun bozuk kısmını söküyor.

---

* Bu eyleme ilişkin dikkat çekici bir ayrıntı bulunmaktadır. O da eylemin yukarıda söz edildiği gibi, 'yük boşaltmak, yük indirmek' anlamlarında kullanılmasının yanı sıra, 'yüklemek, doldurmak' gibi zıt yönde bir anlamda daha kullanılmasıdır. Cümle içinde hangi anlamda kullanıldığını ayırt etmek için öncelikle metnin genel içeriği dikkate alınmalıdır elbette. Bir diğer belirleyici yöntem de cümle yapısıdır. 'Doldurmak' anlamında kullanılmak istendiğinde, yükü alacak olan şey *biernik*, yükün kendisi de *narzędnik* ad durumunda çekime girer. *Wyładować walizkę książkami.* (Valizi kitaplarla doldurmak), *wyładować magazyn towarami.* (Depoyu eşyayla doldurmak), *wyładować bagażnik torbami.* (Bagajı çantalarla doldurmak). Her ne kadar konuyla bağlantısı olmasa da, bir eylemin zıt yönde anlamlar içerip bunlardan söz edilmeyerek yanlış yönlendirmelerde bulunmamak adına bu tür bir istisnai durumun paylaşılması uygun görülmüştür.

Motać się ndk - Zamotać się dk: (konuşma diline özgü) karışmak, dâhil olmak

Wymotać się dk: (konuşma diline özgü) sıyrılmak, kurtulmak

Dużo próbował wymotać się z tej afery politycznej, lecz nie zdało się na nic.

Bu siyasi skandalıdan sıyrılmayı çok denediyse de nafileydi.

Obcować ndk: arkadaş olmak, yakın ilişkide olmak

Wyobcowywać ndk - Wyobcować dk: dışlamak, soyutlamak

Dzieci, które wyobcowane z rodzin, z czasem coraz bardziej dziwaczeją.

Aileden dışlanmış çocuklar gün be gün daha da tuhaflaşırlar.

Czasem zamyka się w sobie i wyobcowuje się z grupy kolegów.

Bazen içine kapanırdı/kabuğuna çekilirdi ve arkadaş grubundan kendini soyutlardı.

Okretować ndk - Zaokrętować dk: gemiye çıkmak, gemide çalışmak, gemiyle seyahate çıkmak

Wyokrętować dk: gemideki işine son vermek, gemiden indirmek

Wyokrętowanych marynarzy skierowano do pracy w dokach.⁵¹⁹

Gemiden indirilen denizciler tersanedeki işe gönderildi/yönlendirildi.

Woda zaczęła przeciekać do statku, dlatego kapitan natychmiast wyokrętował pasażerów.

Gemi su almaya başlamıştı, bu yüzden kaptan yolcuları gemiden indirdi.

Osiedlać ndk - Osiedlić dk: (ikamet etmek için) yerleştirmek

Wysiedlać ndk - Wysiedlić dk: (ikamet anlamında) kaldıkları yerden çıkartmak

Natychmiast wysiedlono mieszkańców z domu zagrożonego wybuchem gazu.

Apartman sakinleri gaz patlaması tehlikesi olan evden derhal çıkartıldı.

Palić ndk: (duygulara ilişkin) birisini yakıp kavurmak

Wypalać się ndk - Wypalić się dk: (duygulara ilişkin) sönmek, bitmek

Miłość, którą ją darzył długo, już wypaliła się.

Uzun süredir ona duyduğu aşk artık bitmişti.

---

⁵¹⁹ <http://polish.enacademic.com/67756/wyokr%C4%99towa%C4%87> 06.11.2018

Nuda wypaliła w nich miłość.⁵²⁰

Bıkkınlık aralarındaki aşkı öldürdü/bitirdi.

Plenić *ndk*: (bitkiye ilişkin) yetişmek, büyümek

Wyplenić *ndk* - Wyplenić *dk*: kökünden koparmak, söküp çıkarmak

Pole zostało starannie wyplenione z wszelkich zielsk.

Tarla tüm yabancı otlardan güzelce temizlendi.

Rejestrować *ndk* - Zarejestrować *dk*: kaydetmek

Wyrejestrowywać *ndk* - Wyrejestrować *dk*: kayıttan sildirmek

Chyba od roku nie używasz motocyklu, lepiej już go wyrejestruj.

Sanırım bir yıldır motosikleti kullanmıyorsun, kaydımı sildirsen iyi olur.

Wikłać *ndk* - Uwikłać *dk*: birisinin başını derde sokmak

Wywikłać *dk*: kurtarmak, zor durumdan çıkarmak

Kto może mu wywikłać go z tego zarzutu?

Onu bu suçlamadan/iftiradan kim kurtarabilir?

Sam nie wiem, jak wywikłam się z tej niebezpiecznej sytuacji.

Bu tehlikeli durumdan nasıl kurtulacağımı kendim de bilmiyorum.

Wdychać *ndk*: soluk almak, içine çekmek

Wydychać *ndk*: soluk vermek, dışarı üflemek

Gdy za pomocą stetoskopu lekarz osłuchiwał płuca, poprosił mnie wdychać i wydychać przez usta.

Doktor steteskopla akciğerlerimi dinlerken ağızdan soluk alıp vermeme istedi.

Ogląda film w milczeniu, zaciągając się i wydychając dym.

Dumanı içine çekip dışarı üfleyerek sessiz sessiz filmi izliyor.

Wkladać *ndk* - Włożyć *dk*: içine koymak, içine yerleştirmek

Wykladać *ndk* - Wyłożyć *dk*: görünür yere koymak, yerleştirmek

Sprzedawczyni wyłożyła na półki towar z worka.

---

⁵²⁰ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1284

Kadın tezgâhtar ürünleri çuvaldan (çıkarıp) raflara koydu.

Gracze wyłożyli karty na stół.

Oyuncular kartlarını masaya koydu.

Wkręcać *ndk* - Wkręcić *dk*: çevirerek, döndürerek içine geçirmek

Wykręcać *ndk* - Wykręcić *dk*: çevirerek çıkarmak

Wreszcie wykręcili spaloną żarówkę.

Sonunda patlamış ampulü çıkardılar.

Jak wykręcimy zabezpieczone wkręty!

Sıkışmış vidaları nasıl çıkaracağız!

Wleźć *ndk*: güç duruma düşmek

Wylazić *ndk* - Wyleźć *dk*: zor durumdan çıkmak

Zdażył wyleźć bez ośmieszenia z tego galimatiasu.⁵²¹

Bu kargaşadan kendini gülünç duruma düşürmeden kurtulmayı başardı.

Włączać *ndk* - Włączyć *dk*:

1. (elektronik bir cihazı) açmak

2. dâhil etmek

Wyłączać *ndk* - Wyłączyć *dk*:

1. (elektronik bir cihazı) kapatmak

2. çıkarmak, ayırmak

1.

Wyłączwszy telewizor włączył światło.

Televizyonu kapatıp lambayı açtı.

Po aktualizacji systemu przez internet komputer się sam wyłączył.

Sistem güncellemesinin ardından bilgisayar kendiliğinden kapanıyor.

---

⁵²¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

2.

Czy wyłączyłaś z tekstu fragmenty zaznaczone pisakiem na czerwono ?
Metinden kırmızı kalemle işaretlenmiş/belirtilmiş kısımları çıkardın mı?

Została wyłączoną z udziału w konkursie.

Yarışmadan çıkartıldı.

Starał się wyłączyć w rozgardiaszu i skupić się na swoich sprawach.

Karmaşadan kurtulmaya ve kendi meselelerine odaklanmaya çalışıyordu.

Wpakować się *dk*: (konuşma diline özgü) sığışmak, binmek

Wypakować się *ndk* - Wypakować się *dk*: (konuşma diline özgü) inmek

Byłem bardzo zaskoczony, gdy uchodźcy wypakowali się z pociągu towarowego.

Mültecilerin yük treninden indiğini görünce çok şaşırdım.

Wpadać *ndk* - Wpaść *dk*: içine düşmek, içine girmek

Wypadać *ndk* - Wypaść *dk*: yerinden çıkıp düşmek

Tak trzasnął drzwiami, że wypadła szyba.⁵²²

Kapıyı öyle bir çarptı ki, cam yerinden çıkıp düştü.

Wpisywać się *ndk* - Wpisać się *dk*: listeye adını soyadını yazmak

Wypisywać się *ndk* - Wypisać się *dk*: listeden adını sildirmek, üyelikten çıkmak; kaldığı yerden çıkmak

W końcu wypisał się ze spółdzielni mieszkaniowej.

En sonunda konut kooperatifinden çıktı.

Wypisał się dwa dni temu ze szpitalu.

İki gün önce hastaneden taburcu oldu.

Rodzice zdecydowali wypisać swoje dziecko z tej szkoły.

Anne baba çocuklarını o okuldan almaya karar verdiler.

Wpompowywać ndk - Wpompować dk: içine pompolamak

Wypompowywać ndk - Wypompować dk: pompolayarak dışarı atmak

Kiedy zaczną wypompować wodę z szybu kopalni?

Maden kuyusundan suyu ne zaman dışarı pompolamaya başlayacaklar?

Trzeba wypompować powietrze z zamkniętej probówki, aby wykonać badanie medycznego bez błędu.

Hatasız tıbbi muayene için kapalı test tüplerindeki havayı almak gerek.

Wpuszczać ndk - Wpuścić dk: girmesine izin vermek

Wypuszczać ndk - Wypuścić dk:

1. çıkıp gitmesine izin vermek, salmak

2. dışarı çıkarmak

1.

Wypuścili podejrzanego z więzienia.

Şüpheliyi hapisten çıkardılar.

Bardzo wcześnie wypuszcza kury z kurnika.

Tavukları kümeden çok erken salıyor.

2.

Wypuścił z ust dym papierosowy.

Ağzından sigara dumanını üfledi.

Wsadzać ndk - Wsadzić dk: içeri almak, içeri oturtmak, bindirmek

Wysadzać ndk - Wysadzić dk: indirmek

Kierowca autobusu wysadził wszystkich pasażerów tam, gdzie sobie życzyli.

Otobüs şoförü tüm yolcuları istedikleri yerde indirdi.

Wsiadać ndk - Wsiąść dk: içine binmek

Wysiadać ndk - Wysiąść dk: inmek

Załoga wysiadła ze statku na ląd.

Mürettebat gemiden karaya indi.

Wsuwać ndk - Wsunąć dk: içine, altına yerleřtirmek

Wysuwać ndk - Wysunąć dk: dışarı çıkarmak

Pszczółka miodna wysuwa żądło.

Bal arısı iğnesini dışarı çıkarıyor.

Szuflady jego biurka były wysunięte.

Çalışma masasının çekmeceleri açıldı.

Wsyphywać ndk - Wsyphać dk: bir şeyin içine serpiřtirmek, bir şeyin içine koymak, atmak

Wysyphywać ndk - Wysyphać dk: bir şeyin içinden boşaltmak

Babcia wysyphała monety z portmonetki.

Büyükannem küçük para cüzdanından bozuk paraları döktü.

Mąka wysyphywała się z uszkodzonej torebki.

Un tahrip olmuş torbadan dökülüyordu.

Wtykać ndk - Wetknać dk: içine koymak, içine sıkıřtırmak

Wytykać ndk - Wytknać dk: dışarı çıkarmak

Wytknął głowę zza węgła domu.

Evin köşesinden başını uzattı.

Motyl wytyka głowę z lufcika.

Kelebek pencereden başını çıkarıyor.

Wtaczać ndk - Wtoczyć dk: yuvarlayarak bir şeyin içine sokmak

Wytaczać ndk - Wytoczyć dk: yuvarlayarak çıkarmak, götürmek

Zaraz wytoczą beczkę z komórki.

Birazdan fıçayı hücreden çıkaracaklar.

Wtaczać się ndk - Wtoczyć się dk: (araçlara ilişkin olarak) girmek

Wytaczać się ndk - Wytoczyć się dk: (araçlara ilişkin olarak) çıkmak

Zza zakrętu wytoczyła się ciężarówka.

Kamyon virajdan çıktı.

Wtaszczać ndk - Wtaszczyć dk: (konuşma diline özgü) yukarı ya da içeriye çekmek, sürüme

Wytaszczyć dk: (konuşma diline özgü) zorla çıkarmak

Wytaszczył walizę z pociągu.⁵²³

Valizi trenden çıkardı

Wwodzić ndk - Wwieść dk: içeri götürmek

Wywodzić ndk - Wywieść dk: dışarı götürmek, dışarı çıkarmak

Lepiej teraz wywieść krowy z obory.

İnekleri ahırdan şimdi çıkarmak daha iyi olur.

Zaludniać ndk - Zaludnić dk: insan yerleştirmek, nüfusu çoğaltmak

Wyludniać ndk - Wyludnić dk: nüfusu azaltmak, tenhalaşmak

Nastala susza w tym lecie i wyludniła miasto.

Bu yaz kuraklık başladı ve kentin nüfusunu azalttı.

Dochodziła siedemnasta, fabryka wyludniał się stopniowo.

Saat akşam üzeri yedi olmuştu, fabrika yavaş yavaş tenhalaşmıştı.

Zanurzać ndk - Zanurzyć dk: içine batırmak, daldırmak

Wynurzać ndk - Wynurzyć dk: dışarı çıkarmak, suya batmış/suyun altında

kalmış bir şeyi su yüzeyine çıkarmak

Wieloryb gładkoskóry powoli wynurzał swe potężne ciało z wody.⁵²⁴

Balina yavaş yavaş koca gövdesini sudan çıkardı.

Wynurzyło głowę z pościeli.

Kafasını nevresimden dışarı çıkardı.

Okręty podwodne wynurzały się powoli z głębin morza.

Su altı gemileri denizin derinliklerinden çıktı.

Zasłaniać się ndk - Zasłonić się dk: kendini gizlemek, saklanmak

Wylaniać się ndk - Wylonić się dk: görünür olmak, ortaya çıkmak

⁵²³ Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych

⁵²⁴ http://lang_pl.enacademic.com/53184/wynurza%C4%87 11.12.2018

Z mgły wyłaniały się przejeżdżające powoli samochody.
Yavaş yavaş geçen arabalar sisin içinden görünür olmuştu.

III. 13.3. Sonuca Ulaşmayı Bildiren Wy- Öneki

Wy- önekini almış eylemler ile öneksiz eylemler arasındaki bir diğer incelemeye geçildiğinde, birbiriyle bağlantılı bir anlamın olduğu anlaşılır. Bu başlık altında toplanan wy- önekli eylemleri anlamsal açıdan önek almamış eylemlerin olumlu sonucu olarak değerlendirmek mümkün olacaktır. Ne olursa olsun, her zaman amaca ulaşmanın, bir zaferin, edinimin, kazanımın, başarının, sonuca ulaşmanın, sonuç elde etmenin sözü konusu olduğu görülmektedir.

Badać *ndk* - Zbadać *dk*: incelemek, inceleme yapmak

Wybadywać *ndk* - Wybadać *ndk*:

1. inceleme yaparak, sorarak öğrenmek, keşfetmek
2. ağızını arayarak öğrenmek

1.

Wybadałeś potrzeby rynku krajowego?
İç pazarın/iç piyasanın ihtiyacını keşfettin mi?

2.

Wanda usiłowała wybadać mnie, czy aby nie jestem tym wszystkim zgorszona.⁵²⁵
Wanda tüm bunlardan şoke olup olmadığını ağızından almaya çalıştı.

Błagać *ndk*: yalvarmak, yakarmak

Wybłagiwać *ndk* - Wybłagać *dk*: yalvararak, ricada bulunarak bir şey elde etmek

Wybłagałam u matki darowanie kary.

Anneme yalvararak cezamı bağışlamasını sağladım.

---

⁵²⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Wybłagałem u taty zgodę na wyjazd za granicę

Babamdan rica ederek/babama yalvararak yurt dışına gitmem için onayını aldım.

Bronić *ndk*: savunmak, müdafaa etmek

Wybraniać *ndk* - Wybronić *dk*: savunarak kurtarmak

Mężczyzna ucieka się o pomoc do adwokata, aby wybroniła jej córki przed sądem.

Adam kızını mahkemedan savunarak kurtarması için bir avukatın yardımına başvuruyor.

Chłopak wybronił jego małego brata od kary.

Oğlan küçük erkek kardeşini cezadan kurtardı.

W jaki sposób się wybronię od nadmiaru obowiązku?

Bir yığın işten kendimi nasıl kurtarırım?

Ciać *ndk*: kesmek, biçmek

Wycinać *ndk* - Wyciąć *dk*: keserek istenen şekli oluşturmak

Nożyczkami wyciął z grubej tektury koło, trójkąt i kwadrat.

Makasla keserek mukavvadan daire, üçgen ve dörtgen şekilleri çıkardı.

Wyciął scyzorykiem imię jego dziewczyny na ławce.

Çakıyla banka/sıraya kız arkadaşının ismini kazıdı.

Ciągać *ndk* - Ciągnąć *dk*: asılmak, çekmek

Wyciągać *ndk* - Wciągnąć *dk*:

1. kurtarmak

2. kurnazca ağızından almak

1.

Lekarz wyciągnął go z tej choroby.

Doktor onu bu hastalıktan kurtardı.

2.

Nie udało się im wyciągnąć z niej, gdzie schowała pieniądze.

Paraları nerede sakladığını ağzından alamadı.

Ciosać ndk: yontmak, oymak

Wyciosywać ndk - Wyciosać dk: yontarak şekil çıkarmak

Wyciosał figurkę świętego Piotra w marmurze.

Mermerde St. Peter'in/Aziz Petrus'un figürünü yaptı.

Cyganić ndk - Ocyganić dk: (konuşma diline özgü) kandırmak, yalan söylemek, tokatlamak, yolmak

Wycyganiac ndk - Wycyganić dk: (konuşma diline özgü) kandırarak, dolandırarak bir şey elde etmek, koparmak, tokatlamak, yolmak

Tak kręcił, że wycyganił od niego trochę pieniędzy.

Öyle sıkı ki (yalan konuştu ki), ondan biraz para yoldu.

Czytać ndk - Przeczytać dk: okumak

Wyczytywać ndk - Wyczytać dk: okuyarak öğrenmek, edinmek

Wyczytał w gazecie o nowych przepisach ruchu drogowego.

Gazeteden yeni trafik düzenlemelerini/kurallarını öğrendi.

Wyczytałem z listu dobrą nowinę, że się udało.

Her şeyin iyi gittiği müjdesini mektuptan öğrendim.

W starej książce raz wyczytał, jak można przywołać ducha.

Bir keresinde eski bir kitapta nasıl ruh çağırabileceğini bulmuştu.

Dobywać ndk - Dobyć dk: çıkarmak

Wydobywać ndk - Wydobyć dk:

1. elde etmek, kapmak

2. kazarak, delerek, sondajlayarak elde etmek

1.

Wydobył od niego sekret.

Ondan sırrı kaptı.

2.

Wydobywano w zeszłym roku w tym terenie ropę naftową.
Geçen yıl bu bölgede ham petrol çıkarıldı.

Bu eylem aynı zamanda kurtarma / kurtulma sonucu bir başarı bildirdiği için dönüşlü / dönüşsüz formlarıyla şu anlamlarından da söz etmek gerekir: *Wydobyć kogoś z kłopotów, biedy, nędzy* (birisini deritten, yoksulluktan, sefaletten kurtarmak), *wydobyć kogoś z więzienia* (hapisten çıkarmak). *Wydobyć się z choroby, nieszczęść* (hastalıktan, kederden kurtulmak), *wydobywać się z długów* (borçtan kurtulmak), *wydobyć się z depresji* (depresyondan kurtulmak).

Drapać ndk - Drapnąć dk: kazımak, tırmalamak, kaşımak, çizik yapmak

Wydrapywać ndk - Wydrapać dk: çizerek şekil oluşturmak

Wydrapał serce i inicjały na oparciu ławki.

Bankın arkalığına kalp ve isminin soy isminin baş harflerini çizdi.

Dreptać ndk: küçük adımlar atmak, tıpış tıpış yürümek

Wydreptywać ndk - Wydreptać dk: yürüyerek geçiş yeri, patika açmak

Może leśne zwierzęta wydreptują te przejścia, których nie ma na mapie.⁵²⁶

Belki de haritada olmayan bu geçitleri orman hayvanları geçe geçe oluşturuyordur.

Grać ndk - Zagrać dk: oynamak

Wygrywać ndk - Wygrać dk:

1. oynayarak, yarışarak bir şey kazanmak, elde etmek

2. bir şeyde zafer elde etmek, yenmek, kazanmak

1.

Usłyszałem, że wygrał dużo pieniędzy w totolotka.

Onun milli piyangodan çok para kazandığını duydum.

Zamierzam wygrać główną nagrodę.

Büyük ödülü kazanmaya niyetliyim.

2.

Partia centrowa wygrała wybory parlamentarne.

Merkezci parti parlamento seçimlerini kazandı.

Pan Adamiec jest doskonałym szachistą. Już od kilku lat nikomu z nas nie udało się z nim wygrać.⁵²⁷

Sayın Adamiec mükemmel bir satranç oyuncusudur. Birkaç yıldır bizden hiç kimse onu yenemiyor.

Grzebać *ndk* - Grzebnać *dk*: (aramak amacıyla) karıştırmak, kurcalamak, sağa sola dağıtmak

Wygrzebywać *ndk* - Wygrzebać *dk*: aradığı şeyi bulmak

Wygrzebywać się *ndk* - Wygrzebać się *dk*: olumsuz bir durumdan kurtulmak

Wygrzebał tę książkę o Polsce w antykwariacie.

Polonya hakkındaki bu kitabı sahafta buldum.

Wygrzebałyśmy w kronikach rodzinnych jakieś ciekawe szczegóły.

Aile kroniğinde bazı ilginç detaylar bulduk.

Wygrzebała się z ciężkiej choroby.

Ağır hastalıktan kurtuldu.

Gwizdać *ndk* - Gwizdnąć *dk*: ıslık çalmak

Wygwizdywać *ndk* - Wygwizdać *dk*: ıslıkla şarkı çalmak

Wygwizdywał modne piosenki.

Islıkla moda olan şarkıları çaldı.

Jęczeć *ndk* - Jęknąć *dk*: inlemek, sızlanmak

Wyjękiwać *ndk* - Wyjęczeć *dk*: inleyerek, sızlanarak bir şey söylemek

---

⁵²⁷ P. Garncarek, 2011, s. 167

Michał rzucił mi się na szyję i wyjęczał: „Mamo, mamo, jak ty mnie martwisz.”⁵²⁸

Michał boynuma atıldı ve “anneciğim, anneciğim, beni nasıl da telaşlandırdın” diyerek sızlandı.

Kadzić *ndk*: tütsü yakmak

Wykadzać *ndk* - Wykadzić *dk*: tütsü yakarak kötü kokuyu yok etmek

Wykadziłem pomieszczenie jałowcem.

Odayı ardiç meyvesi kokusuna buladım.

Klaskać *ndk* - Klasnąć *dk*: alkışlamak

Wyklaskiwać *ndk* - Wyklaskać *dk*: alkışlayarak ritim yakalamak, ritim tutturmak

Widzowie wyklaskiwali rytm bębnów.

İzleyiciler el çırparak davulun ritmini tuttu.

Kłócić się *ndk*: kavga etmek, tartışmak

Wyklócać się *ndk* - Wyklócić się *dk*: kavga ederek, tartışarak elde etmek

Wyklócali się o podwyżkę i równy podział obowiązków w wydziale finansowym.

Tartışma sonucu zam ve finans departmanında eşit görev dağılımı sağladılar/elde ettiler.

Kołatać *ndk*: vurarak ses çıkarmak, rica etmek, talep etmek

Wykołatać *dk*: (konuşma diline özgü) rica veya talep ederek kapmak, edinmek

Wykołatałem miejsce w domu studenckim który znajduje się w pobliżu uniwersytetu.

Talepte bulunarak okulun yakınlarında bulunan yurttta yer ayarladım.

Kombinować *ndk*: birleştirmek, çözüm araştırmak, üzerinde düşünmek

Wykombinować *dk*:

1. (konuşma diline özgü) zihinde oluşturmak, çözüm bulmak

2. uğraşarak halletmek, elde etmek

1.

Wykombinowałam, jak się dorobić majątku.

Servete nasıl sahip olacağını çözdü/buldu.

2.

Wykombinowałam od kuzyna auto na weekend.

Hafta sonu için kuzenden arabayı aldım/ araba işini hallettim.

Koncypować *ndk*: üzerinde düşünmek, kafa yormak

Wykoncypować *dk*: çözmek, zihinde bir şey yaratmak

Mówi się, że najlepszymi aktorami są dzieci, może dlatego, że grają w sposób spontaniczny, a nie wykoncypowany.⁵²⁹

Çocukların en iyi aktör olduğu söylenir, belki de zihinlerinde canlandırdıkları gibi değil de içlerinden geldiği gibi oynamalarındandır.

Krećić *ndk*: çevirmek, döndürmek, sarmak, (konuşma diline özgü) yalan söylemek

Wykrećać się *ndk* - Wykrećić się *dk*: (konuşma diline özgü) yalan söyleyerek, kıvrarak bir şeyden yırtmak

Umie się zawsze wykrećić od pracy i odpowiedzialności.

Kıvrarak her zaman işten ve sorumluluktan yırtabiliyor.

Kryć *ndk* - Ukryć *dk*: saklamak, gizlemek

Wykrywać *ndk* - Wykryć* *dk*: saptamak, ortaya çıkarmak

Wykrywali szkodliwe sztuczne konserwanty w żywności.

Besinlerdeki zararlı suni koruyucu maddeleri saptadılar.

Naukowcy jeszcze nie mogli wykryć genu odpowiedzialnego za rozwój tej choroby śmiertelnej.

Bilim insanları henüz bu ölümcül hastalığın gelişiminden sorumlu geni tespit edemediler.

---

⁵²⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

* ‘Dedektör’ anlamına gelen *wykrywacz* adının bu eylemden türediği söylenebilir.

Krzesać *ndk*: demir ya da taş vurarak kıvılcım çıkartmak, ateş yakmak, duyguları açığa çıkarmak

Wykrzesać *ndk* - Wykrzesywać *dk*: birisinde duygu uyandırmak
Nauczyciel nie umiał wykrzesać z uczniów odrobiny zainteresowania tym tematem.

Öğretmen bu konuyla öğrencilerinde en ufak ilgi uyandırmadı.

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Wykupywać *ndk* - Wykupić *dk*: para karşılığı kurtarmak

Wykupił żonę z aresztu.

Karısını para ödeyerek tutuklanmaktan kurtardı.

Wykupiłem się od stryczka.

Asılarak idam edilmekten para karşılığında kurtuldum.

Licytować *ndk* - Zlicytować *dk*: açık artırmaya sunmak, açık artırma ile satmak

Wylicytować *dk*: açık artırma ile almak

Wylicytował obraz olejny za kwotę 250 dolarów.

Yağlı boya resmini toplamda 250 dolara açık artırma ile satın aldı.

Liczyć *ndk* - Policzyć *dk*: saymak

Wyliczać *ndk* - Wyliczyć *dk*:

1. sayarak listelemek

2. hesaplamak

1.

Nazwiska osób, które straciły życie podczas wojny, wyliczono w wiadomościach.

Savaş sırasında hayatını kaybedenlerin isimleri haberlerde listelendi.

2.

Wyliczyliśmy, ile pieniędzy będziemy potrzebować.

Ne kadar paraya ihtiyacımız olacağını hesap ettik.

Losować ndk: kura çekmek

Wylosowywać ndk - Wylosować dk: kurayla bir şey kazanmak

Osoby biorące udział w konkursie mają szansę wylosowania atrakcyjne nagrody.
Yarışmaya katılan kişiler kurayla çok cazip ödüller kazanma şansına sahip oluyor.

Łgać ndk: yalan söylemek

Wyłgiwać się ndk - Wyłgać się dk: yalanla kaytarmak, bir şeyden kurtulmak

Dzisiaj już nie wyłgasz się od odpowiedzialności.

Artık bugün yalanlarla görevlerinden kaytaramayacaksın.

Mamić ndk - Zmacić dk: aklını çelmek, kandırmak, ayartmak

Wymamić ndk: kandırarak koparmak

Wymamił parę groszy od ojca.

Babasından birkaç kuruşu onu kandırarak kopardı.

Migać ndk - Mignać ndk: parlamak, ışıldamak

Wymigiwać się ndk - Wymigać się ndk: (konuşma diline özgü) yırtmak,
kaytarmak

Jak się uda mu zawsze wymigać się od pracy?

Her zaman işten yırtmayı nasıl başarıyor?

Modlić się ndk: dua etmek

Wymodlić dk: dua ederek gerçekleşmesini sağlamak, dua ederek edinmek,
kazanmak

Maria wymodliła powrót jej męża do domu.

Maria'nın eşinin eve geri dönmesi için ettiği dua kabul olmuştu.

Po miesiącu suszy chłopci wymodlili u Boga deszcz.

Kuraklıktan bir ay sonra köylülerin yağmur duası kabul oldu.

Urodziła im się wreszcie wymodlona córka.

Dualarında istedikleri kız çocukları dünyaya gelmişti.

Molestować ndk: yakasına yapışmak, başının etini yemek, taciz etmek

Wymolestować dk: elde etmek

Z trudem wymolestował niewielką pożyczkę.⁵³⁰

Israr ede ede zorla düşük bir zam aldı.

Musieć ndk: zorunda olmak

Wymuszać ndk - Wymusić dk: baskı uygulayarak, zorlayarak mecbur bırakarak almak, şantajla koparmak; birisini bir şeye zorlamak

Lekarze odwlekali termin operacji, najwyraźniej dla wymuszenia łapówki.⁵³¹

Doktorlar bariz bir biçimde rüşvet koparmak için ameliyat tarihi ertelediler.

Wymuszają na niej przyznanie się do winy.

Suçunu itiraf etmeye zorluyorlar.

Myśleć ndk: düşünmek

Wymyślać ndk - Wymyślić dk:

1. düşünerek bulmak

2. uydurmak

1.

Wymyśliła dla dzieci nową zabawę na plaży.

Çocuklar için kumsalda yeni bir eğlence buldu.

Wymyślają projekty różnych sprzętów dla niepełnosprawnych.

Engelliler için farklı farklı cihaz projeleri geliştiriyorlar.

2.

Tylko nie mów mi, że nie spotkasz się ze mną, bo nagle babcia zachorowała twoja babcia. Lepiej wymyśl coś innego.⁵³²

Bana sadece büyükannenin birden bire rahatsızlığından dolayı benimle buluşmayacağını söyleme. Başka bir şey uydur, daha iyi olur.

Czy śpiewają piosenki przez siebie wymyślone, ja nie znam bowiem jej.

Uydurdukları şarkıyı mı söylüyorlar, çünkü ben bilmiyorum o şarkıyı.

⁵³⁰ <http://polish.enacademic.com/67671/wymolestowa%C4%87> 10.06.2017

⁵³¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁵³² P. Garcarek, 2011, s. 168

Negocjować *ndk*: görüşmek, müzakere etmek

Wynegocjować *dk*: görüşerek bir sonuç elde etmek

Kraje zdołały wynegocjować zawieszenie broni.

Ülkeler görüşme yaparak ateşkesi sağlayabildiler.

Z pracodawcą wynegocjowano nowe zasady miesięcznej płacy.

İş verenle görüşülerek yeni aylık ödeme kuralları geliştirildi.

Oczarowywać *ndk* - Oczarować *dk*: büyülemek

Wyczarowywać *ndk* - Wyczarować *dk*: güzel, benzersiz, alışılmadık bir şey yaratmak

Reżyser wyczarował niepowtarzalne sceny w ostatnim filmie z przyszłości.

Yönetmen son filminde gelecekte benzersiz sahneler yaratmış.

Palić *ndk*: yakmak

Wypalać *ndk* - Wypalić *dk*: yakarak elde etmek

Oni wypalają węgiel z drewna.

Odunları yakarak kömür elde ediyorlar.

Patrzyć / Patrzeć *ndk* - Popatrzyć / Popatrzeć *dk*: bakmak

Wypatrywać *ndk* - Wypatrzyć / Wypatrzeć *dk*: çok dikkatli bakarak ya da inceleyerek keşfetmek, bulmak

Wypatrywał od razu ukochaną wśród wielotysięcznego tłumu w oddali.

Uzakta binlerce insanın arasında sevgilisini fark etti.

Z daleka wypatrywała na wystawie buty na wysokim obcasie.

Vitrindeki yüksek topuklu ayakkabıları uzaktan gördü.

Płakać *ndk*: ağlamak

Wypłakiwać (się) *ndk* - Wypłakać (się) *dk*: ağlayarak açılmak, söylemek

Położywszy swoją głowę na klatce piersiowej mamy, wypłakiwała jej wszystkie lata udręk.

Bütün sıkıntılı yıllarını annesinin sinesine kafasını dayayıp ağlayarak anlattı.

Wypłakiwałam się babci ze swych zmartwień.

Büyükanneme tüm endişelerimi ağlayarak dile getirdim.

Ilekróć spotyka mnie coś złego, muszę się wypłakać, żeby się uspokoić i wtedy humor mi się poprawia.

Başıma ne zaman kötü bir şey gelse, sakinleşmem için ağlayarak deşarj olmak zorunda kalıyorum, işte o zaman ruh halim düzeliyor.

Płukać *ndk*: suyla yıkamak, durulamak

Wypłukiwać *ndk* - Wypłukać *dk*: yıkayarak, durulayarak elde etmek

Wypłukiwali z piasku niezmiernie ilości złota.⁵³³

Kumu yıkayarak çok fazla miktarda altın çıkardılar.

Pracować *ndk*: (fiziki olarak) çalışmak

Wypracowywać *ndk* - Wypracować *dk*: çalışarak, emek harcayarak olumlu sonuç elde etmek, edinmek

Spółdzielnia wypracowała duży zysk.⁵³⁴

Kooperatif büyük bir kar elde etti.

Dwaj robotnicy wypracowali nowe kryteria przyznawania premii.

İki işçi prim almanın yeni kriterlerini sağladılar.

Procesować się *ndk*: dava açmak

Wyprocesowywać *ndk* - Wyprocesować *dk*: dava yoluyla hak kazanmak

Wyprocesował należność od fabryki.

Fabrikadaki hissesini mahkeme yoluyla aldı.

Prosić *ndk* - Poprosić *dk*: rica etmek, ricada bulunmak

Wypraszać *ndk* - Wyprosić *dk*: ricada bulunarak edinmek

Wyprosił u ojca pieniądze na słodycze.

Şeker almak için babasından para aldı.

---

⁵³³ H. Wieczorek, 1978, s. 103

⁵³⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 833

Spróbuję wyprosić zezwolenie na broń.

Silah ruhsatı almayı deneyeceğim.

Pukać *ndk* - Puknąć *dk*: tıkırdatmak, tıklatmak, hafifçe vurmak, kapıyı çalmak

Wypukiwać *ndk* - Wypukać *dk*: tıkırdatarak bir ses oluşturmak

Słuchając muzyki z radia wypukiwał rytm.

Radyodan müzik dinlerken elini hafice vurarak/eliyle tıkırdatarak ritim tuttu.

Robić *ndk* - Zrobić *dk*: yapmak

Wyrobić *ndk* - Wyrabiać *dk*: iyi hale getirmek, geliştirmek, yapmak, oluşturmak

Bieganie i pływanie wyrobiło jej mięśnie.

Koşma ve yüzme kaslarını kuvvetlendirdi.

Rodzice muszą wyrobić samodzielność w dziecku.

Anne babalar çocuğun özgüvenini iyi duruma getirmek zorundalar.

Pisaniem opowiadań wyrobił język i styl.

Kısa öyküler yazarak dilini ve tarzını geliştirdi.

Roztopiać *ndk* - Roztopić *dk*: eritmek

Wytapiać *ndk* - Wytopić *ndk*: ateşte eriterek bir şey elde etmek

Jedna z metod wykorzystanych przy okazji wytapiania metalu z rud jest redukcją.

Cevherlerden metal elde etme sürecinde kullanılan yöntemlerden biri de redüksiyondur.

Czy naprawdę będziesz mógł „wytopić cały tłuszcz z mięsa.”⁵³⁵

Tüm yağı eriterek etten ayırabilecek misin gerçekten?

Ryczeć *ndk* - Ryknąć *dk*: (hayvana ilişkin olarak) kükremek, (konuşma diline özgü - insana ilişkin olarak) bağırarak

Wyrykiwać *ndk* - Wyrzyceć *dk*: bağırarak bir şeyler söylemek

Pułkownik wyryczał komendę i wszyscy żołnierze stanęli na baczność.

Albay bağırarak emri verdi ve askerlerin hepsi esas duruşa geçti.

---

⁵³⁵ H. Wieczorek, 1978, s. 103

Sklejać *ndk* - Skleić *dk*: yapıştırmak

Wyklejać *ndk* - Wykleić *dk*: karton kağıt gibi parçaları yapıştırarak bir şekil oluşturmak

Dziś na lekcji Pani Zosia poprosiła nas, żebyśmy wyklejali syrenkę warszawską z błyszczącego papieru.

Zosia öğretmen bugün derste parlak kâğıttan Varşova deniz kızını yapmamızı istedi bizden.

Skrobać *ndk* - Skrobnąć *dk*: kazımak

Wyskrobywać *ndk* - Wyskrobać *dk*: kazıyarak harf, şekil yapmak, delik açmak
Uczniowie wyskrobalі swoje inicjały na ławkach.

Çocuklar sıralara isim ve soyisimlerinin baş harflarını kazımışlar.

Służyć *ndk*: hizmet etmek

Wysłużyć *ndk* - Wysłużyć *dk*: (hizmet ederek, çalışarak) başarmak, elde etmek, hak etmek, terfi etmek

Pani profesor wysłużyła sobie odznaczenia za wkład w przybliżeniu kultury i literatury polskiej.

Profesör, Polonya kültürü ve edebiyatına katkılarından dolayı şeref madalyası aldı.

Mimo że był jednym z najtrwalszych oficerów, nigdy nie wysłużył sobie stopnia kapitana, bo nadużywał trunków.⁵³⁶

En uzun süredir devam eden subaylardan biri de olsa, yüzbaşı rütbesine terfi edemedi, çünkü çok alkol tüketiyordu.

Starać się *ndk* - Postarać się *dk*: çabalamak, uğraşmak

Wystarać się *dk*: (konuşma diline özgü) çabalayarak, uğraşarak edinmek, kapmak
Dwa razy w roku wystarali siğ o kredyt mieszkaniowy.

Bir yılda iki kez konut kredisi ayarladılar.

Znowu wystarała się o pieniądze na badania naukowe?

Yine mi eğitim araştırması için para ayarladı?

---

⁵³⁶ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Strajkować *ndk*: grev yapmak

Wystrajkować *dk*: (konuşma diline özgü) grev yaparak elde etmek

Pielęgniarki wystrajkowały podwyżki płac.⁵³⁷

Hemşireler grev yaparak maaş artışını sağladılar.

Studiować *ndk*: ders çalışmak

Wystudiować *dk*: çalışarak kavramak

Intensywnie wystudiował pisma Platona.

Platon'un yazılarını yoğun biçimde çalışarak kavradı.

Stukać *ndk* - **Stuknąć** *dk*: tıkırdatmak

Wystukiwać *ndk* - **Wystukać** *dk*: tıkırdatarak bir şey oluşturmak

Mój brat, który jest pilotem, wystukał sygnał alfabetem Morse'a.

Pilot olan erkek kardeşim tıkırdatarak Mors alfabesiyle sinyal oluşturdu.

Kobieta wystukała obcasami rytm znanej piosenki pojawiającej się ostatnio dość często w filmach.

Kadın ayakkabısının topuğuyla son zamanlarda filmlerde sıkça çıkan meşhur şarkının ritmini tuttu.

Szarpać *ndk* - **Szarpnąć** *dk*: çekmek, çekiştirmek, asılmak

Wyszarpywać *ndk* - **Wyszarpnąć** **Wyszarpać** *dk*: çekerek almak

Złodziej damskich torebek wyszarpnął torebkę z ręki staruszki spacerującej po parku.

Kapkaççı parkta dolanan yaşlı kadının elinden çantayı kaptı.

Szukać *ndk*: aramak, araştırmak

Wyszukiwać *ndk* - **Wyszukać** *dk*: arayıp araştırarak bulmak

Szefowa firmy wyszukała odpowiedniego pracownika na to stanowisko.

Firma şefi bu pozisyon için uygun işçiyi buldu.

Helena - gdzie ty wyszukujesz takich ludzi?⁵³⁸

Helena - böyle insanları nereden buluyorsun?

---

⁵³⁷ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 687

⁵³⁸ P. Garncarek, 2011, s. 165

Szyć *ndk*: dikiş dikmek, dikmek

Wyszywać *ndk* - Wyszyć *dk*: işlemelerle süslemek, nakışla süslemek

Kupię bluzkę wyszytą koralikami na bal.

Balo için boncuk işlemeli bluz alacağım.

Szpiegować *ndk*: casusluk yapmak, gizlice gözetlemek

Wyszpiegować *dk*: casusluk yaparak bilgi elde etmek

Szpiegował długo na rzecz stowarzyszenia i na końcu wyszpiegował, gdzie oni się spotykają.

Dernek için uzun zamandır casusluk yapıyordu ve en sonunda onların nerede buluşacaklarını öğrenmişti.

Śledzić *ndk*: takip etmek, izini sürmek

Wyśledzić *dk*: takip ederek, izini sürerek bulmak, keşfetmek

Wyśledzili miejsce pobytu terrorystów i aresztowali ich.

Terroristlerin kaldığı yeri buldular ve onları tutukladılar.

Podano sprawę do prokuratora, by wyśledził, kto też mógł zarobić na spekulacji.⁵³⁹

Vurgunculuktan başka kimlerin kazanmış olabileceğini tespit etmek için dava savcuya iletildi.

Walczyć *ndk*: mücadele etmek

Wywalczać *ndk* - Wywalczyć *dk*: mücadele ederek, engelleri aşarak kazanmak, başarmak

Procesował się wywalczył wypłatę zaległej pensji.

Mahkemeye başvurdu ve ödenmeyen maaşını aldı.

Robotnicy kolejowi strajkiem sobie to prawo wywalczyli.

Demiryolu çalışanları grev yaparak o hakkı elde ettiler.

Polski szermierz wywalczył złoty medal.

Polonyalı eskrimci altın madalya kazandı.

---

⁵³⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Wąchać ndk - Powąchać dk: koklamak

Wywąchiwać ndk - Wywąchać dk: koklayarak bulmak

Pies wywąchał narkotyki ukryte między oponą a felgą.

Köpek lastikle jant arasına saklanmış uyuşturucuyu koklaya koklaya buldu.

Zapytywać ndk - Zapytać dk: sormak

Wypytywać (się) ndk - Wypytać (się) dk: sorgulayarak öğrenmek

Wypytywał o dane wspólnego znanego.

Sorular sorarak ortak tanıdığımızın bilgilerini öğrendi.

Wypytał ją drobiazgowo o wszystko, o rodzinę, rodzeństwo.

Ona ailesini, kardeşlerini, her şeyi en ince detayına kadar sordu.

Znajdować ndk - Znaleźć dk: kaybolan, aranan şeyi bulmak

Wynajdować ndk - Wynaleźć dk: keşfetmek, icat etmek

Czy wiecie, że koło wynaleźli Sumerowie?

Tekerleği Sümerlerin icat ettiğini biliyor muydunuz?

Żebrać ndk: dilenmek

Wyżebrywać ndk - Wyżebrać dk:

1. dilenerek edinmek, almak

2. ricayla, ısrarla, yalvarmayla elde etmek

1.

Wyżebryje parę groszy na ulicy.

Sokakta dilenerek birkaç kuruş kazanıyor.

2.

Wyżebrałem u rodziców zgodę na wyjazd turystyczny.

Turistik gezi için anne ve babasına yalvarıp rızalarını aldım.

III. 13.4. Eylemin Niteliğini Bildiren Wy-

Wy- önekinin cümle içindeki diğer işlevine gelince, bu önekin yerine getirilmesi beklenen eylemin nasıl yapılacağına ilişkin bilgi vermesinin yanı sıra, cümle içindeki nesneyi de etkilediği görülür. Eylemin öneksiz formuna ek olarak ‘özenle, itinayla dikkatle’ yapmak anlamı katan bu önek aynı zamanda bazı durumlarda nesnenin sonuna kadar, bitene kadar kullanıldığı anlamı katar. Kısacası, bu bölümde alt başlıklar halinde, vurgu yapan, anlamı kuvvetlendiren wy- önekli eylemler incelenecektir.

Ölçüyü aşmayı / ölçünün dışına çıkmayı⁵⁴⁰ ya da anlamı kuvvetlendirmeyi bildiren “wy”

Biec/Biegać/Biegnąć ndk - Pobiec/Pobiegnać dk: koşmak

Wybiegać się dk: çok koşmak

Pojedziemy do lasu, żeby dzieciaki mogły się wybiegać, bo muszą się wybiegać, żeby były zdrowe.

Çocukların doya doya koşabilmeleri için ormana gideceğiz, çünkü sağlıklı olabilmeleri için çok koşmaları gerekiyor.

Brudzić ndk: kirletmek

Wybrudzić dk: pek çok yerini kirletmek, çok kirletmek

Umyj ręce mydłem, bo wybrudzisz ręcznik.

Elini sabunla yıka, yoksa havlunun her tarafını kirleteceksin.

Całować ndk - Pocałować dk: öpmek

Wycalowywać ndk - Wycalować dk: pek çok kez öpmek

Objęli się i wycalowali się, oni są bliskimi przyjaciółmi.

Birbirlerine sarıldılar ve birbirlerini defalarca öptüler, çok yakın dostlardır.

Chlastać ndk - Chlasnąć dk: (konuşma diline özgü) vurmak

Wychlastać dk: (konuşma diline özgü) pek çok kez vurmak

⁵⁴⁰ K. Termińska, 2001, s. 289

Wychlastał batem konie.

Atlara kırbaçla defalarca vurdu.

Chudnąć ndk - Schudnąć dk: zayıflamak, kilo kaybetmek

Wychudnąć ndk: çok zayıflamak, epey kilo kaybetmek

Wychudnął z choroby dziedzicznej.

Kalıtsal hastalığından dolayı çok kilo verdi.

Po tym jak wydał dziecko na świat, ona wychudnęła na wiór.

Doğum yaptıktan sonra kürdan gibi bir deri bir kemik kaldı/kürdan kadar kaldı.

Konuşma diline özgü olup *wysychać* (ndk) - *wyschnąć* (dk) da 'çok kilo kaybetmek, iğne ipliğe dönmek' anlamına gelen bir diğer eylemdir.

W czasie choroby bardzo wyschła.⁵⁴¹

Hastalık sırasında çok fazla kilo verdi.

Cmokać ndk - Cmoknąć dk: (konuşma diline özgü) şap diye öpmek

Wycmokać dk: (konuşma diline özgü) pek çok kez öpmek

Wycmokał matkę na pożegnanie w policzek.

Vedalaşırken annesini yanağından pek çok kez öptü.

Czekać ndk - Poczekać dk: beklemek

Wyczekać się dk: (konuşma diline özgü) çok beklemek, bekleyerek yorulmak

W poczekalni wyczekaliśmy się u okulisty.

Göz doktorunda bekleme salonunda çok bekledik.

Deptać ndk: ayak basarak üzerinde gitmek

Wydeptywać ndk - Wydeptać dk: ezmek

Dzieci wydeptały trawnik pod blokiem.

Çocuklar apartmanın yanındaki çimenleri ezdiler.

---

⁵⁴¹ PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1292

Ludzie wydeptali ścieżkę, chodząc na skróty do pobliskiego sklepu.

İnsanlar yakındaki mağazaya kestirmeden giderek patika yaptılar.

Dzwonić *ndk* - Zadzwoić *dk*: telefon etmek

Wydzwaniać *ndk* - Wydzwonić *ndk*: (konuşma diline özgü) sık sık, uzun uzun telefon etmek

Wydzwaniała cały dzień do banku.

Gün boyu bankayı ısrarla aradı.

Gnieść *ndk* - Pognieść *dk*: ezmek

Wygniatać *ndk* - Wygnieść *dk*: pek çok yerinden buruşturmak, kırışmak

Kiedy widziałem go, miał wygniecione spodnie.

Onu gördüğümde üzerinde buruş buruş olmuş pantolonu vardı.

Jeździć *ndk*: düzenli aralıklarla araçla gitmek

Wyjeździć się *dk*: (konuşma diline özgü) çok sık seyahate çıkmak, çok sık gezmek

Wyjeździł się po Europie i potem świecie.

Avrupa çapında sonra da dünya çapında çok seyahate çıktı.

Klepać *ndk* - Klepnąć *dk*: hafifçe vurmak

Wyklepywać *ndk* - Wyklepać *dk*: pek çok kez vurmak

Utknął mi w gardle kawałek jedzenia, tata wyklepał mnie po plecach.

Yemek parçası boğazıma takıldı, babam sırtıma epey vurdu.

Krzyczeć *ndk* - Krzyknąć *dk*: bağırarak, haykırmak

Wykrzyczeć się *dk*: uzun uzun bağırarak

Nie przerywaj jej, niech siğ wykrzyczy.⁵⁴²

Müdahale etme, bırak, dilediği kadar haykırınsın.

Latać *ndk*: uçmak, uçarak seyahat etmek

Wylatać się *dk*: (konuşma diline özgü) çok fazla uçakla seyahat etmek

Wylatał się samolotem podczas wakacji.

---

⁵⁴² http://lang_pl.enacademic.com/52907/wykrzycze%C4%87_si%C4%99 02.02.2018

Tatil boyunca uçakla çok seyahat etti.

Leżeć *ndk*: uzanmak

Wylegiwać (się) *ndk* - Wyleżeć (się) *dk*: uzanarak çok uzun süre geçirmek

Kot wylegiwał się na parapacie na słońcu.

Kedi güneşte pencere pervazında uzun süre yattı.

Chory nie mógł dłużej wyleżeć w tej pozycji w łóżku.

Hasta, yatakta bu pozisyonda uzun süre yatamadı.

Malować się *ndk* - Pomalować się *dk*: makyaj yapmak

Wymalowywać się *ndk* - Wymalować się *dk*: çok ağır, baskın, keskin bir makyaj yapmak

Wymalowała się jak nieboskie stworzenie.⁵⁴³

İnanılmayacak derecede kötü bir makyaj yapmış.

Marznąć *ndk* - Zmarznąć *dk*: (insana ilişkin olarak) üşümek, (bitki, meyve ve sebzeyle ilişkin olarak) donmak

Wymarzać *ndk* - Wymarznąć *dk*:

1. donarak heba olmak

2. çok üşümek

1.

Ozimina łatwo wymarzła.

Kış mahsülleri soğuk yüzünden kolayca heba oluyor.

2.

Wymarzłem, stojąc na mrozie w długiej kolejce po bilety.

Soğukta bilet kuyruğunda beklerken çok üşüdüm.

Wymarzł się w nie opalonym pokoju, w którym nocował.

Bir gece kaldığı soğuk odada çok üşümüş.

---

⁵⁴³ K. Termińska, 2001, s. 289

Görüldüğü üzere, eylemin dönüşlü ve dönüşsüz formları arasında ikinci anlamı itibariyle hiçbir fark bulunmamaktadır.

Męczyć *ndk* - Zmęczyć *dk*: yormak

Wymęczyć *dk*: uzun süren ya da sürekli tekrarlanan uğraşla çok yormak, tüketmek

Ćwiczenia wymęczyły mnie fizycznie.

Egzersizler beni fiziksel olarak çok yordu.

Jestem pewny, że wymęczy się w całonocnej podróż.

Eminim, tüm gece süren yolculukta çok yorulacak.

Modlić się *ndk* - Pomodlić się *dk*: dua etmek

Wymodlić się *dk*: uzun uzun dua etmek

Dziś w kaplicy wymodlił się za wszystkie czasy.

Bugün şapelde daha önce hiç etmediği kadar dua etti.

Mrozić *ndk* - Zmrozić *dk*: (insana ilişkin olarak) üşümek, (bitki, meyve ve sebzeyle ilişkin olarak) donmak

Wymrozić *ndk* - Wymrozić *dk*: donarak heba olmak

Wymrozić się *ndk* - Wymrozić się *dk*: soğukta bir süre bekleyerek çok üşümek

Drzewka owocowe wymarozily.

Küçük meyve ağaçları dondan heba oldu.

Wymroziliśmy się, stojąc godzinę w nieogrzanym pociągu.

Isınmamış trende bir saat durarak soğuktan donduk.

Nędznieć *ndk*: sağlığı bozulmak, zayıflamak, bitkin düşmek

Wynędznieć *dk*: çok zayıflamak, sağlığını kaybetmek

Gdy był chory na raka, bardzo wynędzniał.

Kanser hastasıyken sağlık durumu hiç iyi değildi.

Niszczyć *ndk* - Zniszczyć *dk*: tahrip etmek

Wyniszczać *ndk* - Wyniszczyć *dk*: öldürmek, yok etmek

Ulewne deszcze wyniszczyły zasiewy.

Sağanak yağışlar ekinlerin tümünü telef etti.

Epidemia cholery wybuchła i wyniszczyła wiele plemion murzyńskich.

Kolera salgını çıktı ve çok sayıda siyahi kabileyi yok etti.

Nudzić *ndk* - Znudzić *dk*: sıkmak, bunaltmak

Wynudzać *ndk* - Wynudzić *dk*: çok sıkmak, bezdirmek

Profesor wynudził słuchaczy swoim długim wykładem na temat teorii względności.

Profesör görelilik teorisine ilişkin yaptığı uzun konferansı dinleyicileri epey sıkı.

Pieścić *ndk*: sevmek, sevgi göstermek

Wypieszczać *ndk* - Wypieścić *dk*: üzerine çok titremek

Najmłodsza wnuczka, ukochana i wypieszczona, była krnąbrna.

Sevilen, kendisine çok ilgi gösterilen en küçük kız torun dikkafalıydı.

Pocić się *ndk*: terlemek

Wypacać się *ndk* - Wypocić się *dk*: çok terlemek

Jeśli pacjent chce wyzdrowieć, musi wziąć leki regularnie i dobrze się wypocić.

Eğer hasta iyileşmek istiyorsa, ilaçlarını düzenli alması ve çok iyi terlemesi lazım.

Siedzieć *ndk*: oturmak

Wysiadywać się *ndk* - Wysiedzieć się *dk*: (konuşma diline özgü) uzun süre oturmak

Wysiadywać *ndk* - Wysiedzieć *dk*:

1. uzun süre oturmak

2. uzun süre oturmaya dayanmak, katlanmak

Wysiedziałem się na drewnianym krzeselku, nogi mi zdrętwiały i próbowałem rozmasować.

Ahşap iskemlede oturdum durdum, ayaklarım uyuştu ve onları ovmayı denedim.

1.

Trudno tu z nimi wysiedzieć.

Onlarla burada uzun süre oturmak zor.

2.

Musiał odpocząć, zwolnił się już z pracy, ale nie mógł wysiedzieć w domu.

Dinlenmesi gerekiyordu, izinliydi de, ama uzun süre evde oturmaya katlanamadı.

Stać *ndk*: ayakta durmak, dikilmek

Wystawać *ndk*: bir yerde çok sık ve uzunca süre ayakta durmak

Wystać się *dk*: uzun süre ayakta durarak yorulmak

Wystał się w kolejce po bilety na atrakcyjny spektakl.

İlgi çeken gösteriye bilet almak için uzun süre ayakta durmaktan yoruldu.

Dziewczyna godzinami wystawał przed lustrem wiszącym.

Kız, saatlerce asılı aynanın önünde dururdu.

Pijany wystawał przed domem z piwem w ręce.

Sarhoş adam, elinde birasıyla sık sık evin önünde dururdu.

Süreksizlik bildiren (dokonany) formda olan *wystać* eylemi ‘bir şeyin sonuna / bitimine kadar ayakta durmak’ anlamına gelmekte olup sözlüklerde irdelendiğinde, yukarıdaki süreklilik bildiren (niedokonany) formdaki *wystawać* eylemiyle bir arada verilmemektedir.

Mimo znużenia wystał do końca uroczystości.

Yorgunluğuna rağmen kutlamanın sonuna kadar ayakta durdu.

Tańczyć *ndk*: dans etmek

Wytańczyć się *dk*: bol bol dans etmek

Wytańczył się na weselu kuzyna za wszystkie czasy.

Kuzenin düğünde hiç etmediği kadar dans etti.

Wojować ndk: savařmak

Wywojować się dk: savařta çok vakit geçirmek, pek çok savařa katılmak

Wywojował się za młodu.

Daha çok gençken savaşlara katıldı.

Çıkarma, boşaltma, tüketme, bitirme bildiren “wy-”⁵⁴⁴

Chlapać ndk: dökmek, saçmak, sıçratmak

Wychlapywać ndk - Wychlapać dk: (konuşma diline özgü olup sıvı bir şeye ilişkin) bitirmek, dibini bulmak

Naprawde wychlapałaś mi całe perfumy?

Gerçekten tüm parfümü bitirdin mi?

Malując ściany, wychlapał całą farbę.

Duvarı boyarken tüm boyayı bitirdi.

Czerpać ndk: sıvı ya da ince taneli (kum, şekeri pudra vs.) olan bir şeyi çıkarmak

Wyczerpywać ndk - Wyczerpać dk: sıvı bir şeyi çekerek sonuna kadar tüketmek

Wyczerpali wodę ze studni.

Kuyudaki suyu tükettiler.

Bu eylemin dönüşlü formu (wyczerpywać się *ndk* - wyczerpać się *dk*) ‘tamamen tükenmek’ anlamına gelir, ancak, sadece sıvılara ilişkin olarak değil, genel anlamda kullanıldığı görülür.

Wyczerpały się zapasy żywności.⁵⁴⁵

Yiyecek stokları tamamen tükenmişti.

Wyczerpały się im oszczędności i dam głowę, że wyczerpuje się też jego cierpliwość.

Tüm parası bitti ve eminim ki, sabrı da tamamen tükendi.

⁵⁴⁴ K. Termińska, 2011, s. 289

⁵⁴⁵ Słownik Języka Polskiego, 2007, s. 1185

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Wymalowywać *ndk* - Wymalować *dk*: boyayarak tüketmek

Wymalował też drugie wiadro farby.

İkinci boya kutusunu da bitirdi.

Mazać *ndk* - Maznać *dk*: (konuşma diline özgü) karalamak, çizmek, boyamak, özensizce yazmak

Wymazywać *ndk* - Wymazać *dk*: (konuşma diline özgü) karalayarak, boyayarak bitirmek

Znowu wymazałaś matce całą szminkę?

Yine mi annenin rujunun hepsini bitirdin?

Namydlać *ndk* - Namydlić *dk*: sabunlamak, sabunla yıkamak, köpüklemek

Wymydlić *dk*: sabunla yıkayarak, köpükleyerek sabunu bitirmek

Podczas kąpieli wymydliłeś już całą kostkę masła?

Yıkanırken/duş alırken tüm sabunu bitirdin mi?

Nie dość, że te mydła są dość drogie, to jeszcze tak szybko się wymydlą.

Bu sabunların yeterince pahalı olması yetmiyormuş gibi, bir de çabucak bitiyor.

Palić *ndk*:

1. sigara içmek

2. ateş yakmak

Wypalać *ndk* - Wypalić *dk*:

1. (sigarayı) içerek tamamını bitirmek

2. yakıp tamamını bitirmek

1.

Czy muszą wypalić mi wszystkie kubańskie cygara?⁵⁴⁶

Bütün Küba purolarımı içip bitirmek zorundalar mı?

---

⁵⁴⁶ P. Garncaiek, 2011, s. 165

2.

Przez zimę wypalacie trzy tony węgla?

Bir kış boyu üç ton kömürün hepsini mi yaktınız?

Wypalił cały zapas węgla.⁵⁴⁷

Kömür rezervinin tamamını yaktı.

Pisać ndk: yazmak

Wypisywać ndk - Wypisać dk: yazarak düzenlemek, çokça yazarak bitirmek

Notowałem wszystko, co mówił na wykładzie pan profesor. Aż wypisał mi się długopis.⁵⁴⁸

Profesörün derste söylediği her şeyi not aldım. Tükenmez kalemim bitene kadar.

Te flamastery szybko się wypisują!

Bu fosforlu/keçe kalemler de çabucak bitiyor!

Pryskać ndk - Prysnać dk: sıçratmak, püskürtmek

Wypryskiwać ndk - Wypryskać/Wyprysnać dk: püskürterek hepsini bitirmek

Musiałaś wypryskać cały perfum?

Parfümün hepsini bitirmek zorunda mıydın?

Pstrykać ndk - Pstryknąć dk: (konuşma diline özgü) fotoğraf çekmek

Wypstrykać dk: (konuşma diline özgü) fotoğraf çekerek filmi, pozu bitirme

Pstrykał chłopcom zdjęcia na ulicy i wypstrykał całą kliszę.

Sokaktaki oğlanların fotoğrafını çekti ve tüm filmi bitirdi.

Siać ndk - Posiać dk: tohum ekmek

Wysiewać ndk - Wysiać dk: ekerek tüm tohumları bitirmek

Ogrodnik wysiał ziarna gorczycy z worka.

Bahçıvan çuvaldaki hardal tohumları ekerek hepsini bitirdi.

---

⁵⁴⁷ H. Wieczorek, 1978, s. 104

⁵⁴⁸ P. Garncarek, 2011, s. 166

Smarować ndk - Posmarować dk: krem, tereyağı vs. sürmek

Wysmarowywać ndk - Wysmarować dk: sürerek bitirmek

Jak ci się udało wysmarować całe pudełko kremu do opalania?

Güneş kreminin hepsini bitirmeyi nasıl becerdin?

Strzelać ndk - Strzelić dk: ateş etmek

Wystrzelać ndk - Wystrzeliwać dk: ateş ederek cephaneliği harcamak

Wystrzelałem już całą amunicję, żeby nie dostał się w ręce wroga.

Düşmanın eline geçmemek için tüm mühimmatı kullandım.

*Eylemin sonuna kadar yapıldığını bildiren “wy-”*⁵⁴⁹

Chwytać ndk - Chwycić dk: yakalamak, ele geçirmek, tutmak

Wychwytywać ndk - Wychwycić/Wychwytać dk: tamamını yakalamak

Policja wychwytała złodziei, którzy obrabowali bank.

Polis ekipleri bankayı soyan hırsızların hepsini yakaladı.

Goić ndk - Zagoić dk: (yaraya, yanığa vs. ilişkin olarak) iyileştirmek

Wygajać ndk - Wygoić dk: tümüyle iyileştirmek

Wygoił mi skaleczenia maścią.

Merhemle kesik yaralarımın tamamını iyileştirdi.

Zadrapania na nogach wygoiły się bardzo szybko, ale zostały blizny.

Bacaklarımdaki çizikler çok çabuk iyileşti tümüyle, ama izler kaldı.

Gryźć ndk: ısırmaq

Wygryzać ndk - Wygryźć dk: tamamen yemek

Konie wygryzły trawę na łące.

Atlar çayırdaki otların/çimenlerin hepsini yedi.

Gubić ndk - Zgubić dk: kaybetmek

Wygubić dk: toptan yok etmek, kökünü kazımak, imha etmek

Epidemia cholery to chroba mogąca wygubić całe miasto.

---

⁵⁴⁹ W. Śmiech, 1986, s. 56

Kolera salgını tüm kent insanını öldürebilecek bir hastalıktır.

Jeść *ndk* - Zjeść *dk*: yemek yemek

Wyjadać *ndk* - Wyjeść *dk*: yiyip bitirmek, hepsini yemek, kökünü kurutmak

Myszy wyjadły ziarno fasoli.

Fareler bütün fasulye tohumlarını yemiş bitirmiş.

Powiedz prawdę, nie kręć, kto wyjadł wszystkie zapasy?

Doğruyu söyle, kıvrırma/yalan söyleme, stokları kim silip süpürdü?

Kupować *ndk* - Kupić *dk*: satın almak

Wykupywać *ndk* - Wykupić *dk*: hepsini satın almak

Bilety na spektakl wieczorny zostały wykupione.

Gece oyunu biletlerinin hepsi satılmış.

Lizać *ndk* - Liznąć *dk*: yalamak

Wylizać *ndk* - Wyliznąć *dk*: yalayarak hepsini yemek, silmek süpürmek

Wylizał krem z owocami z ciastka.

Pastadaki meyveli kremanın hepsini yalayarak bitirdi.

Pies był tak głodny, że nie tylko zjadł wszystko, co dostał, ale jeszcze bardzo dokładnie wylizał cały talerz.⁵⁵⁰

Köpek o kadar açtı ki, aldığı şeylerin hepsini yemekle beraber bütün tabağındakileri de sildi süpürdü.

Mleć *ndk* - Zemleć *dk*: öğütmek

Wymleć *ndk*: çoğunu ya da hepsini öğütmek, öğüterek elde etmek

Młynarz wymleł cały zapas pszenicy.

Değirmenci buğdayın tamamını öğüttü.

Siec *ndk*: kesmek, doğramak, keskin silah aletleriyle vurmak

Wysiec *dk*: herkesi öldürmek

---

⁵⁵⁰ P. Garncarek, 2011, s. 167

Wysiekli nieprzyjacielski oddział z karabinu maszynowego.

Düşman birliğini makineli tüfekle öldürdü.

Słuchać *ndk*: dinlemek

Wysłuchiwać *ndk* - Wysłuchać *dk*: sonuna kadar, bitene kadar dinlemek, dinleyip kabullenmek

Nikt nie chciał wysłuchać referatu.

Kimse bildiriyi sonuna kadar dinlemek istemedi.

Może należało wysłuchać, co mieli do powiedzenia.

Söyleyecekleri şeyi belki de sonuna kadar dinlemeliydin/dinlemeliydik.

Sprzątać *ndk* - Sprzątnąć *dk*: temizlemek

Wyprzątać *ndk* - Wyprzątnąć/Wysprzątać *dk*: tamamen temizlemek, tam temizlik yapmak

Piotr rano wstał, wyprzątnął ogród ze śniegu.

Piotr sabah kalktı, bahçedeki karı tamamen temizledi.

Mieszkanie było jeszcze nie wyprzątnięte po ostatnich lokatorach.⁵⁵¹

Son kiracılardan sonra evde hâlâ tam temizlik yapılmadı.

Sprzedawać *ndk* - Sprzedać *ndk*: satmak

Wyprzedawać/Wysprzedawać *ndk* - Wyprzedać/Wysprzedać *dk*: hepsini satmak

Wyprzedawać się *ndk* - Wyprzedać się *dk*: şahsi malını tek tek satmak

Wszystkie działki w pobliżu katedry już wyprzedane.

Katedralin civarındaki arsaların hepsi satıldı.

Wyprzedawał po kolei wszystkie obrazy, meble.

Tüm tablolarını, mobilyalarını tek tek sattı.

Podczas wojny wyprzedali się ze wszystkiego, co miało jakąś wartość.

Savaş döneminde değeri olan her şeylerini sattılar.

---

⁵⁵¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Zbierać *ndk* - **Zebrać** *dk*: toplamak

Wyzbierać *dk*: hepsini toplamak

Wyzbieraliśmy spod drzew wszystkie strącone jabłka.

Ağacın altından yere düşen elmaların hepsini topladık.

Zdychać *ndk* - **Zdechnąć** *dk*: ölmek

Wyzdychać *dk*: (hepsine ilişkin) ölmek

Myszy wyzdychały od trucizny.

Farelerin tümü zehirden öldü.

Çoğul nesneyi vurgulayan “wy-”

Ginać *ndk* - **Zginać** *dk*: ölmek, hayatını kaybetmek

Wyginać *dk*: (pek çok canlıya ilişkin olarak) ölmek

Oni wszyscy wyginęli w powstaniu.

Onların hepsi ayaklanmada yaşamını yitirdi.

Gnić *ndk* - **Zgnić** *dk*: (yiyeceğe, cesede ilişkin olarak) çürümek

Wygnić *dk*: tümü ya da büyük çoğunluğu çürümek

Wskutek siarczystego mrozu wygniły ziemniaki na polach.

Şiddetli dondurucu havadan sonra tarlalardaki tüm patatesler çürüdü.

Dusić *ndk* - **Udusić** *dk*: birisini boğmak

Wyduszać *ndk* - **Wydusić** *dk*: pek çok kişiyi, hayvanı boğarak öldürmek

Mordercy wydusili całą rodzinę.⁵⁵²

Katiller tüm aileyi boğarak öldürdüler.

Łapać *ndk* - **Złapać** *dk*: hırsız, zanlıyı, suçluyu, topu, balığı, kelebeği vs. yakalamak

Wylapywać *ndk* - **Wylapać*** *ndk*: pek çok kişiyi, şeyi ya da teker teker hepsini yakalamak

⁵⁵² PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski, 2002, s. 1264

* Bu eylem aynı zamanda Türkçe'deki tespit etmek, farkına varmak, keşfetmek anlamında kullanılan 'yakalamak' eylemiyle benzer biçimde kullanılır. *Wylapać wiele usterek językowych*. (Birçok dil hatası yakalamak), *wylapać nieścisłości w rachunkach*. (Hesaplarda hata yakalamak).

Policjanci tylko w jednym tygodniu wyłapali wszystkich sprawców przestępstwa.

Polisler suçun tüm faillerini yalnızca bir haftada yakaladı.

Ze stawu wyłapano już wszystkie ryby.

Göletteki tüm balıklar çoktan tutulmuş.

Łowić *ndk* - Złowić *dk*: (çoğunlukla balık) avlanmak, tutmak, yakalamak

Wyławić *ndk* - Wyłowić *dk*: tüm ya da pek çok balığı yakalamak

Wyłowiono wszystkie pstrągi ze stawu.

Göletteki tüm alabalıklar yakalandı.

Mordować *ndk* - Zamordować *dk*: adam öldürmek, cinayet işlemek

Wymordować *dk*: pek çok kişiyi öldürmek, katletmek

Rzeźnik wymordował mu całą rodzinę.

Cani herif onun tüm ailesini katletti.

Zaciekły nieprzyjaciel wymordował pół wsi.

Acımasız düşman köyün yarısını katletti.

Strzelać *ndk* - Strzelić *dk*: ateş etmek

Wystrzelać *ndk* - Wystrzeliwać *dk*: (konuşma diline özgü) ateş ederek pek çok insanı, hayvanı öldürmek

Myśliwi wystrzelali wszystkie kaczki w okolicznych lasach.

Avcılar etraftaki ormanlarda bulunan tüm ördekleri öldürdüler.

Specjalnie wyszkolony oddział policji wystrzelał terrorystów w kilka minut.⁵⁵³

Özel eğitim almış polis birimi pek çok teröristi birkaç dakikada öldürdü.

Tępić *ndk*: öldürmek, tahrip etmek

Wytepić *dk*: pek çok kişiyi, hayvanı ya da hepsini öldürmek

Robią, co mogą, aby wytepić stonkę ziemniaczaną.

Patates böceklerinin kökünü kazımak için ellerinden geleni yapıyorlar.

---

⁵⁵³ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Wrogowie wytępilli podbitą ludność.
Düşmanlar ele geçirilen yerin halkını yok ettiler.

Plemiona wytępiły się w ciągłych walkach.⁵⁵⁴
Kabileler devam eden savaşlarda birbirlerini yok ettiler.

Tracić *ndk* - Stracić *dk*: öldürmek

Wytracać *ndk* - Wytracić *dk*: pek çok kişiyi, hayvanı ya da hepsini öldürmek

Wojna wytraciła mieszkańców wsi.

Savaş tüm köy halkını yok etti.

Wytracono całą okoliczną zwierzynę.

Çevredeki tüm hayvanlar öldürüldü.

Truć *ndk*: zehirlemek

Wytruwać *ndk* - Wytruć *dk*: pek çok kişiyi ya da hayvanı zehirleyerek öldürmek

Wsywał truciznę do piwnicy i wytruł wszystkie insekty.

Kilere zehir saçtı ve tüm böcekleri zehirleyerek öldürdü.

Zwariował, wytruł całą rodzinę i w końcu popełniał samobójstwo.

Cinnet getirdi, tüm aileyi zehirleyerek öldürdü ve sonunda intihar etti.

Mrówki w kuchni wytruły się.

Mutfaktaki karıncalar zehirlenerek öldü.

Umierać *ndk* - Umrzeć *dk*: ölmek

Wymierać *ndk* - Wymrzeć *dk*: topluca ölmek veya (hepsine ilişkin) ölmek

Do dziś nie wiadomo, dlaczego dinozaury wymarły przed tysiącami lat.

Dinozorların binlerce yıl önce neden öldükleri bugün hala belli değil.

Ostatni potomkowie wielkiego rodu wymarli.

Büyük ailenin son torunları da öldü.

---

⁵⁵⁴ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 698

Eylemin tam olarak yapıldığını bildiren “wy-”

Hasać *ndk*:

1. koşup gülüp eğlenmek

2. coşkuyla dans etmek

Wyhasać się *dk*:

1. epey eğlenmek

2. doyasıya dans etmek

1.

Jestem pewny, że dzieci wyhasają w parku na świeżym powietrzu.

Eminim, çocuklar parkta temiz havada epey eğlenecekler.

2.

Upił się do nieprzytomności na weselu i wyhasał się.

Düğünde sarhoş olana kadar içti ve en sonunda çılgınlar gibi dans etti.

Mierzyć *ndk* - Zmierzyć *dk*: ölçmek

Wymierzać *ndk* - Wymierzyć *dk*: her yönüyle ölçmek

Przed zakupem mebli wymierzyły pokój.

Mobilya almadan önce evi her yönüyle ölçtüler.

Smażyć *ndk* - Usmażyć *dk*: kızartmak

Wysmażać *ndk* - Wysmażyć *dk*: tam kararında kızartmak, olması gerektiği gibi kızartmak

Befsztyk już się dobrze wysmażył.

Biftek gerektiği kadar kızarmış.

Spać *ndk*: uyumak

Wysypiać się *ndk* - Wyspać się *dk*: yeteri kadar uyumak

Lubię czytać do późna w nocy. To jednak nie pozwala mi dobrze się wyspać, więc często chodzę do prac zmęczony.⁵⁵⁵

Gece geç saatlere kadar okumayı seviyorum. Ancak, bu benim yeteri kadar uyumama engel oluyor, bu yüzden işe yorgun halde gidiyorum.

---

⁵⁵⁵ P. Garncarek, 2011, s. 166

Po zakończonej w nocy podróży wysypiał się do południa.
Gece yolculuk bittikten sonra öğleye kadar uyurdu.

Śmiać się ndk: gülmek

Wyśmiewać się ndk - Wyśmiać się dk: doya doya gülmek

Wyśmiał się już do syta, zaczął mówić dalej.

Doya doya güldü, sözlerine devam etti.

Cismin tüm yüzeyini ele aldığını gösteren “wy-”⁵⁵⁶

Lać ndk: (sıvı) dökmek, koymak, akıtmak

Wylewać ndk - Wylać dk: dökerek tüm zemini kaplamak

Drogę wylano smołą.

Yol zift ile kaplandı.

Malować ndk - Pomalować dk: boyamak

Wymalowywać ndk - Wymalować dk: tüm yüzeyi boyamak

Wymalował ściany farbą olejną.⁵⁵⁷

Duvarların tüm yüzeyini yağlı boyayla boyadı.

Skladać ndk - Złożyć dk: koymak, yerleştirmek

Wykladać ndk - Wyłożyć dk: kaplamak, döşemek

Wyłoży łazienkę kafelkami i ściany boazerią.

Banyoya fayans, duvarlara da lambri döşeyecek.

Sypać ndk - Sypnąć dk: (tuz, şeker, baharat, un, küçük parçalı şeyler) dökmek, serpmek, serpiştirmek

Wysypywać ndk - Wysypać dk: tüm yüzeye serpmek, serpiştirerek kaplamak

Wysypał dróżki w naszym ogrodzie żwirem.

Bahçemizdeki patikaların tüm yüzeyini çakılla kapladık.

Teraz wysypujemy blachy do pieczenia ciasta tartą bułką.

Şimdi galeta ununu hamur tepsisinin tüm yüzeyine serpiştiriyoruz.

---

⁵⁵⁶ H. Wieczorek, 1978, s. 104

⁵⁵⁷ H. Wieczorek, a.g.e., s. 104

14. Z(e)- (S-, Ś-) Öneki

III. 14.1. Aşağıya Doğru Hareket Bildiren Z -,S-

Polonya dilinde kullanım alanı en az olan önek z(e)- (s-ś-) önekidir. Anlam olarak genelleme yapmak istendiğinde, sadece hareket eylemleri için söz konusu olduğu görülür ve bu eylemlere kattığı anlam yukarıdan aşağı doğru bir harekettir.

Biec / Biegać / Biegnąć ndk: koşmak

Zbiegać ndk - Zbiec / Zbiegnąć dk: koşarak aşağıya gitmek, aşağıya koşmak

PLN: Kiedy zobaczył tatę, zaczął zbiegać ze zbocza.

Babasını görünce, bayır aşağı koşmaya başladı.

W czasie pożaru zbiegł po schodach.

Yangın esnasında merdivenlerden aşağı koştu.

Chylić ndk: eğmek

Schyłać ndk - Schylić dk: aşağı ya da öne eğmek

Schyliła cienką gałąź jabłoni, żeby zerwała dwa jabłka dla dzieci.

Çocuklara iki elma koparmak için elma ağacının ince dalını aşağı eğdi.

Schylił się ku ziemi, żeby podnieść banknot leżący na podłodze.

Yerde duran banknotu almak için yere doğru eğildi.

Ciągać / Ciągnąć ndk: çekmek, asılmak

Ściągać ndk - Ściągnąć dk: aşağı çekmek, indirmek

Dwaj studenci ściągnęli flagę z masztu kiedy drudzy odśpiewali Marszu Niepodległości.

Öğrenciler İstiklal Marşı'nı okurken iki öğrenci bayrağı gönderden yavaş yavaş indirdi.

Fruwać ndk - Frunąć dk: (kuşa, böceğe, tüye, topa vs. ilişkin) uçmak, havalanmak

Sfruwać ndk - Sfrunąć dk: uçarak alçalmak, uçarak aşağı inmek

Jakiś ptak sfrunął z gałęzi i chciał starca dziobnąć.

Kuşun bir tanesi daldan aşağı uçtu ve yaşlı adamı gagalamak istedi.

Iść / Chodzić ndk - Pójsć dk: yürümek, yürüyerek gitmek

Schodzić ndk - Zejść dk: yürüyerek aşağı inmek

Zmienił spaloną żarówkę i zszedł po drabinie.

Patlayan ampulü değiştirdi ve merdivenden indi.

Samolot transportowy schodzi do lądowania.

Nakliye uçağı iniş için alçalıyor.

Nurek głębinowy zszedłwszy jeszcze głębiej, pobił rekord.

Derin deniz dalgıcı daha da derinlere gidip rekor kırdı.

Jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Zjeżdżać ndk - Zjechać dk: (araca ya da insana ilişkin) aşağı gitmek

Dziecko zjechało na sankach prosto pod samochód.

Çocuk yokuş aşağı kızakla doğrudan arabanın altına gitti.

Zjechał do piwnicy i przyniósł węgiel.

Bodruma indi ve kömür getirdi.

Lecieć ndk:

1. uçmak

2. (konuşma diline özgü) çok hızlı gitmek, uçmak

Zlatywać ndk - Zlecieć dk:

1. aşağı uçmak

2. (konuşma diline özgü) hızla aşağı inmek

3. yere düşmek

1.

Zaniepokojone gołębie zleciały z drzew na ziemię.

Tedirgin olan güvercinler ağaçlardan yere uçtu.

2.

Zlecieliśmy z górki i wskoczyliśmy do autokaru.

Tepeden hızla aşağı indik ve otobüse atladık.

3.

Czapka nagle zleciała jej z głowy.

Şapka birden kafasından düştü.

Trzęsienie ziemi było takie silne, że wszystkie książki zleciały z półki.

Depren öyle şiddetliydi ki, tüm kitaplar raftan yere düştü.

Leźć *ndk*: zar zor, güçlükle yürümek

Złazić *ndk* - Zleźć *dk*: zar zor, güçlükle aşağı inmek

Ludzie jakoś nie kwapili się do złączenia z trybuny.⁵⁵⁸

İnsanlar bir şekilde podyumdan aşağı inmeye pek istekli değildi.

Ledwo zlazła z dachu po drabinie.

Çatıdan merdivenle güçlükle indi.

Nosić *ndk* - Nieść *dk*: taşımak

Znosić *ndk* - Znieść *dk*: (taşıyarak) indirmek

Znieśmy rzeczy ze strychu potem władujemy do auta.

Tavan arasından eşyaları indirelim ve arabaya yükleyelim.

Pełzać *ndk*: emeklemek, sürünmek

Spełzać *ndk* - Spełznąć *dk*: emekleyerek, sürünerek inmek

Kilka z rannych udało się spełznąć na dno wąwozu.

Yaralıların birkaçı sürünerek/emekleyerek vadi dibine inmeyi başardı.

Wąż spełzał z pnia i schował się pod skałą.

Yılan ağacın gövdesinden indi ve kayanın altına sindi.

15. *Za-* Öneki

III. 15.1. Hedef Noktaya Ulaşmayı/Varmayı Haber Eden *Za-*

Çalışmanın her bir önekin eyleme kattığı anlamların incelenmesi için ayrılmış bu bölümünde son olarak *za-* öneki ele alınacaktır. Polonya dilinde ‘*za*’nın eylemi süreksizlik bildiren (dokonany) forma kavuşturan bir ek olmasının yanı sıra, bir önek olarak da geçişli veya geçişsiz eylemlerin başına geldiği görülür. Aşağıda incelenecek olan *za-* önekinin eylemin öneksiz (temel) formuna kattığı anlam, belirlenen noktaya ulaşma ya da bir şeyi hedeflenen yere götürmektir. Dolayısıyla, bu anlama sahip *za-* önekli eylemlerin yer aldığı cümlelerde hedef nokta mutlaka belirtilir.

Biec / Biegnąć *ndk*: koşmak

Zabiegać *ndk* - Zbiegnąć / Zabiciec *dk*: koşarak bir yere varmak

Mój koń zabiegł na metę pierwszą.

Bitiş çizgisine ilk benim atım ulaştı.

Błądzić *ndk*: dolaşmak

Zabłądzić *dk*: dolaşarak tesadüf varmak

Gdy spacerował po mieście, zabłądził do kawiarni.

Kentte gezerken, tesadüf kafeye geldi.

Błąkać się *ndk*: aylak aylak dolaşmak

Zabłąkać się *dk*: öylesine dolanarak bir yere varmak, kendisini bir yerde bulmak

Jeśli podróżując po kraju, zabłąkacie się w nasze strony, to nas odwiedźcie.⁵⁵⁹

Ülke çapında seyahate çıktığımızda eğer bizim tarafa gelirsiniz, bizi ziyaret edin.

---

⁵⁵⁹ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 745

Pies zabląkał się pod schronisko.

Köpek başıboş dolaşırken kazara hayvan sığınağına geldi.

Brnać ndk: genellikle sulu, çamurlu, bataklık gibi ya da kumlu yerlerden zorla geçmek, bata çıka yürümek

Zabrnać dk: bata çıka ya da öylesine dolaşarak varmak, ulaşmak

Jak on zabrnął na środek bagna?

Bataklığın ortasına nasıl gitmiş?

Zabrnęliśmy w głąb lasu.

Dolaşa dolaşa ormanın derinliklerine geldik.

Ciągnąć ndk: çekmek, sürüklemek

Zaciągnąć ndk - Zaciągnąć dk: çekerek, sürükleyerek bir yere götürmek

Zaciągnę worki na ziemniaki do piwnicy.

Kilere patates çuvallarını sürüyüp götüreceğim.

Człapać ndk: ağır adımlarla yürümek

Zaczłapać dk: ağır adımlarla bir yere varmak, ulaşmak

Dziadek zaczął aż na strych.

Dedem ağır adımlarla çatı katına kadar geldi.

Czołgać się ndk - Poczłgać dk: emeklemek, sürünmek

Zaczłgać się dk: göbek üstünde, dört ayak üstünde ilerleyerek bir yere varmak

Ranny zaczął aż się ne brzeg rzeki i tam przeleżał dwa dni.

Yaralı adam sürünerek nehrin kenarına varmış ve orada iki gün yatmış.

Gnać ndk: (insanı ya da hayvanı) sürmek, uzaklaştırmak

Zagoniać ndk - Zagnąć/Zagonić dk: sürerek ulaştırmak

Zagoniliśmy owce do zagrody.

Koyunları sürerek ağıla getirdi.

Iść / Chodzić ndk - Pójść dk: yürümek, yürüyerek gitmek

Zachodzić ndk - Zajść dk: yürüyerek bir yere varmak

Ktoś z nami musi zajść do sklepu i zrobić zakupy.

Birisinin bizimle markete gelip alışveriş yapması lazım.

jechać ndk - Pojechać dk: araçla gitmek

Zajeżdżać ndk - Zajechać dk: araçla giderek bir yere varmak

Jeśli na wieczór chce zajechać do uroczystości, musi zamówić taksówkę.

Eğer gece için törene gitmek istiyorsa, taksi tutmak zorunda.

Lecieć ndk - Polecieć dk: (insana, hayvana ilişkin olarak) uçmak, uçakla seyahat etmek

Zalatywać ndk - Zalecieć dk:

1. uçarak varmak, uçakla seyahat ederek bir yere varmak

2. (kokuya, sese ilişkin olarak) ulaşmak

1.

Bociany zaleciały na południe.

Leylekler güneye ulaştı.

Jej model samolotu zaleciał aż na koniec boiska do piłki nożnej.

Onun model uçağı futbol sahasının sonuna kadar uçtu.

Przy dobrych wiatrach mogą zalecieć szybowcem do innego miasta.

Planörle iyi bir rüzgârda diğer kente kadar uçabilirler.

2.

Z kuchni zalatywał zapach parzonej herbaty.

Mutfaktan demlenen çayın kokusu geliyordu.

Warkot silnika zaleciał z daleka.

Uzaktan motorun sesi geldi.

Leżć ndk: (konuşma diline özgü) zar zor, güçlkle, yorgun argın, sürünerek yürümek

Zalazić ndk - Zależć dk: (konuşma diline özgü) yavaş, zorlanarak yürüyerek bir yere varmak

Była tak zmęczona, że z trudem zalazła do ogrodu.

O kadar yorgundu ki, zar zor yürüyerek bahçeye vardı.

Nosić / Nieść *ndk*: birisini ya da bir şeyi taşımak

Zanosić *ndk* - Zanieść *dk*: getirmek, bir yere taşımak

Zaniosę listy na pocztę.

Mektupları postaneye götüreceğim.

Pływać / Płynąć *ndk* - Popłynąć *dk*: kulaç adarak ya da gemiyle yüzmek

Zapłynąć *dk*: yüzerek bir yere varmak

Łódź popychana wiatrem zapłynęła na środek jeziora.⁵⁶⁰

Rüzgârla giden kayak gölün ortasına vardı.

Czy umiecie zapłynąć na drugi brzeg?

Diğer kıyıya kadar yüzebilir misiniz?

Taszczycь *ndk*: sürüklemek, çekmek

Zataszczyć *dk*: (konuşma dilinme özgü) bir yere güçlkle çekerek götürmek

Zataszczył ciężkie walizki na dworzec kolejowy.

Ağır valizleri tren garına güçlkle çekerek götürdü.

Wędrować *ndk* - Powędrować *dk*: dolaşmak, gezmek

Zawędrować *dk*: dolaşarak, gezerek varmak

Wyruszając rano, nie wiemy, dokąd zawędrujemy wieczorem.⁵⁶¹

Eğer sabah yola çıkarsak, akşama nereye varırız, bilmiyoruz.

Wlec *ndk*:

1. sürümek

2. birisini bir yere gitmeye zorlamak

Zawlec *dk*:

1. sürüyerek götürmek

2. birisini zorla götürmek

⁵⁶⁰ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 855

⁵⁶¹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

1.

Zawlokę stare graty do piwnicy.
Hurdaları kilere götüreceğim.

2.

Zawlekli go na policję.
Onu polis merkezine zorla götürdüler.

III. 15.2. Kaplayan/Kapatın/Çok Fazla Dolduran *Za-*

Za- önekinin eyleme kattığı en yaygın ek anlamlardan bir diğeri, işin yoğun bir biçimde yapılmasıdır. Temelde öneksiz eylemin anlamı vardır ve önekle birlikte o anlam nitelik olarak o kadar fazla hale gelir ki, yoğunluktan dolayı nesnenin her tarafı kaplanmış, örtülmüş, kapatılmış ya da doldurulmuştur. Aslında, önek olarak *za-*'nın bu anlamı, 'çok fazla' anlamına gelen önleç (ilgeç) *za*'yı hatırlatır. Buradan hareketle, bu anlamı doğrultusunda önleçle bir bağı vardır demek yanlış olmayacaktır. Bu başlık altında toplanan önekli eylemlerin söz konusu anlamı vurgulama, yoğunlaştırma gibi bir işlevinin olduğu görülür.

Bazgrać *ndk* - Nabazgrać *dk*: özensizce ve okunmayacak biçimde yazmak,
karalamak

Zabazgrywać *ndk* - Zabazgrać *dk*: karalayarak doldurmak
Ściany więzienia zabazgrane były koślawymi literami.
Hapishanenin duvarları çarpık çurpuk harflerle bezenmiş.

Bieleć *ndk* - Zbieleć *dk*: beyazlamak, ağarmak

Zabielać *ndk* - Zabielić *dk*: beyaza bürümek
Drzewa owocowe w ogrodzie zabieliły się kwiatami.
Bahçedeki meyve ağaçları çiçeklerle beyaza büründü

Budować *ndk* - Zbudować *dk*: bir yapı dikmek, bina inşa etmek

Zabudowywać *ndk* - Zabudować *dk*: inşa ederek bir şeyi kaplamak
Sam zabudował kuchnię szafkami.

Mutfağı tek başına küçük dolaplarla donattı.

Cieniować *ndk*: (tabloyu, çizimi, resmi) gölgelemek

Zacieniowywać *ndk* - Zacieniować *dk*: koyu renkle kaplamak

Zacieniował tło szkicu węglem.

Taslak çizimin arka planını kömürle kararttı.

Deptać *ndk* - Zdeptać *dk*: üzerine basarak kirletmek

Zadeptywać *ndk* - Zadeptać *dk*: üzerine basarak her yerini kire bulamak

Powiedziała, że zadeptali dywan.

Halının her yerine kir bulaştırdıklarını söyledi.

Drukować *ndk*: basmak, yazdırmak

Zadrukowywać *ndk* - Zadrukować *dk*: baskı ile kaplamak, doldurmak

Strony gazety zostały zadrukowane sprawozdaniami.

Gazete sayfaları raporlarla dolduruldu.

Dymić *ndk*: (dumana ilişkin) tütme

Zadymiać *ndk* - Zadymić *dk*: bir yeri dumanla doldurmak

Zadymili kawiarnię papierosami, grając cały dzień w brydża.

Bütün gün briç oynarken kafeyi sigara dumanına boğdular.

Kominy fabryczne zadymiały miasto.⁵⁶²

Fabrika bacaları kenti duman altında bıraktı.

Gryzmolić *ndk*: özensizce yazmak, karalamak

Zagryzmolić *dk*: özensizce yazılarla, karamalarla kaplamak, doldurmak

Gryzmolił w jego notesie.

Onun not defterinin her tarafını karaladı.

Kopcić *ndk*: is, duman yaymak

Zakopcić *dk*: is kaplamak

Lampa naftowa na ścianie paliła się za szkłem lekko zakopconym.

---

⁵⁶² Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 772

Duwardaki gaz lambası hafif islenmiş camın ardından yanıyordu.

Maluję kuchnię, bo już sufit zakopcił się.

Mutfağı boyuyorum, çünkü tavan isle kaplanmış.

Kreślić *ndk*: çizgi çizmek

Zakreślać *ndk* - Zakreślić *dk*: etrafını çizgiyle kaplamak, çizgi içine almak

Proszę zakreślić wyrazy w tekście, których znaczenia nie wiecie.

Metindeki anlamını bilmediğiniz sözcükleri yuvarlak içine alınız.

Zakreślałem na mapie miejsca szczególnie ważne.

Haritadaki özellikle önemli olan yerleri yuvarlak içine aldım.

Kryć *ndk* - Ukryć *dk*: saklamak, gizlemek

Zakrywać *ndk* - Zakryć *dk*: kaplamak, kapatmak

Czarna burzowa chmura zakryła słońce.

Kara fırtına bulutları güneşi kapattı/kapladı.

Miała na sobie spódnicę zakrywającą kolana.

Üzerinde dizlerini örten eteği vardı.

Była bardzo smutna, zakryła twarz rękami i zaczęła płakać.

Çok üzgündü, elleriyle yüzünü kapattı ve ağlamaya başladı.

Dodał czarny pieprz i zakryła garnek pokrywką.

Karabiberi ekledi ve tencerinin kapağını kapattı.

Kurzyć *ndk*: toz kaldırmak

Zakurzyć *dk*: tozla kaplamak

Schody i szyby się zakurzyły przez ten suchy tydzień.

Yağışsız geçen bir hafta boyunca merdivenler ve camlar toza bulandı.

Lać *ndk*: (sıvı) dökmek

Zalewać *ndk* - Zalać *dk*:

1. sıvıya bandırmak, sıvıyla kaplamak

2. (suya ilişkin) basmak, her tarafı kaplamak

1.

Najpierw zalej ogórki słoną wodą.

Salatalıkları önce tuzlu suya bandır.

Byłoby lepiej gdyby zalał owoce syropem.

Meyveleri şerbete bulasaydı, daha iyi olurdu.

2.

W czasie powodzi woda zalewała piwnice domów.⁵⁶³

Sel sırasında evlerin bodrumlarını su bastı.

Malować *ndk* - Pomalować *dk*: boyamak

Zamalowywać *ndk* - Zamalować *dk*:

1. üzerini boyayarak kapatmak

2. tüm yüzeyi boyayla kaplamak

1.

Niech zamalujemy obraźliwe napisy na murach domu.

Evin duvarlarındaki kötü yazıları boyayla kapatalım.

2.

Szyby okien zamalowane wapnem.⁵⁶⁴

Pencere camları kireçle kaplanmış.

Murować *ndk*: duvar örme

Zamurowywać *ndk* - Zamurować *dk*: duvar örerek kapatmak, doldurmak

Zamurują otwór w grobowcu.

Mezardaki deliği kapatıyorlar.

Odgruzowywać *ndk* - Odgruzować *dk*: hafriyatları temizlemek

Zagruzowywać *ndk* - Zagruzować *dk*: hafriyatla kaplamak

⁵⁶³ <http://lang.pl/enacademic.com/54996/zalewa%C4%87> 30.04.2016

⁵⁶⁴ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 925

Szedł do dworca autobusowego przez nie oświetlone, zagruzowane ulice.
Aydınlatılmamış, molozla kaplanmış sokaktan geçerek terminale gitti.

Ogradzać *ndk* - **Ogrodzić** *dk*: bir şeyin etrafına çit çekmek, çitle çevrelemek

Zagradzać *ndk* - **Zagrodzić** *dk*: geçişi tıkamak, kapatmak

Łóżka zagradzają dostęp do okna.

Yataklar pencereye geçişi kapatıyordu.

Oslaniać *ndk* - **Oslonić** *dk*: korumak

Zasłaniać *ndk* - **Zasłonić** *dk*: görünmez hale getirmek, kaplamak, örtmek

Zasłaniaj usta, kiedy ziewasz.

Esnerken ağzını kapat.

Dlaczego zasłaniasz twarz kocem?

Yüzünü battaniyeyle neden örtüyorsun?

Parować *ndk*: buharlaşmaki buhar haline gelmek

Zaparowywać *ndk* - **Zaparować** *dk*: buhar/buğu ile kaplanmak

Woda ściekała strużkami po zaparowanych szybach.

Buğulanmış camlarda su şeritler halinde yavaş yavaş aşağı süzülüyordu.

Prószyc *ndk*: serpmek, serpiştirmek

Zaproszać *ndk* - **Zaproszyć** *dk*: serpilerek bir yere denk gelmek ya da bir şeyi

kaplamak

Ona miała siwe włosy, jakby popiołem zaproszone.

Saçları sanki külle kaplanmış gibi ağarmış.

Pryskać *ndk* - **Prysnąć** *dk*: serpmek, püskürtmek

Zapryskiwać *ndk* - **Zapryskać** *dk*: serperek, püskürterek damlalarla kaplamak

Przejeżdżające auta zapryskwały mi paltó.

Geçen arabalar paltoma su sıçratarak sırılsıklam ettiler.

Ściana koło kuchenki jest cała zapryskana tłuszczem.⁵⁶⁵

Mutfagin yanındaki duvar tümüyle yağla kaplandı.

Pudrować *ndk* - Upudrować *dk*: pudralamak, pudra serpiştirmek

Zapudrować *dk*: bir şeyi pudra ile kaplamak

Zapudruj te ślady na twarzy, a ja tu zaczekam.

Yüzündeki izleri pudrayla kapat, ben burada bekleyeceğim.

Pylić *ndk*: (kum, toz, kara ilişkin olarak) havalanmak, kalkmak, tozlamak

Zapyłać *ndk* - Zapylić *dk*: tozla kaplamak

Efektem ciągłych wybuchów mogło być silne zapylenie atmosfery pyłem wulkanicznym.⁵⁶⁶

Daimî (volkanik) patlamaların sonucu atmosferin volkanik tozla kaplanması şeklinde olabilir.

Ropieć *ndk*: iltihaplanmak

Zaropieć *dk*: iltihapla kaplanmak, iltihapla dolmak

Rana w głowie zaropieła.

Başındaki yarayı iltihap kapladı.

Rosnąć *ndk*: büyümek, uzamak

Zarastać *ndk* - Zarosnąć *dk*: (bitkilere ilişkin) büyüyerek tamamen kaplamak

Chwasty zarosły cały ogródek.

Yaban otları tüm bahçeyi sardı.

Rysować *ndk* - Narysować *dk*: çizmek, resmetmek

Zarysowywać *ndk* - Zarysować *dk*: bir şeyi çizimlerle kaplamak

Dziecko zarysowało cały zeszyt dwudziestokartkowy.

Çocuk yirmi sayfalık tüm defteri çizimlerle doldurdu.

Sklejać *ndk* - Skleić *dk*: parçaları yapıştırmak, yapıştırarak bir araya getirmek

Zaklejać *ndk* - Zakleić *dk*: yapıştırıcıyla kapatmak

Zakleilem kopertę, napisałem moje imię i nazwisko.

⁵⁶⁵ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁵⁶⁶ A.g.e.

Zarfi yapıştırdım, ismimi ve soyismimi yazdım.

Ręce zawiązali mu z tyłu, usta zakleili plastrem.⁵⁶⁷

Ellerini arkadan bağladılar, ağzını plasterle yapıştırdılar.

Sklepić *ndk* - Sklepić *dk*: kubbe yapmak

Zasklepić *ndk* - Zasklepić *dk*: tıkamak, kapatmak, doldurmak

Pszczoly zasklepiły wejście do ula.⁵⁶⁸

Arılar kovan girişini kapatmışlar.

Szybko zasklepiano wszystkie szpary w murze.

Duvardaki yarıklar çok çabuk kapatıldı.

Skopywać *ndk* - Skopać *dk*: kazmak

Zakopywać *ndk* - Zakopać *dk*: gömmek, üzerine toprakla, karla, kumla örtmek

Zakopali go w piasku na plaży, na wierzchu została tylko twarz.

Onu kumsaldaki kuma gömdüler, dışarıda sadece yüzü kaldı.

Zakopywał się w słomie.

Samanın içine gömüldü.

Słać *ndk* - Posłać *dk*: yatak yapmak, yatağı uyumak için hazırlamak

Zasłać *ndk* - Zaścielać *dk*: bir şeyi bir şeyin üstüne yayarak tamamen kaplamak

Podłoga zasłana puszystym dywanem.

Zemin serilen kabarık halıyla tamamen kaplandı.

Zasłała stół nowym obrusem, bo zaprosiła gości na obiad.

Yeni masa örtüsünü serdi, çünkü konukları öğle yemeğine davet etti.

Smarować *ndk* - Posmarować *dk*: bir şeyin yüzeyine bir madde sürmek

Zasmarowywać *ndk* - Zasmarować *dk*:

1. sürerek tamamen kaplamak, bulamak, belemek

2. bir yüzeyi yazı ya da çizimlerle kaplamak

⁵⁶⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

⁵⁶⁸ Słownik Języka Polskiego, Tom III, 1989, s. 957

1.

Zasmaruje buty pastą.

Ayakkabıyı ayakkabı cilasına buluyor.

2.

Zasmarował zeszyt rysunkami.

Defteri çizimlerle doldurdu.

Smolić *ndk* - Usmolić *dk*: yağ, is, kurumla kirletmek

Zasmolić *dk*: yağ, is, kurum kaplamak

Ściany pokoju zasmolone po pożarze.

Odanın duvarları yangından sonra isle kaplandı.

Snuć się *ndk*: (dumana, sise, kokuya ilişkin olarak) hareket etmek, ilerlemek

Zasnuwać *ndk* - Zasnuć *dk*: kısmen perdelemek, kaplamak

Domy zasnuwa gęsty dym.

Yoğun duman evleri kısmen perdeledi.

Niebo zasnuło się ciemnymi chmurami.

Gök kara bulutlarla kaplandı.

Sufit kaplicy zasnuł się pajęczyną.

Şapelin tavanı kısmen örümcek ağıyla kaplanmış.

Stawiać *ndk* - Postawić *dk*: koymak, yerleştirmek

Zastawiać *ndk* - Zastawić *dk*: çok fazla şey yerleştirerek bir yeri doldurmak

Zastawiła półki naczyniami.

Rafları tabak çanakla doldurdu.

Podłoga zastawiona stosami książek.

Yer kitap yığınlarıyla kaplanmış

Suwać *ndk*: çekmek, sürümek

Zasuwąć *ndk* - Zasunąć *dk*: çekerek, sürüyerek kapatmak

Przez zasunięte firanki przenikało niewiele światła słonecznego.

Kapatılmış perdelerden çok az güneş ışığı giriyordu.

Sypać *ndk* - Sypnać *dk*: serpmek, serpiştirmek

Zасыpywać *ndk* - Zасыпаć *dk*: dökerek, saçarak kaplamak, doldurmak, aralığı kapatmak

W ogrodzie stały stare ławki zasypyane zwiędłymi liśćmi.⁵⁶⁹

Bahçede solmuş yapraklarla kaplanmış eski oturaklar duruyordu.

Rano zasypywali głęboki wykop spychaczem.

Sabah derin çukuru buldozerle kapattılar.

Dzieci zasypały dół kamieniami.

Çocuklar çukuru taşla doldurdular.

Szyć *ndk*: dikmek

Zасыwać *ndk* - Zасыć *ndk*: dikerek kapatmak

Czy mogłabyś zaszyć mi dziurę w kieszeni.

Cebimdeki deliği dikebilir misin?

Ślinić *ndk*: tükürükle ıslatmak

Zaślinić *dk*: tükürükle kaplamak

Niemowlę zaśliniło sobie śliniak.

Bebek, tükürükle önlüğünü olduğu gibi kirletti.

Śnieżyć *ndk*: (kara ilişkin) yoğun biçimde yağmak

Zaśnieżyć *dk*: (kara ilişkin) kaplamak

Szli przez zaśnieżone aleje parku.

Parkin karla kaplanmış ağaçlı yollarından geçtiler.

Tkać *ndk*: dokumak, örmek

Zatykać *ndk* - Zatkanąć *dk*: tıkamak

Nie zatykaj uszu, gdy ja mówię do ciebie.

Seninle konuşurken kulaklarını tıkama!

---

⁵⁶⁹ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Umył naczynia i zatkał się zlew.

Bulaşıkları yıkadı ve lavabo tıkaandı.

Walić ndk - Zwalić dk: yıkılmak, devrilmek

Zawalać ndk - Zawalić dk: doldurmak, kaplamak

Papiery ozdobne zawałały podłogę.

Hediye paketi kağıtları döşemeyi kapladı.

Tunel kolejowy zawałono gruzem.

Demiryolu tüneli molozla dolduruldu.

Wpychać ndk - Wepchnąć dk: itekleyerek, bastırarak içine yerleştirmek

Zapychać ndk - Zapchać dk: içine yerleştirerek doldurmak, tıkamak

Kto zapchał szpary w podłodze kitem?

Döşemedeki yarıkları macunla kim kapattı/doldurdu?

Dzisiaj zlew zapchał się jeszcze raz resztkami jedzenia.

Bugün lavabo yemek artıklarıyla yine tıkaandı.

Zlepiać ndk - Zlepić dk: yapıştırmak

Zalepiać ndk - Zalepić dk: yapıştırarak kaplamak, doldurmak

Zalepili miasto jaskrawymi afiszami.

Kenti ışıll posterlerle kapladılar.

Kiedy zalepi gipsem dziury w tynku?

Sıvadaki delikleri alçıyla ne zaman dolduracak?

Natychmiast pielęgniarka zalepiała ranę plasterem.

Hemşire yarabandını yaraya hemen yapıştırdı.

III. 15.3. Eylemi Başlatan Za-

Bazı durumlarda *za-* öneki yapılacak işin daha ilk evrede olduğunu vurgular. Bir başka deyişle, eylemin tam olarak, sonuna kadar yapıldığı ya da yapılıyor olduğu değil,

sadece başladığı bilgisini verir. “*Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia* (Çağdaş Polonya Dili Dilbilgisi. Morfoloji) adlı kitap *za-* önekli, başlangıç bildiren eylemleri iki grup halinde inceler. *Zaboleć* (ağrımaya başlamak), *zapachnieć* (koku saçmaya / yaymaya başlamak), *zamieszkać* (ikamet etmeye başlamak), *zakuleć* (topallamaya başlamak) gibi başlangıç bildiren, henüz başlamış olan eylemler bu grup içindedir. Bu gruptaki eylemler aşama niteliğindeki *başlamak* (*zaczynać / zacząć*) eyleminin mastar haldeki öneksiz (temel) eylemle birleşmesiyle eş değerdir. Ayrıca, başlangıç anının vurgulanmasıyla kısa süreli olay ifade eden, sesle (akustikle) ilgili anlama sahip eylemlerin neden olduğu türetmeler de (*zabeczeć, zacząwierkać, zaszczekać, zatupać*) bu gruba dâhil edilir.”⁵⁷⁰ Bu alıntıda anlatılmak istenen, yukarıda geçen *zaboleć* eylemi üzerinden şöyle açıklanabilir: öneksiz form - *boleć* (ağrımak) / önekli form - *zaboleć*. *Zaboleć*’in sözlük anlamı *zacząć boleć* (ağrımaya başlamak) biçimindedir. Dolayısıyla, *zaboleć* = *zacząć boleć*’tir.

Son olarak şunu da belirtmek gerekir ki, “Slav dillerinde süreklilik bildiren anlamlardan, başlama ifade eden en verimli türetme yöntemi eylemi öneklileştirmektir ve başlangıç bildiren en yaygın öneklerden biri de *za-* önekidir.”⁵⁷¹ Aslında, Polonya dilinde başlangıç bildiren eylemler “formacje inchoatywne” ya da “forma inchoatywna” biçimindeki dilbilim terimleriyle adlandırılır. İngilizce de ise bunun karşılığı “inchoative”dir. Ancak, Türkçe’de bu eylem türünü karşılayacak bir dilbilimsel terime ne yazık ki rastlanamamıştır.

Beczeć ndk: (konuşma diline özgü) ağlamak

Zabeczeć dk: (konuşma diline özgü) haykırarak ağlamaya başlamak

Uderzył się kolanem o kamień i zabeczał z bólu.

⁵⁷⁰ J. Stawnicka, *Czasowniki Inicjalne w Języku Polskim (Na materiale Czasowników z Przedrostkiem Za-)*, Warszawa, 2006, s. 3-4

⁵⁷¹ J. Mazurkiewicz-Sulkowska, *Czasowniki Inchoatywne z Prefiksem Za- w Języku Bułgarskim i Ich Odpowiedniki w Polskim i Białoruskim*, Łódź, 2005, s. 60

Dizini taşu vurdu ve acıdan haykırarak ağlamaya başladı.

Błyskać *ndk* - Błysnąć *dk*: ışıldamak, parlamak

Zabłysnąć *dk*: ışıldamaya başlamak

W ciemności zabłysnął płomień zapalniczki.

Karanlıkta kibrit alevi ışıldamaya başladı.

Boleć *ndk*: acımak, ağrımak

Zaboleć *dk*: acımaya, ağrımaya başlamak

Nagle ostro zabola mnie ząb.

Dişim birden fena halde ağrımaya başladı.

Chichotać *ndk*: (sinirden veya mutluluktan) sessiz sessiz gülmek

Zachichotać *dk*: sessizce gülmeye başlamak

Dziewczynki zachichotały z mojej nieporadności.

Kızlar beceriksizliğime kıs kıs güldüler.

Tylko dwóch z nich zachichotało po wysłuchaniu dowcipu.

İçlerinden sadece ikisi fıkraya sessiz sessiz güldü.

Chorować *ndk*: hasta olmak

Zachorować *dk*: hastalığa yakalanmak, hasta düşmek

Zachorował na zapalenie płuc

Zatürreye yakalandı.

Chwiać się *ndk*: karasız olmak, tereddüt etmek

Zachwiać się *dk*: kuşku duymaya başlamak

Zachwiałem się w postanowieniu.

Karardan kuşku duymaya başladım.

Ciażyć *ndk*: ağırlık yapmak

Zaciążyć *dk*: birisine ağır gelmeye, yük olmaya başlamak

Jego tajemnica zaciążyła mu nieznośnie.

Onun sırrı bana katlanılmaz biçimde ağır gelmeye başladı.

Zaciężyla mi walizka napełniona po brzegi.

Ażgina kadar dolu olan valiz ağır gelmeye başladı.

Drzemać *ndk* - Podrzemać *dk*: kestirmek, uyuklamak

Zadrzemać *dk*: uykuya dalmak

Wyczerpana osunęła się na fotel i zadrzemała.

Tükenmiş halde koltuğa yığıldı ve kısa bir uykuya daldı.

Durzyć się *ndk*: âşık olmak

Zadurzyć się *dk*: âşık ve hayran olmaya başlamak

Zadurzyliśmy się obydwaj - ja i brat - w tej samej dziewczynie.

Ağabeyim ve ben aynı kıza hayran olmaya başladık.

Dyszeć *ndk*: sesli ve güç nefes alıp vermek

Zadyszeć się *dk*: güç nefes alıp vermeye başlamak, nefes nefese kalmak

Wszedł po schodach, aż się zadyszał.

Merdivenlerden yukarı soluk soluğa kalıncaya kadar çıktı.

Zadyszała się, biegnąc na górę.

Yukarıya koşunca soluk soluğa kaldı.

Dziłać *ndk*: çalışmak

Zadziałać *dk*: çalışmaya başlamak

Wystarczy nacisnąć przycisk i automat zadziała.

Düğmeye basmak yeterli olacaktır ve makine çalışmaya başlayacaktır.

Falować *ndk* - Sfalować *ndk*: (suya, bayrağa vs. ilişkin) dalgalanmak, (ağaca, dala, otlara, insana ilişkin) eğilip kalkmak

Zafalować *dk*: dalgalanmaya başlamak

Wioślarze zaczęli bić wiosłami i woda zafalowała.

Kürekçiler küreklerle vurmaya başladılar ve su dalgalanmaya başladı.

Stadion pełen kibiców i oni nagle zafalowali.

Stadyum taraftarla doluydu ve birden dalga hareketi yapmaya başladılar.

Welon ślubny zafalował.

Gelin duważy dalgalanmaya başladı.

Gnieździć się *ndk*: küçük, rahat olmayan bir yerde yaşamak

Zagnieźdzać się *ndk* - Zagnieździć się *dk*: bir yerde kalıcı olarak yaşamaya başlamak

İlu ludzi zagnieździło się w tej okolicy, trudno liczyć.

Buralara kaç kişinin kalıcı olarak yerleşmeye başladığını saymak zor.

Istnieć *ndk*: var olmak

Zaistnieć *dk*: var olmaya başlamak, ortaya çıkmaya başlamak

Trzy milardy lat temu na naszej planecie zaistniało życie.⁵⁷²

Gezegenzimide yaşam üç milyar yıl önce başladı.

Zaistniały nowe trudności.

Yeni zorluklar peyda olmaya başladı.

Jarzyć się *ndk*: parıldamak, ışıldamak

Zajarzyć się *dk*: parıldamaya başlamak

Latarnie uliczne zajarzyły się mocnym światłem.

Sokak lambaları güçlü ışıklarıyla parıldamaya başladı.

Jaśnieć *ndk*: parlamak

Zajaśnieć *dk*: parlamaya başlamak

Po deszczu na niebie zajaśniało słońce.

Yağmurdan sonra gökte güneş parlamaya başladı

W oddali zajaśniały latarnie gazowe.

Uzakta gaz lambaları ışıldamaya başladı.

Kasłać / Kaszlać / Kaszleć *ndk* - Kaszlnąć *dk*: öksürmek

Zakasłać / Zakaszlać / Zakaszleć *dk*: öksürmeye başlamak

Chory zakasłał chrapliwie.

---

⁵⁷² Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 791

Hasta hırıltılı bir biçimde öksürmeye başladı.

Kielkować *ndk* - Wykielkować *dk*: filizlenmek

Zakielkować *dk*: filizlenmeye başlamak

Zakielkowały tulipany w doniczce.

Saksıdaki laleler filizlenmeye başladı.

Kipieć *ndk* - Wykipieć *dk*: kaynayıp taşmak

Zakipieć *dk*: kaynayıp taşmaya başlamak

Mleko zakipiało w garnku.

Tenceredeki süt kaynayıp taşmaya başladı.

Kochać się *ndk*: sevmek

Zakochiwać się *ndk* - Zakochać się *dk*: âşık olmak, sevmeye başlamak

Zakochałem się w swojej obecnej żonie już na pierwszym spotkaniu.

Karima daha ilk buluşmada âşık olmuştum.

Kotłować się *ndk* - Skotłować się *dk*: dalgalanmak, karmakarışık olmak

Zakotłować się *dk*: dalgalanmaya başlamak

Woda znowu zakotłowała się w jeziorze z powodu burzliwego wiatru.

Kuvvetli rüzgârdan dolayı nehir dalga dalga olmaya başladı.

Kwitnąć *ndk*: çiçek açmak

Zakwitać *ndk* - Zakwitnąć *dk*: çiçek açmaya başlamak

Kwiaty na łące zakwitły.

Çayırdaki çiçekler açmaya başladı.

Marzyć *ndk*: düşlemek, bir şeyi çok arzulamak

Zamarzyć *dk*: düş konusu olmaya başlamak

Zamarzył mu się wyjazd do Azji.

Asya gezisi onun hayali olmaya başladı.

Mieszkać *ndk*: bir yerde yaşamak, oturmak

Zamieszkiwać *ndk* - Zamieszkać *dk*: bir yerde yaşamaya başlamak, yerleşmek

Po powrocie z Anglii zamieszkała z nami.

İngiltere'den döndükten sonra bizimle yaşamaya başladı.

Zamieszkał na stałe za granicą.

Temelli olarak yurtdışına yerleşti.

Palić się *ndk*: (ateşe, ışığa ilişkin) yanmak

Zapalać się *ndk* - Zapalić się *dk*: yanmaya başlamak, tutuşmak, alev almak

Potem zapaliły się budynki szpitala od strony ulicy Zamenhofa.

Sonra hastane binaları Zamenhof Sokağı tarafından alev almaya başladı.

Latarnie kolejno zapaliły się na ulicy.

Sokak lambaları sırayla yanmaya başladı.

Płakać *ndk*: ağlamak

Zapłakać *dk*: ağlamaya başlamak

Niemowlę zapłakało z głodu.

Bebek açlıktan ağlamaya başladı.

Płonąć *ndk*: yanmak

Zapłonąć *dk*: yanmaya başlamak, alev almak

Stos książek zapłonął potężnymi płomieniami.

Kitap yığını güçlü alevlerle yanmaya başladı.

Ogień nagle zapłonął na kominku.

Şöminedeki ateş birden yanmaya başladı.

Przjaźnić się *ndk*: arkadaş olmak

Zaprzyjaźnić się *ndk* - Zaprzyjaźnić się *dk*: arkadaş olmaya başlamak,

arkadaşlık kurmak

Dzieci szybciej się zaprzyjaźniają niż dorośli.

Çocuklar yetişkinlerden daha çabuk arkadaşlık kuruyorlar.

Skwierzyć *ndk*: yanarken cızırdamak, cızıldamak

Zaskwierzyć *dk*: cızırdamaya başlamak

Zaskwierczała słonina na patelni.⁵⁷³

Tavada domuz yağı cızırdamaya başladı.

Spać *ndk*: uyumak

Zasypiać *ndk* - Zasnąć *dk*: uykuya dalmak

Ojciec zasypia zwykle koło północy.

Babam genelde gece yarısına doğru uykuya dalar.

Niemowlę w żadnym wypadku nie mogło zasnąć z bólu.

Bebek sancıdan bir türlü uykuya geçemedi.

Strajkować *ndk*: grev yapmak

Zastrajkować *dk*: greve başlamak

W środę pracownicy fabryki zastrajkowali.

Çarşamba günü fabrika çalışanları greve gittiler.

Swędzić/Swędzić *ndk*: (bedenin bir bölgesine ilişkin) kaşınmak

Zaswędzić *dk*: (bedenin bir bölgesine ilişkin) kaşınmaya başlamak

Zaswędziało mnie w uchu.

Kulağımın içi kaşınmaya başladı.

Szczebiotać *ndk*: cıvıldamak, cıvıl cıvıl ötmek

Zaszczebiotać *dk*: ötmeye başlamak

Ptaki zaszczebiotały za oknem mojego pokoju.

Kuşlar benim odamın penceresinde cıvıl cıvıl ötmeye başladı.

Śmiać się *ndk*: gülmek

Zaśmiać się *dk*: gülmeye başlamak

Zaśmiała się z opinii na swój temat.⁵⁷⁴

Kendi meselesi hakkında olan fikre gülmeye başladı.

---

⁵⁷³ Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV, 2003, s. 883

⁵⁷⁴ Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, 2012, s. 1457

Świecić *ndk*: parlamak, ışık saçmak, yanmak

Zaświecić *dk*: ışık saçmaya, yanmaya başlamak

Zaświecił księżyc i zrobiło się jaśniej.⁵⁷⁵

Ay ışıdamaya başladı ve hava aydınlandı.

Gdy zostanie mniej niż 10 litrów benzyny, kontrolka paliwa zaświeci się, 10 litreden daha az benzin kaldığında, yakıt ışığı yanmaya başlayacak.

Świergotać *ndk*: (kuşa ilişkin) cıvıldamak, şakımak

Zaświergotać *dk*: cıvıldamaya, ötmeye başlamak

Zaświergotały wroble na drzewach.

Ağaçtaki serçelere şakımaya başladı.

Świerzbic *ndk*: (bedenin bir bölgesine ilişkin) kaşınmak

Zaświerzbic/ Zaświerzbic *dk*: (bedenin bir bölgesine ilişkin) kaşınmaya başlamak

Zaświerzbiała go gojaca się rana.

İyileşen yara kaşınmaya başladı.

Tlić się *ndk*: dumansız yanmak, için için yanmak

Zatlić się *dk*: için için yanmaya başlamak

Od iskry zatliła się szmata.

Kıvılcımdan dolayı çaput için için yanmaya başladı.

Troskać się *ndk*: endişelenmek, kaygı duymak

Zatroskać się *dk*: kaygılanmaya başlamak

Dlaczego wcześniej nie zatroskałaś się o matkę?

Neden annen hakkında daha önceden endişe duymaya başlamadın?

Zatroskałem się, widząc jego nieszczęśliwą minę.

Mutsuz yüz ifadesini görünce endişelenmeye başladım.

---

⁵⁷⁵ http://lang_pl.enacademic.com/55879/za%C5%9Bwieci%C4%87 14.05.2016

Turkotać ndk: tıngırdamak, takırdamak, çingırdamak

Zaturkotać dk: takırdamaya, tıkırdamaya başlamak

Zaturkotały przejeżdżające przez plac powozy.

Meydandan geçen at arabaları takırdamaya başladı.

Wiać ndk: (rüzgâra ilişkin) esmek

Zawiewać ndk - Zawiać dk: esmeye başlamak

Nagle zawiał wiatr, załopotały chorągwie.

Aniden esmeye başladı, sancak dalgalandı.

Wrzeć ndk: kaynamak

Zawrzeć dk: kaynamaya başlamak

Zupa zawrzała na dwupalnikowej kuchence turystycznej.

İki gözlü kamp ocağındaki çorba kaynamaya başladı.

Wtórować ndk: enstrüman çalan, şarkı söyleyen ya da konuşan kişiye eşlik etmek

Zawtórować dk: eşlik etmeye başlamak

Zawtóruje mi na gitarze.

Gitarda bana eşlik edecek.

Maż zaczął na mnie krzyczeć, a teściowa natychmiast mu zawtórowała.

Kocam bana bağırmaya başladı, kayinvalidem de hemen ona eşlik etmeye başladı.

III. 15.4. Öldürme, Yok Etme Bildiren *Za-*

Za- önekli eylemler anlamsal açıdan irdelendiğinde, eylemin öneksiz formunun önekli forma geçtiğinde ilginç bir anlam kazandığı gözlenir. Önekli formda öneksiz eylemin anlamı ele alınır ve o anlam çerçevesinde eylemin sonuna kadar gidilerek kişi ya da hayvan öldürülür. Hatırlanacağı üzere, yukarıda Türkçe'ye 'çok fazla' biçiminde aktarılan önleç (ilgeç) olan *za*'ya yer verilmiş ve ardından önek olarak eylemin yoğun biçimde, çok fazla yapılması sonucu 'kaplamak, örtmek, doldurmak' anlamına

geldiğinden söz edilmişti. Bu grupta toplanacak eylemleri, yoğun biçimde yerine getirilmeleri açısından sözü edilen eylemlere dâhil etmek mümkün olabilirdi, ancak, bir grup eylem ‘kaplamak, örtmek, doldurmak’, diğer eylem grubu ise ‘öldürmek, yok etmek’ gibi farklı anlamlarda vurguya/yoğunluğa sahip oldukları için bunların ayrı başlıklar halinde incelenmelerinin daha doğru olacağı düşünülmüştür.

Batożyc ndk - Wybatożyc dk: kırbaçlamak, kamçılama

Zabatożyc dk: kırbaç ya da kamçıyla vurarak öldürmek

Kazano zabatożyc zdrajcę ojczyzny.

Vatan haini için kırbaçla ölüm emri verildi.

Bić ndk - Zbić dk: vurmak, darbelemek

Zabijać ndk - Zabić dk: öldürmek

Zabił go strzałem z pistoletu.

Onu silahla ateş ederek öldürdü.

Dusić ndk: boğmak, nefessiz bırakmak

Zadusić dk: boğarak öldürmek

Lis zadusił wszystkie kury w kurniku.

Tilki kümesteki bütün tavukları boğarak öldürdü.

Omaj nie zadusił jej w uścisku.⁵⁷⁶

Onu kucağında neredeyse boğup öldürecekti.

Dziobać ndk - Dziobnąć dk: galamak

Zadziobywać ndk - Zadziobać dk: galamayarak öldürmek, tahrip etmek

Orły zadziobały rannego gołębia.

Kartallar yaralı güvercini galamayarak öldürdü.

Dźgać ndk - Dźgnąć dk: saplamak, batırmak, sert bir cisimle vurmak

Zadźgać dk: saplayarak, sert bir cisimle vurarak öldürmek

Zadźgał ich sztyletem.

---

⁵⁷⁶ Mały Słownik Języka Polskiego, 1969, s. 963

Onları hançeri saplayarak öldürdü.

Głodzić *ndk*: aç bırakmak

Zagłodzać *ndk* - **Zagłodzić** *dk*: aç bırakarak bitap düşürmek ya da öldürmek

Matka, która zagłodziła dziecko, została wtrącona do lochu.

Çocuğunu aç bırakarak ölümüne neden olan anne hücreye konuldu.

Stosując nieumiejętnie dietę, prawie się zagłodziła.

Diyeti yanlış uygulayarak neredeyse açlıktan ölecekti.

Gryźć *ndk*: ısırarak, dişlemek

Zagryzać *ndk* - **Zagryźć** *dk*: (hayvana ilişkin) dişleyerek, ısırarak öldürmek

Wilki zwykle zagryzają swe ofiary.

Kurtlar kurbanlarını genelde ısırarak öldürüyor.

Kłuć *ndk* - **Ukłuć** *dk*: batırmak, sokmak, saplamak

Zakłuwać *ndk* - **Zakłuć** *dk*: saplayarak öldürmek

Kilka nieprzyjaciół zakłuwał bagnietem.

Birkaç düşmanı süngü saplayarak öldürdü.

Męczyć *ndk* - **Zmęczyć** *dk*: yorulmak

Zamęczyć *dk*: çok fazla yormak, işkence ederek öldürmek

Student zamęczył nauczyciela różnymi pytaniami.

Öğrenci farklı farklı sorularla öğretmeni çok yordu.

Zamęczyli jej tatę w gestapowskim wiğzieniu.

Babasını Gestapo hapishanesinde işkence ederek öldürmüşler.

Morzyć *ndk*: aç bırakmak

Zamorzać *ndk* - **Zamorzyć** *dk*: aç bırakarak yorgun düşürmek ya da öldürmek

Znaleziono na nich sposób, zamorzono ich głodem.⁵⁷⁷

Onlara bir çara bulundu, açlıktan bitap düşürülmüşler.

---

⁵⁷⁷ Multimedialny Słownik Szkolny PWN

Rąbać *ndk* - Porąbać *dk*: parçalara ayırmak, doğramak

Zarąbać *dk*: balta gibi keskin veya ağır bir aletle öldürmek

A ty myślałaś, że ona tu będzie leżała na plecach i czekała, aż ją zarąbiesz?
Sırtüstü uzanacağını ve senin onu kıtır kıtır kesene kadar bekleyeceğini mi düşündün yoksa?

Rźnać *ndk*: kesmek, doğramak

Zarżynać *ndk* - Zarżnać *dk*: bıçak gibi keskin bir aletle öldürmek

Jakiś bandyta zarżnął dwie młode dziewczyny w parku.

Haydutun biri parkta iki genç kıızı kesici aletle öldürdü.

Tłuc *ndk* - Stłuc *dk*: (konuşma diline özgü) pataklamak, dayak atmak, dövmek

Zatłuc *dk*: döve döve öldürmek

Na oczach przechodniów zatłukli kijami bezdomne zwierzęta.

Yoldan geçenlerin gözü önünde sokak hayvanlarını sopalarla vurarak öldürdüler.

Tonać *ndk* - Utonać *dk*: batmak, dibi boylamak

Zatonać *dk*: batarak, dibe çökerek ölmek

Wszyscy pasażerowie statku zatoneśli.

Geminin tüm yolcuları dibe çökerek öldü.

Tratować *ndk* - Stratować *dk*: ayaklar altına almak, çiğnemek, ezmek

Zatratować *dk*: ezerek öldürmek

W ogromnym tłoku w sali zatratowano kilkoro dzieci.

Salondaki büyük kalabalıkta birkaç çocuk ezilerek öldürüldü.

Strzelać *ndk* - Strzelić *dk*: ateş etmek, silahla vurmak

Zastrzelić *dk*: ateş ederek, silahla vurarak öldürmek

Szaleniec zastrzelił z zimną krwią dziesięć osób.

Çıldırılmış adam soğukkanlılıkla on kişiyi vurarak öldürdü.

Myśliwy zastrzelił niedźwiedzia.

Avcı ayıyı vurarak öldürdü.

Sztyletować ndk: hançerlemek

Zasztyletować dk: hançer ya da bıçakla öldürmek

Zamachowiec zasztyletował ofiarę bagnetem, gdy ta wchodziła do komnaty sypialnej.

Suikastçi kurbanını (sarayın) yatak odasına girdiğinde süngüyle öldürdü.

III. 15.5. Eylemi Birkaç Kez Yaptıran *Za-*

Sayıları oldukça az olsa da, yer verilmesi gereken *za-* önekli bir eylem grubu daha vardır. Bu eylemler eylemin birkaç kez yapıldığı vurgusu verir. Yukarıda, *za*'nın önek dışında, eylemi süreksizlik bildiren (dokonany) forma kavuşturan bir ek biçiminde görülebildiği ifade edilmişti. Süreksizlik bildirdiği için eylem bir kez gerçekleşir ve tamamlanır. Aşağıda sıralanacak olan, *za*'nın önek olarak eklendiği eylemlerin ise tam zıt yönde bir anlamı olup eylem birkaç kez yinelenir. Türkçe'ye çevirileri sırasında yapılacak olası hataların önüne geçebilmek ve anlamsal farklarını ortaya koyabilmek adına eylemi birkaç kez tekrarlayan *za-* önekli eylemlerden kısaca örnekler vermek uygun olacaktır.

Całować ndk - Pocałować dk: öpmek

Zacalowywać ndk - Zacałować dk: birkaç kez öpmek

Zacalowywał go w policzek.

Yanağından birkaç kez öptü.

Cmokać ndk - Cmoknąć dk: bir şeyi tadarken, bir ifade belirtirken ya da hayvanı çağırırken dudaklarla ses çıkarmak

Zacmokać dk: birkaç kez dudaklarla ses çıkarmak

Zacmokała wargami w zadumie.

Derin düşünceler içinde dudaklarıyla birkaç kez ses çıkardı.

Drgać ndk - Drgnąć dk: titremek, seğirmek

Zadrgać dk: birkaç kez titremek, seğirmek

Oczy jej się rozszerzyły, usta zadrgały.

Gözleri büyüdü, dudakları birkaç kez seğirdi.

Zadrgały nozdrza konia.
Atın burun delikleri birkaç kez seğirdi.

Drżeć *ndk*: titremek

Zadrżeć *dk*: birkaç kez titremek

Szyby w oknach zadrżały od wybuchu.

Penceredeki camlar patlamadan dolayı birkaç kez titredi.

Dyszeć *ndk*: sesli ve güç nefes alıp vermek

Zadyszeć *dk*: birkaç kez güç nefes alıp vermek

Chory zadyszał z wysiłkiem.

Hasta birkaç kez güçlükle nefes alıp verdi.

Klaskać *ndk* - Klasnąć *dk*: el çırpamak, alkışlamak

Zaklaskać *dk*: birkaç kez alkışlamak ya da el çırpamak

Zaklaskali głośno w ręce i ptaki na balkonie odfrunęły.

Birkaç kez yüksek sesle ellerini çırpıldılar ve balkondaki kuşlar kaçtı.

Machać *ndk* - Machnąć *dk*: sallamak

Zamachać *dk*: birkaç kez sallamak

Zamachał ręką w autobusie na pożegnanie.

Otobüste veda için birkaç defa el salladı.

Pukać *ndk* - Puknąć *dk*: hafifçe vurmak, tıklamak

Zapukać *dk*: birkaç kez hafifçe vurmak

O ósmej zapukał do drzwi gabinetu dentystycznego.

Saat sekizde dişçi muayenehanesinin kapısını birkaç kez tıkladı.

Zapukał do okna i nie czekając zaczął wołać kolegę.

Pencereye birkaç kez tıkladı ve beklemeden arkadaşını çağırmaya başladı.

Sapać *ndk* - Sapnąć *dk*: burundan güçlükle soluk alıp vermek

Zasapać *dk*: birkaç kez burundan güçlükle soluk alıp vermek

Ranny zasapał ciężko.

Yaralı adam burnundan birkaç defa güçlükle nefes aldı.

Szczekać *ndk* - **Szczeknąć** *dk*: havlamak

Zaszczekać *dk*: birkaç defa havlamak

Pies uwiązany na łańcuch ostrzegawczo zaszczekał.

Zincire bağlanmış köpek uyarır nitelikte birkaç kez havladı.

Tupać *ndk* - **Tupnąć** *dk*: ayaklarını güm güm vurmak

Zatupać *dk*: birkaç kez ayaklarını vurmak

Zatupała ze złości.

Öfkesinden ayağını birkaç defa yere vurdu.

SONUÇ

Polonya dilinde eylemler, adlar, sıfatlar, zaman zaman da belirteçler başlarına *prefiks / przedrostek* olarak adlandırılan birtakım önekler alır. Eylemlerin aldıkları önekler *prefiksy / przedrostki czasownikowe, czasowniki z przedrostkami / prefiksami* (eyleme ait önekler, önekli eylemler) olarak adlandırılır. Çalışmamızın konusunu da eylemlerin aldıkları önekler oluşturmaktadır.

Bu konuyu belirlememizde, önekli eylemlerin Türk öğrencilerin Polonya dilini öğrenme sürecinde en fazla güçlük çektikleri konulardan biri olması ve konu üzerine kapsamlı bir incelemenin ülkemizde bugüne dek yapılmamış olması büyük rol oynamıştır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz nedenlerden yola çıkarak hazırlamış olduğumuz çalışmamızın amacı, Polonya dilinde eylemlerin başına gelen *do-, na-, nad(e)-, o- ob(e)-, od-, po-, pod(e)-, prze-, przy-, roz(e)-, u-, w(e)-, wy-, z(e)- (s-, ś-), za-* öneklerini detaylı bir biçimde incelemek, bu öneklerin genel çerçevesini çizmek, eylemlere kattıkları anlamları sınıflandırmak ve bu bağlamda, cümle içindeki işlevlerini irdelemek olmuştur. Konu, öğretimde en etkili yöntemlerden biri olarak düşünülen karşılaştırma yoluyla, yani eylemin önekli ve öneksiz formları arasındaki anlam ilişkisi bağlamında incelenmiştir.

Ancak, Polonya dili ve Türkçe arasında bir karşılaştırma yönteminin uygulanması konumuz itibariyle olanaksızdır, çünkü farklı bir dil ailesine mensup, dolayısıyla farklı bir yapıya sahip olan Türkçe'de basit eylemlerin başına gelen önekler biçiminde bir dil unsuru olmadığı gibi, birleşik eylemlerde (örn: bertaraf olmak - *ber* Fars.), adlarda (örn: diskalifiye - *dis* Fr.) ve sıfatlarda (örn: namert - *na* Far.) gözlenen önekler de yabancı bir

dil (Arapça, Farsça, Fransızca, İngilizce) kökenlidir, dolayısıyla, öz Türkçe’de bu bağlamda bir dil unsuru bulunmamaktadır.

Polonya dilindeki önekli eylemleri incelemeye dayalı bir dil çalışmasında öncelikle ‘Dil nedir?’ sorusuna yanıt bulunması gerektiği düşünülmüş ve çalışmamızın I. Bölüm’ünde “Dil ve İnsan” başlığı altında, dil üzerine yapılmış birkaç tanım sunulmuştur. Bunun yanı sıra, dilin özelliklerinden, bir ülkenin tarihini, kültürünü yansıtmaları ve bunları gelecek kuşaklara aktarması bağlamında oynadığı önemli rolden, topluluk/toplum içinde yaşayan insanın en önemli iletişim aracı olduğundan, bilim, sanat, felsefe, edebiyat gibi pek çok dala arasındaki yakın ilişkiden söz edilmiştir.

Ardından, “Polonya Dilinin Tarihi” başlıklı bölümde Polonya dilinin tarihsel gelişiminden kısaca söz edilmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür, çünkü yaşayan diğer diller gibi, Polonya dili de günümüze çeşitli tarihsel dönemlerden geçerek ulaşmıştır.

Yine I. Bölüm’de “Prefiks / Önek Nedir?” başlıklı bölümde öneke ve işlevine ilişkin tanım ve açıklamalar verilerek, çalışmamızın konusuna giriş yapılmıştır. Bu bağlamda, Polonya dilinde bazı eklerin hem önek hem de önleç (ilgeç / edat) olarak kullanıldığı vurgulanmıştır.

Çalışmamızın II. Bölüm’ünde “Dilde En Az Çaba Yasası / İlkesi” başlığı altında dilde en az çaba yasasından (Polonya dilinde *zasada najmniejszego wysilku*) söz edilmiştir. Bir dil ancak geliştirmiş olduğu kurallar çerçevesinde sistemli biçimde çalışır ve varlığını sürdürür. Bu kurallardan biri de “dilde kolaylık kanunu / yasası / ilkesi”, “dilde tasarruf”, “dil ekonomisi”, “dilde tutumluluk” terimleriyle de açıklanan, dilde en az çaba yasasıdır. Söz konusu çabaya ilişkin pek çok tanım bulmak mümkün. Bu noktada,

her birine ayrı ayrı yer vermektense, tüm tanımların birleştiği ortak noktayı belirtmek yeterli olacaktır. Söz konusu ortak nokta, anlatımda / iletişimde tasarrufun ve en az çabanın / kolay olanın tercih edilmesidir. İletişimdeki hız ihtiyacı, kişileri bol enerji isteyen sözcükleri kullanmaktan alıkoymaz ve en az çaba ile en çok iletişim sağlamaya çalışılır. Konuşmacıda çoğu zaman olabildiğince az enerji harcama eğilimi sezilir. Bu yasa tam olarak bu eğilime hizmet eder. Anlatımda kısalığı sağladığı halde, anlamayı hiçbir biçimde aksatmaz. Kısacası, en az çaba yasası zaman, mekân, mesafe gibi, tasarrufu mümkün olan her konuda doğal olarak tasarrufta bulunmanın genel adıdır.

Çalışmada en az çaba yasasının dildeki fonksiyonu detaylıca incelenmiş, eylem (yüklem) eksiltisi, söz (sözcük) eksiltisi, ses eksiltisi şeklinde alt başlıklara ayrılıp konuya ilişkin örnekler sunulmuştur. Bu konunun etraflıca incelenmesinin nedeni, çalışmanın en önemli bölümünü oluşturan, Polonya dilindeki önekli eylemler ile söz konusu yasa arasında çok sıkı bir ilişkinin var olmasıdır. Örneğin:

Proszono gościa by opuścić / wyjść z restauracji ze względu na nieodpowiednie zachowanie. (Uygunsuz davranışından dolayı konuğun restoranı terk etmesi / restorandan çıkması istendi). Öneksiz eylemle (*proszono*) oluşturulmuş bu cümle önekli eylem kullanılarak şu şekilde ifade edilebilmektedir: *Gościa wyproszono z restauracji ze względu na nieodpowiednie zachowanie.* Görüldüğü üzere, ilk cümledeki *proszono by opuścić / wyjść* sözcük grubunun cümleden atılmasıyla tasarruf sağlanmış ve cümle en ufak bir anlam kaybına / kaymasına yol açmayacak biçimde önekli eylem *wyproszono* ile ifade edilmiştir.

Benzer biçimde, *czytał ten rozdział do końca i odłożył książkę* (bu kısmı sonuna kadar okudu ve kitabı yerine geri koydu) cümlesindeki *czytać do końca* (sonuna kadar

okumak) sözcük gurubunun anlamı daha az çaba gösterilerek tek bir önekli eylem *doczytać* (sonuna kadar okumak) ile karşılanabilir ve cümle eksiltiye uğrayarak *doczytał ten rozdział i odłożył książkę* biçiminde yeni formunu kazanmış olur.

En az dilsel birimle en fazla mesajı iletme çabası anlamına gelen en az çaba yasasına hizmet eden önekli eylemlerin sözcük tasarrufunu nasıl sağladığını *dlugo szukal i znalazł świadków wypadku* (kaza tanıklarını uzun süre aradı / araştırdı ve buldu) cümlesini dönüştürerek göstermek de mümkün. *Długo szukal* (uzun süre aradı) ifadesindeki ‘aramak / araştırmak’ anlamına gelen *szukać* eylemi *od-* önekini alarak *odszukać* formuna kavuşur ve böylece ‘uzun arayışlar sonucu bulmak’ anlamı kazanır. Dolayısıyla, *odszukał świadków wypadku* cümlesi yukarıda verilen cümlenin anlamını eksiksiz olarak karşılamaya yetmektedir.

Drogą ciągnęły przeladowane bagażem, przepelnione ludźmi wozy (Yolda valizlerle, insanlarla tıka basa dolmuş at arabalarını çektiler) cümlesinde önekli eylem olan *przeladować*’ın (çok / fazla / aşırı yüklemek) anlamı öneksiz eylemle verilmek istendiğinde, ancak *ladować wiele / dużo / zbyt wiele* (çok / fazla / aşırı yüklemek) biçiminde ifade edilebilir. Görüldüğü üzere, öneksiz eylemin tercih edilmesi durumunda ayrıca bir belirtecin kullanılması zorunlu hale gelmektedir.

Çalışmamızın ana bölümü olan III. Bölüm’de önekler alt aşlıklar halinde ayrı ayrı irdelenmiştir. Çalışmamız sürecinde, söz konusu eklerin önleç (ilgeç) olarak ada kattıkları anlamlardan yola çıkarak, önek olarak eyleme kattıkları anlamları ön görme gibi çözümler üretmeye çalışılmıştır, çünkü aynı sesten/seslerden oluşan önleç (ilgeç) ve önek ele alındığında, önleçlerin (ilgeçlerin) adlara ve ad soylu sözcüklere (sıfatlar, adılar) yükledikleri anlamlar ile öneklerin eylemlere yükledikleri anlamlar arasında paralellik

gözlenmiştir. Buradan yola çıkarak, bazı önekler ile önleç (ilgeç) arasında anlamsal ilişkinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır kanısındayız. Önleçle (ilgeçle) bir bağ olup eylemlerin aldıkları bu önekler *do-*, *od-*, *pod-*, *przez-*, *przy-*, *w-*, *za-*'dır.

Konu üzerinde çalışılırken öncelikle, önekin eyleme kattığı anlam tespit edilmiştir. Ardından, tespit edilen bu anlam çerçevesinde eylemin önekli ve öneksiz formu arasındaki ortak anlam ilişkisi incelenip ortaya koyulmuştur. Bir başka deyişle, anlamı belirlenen önekle öneksiz (temel) eylemin hangi anlamı etkileşime girmiş veya dönüşüme uğramış ise, o anlam ele alınmıştır. Böyle bir yol izlenerek, öneklerin saptanan işlevini vurgulamanın daha etkili olacağı düşünülmüştür. Önekli ve öneksiz eylemlerin bu çalışmada sunulan anlamlarının dışında, başka ve her şeyden önemlisi birbiriyle ilgisiz, aralarında hiçbir bağlantının kurulamadığı anlamları olabilir. Eğer eylemin her iki (önekli-öneksiz) formunun tüm anlamları verilseydi, bu çalışma amacının dışına çıkmış, elde edilen bulgulara mutlak biçimde yoğunlaşamamış, içeriği konuyla hiçbir biçimde ilgisi olmayan birçok anlamla doldurulmuş bir çalışmadan başka bir şey olmayacaktı.

Öneklerin irdelenmesi sonucunda, öneklerin farklı anlamsal detaylara sahip oldukları ve bu yüzden cümleye farklı anlamlar yüklemeye önemli görevler üstlendikleri gözlenmiştir. Dolayısıyla, öneklere ilişkin doğru anlamları verebilmek ve ince ayrımlara dikkat ederek, bunları doğru şekilde kullanabilmek çok önemlidir. Öneklerin çoğunlukla birbirlerinden farklı anlamları olsa da, zaman zaman aynı anlamlara sahip olduğu görülür. Ancak, bazılarının benzerliğinde bile küçük, ama çok önemli detaylar kendini gösterir. Bu bölümde söz konusu detaylar, ince ayrımlar, farklılıklar, benzerlikler olabildiğince detaylı biçimde sunulmaya çalışılmıştır.

Yaptığımız inceleme sonucunda öneklere ilişkin çıkarımlarımız şöyle olmuştur:

• *Do-* öneki eylemi doğal sonuna kadar ulaştırır, eylemin ‘tamamen, sonuna kadar, tam bir biçimde’ yerine getirildiği anlamı verir. Bazen de tam tersi, yani eylemin doğal sona kadar değil, cümle içinde belirtilen miktar, ölçü, sayı gibi herhangi bir değere kadar sürdürülmesi anlamı verir. Söz konusu değerler de beraberlerinde ‘...e kadar’ anlamına karşılık gelen, çoğunlukla *do* olmak üzere, *na*, *przed*, *nad* gibi önleçlerin (ilgeçlerin) kullanılmasını gerektirir. Eylemin nereye kadar sürdürüleceği tümüyle öznenin iradesine bağlıdır. Her ne kadar bu tür eylemlerin sözlüklerde anlamı ‘*belirli bir yere kadar...*’ biçiminde verilse de, bu genel bir açıklamadır, çünkü cümle içinde somut sınırlayıcı bir ifade ile (eve, kütüphaneye, salona kadar vs.) mutlaka karşılaşılabilecektir. *Do-* önekinin bu anlama yakın bir diğer anlamı ise, eylemin belirli bir zamana kadar sürdürüldüğüdür. Eyleminden sonra mutlaka bir zaman ifadesinin yer aldığı görülür. Bunların dışında, eylemin mevcut miktara ek olarak yapıldığını bildirir. Son olarak belirtilmelidir ki, *do-* öneki olumlu sonuca ulaşmayı bildirir. Örneğin, aranan şey bulunur, beklenen şey olumlu sonuçlanır, telefonla aranan kişiye ulaşılır, çok hızlı gitme sonucu öndeki araca yetişilir. Bu tür eylemlerin önekli formlarının birçoğuna *siğ* dönüşlülük adının geldiği gözlenir.

• *Od-* önekinin bir yerden ayrılma, çıkma, uzaklaşma anlamına geldiği gözlemlenmiştir. Nereden sorusuna yanıt veren önek olduğu için ayrılma durumu bildiren, yani -den / -dan anlamına gelen *od*, *z*, *spod*, *zza*, *sprzed* gibi önleçlerle (ilgeçlerle) kullanıldığı saptanmıştır. Aynı zamanda, yönelme durumu bildiren *do*, *na*, *w* gibi önleçlerle (ilgeçlerle) de kullanıldığı gözlenmiştir. Bu tür cümlelerde, yine asıl vurgu belirtilen hedef nokta için ayrılma durumuna yapılmaktadır. *Od-* önekinin bir diğer yaygın anlamı ise, eylemi yinelemesidir. Öneksiz eylem *od-* önekiyle aynı şekilde tekrar edilir. Bu yüzden, ‘tekrar, yine, yeniden, bir kez daha’ anlamlarına gelen *znowu*, *jeszcze raz*, *ponownie*, *powtórnie*, *wtórnie*, *na nowo*, *z powrotem*, *kolejny raz*, *po raz drugi*, *po raz kolejny*, *na powrót* gibi ifadeleri eylemin önekli formuyla birlikte kullanmak yanlış

olacaktır. Bazı durumlarda da *od-* önekinin zıtlık bildiren bir anlam taşıdığı tespit edilmiştir. Önekli eylem öneksiz eylemin sahip olduğu anlamın tam tersi bir anlam kazanır. Zaman zaman ise karşılık, yanıt, tepki verme anlamıyla kullanıldığı da gözlenmiştir. Öneksiz eylemin anlamı ne ise, önekli eylem o anlamla birlikte karşılık verir. *Od-* öneki için son olarak söylenmesi gereken, bütünden bir parça ayıran bir anlamının olmasıdır.

- *Roz-* önekinin farklı yönlerde dağılma anlamına geldiği ve bu anlama bağlı olarak hareket eylemlerinin *siğ* dönüşlülük adılı aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu öneki almış eylemin söz konusu adıl olmadan dağılma anlamından çok farklı anlamlara geldiği fark edilmiştir. *Rroz-* önekinin saptanan bir diğer işlevi bir şeyin merkezden dağıtıldığını, pek çok parçaya ayrıldığını ya da boyut değiştirerek yayıldığını ve önce olduğundan daha fazla alan kapladığını bildirmesidir. Ayrıca, tıpkı *od-* öneki gibi, zıtlık bildiren bir anlamı olduğu da saptanmıştır. Çoğunluğunu sese ilişkin eylemlerin oluşturduğu bazı eylemlerin başladığını bildirmek gibi önemli bir görevi olduğu da anlaşılmıştır. Son olarak, eylemin öneksiz formunun anlamını kuvvetlendirdiği, pekiştirdiği saptanmıştır.

- *Prze-* önekinin en sık karşılaşılan anlamlarından biri, bir alanın içinden ya da boydan boya geçildiğini vurgulamasıdır. Söz konusu hareketin ifade edildiği, eylemin öneksiz formunun var olduğu cümlelerde çoğunlukla *przez* önlecinin (ilgecinin) kullanıldığı görülmüştür. Eylemin niteliği açısından da kapasiteyi, doğal sınırı aşma, aşırıya kaçma durumunu vurguladığı saptanmıştır. Sonrasında arzu edilmeyen sonuçlarla karşılaşılır ve bu yüzden olumsuz bir anlam ifade eder. *Prze-* öneki almış eylemlerin belirli bir süreyi kapsamaları da en belirgin özellikleri arasındadır. Bu tür cümlelerde herhangi bir zaman ifadesinin mutlaka yer aldığı görülür. Ayrıca, bu önekin eylemi

dönüştürerek yineleme anlamı olduğu da saptanmıştır. Bu anlamı itibariyle, eylemi tekrarlatan *od-* önekini hatırlatabilir. Ancak, aralarındaki şu önemli farkın altı çizilmelidir: *prze-* öneki eylemi dönüşüme uğratarak bir önceki halinden farklı bir biçimde tekrarlatır.

- *W-* öneki incelendiğinde, çoğunlukla içeriye doğru bir hareketin söz konusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Önek olarak eyleme bu yönde bir anlam katması, bulunma durumunu bildiren *w* önlecini akıllara getirir.

- *Wy-* önekinin dışarıya doğru bir hareket bildirmesi ve bu yönüyle *w-* önekiyle bir karşıtlık oluşturduğu gözlenmiştir. Dışarıya doğru hareket anlamının dışında, yine çoğunluğunu *w-* öneki eylemlerin oluşturduğu bir grup eyleme zıt yönde anlam katması da en belirgin özelliklerindedir. Bir önek olarak eylemi olumlu bir sonuca ulaştırması, istenenin elde edilmesini vurgulaması da önemli işlevleri arasındadır. Nitelik bağlamında eylemin özenle, itinayla, sonuna kadar yapıldığı gibi anlamlar kattığı sonucuna ulaşılmıştır.

- *Na-* önekinde, nesnenin birden fazla olmasına bağlı olarak çoğul durumu, fazlalığı vurgulaması gibi bir işlevinin olduğu görülmüştür. Önek bu işlevi yerine getirirken, bu öneki almış eylemin nesneyi *dopełniacz* ad durumunda çekime uğratması en dikkat çekici özelliği olarak belirlenmiştir.

- *Za-* önekinin hedeflenen, istenen, planlanan noktaya varma anlamı içerdiği saptanmıştır. Eylemin çok fazla yapılması sonucunda nesnenin her tarafının doldurulduğunu, örtüldüğünü, kaplandığını bildirmesi de bu önekin önde gelen özellikleri

arasındadır. Bu yönüyle ‘çok fazla’ anlamında da kullanılan *za* önlecini (ilgecini) hatırlatır. Başlangıç bildirmesi, yapılan işin henüz başlangıç aşamasında olduğunu vurgulaması bu önekin bir diğer önemli işlevidir. Bu önekin saptanan en ilginç anlamı ise öneksiz eylemin anlamı esas alınıp ölçü aşılarak bir canlının öldürülmesi ya da ona işkence edilmesidir.

- *Przy-* önekinin belirlenen anlamlarının başında hedef noktaya yaklaşmayı, varmayı, ulaşmayı bildirmesi gelir. ‘Bitişinde’, ‘yanında’ anlamında da kullanılan *przy* önlecine (ilgecine) paralel olarak, *przy-* önekinin iki cismi birbirine tutturma, yapıştırma anlamı olduğu da ortaya çıkmıştır. Ayrıca, eylemin sonuna kadar gerçekleştirilmediğinin vurgulanması yine bu önekin işlevleri arasındadır. Bunların dışında, nesnenin bazen biçim değişikliğine uğrayacak derecede fiziksel baskıya maruz kaldığını bildirir. Bir işin ek olarak yapıldığının altını çizmesi eyleme kattığı bir diğer önemli ayrıntılardan biridir.

- Polonya dilinde en sık karşılaşılan öneklerden bir diğeri *po-* önekidir. Çokluk bildirmesi ve eylemin bir süre yapıldığını vurgulaması bu önekin öne çıkan işlevleridir. Cümlede çokluk bildiren önek olarak karşılaşıldığında, nesnenin çoğul olduğu ya da nesne tekil iken, eylemi yapan öznenin çoğul olduğu saptanmıştır. Zamansal olarak eylemin bir süre yapıldığını vurgulayan önek olarak kullanıldığında ise, eylemin süreksizlik bildiren (dokonany) formda olduğu ortaya çıkmıştır.

- *Pod-* önekinin en önemli beş anlamından ilki, belirlenen noktaya yaklaşmaktır. Bunun yanı sıra, ‘aşağıda/alta’ anlamına karşılık gelen *pod* önlecinden (ilgecinden) yola çıkılarak, aşağıya doğru bir hareket bildirdiği saptanmıştır. Bu önekin bu anlamının tam tersi yani yukarıya doğru bir hareket bildirmesi son derece dikkat çekicidir. Çünkü böylece iki zıt anlamı içinde barındırmaktadır. Eylemin gizli yapıldığını vurgulaması da

bu önekin önemli işlevleri arasındadır. Son olarak, nitelik bağlamında eylemin biraz yapıldığına işaret eden bir anlam daha içermektedir.

- *Nad*- önekinde gelindiğinde, eylemin gereğinden fazla, normal sınırların üzerinde bir seviyede yapıldığı yönünde ek bir bilgi kattığı görülmüştür. ‘Yukarıda, üstünde, üzerinde’ gibi anlamlara karşılık gelen *nad* önlecinden (ilgecinden) yola çıkılacak olursa, bu anlamıyla bir ilişki kurulabilir. Bunun yanı sıra, eylemin kısmen gerçekleştiğini vurguladığı da belirlenmiştir.

- *Ob*- önekinin saptanan anlamlarından ilki ve en yaygın olanı bir nesnenin etrafına ilişkin bir durum bildirmesidir. Etrafını boyamak, donatmak, kesmek, sarmak, etraftan dolanmak, etrafına koymak gibi anlamlar örnek olarak gösterilebilmiştir. Buradan hareketle, sadece hareket eylemleriyle ilgili bir önek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu önekin bir diğer önemli anlamı ise, eylemin sayısına, miktarına, sıklığına dair vurgu yapmasıdır. Eylem ya defalarca, sık sık, çok, sert biçimde yapılmıştır ya da pek çok kişi tarafından yapılmıştır. Bu anlamları doğrultusunda vurgu yapan bir önek olduğu kolaylıkla söylenebilir.

- *U*- önekinin eylemin biraz yapıldığı, nesnenin bir parçasına, bir kısmına dair bir durumu bildirdiği sonucuna varılmıştır. Önek olma özelliğinden bağımsız olarak, sıfatı eylemleştiren ek olarak da karşımıza çıkmaktadır.

- Son olarak *z(e)*-, *s*- önekinin yukarıdan aşağı doğru bir hareketi vurguladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmamızda saptadığımız bir başka unsur, öneklerin, yukarıda belirtilen anlamsal farklılıkları yaratmaları dışında, zaman zaman da çekimsel farklılıklar yaratmalarıdır. Şöyle ki: eylem kökü aynı olmasına rağmen, önekli eylem, adları ve ad soylu sözcükleri öneksiz eylemin uğrattığından farklı bir ad durumunda çekime uğrattır. Örneğin:

- areztować (kogoś) → poareztować (wiele osób)
- badać (coś) → dobadać (czegoś)
- brać (coś) → dobrać (czegoś)
- brać (coś) → nabrać (dużo czegoś)
- budować (coś) → nabudować (dużo czegoś)
- budzić kogoś (*biernik* ad durumundaki “birisi”) → dobudzić się kogoś (*dopełniacz* ad durumundaki “birisi”)
- budzić (kogoś) → pobudzić (wiele osób)
- chować (coś) → dochować (czegoś)
- chować (coś) → pochować (wiele czegoś)
- czytać (coś) → doczytać się (czegoś)
- dać (coś) → dodać (czegoś)
- drukować (coś) → nadrukować (wiele czegoś)
- drzeć (coś) → dodrzeć (czegoś)
- kupić (coś) → nakupić (wiele czegoś)
- wołać kogoś (*biernik* ad durumundaki birisi) → dowołać się kogoś (*dopełniacz* ad durumundaki birisi)

Polonya dilinde öneklere göre anlam kazanan eylemlerin çeşitli kategorilere (formacje **inchoatywne**: *zakwitnąć*, formacje **terminatywne**: *dopisać*, formacje

finitywne: *przebrzmieć*, formacje **determinatywne:** *pochodzić*, formacje **perlatywne:** *przejsć*, formacje **dystrybutywne:** *pobudować*, formacje **ablatywne:** *wyjsć*, formacje **adlatywne:** *przybiec*, formacje **perduratywne:** *przesiedzieć* vs) ayrıldığı gözlenmiştir. Ne yazık ki, farklı bir dil ailesine mensup Türkçe'nin dilbilim terminolojisinde bu terimlerin pek çoğuna karşılık gelen bir ifade bulunamamış, dolayısıyla çalışmamızda birçoğu Türkçe'ye aktarılamamış, bu durum çalışmamızı belirli noktalarda güçleştirmiştir. Bu sorun Latince'den Türkçe'ye geçmiş bazı dil bilim terimleri göz önünde bulundurularak, yukarıdaki terimlerden bazılarının Türkçe'ye perlatif, determinatif, ablatif, adlatif, distribütif şeklinde uyarlanmasıyla bir ölçüde aşılmaya çalışılmıştır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz tüm çıkarımlarımız ışığında, Polonya dilinde eylemlerin dilde en az çaba yarası doğrultusunda birtakım örnekler aldıkları, bu örnekler sayesinde bir takım anlamsal değişiklikler gösterdikleri, adlar ve ad soylu sözcüklerle olan ilişkilerinde bu sözcükler üzerinde zaman zaman farklı ad durumu çekimi uyguladıkları ve ayrıca, böyle bir dil unsuruna sahip olmayan Türkçe'ye göre -doğaldır ki- daha zengin oldukları sonucuna ulaşıyoruz.

Polonya dilinde eylemlerin aldıkları örneklerin önemini vurgulamayı, dikkatleri önemli detaylara çekerek, doğru kullanımlarına ilişkin farkındalık kazandırmayı, belirli kurallar çerçevesinde daha anlaşılır olmalarını sağlamayı amaç edinen bu çalışmanın tüm öğrenciler için mütevazı bir kaynak olacağı inancındayız.

Önekler	Eyleme Yüklediği Anlamlar

<p>do-</p>	<p>- Eylemi doğal sonuna ulaştırır, eylemin ‘tamamen, sonuna kadar, tam bir biçimde’ yerine getirildiğini bildirir.</p> <p><i>Dzisiaj zabrałem się do lektury czasopism, których wczoraj nie mogłem doczytać na bibliotece uniwersyteckiej.</i> (Dün üniversite kütüphanesinde sonuna kadar okuyamadığım dergileri bugün okumaya koyuldum.)</p> <p>- Eylemin doğal sona kadar değil, cümle içinde belirtilen miktar, ölçü, sayı gibi herhangi bir değere kadar sürdürüldüğünü bildirir.</p> <p><i>Anna doczytała książkę do dwusetnej strony.</i> (Anna kitabı iki yüzüncü sayfaya kadar okudu.)</p> <p>- Eylemin belirli bir zamana kadar sürdürüldüğünü bildirir.</p> <p><i>Doleżał na kanapie do świtu nie zmrzyszy oka.</i> (Şafak vaktine kadar gözlerini kapamadan kanepede uzandı.)</p> <p>- Eylemin mevcut miktara ek olarak yapıldığını bildirir.</p> <p><i>Przybrał na wadze. Dojadał bowiem między posialkami.</i> (Kilo almıştı. Çünkü öğünler arasında ek olarak bir şeyler yiyordu.)</p> <p>- Eylemin olumlu sonuca ulaştığını bildirir.</p> <p><i>Nauczyciel dopytał się o plany studentów na przyszłość.</i> (Öğretmen, öğrencilerin gelecek hakkındaki planlarını sorarak öğrendi.)</p>
<p>na-</p>	<p>- Nesnenin birden fazla olmasına bağlı olarak çoğul durumu, fazlalığı vurgular.</p> <p><i>Okrutny dowódca kazał namordować jeńców.</i> (Zalim komutan savaş esirlerini öldürme emri verdi.)</p>
<p>nad(e)-</p>	<p>- Eylemin gereğinden fazla, normal sınırların üzerinde bir seviyede yapıldığını bildirir.</p> <p><i>Nadsypał koniom, krowom, owcom paszę.</i> (Atlara, ineklere ve koyunlara gereğinden fazla yem döktü.)</p> <p>-Eylemin kısmen gerçekleştiğini bildirir.</p>

	<p><i>Rzeka wylała i powódź napsuł drogi miasta.</i> (Nehir taşı ve sel kentin yollarını biraz tahrip etti.)</p>
o-/ob(e)-	<p>- Nesnenin etrafına ilişkin bir hareket bildirir.</p> <p><i>Musisz obejść rozkopaną ulicę.</i> (Kazılmış caddenin etrafını dolaşman lazım.)</p> <p>- Nesnenin dış yüzeyine yönelik iş, oluş, hareket bildirir.</p> <p><i>Natychmiast powinniśmy ranę wodą utlenioną.</i> (Yaranın üzerini oksijenli suyla temizledi.)</p> <p>- Eylemin sayısına, miktarına, sıklığına dair bildirimde bulunur.</p> <p><i>Objadał się domowymi wypiekami.</i> (Çok fazla ev yapımı hamur işi yedi.)</p>
od-	<p>- Bir yerden ayrılmayı, çıkmayı, uzaklaşmayı bildirir.</p> <p><i>Samolot, w którym znajduje się premier z kilkoma ministrami, odleciał do Afryki.</i> (İçinde birkaç bakanla birlikte başbakanın bulunduğu uçak Afrika'ya (doğru) havalandı.)</p> <p>- Eylemin yinlendiğini, tekrarlandığını bildirir.</p> <p><i>Naród polski długo marzył o odzyskaniu niepodległości.</i> (Polonya ulusu bağımsızlığını tekrar kazanmanın haylini kuruyordu uzun süredir.)</p> <p>- Eyleme öneksiz eylemin sahip olduğu anlamın tam tersi bir anlam katar.</p> <p><i>Żaden hałas nie dociera tu przez zamknięte okna.</i> (Kapalı pencereden buraya hiçbir ses gelmez.) <i>Odemknąłem drzwi, bo prawie krztusiłem się od dymu z cygara.</i> (Kapıyı açtım, çünkü sigara dumanından neredeyse boğulacaktım.)</p> <p>- Öneksiz eylemin anlamı itibariyle, bu eyleme karşılık veren eylemi bildirir.</p> <p><i>Napisałam list do mojego chłopaka, nie wiem dlaczego, ale on jeszcze mi nie odpisał.</i> (Erkek arkadaşıma mektup yazdım, nedendir bilmiyorum, ama o bana henüz karşılık vermedi (yazmadı).)</p> <p>- Bütünden bir parçanın ayrıldığını bildirir.</p>

	<p><i>Odlamala kawatek chleba i włożyła do ust. (Bir parça ekmek böldü ve ağzına götürdü.)</i></p>
po-	<p>- Çokluk bildirir ve eylemin bir süre yapıldığını vurgular.</p> <p><i>Pootwieral wszystkie okna i pookrywała chore kocykami. (Tüm pencereleri açtı ve hastaları battaniyelerle sardı.)</i></p> <p>- Eylemin bir süre yapıldığını bildirir.</p> <p><i>Posiedzieliśmy chwilę na ławce w parku, potrzywał mnie za rękę i pogadaliśmy. (Parktaki bankta kısa süreliğine oturduk, elimi biraz tuttu ve bir müddet konuştuk.)</i></p>
pod(e)-	<p>- Belirlenen noktaya yaklaşma bildirir.</p> <p><i>Autokar podjechał pod nasz dom i zatrzymał się. (Otobüs bizim eve (doğru) yaklaştı ve durdu.)</i></p> <p>- Aşağıya doğru bir hareket bildirir.</p> <p><i>Nie wiem jak naprawić ciekący kran, więc postawiłem wiadro pod niego. (Su akıtan musluğun nasıl tamir edileceğini bilmiyorum, o yüzden altına kova koydum.)</i></p> <p>- Yukarıya doğru bir hareket bildirir.</p> <p><i>Telefon dzwonił, podniosła słuchawkę, jednak nikt się nie odzywał. (Telefon çaldı, ahizeyi kaldırdı, ama (karşıdan) kimse konuşmadı.)</i></p> <p>- Eylemin gizli yapıldığını bildirir.</p> <p><i>Szpieg obcego wywiadu podglądał przez dziurkę od klucza radowitego Polaka. (Yabancı istihbarat servisi ajanı / casusu Polonya yerlisini anahtar deliğinden dikizliyordu.)</i></p> <p>- Nitelik bağlamında eylemin biraz yapıldığını bildirir.</p> <p><i>Bawili się w śniegu, podsuszyli ich mokre spodnie na kaloryferze. (Karda oynadılar, ıslak pantolonlarını kaloriferde kısmen kuruttular.)</i></p>
prze-	<p>- Bir alanın içinden ya da boydan boya geçildiğini bildirir.</p>

	<p><i>Przebiegłam na przystanek przez ogród domu obok nas, żeby się nie spóźnić na tramwaj do centrum. (Kent merkezine giden tramvayı kaçırmamak için yanımızdaki evin bahçesinden (geçerek) durağa koştum.)</i></p> <p>- Eylemin niteliği açısından kapasite, doğal sınırı aşma, aşırıya kaçma, dolayısıyla arzu edilmeyen sonuçlarla karşılaşma bildirir.</p> <p><i>Doniosłyśmy do domu pudełka, które ona przepelniła książkami i płytami. (Kitap ve CD'lerle çok fazla doldurduğu kolileri eve taşıdık.)</i></p> <p>- Eylemin belirli bir süreyi kapsadığını bildirir.</p> <p><i>Dziadek z babcią bez przerwy przebiegli godzinę w parku. (Dedem büyükannemle birlikte parkta bir saat hiç durmadan koştı.)</i></p> <p>- Eylemin dönüştürülerek yinelendiğini bildirir.</p> <p><i>Matka przemalowała włosy na rudo. (Annem (rengini değiştirerek) saçını kırmızıya boyadı.)</i></p>
<p>przy-</p>	<p>- Hedef noktaya yaklaşmayı, varmayı, ulaşmayı bildirir.</p> <p><i>Kot przyczołgal się do moich nóg. (Kedi sürünerek ayağıma geldi.)</i></p> <p>- Eylemin sonuna kadar gerçekleştirilmediğini bildirir.</p> <p><i>Tylko kołnierzyk nieco się mi przybrudził. (Sadece yakam biraz kirlendi.)</i></p> <p>- İki cismi birbirine tutturma, yapıştırma anlamı verir.</p> <p><i>Szyny zostały przyśrubowane do podkładów przez kolejarzy. (Raylar demiryolu işçileri tarafından tabanlığa vidalandı.)</i></p> <p>- Nesnenin bazen biçim değişikliğine uğrayacak derecede fiziksel baskıya maruz kaldığını bildirir.</p> <p><i>Przyklepię łopatą skopaną ziemię. (Kazılmış toprağı kürekle vurarak / bastırarak düzleştireceğim.)</i></p> <p>- Bir işin ek olarak yapıldığını bildirir.</p>

	<p><i>Przybudowują jeszcze jedno piętro. (İlaveten bir kat daha çıkıyorlar.)</i></p>
roz-	<p>- Farklı yönlere dağılma bildirir.</p> <p><i>Pszczoła miodne i robotnicze rozleciały się z ula na wszystkie strony. (Bal ve işçi arıları kovandan her yöne uçuştü.)</i></p> <p>- Bir şeyin merkezden dağıtıldığını, pek çok parçaya ayrıldığını ya da boyut değiştirerek yayıldığını ve önceki halinden daha fazla alan kapladığını bildirir.</p> <p><i>Stara kobieta przy każdej okazji rozdaje dzieciom słodycze. (Yaşlı kadın çocuklara her fırsatta şeker dağıtır.)</i></p> <p>- Öneksiz eylemin sahip olduğu anlama zıt yönde bir anlam katar.</p> <p><i>Znalazłam dwie zlepione koperty. (Birbirine yapışmış iki zarf buldum.) Rozlepil uważnie zapisane kartki. (Üzerinde yazılar olan yapışmış kâğıtları birbirinden ayırdı.)</i></p> <p>- Çoğunluğunu sese ilişkin eylemlerin oluşturduğu bazı eylemlerin başladığını bildirir.</p> <p><i>Rozdzwonił się dzwonek na przerwę, natomiast nikt nie wyszedł z sali. (Ara zili çalmaya başladı, ama kimse salondan dışarı çıkmadı.)</i></p> <p>- Eylemin anlamını pekiştirir.</p> <p><i>Rozkochala się w nim od pierwszego wejrzenia. (Ona ilk görüşte delice aşık oldu.)</i></p>
u-	<p>- Eylemin biraz yapıldığını, nesnenin bir parçasına, bir kısmına dair bir durumu bildirir.</p> <p><i>Koparka przy budowie drogi uszkodził główny przewód gazowy. (Kepçe yol yapımı sırasında ana gaz borusuna biraz zarar verdi.)</i></p>
w-	<p>- İçeriye doğru bir hareket bildirir.</p> <p><i>Wpakujcie jeszcze do walizki, ile możesz. (Valizin içine koyabildiğin kadar bir şeyler daha koy.)</i></p>
wy-	<p>- Dışarıya doğru bir hareket bildirir.</p>

	<p><i>Woda wylewa się z wanny, zakręć kran.</i> (Küvetten su akıyor, musluğu kapat.)</p> <p>- W- önekli eylemlerin oluşturduğu bir grup eyleme zıt yönde bir anlam katar.</p> <p><i>Zręcznie wkręca żarówkę do oprawki do gniazda lampy.</i> (Ampulü lamba duyuna ustaca taktı.) <i>Wreszcie wykręcili spaloną żarówkę.</i> (Sonunda patlamış ampulü çıkardılar.)</p> <p>- Eylemin olumlu bir sonuca ulaştırıldığını, istenenin elde edildiğini bildirir.</p> <p><i>Wybłagałam u matki darowanie kary.</i> (Anneme yalvararak cezamı bağışlamasını sağladım.)</p> <p>- Eylemi nitelik bağlamında pekiştirir.</p> <p><i>Wychudnął z choroby dziedzicznej.</i> (Kalıtsal hastalığından dolayı çok kilo verdi.)</p>
<p>z(e),- (s, ś)-</p>	<p>- Yukarıdan aşağıya doğru bir hareket bildirir.</p> <p><i>Kiedy zobaczył tatę, zaczął zbiec ze zbocza.</i> (Babasını görünce, bayır aşağı koşmaya başladı.)</p>
<p>za-</p>	<p>- Hedeflenen, istenen, planlanan noktaya varmayı bildirir.</p> <p><i>Zaciągnę worek na ziemniaki do piwnicy.</i> (Kilere patates çuvallarını sürüyüp götüreceğim.)</p> <p>- Eylemin çok fazla yapılması sonucunda nesnenin her tarafının doldurulduğunu, örtüldüğünü, kaplandığını bildirir.</p> <p><i>Niech zamalujemy obrazliwe napisy na murach domu.</i> (Evin duvarlarındaki kötü yazıları boyayla kapatalım.)</p> <p>- Yapılan işin henüz başlangıç aşamasında olduğunu bildirir.</p> <p><i>Kwiaty na łące zakwitły.</i> (Çayırdaki çiçekler açmaya başladı.)</p>

	<p>- Önemsiz eylemin anlamı esas alınıp ölçü aşılarak bir canlının öldürüldüğünü ya da ona işkence edildiğini bildirir.</p> <p><i>Matka, która zagłodzila dziecko, wtrącona do lochu.</i> (Çocuğunu aç bırakarak ölümüne neden olan anne hücreye koyuldu.)</p> <p>- Eylemi tekrarlatır.</p> <p><i>Zamachal ręką w autobusie na pożegnanie.</i> (Otobüste veda için birkaç defa el salladı.)</p>
--	---

KAYNAKÇA

Atabay, Neşe; Kutluk, İbrahim; Özel, Sevgi. Haz. Doğan Aksan, “Sözcük Türleri”, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1983.

Buttler, Danuta, “Związki Składniowe Czasowników z Prefiksem *DO-*” Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1970.

Garncarek, Piotr, Czas na Czasownik, Kraków, Universitas, , 2011.

Genis, Réne, “Studies on the Polish Verbal Prefix *Prze-*”, Amsterdam, Uitgeverij Pegasus, 2008.

Grochowska, Alina, “Próba opisu reguł łączliwości przedrostka *prze-* z tematami czasownikowymi”, Wrocław, Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, Polonica V, 1979.

Hatiboğlu, Vecihe, “Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü”, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları: 364, 1972.

İmer, Kamile; Kocaman, Ahmet, Özsoy, A. Sumru, Dilbilim Sözlüğü, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2011.

Karaağaç, Günay, “Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü”, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2013.

Kisielew, Kazimierz, “Funkcje przedrostka *do-* w derywatach czasownikowych”, Prace Językoznawcze, Zeszyt II, Olsztyn, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego, 2000.

Korkmaz, Zeynep, “Gramer Terimleri Sözlüğü”, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 2003.

Köycü, Seda, “Lehçe Dil Bilgisi”, Ankara, Tiydem, 2012.

Kuc, Maria, “Łączliwość czasowników przemieszczenia zawierających przedrostek *od-* z określeniami przestrzennymi”, Warszawa, Prace Filologiczne, Tom XLVII, 2002.

Kudra, Barbara, "Wpływ Przedrostków Na Łączliwość Składniową Czasowników Ruchu", Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 1993.

Kumova Metin, Senem, "Türkçe'de Kullanılan İşlev Kelimelerin Zipf 1. Kanunu Esasında Değerlendirilmesi", Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Dergisi, Cilt: 23, No: 2, 2008.

Kurzowa, Zofia, "Ilustrowany Słownik Podstawowy Języka Polskiego", Kraków, Universitas, 2011.

Lipińska, Ewa; Dąbmska, Elżbieta Grażyna, Kiedyś wrócisz tu I..., Kraków, Universitas, 2006

Liszczyk-Kubina, Karolina, "Pomiędzy fazą a intensyfikacją - o kłopotliwych czasownikach z prefiksem roz- , Granice w Języku - Język w Granicach", Katowice, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Szkoła Języka i Kultury Polskiej, Katedra Międzynarodowych Studiów Polskich Wydawnictwo Gnome, 2014.

"Mały Słownik Języka Polskiego", Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1969.

Martinet, André, İşlevsel Genel Dilbilim, (Türkçesi: Berke Vardar), Ankara, Birey ve Toplum Yayınları, 1985.

Mazurkiewicz-Sulkowska, Julia, "Czasowniki Inchoatywne z Prefiksem Za- w Języku Bułgarskim i Ich Odpowiedniki w Polskim i Białoruskim", Łódź, Acta Universitas Lodzianis, Folia Linguistica, Sayı: 43, 2005.

Mędak, Stanisław, Praktyczny Słownik Łączliwości Składniowej Czasowników Polskich, Kraków, Universitas, 2011.

Mielech, Agnieszka, "Emi i Tajny Klub Superdziewczyn", Warszawa Grupa Wydawnicza Foksal, 2014.

"Multimedialny słownik szkolny PWN" (Elektronik Sözlük)

"Nowy Słownik Poprawnej Polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego", Warszawa, 1999.

Ostromięcka-Frączak, Bożena, "Czasowniki Polskie z Formantem Rozdzielonym", Łódź, Folia Linguistica 6, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 1983

Piwowar, Jolanta, "Funkcje Prefiksu *Po-* we Współczesnym Języku Polskim", Olsztyn, Prace Językoznawcze, Zeszyt V, 2003.

Podlawska, Daniela; Płóciennik, Iwona, "Leksykon Nauki o Języku", Bielsko-Biała, Wydawnictwo Park, 2002.

"PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski", New York, Oxford University Press, 2002.

"PWN Oxford, Wielki Słownik Polsko-Angielski", Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.

Przybylska, Ewa, "Dotyk motyla", Wrocław, Wydawnictwo Siedmioróg, 1995.

Przybylska, Renata, "Schematy wyobrażeniowe a semantyka polskich prefiksów czasownikowych *do-*, *od-*, *prze-*, *roz-*, *u-*", Kraków, Universitas, 2006.

Przybylska, Renata, "Struktura Schematyczno-Wyobrażeniowa Prefiksu Czasownikowego *roz-*", Kraków, Polonica, Tom XXI, 2011.

Pyzik, Józef, "Przygoda z gramatyką", Kraków, Katedra Języka Polskiego Jako Obcego Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2006.

Sapkowski, Andrzej, "Wiedźmin Ostatnie Życzenie", Warszawa, Supernowa, 2011.

Sękowska, Elżbieta, "Funkcje semantyczno-słowotwórcze przedrostka *pod-* we współczesnej polszczyźnie", Wrocław, Studia Językoznawcze, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1986.

"Słownik Języka Polskiego", Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1996.

"Słownik Języka Polskiego", Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.

"Słownik Języka Polskiego i Wyrazów Obcych".

“Słownik Języka Polskiego pod redakcją Witolda Doroszewskiego”, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1958-1969.

“Słownik Języka Polskiego Tom I”, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1978.

“Słownik Języka Polskiego Tom II”, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1988.

“Słownik Języka Polskiego Tom III”, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1989.

Suchostawska, Laura, “Space and Metaphor. Polish Verbal Prefixes Expressing the Relations Into-Out Of and To-Away From”, Wrocław, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2005.

Stawnicka, Jadwiga, “Czasowniki Inicjalne w Języku Polskim (Na materiale Czasowników z Przedrostkiem Za-)”, Warszawa, Poradnik Językowy, Zeszyt 2, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2006.

Śmiech, Witold, “Derywacja Prefiksalna Czasowników Polskich”, Łódź, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1986.

Şahin, Hatice, “Türkçe’de Ön Ek”, U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 7, Sayı: 10, 2006/1.

Termińska, Kamilla, “Słowotwórstwo - z porządku w chaos i z powrotem, Czasowniki odczasownikowe”, Kraków, Polonica, XXI, Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 2001.

Toklu, Osman, “Dilbilime Giriş”, Ankara, Akçağ Yayınları, 2003.

Topaloğlu, Ahmet, “Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü”, İstanbul, Ötüken Neşriyat Yayınları, 1989.

“Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom II”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2003.

“Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom III”, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.

“Uniwersalny Słownik Języka Polskiego, Tom IV”, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.

Urbańczyk, Andrzej, “Dziękuję ci, Pacyfiku”, Warszawa, Krajowa Agencja Wydawnicza, 1997.

Vardar, Berke, “Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü”, İstanbul, ABC Kitabevi, 1988.

Rycielska, Beata, “Schemat Podzielenia i Cześci (Na Przykładzie Czasowników Prefiksalnych w Języku Rosyjskim w Porównaniu z Językiem Polskim)”, Szczecin, Acta Universitas Lodziensis, Folia Linguistica Rossica 10, Uniwersytet Szczeciński (Polska), 2014.

Wieczorek, Halina, Uwagi o Konstrukcjach Składniowych Czasowników Przedrostkowych, Folia Polonica, Językoznawstwo, Seria 1, Nr. 38, Uniwersytet Łódzki, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 1978.

Wielki Słownik poprawnej polszczyzny PWN pod redakcją Andrzeja Markowskiego, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.

Witkowska-Gutkowska, Maria, “Funkcje Czasownikowego Przedrostka Przy- w Porównaniu z Funkcjami Przyimka Przy w Języku Polskim”, Łódź, Universitas, Folia Linguistica 21, 1989.

Witkowska-Gutkowska, Maria, “o Funkcji Przedrostka Przy- w Czasownikowych Formacjach Typu Przykroić i Przysiwieć”, Łódź, Acta Universitas Lodziensis, Seria I, Nr. 38, 1978.

William, Ewa, “Verbal prefixes, goal phrases and the delimitation of events: a study of the aspectually restricted and unrestricted (partitive) genitive in Polish.” Kraków, Studies in Polish Linguistics, Tom II, 2005.

Wiśnicki, Michał, “Derywacja prefiksalna wymienna w czasownikach polskich (w świetle danych gniazdowych)”, Kraków, LingVaria Półrocznik Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Nr. 1 (7), Rok IV 2009.

Wróbel Henryk, “Prefiksacja Czasowników a Aktualizacja Struktur Predykatowo – Argumentowych”, Brno, Opera Universitatis Purkynianae Brunensis - Facultas Philosophica, Otazky Slovanske Syntaxe IV/1, , 1976.

Wtorkowska, Maria, “Funkcje prefiksu w(e)- w polskich formacjach czasownikowych”, Jezikoslovni zapiski, Nr. 10/1, Ljubljana, 2004.

Glukhovskiy, Dmitry, Metro 2034, Wydawnictwo Insignis. (ebook)

İnternet Kaynakları:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b5e5fc533fd90.02267224

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b5e60666d4f38.58068115

http://lang_pl.enacademic.com/7654/dod%C5%BAwiga%C4%87

http://lang_pl.enacademic.com/24039/napakowa%C4%87_si%C4%99

http://lang_pl.enacademic.com/27283/ob%C5%9Blinia%C4%87

http://nkjp.uni.lodz.pl/ParagraphMetadata?pid=52885c3299ef45064e3d705b0adb5691&match_start=274&match_end=284&wynik=3#the_match

<http://wiadomosci.onet.pl/turcja>

http://lang_pl.enacademic.com/28410/od%C5%BCa%C5%82owa%C4%87

lang_pl.enacademic.com/32713/podkopywa%C4%87_si%C4%99_-_podkopa%C4%87_si%C4%99

http://lang_pl.enacademic.com/36917/przeje%C5%BAdzi%C4%87

http://lang_pl.enacademic.com/40575/rozpiera%C4%87

[http://lang_pl.enacademic.com/52324/wybija%C4%87_si%C4%99_%E2%80%93_wyb
i%C4%87_si%C4%99](http://lang_pl.enacademic.com/52324/wybija%C4%87_si%C4%99_%E2%80%93_wyb
i%C4%87_si%C4%99)

<http://polish.enacademic.com/67756/wyokr%C4%99towa%C4%87>

<http://polish.enacademic.com/67671/wymolestowa%C4%87>

http://lang_pl.enacademic.com/52907/wykrzycze%C4%87_si%C4%99

http://lang_pl.enacademic.com/54996/zalewa%C4%87

http://lang_pl.enacademic.com/55879/za%C5%9Bwieci%C4%87

polish.enacademic.com/46289/poosłaniać

lang_pl.enacademic.com/34714/postrzelać

ÖZET

Bu çalışmada Polonya dilinin öğrenimi ve öğretiminde en çok zorlanılan konulardan biri olan, eylemlerin başına gelen, onların anlamlarını değiştiren, dönüştüren önekler incelenmiştir. Polonya dilinde bu dil kuralı *prefiksy / przedrostki czasownikowe* veya *czasowniki z przedrostkami / prefiksami* biçiminde ifade edilmektedir. Farklı bir dil ailesinden olan Türkçe’de eylemlerin başına gelen herhangi bir önek olmadığından, Türkçe ile karşılaştırma yapılamamıştır. Dilimizde sadece adların ve sıfatların başına gelen önekler vardır, ki bunlar da yabancı kökenli sözcüklerdir.

Polonya dilinde “*do-*, *na-*, *nad(e)-*, *o - ob(e)-*, *od-*, *po-*, *pod(e)-*, *prze-*, *przy-*, *roz(e)-*, *u-*, *w(e)-*, *wy-*, *z(e) - (s-, ś-)*, *za-*” olmak üzere toplam on beş adet önek bulunmaktadır. Bunların bazılarının önleçle (ilgeçle) anlamsal ilişkisi vardır. Bir başka deyişle, önlecin (ilgecin) ada kattığı anlamla benzerlik gösterir. Konu incelenirken, bu ayrıntılara da yer verilmiştir.

Sonuç bölümüyle birlikte dört bölümden oluşan bu çalışmanın I. bölümünde, farklı kaynaklardan dil tanımlarına yer verilmiş, dil ile insan, toplum, kültür arasındaki ilişkiden söz edilmiştir. Bunun yanı sıra, Polonya dilinin tarihi dönemleri ana hatlarıyla ele alınmış ve çeşitli kaynaklardan yararlanılarak, önekin tanımının nasıl incelendiğine bakılmıştır.

II. bölümde önekli eylemlerle önemli bir bağı olduğu saptanan, dilde en az çaba yasası / ilkesi şeklinde ifade edilen dil kuralından söz edilmiştir. Çünkü yaptığımız inceleme sonucunda önekli eylemlerin önemli ölçüde sözcük tasarrufu sağladığı ortaya çıkmıştır.

III. bölümde Polonya dilindeki önekler incelenmiştir. Eylemlere ne tür ek anlamlar kattıklarını ya da eylemlerin anlamlarını nasıl dönüştürdüklerini vurgulamak adına, önekli ve öneksiz eylemlerin anlamları bir arada verilmiştir. Her bir önekli eylem için örnek cümlelere yer verilmiştir.

Sonuç bölümünde öneklerin cümle içindeki işlevine yönelik genel hatlarıyla bir değerlendirme yapılmış ve buna ilişkin olarak bir tablo sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Polonya dili, dilde en az çaba yasası, eksilti, önek, önekli eylem, öneksiz eylem, önleç.

ABSTRACT

This study deals with the prefixes -one of the most demanding topics in the learning and teaching of the Polish language - which appear before verbs and change their meanings. In the Polish language, this linguistic rule is expressed as *prefiksy / przedrostki czasownikowe or czasowniki z przedrostkami / prefiksami*. As Turkish belongs to a different language family and does not possess prefixes attached to verbs, no comparison could be made between the two languages. In Turkish, there are only prefixes that appear before nouns and adjectives and these are all words of a foreign origin.

In the Polish language, there are fifteen prefixes as “*do-*, *na-*, *nad(e)-*, *o - ob(e)-*, *od-*, *po-*, *pod(e)-*, *prze-*, *przy-*, *roz(e)-*, *u-*, *w(e)-*, *wy-*, *z(e) - (s-, ś-), za-*”. Some of these are prepositional ones. In other words, they function similarly as a preposition attached to a noun. As the topic is examined, these details have also been taken into consideration.

In the first chapter of this study, which is comprised of four chapters including the conclusion, definitions of language have been given from different sources and the relationship between language and culture, society and humans has been touched upon. In addition, the historical phases of the Polish language have been outlined and the definitions of prefix have been discussed with respect to various sources.

The second chapter deals with the least effort law which has been determined to have strong ties with the prefixed verbs in the Polish language. As a result of the analysis made in this study, it has been found out that prefixed verbs economise the number of words in a sentence.

In the third chapter, examples in the Polish language have been examined. In order to emphasize what kind of additional meanings they attribute to verbs or how they transform the meanings of those verbs, the prefixed and non-prefixed verbs have been listed together. For each prefixed verb, sample sentences have been given.

In the conclusion, an evaluation has been made concerning the functions of the prefixes in sentences in general terms and a chart regarding these functions has been given.

Key Words: Polish language, the least effort law, ellipsis, prefix, prefixed verb, non-prefixed verb, preposition